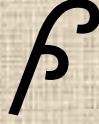


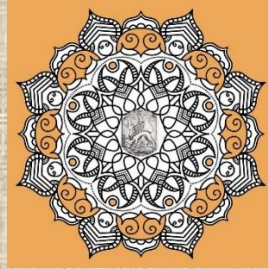
ISSN 2229-547X VIDEHA



**vide:ha 374 mē ākē 15 d̄zula:i: 2023 (vārsā 16
ma:sā 187 ākē 374)**

[vide:ha (since 2000) ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004)

www.videhā.co.in]



**vide:ha mātḥili: śa:hitjā a:ndō:lāṇṇa: ma:nūṣi:mīhā
śāśkrita:m**



vide:ha- prāṭḥamā mātḥili: pa:kṣikā i:-pāṭṛika:

šampa.džakə: gədzē.nđđrə tʰa.kurə.



əi pə:tʰi.kə šərua.dʰika.rə šurəkʰitə ətʰrɪ. kəpi.rarɪtə (©) dʰa.rəkəkə likʰitə əṇumətʰjəkə biṇa: pə:tʰi.kə kə:ṇə: ʱəjkə tʰa:ja: prətʰ e:ʱə rikədfiɡə sʰhitə ile.ktəruṇkə ətʰəva: jə:tʰrɪkə, kə:ṇə: mɑ:dʰjəməsʰ, ətʰəva: dʰiṇa:ṇəkə šʰgrəhəṇə vɑ: puṇərpəjə:ɡəkə prəṇɑ:li: dʰɑ:rɑ: kə:ṇə: ru:pəme: puṇərutpɑ:dʰəṇə ətʰəva: šʰtʰɑ:rəṇə-prəšɑ:rəṇə ṇəi kəe:lə dʰi: šəkəitə ətʰrɪ.

(c) 2000- 2023. šərua.dʰika.rə šurəkʰitə. bʰɑ:ləšəṇkə ɡɑ:tʰə dʰi: šəṇə 2000 šʰ ja:fiu:šʰi:dʰəpərə tʰələ http://www.geocities.com/.../bhbalsarik_gachch.h.html, <http://www.geocities.com/ggajendra> ɑ:dʰi likəpərə ɑ: əkəṇə: 5 dʰiṇɑ:lɪ 2004 kə pə:šʰə <http://gajendrathakur.blogspot.com/2004/07/bhbalsarik-gachch.h.html> kə:ṇə ru:pəme: ṇjərəṇə:ʱəpərə məitʰili.kə prɑ:tʰlɪ-ṇətəmə upəštʰitəkə ru:pəme: vɪdʰjəmə.ṇə ətʰrɪ (*kəṇu dʰṇə le:b* <http://videheā.com/2004/07/bhbalsarik-gachch.h.html> *likəpərə, šʰo:tə wayback machine of* https://web.archive.org/web/*/videheā 258 capture(s) from 2004 to 2016-
[i: məitʰili.kə pəfi:lə ʱərəṇə:ʱə pətʰrɪkɑ: tʰikə dʰəkərə ṇɑ:mə bɑ:dəme: 1 dʰiṇəvɑ:ri: 2008 šʰ 'vɪdʰe:fiə' pə:ʱəlɪ. ʱərəṇə:ʱəpərə məitʰili.kə prətʰəmə upəštʰitəkə jɑ:tʰɑ: vɪdʰe:fiə- prətʰəmə məitʰili: pɑ:kʰi:kə i: pətʰrɪkɑ: dʰi:ṇi pəfiṇtʰələ ətʰrɪ, dʰi: <http://www.videheā.co.in/> pərə i: prəkɑ:fi:tə fi:itə ətʰrɪ. ɑ:bə "bʰɑ:ləšəṇkə ɡɑ:tʰə" dʰi:ṇi vɪdʰe:fiə i:-pətʰrɪkɑ:kə prəvəkʰtɑ:kə šʰgə məitʰili: bʰɑ:šɑ:kə dʰi:ṇi vɪdʰe:fiə e:ɡri:ge:ʱərəkə ru:pəme: prəjuktə bʰə:ʱəhələ ətʰrɪ.](http://videheā.com/bʰɑ:ləšəṇkə ɡɑ:tʰə-prəšəṇə məitʰili: bʰgə / məitʰili: bʰgəkə e:ɡri:ge:ʱərə).</p></div>
<div data-bbox=)

(c)2000- 2023. vɪdʰe:fiə: prətʰəmə məitʰili: pɑ:kʰi:kə i:-pətʰrɪkɑ: (since 2000) ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004). šəmpɑ:dʰəkə: gədzē.nđđrə tʰa.kurə. Editor: Gajendra ThTakur. In respect of materials e-published in Videheā, thfe Editor, Videheā h'olds thfe righgt to create thfe web archcives/ thfeme-based web archcives, righgt to translate/ transliterate thfese archcives and create translated/ transliterated web-archcives; and thfe righgt to e-publishs/ print-publishs all thfese archcives. rəʱṇɑ:kɑ:rə/ šʰgrəhəṇkərtʰɑ: əpəṇə məulikɑ: ɑ: əprəkɑ:fi:tə rəʱṇɑ: / šʰgrəhə (šʰpu:mə utʰrədɑ:jitʰə rəʱṇɑ:kɑ:rə/ šʰgrəhəṇkərtʰɑ: mədʰi:ʱə) editorial.staff.videheā@gmail.com kē: mē:lə əvəʱtʰəme:ṇjəkə ru:pəme: pə:tʰɑ: šəkəitə tʰi:ʱə, šʰgəme: 0: əpəṇə šʰkʰi:ptə pəritʰi:ʱə ɑ: əpəṇə škəṇə kəe:lə ge:lə pʰo:ʱo: še:fi: pə:tʰɑ:bə:tʰi. e:ʱə/ prəkɑ:fi:tə rəʱṇɑ: / šʰgrəhə šəbʰəkə kəpi.rarɪtə rəʱṇɑ:kɑ:rə/ šʰgrəhəṇkərtʰɑ:kə ləgəme: tʰi:ṇi ɑ: dʰi:ʱə rəʱṇɑ:kɑ:rə/ šʰgrəhəṇkərtʰɑ:kə ṇɑ:mə ṇəi ətʰrɪ tətə: i: šʰpɑ:dʰəkə dʰi:ṇi ətʰrɪ. šəmpɑ:dʰəkə: vɪdʰe:fiə i:-prəkɑ:fi:tə rəʱṇɑ:kə vɪ:bə-ɑ:rka:ʱə/ tʰi:mə-ɑ:dʰɑ:ritə vɪ:bə-ɑ:rka:ʱəkə ṇjəmə:ṇəkə ədʰi:kɑ:rə, əi šəbʰə ɑ:rka:ʱəkə əṇuɑ:də ɑ: lipʰjəʱəṇə ɑ: təkə: vɪ:bə-ɑ:rka:ʱəkə ṇjəmə:ṇəkə ədʰi:kɑ:rə; ɑ: əi šəbʰə ɑ:rka:ʱəkə i:-prəkɑ:ʱəṇə/ pʰi:ʱə-prəkɑ:ʱəṇəkə ədʰi:kɑ:rə rəkʰi:ʱə tʰi:ʱə, əi šəbʰə le:lə kə:ṇə: rəjli: / pɑ:ṇjəṇiməkə prɑ:və:dʰɑ:ṇə ṇəi tʰi:ʱə, še: rəjli: / pɑ:ṇjəṇiməkə itʰlʰukə rəʱṇɑ:kɑ:rə/ šʰgrəhəṇkərtʰɑ: vɪdʰe:fiəšʰ ṇəi dʰi:ṇi vɪdʰe:fiə i: pətʰrɪkɑ:kə mɑ:šəme: dʰu: ʱɑ: əkə ṇjəkəitə ətʰrɪ dʰi: mɑ:šəkə 01 ɑ: 15 tʰi:kē: www.videheā.co.in pərə i: prəkɑ:fi:tə kəe:lə dʰi:ṇi ətʰrɪ.

ʃuklə ʃədzurve:ɖə (26.2)-ʃəʔe:mā: va:ʃʃə kəʃja:ŋi:ma:vəɖa:ŋi dʒəŋe:bʰjəhə.
brəʃiməra:dʒəŋja:bʰjā: ʃu:ɖra:ʃə ʃʃa:ʃja:ʃə ʃʃə ʃpa:ʃə ʃʃa:rəŋa:ʃə ʃʃə..ʃimə ʃəbʰə
go:ʃe:kē: i: pəvʃʃə va:ŋi: (ve:ɖəva:ŋi:) ʃuŋa:bi:. brə:ʃiməŋəkē:, kʃəʃʃi:ʃəkē:,
ʃu:ɖrəkē: a: a:rjəkē:; əpəŋə lo:kəkē: a: əpəvʃʃi:ʃəkē: ʃe:ʃio: (ma:ŋe: ʃəbʰəkē:).
muɖa: əi ve:ɖəva:kjəkə vʃpəri:ʃə məŋuʃmri:ʃu ve:ɖəva:ŋi:kə əɖʰjəʃəŋə/ ʃrəvəŋəkē:
ʃəma:dʒəkə kiʃʃu go:ʃe: le:lə ŋuʃe:ɖʰə kərəʃ ʃʃa:ʃi:ləkə, muɖa: ʃuŋi:ʃu ʃe:ʃio:
ve:ɖəva:kjəkē: pərəma:ŋə ma:ŋəʃə əʃʃi: (ʃəbɖə pərəma:ŋə) ʃe: ʃəkərə vʃruɖɖʰə ɖe:lə
o:kərə ŋu:ɖe:ʃə ʃpəʃə əma:ŋjə bʰəʃ dʒa:ʃə əʃʃi:.

Do not judge each day by the harvest you reap but by the seeds that you plant. -Robert Louis Stevenson

Videheā: Maithīli Literature Movement

ॐ

o:m dʒəu: ʃa:ŋu:rəŋtəŋkʃə gʊʒgə ʃa:ŋu:

ওঁ দো: শান্তিবন্দবিস্ত W শান্তি:

əŋukrəmə

əi ʔkəme: əʃʃi:-

1.1.gəɖʒe:ŋɖrə ʃʰa:kurə- ŋu:ʃəŋə ʔkə ʃəmpa:ɖəki:ʃə

1.2.ʔkə 373 pərə ʃipəŋi:

2.гэдјә кһәндә

2.1.дә дј:pe:јә kuma:rә тһа:kurә- митһила:kә итһиә:сәкә
вәидзјә:нүкә әдһјәјәнә е:вә о:kәрә сәми:kсә:түмәкә
вијле:сәнә

2.2.пәрәма:нәндә ла:lә кәнә- ги:тә: ма:һиә:түмјә
(а:гә:)

2.3.kuma:rә мәнү:дзә кәјјәпә-сәммәтә ке:

2.4.а:тјә:рјә ра:ма:нәндә мәнүдәлә-го:lәтә/
ра:ме:сүәрәмә һигә стһа:пәна:

2.5.ume:јә мәнүдәлә- mudә: сүдһа:rә нәһјә:

2.6.ла:lәдә:вә ка:mәтә-дә ume:јә мәнүдәлә: е:kә мәитһили:
әбһја:нү: / дзәтәра: сүбһа:сә тјәндүрә ја:дәвә/ сәмбһу:
ба:бу:kә а:түмәкәтһа: / митһила:kә сүәтәтәтә: сә:һа:нү: :
сәләһәйтә: - guru:mәитә/ ләгһукәтһа:- һәүтһәрә

2.7.нүрмәла: кәнә- әгнү сикһа: (кһе:пә-23)

2.8. ȳaȳdā vīla: s̄a ra: jə- mo: tərəs̄a: i kīlā

2.9. dȳagādī: jə prəs̄a: dā mənḍalə- sūtīr̄ta:
(d̄h̄a: ra: va: hīkə upən̄ja: s̄a)

2.10. dȳagādī: jə prəs̄a: dā mənḍalə- t̄o: rən̄jī: pīllī:
(ləḡh̄ukə t̄h̄a:)

2.11. rabi: ȳd̄r̄ā n̄a: ra: jən̄ə mīsr̄ə- bəd̄ālī rəh̄alə ət̄īr̄ī
s̄əb̄h̄əkī t̄īu (upən̄ja: s̄a)- d̄h̄a: ra: va: hīkə

2.12. s̄t̄o: s̄a kuma: rə ra: jə 'bət̄o: hī: '- m̄əḡər̄əuḅa:
(d̄h̄a: ra: va: hīkə upən̄ja: s̄a)- (t̄e: rəh̄əm̄ə k̄h̄e: pə)

3. pād̄jə k̄h̄əḅā

3.1. d̄ə. dȳīja: ur̄ə rəh̄əma: n̄ə dȳā: f̄arī: - e: kət̄a: n̄əd̄jī:
t̄īl̄ə/ e: hī n̄əd̄jī: me:

3.2. d̄ə s̄um̄əḡəla: dȳā: - s̄ət̄jə k̄əh̄ū:

3.3. ra: dȳə kīf̄o: rə mīsr̄ə- a: t̄m̄əb̄alə

4. **अनुलग्नक (पृ. 1-381)**

1. **विदेहा i:-पत्रिका.कө सभहैतः पुराने ँके Videhā e journal's**
all old issues (पृ. 1-23)

2. **मैथिली: पोतुी: दःअनलोदः Maithīli Books Download** (पृ.
24-80)

3. **मैथिली: ँदुओ:-वी.दुओ:कः सकेलने Maithīli Audios-Videos**
(पृ. 81-94)

4. **मैथिली: सिसु, बःले अः कसुओ:रः सुःसुतुजे Maithīli ChCildren**
Literature (पृ. 95-108)

5. **विदेहा सुतुः को.नुः (पृ. 109-118)**

6. **विदेहा i:-लेनुगः (पृ. 119-131)**

7. **विदेहा सुतुःतुनुः सकेपके अनेःसने (पृ. 132-176)**

8. **Parallel Literature in Maithīli and Videhā Maithīli**
Literature Movement (Pages 177-255)

9.vidɛ:fiə miṭʰila:kə kʰo:dʒə (pri. 256-283)

10.vidɛ:fiə miṭʰila: rəṭnə (pri. 284-381)



β

o:m djəu: ja:nt̪rənt̪rɪkʂə gʊəgə ja:nt̪hiṁ priṭʰvi:
ja:nt̪ra:pə: ja:nt̪rɔ:ʂəḍʰəjə: ja:nt̪ vənəʂpət̪əjə:
ja:nt̪rɔ:ʂvə: d̪e:va: ja:nt̪rbrəḥimə

ॐ द्यौः शान्तिर्वसुधैव कुटुम्बकम् W शान्तिः पृथ्वी शान्तिरापः शान्तिरौषधयः शान्ति
रन्नतयः शान्तिर्विश्वे देवाः शान्तिर्ब्रह्म

brəḥiməṇəʂṛə pra:r̪t̪həṇə: d̪ʒe: djulo:kəme:, ət̪rɪkʂəme:,
priṭʰvi:pərə, d̪ʒələme:, əʂəḍʰəme:, vənəʂpət̪me:,
ʂvəme:, ʂbʰə d̪e:vət̪ə:gəṇəme: a: brəḥiməme: j̪ā:ṭ̪
ɦuəjə.

o:m-brəhməṇə, djəu-su:rjə-t̪rɛ:gəṇə, ʔt̪rɪkʂə- prɪt̪ʰvi: a:
dju:lo:kəkə bi:t̪ɪ, a:pə:-dʒələ, vɪʃve:de:va:- s̪əbʰə
de:vət̪a:, brəhmə- s̪ərdʒəkə.

ব্রহ্মণ্যম্ প্রার্থনা জে দুনোকমে, খঁতবিষ্ণমে, পৃথ্বীপৰ, জনমে,
ঔষধমে, রনম্নতিমে, বিশ্বমে, মভ দেৱতাগণমে খা ব্রহ্মমে শাঁতি
ন্থয়.

ওঁ-ব্রহ্মণ, দ্যৌ-মূৰ্য-তবেগণ, খঁতবিষ্ণ- পৃথ্বী খা দুনোকক রীচ,
খাপ:-জন, বিশ্বদেৱা- মভ দেৱতা, ব্রহ্ম- মৰ্জক.

ॐ

o:m, s̪ə↓həʂrə↑ʃi:r̪ɔ:a:↓ puru↑ʂəhə. s̪ə↓hə↓ʂrə:a:↓kʂəhə
s̪ə↓həʂrə↑pa:t̪

ওঁ, মা হ্রমা শীর্ষা পুৰা ষঃ মা হ্রা ম্রা ফঃ
মা হ্রমা পাৗ.

s̪ə bʰu:mī↑ gv̪əgə vɪ↓ʃvət̪o:↑ vri↓t̪va:. ət̪jə↑t̪st̪həd̪
d̪əʃa:ŋgu↓ləm..

↑↓↑↓.↑↓..

hädz̄a:rə ma:t̄hə, hädz̄a:rə ā:k̄h̄i, hädz̄a:rə pəe:rə š̄gə
v̄iṣvəkē: a:t̄t̄h̄a:d̄t̄ə ke:n̄e: ət̄h̄i, d̄əṣṣ̄ ā:gurəkə
gəṇəṭṭi:kə v̄əfəme: ṇ̄əi ət̄h̄i o:.

ॐ सहस्रशीर्षा पुरुषः सहस्राक्षं
सहस्रपात् ॥ सभूमिं सर्व्वतस्मृत्वा
त्वतिष्ठदशाङ्गुलम् ॥

pəḍḍb̄h̄jā:ḡ↑ ju:ḍḍr̄o: əḍḍz̄a:jəṭṭə..

पḍḍ ḍyāḡ↑ शḍḍ द्रो थ↑ जायत..

pəe:rəš̄ḡ ju:d̄r̄əkə utpəṭṭi b̄h̄e:lə..

pəḍḍb̄h̄jā: b̄h̄u:m̄iḍḍr̄d̄jəh̄əḍḍ ṣ̄r̄o:t̄r̄a:↑↑ṭṭ

पḍḍ ḍyāḡ ṭ̄r̄im̄iḍḍ ḍiṣḡ:ḍ ḡr̄otr̄a↑ ↑ ḡ:

mud̄a: pəe:re:š̄ḡ b̄h̄u:m̄ijo:kə utpəṭṭi.

❀ (WhWite Florette- innocence and purity)

❀ (WhWeel of DhDarma)

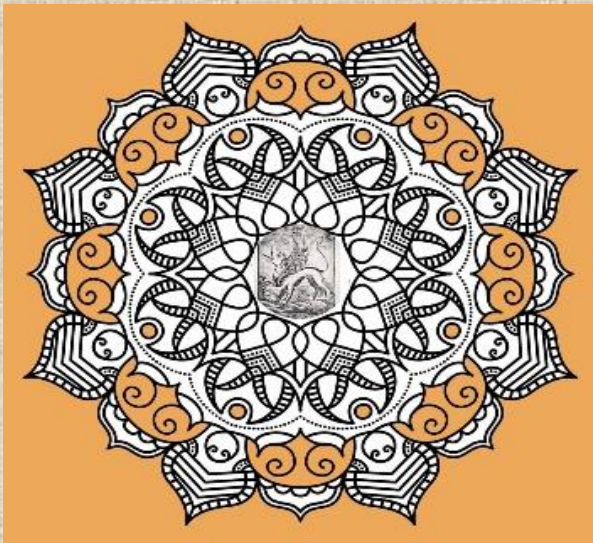
卐 (Swastik)

ॐ (ṣiddhīrāṣṭu, ṣiddhīamā सिद्धिबसु, सिद्धम Devanagari Anji)

ॐ (Gwang gōṅgā- two small circles connected by u and a dot placed over it, used in reference of Vedic texts)

ॐ (Tirhuta Anji, Ankushs of Ganeshsji, placed at the beginning of something)

ॐ



1.1.gadze:ndra t'a:kura- nu:tna ãkã sãmpa:dãki:ja

1.2.ãkã 373 pãra tippãni:

2 || <http://www.videha.co.in/> ISSN 2229-547X VIDEHA

1.1. गढ़देन्द्रा त्हा:कुरा- नु:तण्ण ँक संपा:दकि:ज

AI4BHARAT (MAITHILI)

AI4BHARAT [Maithīli Version 2 translation IndicTrans2 launchēd on May 26,2023; Nilekani Centre at AI4Bhārat launchēd on July 28, 2022]

<https://ai4bhārat.iitm.ac.in/> (AI4BHARAT IIT MADRAS)

<https://models.ai4bhārat.org/#/nmt/v2> (Maithīli Translation Version 2)

<https://github.com/AI4Bhārat/IndicTrans2>

<https://arxiv.org/abs/2305.16307>

<https://github.com/AI4Bhārat> (GitHub AI4Bhārat)

<https://ai4bhārat.iitm.ac.in/models> (AI4Bhārat Models)

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfEO rRdR4Sx FbzFD9CSR1srrEUMdbsg7wsbZ6Vfxn6F Qoq8A/viewform?pli=1> Audio Transcriber Maithīli Apply)

1.2.3kə 373 pərə tɪppəŋi:

a:fi:ʂə əŋətʃiŋɦia:rə

mɪtʰɪla:kʂərəme: pərəma:nəŋdə la:lə kəŋə dʒi:kə gi:tə:
ma:ɦa:tɪmjə ŋi:kə dʒəkā: a:gā: bətʰɪ rəɦələ ətʃɪ. vɪdɦe:ɦə
pe:tə:rə dɪ:pe:fə .ɦɪət ədɦut̪ ʂkələŋə kə (a:ɦka:ɦə)
ɦɪət ʂpa:gət̪ə zɪ:kəđ tʰa:kurə kuma:rə.

əpəŋə

mət̪əvjə editorial.staff.videheə@gmail.com **pərə**
pətʰa:u.

2.gədjə kʰəŋdə

2.1.də dʒi:pe:jə kumɑ:rə tʰɑ:kurə- mɪtʰɪlɑ:kə ɪtʃiɑ:səkə
vəɪdʒɪnɑ:nkə ədʒjəjəŋdə e:və̃ o:kərə sʌmi:kʂɑ:tʃməkə
vɪʃle:ʂəŋə

2.2.pərəmɑ:nəŋdə lɑ:lə kəŋə- gi:tɑ: mɑ:fiɑ:tʃmjə (ɑ:gā:)

2.3.kumɑ:rə mənɔ:dʒə kəʃjəpə-sʌmmətʃ ke:

2.4.ɑ:tʃɑ:rjə rɑ:mɑ:nəŋdə mənɔdələ-go:lətə/
rɑ:me:ʃvərəmə liɡə sʰtʰɑ:pəŋɑ:

2.5.ume:jə mənɔdələ- mudɑ: sʌdʰɑ:rə nəhijē:

2.6.lɑ:ləde:və kɑ:mətʃ-də ume:jə mǎdələ: e:kə məitʰɪli:
əbʰɪjɑ:nʒi: / dʒətʃərə: sʌbʰɑ:ʂə tʃəŋdʌrə jɑ:dʌvə/ ʃəmbʰu:

2.1.दो द्धि:पे:फा कुमा:रं त्हा:कुरं- मि॒त्तिला:कं इ॒त्थिा:स॒कं
व॒रिद॒त्रिा:नु॒कं अ॒द्भ॒ज॒णं॒ ए:॒त्तं॒ ओ:क॒रं स॒मि:क॒सा:त्त॒म॒कं
वि॒ले:॒स॒णं



दो द्धि:पे:फा कुमा:रं त्हा:कुरं
मि॒त्तिला:कं इ॒त्थिा:स॒कं व॒रिद॒त्रिा:नु॒कं अ॒द्भ॒ज॒णं॒ ए:॒त्तं॒
ओ:क॒रं स॒मि:क॒सा:त्त॒म॒कं वि॒ले:॒स॒णं

ਯੋ:ਦ੍ਰੁਹ-ਪੋਤ੍ਰਕੋ ਜਿ:ਰੁਕੋ:

ਮਿਠਿਲਾ:ਕੋ ਰੁਠਿਯਾ:ਸ਼ਕੋ ਵੈਦਿਯਾ:ਨੁਕੋ ਐਯੋਯੋਯੋ ਏ:ਵੋ
ਓ:ਕੋਰੋ ਸ਼ਮਿ:ਕੁਸ਼ਾ:ਤੁਮਕੋ ਵਿਠਿਯੋਯੋ

ਲੋ:ਕੁਕੋਕੋ ਨੁਮੋ ਐ: ਸ਼ੋਬੋਦ੍ਰੁਹੋਯੋ: ਦੁ ਦੁ:ਪੋਯੋ ਕ
ਉਮਾ:ਰੋ ਠੁਕੁਰੋ,

ਜਿਕੁਸ਼ਾ:ਵਿਦੁ, ਪੁਰਾ:ਦ੍ਰੁਯਾ:ਪੋਕੋ (ਐਗੁਰੋ:ਦ੍ਰੁਯੋ:) ਮਾ:ਨੁਠਿਕੋ:

ਦੁ:ਐ:ਐ:ਠਿ: ਵਿਠੁਠੁਠੁਯੋ:ਲੋਯੋ, ਮੋਸ਼ੁ:ਰਿ:
ਰੋ:ਦੁ, ਦੁਏਠਿਯੋ:ਦੁ:ਨੁ, ਬੁਠਿਯੋ:ਰੋਯੋ

deepeshs1november@gmail.com +91-8527740419

ਯੋ:ਦ੍ਰੁਹੋ ਸ਼ੁ:ਰੁਯੋ:

ਮਿਠਿਲਾ: ਦੁਯੋਕੋਰੋ: ਤੁਰੋਠੁਯੋ ਐ: ਤੁਰੋਬੁਕੁਤੁ ਕੋਯੋ ਨੁਮੋਸ਼ੋ
ਸ਼ੁਏਠਿਯੋ: ਦੁਯੋਠੁਯੋਲੋ ਦੁਯੋਠੁਯੋ ਐਠੁਠੁਯੋ, ਬੁਠਿਯੋ:ਰੋਯੋਕੋ ਬੁਠਿਯੋ:ਰੋ ਐ:
ਨੁਏਪਾ:ਲੋਕੋ ਦੁਕੁਸ਼ਿਠੁਯੋਪੁ:ਰੁਠਿਯੋ: ਬੁਠਿਯੋ:ਗੋਮੋ: ਐਠੁਠੁਠੁਯੋ ਐ:ਕੋ
ਬੁਠੁਯੋਗੋਲਿਕੋ ਐ: ਸ਼ੁਯੋਸ਼ੁਕੁਰਿਠੁਯੋਕੋ ਕੁਸ਼ੁਏ:ਤੁਰੋ ਠੁਠੁਯੋ: ਐ: ਕੁਸ਼ੁਏ:ਤੁਰੋ
ਪੁ:ਰੁਠੁਯੋਮੋ: ਮੋਠਿਯੋਠੁਯੋਠੁਯੋ: ਨੁਠੁਯੋਠੁਯੋ, ਦੁਕੁਸ਼ਿਠੁਯੋਮੋ: ਗੁਠੁਯੋਗੁਯੋ:
ਨੁਠੁਯੋਠੁਯੋ, ਪੋਠੁਠੁਠੁਯੋਮੋਮੋ: ਗੁਠੁਯੋਠੁਯੋਕੋ: ਨੁਠੁਯੋਠੁਯੋ: ਐ: ਉਠੁਠੁਯੋਮੋ:
ਠਿਯੋਮਾ:ਲੋਯੋਕੋ ਤੁਲੋਠੁਯੋ ਗੁਠੁਯੋ:ਰੋਲੋ ਐਠੁਠੁਯੋ. ਮਿਠਿਲਾ: ਕੁਸ਼ੁਏ:ਤੁਰੋਕੋ

muk^hjə b^ha:ʂa: mət^hili: t^hi: a: i: b^ha:ʂa: ba:dʒənu^hfiarə
 lo:kəʂəb^həkē: mət^hilə kəfiələ dʒa:itə ət^hi. mit^hila:
 ŋa:mə ʂa:ma:ŋjətəja: vid^he:fiə ʂa:mrɑ:dʒəkē: ulle:k^hə
 kərəva:kə le:lə prəjo:gə kəe:lə dʒa:itə ət^hi a: ʂəŋge:
 a:d^hun^hkə-ka:ləkə kʂe:t^həʂəb^hə ʂe:fiə: vid^həfiəkə
 pra:t^hi:ŋə ʂi:ma:ʂəb^həkə b^hi:t^hrə əbət^hə ət^hi. fiəmə
 ʂət^ha:bd^hi:me:, dʒək^həŋə mit^hila: kʂe:t^həkē: d^hərib^həŋga:
 ra:dʒəd^hpa:ra: ʂa:ʂit^hə kəe:lə ge:lə t^hələ, b^hriʂə ra:dʒə
 e:kəra: e:kə rja:ʂət^hə ra:dʒəkə ru:pəme: pəfiət^hi:ŋə ŋə
 d^hə/ i: kʂe:t^hrəme: kəbdʒa: kə/ le:ŋə: t^hələ. fiŋd^hu:
 d^ha:rmikə grəŋt^həʂəb^həme: ʂəbəʂə pəfiŋe: e:kəra
 ulle:k^hə ra:ma:jəŋəme: b^he:t^hit^hə ət^hi. mit^hila:kə ulle:k^hə
 məfiə:b^ha:rət^hə, ra:ma:jəŋə, pura:ŋə t^hə^ha: dʒəŋə a:
 bəudd^hə grəŋt^həʂəb^həme: ʂe:fiə: ət^hi. ma:ŋjət^ha: ət^hi
 dʒe: mit^hila: ŋa:mə pəura:ŋikə ra:dʒa: 'mit^hi' kə/
 ŋa:məʂə kəe:lə ge:lə. o: əpəŋə pit^ha: ra:dʒa: ŋumi: kə/
 ʂari:rəʂə bəŋa:jələ ge:lə ma:ŋələ dʒa:it^hə ət^hi. kijə: t^hə/
 fiŋəkə utpət^hi əpəŋə pit^ha:kə d^he:fiəʂə məŋt^həŋə
 upəra:ŋt^hə b^he:lə t^hələ, e:fi ka:rəŋə ʂə o: mit^hi kəfiə:e:lə.
 pəura:ŋikə pərəmpəra:me: ra:dʒa:kə ʂa:ʂaki:jə
 kʂe:t^həkə ŋa:mə ra:dʒa:kə ŋa:məpərə ra:k^hələ dʒa:it^hə
 t^hələ. t^ha:fi le:lə mit^hi kə/ŋa:məpərə i: kʂe:t^həkə ŋa:mə
 mit^hila: pət^hələ. mit^hila: dʒəŋəkəpuri:kə ra:dʒəd^ha:ŋi:
 t^hələ a: ra:dʒa: mit^hi dʒəŋəkəʂə utpəŋŋə b^he:lə t^hələ
 t^ha:fi ka:rəŋəʂə ʂvəjə mit^hi a: fiŋəkə ba:dəkə ʂa:ʂəkə

b^haugo:likā, ra:dṛiṇṇaṭṭikā a: s̄ā:s̄kritṭikā ika:i: kē:
 ru:pāme: prāb^hutṭvā s̄t^ha:piṭṭā kae:lākā, dṛiṇṇakā
 ṇa:mākāṇṇa “vīde:hiā” b^he:lākā. ka:lā:ṭṭāme:
 dṛiṇṇakā dṛiṇṇakā-ra:dṛiṇṇakā: utṭāra:dṛiṇṇa:ri:
 dṛiṇṇakā kāra:lā b^he:lā:, o: s̄uprāṭṭiṭṭā s̄ā:ma:dṛiṇṇa
 ma:njāṭṭa: a: pāraṃpāra:kā aṭṭikāṇṇa kae:lāṇṇi.
 ṭṭāṇṇa kāra:lā dṛiṇṇakā ke: dṛiṇṇāṭṭa: dṛiṇṇa:ri: kae:
 dṛiṇṇa: ge:lā a: mīṭṭiṭṭa: me: e:kāṭṭa: s̄arvāṭṭa: ṇuṭṭāṇṇa
 ja:sāṇṇa-prāṇa:li: (gāṇṇāṭṭā prāṇa:li:) aṭṭiṭṭāme: a:e:lā.
 vīde:hiā gāṇṇāṭṭā bāṇṇa a: e:ṭṭāme prāka:re: vīde:hiā
 vīdṛiṇṇakā s̄āgā gāṇṇāṭṭā prāṇa:li:kā prāṇa:ṭṭa: bāṇṇa.
 e:kā s̄āmaṇṇa dṛiṇṇakā ṭṭikā aṭṭāga:ṇṇa jugāme:
 b^ha:raṭṭakā utṭāri: b^hu:-b^ha:ga pāra mugālākā a:kāṇṇa
 b^hāṭṭāṇṇa ṭṭāṇṇa o:hi s̄āmaṇṇa mīṭṭiṭṭa: ṇiṇṇu prāṇa:s̄āka
 aṭṭiṭṭāṇṇa aṭṭāṇṇa s̄arvāṭṭā aṭṭiṭṭāke: s̄urākṣiṭṭā rākṣā:me:
 s̄āṭṭāṇṇa rākṣā. e:hi b^hu:-kṣāṇṇa pāra kāṇṇaṭṭa
 ra:dṛiṇṇakā ja:sāṇṇa 1097 i:0 me: pāra:raṃb^hā b^he:lā
 ṭṭāṇṇa:ṭṭa o:ṇṇa:ra vīṇṇakā ja:sāṇṇa a:e:lā. pāṇṇaṭṭa:
 s̄āṇṇa 1324 i:s̄pi:me: ṭṭāṇṇa/mīṭṭiṭṭa:, ṭṭāṇṇa
 s̄ā:ma:dṛiṇṇakā aṭṭiṭṭāṇṇa b^he:lā a: dāraṃb^hāga:kā ṇa:ma
 ṭṭāṇṇaṭṭa kae: dṛiṇṇa: ge:lā. bāga:lā vīdṛiṇṇa
 aṭṭiṭṭāṇṇa: dāra:ṇṇa pāra:dṛiṇṇa ṭṭāṇṇa dṛiṇṇakā
 ṭṭāṇṇa pāṇṇaṭṭāṇṇa, o: ka:me:s̄vāra ṭṭā:kurākā aṇṇuṭṭā
 b^ho:gi:s̄vāra ke: ja:sāṇṇa ṇiṇṇuṭṭā kae:lākā, mudā: e:hi
 s̄āmaṇṇakā ja:sāṇṇa vjāṇṇa: s̄t^hāṇṇa ṇiṇṇu ṭṭāṇṇa.

mugələ ja:səna a: məfi:ʃə tʰa:kurə:

mugələ ʃəfiʃa:fiə dʒələ:luddi:nə əkəbərə dpa:ra:
 məfi:ʃə tʰa:kurə kē: miṭʰila:kə ra:dʒə ʃəʊpələ
 ge:lə, təkʰəne: ʃə pra:rəmbʰə
 bʰe:lə kʰəḍəba:lə ra:dʒəvəʃə. e:təjə e:kəta: ətiʃia:ʃikə
 dʒiʃtikə:nə ətʰi dʒe: əkəbərə əpənə ku:təni:tʰi ʃə
 miṭʰila:kə dʒe: pu:rəviʃə əpənə ra:dʒənətiʃkə o:
 bʰəugo:likə əkʃunəta: bənə:kəʃ rəkʰəne: tʰələ, təkəra:
 vniʃtə kəʃ dē:ləkə. dərəbʰəga:me: ja:fi:
 pʰəudʒəda:rəkə nʒuktʰi bʰe:lə, a:bə tʰrəʃutəkē: ʃuba:
 biʃia:rəkə bʰa:gə gʰo:ʃitə kəʃ dē:lə ge:lə. e:fiʃə pu:rə
 miṭʰila: a: biʃia:rə bʰinʒə tʰələ. əkəbərəkə ku:təni:tʰiʃə
 miṭʰila:kə bʰu:mi dʒəkərə əpənə prəkriʃkə, bʰəugo:likə
 a: ra:dʒənətiʃkə ʃvətʃtə ʃvəru:pə tʰələ təkəra: gra:fi:
 le:lə ge:lə e:kərə prətiʃka:rə ko:nə: ru:pe: nəfi
 dē:kʰəjəme: a:jələ. ədja:vəḍʰi miṭʰila: biʃia:rəkə
 ʃəma:tʰə bənə kəʃ rəfi ge:lə. e:tʰəviʃə miṭʰila:kə
 əḍʰo:gətʰi pra:rəbʰə bʰəʃ ge:lə, tətʰa:pi miṭʰila:
 e:kʰəʃəfi əpənə: kē: e:kəta: ʃə:ʃkriʃkə ika:i: ke:
 ru:pəme: dʒi:vəʃtə rəkʰəne: ətʰi. dʒəkʰəne ʃəfiʃa:fiə
 əkəbərə ka:ləme: e:kə la:kʰə ma:ləḍəfiə a:məkə ga:tʰə
 ləga:o:lə ge:lə dʒəkərə nə:mə dē:lə ge:lə ləkʰa: dʒe:
 ka:lā:təmə: ləkəfi: nə:məme: pərvətʰtə bʰəʃ

ge:lə, t̪əɦɪŋɑ: e:kə la:kʰə bəmbəi: a:məkə ga:t̪ʰəkə
bəgi:t̪ʰɑ: ləkʰi: ləga:ɔ:lə ge:lə d̪ʒəkərə ŋɑ:mə
kəlā:t̪ərəme: ləkəɦi: pət̪ələ.

mit̪hila: pərə ŋgre:d̪ʒi: ja:s̪əŋəkə prəbʰa:və:

s̪əŋ.1764 i:s̪pi:kə bəksərə juddʰəkə pət̪ʰa:t̪ bəga:lə
prā:t̪əkə s̪əgəɦi-s̪əgə mit̪hila:, bɪt̪ʰjə i:s̪tə ɦɪd̪ja:
kəmpəŋi:kə əd̪ɦi:ŋə a:bɪ ge:lə, mudɑ: d̪ɦja:t̪əv̪jə d̪ʒe:
ā:glə prəfa:s̪əŋəkə əd̪ɦi:ŋəst̪ʰət̪ɑ:me: mit̪hila: əpəŋə
s̪ā:s̪kɪt̪kə k̪səmət̪ɑ: kē: əksun̪ə rəkʰəba:me: s̪əpʰələ
rəɦələ. 1815 i:s̪pi:kə ā:glə-ŋe:pa:lə juddʰəkə upərə:t̪ə
bʰe:lə sugəuli: s̪əd̪ɦi d̪ʒa:ɦis̪ə mit̪hila:kə ra:d̪ʒəŋət̪kə
ŋək̪ja:ke: bʰa:rət̪ə ɔ: ŋe:pa:lə ke: bi:t̪ʰə vɪbʰa:d̪ʒit̪ə kə/
d̪e:lə ge:lə, məɦa:ra:d̪ʒa: lək̪smi:ɦvərə s̪ɦəkə bʰa:rət̪i:jə
ra:s̪t̪ri:jə k̪ɑ:gre:s̪ə a: s̪vət̪t̪rət̪ɑ: ā:d̪ɔ:ləŋəme:
jo:gəda:ŋə, vɪluptə ɦio:it̪ə mit̪hila:k̪sərə ɦɪpikə məɦət̪t̪ɑ:
a: mit̪hila:kə d̪əjəŋi:jə s̪t̪ɦit̪ s̪əgəɦi vɪka:s̪əkə ŋəvə-d̪ɦja:
s̪e:ɦio: d̪e:kʰəuləŋɦɪ ət̪ɦɪ. le:kʰəkə kəɦət̪ə t̪ʰət̪ɦɪ d̪ʒe:
ko:ŋəɦu k̪sə:t̪rəkə s̪vət̪t̪rə əst̪t̪vəkə ɦe:t̪u ɔ:t̪ukka:
bʰa:s̪ɑ: a: s̪əskɪt̪ d̪ʒi:vɪt̪ə ra:kʰəbə pərəmə a:vəɦjəkə
ət̪ɦɪ. d̪ʒə ɦ d̪ʒi:vɪt̪ə ət̪ɦɪ t̪ə/d̪ʒəŋət̪ɑ: kē: d̪ʒa:grət̪ə ɦio:it̪e:
ɔ: əpəŋə a:ɦt̪ɦikə a: ra:d̪ʒəŋi:t̪kə əst̪t̪və punəɦə p̪ra:pt̪ə

kəʃ le:tə, mudā: s̄ā:s̄krit̄kə upələbd̄h̄i fr̄ik̄h̄ala: tuṭṭi
d̄z̄e:ba:kə upārā:tə e:kəra: puṇḥā h̄ia:s̄ilə n̄h̄i k̄e:lə
d̄z̄a: s̄ək̄əit̄ə ət̄h̄i. v̄ərt̄ama:n̄ame: miṭ̄h̄ila: b̄h̄augo:likə
ru:p̄ē: vik̄h̄ədit̄ə ət̄h̄i, a:r̄t̄h̄ikə ru:p̄ē: d̄z̄ərd̄z̄əə ət̄h̄i a:
ra:d̄z̄ən̄əit̄kə d̄riṣ̄t̄iē: əst̄ə-v̄jəst̄ə ət̄h̄i, mudā: e:t̄jə
s̄ərəs̄v̄əṭ̄i: k̄ē: upa:s̄əkə n̄va:s̄ə r̄əh̄alə t̄h̄əṭ̄h̄i, e:t̄uka:
d̄h̄əṛəṭ̄i: ur̄v̄əra: s̄əmp̄ən̄ṇə ət̄h̄i, e:h̄i k̄s̄e:t̄əme: d̄z̄ələkə
pr̄əṭ̄j̄ur̄əṭ̄a: ət̄h̄i d̄z̄a:h̄iṣ̄ṣ̄ kriṣ̄iḡəṭ̄ə ud̄jo:ḡək̄ē: le:lə e:t̄jə
əpa:r̄ə s̄ḥ̄b̄h̄a:v̄əṇḍa: vid̄j̄ama:n̄ə t̄h̄əikə. miṭ̄h̄ila:kə
s̄v̄əṇṇim̄ə b̄h̄əv̄is̄j̄əkə pr̄əṭ̄i le:k̄h̄əkə a:fa:n̄v̄it̄ə t̄h̄əṭ̄h̄i d̄z̄e:
it̄h̄ia:s̄ə əp̄əṇḍa:ke: d̄o:h̄əra:b̄əit̄ə t̄h̄əikə a: e:k̄əre:
əṇṇupa:l̄əṇḍa:me: miṭ̄h̄ila:me: n̄v̄əj̄uḡəkə n̄r̄ma:n̄ə
h̄o:j̄əṭ̄ə a: m̄əh̄a:k̄əv̄i ko:k̄iləkə p̄əṭ̄j̄əmə puṇḥā
ḡūd̄z̄a:j̄əma:n̄ə h̄o:j̄əṭ̄ə.

ma:h̄urəkə p̄əh̄ilə k̄h̄o:ra:kə muḡəlija: ja:s̄əṇḍə s̄ḥ̄ ju:ru:
b̄h̄e:lə, le:k̄h̄əkə ma:n̄əit̄ə t̄h̄əṭ̄h̄i d̄z̄e: miṭ̄h̄ila: pr̄əṣ̄a:s̄əṇḍə
p̄əṛə k̄h̄əḍ̄əba:lə ra:d̄z̄ja:r̄o:h̄əṇḍə miṭ̄h̄ila:kə s̄u:r̄ja:s̄ṭ̄ə
t̄h̄ikə, e:h̄i kriṭ̄j̄əṣ̄ ək̄əb̄əṛə miṭ̄h̄ila:ke: s̄u:ba:-e:-
b̄ih̄ia:r̄əkə h̄iṣ̄ṣ̄a: ḡh̄o:s̄it̄ə k̄əʃ d̄e:ləkə. ma:h̄urəkə əḡila:
k̄h̄ura:kə pa:s̄t̄ja:t̄j̄ə pr̄əṇḍa:li:kə s̄a:m̄əṇṭ̄əva:d̄i:
it̄h̄ia:s̄əka:r̄əkə a:le:k̄h̄əkə ma:d̄h̄j̄əme: miṭ̄h̄ila:ke: d̄e:lə
ge:lə. əgre:d̄z̄ə it̄h̄ia:s̄əka:r̄ə vi: . s̄miṭ̄h̄ə lik̄h̄i d̄e:l̄əṇṇi d̄z̄e:
pr̄əd̄z̄a:t̄ṭ̄əkə d̄z̄ən̄əṇḍə-s̄t̄h̄ələ v̄əi:fa:li: ət̄h̄i mudā:
əit̄h̄ia:s̄ikə ru:p̄ē: i: əṇḍərḡələ a: miṭ̄h̄ja: t̄h̄əikə, le:k̄h̄əkə
k̄əh̄əit̄ə t̄h̄əṭ̄h̄i d̄z̄e: ut̄ṭ̄əṛə v̄əid̄ikə ka:li:n̄ə

ṣṣkṛitṭ, pa:ṇiṇi:kə gr̥t̥hə əṣṭa:d̥hja:ji:, kəuṭiljəkə
əṭṭhəfa:ṣṭrə a: əṣṭəg̥h̄o:ṣəkə buddh̄əṭṭj̄ar̥it̄ə a:d̥ḥ
b̄əudd̥h̄əṣa:fiṭj̄əme: e:kəṛə ṣp̄əṣṭə ulle:k̄hə əṭṭi
d̄z̄e: pr̄əṭṭh̄əmə ḡəṇəṭṭ̄r̄ə vid̄e:hiə əṭṭi. ma:hiurəkə əgila:
k̄hura:kə miṭṭh̄ila: ke: ā:glə-n̄e:pa:lə judd̄h̄əkə p̄əṣṭja:ṭ̄ə
ṣṣḡəuli: ṣṣd̄h̄ikə ma:d̄h̄j̄əməṣṣ d̄e:lə ge:lə. miṭṭh̄ila:kə
əṣṣmiṭṭa:ke: n̄əṣṭə k̄əṛəkə pr̄əja:ṣṣ e:kə be:rə p̄h̄e:rə
b̄h̄e:lə, miṭṭh̄ila:ke: ma:hiurəkə əgila: k̄hura:kə b̄h̄e:ṭl̄ə a:
ṛ k̄h̄o:ra:kə ṭṭh̄ələ k̄h̄d̄əba:lə ra:d̄z̄ip̄r̄əṣa:ṣṣṇəkə
v̄əṇṇa:kulərə b̄h̄a:ṣa: ṇi:ṭṭ ṣṣb̄d̄h̄i: ṣṣarkulərə
d̄z̄a:fiṃe: m̄əṭṭh̄ili: b̄h̄a:ṣa:ke: ṣṭṭh̄a:ṇə p̄ərə fiṇḍi:
b̄h̄a:ṣa:ke: ṣṭṭh̄a:ṇə d̄e:lə ge:lə. e:kəṛə kup̄əṇṇa:mə ṛ
b̄h̄e:lə d̄z̄e: ṣp̄a:d̄h̄i:ṇṇṭa: pr̄a:ṭṭikə p̄əṭṭh̄a:ṭṭi d̄z̄ək̄h̄əṇṇ
ra:d̄z̄j̄ə pun̄ərḡəṭṭh̄əṇṇ ə:jo:gə b̄əṇṇlə ṭṭə/ ṣṣəb̄ə kiṭṭu
r̄əhiṭṭəhu miṭṭh̄ila: pr̄a:ṇṭṭə ṇṇəhi b̄əṇṇ ṣṣəkələ, d̄z̄ək̄ərə
mu:lə ka:r̄əṇə r̄əh̄əikə b̄h̄a:ṣa:i: a:d̄h̄a:rə. miṭṭh̄ila:
kriṣip̄r̄əḍṭh̄a:ṇə k̄ṣe:ṭṭrə ṭṭh̄ələ, mud̄a: ṣp̄a:d̄h̄i:ṇṇṭa:
pr̄a:ṭṭike: b̄a:d̄ə b̄h̄a:r̄əṭṭə ṣṣəṛəkā:rə əp̄əṇṇə pr̄əṭṭh̄əmə
pr̄əhiar̄ə miṭṭh̄ila:kə kriṣiv̄ərgə p̄ərə k̄ə:ləkə. d̄z̄əṃi:d̄a:ri:
un̄mu:ləṇṇə əḍṭh̄iṇṇj̄əmə ke: ṇṇa:mə p̄ərə pr̄əṭṭh̄əmə p̄ā:ṭṭikə
kriṣəkə v̄ərgəkə d̄a:ṭṭh̄əṇṇə ṭṭṛi d̄e:lə ge:lə. d̄z̄ək̄h̄əṇṇ
ṣṣṇ.1951 i:ṣpi:me: ṣṣəṛv̄o:ṭṭj̄ə ṇṇja:jələjə m̄əṭṭh̄iləkə
p̄əkṣəme: (m̄əhiar̄a:d̄z̄a: ka:me:ṣv̄ərə ṣṣiṇṇə) ṇṇṇj̄ə d̄əṭṭ
e:hi əḍṭh̄iṇṇj̄əmə ke: ḡəir̄əṣṣv̄əḍṭh̄a:ṇṇkə ḡh̄o:ṣiṭṭə k̄əṛiṭṭə
e:kəṛa: ṇṇṛəṣṭə k̄əṛəkə a:d̄e:ṣə pa:ṇṭṭə k̄ə:ləkə. ṭṭək̄h̄əṇṇ

purəṣka:re:me: lətəpəta:e:lə tʃʰətʰi.
 məitʰili:, ka:rja:ləjəkə bʰa:ṣa: nəfi bəṇṇ ṣəkələ ətʃʰi
 dʒa:fi ṣṣ a:mədʒəṇəke: ṣəro:ka:rə
 tʃʰəṇfiə, ṣṣvərdʰa:nkə pra:vərdʰa:nə rəfiṭəfiṇi hēmə ṣəbə
 e:fi dʒa:me: kuṇṇu tʰo:ṣə kədəmə e:kʰəṇərdʰəri nəfi
 utʰa: ṣəkələfiṇi ətʃʰi. le:kʰəkə, kəfiətə tʃʰətʰi dʒe:
 vətəma:nəme: gra:mə pətʃa:jətə, ra:dʒəṇi:tʃkə ṣəttā:kə
 prəmukʰə ke:ṇḍrə bəṇṇ kəʃ ubʰəirə rəfiələ ətʃʰi. ətəh
 e:təjə ka:rja:ləjəme: məitʰili:kə upəjo:gə ədʰikə ṣṣ
 ədʰikə fi:jəba:kə tʃa:fi:. dʒəṇəta: ke: əpəṇə
 dʒəṇəbʰa:ṣa:me: əbʰvjakʰtʃ ke: ədʰika:rə tʃʰəikə.
 e:kəta: kəfiəbi: tʃʰəikə dʒe: prətje:kə tʃa:ri ko:ṣəkə dʒu:ri:
 pərə bʰa:ṣa:me: ləghuā:ʃikə pəriṇvətəṇə fi:itə
 tʃʰəikə, dʒa:rdʒə grjəṣṣəṇə ṣe:fi: e:fi ṣṣdərəbʰə ke:
 dʒikrə kəe:ṇe: tʃʰətʰi, mudā: məitʰili:ke: ṣṣgə
 ra:dʒəṇi:tʃ bʰəʃ rəfiələ ətʃʰi, məitʰili:ke: bā:tələ dʒa:
 rəfiələ ətʃʰi a: o:kərə a:ṣtʃtʃəke: kəmədʒo:rə kəe:lə dʒa:
 rəfiələ ətʃʰi. vətəma:nəme: məitʰili:ke: pəʃtʃimi:
 miṭʰila:me: vəddʒdʒika:, pu:vi: miṭʰila:me: əgika: a:
 dəkṣiṇə bʰa:gəme: kʰo:rəṭʰa: ke: nā:mə ṣṣ
 dʒəpəratʃa:riṭə kəe:lə dʒa: rəfiələ ətʃʰi. mudā: i: pərəmə
 ṣəttə ətʃʰi dʒe: 1 ṣəbə məitʰili: bʰa:ṣa:kə ṣpəru:pə/əgə
 ətʃʰi a: e:kərə kṣe:tʃi:jə bo:li: ətʃʰi. le:kʰəkə e:fi
 viṣəjəme: e:kəta: vja:pəkə dʒiṣtʃiko:ṇə rəkʰəla:fiə
 ətʃʰi, fiṇəkə kəfiəbə tʃʰəṇfiə dʒe: e:fi kṣe:tʃəke:

ṣa:hitjəke: mətʰili: ṣa:hitjəme: stʰa:nə bʰe:təba:kə
tʃa:hi:. e:tuka: prəka:ʃitə rətʃəṇa: pərə ṣa:hitjə
əka:dəmi: purəṣka:rə, ja:tʃi: purəṣka:rə, tʃe:təṇa:
purəṣka:rə a:dʱi le:lə vitʃa:rə kə:lə dʒa:e:. ṇhiṣṣəde:ʃə
e:hi ṣṣ e:hi dʱiʃa: me: prətʃjo:giṭa: kəʰiṇə bʰəʃ
dʒa:jətə, mudā: e:hi ṣṣ mətʰili: bʰa:ṣa:kə ṣa:mərtʃjə
bəʰtəʃ, ʃəktʃkə vridʱi ho:jətə. le:kʰəkə, miṭʰila:
kʃe:tʃəkə biḡarətə pərja:vəreṇəke: stʰitʃi ṣṣ ʃe:hi: ṇra:ʃə
tʃəʃtʃi, miṭʰila: pəkʃi:kə va:ṣəkə ma:məla:me: dʱəṇi:
rəhələ ətʃi. pəkʃi: viʃe:ṣədʒṇə tʃa:rlṣə ṅgəliʃə tʃa:ri
dʒəʃəkə dʱəri e:hi kʃe:tʃəme: rəhikəʃ viʃiʃtə ədʱjəjəṇə
kə:ləṇhi a: əpəṇə ədʱjəjəṇəkə ṣa:rə “dʒəṇərələ əpʰə
bəbəi:kə ṇe:tʃurələ hiʃtʃi:” prəka:ʃitə kərəuləṇi
dʒa:hi:me: o: kəməṣṣ kəmə tʃi:nə ʃəjə tʃe:ra:ʃi:
prədʒa:tʃkə tʃiṭə_ikə upəstʃitʃi dʒəʃəṇe: tʃəʃtʃi. mudā:
vəṭəma:nəme: kəte:ko: prədʒa:tʃi: viluptə bʰəʃ/tʃukələ
ətʃi va: bʰəʃ rəhələ ətʃi. le:kʰəkə e:hi dʱiʃa:me:
bʰəreṭəpurə pəkʃi: əbʰja:rəṇjə dʒəkā: miṭʰila: kʃe:tʃəme:
əbʰja:rəṇjə vikəʃitə kərəikə ba:tə kəʃ rəhəla:hi ətʃi.

miṭʰila:ṣṣ bəuddʱikə pəla:jəṇə:

bʰa:ṣa:ke: məhəttā:, hiṇəkə ṇudʒə bʰa:ṣa:ke: prətʃ
bʰa:və-udəḡa:rə dʒe:kʰi ləḡətə ətʃi dʒe: mətʰili: a:
miṭʰila: hiṇəkə dʱəməṇi:me: ṣədkʰəṇə prəva:hitə

rəhəitə tʃənɦi. le:kʰəkə məɦo:dʒə, a:rəkʃənə/mə̀dələ
kəmi:ʃənəkə vɪbʰi:ʃika: ke: ba:tə kəe:ləɦɦi ətʃɦi.
le:kʰəkə, e:kəra: mɪtʰila:ʃə̃ bəuddʰikə pələ:jə̃nə ke:
ka:rənə ma:nəitə tʃə̃tʰɦi. le:kʰəkə kəhəitə tʃə̃tʰɦi dʒe: e:ɦɦi
a:rəkʃənə ɳi:tʃə̃ məitʰilə bra:mɦənə juva: ke: bʰəkkə
tutələi a: o: ʃəhərə dʃə̃ pələ:jə̃nə kəe:ləkə a: əpənə
jo:gjə̃tə:kə əɳuru:pə ro:dʒəga:rə kə̃ rəhələ ətʃɦi mudə:
mɪtʰila: pərə e:kəra kuprəbʰa:və dʒə̃bərədə̃stə bʰe:lə
tʃə̃ikə, ədʰikā:ʃə̃ juva: mɪtʰila:ʃə̃ kə̃tɪ dʒe:ba:pərə a:tʃərə
tʃə̃tʰɦi. le:kʰəkə kəhəitə tʃə̃tʰɦi dʒe: ma:tʃibʰa:ʃa:
məitʰili:kə ma:dʒəme: e:ɦɦi dʃə̃me: ʃə̃gə̃tʰitə ɦo:ikə
prəja:ʃə̃ kəe:lə dʒa: ʃəkəitə ətʃɦi.

ma:nə̃və-ʃə̃ʃa:dʰə̃nəkə ʃə̃bə̃ʃə̃ pə̃igʰə̃ ɳɪrja:təkə mɪtʰila:
ə̃tʃɦi. e:tə̃ɦɦiʃə̃ ə̃ʃikʃitə, ə̃rdʰə̃ʃikʃitə, ʃikʃitə, ʃuʃikʃitə a:
prə̃ʃikʃitə məitʰilə ʃə̃bə̃ bʰa:rətə ɳə̃ɦɦi ʃə̃mpu:ɳə̃
vɪʃvəme: pə̃ʃərələ tʃə̃tʰɦi. le:kʰəkə a:ʃa:va:dʒi: tʃə̃tʰɦi, tʃa:ɦɦi
vɪʃva:ʃə̃ tʃə̃ɦɦi dʒe: e:kə-ɳə̃i-e:kə dʒə̃ mɪtʰila:kə dʒə̃
ʃe:ɦo: gʰu:rətə.

ʃpə̃tʃə̃tʃə̃tə: ā:də:lə̃nəme: mɪtʰila:kə jo:gə̃dā:nə:

ʃpə̃tʃə̃tʃə̃tə: ā:də:lə̃nə me: mɪtʰila:kə bʰu:mika: pərə
tʃə̃tʃa: kərəitə, ʃpə̃tʃə̃tʃə̃tə: ā:də:lə̃nəme: mə̃ɦa:ra:dʒa:
ləkʃmi:ʃvərə ʃɦəkə jo:gə̃dā:nə̃ ə̃vɪʃmərə̃ɳi:ʒə̃ ə̃tʃɦi. e:kə

vikasṭṭa kae:lə ge:lə dṛakəra: ṇa:mə “bra:himəṇa
ga:jə” ra:kḥələ ge:lə. dṛiṭṭi:jə viṣṭajuddḥə ke: ba:dḥə
ṣṣajuktə ra:ṣṭrə ṣṣgḥəkə pra:dṛurbḥa:və bḥe:lə a: e:kərə
e:kəṭa: ja:kḥa: ṣṭḥa:piṭṭə kae:lə ge:lə dṛakəra ṇa:mə
əṭṭṭi “pḥudə e:ṇḍə e:grikəṭṭarələ
ar:ge:ṇa:īdṛe:ṣṣṇə”, dṛe: əpəṇə pəḥilə bəiṣa:rəme:
bḥa:rəṭṭi:jə dḥe:ṇu-vṣṣəkə əṇṇuṣā:ṣikə guṇəkə ṣṣarve:kṣəṇə
a: əḍḍijəṇəkə pḥəiṣəla: le:ləkə. 1953 i:ṣṣi:me:
prəka:ṣṭṭə dəblu:. pḥiṣṣə a: e:ṇḍ. a:rə. dṛo:ṣi:kə
po:ṭḥi:me: priṣṭḥə ṣṣkḥja: 256-276 pərə bəṭṭṭəurə
prədṛa:ṭṭkə pu:ṇə viṣṭarəṇə bḥe:ṭəṭṭə əṭṭṭi. bḥa:rəṭṭə
ṣṣarəka:rəkə “e:ṇṇmələ ḥəṣṣəbṣṣiḍri: viḥḥa:kə kəire:kṭərṣṣə
e:ṇḍə pərəpḥa:r:mē:ṣṣḍṛə əpḥə bəṭṭṭəurə kəṭṭələ”
prəka:ṣṭṭə kae:ləkə əṭṭṭi dṛa:ḥi:me: ṣṣpəṣṭə likḥələ əṭṭṭi
dṛe: | prədṛa:ṭṭi ma:ṭṭrə miṭḥile: me: pa:o:lə dṛa:ṭṭə əṭṭṭi.
le:kḥəkə kəḥiṭṭə ṭṭḥṭṭi dṛe: | ke:ḥe:ṇə biḍəmbəṇa: əṭṭṭi
dṛe:, dṛakḥəṇə ṣṣampu:ṇə viṣṭə miṭḥila:kə ga:jəkə
prədṛa:ṭṭi pərə əḍḍijəṇə a: ṣo:dḥə kəṣ/ ga:jəkə ṇəṣṣi:jə
ṣṣudḥa:rəme: la:gələ ṭṭḥələ ṭṭkḥəṇə ḥimə ṣṣəbə əṇṇəbḥiḍṛiṇə
bḥəṣ/be:ṣi: dṛugdḥəke: utpa:dəṇəkə mo:ḥəṣṣə dṛərṣi: a:
pḥriḍṛiṇə ṇəṣṣi:jə ga:jə a:ṇṇi rəḥələ ṭṭḥələḥiṇṇi. ṣṣo:ṇa: kē:
gilləṭə ṣṣə prəṭṭṭḥa:piṭṭə kərəṇkə prəja:ṣṣə me: la:gələ
ṭṭḥələḥiṇṇi.

dḥe:dṛə prəṭḥa: dḥe:dṛə prəṣṣəgə ṣṣma:dṛəkə

bədləitə pərvɛ:ʃə a: pʰəlsə-igo:ɪdʒimə ke: ka:rəŋə
 dʰie:dʒə bəʃʰələ ətʰi. ʃəʃjəŋa:ra:jəŋə bʰəgəva:nəkə
 pu:dʒa:kə məhəʃvəpu:ŋə ba:ʃə, dʒe: pɪtʰvi:kə dʒi
 go:ʃə gəʃtʰi tʰəikə, va:rʃikə a: dʰəŋkə. ʃəʃjəŋa:ra:jəŋə
 bʰəgəva:nə pu:dʒa:ka:ləme: pɾəʃkʃiŋa:kə ʃəməjə
 dʒuŋu gəʃkə pɾəjo:gə fi:itə rəʃələ ətʰi, mudʒa: a:bə ɪ
 vɪʃiʃtʰə pɾəʃtʰa: luptə bʰəʃtʰukələ ətʰi. ʃəgəʃi mɪtʰila:kə
 məʃila: dʒa:ra: tʰləʃi:me: dʒələ dʒe:ba:kə pəripa:ʃi:
 ʃe:fi: luptəpɾa:jə bʰe:lə dʒa: rəʃələ ətʰi. le:kʰəkə əʃi:ʃə
 kē: ʃməŋəŋə kəŋitə kəʃitə tʰəʃtʰi dʒe: dʒe:və:tʰa:nə
 e:ka:dʒi: dʒuŋə ba:ləkə kē: vɪdʒa:rəbʰə kəra:olə dʒa:itə
 tʰələ, tʰəŋiŋa: ba:lɪka: kē: mɪtʰila:kə tʰiʃtʰəkələ:kə pəʃilə
 pa:ʃtʰə e:ʃi dʒuŋə ā:gəŋəme: rəgə-biŋgəkə əripəŋə ke:
 ma:dʒəmə ʃə fi:itə tʰələ. tʰəʃtʰi pu:dʒa:kə ma:dʒe:
 le:kʰəkə kəʃitə tʰəʃtʰi dʒe: ɪ pu:dʒa: ma:tʰə fiŋdʒu ʃa:
 ŋəʃi məŋəbəitə tʰələ məitʰilə muʃlimə ʃəmuɖa:jə
 ʃe:fi: e:ʃi pu:dʒa:me: ʃəmmilitə fi:itə tʰələ.
 ʃəʃiʃŋuʃa: ke: ɪ pəra:ka:ʃtʰa: a:bə bʰe:ʃəbə dʒiŋləbʰə.

mɪtʰila:kə vɪʃiʃtə vjəʃdʒəŋə ma:tʰə: dʒəkʰəŋə ā:glə-
 nɛ:pa:lə juɖdʒə kē: upəā:ʃə ʃuɡəuli: ʃəʃdʒi bʰe:lə
 tʰəkʰəŋə nɛ:pa:ləme: dʒe: mɪtʰila:kə kʃe:ʃə tʰəli ge:lə
 o:tʰuka: məitʰilə lo:kəŋu bʰa:rəʃəkə məitʰilə
 kē: ‘mo:gəla:nə məitʰilə’ kəʃitə tʰələ:ʃə. məitʰiləkə

mætʃjə pre:mə, dʒe: mætʃjə-mã:ʃə, a:fiɑ:rəkə ru:pəme:
 kəʃmi:ri: brɑ:ʃiməŋə, b̃əga:li: brɑ:ʃiməŋə a: mæitʰilə
 brɑ:ʃiməŋəkə bi:tʃə ʃəpəivə prəmukʰə rəʃələ ətʃɪ.
 h̃ɑ:, e:təjə pjɑ:dʒə a: ləʃəʃunə vərdʒitə tʰələ. mæitʰiləkə
 ma:tʰəkə re:ʃpi: kəŋe: vɪʃiʃtə ətʃɪ e:təjə ʃəriʃp: a:
 a:miləkə prəjo:gə məʃɑ:lɑ: dʒək̃ɑ: kəe:lə
 dʒɑ:itʰə, h̃i:gəkə tʰəũkə a: tɑ:fi pərə dʒəmi:ri:
 ŋe:bo:kə me:dʒəŋə, be:dʒo:tə ətʃɪ.

mæitʰili: bʰɑ:ʃɑ:kə viləkʃəŋə
 mæulikətɑ: - ʃəʃma:rəŋɑ:tʰəkə
 ulle:kʰə, dʒəkʰəŋə, də. ume:ʃə miʃrə, miʃtʰilɑ: riʃərtʃə
 iŋʃti:tʃjuʃəkə prətʰəmə ŋɪde:ʃəkə ŋjuktə bʰəʃ
 prəjɑ:gəʃə dərəbʰəga: əjələ:fiə. e:təjə hiunəkə pəʃilə
 tʰɑ:tʃə tʰələtʰiŋə əŋəntələ:lə tʰɑ:kurə. tʰɑ:kurə dʒi:
 tətʃka:li:nə pu:rvi: pɑ:kriʃtɑ:nəʃə vɪʃtʰɑ:pɪtə bʰəʃ/miʃtʰilɑ:
 a:e:lə tʰələ:fiə. ʃri: miʃrə dʒi:kə ʃɑ:ʃitʃə
 ʃəgrəʃəme: 300 ʃə ədʰikə ʃəʃkriʃtə bʰɑ:ʃɑ:kə gr̃ətʰə tʰələ
 dʒəkərə lipi miʃtʰilɑ:kʃərə tʰələikə. tʰɑ:kurə dʒi: e:fi pərə
 e:kətɑ: pɔ:tʰi: ‘kəitələgə əpʰə ʃəʃkriʃtə məŋjuʃkriʃtə ŋə
 miʃtʰilɑ:’ likʰələŋfi, e:ʃikrəmə me: o: pəulɑ:fiə dʒe:
 iʃti:tju:tə me: upələbdʰə məŋuʃmriʃtə a: miʃrədʒi: ləgə
 upələbdʰə məŋuʃmriʃtəke: ʃkriʃtə dʒe:
 miʃtʰilɑ:kʃərəme: likʰələ rəʃiəŋə o:fi me: i ba:tə ŋəfi
 likʰələ tʰələ dʒe: ‘judʃəkə ka:nəme: dʒə ʃɑ:ʃtʃəkə

vətʃinə va: prənəva:kʃərə pətɪ dʒa:jə ʃ̌ o:kərə ka:nəme:
 ʃi:ʃa: piḡhəla:kəʃ/ ďe:lə dʒa:jə'. e:fi ʃ̌ďərbhəme: tʰa:kurə
 dʒi: kəhəne: rəhətʰinə dʒe: ʃ̌gre:dʒi:-ʃa:ʃ̌nə, əpənə
 ʃ̌ttā: ʃ̌urəkʃitə rəkʰəikə le:lə əpənə e:dʒē:təke:
 ma:ďȟjəməʃ̌ p̌əditə lo:kəň ʃ̌ ʃ̌əmpərkə kəʃ/
 mənuʃkriptə ikəttʰa: kərəitə tʰələ a: o:kərə: əpənə
 ʃ̌uviďȟa:ňuʃa:rə ďurupəjo:gə kərəitə tʰələ.
 mənuʃmriťke: o: pura:nə ʃ̌kriptə e:kərə prəťjəkʃə
 prəma:nə tʰələ. ɪ kəhəime: ko:ňo: əťʃjo:kťme: ňəfi
 dʒe: əpənə ʃa:ʃ̌nə əkʃuňnə rəkʰəikə ko:ʃiʃəme: ʃ̌gre:dʒə
 lo:kəň mənuʃmriťke: mu:lə kē: ňəʃtə kəʃ/ e:kərə
 dʒa:li: prəť dʒa:ri: kəe:ňe: fi:ʃə. le:kʰəkə kəhəť tʰətťi
 dʒe: ʃ̌pəťťrəťa: pra:pťke: ba:ďə ʃ̌əmpu:ňə ďe:ʃəme:
 əka:rənə bra:ʃimənə kē: ďuʃmənə ḡȟo:ʃitə kəʃ/ ďe:lə ge:lə
 a: e:kərə ňa:mə ďe:lə ge:lə mənuʃva:ďə, muďa: e:kərə
 əʃəli: kə:rənə tʰələ
 dʒe: ʃ̌uťʃiťa:, kərťəvjəpərə:jəňəťa:, ťja:gə, məňo:bələ a:
 bəudďȟikə ma:rgə pərə bra:ʃimənəʃ̌ muka:bələ:
 kərəba:kə kʃəməťa: e:fi vərgəke: ňəfi rəhəikə. bəʃə
 kʰa:li: p̌ā:ťʃə ȟədʒa:rə vərʃəkə kəp̌o:lə kəlpiťə ənjə:jəkə
 ňa:mə pərə e:kə ʃ̌gre:dʒəkə ḡətťələ əʃətťə ke: a:ďȟa:rə
 bəňa: mənuʃva:ďə kəfi bra:ʃimənə ətťa:ťə viʃiťə
 budďȟikə ʃ̌o:ťə ke: kətťja: ďe:lə ge:lə.
 ləkʃməne ʃ̌əvəťə -məďȟjəkə:li:ňə jugəme: dʒəkʰənə
 ʃ̌əmpu:ňə b̌ȟa:rəťəvərʃə pərə muʃləma:ňi: əďȟipəťjə

məɪtʰɪli: bʰa:ʂa: a: miɪtʰɪla:kʂərə:

bətʃəpənə ʂə dʒələ a: ətʃɪdʒələ dɪ: pɪtʰəkə vəʂtu
 vudʒəɪtə əjələhū ətʃɪ. ɪ miɪtʰɪla:kə ʂəʂkɪtɪ kē: vɪʂɪtətə:
 ətʃɪ. tʃəhɪnə: le:kʰəkə miɪtʰɪla: a: miɪtʰɪla:kʂərəkə
 vɪʂɪtətə:kə ba:tə kəe:la:hə ətʃɪ. le:kʰəkə kəhəɪtə tʃəətʰɪ
 dʒe: bʰa:ʂa: o:kərə lɪpɪ ʂəʂkɪtɪkə e:kətə: vɪʂɪtə ŋgə
 hio:ɪtʃə. mudə: ʂəməjəkə ʂa:tʰə miɪtʰɪla:kʂərə
 kəmədʒo:rə hio:ɪtə ge:lə. le:kʰəkə kəhəɪtə tʃəətʰɪ dʒe:
 ʂvətʃtɪrətə: pɪa:ptɪke: pətʃɪa:tɪ dʰəɪ miɪtʰɪla:kʂərəkə
 pɪəjo:gə ʂvədʒənəkə: nɪmətʃənə-a:mətʃənə pətʃəme:
 hio:ɪtə tʃələ, ba:ba: lo:kənɪkə ka:ləme: a:pəʂɪ:
 pətʃa:tʃa:rə miɪtʰɪla:kʂərəme: hio:ɪtə tʃələ, dʒe: ʂənəɪhɪ
 ʂənəɪhɪ vɪluptə bʰəʂ ge:lə. le:kʰəkə kəhəɪtə tʃəətʰɪ
 dʒəkʰənə o: vɪdʒa:rʰɪ: tʃələ:hə təkʰənə ʂnə:təkəkə
 pa:tʃjəkɪrəməme: 50 nəmbərə ke: pɪəʂnəpətʃə
 miɪtʰɪla:kʂərə ʂə ʂəbədʰɪtə rəhəɪtə tʃələ. le:kʰəkə
 miɪtʰɪla:kʂərə miɪtʰɪla: mɪhɪrəkə əntɪmə pɪʂtʰə pərə dɛ:lə
 ge:lə miɪtʰɪla:kʂərə vəŋəma:la: ʂə ʂɪ:kʰələ:hə. hɪnəkə
 miɪtʰɪla:kʂərə ʂɪ:kʰəbə vjəɪtʰə nəhɪ ge:lənɪhɪ, miɪtʰɪla:kʂərə
 dʒɪnə:nə hio:jəba:kə ka:rəne: bā:glə: ʂa:hɪtʃə pətʃəme:
 ko:nə: dɪkkətə nəhɪ bʰe:lənɪhə. məɪtʰɪli:kə ʂvətʃtɪrə
 əʂtɪvəkə rəkʂa:rʰə pəɪmə a:vəʂjəkə dʒe: e:kərə
 vɪʂɪtətə: ke: ʂəɪkʂənə kəri:. le:kʰəkə kəhəɪtə tʃəətʰɪ dʒe:
 ā:dʒɪ:kə pɪəjo:gə məɪtʰɪli: a: miɪtʰɪla:kʂərə ke: əŋjə

b^ha:ṣa:-līpīṣṭṭā vījīṣṭṭā bāṇābāṭṭā aṭṭī.

ṇṣkārṣa:

mīṭṭīla:kā itṭīha:ṣākā le:lā mārṭṭīli: ṣa:dḥāṇākā hie:ṭṭu
kḥo:dṣā kārāe: pāṭṭāṭṭā kā:rāṇā e:kārā e:kāṭa: aṭṭīṭṭīṭṭīṇṇā
pṛāvā:hā vāidīkā kā:lāṣṭṭā aḍḍā:vāḍḍī bāṇālā aṭṭī.
mīṭṭīla:kā itṭīha:ṣākā ṇṇma:ṇākā hie:ṭṭu upāro:ktā ṣābḥā
ṣa:dḥāṇākā vāidṣṭṭā:ṇṇkā aḍḍījāṇā e:vā o:kārā
ṣāmi:kṣa:ṭṭmākā vīṣṭṭe:ṣāṇā aḍḍe:kṣīṭṭā aṭṭī. e:hī bḥu:mī
hie:ṭṭu pṛājuktā vīḍḍe:hā ṭṭṭā: mīṭṭīla: ṇṇa:mākā utṭṭṭī
vīṣṭṭuddḥāṭṭā: pāura:ṇīkā aṭṭī. dṣu:lījāṣṭṭā e:gīgākā
āṇṇṣa:rā pṛa:ṭṭī:ṇṇkā:lā mē: i: bḥu:-bḥa:gā
a:rjalo:kāṇṇkā ṇṇva:ṣṣṭṭḥālā aṭṭīpu:ṣvā mē: ṭṭḥālā. kāḥālā
dṣā:i:ṭṭā aṭṭī dṣe: uktā pṛāḍḍe:ṣā aḍḍāṇā ṇṇa:mā ṣāṣṣṭṭāṭṭī:
ṭṭī:rāṣṭṭā a:gāṭṭā rā:dṣā: vīḍḍe:gḥā mā:ṭṭḥāvā aṭṭḥāvā: vīḍḍe:hā
mā:dḥāvā ṣṣā pāo:lākā. ṣāṭṭāḍḍḥā bra:hīmaṇākā āṇṇṣa:rā
vīḍḍe:gḥā mā:ṭṭḥāvā aḍḍāṇā pūro:hīṭṭā gāṭṭmā rāḥugāṇākā
ṣṣāgā ṣāṣṣṭṭāṭṭī:kā ṭṭṭāṣṭṭā
ṣāḍḍa:ṇṇī:ra:kā (gāṇḍāki:kā) ṭṭṭāḍḍā a:bi ṣāṣṣṭṭāḍḍāḍḍā
āḥṇṇkē: pṛāḍṣvāllīṭṭā kā' e:hī bḥu:mīkē: pāṣṭṭāṭṭā kājālāṇṇī.
i: ṣṣāṭṭā dṣe: mā:ṭṭḥāvākā a:gāḥṇṇākā pāṣṭṭā:ṭṭā āṇṇe:kā
bra:hīmaṇā e:ṭṭāṣṭṭā āṇṇā:hā. pḥāṭṭā: e:hī bḥu:mī pāṣṭṭā kṛīṣṭī
pṛa:rābḥā bḥe:lā ṭṭṭā: jāḍṣṭṭā ḍḍā:ra: āḥṇṇkē: ṣāṇṇīṭṭā
kājālā ge:lā. māḥā:kā:vjā ṭṭṭā: pūra:ṇāṣṣāḥākā

उऑऱःवऱऱःमेः दुऱऱऱःऱः रऱःदुऱःकऱः रुःपऱःमेः पऱःगऱःतऱः
मऱःतऱः वऱःदऱःहऱः मऱःतऱःवऱः वऱःदऱःगऱःकऱः पऱःरऱःलऱःकऱःकऱः तऱःकऱः.
पऱःरऱःरऱःकऱः उऑऱःवऱऱःकऱः ँनुऱःरऱःरऱः ँऱःदुऱःऱःदुऱःरऱःपऱःतु
मऱःनुऱःकऱः पुऱःतऱः नुऱःमऱः एःहऱः ऱःदुऱःऱः-बऱःुःमऱःमेः ँऱःलऱःहऱः.
हऱःनुऱःकऱःरऱः पुऱःतऱः मऱःतऱः ँपऱःनुः नुःऱःमऱःपऱःरऱः मऱःतऱःहऱःलऱः
नुःऱःमऱःकऱः रऱःदुऱःऱःकऱः सुऱःतऱःपऱःनुःऱः कऱःऱःलऱःनुः. नुःगऱःरऱः
नुःरऱःमऱःनुःकऱः कऱःऱःमऱःतऱः रऱःकऱःहऱःबऱःऱःकऱः कऱःऱःरऱःनुःः ०ः दुऱःऱःनुःकऱः
नुःऱःमऱः सुः प्रऱःकऱःहऱःऱःतऱः बऱःहऱःलऱःहऱः. ऱःहऱःः कऱःहऱःलऱः दुऱःऱःऱःतुऱःनुः दुऱःऱः
मऱःनुःतऱःनुःकऱः बऱःःदुः उऱःपऱःनुःनुः हऱःऱःऱःबऱःऱःकऱः पऱःहऱःलऱःसुऱःरुःपऱः
हऱःनुःकऱः नुःऱःमऱः मऱःतऱः रऱःकऱःहऱःलऱः गऱःऱःलऱःनुः. ँऱःऱःमऱःनुःऱः
दुऱःऱःनुःमऱःकऱः कऱःऱःरऱःनुःः ०ः दुऱःऱःनुःकऱः कऱःहऱःःःलऱःनुः तऱःतऱःहऱःः पऱःतऱः
ँऱःऱःऱःऱः रऱःहऱःबऱःऱःकऱः कऱःऱःरऱःनुःः वऱःदऱःहऱः. एःहऱः तऱःरऱःहऱःः हऱःनुःकऱः
नुःऱःमऱःकऱः ँःदुऱःऱःरऱःपऱःरऱः एःहऱः प्रऱःदऱःऱःऱःकऱः नुःऱःमऱः मऱःतऱःहऱःलऱः
पऱःतऱःलऱः.

सुःदुऱःरऱःबऱःः

1. Jhġa, M. (1997). "Hindu Kingdoms at contextual level". Anthropology of Ancient Hindu Kingdoms: A Study in Civilizational Perspective. New Delhġ: M.D. Publications Pvt. Ltd. pp. 27-42.
2. Mishġra, V. (1979). Cultural Heritage of

- Mithīla. Allahābad: Mithīla Prakasana. pp. 13. अनुक्रम पश्चात् 28 December 2016.
3. shši, H. (1993), "Seasons, Rituals and Society: the culture and society of Mithīla, the Parbate Hindus and the Newars as seen through a comparison of their annual rites", Senri Ethnological Studies 36: 35-84.
 4. Radhdakrishna Choudhary, "A Survey of Maithili Literature", अनुक्रम पश्चात् 22 दिसम्बर 2016.
 5. "Cultural Heritage of Mithīla", पृ: 13, अनुक्रम पश्चात् 28 दिसम्बर 2016.
 6. Jhā, Arun Kumar (2005) (enme:). Some Aspects of the Cultural History of Mithīla: The Janaka Dynasty, the Karnaatas & the Oinwaaras. University Department of History and A.I.H.C. & Archaeology, T.M. Bhagalpur University.
 7. Thakur, Upendra (1956) (enme:). History of Mithīla: (circa 3000 B.C.-1556 A.D.). Mithīla Institute.

8. JhJa, Pankaj Kumar (2010). Sushsāsan Ke Aaine Mein Naya Bihār. Bihār (India): Prabhāt Prakashsan. mu:lə s̄e: 28 ma:rt̄ʃə 2019 ko: pu:ra:le:kʰiʃə. əbʰigəmə n̄ə t̄t̄ʰi 4 fəɾəvəri: 2019.
9. miʃh̄i:la: ka: iʃh̄a:s̄ə, d̄a:æ0 ra:məprəka:fə ʃəɾma:, ka:me:ʃvərə ʃ̄iʃə ʃ̄əskriʃə vi.vi.d̄əɾəbʰəga:, t̄riʃi:jə ʃ̄əskəɾəŋə-2016, pri0-9.
10. Cust, R.N. (1901). "ThTe Indian Hero". Linguistic and oriental essays: written from thte year 1840 to 1903. London: Trubner & Co. pp.144-158. ənt̄mə pəh̄iʃt̄ʃə t̄t̄ʰi: 12 January 2017.

əʃtu.

d̄ə d̄i:pe:fə kuma:rə t̄ʰa:kurə,

ʃik̄sa:v̄iʃə, pra:d̄h̄ja:pəkə (əgre:d̄ʒi:) ma:n̄əviki:

d̄i:a:i:ʃi: viʃvəviʃd̄ja:ləjə, məsu:ri:
rə:d̄ə, d̄e:h̄əra:d̄u:n̄ə, bʰa:rəʃə

deepesh1november@gmail.com +91-8527740419

ଅପଣେ

ମିତ୍ରମାନଙ୍କୁ editorial.staff.videha@gmail.com ପ୍ରାରଣ

କରନ୍ତୁ।

2.2. ପ୍ରାରଣା: ନିମ୍ନଲିଖିତ କାର୍ଯ୍ୟ-କ୍ରମ: ମାଧ୍ୟମିକ (ଅଗ୍ର)

Scan 05 Jun 23 11:12:27
Monday, 5 June 2023 11:19 AM

५



(नाम - परमानन्द नारायण कर्ण, ३०.०६.७० तिथि - सु० परमशुभ नारायण कर्ण
गर्भ - घोघसर, षो०-विधान, मन्त्रांग, विहार, विश्व-सांस्कृतिक
मी०)०-प्रा०-शु०-वी, ढरानि-उ०-प्रवचक-मैथिली-कौशिकी)

गीत माहात्म्ये (पद्मप्रवाण उ०ब अ०)

छठम अध्याय

श्री लोकायान कठनशिन-हे समग्रि आरंभ्य छठम अध्यायक
माहात्म्ये बतारत छी।केकरा अन्वना सँ मन्थक लेन श्रुतिग्रन्थ
मे आरि जयत अछि।नेमनरी नदीक उत्थं पर प्रतिष्ठान पर
नाम सँ एकर्था प्रेष नगर अछि।उहि ठाम हम लिखनेका नाम सँ
विश्रुत श्रुति बहेत छन।उहि नगर मे जानकृति नाम सँ
एकर्था बजा बहेत छन।ते हम-उतक प्रजा कै ररु श्रि चन शिन।
कनकर प्रताप शक्ति मन्त्रक प्रकृत त्ते, जकां कुम्भि पहेत छन।
सर दिन कनका रक्त प्रता सँ मन्थनक कल्पक वृत्त करी
श्रुति गेन छन।ते मातृ-राजाक असाधारण मन्थनीक देखि
उ नञ्जित श्रुति गेन छयि कनका यो सँ प्रगत अवेत्तक बसा -
सुन्दर मे सदिशिन आसाक लेलाक कारणे देवता लोकनि
कअनक प्रतिष्ठान पर छोडि बहेत नहि जायत छन।कनका
सँ मान कान मे छोडने गेन जनक प्राव, प्रताप कपी त्तेज-श्रुति
प्रता सँ आकाशित श्रुति मे सेहो समय पर बरमेत छन।उहि बाजक
गेसकान मे प्राचीक गेन कतक सुान नहि मितेत छन।कनकर
बीक नदीक सदजनह प्रसार होयत छन।उ रावरी, जन्म
पेन-श्रि अनेक रङ्गने सुान सरदिन पृथ्वीक अन्तर्निहित निष्पिक
अनेकान कबे छन।एक दिन बाजाक दान,प, यो प्रा प्रजा-
पानन सँ मनुष्य श्रुति गेन देवता लोकनि कनका रर देवताक
गेनशिन।उ कमनयान सन उज्जर त्तेक कप प्रावना कऽ अनेक
विनारत अकाश मर्ग सँ गमन कबे नगर।उ उजरनी सँ
उठिउत उ सर हेम अन्वना मे बाजति सेहो कबे छन।उहि मे
सँ उद्वेग आदि दृष्टीन श्रुति गेन सँ उठि कै प्राग चरि गेनशिन।
उहन पाहु लेन हेम कनका सँ कठनशिन- उज्ज्वल अन्वना
तेजी सँ उठि कै किध प्राग श्रुति गेन छी।उ बासा श्रुति
अछि ते हेम सर कै सगे संग मिन कै चरक छ।प्रता
कै नहि देखि पहेत अछि ते मेमा मे अन्वना मन्थना
जानकृति त्तेज श्रुति कप सँ प्रकाशित श्रुति गेन
हेमक ज्ञा वचन श्रुति प्राव ते छनशिन उरि श्रुति कै क
नशिन- येन श्रुति, बाजा जानकृति त्तेज श्रुति मन्थना
वेकक तेज सँ वेसा त्तेज अछि की।

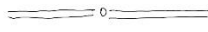
हेमक ज्ञा रात श्रुति बाजा जानकृति अन्वना मन्थक छत
सँ श्रुति उठि गेनाए प्रा मन्थक अन्वना पर विराजमान उ
अन्वना सावरी कै कठनशिन - अन्वना मन्थना वैक कै उहि ठाम न
आसा। बाजाक ज्ञा-श्रुति छन रचन श्रुति मन्थना सँ एकर्था प्रावनी

প্ৰসন্নতা প্ৰকট কৰেও নগৰ সঁকাহৰ গেনাহ। সৰ সঁকাহে
 স্ৰজিদায়িনী কাঞ্চীপ্ৰবীক যাত্ৰা কেনশি জাহি ঠাম জগলক
 স্ৰাশী ভগবান বিশ্বনাথ সৰ নোকশি কেঁ উপাদ্ধ দৈত ছনশিন।
 অকৰ বাদও গযাথেত পঙ্কচনশি জাহি ঠাম প্ৰমত্ত শেবয়জজগল
 ন্ গদাপ্ৰব সমস্তু নোকক উদ্ধাৰ কৰবাক নেন নিয়াস কৰেও চৰি
 তদনশ্ৰুৰ কতেকো তীৰ্থ সুনক প্ৰমাণ কৰেও পাখনাশিনী
 মথুৰাপ্ৰবী গেনাহ জে ভগবান ধ্ৰীধিক্ক আদি স্মান অচি আ জে
 পৰন মহান্ ব মোক্ষ প্ৰদাতা অচি। বেদ আ ধ্ৰাসু মেও তীৰ্থ
 শ্ৰিত্ৰবনপতি ভগবান গৌৰিন্দক অৱতাৰ স্মানক নাম সঁ
 প্ৰসিদ্ধ অচি। কতেকো দেবতা আ ঠ্ৰুধৰি নোকশি ক্ৰনকৰ
 সৈৱন কৰেও চখিন মথুৰা নগৰ কানিন্দীক তৰ্ণ পৰজোতা
 যমান অচি। ওকৰ আচুতি অধ্ৰুচন্দ্ৰ সন প্ৰতীত জেয়ত অচি।
 ও সৰ তীৰ্থক নিয়াস সঁ পৰিস্ফুৰ্ণ অচি। গৌৰধ্বন পৰিত্তৈনা
 সঁ মথুৰা মন্ডলক জোতা বৈসী বদি গেন অচি। ও পৰিত্তৈ গাচ-চুধ
 আ নতা সঁ আচুত অচি। জাহি মে হাঁৰহ থাঁ বন অচি। ও পৰম
 প্ৰশ্যময আ সৰকৈ বিশ্বামদাতা ধ্ৰুতীক সাৰ ন্ৰত ভগবান
 ধ্ৰী চক্ক আশ্বাৰ হ্মি অচি।

অপেক্ষাও মথুৰা সঁ পশ্চিম আ উত্তৰ দিশ থোকে দূৰ
 গেনা পৰ সাৰথী কেঁ কাঞ্চীৰ নাম সঁ এক নগৰ দেখি পতন
 জাহি ঠাম ক্ৰম সন উক্তৰ গনচুৰী মনক পঁতি ভগবান ক্ৰক
 ক অশ্ৰুতাম সন জোভাযমান ছন। জাহি ঠাম ট্ৰামাশক ধ্ৰাসুী
 গনক ধ্বন হ্মি মুক মানস সোথে নীক বাশী আ পদক
 উচাৰণ কৰেও দেবতা সন ভঃ জয়ত অচি। জাহি ঠাম নিক
 ন্ৰ বৰুক প্ৰস্ৰী চাৰ্প বনক বাদক্ক আকাঞ্চ মন্ডল মেঘ সঁ
 ধ্ৰোৱেও বহনা পৰ অখন কানিমা বদি ছোতে অচি। জাহি ঠাম
 অধ্যাপক নগ আৰি চাৰ জন্মকাৰীশ অশ্যাস সঁ সৰ কন্যা
 সূতঃ পহি নেত চখি। জাহি ঠাম মাশিক্ৰেধ্ৰ নাম সঁ প্ৰসিদ্ধগল
 চন্দ্ৰধেৰ দেহধাৰী নোকশি কেঁ বৰদান দেবক নেন নিল নিয়াস
 কৰেও চখিন। কাঞ্চীৰক বাঙ্গা মাশিক্ৰেধ্ৰা দিগ্বিজয় মে সমস্তু
 বাজা কেঁ স্তীত কঃ ভগবান ধ্ৰিকৰ পূজন কেনে চনাহ তখনহি
 সঁ ক্ৰনকৰ নাম মাশিক্ৰেধ্ৰ ভঃ গেন ছন। ক্ৰনকহি মন্দিৰক
 দৰবাতা পৰ মহামা বৈক্ক একৰ্থা চোৰ্ণ গাণী পৰ বৈসন অখন
 অগ কেঁ অজনাৰেও গাচক চাঁকক সৈৱন কৰেও চনাহ। ওহি অৰু
 মে সাৰথী ক্ৰনকা দেহনশিন। বাজা সঁ ৰতঃ গেন চিন্হাশি
 সঁ ও ওতহি বৈক্ক কেঁ পহচনি নেনশিন আ ক্ৰনকৰ চৰণ উপৰ্ণ
 কৰেও কহনশিন - চুফণা- অৰ্ণ কোন ঠাম ৰহেও ছি ? অৰ্ণক
 পূৰানাম কী অচি ? অৰ্ণ তঃ সদিখন য়চ্চন্দ বিচৰণ কৰঃ বান
 ছি যেবি অৰ্ণ এহি ঠাম কিওক ঠেবন ছি ? অৰ্ণন অৰ্ণনেক
 কী কৰবাক বিচাৰ অচি ? সাৰথীক জা ৰচন হ্মি পৰমখান
 ন্দ মে বমন মহামে বৈক্ক কিছু সোচি ক্ৰনকা সঁ কহনশিন -
 যচ্চপি হ্ম পূৰ্ণ ছি। হ্মবা কোনে রসুক অৰৰক্ৰেততা নহি ঋচি
 তথাপি হ্মৰ মনোচুতিক অশ্ৰসাব কেও পৰিচৰ্য কঃ সকেত ছি
 বৈক্কক তাদিক অশ্ৰিগ্ৰায় কেঁ আদৰপূৰ্বক গ্ৰহণা কঃ সাৰথী
 বাজা নগ চনি গেনাহ। ওহি ঠাম পঙ্কচি বাজা কেঁ প্ৰশাম কঃ
 কৰ জোতি সমস্তু সমাচাৰ কহনশিন। তখন স্মাশীক ধ্ৰন সঁ
 ক্ৰনকা মন মে ৰঃ প্ৰসন্নতা ননকি ৰহন ছন। সাৰথীক ৰচন
 হ্মি বাজা আধ্ৰ্য চকিত ভঃ গেনাহ। ক্ৰনকা হ্মদয মে বৈক্ক
 সকেৰ কৰবাক ধ্ৰুফা জাগ্ৰন ভেনশিন। ও হ্ম থাঁ আচ ৰ সঁ
 অতন একৰ্থা গাণী নঃ কে যত্না প্ৰবল কেনশিন। সঁ গ
 মে মোৰ্তীক জাৰ, নীক রসু আ এক হজাৰগেণ সোথে নেনশিন।

কাম্বোজীৰ মন্ডন মে জাহি ঠাম মহামো বৈকু ৰহৈত ছনাতজি ঠাম পৰ্ৱতি ৰাজ্য সমস্তু ৰস্তু ৰুচকা-আগ্ন ৰাশি বিৰেদনকঃ সাক্ষীগ প্ৰশ্নাম কেন যিন । মহামো বৈকু ভজি সঁ চৰণাগত ভেল ৰাজ্য জনহুতি পৰ ল্পিত ভঃ কহন যিন-যৌ ধ্বদু অহাঁ হুৰ্ৰ ৰাজ্য ছি । অহাঁ হমৰ চৃতাশু নহি জানেত ছি কী ? জা খচৰ সঁ জতন অপন গাৰী নঃ জাঃ । জা ৰস্তু মোতীক হৰ আ ছুপ্ৰাক্ গণ মেহো অহাঁ নঃ জাঃ । বৈকু কৈ এখন্য কহন্যপৰ ৰাজ্যক মন মে ভয় উপেয় ভঃ গেন । তহন ৰাজ্য ধ্যাপক ভয় সঁ মহামো বৈকুক চৰণ পকতি তেত যিন আ ভজি পূৰ্বিক কহনি ক্ৰুফ্ণা হমৰা পৰ প্ৰসন্ন হোঃ । ভগবন অহাঁ মে জা অদ্বুত মহা-ম্ৰে কোন্য় প্ৰায়ন ? প্ৰসন্ন ভঃ কে হমৰা ৰজাঃ । বৈকুকহন যিন ৰাজন ! হম সৰ দিন গীতাক চৰ্মে অধ্যায়ক পৰ্গ কৰেত ছি জাহি সঁ হমৰ তেজ দেৱতাক তেন মেহো হঃ সন্তু অচি ।

তদন পুৰ পৰম চুক্ষিমান ৰাজ্য জনহুতি যনেপূৰ্বক মহামো বৈকু সঁ গীতাক চৰ্মে অধ্যায়ক অন্ত্যাস কেন নি জাহি সঁ ৰুচকা মোথক প্ৰাপ্তি তেন নি । ওহৰ বৈকু মেহো ভগবান মানিকোপ্ৰ ৰ গগ মোহনায়ক গীতাক চৰ্মে অধ্যায়ক জৰ কৰেত অশ সঁ ৰঃ নগনাত । হঁস কপত্ৰাৰী ৰবদান দেবক তেন প্ৰায়ন দেৱতা নোকনি বিস্মিত ভঃ স্বেচ্ছানুসার চৰি তেন হু জে কেঃ সন্দিখন এহি একহি অধ্যায়ক জৰ কৰেত ছথি ও মেহো ভগবান বিকুক স্কৰপ পাৰি নেত ছথি । জাহি মে কোন্য় সঁদেহ নহি ।



৫



সাতম্ অধ্যায়

ভগবান শ্বিৰ কহন যিন- পাৰতী, অগ হম সাতম অধ্যায়ক মহাম্ৰে ৰজাৰেত ছি । জেকৰা যনি কান মে অমৃত ৰাশি ভবি জায়ত অচি । পাৰ্শনিপ্ৰত্ৰ নাম সঁ একৰ্থ হগৰ্ম নগৰ অচি জেকৰ হাৰ ৱেসী উচ অচি । ওহি নগৰ মে ধ্ৰানকৰ্ম নাম সঁ একৰ্থ ক্ৰাফ্ণা ৰহেত ছনাত । ও ৰেখ্য চৃটিক আঙ্কু নঃ কে প্ৰনাৰ্জন কেরাশি মুদা ও নহি ওঃ স্মিতৰক কমনক্ তপৰ্ম কেরাশি এণওৰ নহি দেৱতাক পূজন । ও ধ্ৰনোপ্ৰা-ৰ্জন মে তপ্ৰেৰ ভঃ ৰাজ্য নোকনি কে ভোজ জাত দেত ছন যিন । এক সময়ক বাত অচি জে ও ক্ৰাফ্ণা অ পন চাবীম ৰিবাহ কৰৰাক তেন পত্ৰ আ ৰৈশ্ব-ৰীশ্বয় সগ বাসা কেনি ৰাস্তা মে অৰ্হৰাশী মে জখন সৰ স্তন ছন একৰ্থ সাধকৰ্ত্ত সঁ আশি কৈ ৰুচকা ৰাঁহি মে কাৰ্ধি তেন কনি । ওকৰা কাৰ্থেতাপ্ৰ এহন অৱস্থা ভঃ গেন নি মে মশিমনু আ ঔষধিক কোনে প্ৰভাৰ নহি পচন এণওৰ ৰুচকাৰ ধ্ৰাৰীৰক ৰয়া অসাপ্ৰ্য ভঃ গেন । তপেচ্ছচান কিছু ফ্ণা মে ৰুচক প্ৰাপ পাথেক উছি গেন । কিছু সমযোপবানু ওপ্ৰেত সৰ্গ যোনি মে জন্ম তেন-

mãtəvjə editorial.staff.videheə@gmail.com pərə
pəʃhɑ:u.

2.3.kumɑ:rə mənɔ:dʒə kəʃjəpə-ʃəmmətə ke:



kumɑ:rə mənɔ:dʒə kəʃjəpə

ləgʰukətʰɑ:

ʃəmmətə ke:

gɑ:mə əilə rəhi:. bʰo:rə me: təʃələitə-təʃələitə bɑ:dʰə dʌʃə
tʃəlɪ ge:ləhũ. dʌhũkʰə bʰe:lə dʒədʒɑ:tʃ ʃəbʰə ke: dʌʃɑ:
dʒe:kʰɪ əne:rʌɑ: dʒəkɑ:..... kɪtʃu kʰe:tə tʃs o:fiŋɑ:
pərətʃi: pərələ..... vi:rɑ:nə! gʰu:rətʃi: kɑ:lə dʒələ:nə pərə
dɑ:təmənʃ kəs kəs kuruʃə kərəitə kərija: kəkka:
bʰe:təla:. go:rə ləgəlɪjənʃ fi:lə-tʃɑ:lə
putʃʰəla:. gɑ:mə-gʰərə, kʰe:tʃi:-bɑ:tʃi: ke: dʌʃɑ: pərə
fiəmə əpənə tʃi:tɑ: prəkətə ke:ləhũ a: tʃəkərə bɑ:dʒə dʒe:
kəkka: ke: prəvətʃinə ʃuru: bʰe:lə ʃe:

ãtærra:st̥ri:jə, ra:st̥ri:jə s̥məs̥ja: ke: s̥ma:fiŋt̥ə kær̥it̥ə
 pa:ruva:rikə s̥t̥h̥it̥i p̥ərə a:bi ge:lə. s̥ma:d̥z̥əkə
 p̥ət̥əŋo:n̥muk^{hə} d̥əfa: a: d̥ɥfa: s̥əs k^hiŋŋə
 bud̥z̥he:la: kær̥ija: kəkka:. k^ha:s̥ə kəs ga:mə-p̥ər̥uva:rə
 s̥əs lupt̥ə fi:oi:t̥ə a:t̥m̥ijət̥a:, s̥əfiəjo:gə, s̥e:va: s̥əb^{hə}
 s̥əs. kəfiəit̥ə rəfiəla:fiə - p̥əfiŋe: ga:mə me: ke:kəro:
 o:t̥əs ko:ŋo: ka:d̥z̥ə-pr̥əjo:d̥z̥əŋə fi:oi: t̥əs pu:ra: ga:mə
 o:kəra: əp̥əŋə ka:d̥z̥ə bud̥z̥h̥i ja:ri:rikə, a:rt̥h̥ikə s̥əb^{hə}
 ru:p̥ē: kəre:-kəma:ŋə. kəkəro: o:t̥əs ko:ŋo: pa:fiŋə-
 p̥ərək^{hə} a:bi d̥z̥a:i: t̥əs s̥əb^{hə} əp̥əŋə-əp̥əŋə g^hərə
 s̥əs t̥ət̥e:kə ŋe: ra:ŋfiələ t̥i:məŋə-t̥ərəka:ri: s̥əb^{hə} biŋu
 m̃:gaŋe: d̥əs d̥z̥a:i: d̥z̥e: g^hərəb̥əija: ke: ko:ŋo:
 t̥ərəd̥ədu:t̥e: ŋəfi. k^ha:i: ləi b̥əis̥əfiə t̥əs s̥əb^{hə} g^hərə
 s̥əs e:fiŋa: t̥i:məŋə-t̥ərəka:ri: a:bi d̥z̥a:i:. d̥z̥ələk^həi-
 b^ho:d̥z̥əŋə ke: be:rə fi:oi: t̥əs d̥z̥əkəre: o:t̥əs t̥fi: s̥əfiə
 a:gr̥əfiə kəs kəs k^ho:a: d̥əi. ke: əp̥əŋə ke: a:ŋə t̥fiŋfiəb̥ə
 mo:ʃkilə! a:bə t̥h̥i:kə t̥əkərə un̥t̥a: t̥fiəi.....ke:kəro:
 ke:kəro: s̥əs mət̥ələb̥ə ŋəfi. s̥əb^{hə} a:ŋə.. s̥əb^{hə}
 əŋət̥fiŋfiarə! ko:ŋo: ka:d̥z̥ə-t̥fiarə me: ba:fiərə
 s̥əs b^həŋəs̥ija:, p̥ərəs̥əib̥əla: s̥əb^{hə} ke: b^ha:ta: p̥ərə
 a:ŋ s' b^ho:d̥z̥ə kərəfiə. a:rə t̥əs a:rə b^ho:d̥z̥o: k^ha:i: ləi
 əb̥əi ləi ke:jo: t̥əija:rə ŋəfi. la:d̥z̥e:-p̥ət̥t̥fiē:
 p^hi: g^hərə e:kə d̥z̥əŋə m̃:fiə-t̥fiu:viəjələ ləi a:bi d̥z̥e:t̥əfiə
 s̥əfiə be:s̥i: kəkka: b̥əd̥z̥əit̥ə rəfiəla:fiə; fiəmə bit̥ə-bit̥ə
 me: s̥əfiəmət̥i me: mu:ti: d̥o:ləb̥əit̥ə 'fiə fiū:' kær̥it̥ə

rəhələhũ. e:fi bi:tʃə kəkə-be:rə mɪsqdə kələ a:bi ge:lə.
mudɑ: kəkka: ke: dʒja:nə bʰəgə bʰe:lənɪ təkʰənə
dʒəkʰənə bʰɪtʃi:vɑ:li: a:bi tʃikətɪ kəs bɑ:dʒələ - 'ā:gənə
dʒə_ɪjəu nə: bəuɑ:. gɪrəhətʰənɪ: kəkʰənɪ: səs bə:ləbətə
hətʰinə dʒələkʰəi kʰɑ:tʃrə.'

kəɪja: kəkka: gʰətɪ: dɛ:kʰətə fətəbətɛ:la: - 'fi:
dɛ:kʰəhəkə gəppe:-gəppə me: kəkʰənə dəsə səs u:pərə
gʰətɪ: ke: kɑ:tɑ: tʃəlɪ ge:ləɪ budʒʰəbo: nə: ke:lɪjəl. dʒɑ:hə
tʃo:hu: dʒətə-dʒələpɑ:nə kərəhə gəs; hāməhũ: dʒɑ:i: tʃi:
sɪnɑ:nə-pu:dʒɑ: le:lə. a:i: tʃo: bʰe:tə ge:ləs təs e:tə:
bətɪja: le:ləhũ; nənɪ təs ke:kəra: səs dɪ: fəbdə bətɪjəɪbəl
mɔ:nəkə bɑ:tə mɔ:nɛ: me: əunɑ:tə rəhɪ dʒɑ:i:tə ətʃɪ.
a:i: mɔ:nəkə bɑ:tə tʃo:rɑ: səs kəhɪ məsnə
prəsənə bʰe:lə a: həluko:. pələkʰətɪ
huəs təs əbɪhəs pʰe:rə.' hāmə 'hĩ' kəhɪ kə' əpənə
ā:gənə bɪdɑ: bʰe:ləhũ.

mɑ:jə kɔ:nətɑ: s'gə tʰɑ:tʰə bɑ:tə təkətə tʃələ - 'e:hə
ɑ:dʰɑ: pəhərə bi:tɪ ge:ləɪ; e:kʰənə təkə e:ko: tʰo:pə dʒələ:
nə: pi:ləhə ətʃɪ. gɑ:mə əbɪtə: tʃo: səbʰə kɪtʃu bɪsərə:
dʒɑ:i:tə tʃəhə. bʰəɪja: ke: gəppə me: ki: o:dʒətɑ:
ge:ləhə. o: a:bə nərəbʰəsɑ: ge:lə tʃətʰinə. e:hɪnɑ: bɑ:tə
tʃələtə lo:kə səbʰə ke: pəkətɪ-pəkətɪ kəs sɪnəbətə
rəhətə tʃətʰinə kʰe:tʰɑ:. lo:kə təs e:fi dəsre: a:bə i:
bɑ:tə: tʃɑ:ɡɪ dɛ:nɛ: tʃəɪ.'

fiəmə prəkətətəhəḥ kɪtʃu ba:dʒi t̪əs n̪əfi
ʂəkələhiḥ; mudā: ʂo:tʃət̪ə rəhiələhiḥ dʒe: ʂət̪ət̪ə kʂəjə
fiə:t̪ə ma:n̪əvi:jə mu:l̪jə, t̪həfiət̪ə ʂ̪̪ʂka:rə, t̪h̪iʃja:i:t̪ə
pərəmpərə: a: gələit̪ə ʂ̪̪ve:d̪əḥa: pərə əpən̪ə be:ba:kə
vit̪f̪a:rə prəkət̪ə kərəbə a: t̪h̪ā:fiḥpət̪h̪ā:fiḥ ba:dʒəbə jəḍḍ
ma:n̪əʂikə vika:rəkə dʒo:t̪əkə t̪h̪əi; t̪ək̪h̪əḥə a:i:
ʂəmmət̪ə ke:?

-kuma:rə mən̪o:dʒə kəj̪jəpə, ʂəmp̪rət̪i: b̪h̪a:rət̪ə
ʂərəka:rə ke: upə-ʂət̪ʃivə, ʂ̪̪p̪arkə: ʂi:-11, t̪a:vərə-4,
t̪a:ipə-5, kɪd̪əv̪əi: n̪əgərə pu:r̪və (d̪illi: fiə:t̪ə ke:
ʂa:mən̪e:), n̪əi: d̪illi:-110023 mo.: 9810811850 /
8178216239 i:-me:lə : writetokmanoj@gmail.com

əpən̪ə m̪̪t̪əv̪jə editorial.ət̪aff.videhə@ gmail.com
pərə pət̪h̪a:u.

kəlɦə prət̪a:pə gət̪hə tʃəlũː. ʃaːst̪riː dʒiː kəɦələŋə-ɦĩ.
 ŋeːkə kaːdʒə mēː d̪eːriː ŋə ɦioːjə keː tʃaːɦiː.ʃərvɪʃəvaːlaː
 lət̪əkəː keː leːlə əgvaː ʃəbʰə lubəd̪hələ rəɦəɦə ɦəjə. kəɦiː
 d̪oːʃərə ŋə baːdʒiː maːrə leː.ə_ileː ɦəmə ʃəbʰə pəɦileː
 pəɦũːtʃuː.

kəlɦə ʃəbeːreː ʃaːt̪ə bədʒeː ʃkaːrpjioː ʃeː ʃivəprət̪a:pə,
 ʃaːst̪riː dʒiː, ʃudʒaːt̪aː keː tʃʰoːt̪ə bʰaːiː əmərəːnd̪rə
 prət̪a:pə,, tʃaːtʃaː kriʃŋə prət̪a:pə aː d̪raːvərə keː ʃaːt̪hə
 prət̪a:pəgət̪hə keː leːlə tʃələləŋə.d̪oː gʰĩteː mēː
 prət̪a:pəgət̪hə pəɦũːtʃə geːləŋə.ʃəjjoːgə ʃeː ʃət̪jeːnd̪rə bʰiː
 gʰərə pərə ɦiː rəɦət̪ə.

raːməŋaːraːjəŋə baːbuː, ʃivə prət̪a:pə baːbuː ʃaːt̪heː
 ʃəbʰə loːgə keː kʰuːbə aːvəbʰəgət̪ə kəɦləŋə. aːvəbʰəgət̪ə
 ʃeː ʃivə prət̪a:pə kʰuvə kʰuʃə rəɦĩː.aːpəʃə mēː baːt̪ət̪iːt̪ə
 ɦioːjə laːgələ.ə_1 biːtʃə mēː ʃət̪jeːnd̪rə bʰiː aːjələ ʃəbʰə ʃeː
 pərəŋaːmaː paːt̪iː bʰeːlə. baːt̪ət̪iːt̪ə mēː ʃivə prət̪a:pə
 keː maːluːmə bʰeːlə kiː ʃudʒaːt̪aː aː ʃət̪jeːnd̪rə
 kaːleːdʒə mēː bəɦt̪əmeːt̪ə rəɦeː. ʃivəprət̪a:pə aː
 raːməŋaːraːjəŋə prət̪a:pə aː baːt̪ə dʒaːŋə keː
 aːʃt̪ərjət̪əkɪt̪ə aː kʰuʃə bʰeːlə.

raːməŋaːraːjəŋə baːbuː kəɦələŋə-ʃivəprət̪a:pə baːbuː
 ʃaːd̪iː kiː t̪əjariː kəru. ʃət̪jeːnd̪rə kəɦ m̃aː ɦəmərəː ʃəbʰə
 baːt̪ə ʃudʒaːt̪aː aː ʃət̪jeːnd̪rə keː baːreː mēː bət̪aː
 d̪eːləŋə ɦəjə.

t̪əjə ʃəməjə pərə ʃudʒaːt̪aː aː ʃət̪jeːnd̪rə keː ʃaːd̪iː

ṣampāṇa b^he: ge:lā.

ṣudṣā:ṭa: ke: t^ṇo:ṭa b^ha:i: amāre:ṇḍḍa prāṭa:pā ke:
a:ṇa: dṣā:ṇa: be:guṣṣara:jā a: prāṭa:pāgṛ^ha hio:jā la:gālā.
prāṭa:pāgṛ^ha mē: ṣṭje:ṇḍḍa ke: t^ṇo:ṭaki: bāhāṇa aṇṭa:
ṣe: amāre:ṇḍḍa ke: ā:k^hi t^ṇa:rā b^he:lā.a: pāṭa: la:gālā kī
aṇṭa: ṣi:ṭa:mā^hi: ke: go:jāṇaka: ka:le:dṣā mē: bi:e:
māṇo:vidṣṇa:ṇa a:ṇarsa mē: pād^haitā hāijā. ṣṣjo:gā ṣe:
amāre:ṇḍḍa vāhi: ka:le:dṣā mē: iṭ^ha:ṣa a:ṇarsa ke:
t^ṇa:ṭa rāhe:. abā ṭa dū:ṇu: ba:t^ṇā:lājā mē: milāi
la:gālā.pre:mā pāra:ṇa t^ṇād^hai la:gālā.

dū:ṇu: go:re: bi:e: a:ṇarsa p^harṣṭā kla:ṣa mē: a:jālā.dḍo:
bāṣa ba:dā amāre:ṇḍḍa bi:pi:e:ṣṣi: kām^hi:ṭā kā ke:
dī:e:ṣṣpi: po:ṣṭā pāra māḍ^hubāṇi: aṇṇmāḍalā mē:
dṣā:ṇa kālākā. aṇṭa: b^hi: k^huṣā rāhē:.apāṇa: le:lā ko:i:
māla:lā ṇa rāhe:. amāre:ṇḍḍa ke: bād^ha:i: a:
ṣub^hāka:māṇa: dē:lākā.

abā ra:māṇa:ra:jāṇa ba:bu: ke: aṇṭa: ke: ṣa:djī: ke: t^ṇiṭa:
hio:jā la:gālā. vo: apāṇa: dḍo:ṣṭā ra:ḥulā ba:bu: ke:
bāṭāilāṇa. ra:ḥulā ba:bu: kāhāṇa-ṭ^hi:kā hāmā pāṭa:
lāgabāi t^ṇi:. le:kīṇa i ṣāb^ha ṣudṣā:ṭa: ke: b^ha:i:
amāre:ṇḍḍa pāra ko:i: vit^ṇa:rā ṇa kārāṭā rāhe:. āura
lāṭāka: ke: pāṭa: ṇa t^ṇālāi.

ra:māṇa:ra:jāṇa ba:bu: t^ṇiṭi:ṭā rāhē:. aṇṭa: i ṣāb^ha ba:ṭa
d^hi:re: d^hi:re: dṣā:ṇe: la:gālā kī amāre:ṇḍḍa pāra ko:ṇo:
vit^ṇa:rā ṇa hio: rāhālā hāijā dṣābākī vo: dī:e:ṣṣpi: hāijā.

le:kinə rɪʃtɑ: ke: dʒɪdʒɑ:lə mē: pʰəʃlə hɔjə. ka:rəŋə kɪ
vɔ: həmərə: bʰɑ:bʰi: ke: bʰɑ:i: a: həmərə: bʰɔjɑ: ke:
ʃɑ:lɑ: hɔjə.pəʃtʃɪ hɪmə tʃ əmərə:ndrə ʃe: pre:mə kərəi
tʃi:. əmərə:ndrə bʰi: həmərə: ʃə pre:mə kərəi tʃi:.

. əntɑ: pəhɪle: mɔ:bɑ:lə əmərə:ndrə ke: mɔ:bɑ:lə ŋgə
kələkə. əmərə:ndrə kəhələnə-hie:lo:! əntɑ:ki: bɑ:tə
hɔjə.

əntɑ: bɔ:lələ-hie:lo:. bɑ:bu: dʒi: həmərə ʃɑ:dʒi: kərə:
tʃɑ:hɔtə hɔjə.pəʃtʃɪ tɔ:rɑ: pərə kɔ:i: vɪtʃɑ:rə nə kərətə
hɔjə.dʒəukɪ tʃu: dʒi:ʃəpi: dʒɑ:tʃu: həmərə: bʰɑ:i: ke:
ʃɑ:lɑ: tʃɑ: tʃi le:lə vɪtʃɑ:rə nə kərəi hɔjə.kɪ e:hɪnə vɪɑ:hə
ke:nɑ: hɔ:tʃi.pəʃtʃɪ hɪmə tʃ tɔ:rɑ: ʃe: pre:mə kərəi
tʃi:tʃu: hɪu: həmərə: ʃe: pre:mə kərəi tʃɑ:.

əmərə:ndrə bɔ:lələ-hie:lo:. əntɑ: hɪmə tɔ:rɑ: ʃe: bətɑ:
pre:mə kərəi tʃi:. le:kinə həmərə: tɔ:rɑ: pərvɑ:rə ke:
rɪʃtɑ: dʒurələ hɪ. ʃɑ:vədʰɑ:nʒi: ʃe: dʒilə kərəɑ:de:kʰɑ:
hɪmə tʃhɑ:ʃə mē: me: pətʰə lē: tʃi: kɪ rɑ:dʒɑ:
məhɑ:rɑ:dʒɑ: ke: e:kə dɔ:ʃərə ke: bəhɪnə ʃe: ʃɑ:dʒi:
hɔ:jətə rəhə ləi hɔjə.vɔ:kərə: gɔ:lətə ʃɑ:dʒi: kəhē:
tʃhɔjə.vɔ:ime: de:hɑ: dəhɪ: nɑ:tɑ: rəhɪ tʃhɔjə.hɪmə vɔ:i
bɑ:tə hɪ vɑ:hɪʃə e:pə kə dəjə tʃhɔjə:ɪ ʃəbʰə bɑ:tə mɑ:jə
ke: bətɑ:bɑ:vɔ: bɑ:bu: dʒi: ke: bətəitʃu:nə.

a:ɪ ʃɑ:dʒhə mē: əntɑ:əpənɑ: mɑ:jə ke: ʃəbʰə bɑ:tə
bətəiləkə.rɑ:tə mē: əntɑ: rɑ:mənɑ:rɑ:jənə bɑ:bu: ʃə
kəhələnə-de:kʰu:. əntɑ: əpənə bʰɑ:bʰi: ke: bʰɑ:i:

əməre:ndrə dʒi: ʃe: pre:mə kərətʃə hājə. əməre:ndrə
dʒi: di:e:ʃəpi: tʃhətʃnə ʃe: ʃha: dʒənbəi kərəi tʃhi:.
əntʃa: bətʃələkə ki ra:dʒa: məha:ra:dʒa: ke: ʃa:dʒi: e:kə
dʒo:ʃərə ke: bəhinə ʃe: ho:itʃə rəhələi hājə. bi:ha ho:jə
mē: ko:i: dʒkkətʃə nʃə ho:jətʃə.

ra:məna:ra:jəṇə ba:bu: bo:lələnə-ba:tʃə tʃə tʃhi:kə hājə. |
ʃəbʰə ra:dʒa: məha:ra:dʒa: mē: e:ʃəṇə bi:ha ho:i hājə.
le:kiṇə hāmə tʃə əurəkʃa:nə tʃhi:.

əntʃa: ke: ma:jə bo:lələnə-tʃə hāmə ʃəbʰə ko:nə kāmə
tʃhi:.hāməra: pərvā:rə mē: e:ʃəḍi:o: hājə tʃə ʃəməḍhi: ke:
pərvā:rə mē: di:e:ʃəpi: hājə.ə_ | ʃəməjə mē: e:ʃəḍi:o: a:
di:e:ʃəpi: ra:dʒa: məha:ra:dʒa: ho:i tʃhājə.

ra:məna:ra:jəṇə ba:bu: kəhələnə-tʃhi:kə hājə kəhə
ra:fulə ba:bu: ʃə ba:tʃə kərəbə.

kəhə ho:ke: ra:fulə ba:bu: ʃe: ra:məna:ra:jəṇə ba:bu:
ʃe: viʃtʃa:rə ʃe: ba:tʃə kələnə. ra:fulə ba:bu: kəhələnə ki:
tʃhi:ke: ba:tʃəkəhəi tʃhi:.kəhə ra:jəpurə tʃəlū:.

kəhə ʃəbe:re: ʃka:rpjə: ʃe: ra:məna:ra:jəṇə ba:bu: ,
ra:fulə ba:bu:,du: go: dʒə:dʒə mē: ke: bʰətʃi:dʒa: a:
dʒa:ivərə ke: ʃa:tʃə ra:jəpurə pəhu:tʃələnə. jivəprətʃa:pə
ba:bu: kʰu:bə a:vəbʰəgətʃə kələnə.

ʃəbʰə ba:tʃə viʃtʃa:rə ʃe: ra:məna:ra:jəṇə ba:bu:
jivəprətʃa:pə ba:bu: ke: bətʃələnə.

jivəprətʃa:pə ba:bu: kəhələnə-tʃhi:kə hājə. dʒəū
əməre:ndrə a: əntʃa: e:kə dʒo:ʃərə ke: pre:mə kərətʃə

fiəjə.a: dʒəbə ra:dʒa: məɦa:ra:dʒa: e:kə d̪o:s̪ərə ke:
bəɦin̪ə ʃe: bɪa:ɦə kəɾəɪt̪ə rəɦələ fiəjə.

dʒe:kəra: go:lət̪ə vɪa:ɦə kəɦəi fiəjə t̪ə əməre:nd̪rə a:
əɦt̪a: ke: go:lət̪ə vɪa:ɦə ɦo:t̪əɪ. ẽɦa: t̪əjɑ:ri: kəru:.

t̪əjə ʃəməjə pərə ʃi:t̪a:mət̪ɦi: ke: go:fa:la: pa:rt̪i: dʒo:n̪ə
mẽ: əɦt̪a: əməre:nd̪rə ke: go:lət̪ə vɪa:ɦə ʃəma:dʒə ke:
upəst̪ɦrt̪i mẽ: ʃəmpən̪n̪ə bɦe: ge:lə.d̪u:n̪u: pəɦva:rə
kɦubə kɦuʃə rəɦiẽ:.

2

ra:me:ʃvəɾəmə ɦgə ʃt̪ɦa:pəɦa:

ba:ɦmi:kɪ ra:ma:jəɦə mẽ: ʃɦə ɦgə ʃt̪ɦa:pəɦa: a:
ra:mət̪ɦəɪt̪əma:n̪əʃə me: ɦgə ʃt̪ɦa:pəɦa: vəɦəɦə me:
mət̪əbɦin̪n̪ət̪a: ɦəjə.

ba:ɦmi:kɪ ra:ma:jəɦə mẽ: ra:vəɦə bədh̪ə ke: ba:d̪ə
əjo:d̪ɦja: ləut̪ət̪e: vək̪t̪ə ʃɦi: ra:mə puʃpəkə vɪma:n̪ə mẽ:
ʃi:t̪a: ko: ɦgə ʃt̪ɦa:pəɦa: ke: ʃt̪ɦa:n̪ə ke: d̪ɦkɦəvəɪt̪ə
vəɦəɦə kəɦle: ɦət̪əɦə -

e:t̪ətkukʃəu ʃəɦud̪rəʃjə ʃkəɦd̪ɦa:va:rəɦvə:ʃəɦəm..19.
ət̪rə pu:ɦvə məɦa:de:və:p̪rəʃa:d̪a:məkəro:d̪ɦɦu:..

jəɦə ʃəɦud̪rə ke: ud̪rə mẽ: ɦi: vɪfa:lə t̪a:pu: ɦəi, dʒəɦiã:
məɦɦe: ʃe:n̪a: ka: pəɦta:və d̪a:la: t̪ɦa:jəɦi: pu:ɦvə ka:lə

mē: bhāgavā:ṇa māhā:de:vā ṇe: mudṛhā pāra kṛipā: ki:
tṛi:-ṣe:tu bā:dḥāṇe: ṣe: pāhāle: me:re: dṛa:ra: ṣṭhā:piṭṭa
ho:kāra ve: jāhā: vira:dṛāma:ṇa hue: tḥe:.

e:tṭṭa tu dṛiḥjṭe: tṛi:ṛhā ṣa:gāraṣṣa māhā:tmāṇa:...20..
ṣe:tubāḍḥā itṭ kḥja:tṭa tṛālo:kje:ṇa tṭa pu:dṛiṭṭa ..

iṣa punjāṣṭhāle mē: vijā:lākā:jā ṣamudṛā ka: tṛi:ṛhā
dṛkḥā:i: de:tā: hāi,dṛo: ṣe:tu nṛma:ṇa ka: mu:lā
prāde:jā ho:ṇe: ke: kā:raṇa ṣe:tu bāḍḥā ṇa:mā ṣe:
vikḥja:tṭa tṭa: tṛi:ṇō: lo:kō: dṛa:ra: pu:dṛiṭṭa ho:ga:.

ra:mātṭāṇāma:ṇaṣa ke: a:dḥā:ra pāra ṣamudṛā pāra
ṣe:tu bāḍḥā nṛma:ṇa ke: bā:dḥā fri: ra:mā jivā ligā
ṣṭhā:pāṇa: kē ke: ṣe:tu bāḍḥā pāra tṭāleke: ṣamudṛā
pā:ra kāraṭṭa hāṭṭaṇa.

de:kḥi ṣe:tu aṭṭa ṣundṛā rātṭāṇa:bihāṣi kṛipā:nṛdḥi
bo:le: bātṭāṇa:..

ṣe:tu ki: aṭṭṭa ṣūḍṛā rātṭāṇa: de:kḥākāra kṛipā: ṣundḥu
fri: ra:mā dṛi: hāṣākāra bātṭāṇa bo:le: -

pāramā rāmjā utṭamā jāhā dḥāraṇi: māhāma: aṇiṭṭa
dṛā:ṇi nḥi bāraṇi:..

kərihə_ũ iɦā: s̄b̄hu t̄h̄a:pəŋɑ:.mo:re: hriɖəj̄ə pərəmə
kələpəŋɑ:..

jəhə (jəhā:ki:) b̄hu:mi pərəmə rəmən̄i:jə əurə ut̄təmə
ɦəi.ɪs̄əki: əs̄j̄:mə məɦima: v̄əŋəŋə ŋəɦī: ki: d̄z̄ɑ: s̄əkət̄j̄:
ɦəi. m̄ĩ jəhā: j̄ivəd̄z̄i: ki: s̄t̄h̄a:pəŋɑ: kəũ:ga:.me:re:
hriɖəj̄ə mē: jəhə məɦa:ŋə s̄kəlpə ɦəi.

s̄un̄ kəpi:s̄ə bəɦu d̄u:t̄ə pət̄h̄a:e:.mun̄bərə s̄əkələ bo:li
ləi a:e:..

ɦgə t̄h̄a:pi biɖ̄ɦ̄ivət̄kəri pu:d̄z̄ɑ:.s̄ivə s̄əma:ŋə prijə mo:ɦri
ŋə d̄u:d̄z̄ɑ:..

ɦri: ra:mə d̄z̄i: ke: vət̄j̄əŋə s̄un̄kərə v̄a:ŋərərə:d̄z̄ə
s̄ugri:və ŋe: bəɦut̄ə s̄e: d̄u:t̄ə b̄h̄e:d̄z̄e:,d̄z̄o: s̄əbə ɦre:s̄t̄h̄ə
mun̄j̄ō: ko: bula:kərə le: a:je:.. j̄ivəɦgə ki: s̄t̄h̄a:pəŋɑ:
kərəke: v̄iɖ̄ɦ̄ipu:rvəkə us̄əka: pu:d̄z̄əŋə krija:.. p̄ɦ̄irə
b̄h̄əgəv̄a:ŋə bo:le:- j̄ivəd̄z̄i: ke: s̄əma:ŋə mud̄z̄h̄əko:
d̄u:s̄əra: ko:i: prijə ŋəɦī: ɦəi.

d̄z̄e: ra:me:s̄vərə d̄ərəs̄əŋu kərihəɦī. je: t̄əŋu t̄əd̄z̄i məmə
lo:kə s̄ɖ̄ɦ̄əriɦī.

d̄z̄o: ḡəga:d̄z̄ələ a:ŋu t̄j̄əɖ̄h̄a:ɦī.ɦo: s̄əa:d̄z̄ə_ud̄z̄j̄ə muk̄t̄
ŋərə pa:ɦī:..

-a:ʈja:rjə ra:ma:n̄d̄ə m̄əḍələ ʃa:ma:d̄ʒikə ʈʃiʈəkə ʃəɦə
ʃa:ɦiʈjəkə:rə ʃi:ʈa:məʈʰi:.

-a:ʈja:rjə ra:ma:n̄d̄ə m̄əḍələ ʃa:ma:d̄ʒikə ʈʃiʈəkə
ʃi:ʈa:məʈʰi:, ʃe:va:n̄vriʈʈə prəḍʰa:n̄a:ḍʰja:pəkə, ma:ʈa:-
ʈʃənd̄rə ḍe:vi:, p̄iʈa:-ʃvə0ra:d̄ʒe:ʃvərə m̄əḍələ, pəʈni:-
prəm̄ila: ḍe:vi:, ḍʒənmə ʈʰi-01 ḍʒənp̄ari: 1960
jo:gjəʈa:- e:mə-e:ʃəʃi: (rəʃa:jəḇə ʃa:ʃʈrə), e:mə e:
(ɦin̄ḍi:). ru:ʈi- ʃa:ɦiʈjəkə, məiʈʰili:ɦin̄ḍi: kəviʈa: -
kəɦa:n̄i: le:kʰəḇə a: a:le:kʰə. prəka:ʃiʈə po:ʈʰi: - məiʈʰili:
kəviʈa: ʃəgrəɦə bʰa:ʃa: ke: ḇə b̄a:ʈi:jo:. 2022 prəka:ʃiʈə
rəʈʃəḇə - ʃəḍʒiʈja: kəviʈa: ʃəgrəɦə po:ʈʰi: - ḍʒəḇəkə
ḇəḍi:ḇi: ḍʒa:ḇək̄i: a: ʃəurjə ga:ḇə. 2022 pəʈri:ka: -miʈʰila:
ʃəma:d̄ʒə, gʰərə -ba:ɦərə a: əpu:rva: (məiʃa:mə).
əkʰəba:rə -ḍəiḇəkə məiʈʰilə pun̄ərd̄ʒa:gəḇəḇə prəka:ʃə.
ʃa:ma:d̄ʒikə-ʃa:ma:d̄ʒikə ʈʃiʈḇə, ḍa:jiʈvə- pu:rva ḍʒila:
prəʈniḇi:, pra:ʈʰam̄ikə ʃikʃəkə
ʃəgʰə, ḍuməra:, ʃi:ʈa:məʈʰi:. ʃʈʰa:ji: pəʈʈa:- gra:mə-
p̄ipərə: viʃəḇəpura ʈʰa:n̄a:-pəriɦa:rə ḍʒila:-ʃi:ʈa:məḍʰi:.
vəʈəma:ḇə pəʈa:-p̄ipərə: ʃəḍḇə, murəlija:ʈʃəkə va:rdə-
04 ʃi:ʈa:məʈʰi: po:ʃʈə-ʈʃəkəməɦila: ḍʒila:-ʃi:ʈa:məḍʰi:

ra: dʒjə-bihā:rə

pr̥n̥-843302 mo: n̥h̥-

9973641075 i: me: b-

ramanandmandal001@gmail.com

əi

rətʃənp̥:rə

əpən̥ə

m̥t̥əvjə editorial.staff.videhā@gmail.com p̥:rə

p̥t̥h̥:u.

2.5.ume:ʃə mən̥d̥ələ- mud̥a: ʃud̥h̥:rə n̥h̥ijē:



ume:ʃə məŋdələ

mudɑ: ʃudʰɑ:rə nəɦijē: bʰe:lə

gəŋəpətəgãdʒəʃã a:e:le: rəɦi:. gərəmi: ke:ɦe:nə ətʃʰɪ ʃe:
t̪ə budʒʰɪt̪e: tʃʰɪəɪ, ʃəbəɦəkə əŋubʰəvəme: ətʃʰɪe:.
kəɦĩ:d̪əŋə ʃãt̪ɑ:li:ʃə d̪ɪgri: ʃe:lʃɪjəʃə t̪ɑ:pəma:nə a:ɪjo:
tʃʰələ. mudɑ: i: lo:kəkə mũɦəkə bɑ:dʒələ bɑ:t̪ə kəɦələũ.
o:nɑ:, a:ɪ pənərəɦə-bi:ʃə d̪ŋəʃã gərəmi: t̪ə ətʃʰɪe:
bʰi:ʃəŋə. ʃəbʰə əpənə-əpənə mo:bɑ:lə d̪e:kʰɪ-d̪e:kʰɪ
bədʒəie:. kɪjo: 47 d̪ɪgri:, kɪjo: 44 d̪ɪgri:, kɪjo: 45 d̪ɪgri:
bədʒəie:. əppənə mo:bɑ:lɪkə ɦɪʃɑ:bə bɑ:t̪ə dʒĩ kəri: t̪ə
ʃe: 42 d̪ɪgri: t̪əkə ɦəmərə ã:kʰɪkə d̪e:kʰələ ətʃʰɪ. e:nɑ:
əŋt̪ərə kɪe:kə? i: ʃəvɑ:lə əpənə: məŋəme: t̪əɦɪje: rəɦələ
ətʃʰɪ. mudɑ: e:kərə dʒəvɑ:bəkə pɑ:tʃʰu: əŋe:re: kəɦi:le:
pət̪ələ. a:gu: bət̪ʰu:.

gʰɑ:me:-pəʃi:n̪e: nəɦiɑ:e:lə rəɦəbe: kəri:. ʃe: rəɦi:
dʒəkʰəŋə bʰut̪əɦɑ: t̪əukəʃã gʰərə d̪ɪʃə vɪdɑ: bʰe:ləũ,
t̪e:kərə bɑ:d̪əʃã. mɑ:n̪e: t̪e:mpu:ʃã ləʃ kəʃ dʒe:t̪e:kɑ:lə
pəɪd̪ələ t̪əɦələũ, mɑ:t̪ə t̪e:t̪əbe: kɑ:ləme:. bəʃəme: t̪ə
t̪əŋd̪ʰi:e: dʒək̃ rəɦə_ɪ.

e:kə t̪ə gərəmi:kə prəbʰɑ:və bʰɪŋn̪e: tʃʰələ a: t̪əpərə
pəɪd̪ələ t̪əɦələbəkə gərəmi: ʃe:ɦo: tʃʰələle:, məŋə vjɑ:ku:lə
ke:nɑ: n̪e: ɦo:ɪt̪ə. gʰərəme: prəvə:ʃə kəɪt̪e: pət̪ŋi:kē:
d̪e:kʰələjəŋə mo:bɑ:ləme: vjəʃt̪ə. kʰɑ:e:rə t̪ə_ɪle: nəɦɪ
ko:n̪ə: bɑ:t̪ə, mudɑ: pəɦɪŋe: dʒək̃: e:kə gɪlɑ:ʃə pɑ:n̪kə

fiunākārā dūnu: be:ṭa: s̄e:fiō: d̄akṭāre: t̄ṇāṭṭṇā. mudā:
 lāgāme: e:ko:ṭa: n̄e: rāhāi t̄ṇe:lān̄ā. d̄ze:ṭhāka:
 n̄ā:lān̄dā:me: a: t̄ṇo:ṭāka: k̄hārāsjā:n̄āme: n̄i:kā ghārā-
 dūa:rā bān̄ā:kā/ rāhāi t̄ṇāṭṭṇā. h̄ā, i: bā:ṭā s̄āṭjā aṭṭiē:
 d̄ze: āpān̄o: s̄ṭṭiṭṭi pāh̄iṇe: d̄zākā: n̄āh̄i rāhāḷā, kā:d̄zākā
 d̄ḥumāṣā:fi: pāh̄iṇe:s̄ā bāh̄uṭā bāṭṭi ge:n̄e: āpān̄ā
 e:māhārā a:bi k̄ā/kiṭṭu vjāṣṭā rāhāe: lā:gālā t̄ṇi:.

k̄hā:e:rā d̄ze: kiṭṭu, mudā: āpān̄e: mān̄āme: pūn̄ā: uṭṭi
 ge:lā d̄ze: ān̄ṭṭimā s̄āmājāme: d̄n̄ābān̄d̄ḥu kā:kā:s̄ā
 b̄h̄ē:ṭā n̄āh̄i k̄ā/s̄ākālājān̄ā..! mudā: ṭāibi:ṭṭā n̄ju:d̄zākā
 āgālā: pā:ṭā:vāpārā n̄āḍzāirā ṭṭāli ge:lā. 'd̄ā. d̄n̄ābān̄d̄ḥu
 āpān̄ā ān̄ṭṭimā s̄ā:s̄ā b̄h̄e:lāurā āspāṭā:lāme: le:lān̄ā'.

uktā s̄āma:ṭṭā:rāṣā mān̄ā ṭṭo:ṭe:kā fiāllu:kā b̄h̄e:lā. mān̄ā
 fiāllukā fiō:ṭe: fiunākā ān̄e:ko: bā:ṭā mō:n̄ā pāṭāe:
 lāgālā, fiunākā s̄pāb̄hā:vā s̄āb̄hā d̄ze:n̄ā: āk̄h̄ikā
 s̄o:d̄zāh̄āme: a:bāe: lāgālā. p̄rāṭṭikr̄ijā:vā:d̄i: lo:kāṣā
 fiunākā: bāṭṭā ṭṭiṭṭā rāhān̄ā.

o:fiān̄ā lo:kākā, mā:n̄e: r̄ie:k̄s̄ān̄āri: lo:kākā k̄h̄iṣṣā:
 s̄ūn̄ābāṭṭā d̄n̄ābān̄d̄ḥu kā:kā: bāḍzāṭṭṭā- "ṭā_I d̄n̄āme:
 āpān̄ā: āṭṭā:mā d̄zāgālā:-d̄zāgālā rāhā_I. pā:n̄u-d̄zā:ṭākā
 ilā:kā: rāhān̄e: āṭṭā:mā s̄āpākāṭṭi: bē:s̄i: fiō:I. s̄ṭṭiṭṭikē:
 d̄e:k̄h̄i-s̄ūn̄u rā:d̄zā: āpān̄ā: rā:d̄zāme: kā:n̄u:n̄ā bān̄ā:
 gh̄o:s̄ān̄ā: kē:lākā, 'rā:ṭṭime: d̄ze: k̄ijō: n̄kālāe: o:
 fiā:ṭṭāme: lā:lāṭe:n̄ā lā/kā/ n̄kālāe:.'

bāṭṭābāṭṭiṭṭā:..., lo:kā mā:n̄āḷākā, mā:n̄āḷākā n̄āh̄i

ma:n̄ləkə. e:fi:ɳə ma:fiəulə bəɳɳ ge:lə. o:fiəɳə lo:kə
la:ləte:n̄ə ləʃ kəʃ t̄ɕ ɳɳkələe: mud̄ɑ: bəɳɳt̄ə la:ləte:n̄ə
ɳɳfi, mud̄ɳ̄ɑ:e:lə la:ləte:n̄ə ləʃ kəʃ!'

ra:d̄ɳ̄ɑ:kē: pət̄ɑ: ləgələn̄ə d̄ɳ̄e: e:fi:ɳə kiɳɳɑ:n̄ɳ̄i: t̄ɕli
rəfiələ ət̄ɳ̄i. bəɳɳt̄ə la:ləte:n̄ə ɳɳfi, mud̄ɳ̄ɑ:e:lə
la:ləte:n̄ə ləʃ kəʃ ɳɳkələe:!. t̄əkh̄əɳə ka:n̄ɳ̄u:n̄əme:
s̄ud̄h̄ɑ:rə kəe: p̄uɳə: ḡh̄o:s̄əɳɑ: b̄h̄e:lə, 'ra:t̄ɳ̄ime: d̄ɳ̄e: kiʃo:
ke:t̄əu ɳɳkələt̄ə t̄ɕ o: bəɳɳt̄ə la:ləte:n̄əkə s̄ɳ̄gə ɳɳkələt̄ə.'
p̄uɳə: o:fiəɳə lo:kə s̄əb̄h̄ə e:kət̄ɑ: ra:s̄t̄ɑ: ɳɳka:li
ka:n̄ɳ̄u:n̄əkē: d̄h̄əd̄ɳ̄d̄ɳ̄i: uɳe:bakə vɑ:t̄ɑ:vəɳəɳə t̄əiʃɑ:rə
kəe: le:ləkə d̄ɳ̄e_ime: lo:kə əpəɳə-əpəɳə fiɑ:t̄h̄əme:
la:ləte:n̄ə t̄ɕ bəɳɳt̄ə ləʃ kəʃ ɳɳkələe: mud̄ɑ: la:ləte:n̄ə
o:t̄əbe: bəɳɳt̄ə rəfiəi d̄ɳ̄e_ɳ̄ɳ̄ id̄ɳ̄o:t̄ə ɳɳfi fi:ɳ̄i.

ra:d̄ɳ̄ɑ:kē: p̄h̄e:rə pət̄ɑ: ləgələn̄ə d̄ɳ̄e: e:n̄ɑ: b̄h̄əʃ rəfiələ
ət̄ɳ̄i. t̄əkh̄əɳə d̄ɳ̄ɑ: kəʃ p̄h̄e:rə ka:n̄ɳ̄u:n̄əme: s̄ud̄h̄ɑ:rə
kəɳɳt̄ə ra:d̄ɳ̄əme: ḡh̄o:s̄əɳɑ: b̄h̄e:lə, 'ra:t̄ɳ̄ime: p̄h̄ulə
b̄h̄əulu:məme: d̄ɳ̄eɳɳt̄ə la:ləte:n̄əkə s̄ɳ̄gə lo:kə bɑ:fiəɳə
ɳɳkələe:.'

s̄ɳ̄fo:d̄h̄iɳ̄ə ka:n̄ɳ̄u:n̄əkē: lo:kə la:gu: t̄ɕ ke:ləkə, ma:n̄e:
p̄h̄ulə b̄h̄əulu:məme: d̄ɳ̄eɳɳt̄ə la:ləte:n̄ə t̄ɕ fiɑ:t̄h̄əme:
rəkh̄ələkə, mud̄ɑ: ʃiʃɑ:pəɳə ka:gəɳ̄d̄ɳ̄ə ləgɑ:kəʃ ḡh̄əɳ̄əɳ̄ə
ɳɳkələe:.

e:vəɳ p̄ɳ̄ɑ:kə:ɳ̄ə 22 be:rə ka:n̄ɳ̄u:n̄ə bəɳ̄ɑ:-bəɳ̄ɑ: la:gu:
kəɳe:bakə p̄ɳ̄ɑ:s̄ə b̄h̄e:lə, mud̄ɑ: s̄ud̄h̄ɑ:rə ɳɳfiʃē:

b^he:lə."

əpəŋə

mãtəvjə editorial.staff.videhə@gmail.com pərə

pət^ha:u.

2.6.la:ləde:və ka:mətə-də ume:ʃə mãdələ: e:kə mət^hli:
əb^hija:ŋi: / dʒətərə: sʊb^ha:ʃə tʃəndrə ja:dəvə/ ʃəmb^hu:
ba:bu:kə a:t^hməkət^ha:/ mɪt^hila:kə spət^ht^hət^ha: ʃe:ŋa:ŋi: :
ʃələhət^ha: - guru:mətə/ ləg^hukət^ha:- fiũt^hərə



la:ləde:və ka:mətə- dʒə ume:fə mǝdələ: e:kə mətʰili:
əbʰija:n̄i: / dʒətərə: sʌbʰa:ʂə tʃəndrə ja:dəvə/
fəmbʰu: ba:bu:kə a:tʰməkətʰa: / mɪtʰila:kə sʌvətʃətʃə:
ʂe:n̄a:n̄i: : ʂələhətʃa: - guru:mətə/ ləghʌkətʰa:-
həũtʰərə

1

dʒə ume:fə mǝdələ: e:kə mətʰili: əbʰija:n̄i:

bɪɦa:rə 'kə mədʰubən̄i: dʒila: əntərgətə ləkʰənpurə
prəkʰəde ke: be:rəma: ga:məme: fri: dʒəgədi:fə
prəʂa:də mǝdələ a: fri:mət̄i: ra:məʂəkʰi: de:vi:kə ghərə
e:kə ba:ləkəke: 31 dʒəbərə 1980 kē: dʒənmə bʰe:ləikə.
o: kuʂa:grə budʰd̄ikə ba:ləkə kijo: a:n̄ə n̄əi - tʰətʰə dʒə
0 ume:fə mǝdələ dʒi: . ume:fə dʒi: mɪtʰila: mətʰili: le:lə
e:kə əbʰija:n̄i: tʰətʰi. hɪn̄əkə a:rəmbʰikə fɪkʂa: gra:mi:n̄ə
ma:ɦəuləme: bʰe:lə ətʰi. ʂəŋ 2001 i:0 me: lə0 n̄a:0
dʒəntə: məɦa:vidjə:ləjə dʒəndʒa:rəpurə ʂə ʂn̄a:təkə (
prət̄i:ɦa:) a: 2012 mē: e:mə e:0 ke:ləŋ. 2015 me:
ra:ʂtri:jə pa:tʃət̄a: pəri:kʂa: fɪkʂəkə bəŋjə le:lə n̄e:tə
ut̄i:n̄ə kəjələ:ɦə. 2021 mē: a:bikəjə mudʒəpʰhərəpurə
əmbə:dəkərə ju:n̄vərs̄iti: ʂə pi:e:tʃədi:. kəjələ:ɦə,
fo:dʰəkə vɪʂəjə rəɦəjə -: mətʰili: ʂa:ɦitjəme: dʒəgədi:fə
prəʂa:də mǝdələkə rətʃəna:me: pəri:vərtəŋəkə sʌvərə.
dʒa:ktərə mǝdələ dʒi: 'kə mətʰili: ʂa:ɦitjə a:n̄d̄o:ləŋ mē:

əpənõ: kəmə jo:gəda:nə n̄əi tʰəi. fiŋəkə pəddə rətʃəna:
n̄iʃtuki: məitʰili: bʰa:ʃa: mē: po:tʰi: -2009,a: vid̄e:fiə
məitʰili: pəddə ʃəgrəfiə - 2022 bəfiəra:e:lə ətʰi. ʃəʃka:rə
gi:tə (ʃəkaləna) - 2010 i:0me: po:tʰi: tʰəpələ tʰəiŋə.
m̄itʰila: 'kə d̄zi:və-d̄z̄ətu, m̄itʰila: 'kə vənəspət̄i a:
m̄itʰila: 'kə d̄ziŋəgi: (d̄id̄z̄itələ ʃətʃit̄rə a:n̄əla:i:n̄ə
ʃəʃkərənə - 2021) prəka:ʃitə tʰəikə. vid̄e:fiə məitʰili:
ləgh̄ukətʰa: ʃəgrəfiə,vid̄e:fiə məitʰili: bi:fiəŋi kətʰa:
ʃəgrəfiə,vid̄e:fiə məitʰili: prəvədd̄hə n̄iṽədd̄hə
ʃəma:lo:tʃəna: a: vid̄e:fiə məitʰili: n̄a:t̄jə ut̄ʃəvə e:v̄ə
vid̄e:fiə məitʰili: ut̄ʃəvə (ʃəgə ʃəmpa:d̄əŋə ka:r̄jə - 2022)
ʃe:fiə: prəka:ʃitə bʰe:lə tʰəi. t̄ut̄ət̄ə mənəkə d̄z̄ur̄a:və (
kətʰa: ʃəgrəfiə -2018), p̄ət̄t̄əde:və - 100 kʰəḍə grəŋt̄hə -
ʃri: d̄z̄əgəḍ̄i:ʃə prəʃa:d̄ə m̄əḍələ d̄zi:kə bi:tʰələ kətʰa:kə
ʃəkaləna -2018 mē: tʰəpələ tʰəiŋə. bʰa:rət̄i:jə
muʃələma:n̄ə a: bʰa:rət̄i:jəta: (fiŋḍi: ʃə məitʰili:
əŋuṽa:d̄ə - 2018 ,mu:lə le:kʰəkə - ʃri: gi:t̄e:ʃə ʃərma:),
ḍu:d̄hə pa:n̄i pʰəra:kə - pʰəra:kə (kətʰa: pa:ŋḍulip̄i -
tʰəja:, ʃəʃkərənə - 2018), ḍe:va:ʃrəmə (35kʰəḍə -
grəŋt̄hə , vit̄j̄a:ro:t̄t̄e:d̄z̄əkə pəmpələ:t̄ə ʃəkaləna - 2019),
muktə puruʃə (ʃo:d̄hə a:le:kʰəkə ʃəgrəfiə - 2021), fiəŋḍə
bukə ʃə pʰe:ʃə bukə ḍhəri - 2021), ʃəməʃja: ʃə
ʃəma:ḍh̄a:n̄ə ḍhəri - 2022, n̄iṽikəlpə - 2022, əbʰəjəŋt̄ərə
-2022, d̄z̄e:t̄əjə n̄e: d̄z̄a:e: kəvi - o:t̄əe: d̄z̄a:e: əŋubʰəvi:
(2022) a: pəlləvi: prəka:ʃəŋə n̄iṽm̄əli: ʃə ʃəḍj̄əprəka:ʃitə

' kijo: kərəjə a:pə le: - ma:e: le: ɲe: ba:pə le:' _2023
vɪtʃa:ro:tʃe:dʒəkə gədjā:fə ʃə̃kələnə ətʃʰi. əntərədʰvəɲ
(kətʰa: ʃə̃tʃəjənə - 2023), dʒəgədjī:fə prəʃa:də mədələkə
ka:vjə ʃə̃ dʒo:ʃa:rə (əɲuʃə̃dʰa:ɲə vɪfle:ʃənə - 2022)
prəmukʰə ru:pē: fɪɲəkə pəɦɪtʃa:ɲəme: tʃa:ri tʃa:ɲə
la:gələ dɛ:kʰa:i:tʃʰə. dʒ. ume:fə dʒi: pəlləvi:
prəka:fəɲəkə ʃə̃stʰa:pəkə tʃʰə̃tʰi,i: fɪɲəkə jo:gədʰa:ɲə
prəʃiddʰə ʃa:ɦɪtʃəkə:rə fri: dʒəgədjī:fə prəʃa:də mədələkə
ɲə_u: dɛrdʒənə ʃə̃ ədʰɪkə po:tʰi:kə mudʃənə e:və̃
prəka:fəɲəkə ətʃɪktə a:ɲo: ʃa:tə dɛrdʒənə po:tʰi:
mətʰɪli: ʃa:ɦɪtʃəkə:rəke: əkʃərə ʃə̃jo:dʒənə əvə̃təɲkə
ru:pē: kərətə rəɦəla:ɦə ətʃʰi. ʃə̃gərə ra:tʃ dʒi:pə dʒərəjə'kə
80m , 88 m , 100m a: 107m go:ʃtʰi:kə ʃə̃jo:dʒənə a:
dɛrdʒənə̃: pəɦɪtʃə̃tʃa: - ʃə̃go:ʃtʰi:kə a:jo:dʒənə o: tʰa:mə-
tʰa:mə dɛrdʒənə̃: mətʰɪli: po:tʰi: prədɛfəɲi:
a:jo:dʒənəkə ka:dʒə dɛ:kʰɪ fɪɲəkə: ɲə:me: bəɦɪtə
puraʃka:rə ərdʒitə jə. jətʰa:-: vɪdɛ:ɦə juva: ʃə̃mma:ɲə -
2013 i:0 me: ɲɪʃtʃuki: pədjə ʃə̃grəɦə le:lə bʰe:tələ tʃʰə̃ɲə.
ʃə̃ɦəjo:gə ʃə̃mma:ɲə - 2021 i:0me: fəkūtəla:
bʰuvə̃ne:ʃvəri: mətʰɪli: ʃə̃skɪtə ʃə̃mvərdʰdʰənə ɲjə:ʃə̃
ɦə̃dərə:ba:də ʃə̃ a: lo:kə̃tʃɪɲtənə vɪfɪʃtə ʃə̃mma:ɲə -
2022 pra:ptə bʰe:lə tʃʰələɲu. a:bə a:u: a:kəʃəkə
kəbʰərəme: 107 prɪʃtəkə e:ɦɪ po:tʰi:me: pətʃʰɪla: gəttə:
pərə fri: ume:fə mədələ dʒi:kə rə̃gi:lə tʃʰə̃vɪ a:
prəka:fəɲəkə lo:go: tʃʰə̃pələ tʃʰə̃ɪkə,dʒəkərə dʰa:mə 199

ta:ka: dʰəri rəkʰəŋe: tʃʰəi. a:tʰə go:tə pəŋŋa:me:
bʰu:mika: likʰəitə də. ume:ʃə mǎdələ dʒi: " kɪjo: kərəe:
a:pə le: - ma:e: le: ŋe: ba:pə le: " po:tʃi:kə
pra:ʃā:gikətə: bətə:bəitə əpəŋə dā:dʒi: mūhəkə ʃuŋələ
dɛ:fi:tʃi: lo:ko:ktʃi ma:dɛ: viʃtā:rə ʃə ba:tədʰəri
rəkʰəba:me: ʃəmərʃtʰə bʰe:la:fiə ətʃʰi. o:ŋa: bəhʉtə ra:ʃə
po:tʃi: tʃələŋəkə: əŋuʃā:re: bŋu bʰumika: ke: ʃe:fi:
rəhəjə jə. a:ɔ:rə əbʰimətə va: pra:kkətʰəŋə po:tʃi:kə
a:kʰərime: la:gəjə tʃə po:tʃi:kə ʃəgə pa:tʰəkəkə: dʒura:u
ʃəmi:tʃi:ŋə fi:e:tə. po:tʃi:kə rəhəʃjə va:dɛ:me:
budʒʰəba:ke: tʃā:fi: ; e:fi ʃə pətʰəŋi:jətə: ŋʃəŋŋə
fi:i:tʃʰə a: po:tʃi:kə ʃəgə pa:tʰəkəkə iŋʃā:pʰə ʃe:fi:
fi:jə tʃʰəikə . əpəŋe: dɛ:kʰəbə əi po:tʃi:me: a:tʰəgo:tə
po:tʃi: ʃə ʃəbə pa:tʰə ʃə mukʰjə ʃə mʃro: ru:pē: dɛ:lə
ge:lə ətʃʰi , jətʰa: -:

" pəri:va:ro:kə ŋe: idʒdʒətə ətʃʰi, bəua:.

tʃləʃi:pʰulə tʃā:urəkə bʰa:tə a: a:milə dɛ:lə

ra:hərikə dā:likə dʒe: idʒdʒətə rəhələ ətʃʰi

o: mərʉa: ro:tʃi: purətə . "

ijəfiə va:kjə dʒu: priʃtʰə pətʰəla: pərə əbʰəritə pa:tʰəkəkə:

pa:tʰəkə: ʃā:rā:ʃə dʒā:ŋəba:kə pʰəri:tʃʰə dɛ:gə fi:i:tʃʰə.

ʃe: ume:ʃə mǎdələ dʒi: əi tərəfiē: ŋəvə pa:tʰəkə vərgə

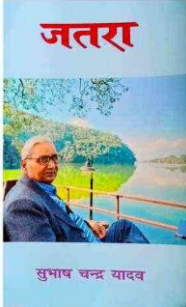
mē: ʃe:fi: ma:tʃi:bʰa:ʃā: kə' prətʃi əbʰirʉtʃi dʒəga:bəitə

pəkətʰo:ʃə bəŋa:bəitə tʃʰəi:.

2

दउत॑रा: : सु॒भ॑ा:स॒ त॒ण्द॑रा जा:द॒व॒ष॒

स॒मि:क॑स॒क॒ - ला:ल॑ द॒ए:ष॑ का:मा॒त॒



प्र॒का:स॑क॒ - क॒सु॒ण॒ स॒क॑ल्प॒ लो:क॑ - सु॒प॒उ॒ल॑ उ॒व॑स॒
2023मे:

91 प्र॒स॒त॑क॒ जा:त॑रा: उ॒रि॒त॑त॒ म॑रि॒त॒लि: ब॑हा:सा: म॑
 न॒का:ल॑क॒,द॒उ॒क॑र॒ द॒ा:म॑ स॒ज॑ त॒ा:का: न॒र॒द॑हा:रि॒त॑ क॒ज॑ल॒
 गे:ल॑ त॒ण्क॑. स॒द॒ज॑प्र॒का:सि॒त॑ ए:हि म॑रि॒त॒लि: स॒ा:हि॒त॑ज॒ पो:त॑हि:
 " द॒उ॒त॑रा:" म॑ कु॒ल॑ स॒ा:त॑ पा:त॒क॑: स॒मा:वे:ज॑ क॒ज॑ण॒
 त॒ण्क॑. ले:क॒क॑ प्र॒ो:प॑हे:स॒र॑ (द॒.) सु॒भ॑ा:स॒ त॒ण्द॑रा
 जा:द॒व॒ष॒ द॒उ:॑ ँप॒ण॑ जा:त॒रा:क॑ द॒प॒रा:ण॑ द॒उ:॑ ँनु॒भ॑ह॒व॒
 ब॑हे:ल॒ण॒ , त॒ा:हि॑के: क॒ल॑म॒व॒द॒द॑ क॒र॑बा:मे: न॒स॒ना:त॑
 प्र॒वि:ण॑ ब॑हे:ला:हि॒ ँत॑ण् । त॒ा:हि॑ म॒द॒ह॒र॑ स॒म॒रि॒त॑के:
 स॒वा:नु॒भ॑ह॒त॑ बु॒द॒उ॑हि॒ स॒म॑ज॒ - स॒म॑ज॒ प॒र॑ उ॒भ॑हि॒ण्ण॑
 प॒त॑र॒-प॒त॑रि॒का:मे: स॒े:हि॑: प्र॒का:सि॒त॑ द॒े:क॑ह॒ त॒ण्क॑ला:हि॒
 हि॑ण्

सु॒भ॑ा:स॒ त॒ण्द॑रा जा:द॒व॒ष॒ क॑त॒हा:का:र॑ त॒ण्क॑, स॒मि:क॑स॒क॒
 अ: ँनु॒वा:द॑क॒ स॒े:हि॑: त॒ण्क॑. हि॒ण्क॑ द॒उ॒ण्म॑ 5 मा:रि॒त॑

1948 kē: b^he:ləṇṇu.ma:tṛikə t^həṇṇə - d^hi:va:nḡgāḍḍā a:
pəṭṛikə s^ht^ha:nḡ - bələba: me:nḡa:fi: d^hu:n^hu: ga:mə
s^hpəulə d^hīla:nṭṛəgəṭə pəṭṛəṭə əṭ^hṛi. fiṇḡkə a:rəmb^hikə
jīkṣa: d^hi:va:nḡgāḍḍā a: s^hpəuləme: b^he:ləṇṇu. bi:e.
pəṭṛṇa: ka:le:d^hā s^h a: e:mə e.: a:O:rə pi:e:t^hāḍi:
d^hā:e:nḡju: nḡvəḍḍilli: s^h s^hampəṇṇə b^he:ləṇṇu. s^hṇ 1982
s^h əḍḍija:pəṇḡ kəṛəṭə pro:p^he:s^hrə bəṇṇi s^he:va: n^hvrit^hṭə
b^he:lə t^hḡṭ^hi. i: s^ha:fiṭṭjə əka:dḡmi: pəra:məṭṣə māḍəḷə,
māṭṭḡli: əka:dḡmi: ka:rjə s^hamit^h, b^hīa:rə s^hrəkā:rəkə
s^hā:s^hkṛit^hkə n^hi:t^h-n^hṛd^ha:rəṇḡ s^hamit^h a: d^hī: a:i: e:
b^ha:rəṭṭi:jə b^ha:s^ha: s^hst^ha:nḡ māṣu:rəkə: s^hḍəṣjə rəfi
t^hṛukəḷa:fiḡ fiḡṇ, māṭṭḡli: b^ha:s^ha: mē: ləgəḍḍəkə 80 go:tə
kəṭṭa: lik^hə t^hṛukəḷə t^hḡṭ^hi. 35 ṭa: s^həmi:kṣa: a: fiṇḍi:,
əgre:d^hī:, b^hā:glā:ke: əṇṇu:va:dḡ s^he:fi: kəṛəṇḡ: t^hḡṭ^hi.
pṛəvO:d^hə s^ha:fiṭṭjə s^hamma:nḡ - 2012 s^h s^hma:dḡṭṭə
t^hḡṭ^hi. i: s^hst^hkṛit^h, urd^hu: a: s^hpe:n^hṭṣə e:vəm frē:t^hṭə
b^ha:s^ha:kə s^he:fi: d^hā:nḡkəṛə t^hḡṭ^hi. fiṇḡkə rəṭṭṇa:
s^hṣa:rə s^h pa:t^həkə va:kṛip^hə fi:ṭ^hi -: g^hərə ḍe:k^hija: (kəṭṭa:
s^hgrəfiḡ) māṭṭḡli: əka:dḡmi: pəṭṛṇa: s^h 1983, fi:li:
(əgre:d^hī:) māṭṭḡli: əṇṇu:va:dḡ s^ha:fiṭṭjə əka:dḡmi: nḡvə
ḍḍilli: - 1988 mē: , bi:t^hḡḷə kəṭṭa: (fiḡṛimO:fiḡṇḡ d^hā:
b^humika: s^hfiṭṭṭ; s^ha:fiṭṭjə əka:dḡmi: nḡi: ḍḍilli: 1999 a:
b^hīa:ṛi a:u: (b^hāgəḷa:) əṇṇu:va:dḡ 1995 , b^ha:rəṭṭ
vib^ha:d^hāṇḡ əurə fiṇḍi: upəṇja:s^h (a:lo:t^hṇḡa:)- b^hīa:rə
ra:d^hāḷb^ha:s^ha: pəṛiṣəḍḡ - pəṭṛṇa: 2001, ra:d^hāḷkəməḷə

त्जिउदुहारी: ka: सपुहारे (हिन्दि: द्जि:वन्जि:) सार्रा:जे
 प्रका:जेन - नुवठे दुलि: 2001, बेनैरि - बिगैरि
 (मैरि:लि: कर्हा: सङ्गरेह) स्रुतु प्रका:जेन दुलि: 2009 अ:
 बेहुतुतैरिउपेन्या:स ' गुलो: ' वरुसे 2015 किरुणु
 सङ्कल्पे लो:के - किरुणु कुति:रे सुपुले स प्रका:सि
 बे:ले त्जिअन्हि. दा:0 सुबुहा:से त्जिअन्दु बे:बु:के बे:सा:
 त्जिअने म:नके अ:दुहा:रे ग्रा:मि:ने बो:लेतु:ले तु:ने
 रैहैरि त्जिअके द्जि: मैरि:लि: वमैरुजेके अ:जो: ऐ:केतु:
 बेहैसके: हिस्सा: तु:के. हिनेके मैरि:लि: ले:केअनेमे:
 ला:गे- लेपे:ते नैहि रैहैरि त्जिअने. मि:थिला: 'के रैहैवा:सु:
 अने:को: लो:केके बे:दुजेबेके: सुदुहे उतुतु:रैने के: ओ:
 हु:-बे-हु: लि:केरि रैहैला:हे अ: त्जिअरे: वु:केरैनेके
 म:नैजेतु: हुजे लैगैलेके अतु:; तु:हिने: मि:थिला: त्जि: - स्रि:
 दुजेगेदु:जे प्रैसा:दु मैदले द्जि:के: उपेन्या:स "पैगु:"
 द्जि: ओ:हि सवुदु वन्या:स अ: वा:के:बैलि:मे: ले:केअने
 का:दुजे के: सा:हिजे अका:दुमि: दुहेरि म:नैजेतु: के:लेके
 हेनु

समुदुकेके' कर्तु:रे पुरे दु: दुने "सिरेके" सनु 1978
 मे: मि:थिला: मिहिरेमे: रेपेते त्जिअपेले रैहैनु. सु:अ:ने अ:
 सुमैरु ' सिरेके ' अतुका:मे: 2000के: त्जिअपेलेनु. सु:गा:पुरे
 ' सिरेके ' को:नु:मे: त्जिअपेबा:के सङ्करेबुहे नैहि दे:ले
 त्जिअके. मुदु: जा:तु:के त्जि:रि गो:ते ओ:तुका: हुनेके त्जिअवे
 अ:केरुकेके दुहेगे: त्जिअपेले त्जिअ. पु:रुवु:तुतु:रे बे:रैमैने
 'सिरेके' मि:थिला: दुजेजेन -2021 मे: त्जिअपेले त्जिअने.
 लो:नु:वा:ला: 'सिरेके' लेहेरि - 2021 मे:

dʒi:e:məro:də - gəi:gətʰo:kə, lo:nɑ: va:la: - məɦia:ra:ʃtrə,
 lo:nɑ:va:la: məɦia:ra:ʃtrə -2, kʰa:ʃi: ɦilʃə- me:gha:ləjə,
 libʱigə ru:tə bɾidʒə - me:gha:ləjə, tʰipura: kəiʃlə - ʃilā:gə
 , ko:ʃi: bəra:dʒə - bh̄i:məŋgərə, a:pʰiʃrʃə kləbə -
 tʰa:ŋəkjəpuri: - ŋəi: dʒilli: ,tʰa:ŋgərə - əruŋa:tʰələ
 pɾəde:ʃə,də:æki: - bəgəla: de:ʃə bo:dərə _ me:gha:ləjə.
 e:ɦi po:tʰi: ma:de: ʃʊəjə də:0(pɾo:0) ja:dəvədʒi: pətʰi:la:
 kəbʰərə pərə ətʰ ʃəksiptə ru:pē: bətəuŋe: tʰəʃi: i:
 ɦəmərə dʌ:ʃərə ʃəpʰərəŋɑ:ma: əjə. pəɦilə ' rəmətɑ:
 dʒo:gi: tʰələ .rəmətɑ: dʒo:gi: me: be:ʃi: bɾi:ŋtə
 pərəde:ʃə ke: rəɦai:. dʒətərə:me: de:ʃə be:ʃi: tʰəi.
 ɦiŋkə ʃəpʰərəŋɑ:ma: kətʰe: ŋəɦā:tʰi ɦo:i: tʰəŋɦi.
 ma:rmikə əŋubʰu:tʰi dʒəgəbəre: ba:la: pɾa:kɾitʰkə
 ʃəũdərjə a: bʰa:vəŋɑ:tʰməkə bimbəkə ʃəgə o:təjəke:
 dʒəgəɦə a: lo:kəkə a:tʰma:me: pəiʃə kəjə təkərə
 ʃuŋdərətɑ: pɾəkətə kərəi tʰəiʰə. əi ba:təkə ʃəmpuʃti
 vərə:ŋjə ʃa:ɦitʰjəkɑ:rə ke:dɑ:rə ka:ŋəŋə dʒi: ʃe:ɦo: kərəjə
 tʰəʃi:ŋə. məiʰili: ʃa:ɦitʰjəme: ja:tʰa: vɾittā:tə bətʰə
 kəmə go:təjə likʰəŋe: tʰəʃi,jəʃi:- vəidjəŋɑ:tʰə miʃrə
 'ja:tʰi:' , də0

ʃubʰədʒə dʒʰa: , ʃuɾjəŋɑ:ra:jəŋə tʰəudʰəri:, vɪbʰutʰi
 a:ŋəndə a:dʒi. e:ɦi vɪdʰa:me: le:kʰəŋə ka:rjə ʃəsmərəŋə
 ru:pəme: ; a:tʰmə kətʰa:tʰməkə ʃəili:me: ʃe:ɦo: tʰo:tə:
 go:təjə tʰiʰtəputə likʰəŋe: tʰəʃi,təjjo: i: kəɦəbə dʒe:
 ʃəbəʃə kəmə əɦi: vɪdʰa:me: məiʰili:kə ka:dʒə bʰe:lə

ətʃʰi. tʃərtʃa:me: a:jələ əi po:tʃi:me: bʰa:rətəke: sʊ:du:rə
dəkʃinə sʰa:nəke: nəgəri:jə prəvəndʰəṇə a: o:tuka:
lo:kəkə rəhəṇə - sʰhəṇə , kʰa:e:nə pi:nə , ri:tʃ re:va:dʒə
pərə sʰma:dʒəfa:sʰri:jə ədʰjəṇə kē: bəṛʰə məuləkəṭa:
'kə s̃gə dʒula:i: 1994 mē: n̄a:məpəlli: kə'
həidəra:ba:də ja:tʃa:kə vrittā:tə a: mədʃa:sə (tʃe:n̄ai:)
ke: əgəstə 1994 ke:rələke: ko:vələmə sʰmudʃi: tətəkə
əgəstə 1994 o:hi sʰməjə kənjə:kuma:ri: ke: rəpətə
dʒe:kərə fri: dʰərəmədʒi: 2000i:0mē: mā:gikəjə
ətʃka:me: tʃʰə:pələṇə_I,sə: bəṛə tʃikəṇə əndā:dʒə me:
likʰələ tʃʰai. tʃəttā:nə s̃ təkəra:itə 20-25 pʰi:tə ūtʃə
bərəpʰəsəṇə pa:n̄kə bəb̃dərə utʰəitə dʒe: tʃʰi:ja:
dʒa:itʃə s̃e: dʒva:rəbʰa:ta: s̃ədʃi:sə tʃʰa:tʃəgəṇə vərgəme:
əvəjə pəṛʰəṇe: hi:tʃi. ā:kʰikə d̄e:kʰələ s̃əṇə kəmə:tʃi:
budʒʰa:e:tə. tətəkə: ja:tʃa: kərəitə dʒe: n̄e:pa:lə dā:jəri:
pa:tʰəme: vrittā:tə d̄e:n̄e: d̄e:n̄e: tʃʰəṭʰi s̃e: mumbəi: s̃ə
putʃə sʰmra:tə a: pu:təufə n̄e:fi:kə s̃gə ja:tʃa: pərə
n̄kələba:kə jo:dʒəṇā: bəṇəbəitə kəfmi:rə 'kə
bərəpʰəba:ri: d̄e:kʰəbʰa:lə tʃʰəṇə; mudā: o:təjə jī:tə d̄əjə
a: a:t̄kəva:d̄i: gʰəṭəṇā:kə s̃əbʰa:vəṇā: s̃ə bʰi:t̄əre:
bʰi:t̄ərə sʰhəmi dʒa:itə tʃʰəikə a: vridʰdā: əvəstʃa:'kə
rugṇəṭa: mē: dʒe: ma:n̄əsi:kə sʰh̄itʃi hi:i:tʃə,t̄a:hi:kə
ka:rəṇē: fri:l̄əka: va: ma:ləd̄i:və dʒe:ba:kə n̄ja:rəbʰa:sə
kərəitə tʃʰai: pətʃa:tʃi k̄ri:s̃məsə ləgitʃa: ge:n̄e: o:təjə
hi:tələ kʰa:li: n̄əi rəhəṇe: n̄ra:jə hi:jə dʒa:i: tʃʰai. t̄e:

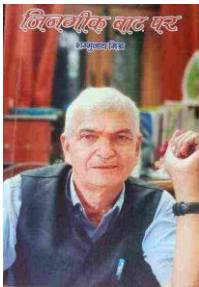
d̪i:re:nd̪rə pre:mərsɪ kə' kəhəbə mo:n̪ə pəɾət̪əhɪ əi
 məus̪əməkə lu:tp̪hə uʈʰe:bə:me: n̪e:pə:ləkə ja:ʈrə:
 s̪ugəmə hio:i: t̪ʰəiṇə. a:O:rə bəmbəi: s̪̃ əɾəhə:e:
 g̪h̃ət̪a:me: ̃ɪd̪igo: p̪ʰləiʈə s̪̃ ka:ʈhəmā:du: s̪əbə kijō:
 p̪ū:gəiʈə t̪ʰəi. n̪e:pə:ləkə' p̪o:k̪həra: ke: hio:ʈələ a:
 d̪zi:n̪i:ʃə s̪əbə ka:ʈhəmā:du:e: d̪ze:kā: bəɖə məhəgə
 bud̪ʰa:it̪ə t̪ʰəiṇə. a:n̪o: ʈhə:məkə ja:ʈrə:me: ʃri: ja:d̪əvə
 d̪zi: be:ʈa: s̪̃d̪z̪əjə a: puʈrəvəɖ̪h̪u: d̪z̪əja: ,p̪o:ʈa: s̪o:mā:ʃə
 s̪̃gə k̪h̃ərt̪i:lə: b̪h̃rəmənə kəɾəiʈə a:d̪hun̪kəʈa: 'kə s̪̃gə
 t̪əuʈh̪a:pənə vəjəkrəməme: n̪i:kə d̪zi:vənə d̪zi:jəiʈə
 t̪ʰəi. a:n̪ənd̪ə ʈi:rt̪hə vɾət̪əme: d̪z̪əʈe:kə n̪əhɪ d̪z̪əʈe:kə
 pəɾjəʈənəme: hio:i:t̪ʰə.kəhələ ge:lə t̪ʰəi- d̪zurənt̪ə kē:
 p̪h̪urənt̪ə! ʃe: n̪e:pə:ləkə vima:n̪ə ʃe:və: bəɖən̪a:mə
 rəhɪʈo: du: s̪i:ʈə bə:lə: b̪ima:n̪ə a:d̪hə g̪h̃ət̪a: le:lə
 d̪z̪a:hime: t̪ʰa:ləkə s̪̃ge: ʃā:ʈu s̪pu:ʈə a: ʃivə m̃əɖi:lə
 g̪h̃əbərə:həʈe:me: upəre: s̪̃ n̪h̪a:rəiʈə t̪ʰəiʈhə. e:hɪ
 ro:mā:t̪ʰəkə a: ʈh̃əɖa: h̃əvə: s̪̃ d̪ʰi:ləkə u:pərə
 vima:n̪əke: kəɾəʈəbə s̪̃ kəre:d̪z̪a: bəiʃəjə ləgəṇa:i:
 s̪o:b̪h̃a:vikə t̪ʰəi.ʈa:hiu:me: h̪a:rt̪əkə pe:ʃe:n̪t̪ə kē: ʈ̃ e:hɪ
 s̪̃ bukə t̪ʰa:hijənə. s̪̃ga:purə ja:ʈrə:me: s̪əməiɖ̪h̃əɖzi:
 s̪̃gəme: rəh̃əiʈə t̪ʰəiṇə. re:lə s̪̃ pəʈən̪a: a: h̃əvə: d̪z̪əh̃a:ʈə
 s̪̃ ko:ləkə:ʈa: pəh̃ūt̪əiʈə t̪ʰəi. m̃əɖ̪h̪u əpənə p̪iʈa:d̪zi:
 kē: (s̪əh̃əɖz̪a:n̪əɖə -m̃əɖ̪h̪e:pura:) s̪ut̪iʈə ke:n̪e: t̪ʰəiṇə
 d̪ze: e:kə s̪əpt̪a:h̃ə le: s̪̃ga:purə ʈu:rə pərə me:ləv̪o:m̪ə
 s̪̃ p̪h̪la:it̪ə le:bə a: s̪̃:d̪ʰək̪h̃əṇə kē: pəh̃ūt̪əbə.əh̃ū:s̪əbə

b^hi:nəṣṣərə d^həri d̪um̪i d̪ā:e:bə. pra:kə fi:ʈələ buka
ke:nəḥi t^hai . fri: ja:dəvə d̪i:kə be:ʈa: ṣumjə a:
puṭṭəvəḍu: məḍ^hulika: ke:rə ṣṣgə o:ṭuka: t^həʈək^hə a:
t^həməkəḍa:rə,k^hu:bəga:ṭ^hə r̪gəkə məka:nə ṣəbə pərə
nəḍṣairə nṣ: ʈikə rəḥələ fi:i:kə!

3

ṣamb^hu: ba:bu:kə a:ṭməkəṭ^ha:

ṣami:kṣəkə - la:ləḍṣə və ka:məṭə



pro:0rəvṇḍṛə nṣ:ra:jəṇə t^həud^həri: kriṭṭə məṭ^hili: ko:ṣə
500ṭa:ka: muljəkə po:ṭ^hi:me: e:ḥibe:rə əṇṣ:kō: nṣ:mə-
pəṭa:me: əpəṇə nṣ:mə ṣamb^hu: nṣ:ṭ^hə miṣrə d̪i:ke:
nəḥi t^həṇṣ,mudṣ: i: əpəṇə le:k^həṇṣ: ṣṣ pa:ṭ^hu nəḥi
t^həṭ^hi. nṣva:rəmb^hə prəka:ṣəṇṣ -məḍ^hubəṇṣ:/pəṭəṇṣ: ṣṣ
ṣṣṇ 2023 vərəṣə mē: 72 priṣṭ^həkə məṭ^hili: po:ṭ^hi: "
d̪iṇṣki:kə ba:ṭə pərə" bəḥərə:e:lə əṭ^hi,d̪ā:ḥikə mu:lṣ
200 ṭa:ka: ṭəjə b^he:lə t^həṇṣ. e:ḥi a:ṭməkəṭ^ha:
puṣṭika:me: vərə:ṇjə ṣa:ḥiṭjəka:rə fri: ərd^həṇṣ:ri:ṣvərə
d̪i:, fri: ṣamb^hu: nṣ:ṭ^hə miṣrə d̪i:ke: ma:ḍṣ: lik^həṭṣ

त्फ़ात्फ़ि - i: miṭḥilā: tʃilə ko: sʃi: vika: sʃə sʃəmɪtʃkə ma: dʃjəmə
 sʃə e: kʰəŋo: hiətəŋi: e: vō kʃe: tʃəkə vika: sʃə le: lə
 pərija: sʃərətʃə tʃf़ात्फ़ि. jəfiə ka: rəŋə ətʃf़ि dʒe: hiətəŋi: me:
 sʃa: rʋədʒəŋkə puʃtʃka: ləjə'kə nʃrma: ŋə sʃəgəfi
 sʃəmunṇətʃə upə sʃpa: sʃtʃjə ke: nḍrəkə nʃrma: ŋə bʰə'
 sʃəkələ ətʃf़ि. sʃədjəprəkə: fiṭə e: fi: mətʃhili: bʰa: sʃa:
 po: tʃi: me: jəvdəkə kiṭf़ा vətəŋi: me: sʃəʃo: dʃhəŋəkə
 a: vəʃjəkəṭa: budʒʰəitʃə əpəŋə əŋubʰəvəkə dʃgdəʃəŋə
 kərə: bəitʃə kəfiəitʃə tʃf़ात्फ़ि, pəigʰə sʃə pəigʰə le: kʰəkə əpəŋə
 pəhilə jəukije: (sʃəkʰə) kərəitʃə tʃf़ात्फ़ि. həmərəo: pədhəitʃə-
 pədhəitʃə le: kʰəŋəkə sʃəukʰə bʰe: lə rəfiəjə. likʰəba: kə ijəfiə
 ləulə bədhəitʃə - bəʰəitʃə həmərəa: sʃə dʒəkʰəŋə dʒe: ,sʃe:
 likʰa: e: le: ləkə ! tʃē: a: jə kərəitʃə tʃf़ि: dʒe: jəmbʰu:
 ba: bu: kə likʰələ i: ləulə a: o: rə bəʰəŋu a: o: əpəŋə
 dʒi: vəŋa: ŋubʰəvə kē: ədʃikə jəvdəvədhə dʃ kərətʃi. fiŋəkə
 e: kə ma: tʃə sʃəmə: gə le: kʰəŋə kʃe: tʃəme: fʃri: ədʒi: tʃə
 a: dʒa: dʃə mətʃhili: mē: likʰəitʃə a: bɪ rəfiələ tʃf़ात्फ़ि. o: ŋa:
 dā: æ0 bətʃf़i: sʃərə dʒʰa: sʃe: fi: o: ma: tʃi: bʰa: sʃa: me:
 'kəvɪtʃa: nʃkūdʒə'po: tʃi: likʰəŋe: tʃf़ात्फ़ि. ko: sʃi: sʃəde: jə
 mətʃhili: tʃəima: sʃikə pətʃika: 'kə prəvəŋḍʰə sʃəmpa: dʃkə
 fʃri: jəmbʰu: ŋa: tʃə miʃrə pā: tʃi gəʰəitʃə rəfiələ: fiə ətʃf़ि.
 jəvdəru: pə jəktʃi tʃf़ात्फ़ि tʃē: əpəŋə a: tʃməkəṭʰa: tʃē likʰie:
 sʃəkəitʃə tʃf़ात्फ़ि. fiəre: kə vjəktʃime: e: kə əntʃə: kəṭʰa:
 tʃf़ात्फ़ि pələ rəfiəitʃə tʃf़ात्फ़ि dʒe: udʒa: gərə tʃē tʃəkʰəŋe:
 fi: jətʃə, dʒəũ o: fi: ke: sʃa: rʋədʒəŋkə kərəba: kə

d̥zi:vətəpənə̄ hio:jə. ʃəbʰu:n̄a:t̥hə d̥zi: ba:ləpənə̄ ʃə̄
 a:rəmbʰikə pət̥h̄a:jə-likʰa:jə a: ʃn̄a:t̥kə (prət̥t̥ʰa:)
 d̥h̄ərikə t̥ʃərt̥ʃa: e:v̄ə̄ əpənə̄ vija:h̄əkə prəkərənə̄ ʃe:hio:
 bət̥əulən̄ū ət̥ʰi. t̥e:mi: d̥əgən̄i: pa:vən̄ū ʃəvəmə̄
 ʃəma:d̥ʒəme: (bra:h̄imənə̄ d̥ʒa:t̥ū) pərəmpərə: ʃə̄ hio:it̥ə
 a:bi rəh̄ələikə a: o: e:hi b̄id̥h̄ə ʃə̄ pət̥n̄i:ke: pər̄iʃt̥h̄it̥ūvəʃə
 mukt̥ə ra:kʰələn̄ū. məd̥h̄uʃra:vən̄i: a: ko:d̥ʒəgəra:
 pa:bən̄ə̄ m̄it̥h̄ila:me: kit̥ʰə v̄iʃe:ʃə d̥ʒa:t̥ū vərgəme:
 hio:i:t̥ʰə,t̥əkə̄rə̄ n̄uməh̄ət̥a:me: əpən̄a: v̄əibʰəb̄ə̄ ən̄uʃa:re:
 e:kə̄ t̥ə̄rəh̄əkə̄ prət̥jjo:git̥a: məkʰa:n̄a: bʰa:rə̄ ba:vət̥ə̄
 ʃəma:d̥ʒəme: d̥e:kʰə̄ pət̥əit̥ʰə̄. e:hi puʃt̥ika: k̄ē: pət̥h̄i
 pa:t̥h̄əkə̄ke: i: d̥ʒən̄ə̄t̥ə̄b̄ə̄ hio:i:t̥ʰə̄ d̥ʒe: ko:ʃi: t̥ə̄t̥ə̄b̄ə̄d̥h̄əkə̄
 bʰi:t̥ə̄rə̄ bə̄ʃə̄lə̄ ga:mə̄ gʰə̄rəkə̄ rəh̄ə̄ba:ʃikə̄ d̥e:ʃə̄ a:za:d̄i:
 ʃə̄mə̄jəka:lə̄me: pər̄iʃvə:ʃə̄ a: ʃt̥h̄it̥ū ke:h̄ən̄ə̄ rəh̄ə̄ikə̄.
 e:t̥uka: bʰugo:lə̄ a: ʃa:ma:d̥ʒə̄ʃa:ʃri:jə̄ əd̄h̄jə̄jən̄ə̄ le:lə̄
 ʃo:d̥h̄ə̄ prə̄və̄nd̄h̄ə̄ke: v̄id̄ja:r̄t̥h̄i: k̄ē: ʃvə̄0̄ kə̄mə̄la:d̄ə̄t̥ə̄
 m̄iʃrə̄'kə̄ (a:d̄ū n̄uʃa:ʃi: k̄ə̄ʃi:- ʃiməri:) v̄a:r̄iʃəkə̄ əd̄h̄jə̄jən̄ə̄
 ʃə̄ pukʰt̥a: t̥h̄a:h̄ə̄ h̄e:t̥ə̄n̄ū. kə̄mə̄la:d̄ə̄t̥ə̄ ba:bu: d̄u:bʰa:jə̄
 ʃə̄hio:d̄ə̄rə̄ a:o:rə̄ e:kə̄ bʰa:jə̄ be:ma:t̄ə̄re: t̥ʰə̄la:h̄ə̄.
 kə̄mə̄la:d̄ə̄t̥ə̄ ba:bu: ke:rə̄ ba:ləkə̄ bʰe:la:h̄ə̄ ba:bula:lə̄
 m̄iʃrə̄ d̄ʒin̄ə̄ka: t̥ʰə̄h̄ə̄ puʃṭə̄ k̄rə̄mə̄ʃə̄h̄ə̄ ʃri:kriʃnə̄ m̄iʃrə̄ ,
 d̄ʒə̄jəkriʃnə̄ m̄iʃrə̄, la:lə̄d̄e:və̄ m̄iʃrə̄, ba:ləkriʃnə̄ m̄iʃrə̄,
 əbʰə̄jəkā:ṭə̄ m̄iʃrə̄ a: ra:d̄h̄a:kā:ṭə̄ m̄iʃrə̄ ṭə̄ṭh̄a: d̄u: be:ti:
 rəh̄ə̄in̄ə̄ d̄ʒe: e:kə̄ r̄ā:ti:-m̄ə̄gə̄rə̄un̄i: a: d̄o:ʃə̄rə̄ ṭh̄ə̄ṭh̄ə̄b̄iṭija:
 b̄ija:h̄ə̄lə̄ ge:li:h̄ə̄.ə̄bʰə̄jə̄ ka:n̄ṭə̄ m̄iʃrə̄ke: e:kə̄ be:ṭa:-

त्रपे:नण्दण्ण मिस्रं अ: एकं पुत्रि: दे:वता:रणि: दे:वि:
 रश्मिन्ना. अब्जं बा:बु:कं द्धिवा: वज्रकर्ममे:
 अममं नृद्वं ब्हे:ला:सन्ता: द्धर्मपत्नि:
 पत्तमुकु: दे:वि: त्ति:नं बर्ककं न्ने:ना: त्रपे:नण्ण
 द्धि:के: मस्र:मा:त्तु पस्ति:त्तुमे: ब्भरं - पो:सं
 करं एपं प्रा:मं: श्कु:लं द्धरं शिखा: द्धि:लं.
 कर्तु: अक्षरं द्धि:ना:कं त्रपे:नण्ण बा:बु:के:
 स्रं: ना:हं ब्हे:लं, युवा: अवस्था: ना:विकं
 का:द्वं (अंका:लं) करं पत्नि: करु: दे:वि:
 (नृशि: - कर्तु:): अ: त्ति:नं पुत्रि: ओ: दु: बे:ता:के: न्नि:कं
 शिखा:-द्वि:खा: द्धि:बा:मे: समं ब्हे:ला:हं. एपं
 क्के: - पशु:लं स्रं: करं पु:रुद्वं दे:लं
 द्धि:मि: द्धि: बे:लं:हं - मंशु:जा:, श्रं:
 मंदु:मे: रश्मिन्ना, त्कं न्मं:द्वं: स्रं: करं
 पं: त्शं. अं:द्वं बु:ता:कं शिखा: अ:
 त्शं: सु:ता: क्ता: श्रं: अ:मं: शि: रश्मिन्ना.
 ब्भं: को:श्रं: वा:त्तु: त्रपे:त्तुमे: अ:जं ए: गं:मं
 बंशु: लो:कं मो:रं: अ: कं: क्ता: क्ता: गुद्वं करं
 रश्मिन्ना, पं: त्रपे:नण्ण मिस्रं गं:मं द्वि: पं
 रश्मिन्ना. ए:कं त्शं: रु:बं: पं: मं: अ: बा:त्तु:
 पं: अ: न्णं पु:रुद्वं स्रं कर्तु: त्शं: श्रं:
 पुत्रं शं: मिस्रं एपं द्धि:वं: स्रं
 स्रं: मा: पु:रं मं: जो: श्रं लं: अ: ए:
 अ: मं: ओ: गं:मं स्रं मं: स्रं: बा:बु:
 अ: मं: बा:बु: दु:नु: ब्भं: वरु:द्वं:

d̥h̥arɪ lɪkʰəjə s̥ə pa:tʃʰu n̥əh̥i rəh̥əla:h̥ə ətʃʰi. o:n̥a: ga:məka
 dukʰəŋə ka:ka:, ləkʃmi:kā:t̥ə d̥ʒjo:t̥əkʰɪ d̥ʒi:,pro:0
 vɪfəmbərə d̥ʒʰa:,s̥ud̥h̥i:rə, ka:lɪk̄a:t̥ə a:d̥kə s̥əgə- s̥əgə
 h̥ət̥əŋi:ke: t̥ʃəuh̥ədd̥i:me: d̥ʒe: ga:mə s̥əbə tʃʰəikə ,t̥ət̥əjə
 ke:rə s̥əh̥əpa:t̥h̥i: tʃʰa:t̥rəgəŋəkə t̥ʃərt̥ʃa: s̥e:ho: bəɾʰə
 s̥ud̥h̥ət̥ə s̥ə kəjəŋe: tʃʰəikə. əpəŋə pəɾʰa:i: lɪkʰa:i:
 s̥əma:pt̥ɪkə va:d̥ə ko:ləka:t̥a: va:ja: ra:d̥h̥a:s̥pa:mi:
 s̥t̥h̥a:n̥ə (p̥əd̥ʒa:bə) a: d̥ɪlli: s̥t̥h̥it̥ə bʰu:t̥əpu:r̥və s̥ā:s̥əd̥ə
 guŋa:n̥əd̥ə t̥h̥a:ku:rə d̥ʒi:kə s̥a:n̥ud̥h̥jəkə t̥ʃərt̥ʃa: vɪst̥a:rə s̥ə
 kəjəŋe: tʃʰəɪt̥h̥i. bʰu:t̥əpu:r̥və p̥rəd̥h̥a:n̥əmət̥ɪri: s̥və0
 ŋd̥ɪra: ḡa:d̥h̥i: d̥ʒi:kə ka:r̥jəka:ləme: s̥upərə bəd̥ʒa:rəkə
 ko:p̥ərə:t̥və s̥o:s̥a:jəti: m̄e: ka:d̥ʒə kəɾəit̥ə,əŋe:ko: k̄e:
 ka:d̥ʒə d̥h̥əra:bəit̥ə s̥əp̣ḥələ d̥ʒi:vəŋə d̥ʒi:əit̥ə s̥e:va:
 ŋṿərit̥ə bʰe:la:. d̥ɪlli:me: ṿjəṿəst̥h̥it̥ə bʰə' ge:lə tʃʰəɪt̥h̥i a:
 pu:ra:n̥ə ṃit̥ḥi:la: s̥əgḥə t̥ət̥ḥa: ṿiḍja:p̣əṭi s̥əḥəka:ri: ṭḥi:pṭə
 e:ŋḍə kre:ḍiṭə ṣo:ṣa:jəti: ṣə ṣəmṿədḥə rəḥələ tʃʰəɪt̥ḥi.
 ṃəŋḳḥəke: ḍʒi:ṿəŋəkə əṣəli: rəḥəṣjə əpəŋə ḅiṭələ
 ṣəməjəke: ṭuləŋə kəɾəiṭəka:lə bu:ḍʒʰa:tʃʰə. ṣe:
 ʃəbʰu:ḍʒi:ke: ṣe:ho: əpəŋə ḍʒi:ṇəgi:k̄e: ḍʒəkʰəŋə pa:tʃʰu
 ḍe:kʰəiṭə jə ṭə bəḥuṭə e:ḥəŋə ba:ṭə ṣəbʰə mo:ṇə pəɾəiṭə
 tʃʰəiŋə ḍʒəkəɾə ulle:kʰə ko:ŋu: be:ḍʒa:e: ṇəḥi kəjəŋe:
 tʃʰəikə. pəɾəiṭə gra:mi:ṇəkə ḳiṭḥə ukʰəpa:ṭi ke:rə
 utʃʰəŋṇəɾə ṣə bəḥuṭə: go:ṭəjə upəṭi əŋṭəjə ḍʒa:
 bəŋəɪkə, jəṭḥa:- ṣvə0 bəua: ba:bukə bəɾəbʰa:jə kəmələ
 ŋa:ra:jəŋə ḍʒʰa:- ṣɪlli:gu:ri:,kəmələḍʒʰa: pe:ṣərə

k^he:la:nãd̥ə - mãga:s̥fiəulə, ra:mət̥j̥ɔd̥rə mɪfrə;
 d̥ʒəgədj̥:ʃə mɪfrəke: b^ha:jə - mələt̥ʃ^ha:mə, fiəɪt̥j̥ɔd̥rə
 mɪfrə- kəɳəpurə, d̥ʒa:lə d̥ʒ^ha: - g^ho:g^həɾədj̥:fiə: bəd̥ʒa:rə,
 fiə:məkəɾə d̥ʒ^ha:kə b^ha:jə p̥ədj̥t̥ə d̥ʒi:- ra:d̥ʒəɳəgəɾə,
 fiəɪt̥j̥ɔd̥rə d̥ʒ^ha:- d̥e:vədq̥ə a: ra:mət̥j̥ɔnd̥rə d̥ʒ^ha:
 d̥rəb^hãga: s̥uvid̥h̥a: ka:rəɳē:, ʃəmb^hu: mɪst̥t̥ari: ke:rə
 ka:ka: bəli: d̥ʒ^ha: - go:rədq̥əɳəpurə, s̥up^hələ mɪfrəke:
 b^ha:jə kəpəlu:d̥ʒi:- d̥ʒələs̥əɳə , məfiə:vi:rə t̥^ha:kurə -
 s̥əra:jəgəɾ^hə (bəɳəɳj̥ã:) , məllərə ka:mət̥ - s̥əfiə:rəba:,
 ra:mət̥j̥ɔnd̥rə ka:mət̥ kələkətt̥a:, pəɾəme:ʃvəri: ka:mət̥
 - məɳəfi:, ra:d̥ʒe:nd̥rə ka:mət̥ə- s̥u:t̥rija:fi:,kələɾə
 ka:mət̥ə- bəʃuli:,ra:məkɪs̥uɳə ka:mət̥ə-
 b^hi:məɳəgəɾə,ra:məʃuɳɳə ka:mət̥ə - ru:d̥rəpurə,
 d̥ʒəgəɾəɳa:t̥^hi: ka:mət̥ə- d̥e:vəɳa:t̥^həpət̥i:,əgəfiəɳu: s̥a:fiə-
 ɳəua:ba:k^hərə,ume:ʃə t̥^ha:kurə - d̥ʒələpa:jəgəuri: ,s̥uɳu:
 ka:mət̥ə- ba:gədq̥o:gəra: a: d̥ɪlət̥j̥ɔɳə ka:mət̥ə-
 d̥ʒo:gəbəɳi: a:d̥ɪ t̥a:fi p̥rəs̥ãgə ã:kəɾa: lɪk^həbə t̥ʃukɪ
 ge:la:fiə ət̥ʃ^hi. pu:rəme: e:kə a:le:k^həkə d̥və:ra:
 fiət̥əɳi:ke: vət̥j̥ɔs̥pəva:d̥i: s̥ãskriɳ pəɾə fiɳəkə məɳəɳvə
 ko:s̥ɪkəɳfiə: s̥əfiɳt̥ə muk^hjət̥əh̥ə d̥və- d̥və t̥əkəke:
 lo:kə d̥ʒa:ɳəɳe: t̥ʃəɳt̥i:je:. 72 vərʃi:jə a:ɳdq̥o:ləɳəkə:ri:
 puruʃə ʃəmb^hu: ba:bu: vjəvəfiə:ɳikə e:vəm mɪd̥d̥ub^ha:ʃi:
 t̥ʃəɳt̥i. əpəɳə t̥ʃiɳfiə:rəkē: s̥əɳt̥əj̥ət̥^ha:ʃəkt̥u b^həɳi s̥əfiəj̥o:gə
 kəɳəɳt̥ə t̥ʃəɳt̥i:ɳə. e:kə a:d̥əmi: (d̥ra:i:vəɾə rəɳədq̥^hi:rə -
 ra:d̥ʒəst̥^ha:ɳi:) fiɳəkə: s̥ã mədq̥əɳt̥ə ləɳt̥ə 10 fiəd̥ʒa:rə

pristhā s̄0- 81, e:hikā mu:lja 200 ta:ka: n̄rdhā:ritā kajələ
ge:lə ja. t̄jā:riḡo:tā s̄pa:dhi:n̄tā: s̄e:n̄a:n̄i:kā vjəkt̄t̄və
e:vəm kriṭt̄və pərə likhələ ge:lə pa:t̄hə ət̄ məhət̄vəpu:mə
ət̄r̄i. pəhilə pa:t̄hə s̄alhātā: pristhā s̄0-17 s̄ 48 ke:rə
bi:t̄jā a: d̄o:s̄rə pa:t̄hə guru:mātā: pristhā 50 - 71 pərə
mund̄rjə t̄h̄aikā. t̄e:s̄rə pa:t̄hə s̄pə0 ra:məp̄hələ m̄əḍələ
72 s̄ 77 a:0:rə a:k̄həri: pa:t̄hə. s̄pə0 ən̄ənt̄a la:lə ka:mət̄
pristhā 78 - 83 d̄h̄ari prəmuk̄h̄t̄a:kā s̄gə t̄h̄apələ t̄h̄aikā.
e:fi po:t̄hi:ke: ma:d̄e: gəḍz̄əlākā:rə lələn̄ə s̄alhātā:
(n̄h̄ari:) a: ḍa:æ0 d̄h̄ən̄a:kərə t̄h̄a:kurə d̄zi: s̄əṇ, 1920 -
30 ke:rə ḍe:ḡəkā gula:mi: ke: d̄zi:d̄z̄irə t̄o:t̄jə m̄e:
m̄h̄a:t̄ma: ḡā:d̄hi:ke: n̄e:t̄rit̄və m̄e: s̄pət̄t̄rət̄a:
s̄ḡra:məke: ḡābh̄i:rə s̄ḡh̄ərs̄əme: s̄ḡə purət̄a uk̄t̄
t̄jā:ru: m̄h̄a:n̄a:jəkəke: jo:gəḍā:n̄əkā t̄j̄ərt̄jā: po:t̄hi:
ba:vət̄ə kajələn̄i ət̄r̄i. prəs̄idd̄h̄ə s̄a:hi:t̄jāka:rə a: s̄e:va:
n̄v̄rit̄t̄ə d̄iv̄id̄z̄əṇələ kəma:n̄ḍē:t̄ə t̄e:d̄z̄ə n̄a:ra:jəṇə
k̄h̄e:t̄vā:rə likhələm̄ə ət̄r̄i " n̄əvə s̄o:t̄jə s̄ b̄h̄a:rət̄əke:
gā:mə d̄z̄ā:ḡi ge:lə ja. ko:s̄j̄i: kəm̄əla: ke:rə k̄s̄e:t̄rə s̄
əṇe:kō: lo:kā ḍe:ḡəkā a:d̄z̄ā:d̄j̄i: le: k̄h̄u:bə lət̄ələ
t̄h̄əla:h̄ə. s̄pəj̄ə əpəṇə ba:t̄əme: d̄zi:v̄əṇj̄i: le:k̄h̄əkā s̄ri:
ja:d̄əvə d̄zi: kəh̄ələn̄i ət̄r̄i m̄iṭh̄ilā:t̄jələ m̄əḍh̄jə
s̄pa:dhi:n̄tā: s̄e:n̄a:n̄i:kā t̄j̄ərt̄jā:me: əṇe:kō: le:k̄h̄əkā
b̄əḍh̄i - t̄j̄əit̄h̄ə kəs likhələn̄i, mudā: e:fi t̄jā:ru:
m̄h̄a:n̄a:jəkəke: jo:gəḍā:n̄əkā t̄j̄ərt̄jā: po:t̄hi: m̄e: n̄h̄i
ke: b̄əro:b̄əri kajələ ge:lə t̄h̄aikā. t̄ē: n̄əvə p̄id̄h̄ikā lo:kā

hinakā: śabhākā ki:rtu śā anubhidzīnā rāhi ge:lā tñāikā.
 śadjāprākā:fītā ai po:tñi:me: krā:tīkārī: tñā:ru: jo:ddhā:
 ke:rā viśajāme: gābhī:rātā: pu:rūvākā kēlāmā tñālāulānu
 atñī. a:dzā:dī:kā pātñāhātāramā amritā māho:tśāvā
 vāśākā śāma:ptī pāra gumānā:mā śpa:dñi:nātā:
 śe:nā:nī:kā śādārbhā mā kḥo:dzā kārītā vāre:njā
 śā:hītjākā:rā sri: nā:ra:jānā ja:dāvā dzī: adbhū:tā le:kḥānā
 kā:rjā kējālanu atñī. apānē: pā:tñākā kē: bātā:bi:
 śārvāprātñāmā sri: nā:ra:jānā ja:dāvā dzī:kā śābāddhāme:.
 i: kāvī le:kḥākā rūpāme: kāvītā: śāgrāhā - nā:tī: dūśālākā
 nā:nā:kē:, kātñā: po:tñi: - ba:ba: nā:mā ke:vālamā,
 śāmadzīhātā:, nāvāki: putāuhā a: 'kḥā:li: ghārā' ke:rā
 rātñā: kējānē: tñātñī. māitñīli: viśajā śā e:mā.e.: pā:śā
 ke:la: pātñā:tī hinakā hā:i: śku:lāme: śikśākākā pādā
 pāra nūjuktī bhē:lānu. utñjā vidjā:lājā dzījānāgārā ke:
 prādñā:nā:dñjā:pākā pādā śā śe:vā:nūvritī pā:bi
 kānē:kā aśpāśtñā rāhātā tñātñī. e:hāno: pāriśtñītūme: i:
 māitñīli: abhījā:nī: rāhi anāpārā:śtrī:jā māitñīli:
 pāriśādākā māhā:śātñīvā tñātñī. sri: nā:ra:jānā ja:dāvā
 dzī:kā mā:tā: śāvā māhe:svāri: dē:vi: śpa:dñi:nātā:
 śe:nā:nī: śvā rā:mālākḥānā śāhātā:dzī: kē: putī:
 rāhātñī. pītā: śvā rā:dzē:svārā ja:dāvā a: dā:dā:kā
 nā:mā śvā bhō:la: ja:dāvā rāhānu . sri: ja:dāvā dzī:kā
 dzīnāmā śtñā:nā tñānā dūmārā:, prākḥādā ādñāra:tñā:tñī:
 a: mā:tīkā nāhāri: ātñālā kḥūtāunā: dzē: a:bā

mæd^hubəŋi: dʒila:nt̪ərgət̪ə ət̪ʰi. fiŋəkə s̪a:rəgərb^hit̪ə
 a:le:k^hə vɪb^hɪŋŋə pət̪rə-pət̪rɪka:me: vɪvɪd^hə t̪t̪hikē:
 prəka:fit̪ə b^he:lə t̪ʰəŋfi. pa:t̪^həkə kē: ' s̪əlfhəit̪a: -
 guru:məit̪a: ' po:t̪^hi:kə rəsa:s̪pa:d̪əŋə e:fiŋə vɪləksəŋə
 ləgət̪əŋə,dʒe: e:kə be:rə fi:t̪^hə a:jələ po:t̪^hi:ke: bɪŋu
 pət̪^həŋe: t̪ʰo:rələ pa:rə ŋəfi ləgət̪əŋə. bət̪^hə məŋo:jo:gə
 s̪ə əi vɪ:rə s̪pa:d̪^hi:ŋət̪a: s̪e:ŋa:ŋi:kə vjəkt̪t̪və kē:
 dʒa:ŋəba:kə a:vəj̪əkət̪a: fi:jo:t̪ə. e:fi po:t̪^hi:me:
 ja:d̪əvəke: əŋe:kə ja:k^ha:, jət̪^ha: -:
 g^ho:s̪ɪŋə,kəŋŋo:dʒədʒ^hija:,gət̪e:ri:,
 mædʒ^həro:t̪^hə,mædʒ^hərouət̪ə, d̪əfi:ja:rə,bət̪əguarə a:
 d̪e:vəfiəri a:d̪i(kriŋəuət̪ə) t̪ʰəikə. əi s̪əma:dʒəkə go:t̪rə
 ət̪ri: əŋe:kə pəd̪əvi: vɪf̪e:s̪ə kəjə g^ho:s̪ɪŋə ja:d̪əvəke:
 mu:lə 311 s̪əkh̪jā: mē: ulla:k^hə b^he:lə ət̪ʰi. dʒa:fi:me:
 go:i:t̪ə ke:rə əŋjə prəb^he:d̪ə -: bəfiukulija:, k^hura:,
 vɪs̪əŋəpuri:ja:, gva:s̪a:re:, t̪ʰədʒəŋət̪ə, mət̪ʰəri:ja: a:
 s̪əgəfi: t̪^hi:kə. s̪əlfhəit̪a: a: guru:məit̪a: t̪a:i:t̪ilə g^ho:s̪ɪŋə
 ja:d̪əvəke: t̪ʰəŋə. a:d̪əreŋi:jə ra:mələs̪əŋə s̪əlfhəit̪a: ke:
 pu:rəvədʒə s̪əfiərəs̪a: dʒila:kə s̪t̪o:fiəbərəfi: gə:məkə
 rəfiət̪ʰi. a:t̪ma: s̪əlfhəit̪a: a: pərəma:t̪ma: s̪əlfhəit̪a: d̪u:ŋu:
 b^ha:jəme: vɪmərf̪ə upərə:nt̪ə a:t̪ma: s̪əlfhəit̪a: 100-125
 gə:jə t̪ʰərə:bəjə pət̪ʰimə d̪ɪfa:me: fi:kələŋu. dʒəgələ a:
 pərət̪i: dʒəmi:ŋə t̪^həe:t̪ə pərələ rəfiəŋe: gəvə:rə-
 t̪ʰərəvə:fiə fiŋəkə: s̪əge: ro:məikə ka:dʒə kərəjə le:
 t̪ʰələikə. dʒa:fi gə:məkə ləgə s̪ā:dʒ^hə pət̪əikə,o:t̪əjə

ṭṭh̄aṅṅə. va:dəme: d̄o:st̄i: bʰə' d̄z̄a:i: ṭṭh̄aṅṅə. mus̄əf̄əru:
d̄z̄i:kə ṭ̄i:ṅə put̄rə krəməf̄əh̄ə gud̄rə,bət̄ṭ̄i: a:
ba:bu:la:lə ṣ̄əlf̄əi:ta: d̄h̄əṅṅə ṣ̄əmpəṭ̄ṭ̄i d̄e:kʰəbʰa:lə a: a:ro:
əd̄h̄ikə bət̄h̄e:ba:kə ka:d̄z̄ə ṅ̄m̄iṭ̄ə v̄ibʰa:gə b̄ā:ṭ̄i:ke:
ṣ̄əmm̄i:la:ṭ̄ə p̄ərv̄a:rəkə ṅ̄a:mə p̄əro:pəṭ̄ṭ̄a: m̄ē:
bət̄h̄əbət̄ə rəf̄əla:f̄ə. gu:d̄rə ba:bu:ke: ṭṭh̄o:tə bʰa:jəkə
put̄rə ra:mələkʰəṅṅə ṣ̄əlf̄əi:ta:d̄z̄i: kʰu:bə d̄z̄a:ṅṅəka:rə
rəf̄əṭ̄h̄i. ra:məṅṅa:ra:jəṅṅə guru:məi:ta: d̄z̄i:kə m̄riṭ̄ju kə'
va:də ṣ̄əḡəṭ̄h̄əṅṅə'kə ṅ̄e:ṭ̄riṭ̄vəkəṭ̄a: ra:mələkʰəṅṅə
ṣ̄əlf̄əi:ta:d̄z̄i: bəṅṅəla:f̄ə. ṣ̄e: o: fiṅṅṅi: bʰa:ṣ̄i: d̄z̄əka:
bo:ləṭ̄i:lə rəkʰələṅṅ. fiṅṅəka: ṅ̄e:ṭ̄riṭ̄və m̄ē:
d̄e:vəṅṅa:ra:jəṅṅə gu:ru:məi:ta: , ṣ̄urjəṅṅa:ra:jəṅṅə
ṣ̄i:f̄ə,ṣ̄ubod̄h̄ə d̄z̄h̄a:, gula:bi: ṣ̄o:ṅṅa:rə , jəmuṅṅa:
ṣ̄i:f̄ə,d̄z̄i:le:vi: kʰərəgəṭ̄h̄u: a: ra:mələkʰəṅṅə d̄z̄i:kə
ṭṭh̄o:təbʰa:jə ra:məkr̄iṣ̄ṅə ṣ̄əlf̄əi:ta: , d̄z̄əjək̄riṣ̄ṅə ṣ̄əlf̄əi:ta:
a:ṅṅo:ləṅṅəme: e:v̄ə fiṅṅəkə 10 fi:ṭ̄h̄əkə d̄əṅṅəṣ̄əva:
fi:ṭ̄h̄i: kʰubə əbʰi:ja:ṅṅə ṭ̄j̄əla:bəikə.d̄e:f̄ə a:d̄z̄a:d̄ə
kəra:bəjəke: d̄əuṭ̄əme: b̄riṭ̄iṣ̄ə ṣ̄əṙəkə:rə fiṅṅəkə lo:fi:
ma:ṅṅəṭ̄ṭ̄ə ṭṭh̄ələikə. ṣ̄əṅṅ1944 me: d̄j̄a:ba:ṭ̄i: ṣ̄ə e:kə d̄ṅṅə
pu:r̄və ra:mələkʰəṅṅə ba:bu:kə d̄rəba:d̄z̄a: p̄ərə ra:ṭ̄i:ke:
10 ṣ̄əṭ̄əṭ̄ṭ̄əṭ̄a: ṣ̄e:ṅṅa:ṅi: bʰo:d̄z̄əṅṅə kəjəke: ṣ̄uṭ̄lə rəf̄əikə
, 500 mi:ṭ̄ərə d̄ure: ṣ̄ə ṅ̄gre:zə ṣ̄i:pa:fi:kə ṭ̄a:ṭ̄i:kə ro:f̄əṅṅi:
ṣ̄ə id̄z̄o:tə d̄z̄h̄ələkələi . p̄əf̄əra: p̄ərə guru:məi:ta: d̄z̄i:
muṣ̄ṭ̄əid̄z̄ə rəfi ṣ̄i:pa:fi:ke: d̄ā:ṭ̄əṅṅe: rəf̄əikə. v̄iṣ̄ṭ̄a:rə ṣ̄ə
d̄z̄a:ṅṅəba:kə le:lə up̄əro:kt̄ə po:ṭ̄h̄i: əv̄əf̄jə p̄əṭ̄h̄i:e:fi:me:

puṃṇa d̄z̄eṇṇaṭṭabā guru:māṭṭa: kə' v̄ṣa:bāli:kə ṣ̄ḡḡaḥi
 ra:məpḥələ m̄ḍələ a: ṇṇaṭṭa la:lə ka:məṭṭa d̄zi:kə
 ṣ̄ḡḡh̄aṣṣa a: d̄zi:v̄ṇṇa ga:ṭṭa:kə v̄ru:ḍa:v̄li: ḍe:lə ge:lə
 aṭṭi. b̄h̄a:ri: guru:māṭṭa: ke: 50 māud̄ze:me: ka:məṭṭa
 ṭṭh̄aləṇṇu a: ṇṇe:pa:ləme: ṣṣe:ho: ḍḍḡḡh̄ava: a:
 ra:məpura:me: ka:məṭṭa rəh̄aṇṇu. h̄iṇṇaka: ḍu:i: be:ṭa: -:
 ra:māṇḍa:ra:jəṇṇa a: ḍe:v̄ṇṇa:ra:jəṇṇa rəh̄aṭṭh̄iṇṇa . kələkəṭṭa:
 ṣ̄ḡ miṭṭh̄ila: 'kə pəṭṭh̄amə va: ḍo:ṣṣərə ṣṣṇa:ṭṭakə b̄h̄e:lə rəh̄aṭṭh̄i
 ra:māṇḍa:ra:jəṇṇa ba:bu: ,d̄ze: ṇṇe:ṭa:d̄zi: ṣṣub̄h̄a:ṣṣa ṭṭeṇḍṭa
 bo:ṣṣa ke: ṣ̄ḡḡa ṇṇi:kə pəṇṇiṭṭaṣṣa b̄ṇṇa:b̄aijəme: ṣṣpḥələ
 ṭṭh̄ala:fiə. va:ḍəme: māh̄a:ṭṭma: ḡā:ḍḍi: a: ra:d̄ze:ṇḍṭa
 pṣṣa:ḍḍd̄zi: ṣ̄ḡ ṇṇi:kə ṣ̄ḡv̄ḍḍh̄a b̄ṇṇələ rəh̄aləṇṇu. 10v̄aṣṣi:jə
 b̄h̄uv̄ṇṇe:ṣṣv̄ərə guru:māṭṭa: ke:rə fiula:ṣṣpəṭṭi: m̄ḍḍh̄jə
 v̄iḍḍa:ləjə ṣ̄ḡ ṇṇa:mə kəṭṭala: pərə mud̄z̄d̄z̄ep̄h̄arəpura:me:
 ṇṇa:mə b̄əṭṭakəṭṭh̄iṇṇa: ṣ̄ḡ lik̄h̄a:0:lə ge:lə rəh̄ajə . e:kə
 b̄āikəme: o:ṭṭajə māṇṇe:d̄z̄ərə pəḍḍa pərə h̄iṇṇakə ka:ka:
 rəh̄aṭṭh̄iṇṇa. e:kə ṣ̄ḡṣṭṭh̄a:me: ṇṇa:mə ṇṇai lik̄h̄ələ ge:ləikə ṭṭ
 ḍo:ṣṣərə v̄iḍḍa:ləjəme: e:mə0 e:0 pa:ṣṣa e:ṭṭa e:mə
 ṣṣa:fiə:bə 100 ākəkə ṣṣb̄a:lə ḍḍaṭṭa pəri:kṣa: le:ləṇṇu , ṣṣeṭṭe-
 pṣṣeṭṭeṭṭe d̄z̄ā:ṭṭe pəri:kṣa: m̄ḍ: k̄h̄a:ṭa: u:ṭṭala:fiə. o:ṭṭajə o:
 ṣ̄ḡḡh̄a ja:k̄h̄a:me: a:rə e:ṣṣa e:ṣṣa ke: pṣṣeṭṭa:rə-pṣṣa:rəme:
 la:gələ rəh̄ala:fiə. ḍe:ṣṣakə a:d̄z̄a:ḍḍi: le:lə əpəṇṇa ṣṣəṣṣv̄ə
 ṇṇjəṭṭiṭṭa:v̄ərə kərəjəme: d̄ze: jo:gəḍḍa:ṇṇa h̄iṇṇaka:
 lo:kəṇṇakə b̄h̄e:lə aṭṭi,ṭa:fiṭṭe: b̄h̄a:rəṭṭake: ṇṇv̄ə p̄iḍḍh̄ikə
 b̄əṭṭiṭṭa: - b̄əṭṭiṭṭa: e:fiṭṭa po:ṭṭh̄i:kə up̄əjo:ḡṭṭa:

budʒʰətə.fiamə jubʰəkɑ:mənɑ: dətə tʃi:jəɪnə dʒe:
ɦunəkə po:tʃi:kə nɔvə ʃʌskərənə ʃiɡʰrə ɦo:jə!

5

ləɡʰukətʃɑ:- ɦəũtʃəri:

ɦəmərə gula:bə əpənɑ: dʒənətə kʰu:bə nɪ:kə ʃʌ
mənəkʰe:pə le:lə kʰe:təme: kʰe:rəɦi: ba:ugə ke:nə:
rəɦjə. gɑ:tʃʰə dʒəɦənə tʃɑ:n pətɪjɑ: bʰe:lə tʃə əi be:rə
əʃəməjəke: bərəkʰɑ: ʃʌ a:dʰɑ: gɑ:tʃʰe: ʃuɪkʰə ge:ləikə.
təjjo: pʰuləbɑ:tɪ pətɪte: rəʃɑ:jənəkə ki:tənɑ:fəkə əuʃədʰi
ɑ: tɑ:gətəke: dəvɑ:e: tʃi:tətə dɔ:ɦərəunə: rəɦjə.
dələɦənə pəudʰə ʃəgərə bɑ:dʰəme: pi:jərə pɑ:tə
dɛ:kʰɑ:rə rəɦəikə ɑ: tʃi:ɦi: ʃe:ɦo: pɪrəũtʃʰe:. təjjo:
o:gərətə - ʃəmərətə məuʃmə ənuku:lə bʰe:lɑ:pərə
pʰərə dʒəgədʒəgɑ:e: ge:ləikə. pəɦilə tʃʰo:ɦənə əpənə:
dɪ:ɦu: pɪrɑ:ɦi: tɔ:rələkə. məɦəɦi: ʃi:mɑ:kɑ:təkə kʰe:tə
kəjənə: e:kətɑ: pətʃətɑ:bɑ: mo:nəme: ʃe:ɦo: ɦuəjə
ləgələi. dɛ:kʰələkə uttərəvɑ:n bʰi:tɑ:kə kəri:ɦərə ʃʌ
məɦilɑ: dʒəunə bɪɦu ərəɦələɦe: bɪɦnə - bɪɦnə
kərətə.ʃe: gula:bo:kə tʃɑ:ʃəme: ʃəbətɑ: ɦulɪ ge:ləikə.
kəɦələkəi tərədʒu: pərə tɔuləke: a:dʰɑ:ədʰi pərə tʃi:ɦi:
tɔ:tətə tʃi:jəi ɡɪrəɦətəke:. dʒəkʰənə ʃəmʉtʃɑ: ko:lɑ:kə
dʒədʒɑ:tɪ ʃəmətɑ: ge:ləikə tʃə ʃəbə muʃəɦərəɦi: əpənɑ:
tʃɑ:ləɦnə kē: pʰərə ʃʌ bʰərənə: ɑ: ədəɦɑ: tʃi:tɑ:kə pʰərə ke:

သု:တံ:မံ ကု:ရိ: လံဂံပံတံ ဖိတံပံရံပံ ကံ'
ငံ:လံကံကံ.ကံတံပံ: ကံဖံလံ ဂံ:လံ ဖိတံပံ:မံ: သံတံ:ကံ
ကံကံပံ: တံ: , နံပံဖံ သံ' သံ ခံ: သံ:နံ: တံ:ပံ: ခံ:
နံ:လံဖံနံ: လံ' သံ:ပံ: မံ:နံ: နံ: နံ မံ:နံ:လံကံ!
ပံ:ကံ:ပံ:ရိ: နံ:ပံ:ကံ: နံ:ပံ: တံ:ပံ:ပံ:.

ပံ:ပံ:

မံ:နံ:ပံ: editorial.staff.videha@gmail.com ပံ:ပံ:

ပံ:ပံ:ပံ:ပံ:

d̄ze:ba:kə n̄m̄əjə ləit̄ə t̄h̄ət̄h̄i.h̄iun̄əkərə m̄it̄rə əps̄ərə:
rəmb̄h̄a: e:v̄õ t̄h̄it̄r̄ale:k̄h̄a: d̄un̄u: e:kəh̄i s̄əla:h̄ə d̄əit̄ə
h̄iun̄əka: n̄əmə ā:k̄h̄i a: t̄h̄o:rə pərə mus̄ka:n̄ə ra:k̄h̄i
pur̄u:rəva: s̄s̄ m̄ilən̄ə h̄e:t̄u vid̄a:i: d̄e:lən̄u |

a:bə a:gu::

prət̄s̄t̄h̄a:n̄əpurə ke: ra:d̄z̄ə pra:s̄a:d̄ə ət̄ulə prət̄a:p̄ə!
t̄r̄ilo:kə ke: v̄ipulə əiv̄əj̄a:! a: ra:d̄z̄a: pur̄u:rəva: ke:
kuf̄ələ v̄j̄əkt̄t̄v̄ə ke: j̄əf̄ə d̄h̄v̄əd̄z̄ə! pr̄it̄h̄vi: ke: v̄əks̄ə pərə
p̄əirə ra:k̄h̄i! v̄is̄t̄rit̄ə a:ka:j̄ə t̄əkə əp̄ən̄ə m̄əst̄əkə un̄n̄ət̄ə
k̄əe:n̄ə: v̄əib̄h̄əv̄ə ke: j̄əf̄o:ga:n̄ə d̄z̄əp̄i r̄əh̄ələ
t̄h̄ələ.mud̄a: o:h̄i m̄ē: r̄əh̄əj̄ə b̄ələ: ra:d̄z̄a: pur̄u:rəva:
br̄əhm̄ət̄f̄əj̄ə ke: m̄əh̄ət̄v̄ə ke: n̄ək̄a:r̄əit̄ə ur̄v̄əj̄i:kə v̄ir̄əh̄ə
m̄ē: v̄j̄a:kulə d̄z̄ələ b̄n̄ə mi:n̄ə s̄ən̄ə t̄h̄ət̄əp̄ət̄a:i:t̄ə
t̄h̄ələ:h̄ə. r̄ətn̄ə-ma:n̄kj̄ə-h̄i:ra:-s̄o:n̄a: s̄s̄ b̄ən̄ələ e:k̄ət̄a:
ədv̄it̄i:j̄ə p̄əj̄k̄ə pərə o: e:m̄h̄ərə s̄əs̄ o:m̄h̄ərə k̄əs̄rə
b̄əd̄ələit̄ə əp̄ən̄ə h̄ir̄əd̄əj̄ə m̄ē: ākit̄ə ur̄v̄əj̄i:kə t̄h̄it̄r̄ə s̄s̄
pre:ma:la:p̄ə k̄ər̄əit̄ə a: ud̄v̄əgin̄ət̄a: s̄s̄ v̄j̄əgrə b̄h̄əs̄
mo:n̄ə: mo:n̄ə h̄iun̄əka: s̄m̄ər̄ən̄ə k̄ər̄əit̄ə t̄h̄ələ:h̄ə.

i:r̄s̄j̄a: s̄s̄ d̄z̄ər̄əit̄ə n̄ud̄ra: d̄e:vi:,i: s̄o:t̄h̄i ra:d̄z̄a:kə ā:k̄h̄i
me: pr̄əve:j̄ə s̄s̄ p̄ərəh̄ie:d̄z̄ə k̄ər̄əit̄ə ət̄h̄i,d̄ze: ur̄v̄əj̄i:!
ra:d̄z̄a:kə pre:j̄əsj̄i: !o:h̄i n̄e:t̄rə m̄ē: n̄uva:s̄ə k̄ər̄əit̄ə t̄h̄ət̄h̄i.
h̄iun̄əka: s̄əm̄əks̄ə n̄ud̄ra: d̄e:vi: ko:n̄a: k̄əs̄ əut̄i:h̄ə. o:
ko:n̄a: k̄əs̄ o:h̄i me: n̄uva:s̄ə k̄ər̄əit̄i:h̄ə!n̄ud̄ra: d̄e:vi:
ur̄v̄əj̄i: ke: əp̄ən̄ə s̄əut̄n̄ə ma:n̄u ra:d̄z̄a: pur̄u:rəva: s̄s̄
p̄ərəh̄ie:d̄z̄ə k̄ərəs̄ l̄əḡələt̄h̄i.

dʒəhija: s̄s ra:dʒa: puru:rəva: əmərəpura s̄s d̄hara:
 d̄hama va:pəsə a:jələ tʃəthi t̄hija: s̄s əs̄a:ma:njə
 budʒʰa:it̄ə tʃəthi. vid̄hava: kə binduʃi:n̄ə kəpa:rə s̄n̄ə
 ra:dʒəṣ̄i:ha:s̄n̄ə a:i-ka:hi əpən̄ə d̄urbʰa:gjə pərə
 s̄s̄kət̄ə budʒʰa:it̄ə ətʃi.pəriva:rə-puro:hit̄ə, pa:r̄s̄əḍə a:
 prəḍʒa: s̄b̄ə ke: s̄b̄ə ra:dʒa: puru:rəva: ke: ra:dʒjə
 ka:rjə ke: prət̄i ud̄a:s̄i:n̄əḥa: pərə a:ʃt̄j̄əj̄əʃk̄it̄ə tʃəthi.
 ra:dʒəpuruṣ̄əkə vit̄ja:rə - ' ra:dʒa: puru:rəva: s̄əḍ̄k̄h̄ən̄ə
 s̄pərgə lo:kə s̄mə:t̄ə b̄h̄u:lo:kə ke: ʃa:s̄n̄ə vjəvəṣ̄t̄h̄a:
 mē: s̄l̄əgn̄ə rəh̄əba:kə ka:r̄əṇ̄e: t̄h̄a:ki ge:lə tʃəthi,t̄a:hi
 le:lə h̄un̄əka: kit̄ʃu d̄n̄əkə vit̄fra:mə le:b̄əjə p̄əḥ̄it̄ə
 tʃəthi.

riṣi-mun̄i ke:rə mət̄ə ətʃi - 'a:i ra:dʒa:kə mən̄əme:
 br̄əhimət̄j̄ə a: gh̄əre:lu:pən̄əkə bi:t̄j̄ə d̄v̄əḍ̄v̄ə ətʃi'.

kulə puro:hit̄ə lo:kəṇ̄i s̄o:t̄j̄əit̄ə tʃəthi - a:i h̄əmərə
 s̄b̄h̄əkə ra:dʒa: ke: əs̄əgərua: n̄i:rəṣ̄ə d̄ʒi:v̄əṇ̄ə p̄əre:ʃa:n̄ə
 kəs rəh̄ələ ətʃi' - mud̄a: ra:dʒa: v̄iva:hiə kri:kə n̄əhi
 kərə_it̄ə tʃəthi?i: ba:t̄ə n̄əhi budʒʰa:it̄ə tʃəthi kin̄əko:.

t̄əḥ̄a:pi o: s̄b̄h̄ə s̄o:t̄j̄əit̄ə tʃəthi d̄ʒe: ra:dʒa: puru:rəva:
 ke: ək̄h̄ən̄ə kit̄ʃu d̄n̄əkə a:ra:mə kərəb̄ə n̄i:kə ətʃi.
 ra:dʒə ka:rjə s̄ut̄ja:ru: ru:pə s̄s̄ t̄j̄əli rəh̄ələ ətʃi, t̄ək̄h̄ən̄ə
 ra:dʒa: kri:kə vjərt̄h̄ə mē: əpən̄ə ma:t̄h̄ə k̄h̄əpa:b̄əḥ̄i!

mud̄a: prəḍʒa: v̄ərgə ma:t̄ḥ̄ə e:k̄əḥ̄a: ba:t̄ə s̄o:t̄j̄əit̄ə ətʃi -
 'l̄əḡəit̄ə ətʃi d̄ʒe:n̄a: ra:dʒa:kə ā:k̄hi me: kuṇ̄o: əl̄əb̄j̄ə
 s̄əund̄əj̄ə b̄h̄əri ge:lə h̄o:j̄ə mud̄a: o:k̄əra: b̄h̄e:t̄əb̄ə

ra:dʒa:kə s̄a:mərtʃjə s̄ə̃ ba:həərə ətʃʰi; t̄a:hi le:lə̃ hiṇṇəkā:
lo:kəṇṇkə ra:dʒa: d̄iṇṇə-ra:t̄i viṛəhi:gn̄i: me: dʒə̃ri rəhiələ̃
tʃʰət̄hi.

mud̄a: pu:ra: ra:dʒjə̃ ra:dʒa: ke: le:lə̃ tʃiṭṭə̃ ətʃʰi, s̄ə̃bə
kijo: əpəṇṇə̃ ra:dʒa:kə̃ d̄u:kʰə̃ mē: d̄u:kʰi: ətʃʰi, s̄ə̃bə
t̄f̄a:hiət̄ə̃ ətʃʰi dʒe: əpəṇṇə̃ ra:dʒa: s̄ukʰi: rəhiət̄hi,ra:dʒjə̃ ke:
s̄ukʰə̃ ke: a:n̄ə̃d̄ə̃ le:t̄hi . dʒəkʰə̃ṇṇə̃ ra:dʒa: s̄ə̃d̄iṇṇə̃
prədʒa: ke: prəsəṇṇə̃ rəkʰə̃ba:kə̃ prəja:s̄ə̃ kə̃rət̄ə̃
tʃʰət̄hi,t̄əkʰə̃ṇṇə̃ prədʒa: və̃rgə̃ hiṇṇəkə̃ d̄u:kʰə̃ s̄ə̃s̄ d̄u:kʰi:
ko:n̄a: ṇə̃hi hi:t̄hi!

a:i kə̃t̄e:ko: d̄iṇṇəkə̃ ba:d̄ə̃ ra:dʒa: əpəṇṇə̃ s̄iṇṇa:s̄ə̃ṇṇə̃
s̄ufo:bʰiṭ̄ə̃ kə̃e:n̄e: tʃʰət̄hi,ko:n̄o: a:n̄ə̃ s̄ə̃məs̄ja:kə̃ tʃiṇṇṭa:
me: tʃʰi: kə̃hi s̄ə̃bə̃ s̄ə̃s̄ viṛəhiəkə̃ ba:t̄ə̃ ṇuka: le:lə̃ṇṇ.
dʒʰu:t̄hə̃-mu:t̄hə̃ ke: s̄ukʰə̃d̄ə̃ mus̄ka:n̄ə̃ hiṇṇəkə̃rə̃
t̄h̄a:kələ̃ t̄f̄e:hiə̃ra: s̄ə̃dʒa: d̄e:ləkə̃.d̄e:hiə̃ mē: bʰə̃rələ̃
a:lə̃s̄jə̃ a: ra:dʒə̃ ka:rjə̃ mē: a:jələ̃ ud̄a:s̄i:n̄ə̃t̄a: ke: o:
ṇuka: le:lə̃t̄hi t̄jə̃d̄ə̃ṇṇə̃ me: kə̃pu:rə̃ ke: ə̃d̄h̄ikə̃ ə̃jə̃ pə̃rələ̃
kə̃hi kə̃s, e:kə̃ dʒʰu:t̄hə̃ ka:lpə̃ṇṇkə̃ ka:rə̃ṇə̃ bə̃t̄a:.

mud̄a: t̄əkʰə̃ṇṇo: be:s̄i: viṛəhiə̃ pi:ṭa:kə̃ ka:rə̃ṇē: hiṇṇəkā:
s̄ə̃s̄ ə̃ṇṇe:kō: be:rə̃ kiṭʃʰu gələ̃t̄i: bʰə̃s̄ rəhiələ̃ tʃʰələ̃,dʒəkə̃rə̃
ka:rə̃ṇē: o: kə̃t̄ə̃bə̃hi ṇukə̃ulə̃t̄hi mud̄a: hiṇṇəkə̃ pi:ṭa:
mo:n̄əkə̃ ə̃fa:n̄ṭi kəkə̃ro: s̄ə̃s̄ ṇuka:jələ̃ ṇə̃hi rə̃hi s̄əkələ̃ .
"ə̃h̄ā:kə̃ mo:n̄ə̃ a: məs̄ṭiṭskə̃ e:kʰə̃ṇṇə̃ ə̃s̄və̃st̄hə̃ budʒʰa:iṭ̄ə̃
ə̃tʃʰi ra:dʒə̃ṇṇə̃,t̄ē: vjə̃r̄t̄hə̃ kə̃st̄ə̃ ṇə̃hi kə̃ru:,kə̃ṇṇkə̃ ka:lə̃
və̃ṇṇə̃ bʰə̃rə̃mə̃ṇə̃ kə̃s le:lə̃ dʒa:o: " - prəd̄h̄a:n̄ə̃ a:ma:t̄jə̃

kəfiələtʰi .

i: sʰuŋətʰə ra:dʒa: "vəŋə bʰrəmənə le:lə dʒa:itʰə tʃi:" i:
kəfiətʰə məfiələ sʰəs ba:fiərə nʌkəli ge:la:fiə.

fiŋəkə: mo:nəkə fā:tʰi le:lə e:kā:tʰə sʰtʰa:nə pərə
dʒe:ba:kə a:vəjʃəkətʰa: budʒʰe:lənʌ,tʰe: o: dʒe:gələ
gʰuməba:kə le:lə nʌkəli ge:la:fiə. əfvə pərə sʰva:rə fəfiərə
bʰrəmənə kərəitʰə e:kā:tʰə sʰtʰa:nəkə a:nəddə le:bəjə le:lə
fəfiərəkə ba:fiərə sʰtʰitʰə nʌkətəstʰə vəŋə dʌsə vidā:
bʰe:la:fiə.

vəŋə mē: e:kə sʰtʰa:nə pərə bəisələ o: tʰa:lə pətʰə pərə
tʰu:lika: sʰəs tʰəŋvəgi: sʰəūdərjəməji: urvəji: ke: tʃitʰə
bənā:bəjə ləgələ:fiə. urvəji: ke: tʃitʰə bənē:ba: mē:
e:tʰe:kə dʌ:bi ge:la:fiə dʒe: əpənā: ke: bişəri ge:la:fiə
ra:dʒa: .

bəfiutʰə ka:ləkə ətʰəkə prəja:səkə ba:də nʌitʰə kərəitʰə
urvəji: tʰa:lə pətʰə pərə muşkura: rəfiələ tʃi:li:fiə. fiŋəkə
tʃitʰə dē:kʰi puru:rəva: pre:məməgnə bʰəs ge:la:fiə.
pre:məkə prəbʰa:və me: bəfi bʰa:və vifivələ puru:rəva:
fiŋəkə e:kə-e:kə əgə kē: tʃumbənə le:bəjə ləgələ:fiə. o:
əpənə sʰudʰi-budʰi bişa:ri kətʰe:ko: ka:lə dʰəri urvəji: ke:
əgə-prətʃəgə ke: tʃumbənə ləitʰə rəfiələtʰi. mudā:
dʒəkʰənə fiŋəka: budʒʰa:jələ dʒe: i: tʃitʰə ətʃi!
fiŋəkərə urvəji: nəfi! fiŋəkərə urvəji: kətʰəjə tʃi:ətʰi
e:tʰəjə! tʰəkʰənə pʰe:rə udā:sə bʰə' ge:la:fiə! ā:kʰi sʰə nʌ:rə
bəfiəjə la:gələ!o: pʰe:rə vira:fiə me: vitʃilʰitʰə bʰəs ge:la:fiə

a: vjətʰɪtə hɪɪdɔjə ʃə urvəʃi: kē: mo:nə mē: ʃmərəṇə kərəs
ləgəla:ɦə.

ka:dʒərə ʃəṇə ke: ka:ri:əma:vəʃja: ke: ra:tʰ! ka:ri: ʃa:ti:
me: ləpətə:lə! ʃā:pə ʃəṇə dʰi:re:-dʰi:re: dʰərətʰi: pərə
ʃərəkəɪtə a:bi rəɦələ tʰələ! prija: ʃəgə rəɦəla: pərə
ma:nəvə ke: mənɔ:ɦərə ləgəɪtə ətʰɪ, mudə: prija:
vɪɦi:nə ma:nəvə ke: i: ra:tʰ o:ɦɪnə: ləgəɪtə tʰələ dʒe:nə:
nə:ɡɪnə dəʃəjə le:lə dʒi:ɦə ləpə ləpa:ɪtə bətʰələ a:bi
rəɦələ ɦi:ʒə . rədʒəɪ: ʃvəjə kədʒdʒələ ka:lɪma: ke: gʰo:rə
ədʰəka:rə ru:pi: bəɦəɪtə dʰa:rə me: vɪra:ɦəɡɪn me: dʒəri
rəɦələ tʰəli:ɦə. ɦuṇəkə prijətəmə tʰəndɪrə ɦuṇəka: ʃəʃ
bɪtʰəri ətʰətə dʰu:rə bʰəs ge:lə tʰələɪnɪ,e:ɦɪ le:lə utʰɪtə-
əɪtʰɪtə, nja:ʒə-əɪja:ʒəkə ɦuṇəka: ko:nɔ: dʒɪna:nə nəɦɪ
tʰələɪnɪ. o: ko:nə: kəs dʰja:nə rəkʰɪtəɪ! a:ɦɪ ɦuṇəkərə
prijə tʰa:nə ɦuṇəka: ʃəgə nəɦɪ tʰələɪnɪ. əpəṇə tʰa:nəkə
təla:ʒə mē: ʃu:njə a:ka:ʒə mē: əpəṇə dʰɪʃtɪ dəɦi: dʰʃə
pʰɪra: rəɦələ tʰəli:ɦə.əpəṇə prijətəmə ke: nəɦɪ pa:bi
ve:dəɪnə: ʃəs vɪdɡdʰə əʃrupa:tə kərəɪtə əpəṇə ka:ri:
ā:tʰərə ləɦərə:bəɪtə,və:tə:vərəṇə me: ʃɦərəṇə utpəɪnə
kərəɪtə,o: ʃəməʃtə dʒi:vəkə hɪɪdɔjə me: bʰəjə pəʃa:ɦɪ
rəɦələ tʰəli:ɦə.

puru:rəva: ke: ʃtʰɪtɪ rədʒəɪ: ke: ʃtʰɪtɪ ʃəs ki: kuṇɔ:
ələgə tʰələ? o:ɦi: əpəṇə ko:tʰəli: me: ʃɪʃəkəɪtə tʰələ!

əpənə sʋəmə pəjǎkə pərə ədʰələ:tələ sənə bʰe:lə tʃʰətə
nɪha:rətə urʋəʃi: ke: dʰja:nə mē: nɪməgnə tʃʰələ:fiə.o:
mo:nə me: ki: sʋ:tʃi rəfiələ tʃʰələ:fiə,kɪəko: dʒi:nətə
nəhi tʃʰələ. bʰələ: o: əpənə pi:ɾa: kəfiɾətʰi ke:kəra: s̄s!
fiunəkə dʱukʰə, fiɾidəjəkə pi:ɾa: rədʒənɪ: ke: ətʰɪktə
dɛ:kʰəjə a: dʒi:nəjə vɑ:lɑ: dʋ:sərə kiʒo: nəhi
ətʃʰi!təkʰənə ke: budʒʰətə ! kiʒo: nəhi tʃʰələ fiunəkə
nɪkətə e:fiə:nə sʋfiɾidə vjəktɪ dʒənɪka: s̄s o: pre:mə
pɪpɑ:sɑ: s̄s vjɑ:kulə əpənə fiɾidəjəkə gəppə kəs s̄kɪtətʰi
!

kɾəməʃəhə

əpənə

mātvjə editorial.staff.videhā@gmail.com pərə

pətʰɑ:u.

ƒh̄arame: ra:kʰi h̄am̄ara: p̄arʰa:e:bəṣṣ̄ əkṣ̄amə r̄ah̄ar̄t̄h̄a.
 əkṣ̄aməkə ma:n̄e: bʰe:lə kʰar̄t̄ʃa: d̄e:ba:me: ṣ̄m̄ar̄t̄h̄a
 n̄ah̄i h̄ae:bə. n̄r̄m̄ali: kəule:d̄ʒ̄ə h̄am̄ara: gʰarəṣṣ̄ t̄ʰa-
 ṣ̄a:t̄ə kilo:mi:t̄arəkə d̄u:ri:p̄ərə ət̄ʰi t̄ʃe: ṣ̄a:ikiləṣṣ̄ va:
 p̄ae:ro: gʰarə:ṣṣ̄ v̄argə kəṣ̄ṣ̄k̄ar̄ t̄ʰi:.

n̄t̄ərə ke:la:kə p̄ar̄t̄ʰa:t̄ə ʃ̄ja:m̄əd̄ʒi: ʃ̄id̄ʒi:n̄j̄ar̄igə ke:rə
 p̄ar̄t̄ʰa:ikə le:lə b̄āgəlaurə t̄ʃ̄ali ge:la: o:t̄p̄e:ṣṣ̄ ṣ̄u:le
 ʃ̄id̄ʒi:n̄j̄ar̄igame: bi:t̄e:kə. k̄ar̄i b̄ih̄ar̄ə ṣ̄ar̄eka:r̄ame:
 n̄uk̄ari: p̄ək̄ar̄ela: pa:ı k̄ama: kəṣ̄ bud̄ʒ̄u: t̄a:lə l̄əga:
 d̄e:ləkʰin̄ə. h̄am̄ə n̄r̄m̄ali: kəule:d̄ʒ̄əṣṣ̄ bi:e:ṣ̄ə-ṣ̄i: pa:ṣ̄ə
 kəṣ̄ ṣ̄ar̄eka:ri: n̄uk̄ari:kə le:lə b̄ar̄ə p̄r̄ja:ṣ̄ə ke:ləũ
 mud̄a: d̄ʒ̄e:n̄a: k̄ah̄əb̄ə t̄ʰar̄i d̄ʒ̄e: əi juḡame: bʰəḡəva:n̄ə
 bʰe:t̄əb̄ə a:ṣ̄a:n̄ə ət̄ʰi mud̄a: ṣ̄ar̄eka:ri: n̄uk̄ari: bʰe:t̄əb̄ə
 mo:ʃ̄kilə. t̄h̄a:ki-h̄a:ri kʰe:t̄i:-ḡrih̄əṣṣ̄t̄hi: kəṣ̄əp̄əṣ̄ə gud̄ʒ̄ərə
 k̄ar̄e: l̄əḡəl̄əũ. ma:e:-ba:bu: ṣ̄e:hi: d̄u:ṣ̄ḡəṣ̄ə bʰəṣ̄ ge:lə
 r̄ah̄ar̄t̄h̄a.

ʃ̄ja:m̄əd̄ʒi:kə p̄it̄a:d̄ʒi: ṣ̄e:hi: pa:ıb̄əla: r̄ah̄ar̄t̄h̄in̄ə a: o:hi:
 ma:n̄e: ʃ̄ja:mo:d̄ʒi: t̄e:t̄e:kə pa:ı k̄ame:la: d̄ʒ̄e: p̄ar̄t̄n̄a:
 ƒh̄ar̄əkə pa:t̄əli:puṣ̄a: ka:lo:n̄i:me: t̄i:n̄ə m̄ah̄əla:
 m̄əka:n̄ə b̄əṣ̄ul̄ar̄t̄h̄a. mud̄a: h̄am̄ara:ṣṣ̄ ṣ̄əmb̄əṣ̄ṣ̄
 b̄əṣ̄le: t̄ʰar̄in̄ə. d̄ʒ̄əhi:ja: k̄ah̄i:jo: ḡa:m̄ə əb̄ar̄i t̄ʰar̄it̄h̄a t̄ʃ̄
 ṣ̄əma:d̄ə p̄ar̄t̄h̄a: kəṣ̄/h̄am̄ara: b̄əd̄ʒ̄a: l̄ə_ı t̄ʰar̄it̄h̄a a: bʰ̄e:t̄ə
 k̄ar̄i t̄ʰar̄it̄h̄a. a:b̄ə t̄ʃ̄ ṣ̄ah̄əd̄ʒ̄e: mo:ba:ılə bʰəṣ̄ ge:lə hi:n̄ə
 t̄ʃ̄e: p̄h̄o:n̄ə k̄ar̄i kəṣ̄/b̄əd̄ʒ̄a: l̄ə_ı t̄ʰar̄it̄h̄a.

ka:l̄hi ʃ̄ja:m̄əd̄ʒi:kə po:t̄i:kə d̄ʒ̄əṣ̄m̄ə d̄u:n̄ə t̄ʰe:l̄əin̄ə.

ʃja:mədʒi:kə puʈo:hu n̄əʀəhije: utʃʃə vɪdʒa:ləjəme:
ʃikʃika: ʃʱəʈʰiŋə a: be:ʈa: əmiʈə de:bəʈʰə kəule:dʒə,
gʰo:gʰəʀəhi:fiə:me: le:ktʃəʀəʀə. ʈə: o: s̄əbʰə ja:n̄i:
ʃja:mədʒi:kə be:ʈa: əmiʈə əpəŋə pəʈn̄i:kə s̄əgə
ga:me:me: rəhiə ʃʱəʈʰə. be:ʈa:-puʈo:hu ga:me:me:
ʃʱəʈʰə ʈə: po:ʈi:kə dʒəŋməd̄ŋə ga:me:me:
məŋəʊləkʰiŋə.

hiəməʀo: n̄əʈə-fiəka:rə de:n̄e: rəhiəʈʰə. be:s̄ə ʈa:mə-
dʒʰa:məs̄ə dʒəŋmə d̄ŋəkə a:jo:dʒəŋə ʃʱe:lə_I. rəhiəbo:
kri:kə n̄e: kəʀəʈə, bʰəgəʋa:n̄ə ʃja:mədʒi:kē: ko:n̄ə
ʃʱidʒəkə kəmi: de:n̄e: ʃʱəŋə. əpəŋə: bi:fiə:rə s̄əʀəkə:rəkə
pəʈʰə n̄i:ma:n̄ə vɪbʰa:gəme:ĩdʒi:n̄jəʀə, dʒe:ʈʰəka: be:ʈa:
a: dʒe:ʈʰəki: puʈo:hu d̄əktəʀə, ʃʱo:ʈəka: be:ʈa:
(dʒiŋəkəʀə be:ʈi:kə dʒəŋmə d̄ŋə ʃʱe:lə) əgi:bʰu:ʈə
məhiə:vɪdʒa:ləjəkə le:ktʃəʀəʀə a: ʃʱo:ʈəki: puʈo:hu utʃʃə
vɪdʒa:ləjəkə ʃikʃika: . pəʀiʋa:rə be:s̄ə s̄ukʰi:-s̄əmpəŋn̄ə
ʃʱəŋə. hiə ʈə kəhiə ʃʱe:ləũ ʃja:mədʒi:kə po:ʈi:kə
dʒəŋmə d̄ŋə ʃʱələ.

s̄ə:dʒʰəkə ʃʱəə bəʈʒe: hiəmə s̄ə:ikiləs̄ə ka:rjəkrəmə
s̄ʰələpəʀə pəhiũʈʃələũ. bi:s̄ə-ba:is̄əʈa: ʈəʀiʈʃəkija: ga:ʈi: ,
s̄ə:e:-s̄əba:-s̄ə:e: mo:ʈəʀəs̄ə:ikilə a: d̄əʂə-ba:rəhiəʈa:
s̄ku:ʈi: la:gələ rəhiə_I. hiəməhi: e:kəʈa: e:hiə:n̄ə rəhi: dʒe:
s̄ə:ikiləs̄ə ge:lə rəhi: . ʃja:mədʒi: a: e:kə go:ʈa: a:o:rə,
dʒiŋəkə: n̄əhi ʃʱiŋhiə ʃʱe:ləŋə, ge:ʈəpəʀə əʈʰi
lo:kəŋəkē: s̄pa:gəʈə kəʀəʈə rəhiəʈʰiŋə. hiəmə s̄ə:ikilə

kʰəɾa:kəʃ ge:tə d̪ɪsə bəɾʰələũ ki ʃja:mədʒi:kə n̪ədʒairə
həmərə:pərə pəɾələn̪ə, o: bədʒəla:-

“bʰa:ɪ, a:bəhə! a:bəhə!! t̪ō: gʰəɾəva:ri: bʰəʃ kəʃ əkʰən̪ə
e:ləhə hie:n̪ə.”

i: kəhəit̪ə o: bʰəɾipā:dʒəme: pəkəit̪ə həmərə: gəla:ʃō
ləga: le:ləit̪ə. dʒe:n̪a: bʰəgəva:n̪ə ʃri: kriʃn̪ə
s̪ud̪a:ma:kē: ləgəuñe: rəhət̪h̪n̪ə. ʃja:mədʒi:kə ʃōgəme:
dʒe: ʃədʒdʒən̪ə t̪ʰəla:, o: n̪t̪ʃi:ʃa:ʃō u:pərə d̪h̪əri həmərə:
d̪e:kʰəit̪ə. kie:kə t̪ō həmərə əge:-bəge: t̪e:fiñe: ʃəñə
rəhəe:. ma:mu:li: d̪h̪o:t̪i:pərə ma:mu:li: kurəta:.
pəirəme: pura:n̪ə kʰije:ləh̪a: h̪əva:ɪ t̪əppələ, ʃəva:ri:kə
n̪a:ō:pərə pura:n̪ə ʃa:ikilə. dʒəkʰən̪ə ki ʃja:mədʒi: a:
h̪un̪əka: ʃōge: dʒe: ʃədʒdʒən̪ə rəhəit̪ə, məhəgə s̪u:tə-
bu:tə pəh̪irəñe: rəhəit̪ə. d̪h̪ərəma:gət̪i: put̪ʰu: t̪e:
həmərə: la:dʒo: h̪uəe:.

ʃja:mədʒi: əpəñə: ʃōgəbe:kē: həmərə pərit̪əjə kərəbət̪ə
kəhələkʰn̪ə-

“ʃəməid̪h̪ə, i: həmərə mi:t̪ə t̪ʰəit̪ə, ləgo:t̪ja: mi:t̪ə
n̪ənd̪ədʒi:. t̪ʰəit̪ə:ʃō məit̪rikə d̪h̪əri həməʃəbʰə ʃōge:
pəɾʰələũ.”

ləgəle: h̪a:t̪h̪ə həmərə: d̪ɪsə t̪əkəit̪ə ʃja:mədʒi: puñə:
bədʒəla:-

“bʰa:jə, i: n̪əvəka: ʃəməid̪h̪ə bʰe:la:, t̪ri:lo:kə ba:bu:.
h̪in̪əke: ba:ləkəʃō vi:n̪a:kə b̪ia:fiəkə ba:t̪ə pəkka: bʰe:lə
hie:n̪ə. d̪ul̪h̪a: ta:ta:me: ʃidʒi:n̪jərə t̪ʰəit̪ə a: t̪ri:lo:kə

ba:bu: rã:tʃi: vɪʃvəvɪdʒa:ləjəme: prɔ:pʰe:ʃərə. ʃəbʰə
ba:tə-vɪtʃa:rə pətəŋe:ʃə bʰe:lə tʃe: tʃo:ra: nəɦɪ budʒʰələ
tʃʰəɦə.“

ɦəmə bədʒələũ-

“ʃəe:ɦə tʃə. ga:məʃə dʒə ba:tə-vɪtʃa:rə bʰe:lə rəɦətə tʃə
ɦəmərə: dʒəru:rə budʒʰələ rəɦətə.“

ʃja:mədʒi: bədʒələ:-

“e:ɦəŋə: kəɦi: nə_ɪ budʒʰələ rəɦətəɦə.“

putʃʰələjəŋə-

“vi:ŋa: butʃʃi:kə e:mə.e.: pʰa:ŋələ tʃə bʰəʃ/ ge:lə ɦe:tə
kɪŋe:?”

ʃja:mədʒi: kəɦələŋə-

“ɦə-ɦə!! vi:ŋa: pʰəʃtə kla:ʃəʃə e:mə.e.: pa:ʃə ke:ləkə
ɦe:ŋə. bɪa:ɦə pətʃəmi:kə: bɪa:ɦəkə dɪŋə tʃəjə ətʃɪ.
ga:me:ʃə bɪa:ɦə kərəbə.“

ɦəmərə: muɦəʃə bədʒa: ge:lə-

“va:ɦə! ətɪ uttəmə.“

tʃɪlo:kə ba:bu: ɦəmərə: putʃʰələɦə-

“əpəŋe:kə: be:tə: nəɦɪ ətʃɪ ki:?”

ɦəmərə: ɦuŋəkərə ba:təkə ko:ŋə: ətʰe: nə_ɪ la:gələ.
ɦəmə ɦuŋəkə: mũɦə dɪʃə bəkərə-bəkərə tʃa:kəe: ləgələũ.

ʃja:mədʒi: bədʒələ:-

“ʃe: ba:tə kɪe:kə putʃʰələjəŋə, ʃəməɦə. o:ŋa:,
bʰa:jəkə: be:tə: nəɦɪ tʃʰəŋə dɪ:tə: be:tɪe: tʃa: tʃʰəŋə.“

tʃɪlo:kə ba:bu: bədʒələ:-

“sua:itə əhā:kə mi:tə s̄a:ikiləpərə t̄jət̄həi t̄jət̄hə. jəu
həmə əpən̄a: ga:məme: d̄e:k̄həi t̄j̄i:, d̄z̄e:kəra: n̄e: bəʂə/
le:lə gh̄əra:t̄i: t̄j̄həi a: n̄e: k̄h̄a:ī le:lə gh̄ərame: e:kə
ma:s̄əkə bu:t̄a:t̄ə t̄j̄həi, s̄e:ho: əpən̄a: be:t̄a:kə b̄i:a:həme:
be:t̄i:bəla:s̄ə d̄əh̄e:d̄z̄əme: mo:t̄ərəs̄a:ikilə lə_ī t̄j̄həi.
be:t̄a: t̄e: d̄illi:, p̄ədz̄a:bə, kələkətt̄a: k̄h̄ət̄həi t̄j̄həi a: b̄a:pə
mo:t̄ərəs̄a:ikiləpərə t̄j̄ət̄h̄ikəʂ/t̄i:rəbi: kərəi t̄j̄h̄ə_ī.“
həmə s̄p̄:t̄j̄e: ləgələũ, h̄əmər̄o: ga:məme: t̄j̄ə be:t̄a:bəla:
s̄əb̄h̄ə s̄əe:h̄ə kərəie: mud̄a: bədz̄ələũ kit̄j̄u n̄əhi,
t̄j̄uppe: rəh̄ələũ.

əpən̄ə

**m̄t̄əvj̄ə editorial.staff.videh̄ə@gmail.com p̄ərə
p̄ət̄h̄a:u.**

2.9.d̄z̄əgədj̄i:s̄ə p̄rəs̄a:d̄ə mən̄d̄ələ- s̄ut̄j̄t̄a:
(d̄h̄a:ra:va:h̄ikə upən̄j̄a:s̄ə)

əpənə pərvɑ:rə, d̪e:kʰɪ rəhələ tʃʰe:li: tʃʰɦɪŋɑ:
 ɦɦmmət̪lɑ:ləkə ʃe:ɦo: d̪e:kʰɪ rəhələ tʃʰe:li:. d̪uŋu:
 pərvɑ:rəkə ʃəbʰə vɪkɑ:rəkē: ɦət̪əbət̪ə ʃuva:ʃɦɪŋɪ:
 ɦɦmmət̪lɑ:ləkə ʃəmpən̪ə pərvɑ:rə d̪e:kʰɪ
 lubʰɑ:vəŋo:ŋɦmukʰə ʃe:ɦo: bʰe:li:. ɦe:bo: ke:ŋɑ: ŋe:
 kəɦt̪ət̪hə..! pət̪ vɦɦɦ:ŋə ɦɦmmət̪lɑ:ləkə mɑ:e:kē: ʃe:ɦo:
 d̪e:kʰəli: a: əpənə pɪt̪ɑ: vɦɦɦ:ŋə mɑ:e:kē: ʃe:ɦo: d̪e:kʰɪ
 rəhələ tʃʰe:li:. t̪əɦʃəŋgə bɑ:lə-bət̪t̪t̪ɑ:ʃə ləʃ kəʃ buɦʰə
 d̪ʰəɦkə d̪ʒe: pərvɑ:rəkə ʃɑ:ŋt̪əpɦjət̪ɑ: ɦo:ɦe: t̪e:kəro:
 ɦɦmmət̪lɑ:ləkə pərvɑ:rəme: d̪e:kʰɦje: t̪ɦukələ tʃʰe:li:.
 ɦɦɦəərə, rɑ:d̪ʰɑ:rəməŋəkē: vɦt̪t̪ɑ:rəɦkə əŋe:ko: kɑ:rəŋəme:
 e:kət̪ɑ: kɑ:rəŋə ɦ:ɦo: tʃʰe:ləŋə d̪ʒe: əpən̪o: pərvɑ:rəkə
 ɦt̪ɦɑ:ʃə ʃo:d̪ʒʰəɦe:me: ət̪ɦɪ a: ɦɦmmət̪lɑ:ləkə ʃe:ɦo:
 ət̪ɦɦe:, mud̪ɑ: ɦt̪ɦɑ:ʃəkə kɾəmə e:ɦe:ŋə ʃəŋə d̪ʒe:
 d̪ʒe:ŋɑ: d̪uŋu: pərvɑ:rə d̪u: d̪ʰɦvəʃə ʃɑ:t̪ɑ: kəɦt̪ə
 ɦuəe: ʃɑ:t̪ɑ: d̪ʒe: d̪ʒe:t̪ə: kəɦt̪ə ɦuəe: mud̪ɑ:
 ɦɦmmət̪lɑ:ləkə pərvɑ:rə d̪e:kʰɪ rɑ:d̪ʰɑ:rəməŋəkə məŋə
 əpənə pərvɑ:rəkə pɾət̪ d̪ʒʰud̪ʒʰuɑ: d̪ʒəɦu:rə rəhələ
 tʃʰe:ləŋə. d̪ʒʰud̪ʒʰue:bo: ke:ŋɑ: ŋe: kəɦt̪əŋə..!
 d̪ʒəɦt̪ɑ:mə ɦɦmmələ:lə d̪uŋu: pəɦɑ:ŋɦ: əpən̪o: a: əpənə
 pərvɑ:rə: le: d̪ʒe:ŋɑ: kəmə:ŋə rəɦəɦ t̪ɦəɦt̪hə tʃʰɦɪŋɑ:
 bət̪t̪t̪ɑ:ʃə buɦʰə d̪ʰəɦ ʃe:ɦo: t̪ɦrə-kəmə:ŋə ŋe:ŋe:
 t̪əɦjɑ:rə rəɦɦt̪e: t̪ɦəŋɦɦ.
 bʰuvəŋe:ʃvərə (uɦɦʃɑ:) e:lɑ: rɑ:d̪ʰɑ:rəməŋəkē: t̪ɦəɦə
 mɑ:ʃə bɦt̪ə t̪ɦukələ tʃʰe:ləŋə. bərkʰəkə a:d̪ʰɑ:. kɑ:d̪ʒə

kārāikā apāṇā dṛe: kāla: tṛāṇā, o: dḥi:re:-dḥi:re: a:bā
e:fiē:nā bāṇḡ ge:lāṇā aṭṛī dṛe: dḥā:rākā māfiā:rāpārā
tṛāḥī dṛe:nā: mā:nāṣārō:vārāṣā gāga:ṣā:garā tākā ja:tṛā:
kārāe: la:gālā fiō:ṇā. māṇāme: dṛe: fiō:itā fiō:ṇḡ mudā:
tṛāā mā:ṣākā bi:tṛā ko:ṇō: jikā:itā kimfiārō:ṣā,
kimfiārō:ṣā mā:nē: bhē:lā dṛe: nē: dṛāṇāma:nāṣe:
dṛāṣā a: nē: prāṣā:ṣānē: dṛāṣā, e:ko:dṇā bhē:lāṇā.
tṛāe: māṇāme: i:fiō: vitṛā:rā ghārā ke:nāfi tṛāṇā dṛe:
apāṇā dṛiṇāgi:kā pāhīlā bhāfi:lī:, mā:nē: pāhīlā kāḍāmā
tṛī: dṛe:kārā apāṇā ṇṣāṭṛitā ṣi:mā: tṛā_I. o:I ṣi:mā:kā
ullāghāṇā bhē:nē: nē: kijō: apāṇā āvādḥī (ṣi:mā:)
pūrāuṇāfi bṇā: e:mfiārāṣā o:mfiārā mā:nē: fiē:rā-phē:rā
fiō:I tṛāitḥā, mudā: tṛ_ime: apāṇā:kē: nāfi dē:kḥī
rā:dḥā:rāmāṇkā māṇkā bālāme: dṇō:-dṇā bālḥō:tṛi:
bhē:nē: māṇō:bālā ṣē:fiō: ṣākāṭā:e: lāgāle: tṛāṇfi.
kā:rjā:lājāme: tṛ dṇṇu: go:re:, mā:nē: rā:dḥā:rāmāṇō:
a: fiṇmāṭō:lā:lā be:ṣi:kā:lā ṣāge: biṭāibāṭe: tṛāitḥā,
tṛ_ime: kurāṣi:kā dṛe: dṇṇi: aṭṛī o:ime: kḥitṛā:vā
bhē:lā. tṛāā mā:ṣākā bi:tṛā pāṇvā:rākā ṣāgā
rā:dḥā:rāmāṇō: dṇu: be:rā a:rō: fiṇmāṭā:lā:lā aṭḥā:mā
pāhūtṛā tṛukālā tṛāla: tṛ_ime: e:kā dṇā ṣādṛō:gā
bāṇlā a: māhīle:-dṛāgāṭākā vitṛā:rā ṣābāhākā bi:tṛā uḥī
ge:lā. dṛā_Iṣā dṇṇu: go:re:kā pāṇṇi:me: mā:nē:
ru:kṇṇi: a: ṣṇvā:ṣṇṇi:kā bi:tṛā bādṛāṭā:-bādṛāṭi: jṇru:
bhāṣ/ ge:lā. fiṇmāṭā:lā:lākā pāṇṇi: ṣṇvā:ṣṇṇi:kē: kāfi

de:ne: rəhəmə- 'd̪i:d̪i:, əpənə pərtva:rəkə ba:t̪ə d̪z̪i kijo:
 ima:nə rəkʰi ba:d̪z̪iət̪ə t̪ə o: s̪əbʰəs̪ə pəvɪt̪ə g̪əga:
 əs̪ənə:nə kərəbə bʰe:lə.'

s̪uva:s̪ni: əpənə: vɪt̪jɑ:rəme: o:d̪z̪həra: ge:lə t̪ʰe:li:
 o:d̪z̪həra: i: ge:lə t̪ʰe:li: d̪z̪e: d̪z̪əmi:nəpərəkə g̪əga: a:
 a:d̪h̪jɑ:t̪m̪ikə g̪əga:kə ma:nə: bud̪z̪ʰəbe: n̪e: kərəi
 t̪ʰe:li: t̪əe: g̪əga: ke:n̪ɑ: pəvɪt̪ə rəhəre: a: ke:n̪ɑ: o:ime:
 prədu:s̪ənə bərt̪həre: s̪e: bud̪z̪ʰije: n̪e: pe:bə rəhələ t̪ʰe:li:
 o:n̪ɑ:, ra:d̪h̪ɑ:rəmənə s̪e:fiə: mən̪e:-mən̪ə o:d̪z̪həra:e:le:
 t̪ʰələ: o:d̪z̪həra:e:lə i: t̪ʰələ: d̪z̪e: ru:kmiŋi:
 (himmət̪ələ:ləkə pət̪ni:) d̪z̪e: bəd̪z̪əli: d̪z̪e: 'ima:nə
 rəkʰi bəd̪z̪ən̪fiɑ:rə', e:kərə ma:nə: ki: bʰe:lə? ima:nək̪ē:
 ra:kʰi d̪z̪əkʰən̪ə ba:d̪z̪əbə t̪əkʰən̪ə o: ima:nəkə bʰe:lə a:ki
 ima:nə n̪ə_1 bʰe:lə? e:kə mən̪əme: fiə:n̪i d̪z̪e: ima:nə
 s̪əhɪt̪ə e:kət̪ɑ: vɪt̪jɑ:rə bʰe:lə mud̪ɑ: ima:nə rəkʰi
 ba:d̪z̪əbə i: ki: bʰe:lə..? pʰe:rə ləgələ: fiə:n̪i d̪z̪e:
 ima:nək̪ē: mu:r̪t̪ru:pə a:gu:me: rəkʰi ba:d̪z̪əbə.
 d̪un̪u:me: s̪ə ko:n̪o: bʰā:d̪z̪e:pərə n̪e: t̪j̪əʰələn̪ə.
 mud̪ɑ: t̪ʰələ: t̪ə s̪əbəhəkə bi:t̪əme: d̪z̪ə_1s̪ə a:gu:kə
 ko:n̪o: t̪jɑ:rɑ: n̪əhɪ d̪e:kʰi s̪əməgəmə fiə:it̪ə bəd̪z̪ələ:-

"mən̪ukkʰəs̪ə ləʃ kəʃ s̪əma:d̪z̪o: a: d̪e:ʃo:-d̪un̪j̪ɑ:me:
 d̪z̪e:t̪e: s̪əd̪z̪əgət̪ɑ: əut̪ə o:t̪e: o: a:gu: bərt̪həbe: kərət̪ə."
 o:n̪ɑ:, bəd̪z̪əikə krəməme: ra:d̪h̪ɑ:rəmənə ba:d̪z̪i ge:lɑ:
 mud̪ɑ: d̪z̪əkʰən̪ə əpənə ba:d̪z̪əbəpərə əpənə: vɪt̪jɑ:rə
 kərəe: ləgələ: t̪əkʰən̪ə mən̪əme: ukət̪u: h̪uə ləgələn̪ə.

ukəɽu: i: fiuə ləgələnə dʒe: n̄i:kə ka:dʒə ke:n̄fiɑ:rə
dʒəfiŋɑ: kərəkɑ:lə s̄ədʒəgə rəfiəi tʃəitʰə t̄əfiŋɑ: ədʰəla:
ka:dʒə ke:n̄fiɑ:rə s̄e:fiə: s̄ədʒəgə n̄ə_ɪ rəfiəi tʃəitʰə s̄e:fiə:
ke:n̄ɑ: n̄ə_ɪ kəfiələ dʒɑ:e...? mudɑ: s̄əjə:gə n̄i:kə
rəfiələnə dʒe: n̄e: kiʒə: fiŋmət̄e:lɑ:lə pəriʋɑ:rə d̄is̄əʒ̄
bɑ:dʒələ a: n̄e: s̄uʋɑ:s̄iŋi:e kiɽʃu bədʒəli: tʃuɑ:-
tʃuɑ: d̄e:kʰɪ rɑ:d̄hɑ:rəmənə s̄ubʰəd̄ɑ:kē: kəfiələkʰiŋə-
"tʃɑ:tʃi:, go:t̄e:-go:t̄e: d̄iŋə əpən̄ə: d̄e:rɑ:pərə a:u.
pət̄iŋjə: əs̄əgərə: rəfiəi tʃəitʰə a: əfiũ: n̄ɽt̄e:n̄e: rəfiəi tʃi:.
d̄e:ro: ko:n̄ə: d̄u:rə n̄əfiʒē: ətʃi: pə:ro: a:biʒe: s̄əkəi
tʃi: t̄əfiu:me: əfiã: əitʰɑ:mə dʒe:t̄e: s̄ədʒəgə tʃi: t̄e:t̄e: o:
n̄əfiʒē: tʃəitʰə, mɑ:n̄e: s̄uʋɑ:s̄iŋi:, t̄ə: fiŋəka: əbəri-
dʒɑ:ime: kəŋi: bʰjəuŋə ləgəbe: kərət̄əŋə. t̄əfiu:me:
s̄ərəkɑ:rəkə dʒimma:me: s̄e:fiə: bʰe:ləũ, t̄ə: o:t̄e: t̄ə
bərət̄ə: pət̄ət̄ə."

rɑ:d̄hɑ:rəmənəkə viɽɑ:rəme: p̄rəʋɑ:fiɽə fiə:it̄ə s̄ubʰəd̄ɑ:
bədʒəli:-

"bəʋɑ:, fiəmə t̄ə dʒəfiŋɑ: fiŋmət̄əla:ləkē: be:t̄ɑ:
budʒəi tʃi: t̄əfiŋɑ: əfiũ:kē: budʒəi tʃi: ki: t̄ə fiəmə
kiɽʃu bʰe:ləũ t̄əiʒə: t̄ə p̄ɑ:t̄ət̄ɑ: p̄o:t̄ɑ:-p̄o:t̄i:kə d̄ɑ:d̄i:
bʰe:be: ke:ləũ kiŋe: d̄uŋu: p̄ərə:n̄i: fiŋmət̄əla:lə s̄əŋə
be:t̄ɑ:-p̄uɽə:fiu s̄e:fiə: ətʃi:e: a: əfiã: əkʰəŋə n̄əʋə-
n̄əuɽɑ:rə tʃi:, bʰəgəʋɑ:n̄ə e:ke:t̄ɑ: s̄əŋt̄ɑ:n̄ə d̄e:ləŋə ətʃi:
a:ro: d̄əitʰə."

s̄ubʰəd̄ɑ:kə p̄e:t̄əkə bɑ:t̄ə rɑ:d̄hɑ:rəmənə ã:ki rəfiələ

tʃʰəla:. ā:kɪ i: rəʃhələ tʃʰəla: dʒe: dʒi̯ ko:nɔ: tʃərəʃhəkə
məli:nəʃta: ʃuŋəkə: məŋəme: rəʃiʃtəŋə tʃə dʒuŋja:ʃə
ŋɪra:ʃə bʰe:lə dʒəkā: dʒuŋjā:kē: ja: tʃə gəŋjəbətʃə
bədʒiʃtəiʃə va: dʒuŋjā:kē: tʃʰo:təiʃə bədʒiʃtəiʃə mudɔ:
ʃe: tʃə ŋəʃi tʃʰəiŋə. ʃəmərɔ: pəriʋa:rə ŋi:kə dʒəkā:
bətʃəʃhə ʃe: tʃə məŋəme: tʃʰəiŋʃe:.

dʒəʃiŋɔ: tʃʰo:tə-tʃʰi:nə pa:nɪkə prəʋa:ʃhəkē: kiʒo: rəʃta:
bəŋɔ: prəʋa:ʃiʃtə kərətʃə dʒa:ra: bəŋəbətʃe: tʃəʃiŋɔ:
ra:dʒa:rəmənə bədʒələ:-

"tʃa:tʃi:, əpənə: kiʃtʃu bʰe:ləi tʃəiʒo: e:kə dʒiŋəgi: tʃə
təpələ: bʰe:ləi, dʒiŋəgi: tʃa:ʃie: dʒe:ʃie:nə rəʃhələ ʃuəe:
mudɔ: dʒa:be: o:ime: dʒi:vəŋā:ʃu ŋəʃi ətʃʰi tʃa:be: o:
dʒi:vətʃə ke:nɔ: ətʃʰi. tʃa:ʃie: dʒi:vəŋəkə dʒe: pəʃhəlu:
dʒe:ʃie:nə rəʃhələ ʃuəe: mudɔ: bʰəʋə pəkʃə tʃə o:ʃhəŋə
ətʃʰre: dʒe: bʰa:və-bʰuʋəŋəme: əkʰəŋɔ: o:ʃie:nə ətʃʰi
dʒe:ʃie:nə ʃie:ba: tʃa:ʃi:."

ra:dʒa:rəmənəkə vətʃa:rəkē: ko:nə ru:pē: ʃubʰəɖɔ:
budʒʰəli: ʃe: tʃə o: dʒa:nəʃtə mudɔ: muʃhəʃə
ŋɪkələləŋə-

"bətʃtʃa:, əʃu:tʃa:mə (ma:nə: əpənə: əiʃa:mə) ki
ko:nɔ: ka:dʒə kərəi tʃʰi:, bʰəri dʒnə bətʃtʃa: ʃəbəʃhəkə
ʃəge: ʃie:ra:e:lə rəʃi: tʃʰi:. tʃəʃhələi-buləkə əpənɔ: məŋə
ʃo:re:. ka:lʃi a:e:bə."

dʒəʃiŋɔ: ʃubʰəɖɔ: dʒo:ʃərə dʒnəkə ʃəməjə bəŋəule:nə
tʃəʃiŋɔ: be:ru: pəʃhərə ma:nə: tʃi:nə bədʒe:kə pətʃa:itʃə

e:kəta: po:ta:, dʒe: ʃa:tə bərkʰəkə ətʃi a: e:kəta: po:ti:
dʒe: nə bərkʰəkə ətʃi, dʒu:ka ʃəge: pə:re:-pə:re:
ʃubʰədra: ra:dʰa:rəmənəkə de:ra: ləgə pəhūtʃə rəʃta:pərə
tʰa:tʰə bʰe:li:. mo:ba:lijo:kə tʃ dʒugə a:bi:je: ge:lə ətʃi.
dʒəkʰəne: ʃubʰədra: gʰərəʃə nʌkələli:, ru:kmɪni:
himmətəla:ləkē: ʃu:tʃitə kəʃ de:ləkʰiṇə. himmətəla:lə
ra:dʰa:rəmənəkē: kəhələkəṇə. ra:dʰa:rəmənə
ʃu:va:ʃu:ni:kē: ʃu:tʃitə kəʃ de:ləkʰiṇə. dʒə_1ʃə
ra:dʰa:rəmənəkə ʃərəka:ri: nʌva:ʃəme: prəve:ʃə kərəime:
ʃubʰədra:kē: kiʃu ne: ba:dʰa: bʰe:ləṇə. o:nə:,
ra:dʰa:rəmənə:kə mənəme: utʰi ge:ləṇə dʒe: bʰa:je
dʒu:ʃə: tʃ dʒu:ʃə: tʃi:. ki:jo: tʃa:urəkē: bʰa:tə: ta: bəṇa:
kʰa:ie: ki:jo: ro:tʃi:jo: bəṇa: nə_1 kʰa:ie: ʃe:ho: ke:nə: nə_1
kəhələ dʒa:e:tə. bʰəlē: lo:kə kəhəe: dʒe: gəhuma:kə
ro:tʃi:je: ta: ho:i tʃi:, mudə: lo:kə bʰa:tə bəṇa: nə_1
kʰa:ie: ʃe:ho: ke:nə: nə_1 kəhələ dʒa:e:. tʃe: əpʰiʃəkə
ka:dʒə nʌpətə: ʃəbe:rə-ʃəkə:lə nʌkələ dʒa:e:bə. tʰa:nə:
nə_1 ne: tʃi: dʒe: tʃəubi:ʃo: gʰəṇa: tʃələtə.

əpʰiʃəkə ka:dʒəkē: ra:dʰa:rəmənə hā:i-hā:i nʌpətə:bəe:
ləgəla:. tʃhi: bi:tʃə himmətəla:lə a:bi kəhələkəṇə-
"ʃərə, tʃu:ti:kə ʃəməje ʃe:ho: ləgitʃa:ije: ge:lə ətʃi, tə_1
bi:tʃə kəni: pəhiṇe: tʃo:ti də_1təũ tʃ əpəṇə ka:dʒəkə
bʰa:rə dʒo:ʃərəkē: ʃumədʒʰa: tʃəlɪ dʒə_1təũ."

o:nə:, ra:dʰa:rəmənəkə mənəme: i:ho: rəhəṇə dʒe:
əpəṇə ka:rja:ləjəkə tʃ əpəṇe: ma:likə tʃi:, ma:ṇe: bṇa:

ke:kəro: kəhəŋe: dʒa: səkəi tʃi:. mudə: himmətəla:lə t̃
ʃe: nəhi ətʃi.... ra:dʰa:rəmənə bədʒəla:-

"himmətə! tʃiuttʃi:kə səməjə t̃ kʰətʃja:e:le: sənə ətʃi.
dunnu: go:re: s̃ge: tʃələbə."

ra:dʰa:rəmənəkə ba:tə sunu himmətəla:ləkə mənə
pu:mə sənʃuʃtə bʰe:lə. pu:mə sənʃuʃtəkə ma:ne: bʰe:lə
dʒe: ra:dʰa:rəmənə əsəgəre: dʒe:ba:kə tʃiuttʃi: də/
dʃtəh̄nə t̃ o: bʰe:lə sənʃuʃtə, mudə: dʒəkʰənə dunnu:
kʰija:ləs̃ bʰe:lə, ma:ne: əpʰisə: a: de:ro:kə kʰija:ləs̃
bʰe:lə təkʰənə pu:mə sənʃuʃtə bʰe:lə.

tʃa:ri bədʒəime: ma:tə a:dʰa: ghənta: fe:sə tʃələ ki
himmətəla:lə əpʰisəme: t̃a:la: ləga: ra:dʰa:rəmənəkə
s̃gə nukələ ge:lə.

dunnu: go:re: ma:ne: ra:dʰo:rəmənə a: himmətə:la:ləkē:
pəhūtʃəis̃ pəhine: s̃va:s̃ni: s̃bhədʃa:kē: ko:tʰəri:me:
bəis̃a: dʒəhina: gəpə-səppə kərəe: ləgəli: t̃hina:
himmətəla:ləkə nəə bəkʰəkə be:ti:- s̃t̃i:kʃnə:kə s̃gə
s̃t̃i:t̃a: ʃe:ho: gəpə-səppə kərəe: ləgələ. s̃t̃i:t̃o: ətʰa:ri
bəkʰəs̃ t̃əp̄i pəunə: t̃i:nə bəkʰə kəri:bəkə bʰa:je: ge:lə
ətʃi. o:nə:, pəri:va:rəkə prəbʰa:və ʃe:ho: umərəpərə
pərit̃e: ətʃi. umərəkə ma:ne: s̃rpʰə d̃ne:-məhina:t̃a: s̃
nəhi ho:ie:, pəri:va:rəkə va:t̃a:vəreṇa:nuku:lə krijo:
ru:pəme: a: bʰa:vəru:pə-vit̃a:rəru:pəme: ʃe:ho: ho:it̃e:
ətʃi. dʒə-is̃ e:kə pəri:va:rəkə p̄:t̃ə bəkʰəkə bət̃i:t̃a:
d̃o:s̃ərə pəri:va:rəkə t̃i:nə bəkʰəkə bət̃i:t̃a:kə bərəbəri

b^hə/ dʒa:ie: a: d̪o:ʃərə pəɾiva:rəkə bətʃʃa: ʃe:fiə: o:fiŋa:
b^hə/ dʒa:ie:. o:ŋa:, pəɾiva:rəme: bətʃʃa: ru:pəme:
ʃutʃʃa: əʃəgəre: tʃ^hələ tʃe: d̪o:ʃərəkə k^həgəʃa: k^həliʃe:
tʃ^he:lə_1. ʃutʃi:kʃŋa:kē: ʃəgə ne:ne: ləgəme: a:bi ʃutʃʃa:
ʃuva:ʃŋi:kē: kəhələkə-

"məmmi:, bəfiŋa: ləga: de:."

ʃutʃʃa:kə mənəme: e:fi:ne: vitʃa:rə nəhi dʒa:gələ
tʃ^he:ləi dʒe: bəfiŋa: lo:kə əpəŋo: ləga: lə_ie:, dʒe:kərə
ko:ŋo: ume:ro:-t^he:ka:nə n̪r^hd^ha:rtə n̪hijē: ətʃ^hi. tʃ^hhi:
bi:tʃə ra:d^ha:rəmənə himməʃəla:ləkə ʃəgə de:ra:
pəhūtʃəla:.

dʒəfiŋa: ra:d^ha:rəmənə əpəŋə əp^hiʃəkə vəʃtʃrə ut̪a:ri
de:ra:kə vəʃtʃrə pəhivələnə tʃəfiŋa: himməʃəla:lə ʃe:fiə:
əpəne: pəɾiva:rə dʒəkā: əpəŋə ut̪a:rəbəla: vəʃtʃrə ut̪a:ri
bəiʃələ.

tʃa:ru: go:re:kə bi:tʃə ra:d^ha:rəmənə vitʃa:rələnə dʒe:
ək^həŋə d̪u: o:fiŋə pəɾiva:rə dʒəŋə bəiʃələ tʃ^hi: dʒe: d̪u:
d^hruvəʃə ʃəʃʃa:liʃə fiə:ie:. ma:ne: i: dʒe: himməʃəla:lə
a:d̪va:ʃi: pəɾiva:rəʃə əbətʃə. dʒe: dʒəgəli: ru:pəʃə
kiʃa:ŋi: ru:pəme: ŋi:kə dʒəkā: pəe:rə ro:pəŋə ŋi: ne:
ətʃ^hi, o:ŋa:, himməʃəla:ləkə piʃa: ʃe:fiə: ʃərəka:ri:
ka:dʒəʃə dʒu:ri ge:lə tʃ^həla:, mud̪a: ve:təŋə o:fiŋə:
pəbəi tʃ^həla: dʒe: pe:tə a: de:fiəkə vəʃtʃrə purəbətʃə
purəbətʃə ʃəʃ^hi dʒa:ri tʃ^he:lənə. tʃəi^ha:mə ŋi:kə g^hərə
bəŋa:, ŋi:kə b^ho:dʒəŋəkə ʃəgə ŋi:kə dʒi:vəŋə dʒi:bə

ke:n̄a: s̄əkəi t̄ʰəla: . s̄ubʰəd̄ra:kə bət̄ʰipənəkə d̄e:fiə a:n̄ə
bət̄ʰiʰa:s̄ñ bʰin̄n̄ə t̄ʰələ ma:n̄e: s̄und̄əro: a: kət̄əgəro: ,
mud̄a: be:vəṣa:jə t̄ʰ a:n̄e: gəri:bə bət̄ʰiʰa: d̄ʒəkā: t̄ʰe:ləi,
ga:t̄ʰəkə s̄ukʰələ ləkət̄i: t̄ro:ri əpən̄o: pəriva:rəkə kʰərt̄ʰə
purəbət̄ə t̄ʰələ a: kit̄ʰu be:t̄ʰikəʃ pəriva:rəkə n̄o:n̄o:-
t̄e:lə t̄ʰələbət̄ə rəfiəe: . d̄ʒəkʰən̄ə kɪ s̄uva:s̄n̄i: , e:kə
pro:pʰe:s̄ərakə be:t̄i: rəhi t̄ʰukələ t̄ʰəit̄ʰə . kəule:d̄ʒə
t̄əkəkə fik̄sa: s̄e:fiə: pe:bə t̄ʰukələ t̄ʰəit̄ʰə .

himmət̄əla:lə t̄ʰəpəra:s̄i:e: kie: n̄e: t̄ʰi: , mud̄a: bi:e: .
pa:s̄ə t̄ʰ ət̄ʰie: . t̄ʰa:ri go:re: d̄ʒəkʰən̄ə e:kət̄ʰa:mə bəis̄ələ
t̄ʰi: t̄əkʰən̄ə o:fiəne: gəpə-s̄əppə n̄e: s̄əməgəmə kərət̄ə
d̄ʒə_1s̄ñ t̄ʰa:ru: go:re: d̄ʒuʰələ fiə: . əpʰiʰəkə t̄ʰərt̄ʰə kərəbə
t̄ʰ ən̄e:re: məfi:s̄ikə a:gu: vi:n̄ə bəd̄ʒa:e:bə fiəe:t̄ə .
himmət̄əla:ləkə vit̄ʰa:rəkē: əkʰən̄ə mo:le: ko:n̄ə t̄ʰəi .
pita:kə mrit̄jukə ənuʰṣ̄a:pərə s̄ubʰi:t̄e:me: s̄ərakə:ri:
n̄o:kəri: pə_1rə ləgələi , o: ke:n̄a: bud̄ʒət̄ə d̄ʒe: n̄o:kəri:
pa:t̄ʰu: d̄əuʰən̄ʰa:rəkē: vit̄ʰa:rəkə pa:n̄i ut̄əirə ume:ro:
pa:n̄ime: t̄ʰəli d̄ʒa: . t̄ʰəi . mud̄a: n̄o:kəri: mən̄əme:
d̄ʒi:ləfiə:ri kʰe:lit̄e: rəhi d̄ʒa:ie: . əṣələ d̄ʒi:vən̄ə , ma:n̄e:
d̄ʒə_1 d̄ʒi:vən̄əs̄ñ kit̄ʰu s̄i:kʰə bʰe:t̄əre: o: t̄ʰ
himmət̄əla:ləkə ma:e:me: t̄ʰəin̄ə , d̄o:s̄ərə əkʰən̄ə
s̄əbʰəs̄ñ umərad̄a:ro: t̄ʰəit̄ʰie: t̄ʰe: n̄i:kə fiəe:t̄ə d̄ʒe:
fiun̄əke:s̄ñ d̄ʒi:vən̄əkə ba:t̄ə kie: n̄e: s̄əbʰəkijə: s̄un̄i: .
o:fiun̄a: e:kət̄a: bi:t̄ələ d̄ʒi:vən̄əkə d̄ʒi:vənt̄ə vit̄a:nt̄ə

ṣe:ho: hie:be: kərəṭṭə, d̪ʒəkʰəṅṅə kɪ h̪əmərə: ṣəbəhəkə,
ma:ṅe: b̪ā:ki: ṣəbʰə kɪjo:kə d̪ʒi:vəṅṅə əkʰəṅṅə bʰəvɪṣə d̪ʒə
de:gə uṭʰe:be: ke:ləkə ətʰɪ.

o:ṅa:, ra:d̪h̪a:rəmənəkə mənəme: d̪o:ṣərəo: ba:tə
gʰuɾja:ɪtə rəh̪əṅṅə, mud̪a: o:h̪əṅṅə p̪əɾɪst̪ʰɪtə ṅəh̪i de:kʰɪ
pe:bə rəh̪ələ tʰəla:. o: p̪əɾɪst̪ʰɪtə t̪ə ṣəma:d̪ʒəkə bi:t̪ə
h̪o:re: d̪ʒe: e:kə d̪ʒə d̪ʒəh̪iṅṅa: ṣəma:d̪ʒəme: bʰu:pəṭṭ
tʰəɪt̪ə t̪ə d̪o:ṣərə bʰu:v̪iṅṅə. t̪əh̪iṅṅa: e:kə d̪ʒə
m̪əh̪a:d̪ʒəṅṅə tʰəɪt̪ə t̪ə d̪o:ṣərə d̪ʒə ɾɪṅṅja: ṣe:ho: tʰəəṭʰie:.
e:kə d̪ʒə v̪ɪd̪vəṭṭə d̪ʒəṅṅə tʰəɪt̪ə t̪ə d̪o:ṣərə d̪ʒə əm̪ərukʰə
ṣe:ho: tʰəəṭʰie:. mud̪a: əɪt̪h̪a:mə t̪ə ṣəma:d̪ʒə-p̪əɾɪva:rə
gəṅṅə ətʰɪ. ma:t̪ə d̪u: p̪əɾɪva:rəkə tʰi:. t̪əh̪u:me: d̪uṅṅu:
p̪əɾɪva:rəkə a:m̪əd̪əṅṅi:kə ṣo:t̪ə ṣe:ho: e:kke: d̪ʒəɾɪṣṣə
ətʰɪ, bʰələ: o: kəmə-be:ṣi: kɪe: ṅe: h̪uəe:. t̪əṭəbe: ṅəh̪i,
d̪ʒəh̪iṅṅa: əp̪əṅṅe: d̪uṅṅə ugəṭṭə əp̪h̪iṣəkē: ṣum̪əɾɪ əp̪əṅṅə
d̪uṅṅə t̪əɾja:me: ləgɪ d̪ʒa:ɪ tʰi: t̪əh̪iṅṅa: ṅe: h̪imməṭṭo:la:lə
ləgɪ d̪ʒa:ɪt̪ə h̪əe:t̪ə. d̪ʒə_ɪ be:v̪əst̪ʰa:kə bi:t̪ə ṣəma:d̪ʒəkə
bo:li:-va:ṅɪ ətʰɪ t̪ə_ɪṣṣə t̪ə d̪uṅṅu: go:re:kə p̪əɾɪva:rə
pʰuṭəkə d̪ʒʰa:t̪ə bʰə_ɪje: ge:lə ətʰɪ. o:h̪i:
pʰuṭəkə d̪ʒʰa:t̪əme: ṅe: d̪uṅṅu: go:re:kə p̪əɾɪva:rə t̪h̪a:t̪ə
bʰəə/ rəh̪ələ ətʰɪ....

ra:d̪h̪a:rəmənəkə mənə ma:ṅu ge:ləṅṅə d̪ʒe: e:kə ṅəvə
ṣi:ma:kə ʃuɾu:a:t̪ə ke:ṅe: b̪iṅṅa:, ma:ṅe: bʰe:lə d̪ʒe:
t̪h̪a:ṅe: ru:pə d̪ʒe: h̪uəe:, mud̪a: ṣəbʰə kɪjo: m̪əṅe:-m̪əṅə

əpənə dʒi:vənəkə sʃi:ma: t̪ɔ̃ bənɛ:be: kərəi t̪ʰəit̪ʰə, bʰəlɛ:
o: dʒe: ɦuə:, dʒe:t̪e: ɦuə:, n̪_I ɦuə: kɪ ɦuə:, i:
d̪i:ɡərə bʰe:lə... ra:d̪ʰa:rəmənə bədʒəla:-

"t̪ʰa:t̪ʰi:, əkʰənə s̪əma:dʒəkə bi:t̪ʰə t̪ʰo:t̪e: t̪ʰi: dʒe: d̪əʃə
r̪əgəkə ba:t̪ə-vit̪ʰa:rə ɦəe:t̪ə. əkʰənə t̪ɔ̃ ma:t̪rə d̪u:
pərvɑ:rəkə lo:kə bəiʃələ t̪ʰi:, t̪ɔ̃e: n̪i:kə ɦəe:t̪ə dʒe:
əpənɛ: d̪un̪u: pərvɑ:rəkə ɡəpə-ʃəppə kri: n̪e: kəri:."

ra:d̪ʰa:rəmənəkə ba:t̪ə s̪un̪ s̪ubʰəd̪rɑ: t̪ʰa:t̪əkə dʒəkā:
vibʰo:rə ɦio:t̪ə bədʒəli:-

"ba:u ra:d̪ʰa:, kəbi:ro:ba:ba: kəɦənɛ: t̪ʰəit̪ʰə dʒe:
'kuləba:me: ko:ɪ-ko:ɪ dʒi:n̪i:...' əɦā: ʃənə s̪upa:t̪rə
puʃukʰəkə dʒən̪məʃ̃ pərvɑ:re: n̪əɦi, s̪əma:dʒo:
vət̪rən̪i: pa:rə ɦio:re:."

dʒəɦija:ʃ̃ pərvɑ:rəkə bʰa:rə be:t̪a:-puʃo:ɦupərə
s̪ubʰəd̪rɑ: ʃəũpi d̪e:li: t̪əɦija:ʃ̃ əpənə s̪əməjə bʰəkt̪-
bʰədʒənə d̪i:ʃə ləɡəbəe: ləɡəli:, dʒə_Iʃ̃ ɡəpə-ʃəppə
kərəikə d̪ʰəgə bəd̪əlije: ɡe:lə t̪ʰe:lən̪ə. s̪ubʰəd̪rɑ:kə
vit̪ʰa:rəkə n̪i:rəmələt̪a:ʃ̃ ra:d̪ʰa:rəmənə vibʰo:rə bʰəʃ
ɡe:la:. dʒə_Iʃ̃ d̪ʰəʃəɦa: vit̪ʰa:rə dʒəkā: vit̪ʰa:rə mən̪əme:
dʒəgi ɡe:lən̪ə. bədʒəla:-

"t̪ʰa:t̪ʰi:, dʒəɦija:ʃ̃ əpənə dʒi:n̪əgi: mo:n̪ə ət̪ʰi t̪əɦije:ʃ̃
kən̪i: kəɦijəu."

ra:d̪ʰa:rəmənəkə ba:t̪ə s̪un̪ s̪ubʰəd̪rɑ:kə mən̪ə pəʃi:dʒə
ɡe:lən̪ə. bədʒəli:-

"ba:u, bət̪ʰt̪e:me: vɪvɑ:ɦə bʰe:lə."

'bətʃtʃe:me: vɪvɑ:fiə' sʊnʏtʃe: rɑ:dʰɑ:rəmənə bətʃtʃe:me:
bədʒələ:-

"ke:tʃe: bərkʰəkə əvəstʰɑ:me:?"

sʊbʰədʃɑ:-

"sɑ:tʃə bərkʰəkə əvəstʰɑ:me:, dʒəkʰənə mɑ:e:kē:
dʒɑ:rənə tʃo:ʈi kəʃɑ:nʏ dʒə_ɪ tʃʰe:lɪənə dʒə_ɪs̃ bʰɑ:nəʃə
fi:ɪ tʃʰələ."

o:nɑ:, rɑ:dʰɑ:rəmənəkə mənə pəvɪvɑ:rəkə utpɑ:dʏtʃə
pũ:dʒi: dʏʃə bətʰəe: ləgələnə, mudɑ: tʃe:kəra: sʌme:ʈi
bədʒələ:-

"bətʃtʃe:me:, mɑ:tɑ:-pɪtɑ: vɪvɑ:fiə kri: ke:lənə. tɑ:be:
tʃə a:nəʃtʰɑ:mə mɑ:nʃe: sɑ:sʊrə rəfiə-dʒo:kəra nəfi bʰe:lə
fiə:bə?"

rɑ:dʰɑ:rəmənəkə dʒidʒɪnɑ:sɑ:kē: dʃe:kʰɪ sʊbʰədʃɑ:
o:fiɪnɑ: vɪhʌlə bʰəʃ ge:li: dʒəfiɪnɑ: ki:jo: ɪʈfiɑ:səkə
pənnɑ:me: əpənə nɑ:mə sətələ dʃe:kʰɪ fi:ɪe:. bədʒəli:-

"bɑ:u, fiəmərə: mɑ:e:-bɑ:pə sənə-sənə ədʰɪkɑ:ʃə
pəvɪvɑ:rə sʌmɑ:dʒəme: tʃʰələ: a: əʈʃɪjo:, dʒəkəra: dʃəvi:
d̃ɑ:gəʃə be:sʃi: mɑ:nəvi:ʃə d̃ɑ:gəkə tʃo:tə pətətə rəfiə_ɪ,
tʃəʈʰɑ:mə dʒɪnəgi:kə ko:nʃo: tʰe:kɑ:nə tʃʰələ, mudɑ:
bɑ:lə-bətʃtʃɑ:kē: tʃe:ʃtəgərə bənə:la: pətʃɑ:tʃe: nʃe:
tʃʰo:ʈəbə nʃi:kə fiə:tʃə. be:tɑ:-be:tʃi:kə vɪvɑ:fiə-dɑ:nə
ʃe:fi: o:fi: tʃe:ʃtəgərə bənəbəkə sʃi:mɑ:kə bʰi:tʃərə nʃe:
əbəe:."

ʃəbdəkə unətə-pʰe:rə a:ki vɪʈɑ:rəkə unətə-pʰe:rə

b^he:ləɳə s̄e: t̄ɕ ra:d^ha:rəmənə budʒ^hət̄a: mud̄a: e:t̄əbe:
bədʒələ:-

"t̄ɕa:t̄ɕi:, kən̄j: d̄o:fiəra: kəə/kəhijəu."

s̄ub^həd̄ɕa: bədʒəli:-

"ba:u, ba:lə-bət̄ɕt̄ɕa:kē: v̄iva:fiə-d̄a:n̄ə kərəbə ma:t̄a:-
p̄ɪt̄a:kə kr̄ijama:n̄ə kərmə t̄ɕi:, e:kəra: n̄ɪma:fiəbə s̄əb^hə
ma:t̄a:-p̄ɪt̄a: əpən̄ə d̄^hərmə budʒ^həi t̄ɕ^həit̄^hə, d̄ʒin̄əgi:kə
əɳt̄ɕit̄ət̄a: d̄e:k^hi d̄ʒəld̄i:-s̄ə-d̄ʒəld̄i: əi ka:dʒəs̄ə n̄ɪv̄ɪt̄ɕ
əpən̄a:kē: kərəe: t̄ɕa:fiəi t̄ɕ^həit̄^hə t̄ɕe: ba:lə-v̄iva:fiə fiə:it̄ə
a:bi rəfiələ ət̄ɕi."

s̄ub^həd̄ɕa:kə ba:t̄ə s̄un̄ɪ ra:d^ha:rəmənəkə mən̄ə a:ro:
a:gu: bət̄^hi ge:ləɳə, mud̄a: s̄e: əpən̄a: muhiē: n̄əfi
ba:dʒi s̄ub^həd̄ɕa:kē: ət̄ɕfiə:s̄ɪkə pəuruşə ma:n̄ɪ, fiun̄əke:
muhiəs̄ə bədʒəbəkə k^hiʒa:ləs̄ə bədʒələ:-

"a:ro: kit̄ɕu mən̄əme:, ma:n̄e: ma:t̄a:-p̄ɪt̄a:kə
mən̄əme: t̄ɕe:ləɳə?"

o:n̄a:, s̄ub^həd̄ɕa: s̄e:fiə: əpən̄ə d̄ʒi:vən̄əkə pa:t̄ɕue:
un̄əit̄ə d̄e:k^hi rəfiələ t̄ɕe:li:, mud̄a: n̄əməfiərə ba:t̄əkə
d̄u:ri: rəfiən̄e: n̄j:kə d̄ʒəkā: n̄əfi d̄e:k^ha: pət̄əi t̄ɕe:ləɳə,
mud̄a: ra:d^ha:rəmənəkə ba:t̄ə s̄un̄ɪt̄e: d̄ʒe:n̄a: d̄^həkə-d̄e:
mo:n̄ə pət̄ələɳə t̄əfiɳa: d̄^həkə-d̄^həka:it̄ə bədʒəli:-

"ba:u, vit̄ɕa:rə t̄ɕ ən̄e:ko: mən̄əme: t̄ɕe:ləɳə, ən̄e:ko:
ki d̄ʒe: e:t̄e:kə t̄ɕ mən̄əme: t̄ɕe:ləɳəfiə: d̄ʒe: əpən̄ə
s̄ək^ha:-s̄ənt̄a:n̄ə əpən̄a:s̄ə s̄əb^hə t̄ərfiē: n̄j:kə b^həə/əpən̄ə
d̄ʒin̄əgi: d̄e:k^həe:, mud̄a: s̄e: t̄ɕ mən̄əkə vit̄ɕa:rə

məŋe:me: sʌpəŋəuʈi: bəŋɪ rəfiələŋə."

bədʒəitə-bədʒəitə sʌbʰədɾa: dʒe:ŋa: dʒi:vəŋəkə
bo:ŋəme: bʰo:tʃja:e ləgəli:. mudɾa: ləgəle: tʃe:tə ge:li:
dʒe: əpəŋə dʒiŋəgi:kə ba:tə ŋe: ba:dʒəbə, a:ŋəkə tʃ
ŋi:ko: əʈɪ, ədʱələ: əʈɪ o:ɪpərə tʃ sɾa:mu:fi:kə dʱəgəʃ
vitʃa:rə fiə:tə. əɪʰa:mə tʃ ma:tɾə duije: pəɪva:rəkə lo:kə
tʃi:, tʃe: pəɪva:rəkə dʒe: upəjo:gi: vitʃa:rə əʈɪ, tɛ:təbe:
ba:dʒəbə ŋe: va:dʒi:bə fiə:tə. vitʃa:rəkə dʱəra:tələpərə
sʌbʰədɾa: pəfiʈtəte: bədʒəli:-

"ba:u, vɪva:fiə sɪrɪpʰə sɪɾi:-puruʃəkə dʒi:vəŋe:kə
ba:ŋfiətə: ŋəɪ tʃi:, sɾa:ma:dʒikə ba:ŋfiə sɛ:fiə: tʃi:. o:
tʃi: dʒe: vɪva:fiəkə pətʃa:itə dʒi ko:ŋo: puruʃə ko:ŋo:
əurətəkē: kudɾiʃtʃiʃə dɛ:kʰətə va: ko:ŋo: əurətə pərə-
puruʃəkə sʃəgə dʱurəbe:vəfiə:rə kərətə tʃ o: dʱuŋu:
sɾa:ma:dʒəkə bi:tʃə əŋja:ji: bʰe:lə."

sʌbʰədɾa:kə ba:tə sʌŋɪ ra:dʱa:rəməŋəkə məŋə bəula:e:
ləgələŋə. mudɾa: bəula:pəŋəkē: ja:ŋtə kərətə,
vitʃa:rəkē: dɔ:sə rə dʱiʃə mo:təitə bədʒəla:-

"tʃa:tʃi:, əpəŋə dʒe: əkʰəŋə təkəkə dʒi:vəŋə tʃiələ
ma:ŋe: əpəŋə fi:tʰə-pəi rəkə bəle: dʒe: dʒi:bəi tʃi:ələ,
təɪʰa:mə bʰəktɪ-bʰədʒəŋəkə pa:tʃu: rəmi ge:ləu, a:
dʒe:ŋa: ma:tə-piʈa:kə sʃəgə be:tə-puʈo:fiukə
be:vəfiə:rə dɛ:kʰəi tʃi:, təkʰəŋə bʰəktɪ-bʰədʒəŋə rəfi
pəuʈə?"

dʒəfiŋa: ədəmə sɾa:fiəʃə kə/ kijo: ko:ŋo: ka:dʒəme:

kudəre: təhina: əsi:mə bɪsəva:səkə s̃gə s̃ubhəd̃ra:
bəd̃zəli:-

"ba:u, d̃zəhina: s̃əbhə be:ta:-be:ti: ma:ijo:-ba:pəkə
s̃ənta:nə t̃hi: t̃hina: ma:ijo:-ba:pə s̃əbhəkə ma:e:-
ba:pə t̃hət̃he: mud̃a: d̃zina:gi:kə d̃ze: d̃ha:rə bəhəre:
t̃_ime: əne:ko: d̃ha:rə prəva:hit̃ə bhəʔ rəhələ ət̃hi. t̃e:
s̃əgərə d̃zəkā: əne:re: kie: s̃ə mud̃ə upət̃hi pa:t̃hi:
la:gəbə, t̃_ı̄s̃ə n̄i:kə ne: əpənə d̃zi:vənəkə s̃ə mud̃əkē:
upət̃həbə h̄e:t̃ə."

s̃ubhəd̃ra:kə vit̃ja:rə s̃un̄i ra:d̃ha:rəmənəkə vit̃ja:rə
d̃ze:n̄a: a:ro: s̃vət̃h̄ə pa:n̄ı̄s̃ə d̃hua: ge:ləmə. d̃hua:it̃e:
bəd̃zəla:-

"t̃ja:t̃hi, d̃un̄u: pəra:n̄i: himmət̃əla:ləpərə ke:t̃e:
bɪsəva:s̃ə kərəi t̃hi:?"

s̃ubhəd̃ra: bəd̃zəli:- "d̃zəhina: s̃o:lho:ən̄a: əpənə bud̃z̄hi
h̄əmə ke:l̄i, t̃hina: ne: o:lho: kərət̃ə. t̃əbi:t̃i ənd̄e:fa:
ət̃hi d̃ze: pərıve:jəkə ən̄uku:lə kərət̃ə ki n̄əhi, mud̃a: i:
n̄ı̄rb̄ərə kərəre: d̃zi:vənəkə be:vəh̄a:rikə pək̄səpərə. s̃e:
d̃un̄u: pəra:n̄i: himmət̃əla:ləme: t̃h̄_ı̄. ənd̄e:fa: t̃ə
h̄əd̃z̄a:ro: ət̃hi, mud̃a: i:lho: t̃ə ət̃he: d̃ze: s̃əbhə ma:t̃a:-
pı̄ta: be:t̃e:-put̃o:hiukə a:fa:pərə d̃zi:bəi t̃h̄it̃h̄ə s̃e:lho:
ba:t̃ə n̄əhij̄e: ət̃hi, k̄he:la:it̃e:-d̃hupa:it̃ə mərənəkə
ən̄ı̄f̄ərənə s̃e:lho: kərıt̃e: t̃h̄it̃h̄ə."

ra:d̃ha:rəmənə bəd̃zəla:-

"himmət̃ə, bəhit̃ə s̃əməjə bhəʔ ge:lə, əhina: a:ba:-

d̪ɔ̃a:hi: hi:ɪt̪ə rəhət̪ə t̪ɔ̃ d̪ɔ̃i:vəŋəkə əŋe:ko: gutt̪hi:
əpəŋe:-a:pə s̪uləd̪ɔ̃h̄ɪt̪ə d̪ɔ̃a:e:t̪ə."

əppəŋə məŋəkə be:t̪h̄a: vjəkt̪ə kərəɪt̪ə h̄immət̪əla:lə
ba:d̪ɔ̃lə-

"b̄h̄a:jə s̪a:h̄əibə, ki: kəh̄əbə! ke:t̪a:d̪h̄ŋə pət̪ŋi:kə
əŋut̪ɪt̪ə ka:d̪ɔ̃ d̪e:k̄h̄i məŋə t̪a:məʃe: d̪ɔ̃ərəɪt̪ə rəh̄əie:
mud̪a: ma:ɪjəkə muhəʃə pət̪ŋi:kə p̄rəʃəʃa: s̪un̪i əpəŋə
t̪a:məʃək̄ē: me:t̪əbəe: p̄rəɪe: me:t̪e:bo: ke:n̪a: ŋe:
kərəbə, d̪ɔ̃e: ma:e: p̄əɪvə:rəkə ʃre:ʃt̪h̄ə hi:ɪkə ŋa:t̪e:
ʃəb̄h̄əpərə s̪əma:n̪ə ŋəd̪ɔ̃əɪrə rək̄h̄ɪt̪əɪt̪h̄ə ʃe: t̪ɔ̃ əpəŋe:
e:kəb̄h̄əgḡu: b̄h̄əʃ/d̪ɔ̃a:ɪ t̪h̄əɪt̪h̄ə, t̪ək̄h̄əŋə h̄iməərə ba:t̪ə ke:
s̪un̪ət̪ə a: ke:kəra: kəh̄əbəi."

h̄immət̪əla:ləkə vɪt̪ɔ̃a:rə s̪un̪i ra:d̪h̄a:rəməŋəkə məŋəme:
b̄h̄e:ləŋə d̪ɔ̃e: b̄h̄əɪs̪əkə h̄immət̪əla:lə puruʃə-məh̄ila:kə
vɪt̪ɔ̃a:rəkə s̪əməru:pət̪a:me: b̄h̄əʃs̪ja: rəh̄ələ ət̪h̄i t̪ɔ̃e: k̄ie:
ŋe: o:h̄əŋə b̄h̄a:s̪ək̄ē: ŋi:kə s̪urə-t̪a:n̪əme: vjəkt̪ə kəe:lə
d̪ɔ̃a:e: b̄h̄iʃuʃ kəʃ/ra:d̪h̄a:rəməŋə bəd̪ɔ̃əla:-

"h̄immət̪ə, e:h̄əŋə: t̪ɔ̃ s̪əmb̄h̄əvə ət̪h̄ie: d̪ɔ̃e: t̪ɔ̃a:t̪ɪ:k̄ē:
t̪ə:h̄ərə pət̪ŋi: əpəŋe: ma:e: d̪ɔ̃ək̄ā: ʃe:va: kərəɪt̪ə hi:ŋ̪i,
d̪ɔ̃ə_ɪʃə t̪ə:h̄ərə vɪt̪ɔ̃a:rəkə ka:d̪ɔ̃ə pət̪h̄ua: d̪ɔ̃a:ɪt̪ə h̄uə,
d̪ɔ̃e:kəərə t̪a:məʃə ut̪h̄əɪt̪ə h̄uə?"

e:kə t̪ɔ̃ o:h̄iŋ̪a: h̄immət̪əla:lə ra:d̪h̄a:rəməŋək̄ē: əpəŋə
o:h̄əŋə d̪ɔ̃e:t̪h̄ə b̄h̄a:jə bud̪ɔ̃h̄əɪ t̪h̄əŋə d̪ɔ̃e: p̄ɪt̪a: s̪ədd̪ɪʃə
hi:ɪ t̪h̄əɪt̪h̄ə, ma:n̪t̪e: t̪h̄əŋə, t̪əpərə ba:l̪i d̪ɔ̃ək̄ā:
(ra:ma:jəŋ̪ikə ba:l̪i d̪ɔ̃ək̄ā:) əpəŋə s̪idd̪h̄a:n̪t̪əkə s̪əḡə

əpənə d̪nət̪arjɔ:kə s̪əmɪsrənə kərəɪt̪ə ba:d̪ɔlə fi:ɫ̪i
 d̪ɔ_ɪs̪̃ n̪rut̪t̪ərə d̪ɔk̃ā: s̪e:fi: bʰə_ɪje: ge:lə t̪ʰələ,
 mud̪a: kət̪ɪh̪arja: fiəva: t̪̃ ləgələ: t̪ʰə_ɪ, t̪̃e: əpənə
 t̪a:məs̪ək̃ē: e:lo:pət̪i: d̪əva:ɪ d̪ɔk̃ā: d̪əbət̪ə, d̪ɔn̪əgi:kə
 s̪əməd̪ʰəut̪a: kərəɪt̪ə fiimmət̪əla:lə ba:d̪ɔlə-

"bʰa:jə s̪a:fiəbə, ko:n̪o: ki a:ɪje: bʰe:lə fi:ɪn̪ə a:ki əd̪əus̪̃
 fi:ɪt̪ə a:bi rəhələ ət̪ʰi d̪ɔe: p̪əɪva:rəme: kən̪i:-mən̪i:
 d̪ʰikkəmə-d̪ʰi:kə fi:ɪt̪e: ət̪ʰi. o: t̪̃ məh̪iŋa:kə
 ɪd̪ɔ:ɪja:-ən̪h̪arja: pək̃əkə d̪uɑ:re: fi:ɪe:, mud̪a: pʰe:rə
 s̪əbʰə e:kke:t̪ʰa:mə bəɪs̪ə kʰe:bo:-pi:bo: kərəɪ t̪ʰəla: a:
 fiəv̪o:-gəbə t̪̃ kəɪt̪e: a:bi rəhələ t̪ʰəɪt̪ə. p̪əɪva:rə t̪ʰi:
 kumfiɑ:rəkə a:ba: d̪ɔk̃ā: ma:t̪ikə d̪əs̪t̪a: bət̪ən̪ə
 e:kət̪ʰa:mə ət̪ʰi, kən̪i:-mən̪i: d̪ʰən̪əmən̪e:be: kərət̪ə.
 mud̪a: e:ko:t̪a: pʰut̪əe: n̪əfi s̪e: ən̪t̪o:-ən̪t̪ə d̪ʰəɪ
 kumfiɑ:rə kəɪt̪e: ət̪ʰi."

fiimmət̪əla:ləkə ba:t̪ə s̪un̪i ra:d̪ʰa:rəmən̪ə bʰərəme:-
 s̪ərəmə t̪ʰupe: fiə:bə n̪i:kə bud̪ʰələn̪ə. vit̪jɑ:rək̃ē:
 a:gu: bət̪ʰəbət̪ə ra:d̪ʰa:rəmən̪ə bəd̪ɔlə:-

"fiimmət̪ə, p̪əɪva:rəkə bi:t̪ɪ lo:kə t̪e:n̪ɑ: s̪ət̪ələ rəh̪iəe:,
 ma:n̪e: ka:d̪ɔs̪̃ s̪ət̪ələ rəh̪iəe:, d̪ɔe: k̪s̪ən̪ə-pələkə
 məh̪iɑ:t̪mjək̃ē: t̪̃ d̪ɔn̪əɪe: mud̪a: k̪s̪ən̪ə-pələkə
 upəjo:go:kə t̪̃ əpənə məh̪iɑ:t̪mjə t̪ʰə_ɪfi:.. ..fiimmət̪ə,
 əh̪iŋa: s̪əbʰə kijo: e:kət̪ʰa:mə bəɪs̪ə gəpə-s̪əppə kərəɪt̪ə
 p̪əɪva:rək̃ē: a:gu: mufiē: bət̪ʰəbət̪ə t̪ʰələbə. əkʰən̪ə
 s̪əməjo: be:s̪i: bʰə/ ge:lə, d̪ɔ_ɪs̪̃ p̪əɪva:rəkə ka:d̪ɔ:

ṣṭb^hə e:ka:e:ki: bəṭ^həbe: kəṛəṭə."

ṣub^hədṛa:kə vitʃa:rə ra:d^ha:rəmənəkə mənəkē: t̃e:ña:
li:ṛi:-bi:ṛi: kəṛ d̃e:ləkəñə d̃z̃e: əpəñə: a:pəme:
be:ṣəmḥa:rə ḥuə ləgəla:. mo:ñə pət̃ələñə əpəñə ṣa:ṣu
a: ṣa:ṣurəkə pəriva:rə. o:i pəriva:rəkē: t̃^ha:t̃^hə kəṛəime:
əpəño: jo:gəḍa:ñə ət̃^hi. ṣuva:ṣṇi: t̃ṣ ṣḥəd̃z̃e: o:ḥi:
pəriva:rəkə t̃^həit̃^hə, t̃ṣe: k̃ie: ñe: ḍuṇu: pəra:ñi: o:kəro:
ṣḥmi:kṣa: kə_je: li:. ḥimmət̃əla:ləkə pəriva:rəkē:
ət̃ija:t̃ə ṣuva:ṣṇi: g^huməli: k̃i ra:d^ha:rəməñə t̃o:kəit̃ə
bəd̃z̃əla:-

"kəñe: ṣuṇu:. pəḥiṇe: məṣt̃əgəṛə t̃ṛa:ḥə p̃ia:u, pət̃^ha:t̃ə
əpəñə pəriva:rəkə ṣe:ḥo: vitʃa:rə kəṛəbə ət̃^hi. əit̃^ha:mə t̃ṣ
ḍuṇje: go:re: t̃^hi:, t̃ṣe: əpəñe: ḍuṇu: go:re: ñe:
e:kəṭ^ha:mə bəiṣə pəriva:rəkə a:gu:-pa:t̃^hu:kə vitʃa:rə
kəṛəbə."

d̃z̃əḥiṇa: ra:d̃z̃a:kə mət̃ṛi: ṣḍḍka:lə ra:d̃z̃a:kē: əpəña:
əṇḍuku:lə rək^həe: t̃ṛa:ḥəi t̃^həit̃^hə t̃ḥiṇa: ṣuva:ṣṇi:
bəd̃z̃əli:- "əpəño: məñəme: ut̃^həit̃ə rəḥəi t̃^hələ d̃z̃e:
d̃z̃ək^həñə ñəḥiṛe: biṣṛəṛə ge:ləũ t̃ək^həñə pəriva:rəd̃z̃əñə
ke:t̃ṣe: t̃^həit̃^hə ṣe: kəñi: t̃^hikija: li:."

t̃ṛa:ḥə bəñəbəe: ṣuva:ṣṇi: b^həñəṣa:g^həṛə ge:li: k̃i
bit̃t̃ṛe:me: ṣut̃ṛiṭa: ra:d^ha:rəməñə ləgə pəḥiṭ̃ṛələ.
ṣut̃ṛiṭa:kē: d̃e:k^hi ra:d^ha:rəməñə məñe:-məñə vitʃa:rə
kəṛəe: ləgəla: d̃z̃e: ək^həñə d̃z̃ə_1 ru:pē: be:t̃i:kə ṣe:vo:
kəṛ rəḥələ t̃^hi: a: məñəme: əra:d^həña: ṣe:ḥo: kəṛəi t̃^hi:

dʒe: əpənɑ:ʃ̌ bi:ʃ̌ pərvɑ:ro: a: bi:ʃ̌ guŋo:-dʰərmə
 hɔ:ɪ, mudɑ: ki: ȟe:ťə ʃ̌e: ke:nɑ: kəȟələ dʒɑ:e?
 ťəhu:me: ʃ̌əma:dʒəkə dʒe: pərvɛ:ʃ̌ə bəňu ge:lə əťʰɪ
 ťə_ime: ťə be:ťi: dʒɑ:ťu pa:ɪbəla:-ȟa:ťȟəkə kʰe:ləuŋɑ:
 bəňu ge:lə əťʰɪ. dʒe:kəra: ťʰəɪ, o: nɑ:ŋgəro:-lulȟəǩē:
 əka:ʃ̌ə ťʃ̌əȟa: ďə_ɪe: a: dʒe:kəra: ňə_ɪ ťʰəɪ o: ʃ̌ɑ:kʃ̌ɑ:ť
 ʃ̌ərəʃ̌pəťjo:ǩē: rɑ:vəŋəkə kʰəva:ʃ̌ňi: ʃ̌e:ȟo: bəňɑ:ɪje:
 rəȟələ əťʰɪ.... ťəhi: bi:ťʃ̌ə ʃ̌uva:ʃ̌ňi: ťʃ̌ɑ:ȟə ňe:ňe:
 pəȟūťʃ̌əli:.

ʃ̌uva:ʃ̌ňi:kə ȟa:ťȟəme: ťʃ̌ɑ:ȟəkə kəpə ďe:kʰɪ
 rɑ:ďȟɑ:rəməňəkə məňə, dʒəȟiŋɑ: ľəka:ʃ̌ə kuďu
 ȟəŋuɪma:ňə ʃ̌ɑ:ťo: ʃ̌əmuɪrə ťəpɪ ge:lɑ: ťəȟiŋɑ:
 bʰuvəŋe:ʃ̌vəəkə ňo:kəri:ʃ̌ə əpəňə vɪďjɑ:řťi:
 dʒi:vəŋəme: pəȟūťʃ̌ə ge:ləŋə. mɔ:ňə pəɾələŋə
 go:vɪŋďə bɑ:bʰu:kə vɪťʃ̌ɑ:ro:ťťe:dʒəkə bʰɑ:ʃ̌əŋə, dʒe:
 pəɾȟəb̌əɪkə krəməkə ťʰələ. ʃ̌ňe:ma:kə ri:lə dʒəǩɑ:
 rɑ:ďȟɑ:rəməňəkə məňəme: dʒiŋəgi:kə ri:lə
 krəma:ňuʃ̌ɑ:rə ťʃ̌əľe: ləgələŋə. dʒə_ɪʃ̌ə ťʃ̌ɑ:ȟə ke:nɑ:
 ʃ̌əťʰɪ ge:ləŋə ʃ̌e: budʒȟəbe: ňe: ke:lɑ:ȟə.

ťəɪbi:ťʃ̌ə ʃ̌uva:ʃ̌ňjo: ťʃ̌ɑ:ȟə pi:bə ʃ̌uťʃ̌i:ťɑ:ǩē: a:gu:me:
 bəɪʃ̌əb̌əɪťə əpəňo: gəpə-ʃ̌əppə kəɾəɪkə məňə bəňəuləŋə.
 o:nɑ:, rɑ:ďȟɑ:rəməňəkə məňəme: əpəňə pəɪťʰələ:
 dʒiŋəgi:kə ʃ̌əbʰə kʰe:lə ďəv̌rə-ďȟupə kə_ɪje: rəȟələ
 ťʰe:ləŋə. dʒiŋəgi:kə uťkriʃ̌ťə ka:dʒə dʒəȟiŋɑ:
 dʒiŋəgi:kə uťkriʃ̌ťə kʰe:lə kəȟələ dʒɑ:ɪe: ťəȟiŋɑ:

a:vəʃjəkəʃǯ a:vəʃjəkə ka:dʒəkē: ʃe:fi: lo:kə kʰe:ləuŋa:
bəŋa: pʰe:kəbe: kərəie:. əpəŋa: mənəme: məʃtə
ra:dʰa:rəmənəkē: d̪e:kʰi ʃuʋa:ʃŋi: bədʒəli:-

"e:kə ʈ̪ə gənələ-gutʰələ d̪u: pəra:ŋi: tʃi:, bətʃtʃa:kə
ko:nə ɦiʃa:bə, tʃɦu:me: dǯ əpənə:-əpənə: mənə:
məgənə rəɦəbə tʃkʰənə e:kə-d̪o:ʃərəkə bi:tʃəkə vitʃa:rə
vitʃərəŋə ke:ŋa: kərətə?"

ʃuʋa:ʃŋi:kə ba:tə ʃuŋi ra:dʰa:rəmənə ənəʈʃo:kəme:
ʃuŋələ ba:tə dʒəkā: tʃəũkəitə bədʒəla:- "mənə kəŋi:
ŋi:ŋa: dʒəkā: ge:lə tʃʰələ. o:ŋa:, tʃa:fi: pi:be: ke:ləũ
mud̪a: ŋi:kə dʒəkā: bʰəkkə ŋəɦi kʰudʒələ. a:bə ŋi:kə
bʰəʃ/ge:ləũ."

ʃuʋa:ʃŋi:-

"ki: gəpə-ʃəppə kərəikə ba:tə kəɦənə: tʃʰe:ləũ?"

ʃuʋa:ʃŋi:kə muɦəʃǯ 'ki: gəpə-ʃəppə kərəikə ba:tə'
ʃuŋi ra:dʰa:rəmənəkə mənə ʃuʋa:ʃŋi:kə o:i gʰəʈi:kə
ʃui: d̪e:kʰəe: ləgələŋə dʒə_1 gʰəʈi:me: ʃuʋa:ʃŋi:
pɪʈiʋɦi:ŋə bʰe:lə tʃʰe:li:. ki: mənə bʰəɦi ka:ŋi kəʃ o:i
kʰa:dʰikē: ʃuʋa:ʃŋi: bʰəɦi ʃəkəi tʃʰe:li:? əɦtʰa:mə a:ɦi
ra:dʰa:rəmənəkə vitʃa:rə tʰəməkələŋə. vitʃa:rəme: mo:tə
a:ŋəitə ra:dʰa:rəmənə bədʒəla:-

"kəŋi: ma:t̪a:ra:məkē: pʰo:nə ləga: kuʃələ-tʃʰe:mə
putʃʰiʃəuŋə ʈ̪ə. t̪ə_1me: ɦəmərə ŋa:mə ŋəɦi kəɦəbəŋə.
dǯ putʃʰəitʰə ʈ̪ə kəɦəbəŋə dʒe: o: əkʰənə d̪o:ʃərə
ka:dʒəme: ləgələ tʃʰəitʰə. dǯ i: kəɦəbəŋə dʒe: o: ŋə_1

तुभारतुभा अः तु-1 बिःतुभामेः दउँ उकाःसुः-तुकाःसुः फाेःतु तुँ ०ः
पुतुभाेः कःरःतुः."

राःदुभाःरःमःणःकः बाःतु सुभाःसुनुः बुदउँ1 गेःलिः. सुःफाेःफाे
कःरःकः वःतुभाःरःसुँ पः०ःनुँ लःगाः माःेःकः पुतुभाेः-
"माःेः, फःमः सुभाःसुनुः बःदउँ1 तुभाेः."

माःेः-

"बुतुतुभाः सुभाःसुनुः?"

सुभाःसुनुः-

"माःेः, कःनुँ सःनुँ मःणः कःिः बःदउँ1 तुभाेः?"

माःेः-

"किः कःफःबःउ बुतुतुभाः! दःरःवःकः दःाःगः तुःफाेःनुँ लाःगःलः
दःउः वःदुभाेः बाः बःेःलःनुँ. गःहःरः बःहःरः रःफःनुँफाःरःसुँ बाःफःरः
दुभाेः वःउःनुँफाःरः, मुदुः सुःमाःदःउः अः बेःतुःकः दःउः
तुभाेःतुभाः-बुतुभाः दुःकःहःरः तुभाेः, तु-1सुँ बुदउँ1 पःरःतःेः दःउः
दःउः.बेः दःउः.बः, तुः.बेः ःफःनुँ. पःफाःरःतःरः पःरःलः दुःबाःरःतुः
रःफःबः."

०ःनुँ, सुभाःसुनुःसुँ कःमः पःरःलः-लःकःलः माःेः तुभाेःतुभाेः,
मुदुः दःउःनुँगःिःकः दःरःतःेः.ेः.तुःकः सुःमःदःउँ1 तुँ बःनुँजः
गेःलःनुँ दःउः दःउःनुँगःिःकः तुः.तु-मिःतुभाेः बुदउँ1ः लःगःलिः.
दःउः सुभाःसुनुःमेः ःकःहःरः नःफःि अःेःलः तुभाेःनुँ. मुदुः
राःदुभाःरःमःणः सुःसुका सुःबःहः बेःतुभाः-कःतुभाः नुःकः दःउँकः
बुदउँ1 रःफःलः तुभाेः. तुँ. बःदउँ1सुँ पःरःफाेःदःउँ सुःफाेः
केःनुँफःि तुभाेः.

(दःउः.रिः---)

(ləgʰukətʰa:)



dʒegədi:fə prəsɑ:də mənɖələ

tʃo:rənʃi: pilli:

bəndʱu, əhĩ: pu:tʃʰəbə dʒe: e:te:tɑ: dʱunʃjā:me:,
dʒə_ime: a:kɑ:fə bɪɲu nɑ:pəkə ətʃʰi a: dʱəɾətʃi:kə nɑ:pə
bʰəʔ ge:lə ətʃʰi, tʃəiʰɑ:mə əhĩ:kē: kətʰɑ:kə nɑ:õ: dʱo:sʱəɾə
nʱɦɪ bʰe:tələ dʒe: 'tʃo:rənʃi: pilli:' kətʰɑ: lɪkʰəi tʃʰi: ? ki:
kəhəbə, dʱunʃjā:me: ke:te: sʱəmudʱə ətʃʰi a: ke:te:
sʱɑ:gəɾəməhɑ:sʱɑ:gəɾə-, bʰələē: məhɑ:sʱəmudʱə nʱ_ɪ ɦuəe:
dʒe: əhũ: dʒəɳəi tʃʰi: a: əpəɳo: tʃə dʒəɳtʃe: tʃʰi: tʃɦɪɳɑ:
dʱe:fə ke:te: ətʃʰi a: dʱe:fəkə dʒəɳəʃkʰjɑ: ke:te: ətʃʰi,
sʱe:ɦo: sʱəbʰə dʒəɳtʃe: tʃʰi:, mudɑ: bo:nʱəkə gɑ:tʃʰə dʒəkā:
nʱɦɪ ətʃʰi sʱe:ɦo: ke:nɑ: nʱɦɪ kəhələ dʒɑ:e:tə. dʒə_ɪ
gɑ:tʃʰəkə gɪɳətʃi:, pʰələʃɦɪət ru:pəme: pʰu:ləkə-, mɑ:nʱe:
dʒe: pəhətʃɑ:nəme: a:bɪ ge:lə ətʃʰi, tʃe:kəɾɑ: gəɳəbə nʱe:
əʃɑ:nʱə bʰəʔ ge:lə, mudɑ: dʒe: əɳəʃɦɪjɑ: ətʃʰi, dʒe:kəɾə
pəhətʃɑ:nə nʱ_ɪ bʰe:lə tʃʰəi, tʃe:kəɾə gɪɳətʃi: ke:nɑ:

hæ: t̥? e: kərə ma: n̥e: i: n̥ə_1 bud̥ʒʰəbə d̥ʒe: d̥h̥əɾəʈi: pərə
s̥a: t̥ əɾəbəkə ləgəbʰəgə mən̥uk̥kʰə əʈʰi s̥e: t̥ əʈʰi
pəh̥əʈʰa: n̥ə, mud̥a: d̥ʒe: kərə g̥i n̥əʈi: n̥ə_1 bʰe: lə əʈʰi va:
d̥ʒe: kərə pəh̥əʈʰa: n̥ə n̥ə_1 bə n̥ə lə t̥ʰəi, s̥e: ke: t̥e: kə əʈʰi,
s̥e: ke: n̥a: bud̥ʒʰəbə? kʰa: e: rə d̥ʒe: əʈʰi s̥e: əʈʰi, s̥əbʰə
əppən̥ə bʰa: gə ʃi ət̥ n̥e: n̥e: zən̥m̥əḍ̥ kə lə t̥əkə d̥i: rə-
. b̥i t̥a: e: t̥ z̥i: v̥ə n̥əḍ̥ t̥əkə d̥i: rə: -bʰa: gə: əpən̥a:
o: n̥a:, əpən̥o: ke: t̥e: d̥i n̥ə s̥ə n̥a: rəi t̥ʰe: lə ũ d̥ʒe: e: kə t̥a:
kə t̥ʰa: l̥kʰəbə. mud̥a: kə t̥ʰa: kə ʃi: r̥s̥əkə ki: r̥a: kʰəbə
t̥ə_ime: t̥i: n̥ə ma: s̥ə s̥ə m̥əjə b̥i t̥ə g̥e: lə. n̥e: kə t̥ʰa: kə
ʃi: r̥s̥əkə bʰe: lə a: n̥e: kə t̥ʰa: me: ʃi: t̥ʰə lə g̥e: lə ũ. s̥ə j̥o: gə
bə n̥ə lə d̥ʒe: bʰi n̥ə s̥u r̥u k̥a: t̥ʰa: h̥ə pi: bə bʰəi d̥i n̥ə kə
s̥ə m̥əjə t̥ə b̥i t̥a: le: lə ũ mud̥a: s̥ə n̥d̥h̥i k̥a: lə kə t̥ʰa: h̥ə le:
d̥ʒe: d̥u: d̥h̥ə r̥əkʰə n̥e: r̥ə fi: o: p̥i l̥i: a: b̥i kə p̥i: bə le: ləkə.
s̥ā: d̥ʒʰə me: d̥ʒəkʰə n̥ə t̥ʰa: h̥əkə t̥ri s̥n̥a: d̥ʒa: g̥ə lə a: t̥ʰa: h̥ə
bə n̥ə b̥ə i kə v̥i t̥ʰa: rə bʰe: lə a: kə p̥ə s̥ə lə lə kə k̥e: t̥ə l̥i: t̥əkə
d̥h̥o: i kə a: n̥i t̥ʰi l̥h̥i lə gə r̥a: kʰi, t̥ʰa: h̥ə bə n̥ə b̥ə e: b̥ə i s̥ə lə ũ
a: d̥u: d̥h̥ə p̥ə rə n̥ə d̥ʒə i rə d̥e: l̥i a: ki d̥e: kʰə l̥i d̥ʒe: d̥u: d̥h̥ə
əʈʰi r̥e: n̥ə h̥i. d̥u: d̥h̥ə bʰe: lə ki:, ʃi j̥a: s̥ə e: lə g̥ə lə ũ.
g̥h̥ə r̥ə s̥u h̥ə b̥i: b̥i l̥a: i t̥ə e: k̥o: t̥a: əʈʰi n̥ə h̥i d̥ʒe: pi: n̥e:
h̥ə e: t̥ə, t̥əkʰə n̥ə t̥ə bʰe: lə d̥ʒe: b̥i n̥u p̥o: s̥ə lə p̥i l̥i: d̥ʒə h̥ā:-
v̥ə u: a: r̥e: t̥ə h̥ā:, v̥ə e: h̥ə pi: n̥e: h̥ə e: t̥ə. t̥ə t̥ k̥ə r̥ə i t̥ə m̥ə t̥ə-
z̥e: ḍ̥ g̥e: lə ma: n̥i m̥ə n̥ə p̥i l̥i: e: d̥u: d̥h̥ə pi: ləkə əʈʰi.
mud̥a: ke: k̥ə r̥o: d̥o: kʰə lə g̥ə b̥ə i s̥ə p̥ə h̥i n̥e: o: k̥ə r̥ə
i t̥ʰi a: s̥o: n̥e: d̥e: kʰə b̥ə, ma: n̥e: p̥ə i t̥ʰə l̥a: t̥ʰə i t̥ə r̥ə.

kuttā: t̥ mənukkʰəkə o:ɦən̥ s̥gi: t̥i: d̥ze: əd̥əus̥
 s̥ge:ɦ̥ət̥ rəɦələ a:ɦi s̥gə-, t̥əɦ̥a:mə e:t̥e: n̥məɦərə
 r̥ɦa:s̥me: ke:n̥a: o:kəra: a:k̥se:pə kərəbə d̥ze: v̥e:ɦə
 t̥o:ra: kə/ d̥u:d̥ə pi:bə le:ləkə ət̥i. t̥o:r̥jo:kə t̥
 ən̥e:ko: k̥i̯smə ət̥i. e:ɦe:n̥ t̥ d̥z̥əgəɦə v̥rit̥t̥i z̥əgəɦəkəđ-
 ru:pə ɦo:r̥kəɦ̥ t̥əɦ̥a:mə ɦ̥ət̥ z̥e:ɦe:n̥əđ̥ z̥əgəɦəđ̥ z̥e:đ̥ .ɦ̥i:ɦ̥
 l̥ə ma:n̥ .rəɦət̥ t̥e:ɦən̥e: n̥e: s̥e:ɦo:, ke:kəro: ga:t̥ɦəkə
 a:me: k̥i l̥əɦa:me: t̥o:ra: kə/ t̥o:r̥bə, t̥_ile: s̥n̥əma:ra:
 a:k̥i s̥i:n̥əkətt̥a: əud̥z̥a:rəkə k̥h̥əgəɦ̥a: k̥ie: ɦəe:t̥.
 s̥i:n̥əkətt̥a: a:k̥i s̥n̥əma:ra: əud̥z̥a:rəkə k̥h̥əgəɦ̥a: t̥
 o:ɦ̥a:mə ɦo:ɦe: d̥z̥əɦ̥a:mə g̥h̥ərəkə d̥əva:lək̥ē: ka:t̥i
 lo:kəpəɦ̥a: b̥əɦ̥ulə d̥z̥a:ɦe:, d̥z̥ə_1 d̥ə/ kə/ pəɦ̥i lo:kə,
 lo:kə n̥_1 r̥əɦi, t̥o:ra: lo:kə b̥h̥ə/ d̥z̥a:ɦe:. o:n̥a:, lo:kə
 lo:ko: t̥i: a: t̥o:ro: t̥ t̥i:ɦe:.

d̥e:k̥ɦ̥te: t̥i: d̥ze: m̥iɦədubbərə n̥i:kə n̥i:kə-
 pəɦ̥i:k̥s̥a:kə ən̥t̥mə ɦ̥a:k̥ē:ɦ̥ət̥ ma:n̥e: v̥id̥ja:ɦ̥i:k̥ē:
 zo:ɦ̥ā k̥əpi:me: m̥iɦəgəɦ̥a:kə n̥ka:l̥i p̥əɦ̥n̥a: k̥əpi:kə
 s̥əb̥h̥ə kə/ g̥h̥ō:s̥ja: əp̥əɦ̥a:me: ̃kə ke:l̥əɦa: o:kəra
 r̥jə_kə pa:rə ke:l̥əɦa:ɦe: d̥_ɦe: e:kəra ma:n̥e: i: n̥_1
 bud̥z̥əb̥ə d̥ze: ɦəmə ən̥kərə kəe:lə s̥əmp̥ət̥kə lu:t̥əkə
 ba:t̥ə kəɦ̥əi t̥i: lo:ko: t̥ lo:kə: t̥i:, k̥jo: lo:kəbo:
 kəɦ̥e: a: k̥jo: p̥h̥ē:kəbo: t̥ k̥əɦ̥te: ət̥i, k̥jo: əpp̥ən̥ə
 ərd̥z̥ələk̥ē: əd̥z̥əl̥i d̥əe: kə/ ma:n̥e: d̥z̥a:ɦ̥jō: kə/ a:
 ən̥əđ̥z̥a:n̥əme: s̥e:ɦo:, n̥_1 p̥h̥ē:kəɦe: s̥e:ɦo: ba:t̥ə n̥əɦ̥jē:
 ət̥i, s̥e:ɦo: t̥ ət̥i:ɦe:. k̥h̥a:ɦe: d̥ze: ət̥i, əpp̥ən̥ə d̥ze:

ṣaṇḍhīka:lākā t̪ā:fiākā d̪u:d̪hā d̪zē: aṇē:ru:a: kuttā:
pi:lākā t̪a_1 ṣambāṇḍhāme: kāfiāi t̪hī:

kuttā: o:fiāṇṇa pa:lətu:o: a: bṇu pa:lətu:o: ma:ṇē:
aṇē:ru:a:, t̪āukəkuttā: pəṛəkā ſəura:fiā:Ṭ, t̪hī:fiē: d̪zē:
ṇē: ga:e: ṇē: a: za:ie:ḍ ma:ṇələ po:ſa zəkā:ḍ māfi:ṣa-
bāṇṇulā ṣē:fiō: po:ſa: d̪o:ri:ṣṣ̄ bā:ṇfi gəṛəḍāṇṇəkē:
māfi:ṣaṣṣ̄-ga:e: ṣṣ̄ t̪ kuttā: hiṣa:bā 1_t̪a .za:ie:ḍṇi:kā
ət̪hīre: d̪zē: gəṛəḍāṇṇame: bṇu d̪o:ri: ləgəṇṇāfi e:t̪ē: t̪
ṣpi:kā:riṭē: ət̪hī kṇē: d̪zē: d̪zē:kəṛā ṇu:ṇa t̪i:māṇṇ-
t̪ē: .ſhīəṬ 1_d̪a zəru:rəḍ ṣē:riſət̪ t̪ē:kəṛā ſhīəṬ k̪a:1
ṣē:fiō: rəkṣəkā pəfiəru:d̪a:rā ā:kī ṣi:ma:kē: əppəṇṇa
o:ṇa: .ſhī:fiē:Ṭ, kāfiābā d̪zē: ga:e: pəiḍa: əmriṭa māfi:ṣa-
kə:lā b̪hē:be: ṣē: .b̪hē:lā ṇi:kā ṇē: ṣē: kəṛāie:, əhū:
bud̪z̪hāi t̪hī: a: əpəṇṇo: bud̪z̪hāi t̪hī: d̪zē: kuttā:kā
ka:t̪əbā fiāmā-əfiā: .ſhī:Ṭ əḍhāla: d̪uṇṇu: ſa:t̪əbət̪-
ṇē: ət̪rikt̪o: d̪uṇṇjā:kā .kəri: 1_ṇa va: kəri: ſət̪i:ṭṇəṇət̪
ſhīəṬ b̪hū:mī, d̪zē:kəṛā: b̪hā:vā b̪hū:mī kāfiāi t̪hīəi. o:kəro:
t̪ə əppəṇṇa d̪əſa: d̪a:ru:me:-t̪a:ṭi: əfiā: .fiē:_ſhīəṬ d̪iſa:-
o: mud̪a: ſhīəṬ z̪hāiḍud̪ ṇəſa:, ma:ṇē: b̪hā:vāb̪hū:mī, d̪z̪
kāfiāi d̪zē: ṇəſa: t̪a:ṭi:ṇāfi d̪a:ru:me:-, əfiā:kā
vit̪ā:rəme: ət̪hī. t̪ək̪hāṇṇa əfi:kē: ki: t̪a:məṣa ṇa_1 ut̪hət̪?
əfiā:kā vit̪ā:re: ṇē: ṇi:kəz̪ō ḍ .kəṛāie: ſa:rəṅit̪ əḍhāla:kā-
fiō:ie: g̪hā:t̪a t̪ē: ſhīəṬ g̪hā:t̪əkā, t̪ē: kī o:fiāṇṇa vāṣṭu
d̪uṇṇjā:me: ṇa_1 ət̪hī, b̪əhiṭo: ət̪hī, d̪zē: pra:ṇa:g̪hā:t̪a
kəṛāie:. d̪o:ṣəṛā bā:t̪a i:fiō: d̪zē: d̪zē:kəṛā: əfiā: əḍhāla:

budʒʰɪ rəfəlɪət̪ hie:n̩ə t̪e:kəra: n̩i:ko: budʒʰəŋɸɦa:rə t̪ʰ
 ət̪ʰre:, t̪ʰe: n̩i:kə budʒʰɪ n̩i:kəkə s̪e:vəŋə kərəie:. kʰa:e:rə
 t̪ə_ɪ s̪əbʰəs̪ʰ əpəŋa: ko:n̩ə mət̪ələbə ət̪ʰɪ, mət̪ələbə ət̪ʰɪ
 əppəŋə s̪əũdʒʰuka: t̪ʰa:ɦəkə d̪u:d̪ʰəs̪ʰ, d̪ʒe: kutt̪a:
 pi:ləkə. o:n̩a:, əkʰəŋo: t̪əkə d̪ʰukəd̪ʰuki: ət̪ʰre: d̪ʒe:
 d̪ʒəkʰəŋə əpəŋa: ̃a:kʰije: n̩e: kutt̪e: a:kɪ bɪla:je:kē:
 d̪u:d̪ʰə pi:bəit̪ə d̪e:kʰələũ, t̪əkʰəŋə t̪ʰ d̪ʒa:n̩kəʃ d̪o:kʰə
 ləga:e:bə bʰe:lə. mud̪a: ləgəle: məŋə i:ɦo: kəɦəe: d̪ʒe:
 bɪla:ikə bəd̪əŋa:mi: t̪ʰ n̩ə_ɪ s̪uŋəɪ t̪ʰi: d̪ʒe: ke:kəro:
 gʰərəme: t̪ərəla:ɦa: ma:t̪ʰə kɪ d̪u:d̪ʰe: a:kɪ mɪt̪ʰa:je:
 t̪ʰo:ra: kəʃ kʰa: ge:lə. s̪e: bəd̪əŋa:mi: t̪ʰ kutt̪e:kə ɦo:ɪ
 t̪ʰə_ɪ. əpəŋe: ̃a:kʰije: bʰələē: n̩ə_ɪ d̪e:kʰələũ, mud̪a:
 lo:kəkə muɦē: t̪ʰ s̪uŋt̪e: t̪ʰi:, 't̪ʰo:rəba: kutt̪a:' a:kɪ
 't̪ʰo:rəŋi: pilli.'. n̩a:mo:kə t̪ʰ əppəŋə guŋə d̪ʰərməkə-
 t̪ʰ ʃʰəɪt̪ɪ_n̩ə ʒ̃ s̪e:ḍ̃ .ɦe: ʃʰəɪs̪e:ɦo: d̪ʰa:mə s̪ʰgə'ra:mə'
 ke:n̩a: 'a:t̪ma:ra:mə' t̪ʰəit̪ʰə a: 'a:t̪ma:ra:mə' ke:n̩a:
 ra:mə bəŋɸ d̪ʒa:ɪ t̪ʰəit̪ʰə.

e:kə d̪ɪs̪ə t̪ʰa:ɦə pi:bəile: məŋə t̪ʰət̪əpət̪a:ɪ t̪ʰələ, d̪o:s̪ərə
 d̪ɪs̪ə vɪt̪ʰa:rəkə t̪e:ɦie:n̩ə gʰe:ra: gʰe:ɪ le:ləkə d̪ʒe: t̪ʰa:ɦə
 bəŋa:e:be: bɪs̪əɪrə ge:ləũ. ko:n̩ə bət̪əkə: gʰət̪əŋa: bʰe:lə,
 t̪ʰa:ɦəkə d̪u:d̪ʰə d̪ʒ̃ pilli: kɪ pilla: pi:bije: ge:lə t̪ʰ pi:bə
 ge:lə. ke:t̪əli:kə pa:n̩me: d̪u:d̪ʰə n̩ə_ɪ rəɦəŋe: gri:n̩e:
 t̪ʰa:ɦə bəŋa: kəʃ pi:bə le:bə, t̪ə_ɪle: e:t̪e: mətt̪ʰa:-
 ləga:e:bə s̪əməjə ʃi:me:ʃt̪pət, ke:t̪əus̪ə n̩i:kə n̩əɦijē:
 bʰe:lə. o:n̩a:, t̪ʰa:ɦəkə vɪt̪ʰa:rə, ma:n̩e: t̪ʰa:ɦə pi:bəikə

vitʃa:rə, mənəme: utʰələ mudā: ləgale: vitʃa:rəkə
dā:bəme: t̄ərə pəṛi ge:lə. e:ka:e:kə mənəme: utʰələ dʒe:
mənukkʰə a: kuttā:kə śambāṇḍʰə a:je: n̄ḥi, əd̄əuṣṣ̄
a:bi rəhələ ətʃi. dʒ̄ə̄ s̄e: n̄ḥ_1 a:bi rəhələ ətʃi t̄̄
kukuṛətʃa:līkə mənukkʰə ke:nā: bəṇṇi ge:lə ətʃi.
kəhəbə dʒe: kuttā:kə əṇṇukərəṇə kərəikə kʰəgətā:
mənukkʰək̄ē: kie: bʰe:lə, kuttā:ṣṣ̄ t̄̄ mənukkʰə śabʰə
t̄̄rəh̄ē: buddʰiṃma:n̄ḥo: ətʃi a: vitʃa:rəva:n̄ḥo: a:
kərməva:n̄ḥo: t̄̄ ətʃiē:.

əiʰa:mə i: n̄ḥ_1 budʒ̄ʰəbə dʒe: əkəbərə d̄ərəbā:rəme:
dʒe: bi:rəvələ tʃh̄əla: t̄̄_1 śambāṇḍʰəme: kəhələ dʒā:ie:,
əiʰa:mə kəhəbəkə mā:n̄ḥe: v̄əṣṭugət̄ə ətʃi bʰa:vəgət̄ə
n̄ḥi. śabʰə dʒ̄əṇ̄ḥi tʃi: dʒe: ko:n̄ḥo: v̄əṣṭu va: v̄əṣṭukə
ru:pə dʒ̄əkʰəṇ̄ḥə d̄h̄a:rəṇə kərəie: t̄̄kʰəṇ̄ḥə śabd̄əkə
dʒ̄əṇ̄ḥmə fi:ie:. əpəṇṇa: əiʰa:mə kukuṛətʃa:līkə
ru:pəme: s̄e:fi: e:kə t̄̄rəh̄əkə gətʃiē:ət̄ əd̄əuṣṣ̄ vid̄h̄i-,
t̄̄ē: kukuṛətʃa:lī śabd̄əkə śridʒ̄əṇ̄ḥə bʰe:lə. pəh̄a:ṛi:
ila:ka:kə bətʃi: bi:rəvələ, mā:e: pəh̄a:ṛəpərə śukʰələ
dʒā:rəṇ̄ḥə t̄̄:ṛi gudʒ̄ərə kərəi tʃh̄e:ləṇ̄ḥə, dʒe: bi:rəvələ
śṇ̄ḥə śṇ̄ṭa:n̄ḥə d̄un̄j̄ā:k̄ē: d̄e:ləṇ̄ḥə.

əṣṃm̄dʒ̄əṣṃme: p̄əṛələ əpəṇṇe: d̄əbədʒ̄dʒā:kə tʃul̄hi ləgə
b̄əṣṣələ rəhi:. əiʰa:mə i: n̄ḥ_1 budʒ̄ʰəbə dʒe:
d̄ərəbədʒ̄dʒā:kə tʃul̄hikə mā:n̄ḥe: m̄ərəd̄əṇ̄ḥmə: tʃul̄hi
bʰe:lə a: ā:gəṇ̄ḥəkə tʃul̄hi m̄əuḡj̄a:fi: bʰe:lə. əpəṇṇa:
m̄əṇṇe: bʰələ: əpəṇṇe: budʒ̄ʰi kə/ mā:n̄ḥi li, i: əh̄ā:kə

utʃa:ra tʃi:, əfiā: i:fi: kəfi səkəi tʃi: dʒe: ʔgəŋa:kə
 tʃulʃime: tʃo:rəŋukəba: vɪŋja:sʂ sʂ:fi: bəŋəre:, mudʒa:
 dʒərəbədʒidʒa:kə tʃulʃi tʃi sʂ: ŋə_ɪ bəŋəbəre:. dʒəʂduɑ:ri:
 dʒərəbədʒidʒa: fi:re:. ko:ŋo: ŋi:kə bʰo:dʒjə vɪŋja:sʂ
 tʃəugʰa:ra: gʰərəʂʂ gʰe:rələ ʔgəŋa:kə tʃulʃi ləgə əʂəgəre:
 bəisʂ məŋəma:pʰitʂ bəŋa: kʰa:e:bə sʂ:, a: dʒəʂ go:re:kə
 bi:tʃə bəŋa:kə/kʰa:e:bə tʃ_ɪme: əŋtʰərə bʰə_ɪje: dʒa:re:.
 sʂ: fi:re: bʰa:vələ:kəme:, mərtʃələ:kəme: e:kə vɪŋja:sʂ
 guptʂ ru:pə me: bəŋa: kə/kʰe:la:pərə, dʒe: ŋə_ɪ
 dʒ:kʰələkə, tʃ:kəra: tʃi bədʒəikə a:dʰa:ra bəŋjē: dʒa:re:.
 kʰa:e:ra dʒe: fi:re:, fiəri əŋəŋtʂ fiəri kətʰa: əŋəŋtʂa:
 ətʃre:.

tʃhi: bi:tʃə kuʂuməla:lə pəŋiūtʃə ge:lə. əbiʃe: o:
 dʰəkəməkə:e:lə, tʃe: kiʃu ŋe: ba:dʒələ. o:ŋa:,
 kuʂuməla:lə dʒəkʰəŋə bʰe:təre: tʃkʰəŋə əʂəpətʂa:ləkə
 ʂtʂa:pʰə dʒəkā: 'go:tə ləgəi tʃi:' sʂ: kəfiʃe: ətʃi, mudʒa:
 sʂ: əkʰəŋə o:kəra: muʃəʂʂ ŋəfi ŋukələlə. ŋə_ɪ ŋukələbo:
 utʃiʃe: ətʃi. bəŋdʰu, əfi: kəfi: dʒe: dʒiŋəka: ʂutʃi utʰi-
 bʰo:re:, ma:ŋe: utʃa:rəkə ru:pəme: ma:tʂa: pitʂa:kē-
 ʃiəriŋəʃ kərəi prəŋa:mə, dʒi o: ʂəva:ri:kə tʃəriʃəkija:
 ga:ri:kə tʃəkka: tʃəme: pəri dʒa:tʃi, tʃkʰəŋə dʒi o:
 ʂa:məŋe: pətʂa: va: pətʂi:, tʃi pəŋiŋe: fiuŋəka: tʃəkka:
 tʃərəʂʂ ŋuka:ləbə a:ki pəe:ra tʃubɪ prəŋa:mə kərəbə?
 e:fiŋe: əʂəmədʒəʂəme: kuʂuməla:lə pəri ge:lə.
 prəŋa:məkə a:ʂi:rəva:dʒə tʃi məŋəkə əŋuku:lə bʰe:təre:,

d̄z̄arələ mənəkə əsj:rəva:d̄o: t̄ə d̄z̄ara:ɲə məfiəkəbe:
kərət̄ə. kuşuməla:ləkə mənəme: b̄he:lə d̄ze: b̄hərişəkə
mun̄e:şərə b̄ha:jəkē: t̄fa:fiə bənəbəriş̄ə pəfiɲe: t̄fa:fiəkə
vəst̄u t̄fa:fiəpət̄ti:ɪt̄ja:d̄i d̄u:d̄hə-şin̄ɲi:ɾ pərə d̄hija:ɲə
ɲə_ɪ rəfiələɲə a: d̄z̄ək̄həɲə t̄fulhi ləgə bənəbəe: bərişala:
ət̄ɲi t̄ək̄həɲə a:gu:me: ɲə_ɪ d̄e:k̄h̄i gummə t̄ɲiət̄hə. t̄əe:
kuşuməla:lə prəɲa:mə kərəbə t̄ɲo:ɪ put̄ɲələkə-

"b̄ha:jə, d̄z̄ə t̄fa:fiət̄ə kəfiu: fiuəe: ɪ_ɲə şin̄ɲi:ɾ, ək̄həɲə
t̄ha:ɾhe: t̄ɲi: d̄əuɾə kəş d̄o:ka:ɲəş̄ə ləgəle: ɲe:ɲe: əbəi
t̄ɲi:."

əppənəma:likə a:ki kəfiɲəu za:ɾa:d̄ mənəkə əppənə-,
şəb̄hə t̄ɲi:fiə: t̄əe: kuşuməla:lə əpənə: vɪt̄fa:re:
ba:d̄z̄ələ. kuşuməla:ləkə ba:t̄ə şun̄i mənəme: b̄he:lə
d̄ze: b̄ɲu d̄e:k̄hələ zəre:ðəd əfiɲa: lo:kə z̄hələðud-
ɪ_ɲə şit̄əke:t̄əuş̄ə ut bənə:e:bə ma:fiu:ɾə mənəkē: ile:_t̄ə
kərəit̄ə vjəkt̄ə fa:ɾəv̄it̄ mənəkə şo:ga:e:le: əpənə .fiə:t̄ə
-zələüðəd

"kuşuməla:lə, t̄fa:fiə d̄u:d̄hə mud̄a: ş̄re:ət̄ şəbə şin̄ɲi:ɾ
t̄ə gila:şo: rəfiət̄ə fiə:ra:e:lə z̄əđ̄ .le:ləkə ş̄u pi:bəkit̄
ş̄e:fiə: ş̄rək̄ha:ɾə d̄u:d̄həkə a: rəfiət̄ə õ:ḡhəra:e:lə rəfiət̄ə."
ke:t̄əbo: ḡhərəşufiəbi: b̄ila:ɪ kri: ɲe: ət̄ɲi mud̄a: o:kəra:
t̄ə t̄ɲo:ɾə va: t̄ɲo:rəɲi: ɲə_ɪ kəfi şəkəi t̄ɲiəi. mud̄a:
kut̄ta:kē: t̄ə ş̄e: ba:t̄ə ɲəfi ət̄ɲi. t̄əfiu:me: pilla: t̄ə
əppənə t̄fa:li-kəɲi: mərja:d̄a:-ma:ɲə əpənə d̄ha:liş̄ə-
şəb̄hə pilli:kē: mud̄a: ş̄iət̄ rək̄həɲəü məɲi:'t̄ɲo:rəɲi:

pilli:' kəhɪtɛ: tʃʰəi.

d̪ɑ:ɾʃəŋkə d̪ʒəkā: kuʃuməla:lə ba:d̪ʒələ-

"bʰɑ:jə, əɦā:kē: ki n̪ə_ɪ bud̪ʒʰələ ətʃʰi d̪ʒe: 'd̪ɑ:nɛ:-
n̪ɑ:mə ka: vɑ:lō: kʰɑ:nɛ: ɦəi likʰɑ: pərə d̪ɑ:nɛ:'.
d̪ʒe:kəra: kəpɑ:rəme: d̪u:d̪ʰə likʰələ tʃʰe:ləi ʃɛ: pi:ləkə
t̪ə_ɪle: ənɛ:re: kri: mən̪ə mən̪ɦue:nɛ: tʃʰi:. ɦəməɦũ:
ɑ:bɪje: ge:ləũ, ʃo:d̪ʒʰɑ:me: d̪un̪u: bʰā:ɪ ʃɑ:t̪i: d̪u: gila:ʃə
pɑ:n̪ ke:t̪əli:me: n̪ɑ:pɪkəʃ d̪jəu a: kəŋi: əʃɑ:mi:
tʃɑ:jəpətt̪i: ʃɛ:ɦo: d̪əʃ d̪jəu, əgərə:d̪ʒija: tʃɑ:ɦə bəŋ
d̪ʒɑ:e:t̪ə."

kuʃuməla:lə mũɦəkə 'əgərə:d̪ʒija: tʃɑ:ɦə' ʃun̪
d̪ʒid̪ʒnɑ:ʃɑ: bʰe:lə d̪ʒe: əgərə:d̪ʒija: tʃɑ:ɦəkə mɑ:nɛ: ki:
bʰe:lə? ʃəka: əi d̪uɑ:re: bʰe:lə d̪ʒe: d̪ʒə_ɪ ɦglāidə ve:lʃə),
ʃka:t̪əlāidə ɦglāidə mɪla: gre:t̪ə bɾɪtɛ:n̪ə ʃɑ:ɦəkəɾ me: (
ʃʰiət̪ ɪ_n̪ə zəʊpəd, t̪ə_ɪ d̪ɛ:ʃəkə lo:kə ʃəbʰəʃ̪ be:ʃi: tʃɑ:ɦə
pi:bəre:, ʃɛ: əŋəi ke:t̪əe:ʃ̪ ətʃʰi. bəd̪ʒələũ-

"ki: əgərə:d̪ʒija: tʃɑ:ɦə kəɦələɦəkə, kuʃuməla:lə?"

t̪ʰo:ra:ɦi məugi: d̪ʒəkā:, d̪ʒe:kəra: t̪ʰo:re:pərə bəri:
pəkəre: t̪əɦn̪ɑ: kuʃuməla:lə ba:d̪ʒələ-

"bʰɑ:jə, əgərə:d̪ʒə ʃəbə d̪ʒəkʰəŋə tʃɑ:ɦə bəga:n̪əpərə
ɦəməla: kəʃtʃʰi:n̪ələkə, t̪əkʰəŋə əpəŋɑ: əit̪ɑ:mə d̪ʒe: ləʃ
ge:lə ʃɛ: t̪̪ lə_je: ge:lə, d̪ʒe: əpəŋɑ: əit̪ɑ:məkə mɑ:nɛ:
əpəŋɑ: d̪ɛ:ʃəkə lo:kə d̪ʒe: tʃɑ:ɦə n̪ə_ɪ pi:bəi tʃʰəla:,
t̪n̪əko: ʃəbʰəkē: lo:bʰɑ:lo:bʰə-ɑ: tʃɑ:ɦəkə ɑ:d̪əit̪ə ləga:
əpəŋə ba:d̪ʒɑ:rə bəɾʰɑ: le:ləkə."

kuṣumāla:lākā tṣa:fiākā tṣa:ttvikā vijle:sāṇā sūṇṇi epāṇṇo:
māṇṇā sākā itṣia:sākā kuṣumāla:lā ze:ḍ ge:lā pākā:
ḥiāt rāhālā zīḍa:d ba:ṭṭ, ṭṭe: o:kāra: dṇo:sārā dṣa:me:
mo:ṭabā, mā:ṇṇe: pṛaṣṇākā mā:dḥjāmāṣṣō vitṣa:rākā
ra:ṣṭa: mo:ṭālā dṣa:ie:, utṣiṭṭā ṇāhi, ṭṭe: sḥiā dḥiṭṭ
bādṣālāũ-

"a:bā ki: kārī:, kuṣumā?"

kuṣumāla:lākē: epāṇṇa: vitṣa:rāpārā dṣe:ṇa: bhāro:sḥ
dṣāgālāi ṭḥiṇṇa: ba:dṣālā-

"bhā:ajā, āṣa:mā dṣe: ge:lā rāhi: ṣe: mo:ṇṇā āṭṣi ki ṇāhi."
epāṇṇe: ga:ṭṣiṭṣiāt sṇṇe:fiā ḥāṣṣō be:ṣi:ḍiri:t-, ṭṭe:
āṣa:mākā bhāṣabō:ṇi: a: ṇa:rijelā bō:ṇṇā sūpa:ri:kā-
ge:lāũ rāhi ḥu:pāt dḥ:kḥāi, tṣa:fiākā bō:ṇṇāpārā dḥija:ṇṇe:
ṇṇe: ge:lā. ṭṭe: epāṇṇā kāmāḍṣo:ri:kē: ṇṇukābāiṭṭ
bādṣālāũkuṣumā" -, e:kā ṭṭ ume:ro: bhē:lā a: dṇo:sārā
pāriva:rāme: ṭṭe:fiē:ṇṇā kḥḍṣā ze:ḍ ḥiāt sḥbhā kḥāuḥiār-
ṣakti sḥo:lho:āṇa: epāṇṇā ḥu:pāt sḥmḥi:rāi o:kāre:
zāḥiṇṇa:ḍi ba:ba:kē: ja:ṭṣi: .zā:ie:ḍi bhāṣ/ kḥāṭmā
le:lākāṇṇā ṣāḥi:t ṣakti a:dḥa: pāddḥḥṭi bīa:fiē: miṭḥi:lā:kā,
mudḥa: pḥāṭṣiṭṣo:ṭā kāe:lā ṇāhijē: bhē:lāṇṇā, ṭḥiṇṇa:
epāṇṇe: bhāṣ/ge:lā ṭṣi:."

kuṣumāla:lā ba:dṣālā-

"epāṇṇa: āṭḥa:mākā lo:kā bāṭṭā me:ṭḥāṇṇi: ṭṣiṭṣā ṣe:
mā:ṇṇāi ṭṣi: ki: ṇāhi. dḥ:kḥiṭṭe: ṭṣi: dṣe: āṣa:mākā
pāṇṇākḥāukā sḥbhā bō:ṇṇā pāṭṭa: pā:ṇṇākā zā:ṭāme:ḍi-

ʃa:K̥h̥õ:it s̥upa:ri:kə ʃh̥əʃ̥õ k̥h̥əʃ̥ələg̥a:t a: ʃh̥əit̥h̥əʃ̥i_lə t̥p̥o:ʃ̥i
ki: ʃh̥əit̥h̥əʃ̥i_lə rəʃ̥ə pa:n̥əkə kəʃ̥ k̥h̥a: ʃ̥e:n̥e: pa:n̥ə ʃ̥o:ʃ̥i
".n̥əʃ̥i

kuʃ̥uməla:ləkə vit̥ʃ̥a:rə s̥un̥u mən̥ə məd̥h̥ua: ge:lə.
bəd̥ʒələũ-

"kuʃ̥umə, əpən̥a: əit̥h̥a:məkə ki: me:t̥h̥ənj̥a:
kəʃ̥ələʃ̥əkə?"

h̥ĩʃ̥əit̥ə kuʃ̥uməla:lə ba:d̥ʒələ-

"b̥h̥a:jə, əh̥ĩ: t̥ʃ̥əulə kərəi t̥ʃ̥i: kəʃ̥əbi: t̥ʃ̥i d̥ʒe: 'ʃ̥ĩ:ʃ̥əkə
n̥a:mə ʃ̥əbə d̥ʒa:n̥əi mud̥a: h̥ə_ikərəi_l_h̥ə-', t̥əʃ̥i:n̥a: kərəi
t̥ʃ̥i: h̥o:u əpən̥a: jəd̥ʒ̥əkə n̥umərəd̥ʒə:n̥a: kəru: t̥ʃ̥a:h̥ə a:
t̥ʃ̥a:h̥e:kə jəd̥ʒ̥əme: əppən̥ə ʃ̥əməjə ləga: d̥e:bə ʃ̥e:
ut̥ʃ̥it̥ə n̥əʃ̥i, e:kəʃ̥a: vit̥ʃ̥a:rə kərəe: a:e:lə t̥ʃ̥i:."

d̥ʒid̥ʒ̥a:ʃ̥a: b̥h̥e:lə d̥ʒe: t̥ʃ̥a:h̥ə bən̥əb̥əik̥e: kuʃ̥uməla:lə
jəd̥ʒ̥ə kəʃ̥ələʃ̥əkə. bəd̥ʒələũ-

"ki: jəd̥ʒ̥ə, kuʃ̥umə?"

kuʃ̥uməla:ləkə mən̥ə d̥ʒe:n̥a: vit̥ʃ̥a:rəʃ̥õ b̥h̥ərələ h̥o:i,
t̥əʃ̥i:n̥a: ba:d̥ʒələ-

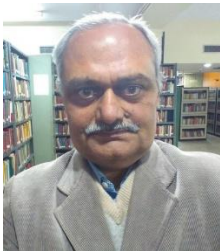
"b̥h̥a:jə ʃ̥a:h̥əibə, əh̥ĩ: t̥ʃ̥ə əpən̥e: d̥ʒə:n̥əi t̥ʃ̥iəi, ən̥e:re:
h̥əmərə: ba:n̥ərə k̥ie: bən̥əb̥əi t̥ʃ̥i: h̥ən̥uma:n̥ə d̥ʒək̥a:
əpən̥ə ʃ̥əkt̥i əh̥ĩ: b̥iʃ̥əirə ge:lə t̥ʃ̥i: t̥ʃ̥e: ʃ̥əgəḍ̥ə d̥ʒək̥a:
mo:n̥ə pa:ʃ̥i d̥e:ləũ h̥e:n̥ə."

əpən̥a: mən̥əme: t̥ʃ̥iʃ̥i n̥ə_l b̥h̥e:lə, bəd̥ʒələũ-

"ki: jəd̥ʒ̥ə kəʃ̥ələʃ̥əkə, kuʃ̥umə?"

d̥ʒəʃ̥i:n̥a: n̥əʃ̥e:la: pət̥ʃ̥a:it̥ə b̥h̥i:d̥ʒələ ʃ̥əgəkə vəʃ̥t̥rək̥e:

2.11. रबीन्द्र नारायण मिश्र-बदली रहलै अर्थात्
सबहकित्बु (upanjash)- dharavahikā



रबीन्द्र नारायण मिश्र

बदली रहलै अर्थात् सबहकित्बु (upanjash)-
dharavahikā

कहण्ड 11-15

बदली रहलै अर्थात् सबहकित्बु

11

bhō:rūkāba: ugrī ge:lā t̥hālā . o:śā:ra:pārā bāṣṣāle:-
bāṣṣāle hīmaśśābhā aũghā: rahālā t̥hālāhñī . bhā:hārā

kʰəʂələhñũ . dũnu:go:te: ulətəitə-pələitə s̥i:ɽʰi:pərə
kʰəʂəitə-pətəitə n̥i:ɽʰi: pəhũtʃələhñũ . upərə:ʂ̥ ñe:ɽa:dʒi:
ɽʂa:ra: kəe: de:ne: rəhəɽʰi. s̥i:ɽʰi: ləgə hũnəkərə
a:dəmi:ʂəbʰə həmərə:ʂəbʰəkē: pəkəɽi le:ləkə . ʂəũʂe:
de:həme: kəte:ko: ɽʰa:mə ɽʃo:ɽə la:gələ ɽʰələ . hia:ɽʰə-
pəɽə ɽʰe:hũnəʂ̥ kʰu:ŋə bəhi rəhələ ɽʰələ . ʂəktũnə:ɽʰo:kə
kəmo:be:ʂə ʂəe:hə hia:lə rəhəikə . ñe:ɽa:dʒi:kə
muʂɽədeʂəbʰə o:həŋo: hia:ləɽəme: həmərə:ʂəbʰəkē:
ɽʰəpərəbətə ləgi:ɽʰe:me: bəŋələ ŋəkərəkə a:va:ʂəme:
le:ne: ɽʃəli ge:lə. həməʂəbʰə ɽʃo:ɽəʂ̥ ɽʰətəpəɽa: rəhələ
ɽʰələhñũ . mudə: ɽəkərə o:kərə:ʂəbʰəkē: ko:ŋo:
pərəba:hə ŋəhi rəhəikə . pəŋərəhə mĩnəɽəkə ba:də
ñe:ɽa:dʒi: ʂəəjə o:hĩɽʰa:mə əe:la:hə. həmərə:ʂəbʰəkē:
de:kʰiɽe: ɽʃikərəe: ləgəla:hə-

"ɽo:ra:ʂəbʰəkē: ki: bʰe:ləhə dʒe: ñe:ɽa:dʒi:kē: ɽʃəkəma:
dəe: de:bəikə . ʂa:pʰə-ʂa:pʰə ba:dʒəhə dʒe:
ɽo:ra:ʂəbʰəkē: e:hĩɽʰa:mə ke: a: kɽe:kə pətʰəo:ləkə? dʒi
dʒi:ɽʰə bədʒəbəhə ɽə pərəŋa:mə bʰo:gəba:kə hie:ɽu
ɽəjə:rə rəhəhə ."

ñe:ɽa:dʒi: e:te:kə ba:dʒəle: ɽʰəla:hə kɽi muʂɽədeʂəbʰə
la:ɽʰi: bʰā:dʒəe: la:gələ . ləgəitə ɽʰələ dʒe:ŋa: a:bə la:ɽʰi:
ɽʃələtə ɽə ɽa:bə . həmə dũnu:go:te: ɽʃupə rəhi: . ki:
bədʒiɽəhñũ?

"bədʒəitə kɽe:kə ŋəhi ɽʰəhə?"

həməʂəbʰə ɽəo: ɽʃupə..

तुम्हारे सुतु रक्षाला:हो .

नृ:तु:दु:कः गे:ल:कः बा:दुः होमः अ: जक्तुन:तुः
मुसुदुदुसुबुहकः कःदुदु:मे: तुःलःहः . तु:तुः लःगःल:सुः
होमःरा: दुनु:गु:तु:कः ह:ल:तुः गःरुतुतु: रक्षलः तुःलः .
होमःसुबुहः बे:रः-बे:रः इ: बा:तुः उ:करा:सुबुहकः: कःहःरुःकः .
मुदु: उ:करा:सुबुहकः: कु:नुः सुःरु: नुःहः हो:रुःकः .
दुदुहःनुः होमःसुबुहः बःहःतुतुः पःरे:सु:नुः बुहः गे:लःहः तुः
उ: सुबुहः नृ:तु:दु:कः: पु:नुः के:लःकः .

"ए:करासुबुहकः ह:ल:तुः तु:कः नुःहः तुःरुःकः . दुदुहः-तुःहः:सुः
कु:नुः नुःकःरु रक्षलः तुःरुःकः . उ: सुबुहः दुदुदुसुः पःरे:सु:नुः
तुतुः .

"तुः कु: करुतुतु:कः तुःरुःकः?"

"ए:करा:सुबुहकः: सुतुतु:लः लः दुदु:ए:बः बःहःतुतुः दुदुःरु:रु:
तुतुः ."

"तुः लः कु:कः नुःहः दुदु:रुतुः तुःहः:हः?"

"बुहःलः दुदु: हःहः:सुः पु:तुतुः लः ."

"हःदुदुः बुहः गे:लः . होमः अकुहःनुः दुदुःरु:रु: कःदुदु:मे:
लःगःलः तुःहः . दुदु: दुदु:नुः दुदुःरु:रु: हो:रुः सु: करुहः ."

तुकरु बा:दुः उ: सुबुहः होमःरा: दुनु:गु:तु:कः: कःरुमे:
बःसु:कः: सुतुतु:लः पःहःतुतुः . सुतुतु:लःकः गे:तु:पःरे
पुलःसु तुःरुतुः तुःलः . कःरुसुः तुतुःरुलःकः बा:दुः
अ:पु:तुका:लःनुः वःबुहःगःमे: पःहःतुतुतु:सुः पःहःनुःहः
पुलःसु होमःरा:सुबुहकः पःतुतु:तुः करुः लःगःलः .

सुतुतु:लःमे: मःमु:लः उतुतु:रुकरु बा:दुः सुःदुदुः दुदुःरु
होमःरा: दुनु:गु:तु:कः: तुतुतु: दुदु: दुदु:लः गे:लः . मुदु:

pulışə pətʃʰo:ɾə ke:ŋəfi rəfiələ . tʃo:tə ko:ŋa: la:gələ,ki:
bʰe:lə ,əfi:şəbʰə ŋe:tə:dʒi: o:fi:tʰa:mə ki: kəe: rəfiələ
tʃʰələfiŋi? tərəfiə-tərəfiəkə prəfŋəşə dʒa:ŋə bətʃa:e:bə
mo:şəkilə bʰəe: ge:lə. fəktŋa:tʰə bəfiutə
kəfiələkəikə,kʰuşə:mədə ke:ləkəikə mudə: pulışə
kitʃʰu şuŋəba:kə fi:tʰu tərja:rə ŋəfi bʰe:ləikə .
fəktŋa:tʰə bu:dʒʰi ge:ləikə dʒe: biŋa: le:ŋe:-dʒe:ŋe: i:
şəbʰə dʒa:ŋə ŋəfi tʃʰo:ɾətə . dʒe:bi:me: fi:tʰə dʒe:ləkə a:
dʒəte:kə tʰa:ka: rəfiəkə şe: pulışəkē: dʒe:bi:me:
tʃʰupətʃa:pə ra:kʰi dʒe:ləkə . ka:təme: dʒa: kəe: o: şəbʰə
tʰa:ka: gəŋələkə. tʰrətə: o:kərəşəbʰəkə a:və-bʰa:və bədəli
ge:ləikə . pulışəkə kəşə fiəllukə bʰəe: ge:ləikə .

"tʰi:kə tʃʰəikə . əfi:şəbʰə əpəŋə dʒe:ra: tʃəli dʒa:u .
dʒəru:ri: fi:təikə tʃə fiəmə şpəjə şəpərkə kəe: le:bə ."

fiəməra:şəbʰəkə dʒa:ŋəme:-dʒa:ŋə a:e:lə . rikşə: pəkəɾi
əspətə:ləşə bɪdə: bʰe:ləfiŋi .

12

əspətə:ləşə tʃʰuətəla:kə ba:də fiəməşəbʰə əpəŋə
gra:mi:ŋəkə dʒe:ra:pərə pəfiŋtʃələfiŋi . şəjo:gəşə o: əpəŋe:
ŋəfi tʃʰələ:fiə . fiuŋəkərə pəriva:rəkə lo:kə şe:fiə: ŋəfi
rəfiəe: . fiuŋəkərə bʰa:giŋə rəfiətʰiŋə . fiəməşəbʰə əpəŋə
pərɪtʃəjə dʒe:liəŋi . o: əpəŋə ma:məşə pʰo:ŋəpərə gəppə
ke:la:fiə. fiəməra:şəbʰəkē: gra:mi:ŋəşə pʰo:ŋe:pərə

gəppə bʰe:lə . təkərabɑ:də nʉtʃinəʃʒ̃ h̃əməʃəbʰə o:təe:
 rɑ:tʉbʰəri vɪʃrɑ:mə ke:ləh̃i . tʃi:təʃəbʰəme: d̃ərd̃ə h̃io:it̃ə
 rəh̃əit̃ə tʃʰələ . dɑ:ktərə kitʃʰu d̃əbɑ:ɪʃəbʰə d̃e:ñe: rəh̃əe: ,
 ʃe: kʰɑ:it̃ə rəh̃ələh̃i . təkərabɑ:də d̃ʒe: ñññə pət̃ələh̃i
 ʃe: bʰo:re: ut̃ələh̃i .

rɑ:tʉbʰəri h̃əmə a: ʃəktʉñɑ:tʰə bʰəviʃjəkə d̃ɪʃɑ: a: d̃əʃɑ:pərə
 tʃit̃əñə kərəit̃ə rəh̃i ge:ləh̃i . ñe: h̃əmə ʃut̃i ʃəkələh̃i ñe:
 o: . d̃ʒəh̃ələʃʒ̃ ləe: kəe: ñe:t̃ɑ:d̃ʒi:kə ʃəktʉpʉrəmə ʃt̃it̃ə
 gh̃ərə d̃h̃əri gh̃ət̃it̃ə gh̃ət̃əñɑ:k̃rəmə be:rə-be:rə mo:ñəme:
 a:bɪ rəh̃ələ tʃʰələ . bɪñɑ: ko:ño: gələt̃i:k̃e: ñe:t̃ɑ:d̃ʒi:
 h̃əmərə: d̃ʒəh̃ələ pət̃h̃ɑ: d̃e:lət̃h̃i . h̃əmə o:t̃əe: kət̃e:ko:
 d̃ñə d̃h̃əri b̃əd̃ə rəh̃ələh̃i . bɑ:bu: h̃əmərə d̃ʒəma:ñət̃əkə
 h̃e:t̃u ki: ñəh̃i ke:lɑ:h̃ə? kʰe:t̃ə be:tʃi o:ki:ləkə pʰi:ʃə
 d̃ət̃ə rəh̃ələ:h̃ə . t̃ɑ:ri:kʰəpərə-t̃ɑ:ri:kʰə pət̃ət̃ə rəh̃ələ .
 mud̃ɑ: d̃ʒəma:ñət̃ə ñəh̃i bʰe:lə . h̃əmə d̃ʒəh̃ələʃʒ̃
 t̃əkʰəñe: tʃʰut̃i ʃəkələh̃i d̃ʒəkʰəñə ñe:t̃ɑ:d̃ʒi: t̃jɑ:h̃ələt̃h̃i.
 kɑ:rəñə,kitʃʰu ñəh̃i bu:d̃ʒi ʃəkəl̃iəkə. mud̃ɑ: a:bə
 bu:d̃ʒiɑ: rəh̃ələ ətʃi d̃ʒe: ñe:t̃ɑ:d̃ʒi:k̃e: h̃əmərə:pərə ʃəkə
 bʰəe: ge:lə rəh̃əñu d̃ʒe: h̃əmə h̃uñəkɑ: bɑ:re:me: bəh̃ut̃ə
 kitʃʰu d̃ʒɑ:ñu rəh̃ələ tʃʰi:,d̃ʒɑ:ñu ge:lə tʃʰi: . tʃuñɑ:o:kə
 ʃəməjəme: h̃əmərə:ʃ̃ e:kəh̃ut̃ɑ: bɑ:t̃ə bəh̃ərə:it̃ə t̃ə o:
 bəməʃ̃ kəmə vɪʃpʰo:t̃əkə ñəh̃i h̃io:it̃ə . ñe:t̃ɑ:d̃ʒi:kə
 rɑ:d̃ʒəñi:t̃kə bʰəviʃjə h̃əvɑ:me: ut̃iɑ: ʃəkət̃ə tʃʰələ . t̃ē:
 t̃ərəh̃ə-t̃ərəh̃əkə bj̃ō:t̃ə kəe: o: h̃əmərə: d̃ʒəh̃ələme:
 pət̃h̃əo:ñe: h̃io:e:t̃ə .

"mudā: a:bə ki: kə:lə d̪ɪ̄a:e?"-fiəmə i: s̪əba:lə be:rə be:rə fəkt̪ɪn̪a:t̪h̪əṣ̪ṣ̪ə put̪ʰəl̪iəkə .

"fiə! fiəməra: t̪o:ra:s̪ṣ̪ə be:s̪i: t̪h̪o:t̪əbe: bu:d̪ɪ̄h̪ələ ət̪ʰɪ . mudā: e:t̪əba: t̪ṣ̪ə fiəməhu d̪ɪ̄əŋəit̪ə t̪ʰi: ,t̪uh̪ū: d̪ɪ̄əŋəit̪ə t̪ʰəh̪ə d̪ɪ̄e: d̪e:fə,s̪əma:d̪ɪ̄əkə fi:lət̪ə t̪ʰi:kə ŋəhi t̪ʰəl̪i rəh̪ələ ət̪ʰɪ . ŋe:t̪a:d̪ɪ̄: s̪əŋə-s̪əŋə lo:kə d̪e:fəkə s̪əməst̪ə v̪əv̪əst̪h̪a:k̪ē: əpəh̪əŋə kəe: le:ŋe: ət̪ʰɪ . be:s̪əkə d̪e:fəme: ka:ŋu:ŋəme: s̪əb̪h̪ə b̪əra:b̪əŋə ət̪ʰɪ mudā: əṣ̪əl̪iət̪ə ki: t̪ʰəikə,s̪e: ke: ŋəhi d̪ɪ̄əŋəit̪ə ət̪ʰɪ? d̪ɪ̄əkəra: ŋe: rəh̪əba:kə t̪h̪e:ka:ŋə t̪ʰəikə,ŋe: k̪h̪e:ba:kə upa:jə t̪ʰəikə ,s̪e: əpəŋə mət̪ə ki: d̪e:t̪ə? o:kəra: t̪ṣ̪ə ke:o: əpəŋa: hiṣ̪a:b̪əṣ̪ṣ̪ə b̪əh̪əka: le:t̪ə . d̪ɪ̄e: t̪ʰa:fiət̪ə s̪e: kəŋəba: le:t̪ə . "

"i: s̪əməs̪ja: t̪ṣ̪ə pura:ŋə ət̪ʰɪ . ko:ŋo: a:i i: s̪əb̪h̪ə b̪h̪əe: rəh̪ələ ət̪ʰɪ s̪e: ba:t̪ə t̪ṣ̪ə ŋəhi ət̪ʰɪ . s̪əma:d̪h̪a:ŋə t̪ṣ̪ə b̪ət̪a:b̪əh̪ə . "

"s̪əma:d̪h̪a:ŋə ko:ŋo: b̪h̪əgəva:ŋə t̪ṣ̪ə kəŋəŋə ŋəhi . fiəməre:-t̪o:ra: a:gu: a:b̪əe: pəŋəŋə . "

"fiəmə t̪ṣ̪ə s̪əb̪h̪ə t̪əŋəh̪ē: t̪əj̪a:rə t̪ʰi: . mudā: ke:məh̪əŋə ki: kəri: s̪e: ma:ŋəgəŋəŋə t̪ʰa:hi: . "

"s̪e: s̪əb̪h̪ə ke: kəŋəŋə? d̪ɪ̄əkəra: kəŋi:ko: əki:lə t̪ʰəikə s̪e: əpəŋə s̪pa:r̪t̪h̪əme: la:gi d̪ɪ̄a:it̪ə ət̪ʰɪ . ke: v̪i:va:d̪əme: pəŋəŋə? "

"d̪e:k̪h̪əh̪əkə, ko:ŋo: ŋəv̪ə d̪ələ b̪əŋa:e:b̪ə, o:kəra: t̪ʰəla:e:b̪ə a: e:hi jo:g̪ə b̪əŋa:e:b̪ə d̪ɪ̄e: o: t̪ʰuŋa:o: ləŋəŋə:

a: dʒi:tʃe: bəɦutʃə kəʈɦɪnʃə ba:tʃə tʃɦəɪkə . e:ɦime: ʃa:lə:
 la:ɡɪ ʃəkəɪtʃə ətʃɦɪ . tʃəʈɦa:pɪ, ba:tʃə bəɦɛ:, nʃɦɪ bəɦɛ:
 tʃəkərə kə:nɔ: tʃɦe:kə:nʃə nʃɦɪ ətʃɦɪ . kə:rəɦə dʒe: ʃəʈɦa:me:
 bəɦɛlə dʒe: lə:kəʃəbɦə ətʃɦɪ, ʃe: kə:nɔ: tʃɦupə tʃə rəɦəʈʃə
 nʃɦɪ . o:ɦo: ʃəbɦə ɦəɦəərəʃəbɦəkə kɪtʃɦu-nʃe: kɪtʃɦu kə:tʃə
 nʃka:ləba:kə prəja:ʃə kərəʈʃə, ɦəɦəərə a:dʃəɦi:ʃəbɦəkē:
 tʃərəɦə-tʃərəɦəkə prələ:bɦəɦə dʃəe: pɦo:tʃəba:kə prəja:ʃə
 kərəʈʃə, dʒe: nʃɦɪ o:kərə ba:tʃə ʃuɦəʈʃəɪkə tʃəkərə:ʃəbɦəkē:
 kə:nɔ:-nʃe:-kə:nɔ: tʃərəɦē: pɦəʃe:ba:kə prəja:ʃə kərəʈʃə ."
 "tʃəkɦəɦə?"

"ɦəɦəərə: ɦɪʃa:be: tʃə dʒe: vɦo:dɦi: dʃələ ətʃɦɪ, o:kərə
 ʃəɦəjə:gə li: . tʃəkɦəɦəɦɪ ɦəɦəʃəbɦə kɪtʃɦu kəe: ʃəkəbə ."
 "kəɦəkə mə:nʃe: dʒe: dʒəɦəkra:nʃɦ dʃələ(dʒe:ke:dɦi:kə
 ʃəgə mɦɪ dʒa:ɦ ."

"a:o:rə ki: ? məɦka:pərə dʒɦukəɦa:ɦ dʒəru:ɦi: tʃɦəɪkə .
 dʒe: ʃəʈɦi: dʒəkə: tʃɦa:tʃɦe: rəɦəɪtʃə ətʃɦɪ, ʃe: tʃuɦ dʒa:ɦtʃə ətʃɦɪ
 ."

"mudə: e:kəʈa: ba:tʃə nɦi:kəʃə bu:dʒɦɪ ləe:ɦə . ʃəɦəgrə
 vɦka:ʃə dʃələ (e:ʃəbɦi:dɦi:) əkɦəɦə ɦa:ʃəɦəɦe: ətʃɦɪ .
 o:kərə: kɦɦla:pɦə ke:o: dʒəldɦi: ʃa:məɦe: nʃɦɪ a:bəe:
 tʃɦa:ɦəʈʃəɦə ."

"dʃe:kəɦəkə . dʃəe:lə:ʃə tʃə ba:tʃə nʃɦɪ bəɦəʈʃə . dʒəkərə:
 dʒe: kərəba:kə ɦo:ɦkə ʃe: kərəo: . ɦəɦəʃəbɦə tʃə əpəɦə
 vɦtʃɦa:rəɦe: ʃpəʃtə ɦo:ɦ . i: dʃuɦa: dʃərəpə:kə, kə:ɦərəkə
 le:lə nʃɦɪ tʃɦəɪkə . dʒe: dʒi:bəe: ʃe: kɦe:ləe: pɦa:gə ."

ləɾəŋɑ:ɪ t̪ɔ̃ t̪ʰəɦie: . d̪ɔ̃kʰəŋə s̪əbʰə d̪ɔ̃ɑ:n̪e: b̃ət̪e:ba:me:
la:gələ rəɦɪ d̪ɔ̃ɑ:e:t̪ə t̪ɔ̃ pəɦɪvət̪əŋə ɦo:e:t̪ə ke:n̪ɑ:?"

"t̪ʰi:kə t̪ʰəɦkə, ɦəməs̪əbʰəʂ̃ə s̃əpəɦkə kəri: s̪əe:ɦə n̪e: ."

"ɑ:o:rə ki:?"

ɦəməs̪əbʰə d̪uŋu:go:t̪e: gəppə kə_ɪe: rəɦələ t̪ʰələɦɪ kɪ:
s̃əd̪i:pə o:t̪əe: pəɦɪt̪ʰələ . ɦəmərə:s̪əbʰək̃e: d̪e:kʰɪ o:
kəŋi: ət̪ʰəbʰɪt̪ə d̪ɔ̃əru:rə bʰe:lə mud̪ɑ: d̪ɔ̃əld̪i:e: s̪əɦɪ:
mud̪ɑ:me: a:bɪ ge:lə .

"t̪ũ: s̪əbʰə e:ɦɪt̪ʰɑ:mə?"

"s̃əj̃o:ge:s̃ə kɑ:lɦɪ e:ɦɪt̪ʰɑ:mə əe:ləɦɪ . mud̪ɑ: gəũva:
ŋəɦɪ t̪ʰət̪ʰɪ. ɦuŋəkərə bʰɑ:gɪŋə t̪ʰət̪ʰɪŋə . o:e:ɦə
ɦəmərə:s̪əbʰək̃e: s̪pɑ:gət̪ə kəe: rəɦələ t̪ʰət̪ʰɪ."

"ɦəməɦɪ t̪ɔ̃ ɦuŋək̃e:s̃ə bʰē:t̪ə kərəba:kə ɦe:t̪u a:e:lə rəɦɪ:
."

ɦəmə s̃əd̪i:pək̃e: d̪e:kʰəɪt̪ə rəɦɪ d̪ɔ̃ɑ:ɪt̪ə t̪ʰɪ: . o: bʰi:t̪əɾəs̃ə
kɪt̪ʰu pəre:s̪ɑ:n̪ə la:ɡɪ rəɦələ ət̪ʰɪ . kɪt̪ʰu bɑ:d̪ɔ̃ɪ ŋəɦɪ
rəɦələ ət̪ʰɪ .

o: be:rə-be:rə pɑ:t̪ʰu: d̪ɪs̪ə t̪ɑ:kɪ rəɦələ ət̪ʰɪ . o:kərə
mɑ:n̪əʂɪkə s̪t̪ʰɪt̪k̃e: d̪e:kʰəɪt̪ə ʃəkt̪uŋɑ:t̪ʰə bɑ:d̪ɔ̃ɪ uɫʰəɪt̪ə
t̪ʰət̪ʰɪ-

"bɑ:t̪ə ki: ət̪ʰɪ? t̪ũ: bəɦɪt̪ə pəre:s̪ɑ:n̪ə bud̪ɔ̃ɑ: rəɦələ
t̪ʰəɦə? be:rə-be:rə pɑ:t̪ʰu: d̪ɪs̪ə kɪe:kə d̪e:kʰɪ rəɦələ
t̪ʰəɦə? "

mud̪ɑ: s̃əd̪i:pə kɪt̪ʰu ŋəɦɪ bɑ:d̪ɔ̃ələ . t̪ʰuppe: rəɦɪ ge:lə
."

दे:बान्ककं न्ने:त्ता:दडि: बान्बा:कं क्क^१स्सा: बान्फुत्तं रो:त्तकं
 अत्त^१ . हुन्ककरं ग्ग^१रकं न्ना:मं दे:बान्कं रान्नु .
 दे:बान्ककं पित्त: बान्फुत्तं ग्ग^१रि:बं रान्नुत्त^१. बान्फुत्तं
 मो:सकिलसं दडि:वन्-जा:पन् कंरत्त^१ . गा:मंमे: बान्फुत्तं
 कंमं दडि:मि:न्नु रान्नु . कित्त^१ु दडि:मि:न्नु बत्ता:परा
 स्रे:फो: कंरत्त^१ . अ:मकं मा:संमे: हा:त्तपरा अ:मं बे:त्ति
 ले:त्त^१ . कुत्ता:रकं मा:संमे: कुत्ता:रं पे:रि कं: ग्ग^१:रं
 बान्ना:बत्त^१,स्रे:फो: बे:त्त^१त्त^१ . दडि:क^१न्नु ए:फु:सब^१सं
 का:दडिं न्नुत्तं त्तलंनु त्तं कंफो: का:लं कलकत्ता: स्रे:फो: त्तलं
 दडि:त्त^१ . ओ:त्त: ब^१न्नुत्ता:कं का:दडिं कंरत्त^१ . दे:बान्कं
 हुन्ककरं ए:कंमा:त्तं पुत्तं रान्नुत्त^१ . सडि:क^१न्नु
 हुन्का: अंनं: संगे: रा:क^१त्त^१ . दडि:क^१न्नु कक^१न्नु ओ:
 कलकत्ता: दडि:त्त^१ त्तं दे:बान्ककं: स्रे:फो: संगे: ले:न्ने:
 दडि:त्त^१ . न्ने:त्ता:दडि:कं मा:ए:कं मत्त^१ु बान्फुत्तं कंमं
 बं:स्रे:मे: ब^१ं: गे:लं रान्नु . त्तं: हुन्ककरं पित्त:
 मा:ए:कं का:दडिं स्रे:फो: कंरत्त^१ . ए:कत्ता: बे:त्ति:
 त्तलंनु,दडि:करं ब्रि:हं गा:मे: लगं स्रि: (संदि:पकं
 गा:मंमे:) ब^१:लं त्तलंनु . न्ने:त्ता:दडि:कं न्ने:न्नुपंनं:सं
 ओ:फि:गंमंमे: अ:वा:गंमंनु रान्नुत्तं त्तलंनु.
 ओ:फि:कंमंमे: संदि:पो:सं हुन्ककरं पंरित्तंजं ब^१:लंनु .
 न्ने:त्ता:दडि: अंनं पित्त:कं ग्ग^१रि:बि: दे:क^१न्नु: रान्नुत्त^१ . ओ:
 अंनं पंरिवा:रकं रकंसा: कंरत्तं-कंरत्तं ए:कंबे:रं

kələkəttə:me: bima:rə pərlə:fiə a: ənətjō:ke:me: tʃəlɪ
 dʒa:ɪtə rəfiə:fiə . nə:tɑ:dʒi: o:hi şəməjəme: bi:e:me:
 pərlə:fiə tʃə:fiə . dʒe:nɑ:-tə:nɑ: kələkəttə:me:
 hənəkərə ət̪mə şəşka:rə kəe: ga:mə gʰurɪ ge:la:fiə .
 təkərə ba:dəkə fra:ddʰəkərmə ga:me:me: ke:lət̪ɪ .
 pɪtɑ:kə de:fiə:nt̪əkə ba:də o: e:kədəmə əşəgərə bʰəe:
 ge:lət̪ɪ. a:bə ki: kərət̪ɪ ? dʒe:nɑ:-tə:nɑ: bi:e:kə
 pəri:kşɑ: de:lən̪ . təkərə ba:də fəkt̪pʊrəmə tʃəlɪ
 ge:la:fiə . o:t̪əe: dʒe: ka:dʒə bʰe:t̪ən̪ şe: kərəe: ləgəla:fiə
 . krəməfəhə hənəkərə fəkt̪pʊrəməme: pəri:tʃəjə bərlə:fiə:
 ləgələn̪ .

fəkt̪pʊrəməme: rəfiə:fiə o: tʃuşənə şe:fiə kərət̪ɪ .
 o:hi:krəməme: şəməgrə vika:şə dələ (e:şəbʰi:d̪i:)kə
 tət̪ka:li:nə əd̪jəkşə şumət̪ədʒi:kə be:t̪i:-məfiəma:kē:
 şe:fiə tʃuşənə pərlə:bə:fiə . şəjō:gə e:fiə:fiə bʰe:ləikə dʒe:
 fiəka:şə pərlə:fiə:kə ba:də o:kərə pəri:kşɑ:pʰələme:
 n̪rət̪ərə s̪ud̪a:rə fiə:fiə ge:ləikə . be:t̪i:kə pəri:kşɑ:pʰələ
 n̪i:kə bʰe:la:şə əd̪jəkşədʒi: gədəgədə rəfiə:fiə .
 nə:tɑ:dʒi:kə ma:nəda:nə bərlə:fiə ge:lən̪.
 əd̪jəkşədʒi:kə gʰərəme: nə:tɑ:dʒi:kə şəməjə-kuşəməjə
 a:va:gəmənə şe:fiə: fiə:fiə rəfiələn̪. məfiəma: şe:fiə:
 hənəka: şəge: be:şj: şəməjə bɪt̪əbəe: ləgəlɪ . kəfiə: ka:lə
 bədʒa:rə-fiə:t̪ə şe:fiə: dʒa:e: ləgəlɪ . dʒə ko:n̪o: ka:dʒə
 fiə:fiə:kə t̪ə de:bənəkə şəgə kəe: o: tʃəlɪ dʒa:ɪtə .
 əd̪jəkşədʒi:kə pəri:va:rəme: hənəka: prət̪e: t̪ət̪e:kə

viʃva:ʃə rəhəikə dʒe: ke:o: ko:ŋo: prəkɑ:rəkə a:ʃəkɑ:
 ʃo:tʃio: nəhi ʃəkəitə tʃʰələ . kitʃʱu dʌnəkə ba:də
 məhima:kə mətʃrikəkə pəri:kʃɑ:pʰələ bəhəra:e:lə . o:
 prətʰəməʃre:ŋi:me: ŋi:kə ŋəbərəʃə pəri:kʃɑ: pa:ʃə
 ke:ləkə.

ədʱjəkʃədʒi:kə ŋe:tɑ:dʒi:kə prətʃ viʃva:ʃə bətʰitʃe: ge:ləŋ
 . o: huŋəkərə pəristʰitʃə ʃe:ho: tʃitʃtə rəhəitə tʃʰələ:hiə .
 e:kədʌŋə məuka: dʃe:kʰi huŋəkɑ: pa:rti: ka:rjɑ:ləjəme:
 ka:dʒə dʰəra: dʃe:ləkʰi:ŋə . təkərəba:də huŋəkərə
 dʒi:vəŋə kitʃʱu a:ʃɑ:nə ho:bəe: ləgələŋ . dʃe:bəŋə
 bəhitə imɑ:nɖɑ:ri:ʃə ədʱjəkʃədʒi:kə ʃe:va: kərətʰi .
 ʃəgəhi huŋəkərə gʰərəpərə məhima:kə tʃuʃəŋə tʃə kəritʃe:
 rəhəitʰi .

məhima: a: dʃe:bəŋə ʃəməjə-kusəməjə e:kə-dʒo:ʃərəʃə
 bʰe:tə kəritʃe: rəhəitə tʃʰələ:hiə . ədʱjəkʃədʒi:kə
 pa:riva:rikə va:tɑ:vərəŋə ŋəməktə rəhəba:kə ka:rəŋə
 kəkəro: e:hiʃəbʰə viʃəjəpərə dʱjɑ:nə nəhi ge:ləikə .
 kəkəro: tʃitʃɑ: kərəba:kə prəjo:dʒəŋə nəhi bʰe:ləikə .
 o:huŋɑ: ədʱjəkʃədʒi:kə gʰərəkə ba:re:me: tʃərəhə-
 tʃərəhəkə kʰiʃʃɑ: ʃəʃe: ʃəktʃurəməme: ʃuŋələ dʒɑ:itə
 tʃʰələ . mudɑ: tʃe: ki:? kəkəro: ʃɑ:hiʃə rəhəikə dʒe:
 huŋəkərə ʃɑ:məŋe:me: kitʃʱu ba:dʒi le:tə. ko:ŋo:
 prəjo:dʒəŋo: nəhi rəhəikə.

e:kədʌŋə məhima: a: dʃe:bəŋə gəga: ka:təme: bəhitə
 dʃe:ri: dʰəri bəʃlələ rəhi dʒɑ:itə ge:la:hiə . ʃəməjəpərə gʰərə

va:pəşə g^hurəba:kə fi:şə nəhi rəhi ge:lənu. idʒo:riɑ:
 pəşəri ge:lə rəhəikə . gəga:kə prəva:hiə a:gu:-pa:tʃu:
 fi:itə rəhiətə tʃələikə . o:hiŋɑ: fiuŋəko: şəb^həkə
 mo:nəme: tu:p^ha:nə mətʃələ rəhənu. bəti: ka:ləkə ba:də
 əŋhiərə əe:ba:kə şəb^ha:vəŋɑ: bəŋəitə dɛ:k^hi o: şəb^hə
 ut^həla:hiə a: va:pəşə g^hərə dʒə bida: b^həe: ge:la:hiə .
 təkərə ba:də i: krəmə tʃəlitə: rəhələ . əd^hjəkşədʒi:kē:
 şəməjə nəhi rəhənu,pəri va:rəme: kəkəro: ko:ŋo:
 mətʃələbə nəhi rəhənu . məhi ma: a: dɛ:bəŋəkē: kə^hukə
 pərəba:hiə nəhi rəhi ge:lə rəhənu . pəriŋɑ:mə b^he:lə dʒe:
 e:kədnə şɑ:dʒ^həme: o: şəb^hə ŋuŋəjə ke:lə^hi . o:hi
 ŋuŋəjəkē: la:gu: kərəba:kə fi:tu dɔ:şəre: dʒə a:rjə
 şəma:dʒə məd^hirə pəhūtʃələ^hi a: o:təe: əpəŋə kitʃu
 mɪtʃəşəb^həkə upəst^hi tʃime: biɑ:hiəkə vid^hi pu:ŋə kəe:
 le:lə^hi . biɑ:hiə ke:la:kə ba:də fiuŋəka:şəb^həkē: şɑ:hişə
 nəhi fi:ŋu dʒe: g^hərə va:pəşə dʒɑ:i . şo:dʒ^he:
 fəktʃurəmə ti:şəŋə tʃəlɪ ge:lə^hi . o:təe:
 vidʒəjəpurəməkə re:ləga:ti: la:gələ rəhəikə . dʒe:ŋɑ:-
 tɛ:ŋɑ: tɪkətəkə dʒo:ga:rə ke:lə^hi a: tɾe:nəme: bəisɪ
 ge:lə^hi .

dɔ:şərə dʒəşɑ:dʒ^həme: vidʒəjəpurəmə ti:şəŋə
 pəhūtʃəla:hiə . ple:təp^ha:ri mə ŋəbərə e:kə pərə tɾe:nəşə
 utəri dʒu:go:tɛ: bē:tʃəpərə dʒɑ: kəe: bəisɪ ge:lə^hi .
 şədʒo:gə dɛ:k^hiəukə dʒe: o:hi: şəməjəme: əd^hjəkşədʒi:
 vidʒəjəpurəməşə fəktʃurəmə va:pəşə dʒe:ba:kə fi:tu

o:tʰe: pəhũtʃlɑ:fɦə . o:tʰe: dũnu:go:tʃe:kē: e:tʃe:kə
ləgi:tʃɦe: bɦe:ʃlə dʃe:kɦɪ kəɳi:kɑ:lə tʃɦ fɦuɳkɑ: vɪʃvɑ:sʃ
ɳɦɦ bɦe:ləɳɳ dʒe: o:e:fɦe:ʃbɦə tʃɦtʃɦ. mudɑ: ləgə
ə:lɑ:kə bɑ:dʃ bɑ:tʃ pəritʃɦɑ: ge:ləɳɳ .

"məɦɦɦɦɦ! məɦɦɦɦɦ!"-ədʃɦkʃədʒi: əbɑ:dʒə dʃe:ləɳɳ . i:
tʃɦ bɑ:bu:dʒi: bu:dʒɦɑ: rəɦɦlə tʃɦtʃɦ . məɦɦɦɦɦ: fɦuɳkərə
əbɑ:dʒə ʃũɳɳ pɑ:tʃɦu: dʃɦ gɦuməli:fɦə. əpəɳə pɪtɑ:kē:
ʃɑ:məɳe: dʃe:kɦɪ o: fɦətʃbətɑ: ge:li:fɦə. dʃe:bəɳə ʃe:fɦo:
əkətʃkɑ: kəe: bē:tʃɦpərəʃʒ uʃɦlɑ:fɦə . məɦɦɦɦɦ:kə
mɑ:tʃɦɦe: ʃũɳɳrə dʃe:kɦɪ ədʃɦkʃədʒi:kē: bɑ:tʃ
budʒɦəbɑ:me: dʃe:ri: ɳɦɦ bɦe:ləɳɳ . kəɳi:kɑ:lə tʃɦ bəɦɦtʃ
tʃɦgũɳtɑ:me: rəɦɦtʃɦ. pɦe:rə əpəɳɑ:kē: ʃəmɦɦɦɦɦ.

"dʒəkɦəɳə tʃɦrɑ:ʃbɦəkē: bɦɦɦ kərəbe:kə tʃɦləukə tʃɦ
fɦmərə: tʃɦ kəɦɦtʃɦ? ɳi:kəʃʒ uʃʃvə məɳbɦtʃɦɦũ .
lɔ:kəʃbɦəkē: bədʒəbɦtʃɦɦũ. gi:tʃ-ɳɑ:dʃ fɦo:ɪtʃ . mudɑ:
kɔ:ɳo: bɑ:tʃ ɳɦɦ . dʒe: bɦe:ləɳkə,ʃe: bɦe:ləɳkə . a:bə
ʃbɦəgo:tʃe: fəktʃpυrəmə tʃɦləɪtʃ tʃɦi: . o:tʃɦɦ a:gu:kə
kɑ:rjəkrəmə məɳɑ:e:bə. mɔ:ɳkə kɪtʃɦuɔ: əbɦɦɦɦɦ: ʃɦ
pυ:mə fɦo:əe: . o:tʃe: ʃvɑ:gətʃ ʃmɑ:rɔ:fɦə a:jɔ:dʒɦtʃ
kəe:lə dʒɑ:e:tʃ . tʃkərə bɑ:dʃ tʃɦrɑ:ʃbɦəkē: dʒətʃe:
dʒe:bɑ:kə fɦo:əe: ʃe: dʒə_ɪɦɦ ."

ʃbɦə kɪtʃɦu əɳɦku:lə dʃe:kɦɪ dũnu:go:tʃe: ədʃɦkʃədʒi:kə
ʃʒge: tʃre:ɳəʃʒ fəktʃpυrəmə vɑ:pəʃə bɦdɑ: bɦəe: ge:lɑ:fɦə.

ədʱjəkʂədʒi:kə be:ʈi:kə bɪa:ɦəkə ʂpa:gəʈə ʂama:ro:ɦə
 ʃəktɪpurəmome: d̪u:məd̪h̪a:məʂʂ mən̪a:olə ge:lə .
 e:kə ʂəpt̪a:ɦə d̪h̪əri vɪvɪd̪h̪ə ka:rjəkɾəmə tʃəlɪt̪ə rəɦələ .
 t̪əɾəɦə-t̪əɾəɦəkə n̪ɪt̪jə-ʂʂgi:t̪əʂʂ məɦəpʰɪlə d̪ɪn̪ə-ra:t̪ɪ
 a:n̪əʂd̪əməjə bən̪ələ rəɦɪt̪ə tʃʰələ . d̪ʒəkəra: d̪ʒe: mo:n̪ə
 ɦo:ɪ ʂe: kʰa:u,d̪ʒe:ɦən̪ə gi:t̪ə ʂun̪əba:kə mo:n̪ə ɦo:əe:
 ʂe: ʂun̪u . pʰɪlmə d̪e:kʰəba:kə ɦo:əe: t̪ə ʂəe:ɦə d̪e:kʰu:
 kəɦɪ n̪əɦɪ ʂəkəɪt̪ə tʃʰi: d̪ʒe: o:ɦɪt̪h̪a:məkə va:t̪a:vəɾəŋə
 kəʈe:kə a:n̪əʂd̪əməjə rəɦəe: . ʃəktɪpurəməkə ʂəməʂt̪ə
 gəŋəma:n̪jə lo:kəʂəbʰə e:ɦime: ʂəmmɪɪt̪ə bʰe:ləʈʰɪ.
 d̪ʒəjə-d̪ʒəjə bʰəe: ge:lə .

məɦɪma:kə ʂʂgə d̪e:bən̪əkə bɪa:ɦə o:kəɾə d̪ʒi:vən̪əkə
 e:kəʈa: d̪ʒəbəɾəd̪əʂt̪ə pəɾɪvəɾt̪ən̪əkəri: gʰəʈəŋa: ʂa:bɪt̪ə
 bʰe:lə . ədʱjəkʂədʒi: bəɦɪt̪ə d̪ɪn̪əʂʂ e:kəʈa: ʂəɦɪ:
 ut̪t̪əra:d̪h̪ɪka:ri:kē: t̪a:kɪ rəɦələ tʃʰələ:ɦə . d̪ɪn̪ə-ra:t̪ɪ
 pa:r̪t̪i:kə ka:d̪ʒə kəɾɪt̪ə-kəɾɪt̪ə t̪h̪a:kɪ ge:lə rəɦəʈʰɪ .
 d̪e:bən̪əpəɾə ɦun̪əkəɾə d̪h̪ja:n̪ə bəɦɪt̪ə d̪ɪn̪əʂʂ tʃʰələŋɪ .
 a:bə t̪ə o: ɦun̪əkəɾə d̪ʒəma:e: bən̪u ge:lə tʃʰələkʰɪŋə.
 ʂo:tʃələ:ɦə d̪ʒe: ɦun̪əke: a:gu: kəe:lə d̪ʒa:e: . o:n̪a: o:
 məɦɪma:kē: pəɦɪŋe: məuka: d̪e:bəe: tʃa:ɦəʈʰɪ . mud̪a:
 o: ra:d̪ʒəŋɪ:t̪ɪme: d̪ʒe:ba:ʂʂ ʂa:pʰe: mən̪a: kəe: d̪e:n̪e:
 rəɦəŋɪ .

"ra:d̪ʒəŋɪ:t̪ɪme: ɦəməra: ko:n̪o: ru:tʃɪ n̪əɦɪ əʈʃɪ ."-o:
 ʂa:pʰe: d̪ʒəba:bə d̪əe: d̪e:n̪e: rəɦəŋɪ . mud̪a: a:bə t̪ə o:

vikalpə bʰe:ɽi ge:lə rəhəŋɯ. t̪ē: bɪŋa: ko:ŋɔ: vil̪əbəkē:
a:gu: bəɽʰəba:kə ŋɯŋəjə ke:ləŋɯ . e:kəɽɯŋə ʃā:d̪ʰəme:
o: məɦima: a: d̪e:bəŋəkə ʃōge: gəppə-ʃəppə kəɽəɽə
t̪ʰəla:ɦə . ma:ɦəulə əŋɯku:lə d̪e:kʰɪ bəd̪əla:ɦə-"ɦəmə
a:bə ra:d̪əŋi:t̪ɯ kəɽəɽə-kəɽəɽə t̪ʰa:kɪ ge:lə t̪ʰi: . bəɦut̪ə
ɽɯŋəʃō e:kəɽa: ʃəɦi: ut̪t̪əra:d̪ɦika:ri:kē: t̪a:kɪ rəɦələ
t̪ʰələɦiũ . ʃōjo:gəʃō d̪e:bəŋə ɦəməra:ʃəbʰəkē: bəɦut̪ə
upəjukt̪ə bu:d̪ʰa: rəɦələ t̪ʰəɽʰɪ . ɦəmə t̪ʰa:ɦəɽə rəɦi: d̪ʰe:
pa:ɽi:kə kəma:ŋə pəɦva:re:me: rəɦi d̪ʰa:e: . ʃe:ɦo:
əbʰila:ʃa: ɦəməra pu:ra: bʰəe: d̪ʰa:e:t̪ə. ɦəməra:
d̪ʰi:bəɽə kəkəro: ʃa:ɦəʃə ŋəɦi t̪ʰəikə d̪ʰe: ɦəməra
prəʃt̪a:vəkə viro:d̪ʰə kəɽəɽə . ʃəbʰəkə pʰa:ilə ɦəməra
a:ləmi:ra:me: b̪əɽə ət̪ʰɪ . d̪ʰō ke:o: əŋəɽə kəɽəɽə t̪ə
pəɦŋa:mə bʰo:gəɽə . i: ba:t̪ə ʃəbʰə d̪ʰəŋəɽə ət̪ʰɪ . t̪ē:
ɦəməra: vit̪ʰa:rəʃō d̪ʰəld̪i:e: d̪e:bəŋəkē: pa:ɽi:kə
ka:ɽjəka:ri: əd̪ɦjəkʃə bəŋə:ba:kə gʰo:ʃəŋa: kəe: d̪e:lə
d̪ʰa:e: . t̪o:ɦəra ʃəbʰəkə ki: vit̪ʰa:rə?"

d̪e:bəŋə ʃpi:kɽi:me: mu:ɽi: ɦila: d̪e:ləŋɯ . t̪əkəra ba:d̪ə
əd̪ɦjəkʃəd̪ʰi: bɪŋa: ko:ŋɔ: vil̪əbəkē: a:gu: bəɽʰəɽə
ge:la:ɦə . d̪e:bəŋə pa:ɽi:kə ka:ɽjəka:ri: əd̪ɦjəkʃə bəŋa:
d̪e:lə ge:la:ɦə . t̪əɽəbe: ŋəɦi,t̪əkəra ba:d̪ə d̪ʰəɽə:kə
pəɽəʃəbʰə rəɦəikə t̪a:ɦipərə go:t̪ə-go:t̪ə kəe: d̪e:bəŋəkə
pəʃiɽəkə lo:kəʃəbʰəkē: bəɦi:ʃa: d̪e:lə ge:ləŋɯ.
əd̪ɦjəkʃəd̪ʰi:kə ka:məŋa: re:ɦə rəɦəŋɯ d̪ʰe: d̪e:bəŋə
ŋɯʃk̪əɽəkə ra:d̪ʰə kəɽəɽə . pa:ɽi: a: ʃəra:ka:ra d̪uŋɯ:me: .

əḍḥjəkṣəḍḗ:kə o:fiṛṫa:mə ṣṣbṓḍḥə bʰe:la:ṣṣə ḍe:bəṇəkə
bʰa:ɡjə pələṫi: le:ləkəṇṇ . o: fiṇṇəkərə əku:ṫə ṣṣpəṫṫikə
məfiṛma:kə ṣṣgə utṫərə:ḍḥika:ri: bʰəe: ge:ləṫḥi. ṣṣgəfi
pa:ṛṫi:kə ka:ṛjəka:ri: əḍḥjəkṣəkə pəḍə ṣṣe:fi:
ḍəfi:e:ḍḗme: bʰe:ṫi ge:ləṇṇ .

mudḍa: ṣṣbʰəṫa: ṣṣo:ṫḥəla:fi: ṫḥo:ṫəbe: fi:ṫə
ṫḥəikə?pa:ṛṫi:kə bəfiṫə vəriṣṫḥə lo:kəṇṇṣṣbʰə kəfi ṇəfi
kəfi:ṣṣə a:ḥə ləgəo:ṇe: ṫḥəla:fiə ḍḗe: əḍḥjəkṣəḍḗ: a:ṣṣṇṇ
kʰa:li: kərəṫa:fiə ṫṣə fiṇṇərə: ṇṣṣbərə a:o:ṫə. mudḍa:
əṫḥa:ṇəkə ḍe:bəṇṇə kəṫəfiṫṣṣə ṫəpəkḥi ge:la:fiə. e:kəfi be:rə
ka:ṛjəka:ri: əḍḥjəkṣə ṣṣe:fi: bəṇṇ ge:la:fiə. ṣṣbʰəṫa: ḥəṫṫ
fiṇṇəke:me: ke:ṇḍḥṫṫə bʰəe: ge:ləṇṇ. bṓkri:
lo:kəṣṣbʰəkə fi:ṫḥəme: pʰo:kəla: . əḍḥjəkṣəḍḗ:kə e:fi
ka:ḍḗəkə ṣṣa:məṇḍa:-ṣṣa:məṇṇi: ṫṣə ke:o: viro:ḍḥə ṇəfi
ke:ləkə ,mudḍa: pa:ṛṫi:me: bʰi:ṫəre:-bʰi:ṫərə ḍu: guṫə
bəṇṇ ge:lə . e:kəguṫəme: vəriṣṫḥə lo:kəṣṣbʰə ṫḥəla:fiə ḍḗe:
əpəṇḍa:-a:pəkṓ: ṫḥəgələ məfiṣṣu:ṣṣə kəe: rəfiələ ṫḥəla:fiə .
ḍo:ṣṣərə ḍiṣṣə ḍe:bəṇṇ a: fiṇṇəkərə ṣṣməṫṫḥəkə ṫḥəla:fiə .
ṣṣfi: ma:ṇṇəme: o: ṣṣbʰə ḍe:bəṇṇəkə ko:ṇo: ḥubʰəṫḥṫṫəkə
ṫḥəla:fiə ṣṣe: ba:ṫə ṇəfi rəfiəikə . ḍe:bəṇṇəkə ṣṣgə
ḍe:ba:me: fiṇṇəka: ṣṣbʰəkṓ: ṫa:ṫka:li:kə pʰəe:ḍa:
bʰe:ləṇṇ . pa:ṛṫi: a: ṣṣərəka:rəme: məfiṫṫəpu:ṇə
pəḍəṣṣbʰə bʰe:ṫəṇṇ . mudḍa: ṫḥo:ṫəbe: ḍṇṇəkə ba:ḍə
ṫḥṇṇa:o: bʰe:ləikə . əḍḥjəkṣəḍḗ:kə pṛəbʰa:vəṣṣə va:
ḍḗe:ṇa:-ṫe:ṇa: fiṇṇəkərə pa:ṛṫi: ṫḥṇṇa:o: ḍḗi:ṫi ṫṣə ge:lə

mudā: ra:dʒjəprəmukʰəkə pəɖə ke:ɔ: a:ɔ:rə fiətʰia:
le:ləkə . pa:rʃi:kə tʃʊnələ ge:lə dʒənə prətʃnɪdʰime: ʃə
bəʃumətə ɖe:bənəkə kʰila:pʰə tʃəlɪ ge:lənɪ. pərɪnɑ:mə
ʃɑ:mənɛ: tʃʰələ.

tʃʊnɑ:ɔ: dʒitəba:kə fi:tʃu nɛ:tɑ:dʒi: ko:nɔ: kərɪmə
tʃʰo:tənɛ: nɛʃi tʃʰələ:fiə. fiəməsəbʰə ʃɛ:fiɔ: ʃurume:
ɔ:kərə pa:tʃu:-pa:tʃu: gʰumətə rəʃələʃhū . mudā: ʃɑ:pə
ʃəge: dɔ:ʃtʃi: kətɛ:kə ka:lə tʃələitə? məuka: pəbɪtəʃi ɔ:
fiəmərə:ʃəbʰəkē: ɖəkə ma:rəla:fiə . a:ɔ:rə dʒe: bʰe:lə,ʃɛ:
bʰe:lə mudā: fiəməsəbʰə nɛ:tɑ:dʒi:kē: nɪ:kəʃə tʃʊnɪ
ge:ləʃhū . nɛ:tɑ:dʒi:kē: tʃə fiəmərə:ʃəbʰəpərə kəʃiɔ:
vɪʃɑ:ʃə rəʃəbe: nɛʃi kərənɪ. ɔ: tʃə fiəmərə:ʃəbʰəkē:
ma:tɾə ɪʃtəma:lə kərəitə tʃʰələ:fiə. mudā: kətɛ:kə dɪnə
e:nɑ: tʃələitəikə? a:kʰirə fiəmə,ʃəktʃnɑ:tʰə a: ʃəɖi:pə
e:kətʰɑ:mə bʰəe: ge:ləʃhū . e:kətʰɑ:mə a:bɪ tʃə ge:ləʃhū
mudā: fiəmərə:ʃəbʰəkə pa:ʃəme: ʃɑ:dʰənə bəʃutə
ʃi:mɪtə tʃʰələ . a:i-ka:lɪkə ra:dʒənɪ:tʃ tʃə ma:tɾə tɑ:ka:kə
kʰe:lə ətʃʰi . dʒə tɑ:ka: ətʃʰi,la:tʰi: ətʃʰi təkʰənəʃi
ʃɪɖdʰɑ:nɪkə ba:tə kəru: .

15

ʃəɖi:pə ətʃɑ:nəkə fiəmərə: ʃəbʰəkə ləgi:tʃə a:bɪ ge:lə
tʃʰələ . e:ʃiʃə pəʃiɪnɛ: bəʃutəɖnə dʰəɪ ɔ: nɛ:tɑ:dʒi:kə
kʰɑ:ʃəmə-kʰɑ:ʃə rəʃəe: . a:bə ki: bʰe:ləikə ki: nɛʃi ɔ:
ɔ:ʃiʃɑ:məʃə dʒɑ:nə bətʃɑ: kəe: bʰɑ:gələ . a:e:lə tʃə rəʃəe:

gāṁva:sṣā b'hē:ṭā kārāe: mudā: b'hē:ṭi ge:līaikā hāmāṣṣāb'hā . o: ṭṭe:kā a:hāṭṭā lāgāṭṭā ṭṭhālā dṣe: māuka: b'hē:ṭiṭṭhī mo:nākā ba:ṭṭā ugālāṭṭā ge:lā . ṭṭuppā rāhābā o:kārā: bāṣṣāme: nṭhī rāhāikā. o: kāhāe: la:gālā-

"kiṭṭhū kārāṭṭā dṣā:u . lāgāṭṭā āṭṭhī dṣe: mā:ṭṭhā p'hā:ṭi dṣā:e:ṭṭā."

"ki: b'hē:lāhā?"

"ki: kāhū? ba:dṣālā nṭhī dṣā:ṭṭā āṭṭhī . i: nṭe:ṭā:dṣī: bāṭṭā āṅjā:ji: āṭṭhī,nṭi:ṭṭā āṭṭhī . ṣṣāb'hā ṭṭārāhē: bārāba:dṭā kāe: ḍe:lākā ."

"re! b'hē:lāikā ki: ṣṣe: ṭṭā budṣhāikā?"-fāktṭnā:ṭṭhā ba:dṣālā .

"ko:nṭo: e:kā ḍṭnūka: ba:ṭṭā ṭṭhāikā dṣe: kāhī ḍṭā a: āhā: k'hīṣṣā: bu:dṣhī dṣe:bāikā . āṅjā:jā kārābā, nṭrḍo:ṣā lo:kākā jo:ṣāṅā kārābā o:kārā ṭṭā:li ṭṭhāikā ."

"mudā: ṭṭō:ra: i: ḍe:vāḍṣnā:nṭā āṭṭā:nākā ke:nā: b'hāe: ge:lāhā? ṣṣā:lākā-ṣṣā:lā ṭṭā o:kāre: ṣṣe:va:me: la:gālā ṭṭhālāhā?"

"ṣṣe: ki: kāhū? dṣe: ki: kāri: a: kīe:kā kāri:? a: dṣā kāhābe: kārābā ṭṭā āhā:ṣṣāb'hākē: vīṣva:ṣṣā hīo:e:ṭṭā? kāḍā:pi nṭhī? lo:kā e:ṭṭābe: kāhāṭṭā dṣe: āk'hāṅā nṭe:ṭā:dṣī:kā fāktṭ kāmā b'hāe: ge:lānṭā āṭṭhī ṭṭē: i: bāḍṭāla: nṭkā:li rāhāā āṭṭhī ."

"ḍe:k'hāhākā . lo:kākā kā:dṣā ṭṭhā_I kāhāṅā:ī . o: ṭṭā kāhābe: kārāṭṭā a: hāmāṣṣāb'hā ṣṣṭnābo: kārābā . mudā:

vəstustt̪ɪt̪kə s̪əhi: ən̪uma:n̪ə ləga: s̪əki: a:
s̪əma:d̪h̪a:n̪əkə ba:re:me: s̪o:t̪ɪ s̪əki: . mud̪a: o: ki:t̪ɪu
bəd̪z̪əbe: n̪əhi kərəe: . o:kəra:s̪əb̪h̪ək̪ē: kət̪əhu ko:n̪o:
t̪ɪo:t̪ə n̪əhi la:gələ t̪h̪əl̪əikə . d̪e:fiəme: bo:k̪h̪a:rə n̪əhi
rəfiəikə. ko:n̪o: s̪pəst̪ə fa:ri:rikə pərə:s̪a:n̪i: n̪əhi
d̪e:k̪h̪a:ikə . t̪ək̪h̪ən̪ə kəst̪ə ki: t̪h̪əikə?

fiəmə a: s̪əkt̪ɪn̪a:t̪h̪ə a:pəs̪əme: ki:t̪ɪu t̪ərt̪ɪa: kərəit̪ə t̪h̪i:
. s̪ət̪əkəkə ka:t̪əme: bən̪ələ d̪o:ka:n̪əpərə d̪z̪a:it̪ə t̪h̪i: .
o:t̪əe: s̪iḡh̪a:ra: a: ḡh̪ug̪h̪əni: t̪ət̪əka: bən̪ələ t̪h̪əl̪ə . fiəmə
pəɾja:pt̪ə ma:t̪ra:me: s̪iḡh̪a:ra: a: ḡh̪ug̪h̪əni: ki:n̪i ləit̪ə
t̪h̪i: . s̪əkt̪ɪn̪a:t̪h̪ə t̪ɪa:fiə bən̪əb̪əit̪ə ət̪ɪ . d̪un̪u:go:t̪e:k̪ē:
t̪ɪa:fiəkə s̪əḡə s̪iḡh̪a:ra: a: ḡh̪ug̪h̪əni: d̪əit̪ə t̪h̪əikə .
fiəməh̪us̪əb̪h̪ə s̪əḡe: t̪ɪa:fiə piəb̪əit̪ə t̪h̪i: , s̪iḡh̪a:ra: ,
ḡh̪ug̪h̪əni: k̪h̪a:it̪ə t̪h̪i: . s̪iḡh̪a:ra: , ḡh̪ug̪h̪əni: a: t̪ɪa:fiəkə
d̪z̪o:g̪əḡə o:kəra:s̪əb̪h̪əkə d̪z̪e:n̪a: b̪h̪əkkə t̪ut̪əl̪əikə.
a:ki:t̪ɪpərə fiəri:ri: əe:l̪əikə . fiəmə kəfiəliəikə-

"t̪o:ra:s̪əb̪h̪ək̪ē: əspət̪a:lə le:n̪e: t̪əl̪əit̪ə t̪h̪i: .
s̪əb̪h̪əvət̪əh̪ə d̪a:kt̪əəkə ila:d̪z̪əḡə be:s̪i: p̪h̪əe:d̪a: fiə:t̪əfiə
."

"n̪əhi, n̪əhi . fiəməs̪əb̪h̪ə kət̪əhu n̪əhi d̪z̪a:e:bə .
n̪e:t̪a:d̪z̪i:kə ḡūda:s̪əb̪h̪ə fiəməra:s̪əb̪h̪əkə pət̪ɪo:t̪ə kəe:
rəfiələ ət̪ɪ . d̪z̪ə fiəməs̪əb̪h̪ə pəkəɾe:ləh̪i t̪ə ge:lə ḡh̪ərə
t̪h̪i: ."

"e:kət̪a: ka:d̪z̪ə kərəfiə"-s̪əkt̪ɪn̪a:t̪h̪ə ba:d̪z̪ələ .

"ki: kən̪i:ke: fiəɾi kəe: e:kət̪a: əus̪əd̪h̪a:ləjə t̪h̪əikə .

o:təe: e:kəta: da:ktərə rəhəitə tʃʰətʰi . huŋəke: bədʒa: ləitə tʃʰiəŋ . "

"tʰi:kə kəhələhə . sʰe:fiə kərəhə . "

ʃəktuŋa:tʰə o:hi da:ktərəkə o:təe: dʒa:itə ətʃʰi . huŋəka: sʰəbʰəta: ba:tə kəhəitə tʃʰiəŋ . da:ktərə tuɾətə əpəŋə sʰkutuərəsʰə ʃəktuŋa:tʰəkə sʰəge: biɖa: bʰəe: dʒa:itə tʃʰətʰi .

*-rəbi:ndrə nɑ:ra:jəŋə miʃrə, pɪtɑ:kə nɑ:mə: sʰərgi:jə
sʰu:rjə nɑ:ra:jəŋə miʃrə, ma:tɑ:kə nɑ:mə: sʰərgi:ja:
dʒa:ka:ʃi: dɛ:vi:, bəe:sʰə: 69 vərʂə, pəitʃʰikə gra:mə:
əɾe:rə dʒi:hə, ma:tʃʰikə: sʰŋgʰiɑ: dʒo:tʰi:, vɾi:tʃʰi: bʰa:rətə
sʰəɾəkɑ:rəkə upə sʰətʃʰivə (sʰe:va:nɪvɾittə), sʰpe:ʃəb
me:tɾo:po:li:təŋə mədʒi:sʰtɾe:tə, dʒilli:(sʰe:va:nɪvɾittə),
ʃikʂɑ: tʃʰəndrədʒɑ:rɪ: miʃtʰi:la: məhɑ:viɖjɑ:ləjəʃʰ bi.e:sʰ-
ʂi: bʰəutʃʰəkə viɖʒnɑ:nəme: pɾətʃʰtʰɑ: : dʒilli:
viʃvəviɖjɑ:ləjəʃʰ viɖʒi sʰnɑ:təkə, pɾəkɑ:ʃitə kri:tʃʰi:
mətʃʰi:li:me: pɾəkɑ:ʃəŋə vərʂəhə2017 1.bʰo:rəʃʰ sʰɑ:dʒʰə
dʒəri (a:tʃʰmə kəʃʰɑ:),2. pɾəʃʰəgəvəʃə (nɪvəɖʰə), 3.sʰərgə
e:tʃʰi ətʃʰi (jɑ:tɾɑ: pɾəʃʰəgə); pɾəkɑ:ʃəŋə vərʂəhə2018 4.
pʰəʂɑ:də (kəʃʰɑ: sʰəgrəhə) 5. nəməsʰtəʂjə (upəŋjɑ:sʰə) 6.
viɪviɖʰə pɾəʃʰəgə (nɪvəɖʰə) 7.məhəɾɑ:dʒə(upəŋjɑ:sʰə)
8.bəɖʒəkə:tərə(upəŋjɑ:sʰə); pɾəkɑ:ʃəŋə vərʂəhə2019
9.ʂi:ma:kə o:hi*

- pa:ra(upəŋja:ʂə)10.ʂəma:dʰa:ŋə(ŋvãdʰə ʂəgrahə)
11.ma:ʈri:bʰu:mi(upəŋja:ʂə)
12.ʂəpŋəlo:kə(upəŋja:ʂə); pra:ka:fəŋə vərʂəhə2020
13.ʂəkʰəŋə:də(upəŋja:ʂə) 14.ɪe:hə ʈri:kə
dʒi:vəŋə(ʂəʂməraŋə)15.dʰəhəiʈə dɛ:ba:l(upəŋja:ʂə);
pra:ka:fəŋə vərʂəhə2021 16.pa:ʈe:jə(ʂəʂməraŋə)
17.həmə a:bi rəhələ ʈʰi:(upəŋja:ʂə) 18.pra:ləjəkə
pəra:ʈə(upəŋja:ʂə); pra:ka:fəŋə vərʂəhə2022 19.bi:ʈ
ge:lə ʂəməjə(upəŋja:ʂə) 20.pra:ʈbi:mbə(upəŋja:ʂə)
21.bədʰəli rəhələ əʈʰi ʂəbʰəkʰiʈʰu(upəŋja:ʂə) 22.ra:ʂʈra
mãdʰi:ra(upəŋja:ʂə) 23.ʂəjo:gə(kəʈʰa: ʂəgrahə) 24.ŋa:ʈʰi
rəhələ ʈʰəli vəʂudʰa:(upəŋja:ʂə) 25.dʰi:pə dʒəra:ʈə rəhəe:
(upəŋja:ʂə).

əpəŋə

mãʈəvʂə editorial.staff.videhə@gmail.com pəra

pəʈʰa:u.

2.12. **ꠞꠟ꠵ꠤ꠳ꠤ kuma:ra ra:ja 'baʈo:hi:'-mãgəraunã:**
(d̪ʰa:ra:va:ɦikə upəɳja:ʂə)- (t̪e:rəɦimə kʰe:pə)



ꠞꠟ꠵ꠤ꠳ꠤ kuma:ra ra:ja 'baʈo:hi:'

mãgəraunã: (d̪ʰa:ra:va:ɦikə upəɳja:ʂə)- (t̪e:rəɦimə kʰe:pə)

o:pĩd̪əra ka:ka: kəɦələɳɦɪ , " ba:ba: bã:ʂə me: vja:ʂəd̪i:
kē: ʂa:ra: ɳəɦɪ d̪e:kʰəɪt̪ə t̪ʰəjəɳɦə . ɦuɳəkəra ʂa:ra: kē:
ĩ:t̪ə ləkəʂ/gh̪e:ra d̪jəujə. o: əɦã:kə pɪt̪ɪ t̪ʰələ:t̪ɦɪ."

ɦimə kəɦələjəɳɦə d̪i:vəɪt̪ə d̪i: gũɦa: bʰətt̪a: muɪla:
pəra d̪ud̪ɦa: bʰətt̪a:. ɪ kəɦəvi: t̪ɦi:ke: t̪ʰəɪ. t̪ɦɪr̪əd̪i:və
vja:ʂəd̪i: əpəɳə ɳa:mə bəɳəuɳe: rəɦətt̪. t̪a:ka: t̪̪
ɦuɳəka: ɳəɦɪ t̪ʰələɳɦə, pəraɳt̪ʰə d̪ʒɦa:ɳə t̪ʰələɳɦə . o:
d̪ʒɦa:ɳə kē: ʂəʂməjə upəjo:gə ɳəɦɪ kəʂ/ʂəkəla:ɦə.

a:i: k^huʃəbu: kē: ba:ra:tə a:bi rəhələ tʃ^həŋɦi. həmə
d̪ərib^həga: ʃə t̪a:ɦi le:lə ga:mə a:jələ tʃ^hi: . a:i:-ka:lɦi bərə-
ba:ra:tə me: t̪ət̪e:kə n̪e: le:n̪e:-d̪e:n̪i: ɦo:jətə tʃ^həi d̪ʒe:
be:t̪i: va:la: kē: d̪əmə p^hu:ləʃ ləgəitə tʃ^həŋɦi. ʃujo:ɡjə
d̪ulɦa: k^ho:d̪ʒəva: me: lo:kə kē: kuŋə-kuŋə g^ha:təkə
pa:n̪i pi:bəʃ pət̪əitə tʃ^həŋɦi ʃe: məɦa:d̪e:ve: ʃa:k̪si:
tʃ^hət̪ɦi. n̪i:kə d̪ulɦa: ma:n̪e: ʃəbəhəkə le:lə ələgə-ələgə
ɦo:jətə tʃ^həi.

ʃure:n̪d̪rə t̪a:t̪a: ʃujo:ɡjə d̪ulɦa: k^ho:d̪ʒəva:
me: kəmə p^hi:ɦiʃa:n̪ə n̪əɦi b^he:la:ɦə. t̪e:rəɦə d̪ibija: t̪e:lə
d̪ʒəri ge:ləŋɦi. k^huʃəbu: d̪e:k^həva:-ʃun̪əva: me: n̪i:kə
tʃ^hət̪ɦi, bi:°e:° p^həʃt̪ə d̪i:vid̪ʒəŋə ʃə pa:ʃə b^he:li:ɦə. e:kəta:
kuʃələ ɡriɦiɦi: ke:rə ʃəb^hə ɡuŋə ɦiŋəkə: me: tʃ^həŋɦi.
ga:məkə a:O:rə ʃəɦəri: d̪un̪u: pərve:ʃəkə d̪ʒi:n̪ə
tʃ^həŋɦi. ɡo:rə tʃ^hət̪ɦi. kəd̪ə-ka:t̪ɦi: ʃe:ɦo: n̪i:kə tʃ^həŋɦi.

k^huʃəbu: le:lə n̪i:kə-ʃə-n̪i:kə d̪ulɦa: le:lə o: t̪i:n̪i ʃa:lə
d̪^həri p^hi:ɦiʃa:n̪ə b^he:la:ɦə. be:t̪i: le:lə ma:jə-ba:pə kət̪e:kə
ʃn̪e:ɦə rək^həitə tʃ^hət̪ɦi ʃe: ɦuŋəkə: ʃə d̪ʒa:n̪ələ d̪ʒa:u .
e:kəta: ɡəb^hi:rə a:O:rə d̪ʒim̪me:d̪a:rə p̪i:ta: tʃ^hət̪ɦi
ʃure:n̪d̪rə t̪a:t̪a: . əpəŋə ka:ja: kē: be:t̪ə kē: be:t̪i: kē:
ʃun̪n̪ərə-ʃə-ʃun̪n̪ərə d̪ulɦa: kərəva:kə p̪rəja:ʃə kərəitə
tʃ^hət̪ɦiɦə ma:jə-ba:pə.

ba:ra:ʈə a:bi ge:ləi. bʰukə-bʰukija: bəlbə ʃ̌ə ʈʰa:rələ ʈʰəi
 ʃ̌əbʰə dʒəgəhə. n̄i:kə ʃ̌ə ʃ̌ədʒəulə ge:lə ʈʰəi bja:həkə
 mətəba:..mətəba: me: bəŋhəŋə hēmə d̄e:lijəi. pi:ʈʰə pərə
 kʰuʃəbu: əpəŋə hia:ʈʰəkə pi:ʈʰa:rə ləgəla:hi: ʈʰa:pə
 d̄e:ləkəi. mu:li: mətəba: ʃ̌ədʒəuŋe: ʈʰe:ləhə. mətəba:
 n̄i:kə la:gi rəhələ ʈʰe:ləhə. mu:rəli: bətə d̄uŋə ʃ̌ə
 mətəba: ʃ̌ədʒa:bətə əʈʰi. n̄i:kə ʈa:ka: kəma: dʒa:jətə
 ʈʰəʈʰi vO:. ə_I kəla:ka:ri: me: ʃ̄i:dʒəŋə me: n̄i:kə
 kəmətə ʈʰəla:hi vO:, pərəŋtʃə hərədəmə bja:həkə ləgəŋə
 ŋəhi hio:e:ʈə ʈʰəi. kiʈʰu d̄uʋəʃ̌ə be:ro:dʒəga:rə bʰəʃ̌
 dʒa:jətə ʈʰəla:hi ʈa:hi d̄u:re: o: d̄illi: ʈʃəli ge:la:hi.

d̄illi: me: ə_I kəla:ka:rə kē: ke: putʰəi ʈʰəi ? kijo:
 d̄un̄ja: ŋəhi ʈʰəŋhi d̄illi: me:. kiʈʰu d̄uŋə hio:ʈələ la:i:ŋə
 me: ka:dʒə kərətə ʈʰəʈʰi a:O:rə mo:ŋə ŋəhi ləgəla:hi
 pərə pʰe:rə ga:mə bʰa:gi dʒa:jətə ʈʰəʈʰi. e:kə-d̄u ma:ʃ̌ə
 gʰərə pərə bi:ʈa: kəʃ̌ pʰe:rə d̄illi: a:O:rə b̄əgəlo:rə d̄iʃ̌ə
 bʰa:gi dʒa:jətə ʈʰəʈʰi. i: ʃ̄a:ləkə ʈ̄i:ŋu-ʈʃa:ri ma:ʃ̌ə
 be:ro:dʒəga:rə rəhətə ʈʰəʈʰi. kəla:ka:rə kē: ʃ̄d̄ərəkə
 kəla:ka:ri: məri dʒa:jətə ʈʰəi.

məkʰəŋa:hi: ʈo:lə pərə bʰo:la: ra:mə kē: ʃ̄d̄ərəkə
 kəla:ka:rə əhi: ka:rəŋə məri ge:ləikə. bʰo:la: ra:mə
 bē:dʒo:, hia:rəmo:ŋjəmə, dʰo:ləkə, dʒʰəilə vəgəirəhi

va:djə jət̪rə bəd̪z̪a: ləit̪ə t̪ʰəla:fiə. əlla:fiə-ud̪ələ kē: n̪a:t̪ʃə
me: t̪əb̪əla: bəd̪z̪a:bəit̪ə t̪ʰəla:fiə d̪u:rga: pu:d̪z̪a: me: o:.
n̪i:kə d̪z̪iŋg̪i: d̪z̪i:bəi ke:rə ko:ʃiʃə ke:la:fiə ət̪ʰi bʰo:la:
ra:mə . ga:mə pərə rəhi kē: o: pəhiŋg̪e: r̪ikʃa: t̪ʃəla:bəit̪ə
t̪ʰəla:fiə. fiəmərə bət̪əki: d̪i:d̪i: kē: ʃa:ʃu:rə kərəməuli:
kət̪ə:kə be:rə o: ge:la:fiə r̪ikʃa: ləkəʃ.

d̪əfiə:d̪z̪ə ləkəʃ lo:kə pʰi:ʃa:n̪ə t̪ʰət̪ʰi. i: kəhiʃa: kʰət̪mə
fiə:jət̪ə ? d̪a:n̪əvi: d̪z̪əkā: i: ʃəma:d̪z̪ə le:lə əbʰiʃa:pə
bən̪ələ t̪ʰəi. be:t̪a: va:la: ʃo:t̪ʃəit̪ə t̪ʰət̪ʰi d̪z̪e: fiəmə be:t̪a:
d̪z̪əŋg̪əmələh̪i be:t̪i: va:la: kē: d̪z̪iŋg̪i: kē: t̪əba:fiə
kərəva:kə le:lə. a:n̪ə ga:mə me: d̪əfiə:d̪z̪ə le:lə fi:ʃa: bʰəʃ
d̪z̪ə:jət̪ə t̪ʰəi, pərəŋt̪ʃə m̪əgərəuŋa: me: i: n̪əhi bʰe:lə a:
d̪ʰəi. fiəmərə bja:fiə b̪iŋa: d̪əfiə:d̪z̪ə kē: bʰe:lə ət̪ʰi 2016
me:. ruŋa: kē: fiŋg̪əkərə ma:jə d̪z̪e: d̪e:ləkəŋfiə o:
əpəŋa: mo:n̪ə ʃə. ko:rəhiʃa: ga:mə fiəlt̪ə d̪u:re:
pʰe:məʃə ət̪ʰi. d̪z̪əjəŋg̪ərə ʃə pəhiŋg̪e: pəiʃē:d̪z̪ərə ə_1
fiəʃt̪ələ pərə ru:kəit̪ə ət̪ʰi. fiəmə əpəŋə t̪ʃət̪ʃe:ra: bʰa: i:
ke:rə bja:fiə me: ge:lə rəhi: ko:rəhiʃa: ba:ra:t̪ə. i: n̪əhi
bud̪z̪ələ t̪ʰələ d̪z̪e: ba:ra:t̪ə pʰe:rə a:bəʃ pərət̪ə ləkə ə_1
t̪ʰa:mə. d̪u:t̪a: be:t̪i: a:orə e:kəta: be:t̪a: ba:pə fiəmə
bʰe:ləh̪i ət̪ʰi.

-**ʃəto:ʃə kuma:rə ra:jə 'bət̪o:hi:'**, gra:mə -

mãgərəuṅa:

əpəṅə

mãtəvjə editorial.staff.videheã@gmail.com pərə

pəṭʰa:u.

3.pədjə kʰəṅdə

3.1.də. dʒija:urə rəhəma:ṅə dʒa:fəri: - e:kəṭa: ṅədjɪ:
tʃʰələ/ e:ɦɪ ṅədjɪ: me:

3.2.də ʃumãgəla: dʒʰa:- ʃəṭjə kəɦũ:

3.3.ra:dʒə kiʃo:rə miʃrə-a:tʃməbələ

3.1.᠔᠑. dʒija:urə rəhəma:nə dʒa:fəri: - e:kəta: nədʒi:
tʃʰələ/ e:ɦi nədʒi: me:



द०. दउिजा:ुर० र०ह०मा:न० दउिा:फ०रि:

e:kəʈa: nədʒi: tʃʰələ/ e:ɦı nədʒi: me:

1

e:kəʈa: nədʒi: tʃʰələ

me:gʰə kʰo:dʒəitʃ a:bı ge:lə

kəʈəɦu nədʒi: tʃʰələ

kəʈəɦu ka:lo:nʒi: tʃʰələ

e:tʃə bərekʰa: bʰe:lə

ʃəmudʒə dʒəkā: la:gələ

pa:ṇṁ tṣī:ṭa: ma:ri dḥe:ləkə
ləhəri dḥe:kḥəba: le:lə ruki dḥā:ṭḥə tṣḥələ
ṭḥkḥəṇḥə pa:ṇṁ ko:ṇa: ləhəra:ṭḥə tṣḥələ

kəṭḥəḥu mo:ṭḥə-mo:ṭḥə ga:tṣḥə-biriṭṣḥə tṣḥələ
ṭḥa:kələ ja:ṭṣi: ruki dḥā:ṭḥə tṣḥələ
pa:ṇṁ ke: tṣḥu:bəṭḥə ṭḥḥḍḥa: ḥəva:
ṣḥəbəkə: ṭḥḥḍḥa: kəṣḥəṭḥə tṣḥələ

ṇḥḥi a:bə ṇḥḍḥi: me: pa:ṇṁ əṭṣḥi
ba:lu, ṭḥa:lə ma:ṭṣə ḍḥu:ra: əṭṣḥi
u:pərə dḥəṛdḥəṛə po:kḥəri pəṭələ əṭṣḥi
pura:ṇḥə ṭṣiṭṣḥi: dḥəkā: likḥələ

2

e:ḥi ṇḥḍḥi: me:

e:ḥi ṇḥḍḥi:kə ka:ṭḥə me: a:bi ṣḥḥələ əṭṣḥi
ḥəmə əḥā:ṣḥə pre:mə ke:ləṅṅ
əḥā: ṣḥe:ḥo: kiṭṣḥu pa:ṇṁ tṣḥiṭḥəkḥi dḥe:liḥəkə
pre:mə bəṇḥa: dḥe:ləkə

ḥəmə a: əḥā: ṇḥḍḥi:kə ka:ṭḥə me: bəṣḥələ ṭṣi:
e:ḥi ləhəri me: ḥe:ra: ge:lə
dḥəkḥəṇḥə ṭḥḥḍḥa: ḥəva: bəḥəṭḥə əṭṣḥi

fiəmə sʌbʰə ko:ra: me: n̥i:ɖə a:bi dʒa:it̪ə t̪ʰələh̥i

dʒət̪əjə ma:t̪ʰə ku:ɖi dʒa:it̪ə t̪ʰələ
əh̥i: kəh̥it̪ə t̪ʰələh̥i lukə me:t̪ə
fiəmərə: s̪e:fiə: d̪e:kʰi kʰuʃi: bʰe:lə
əh̥i: e:hiŋa: gəppə kərəit̪ə t̪ʰələh̥i

dʒi̯ n̥əɖi: n̥əhi rəh̥it̪ə t̪ʰ' fiə:it̪ə
əh̥i: fiəmərə:s̪i̯ pre:mə n̥əhi kərəit̪ə t̪ʰi:
dʒəkʰəŋə ki fiəmə ɖuŋu: kiŋa:rə rəhi:
i: bʰē:t̪ə fiərə be:rə n̥əhi fiə:it̪ə t̪ʰəikə

t̪ə:fiərə pre:mə e:kəta: n̥əɖi: ət̪ʰi
ko:jələ a:bi ga:bəit̪ə ət̪ʰi
n̥əɖi:s̪i̯ kəhijo: n̥əhi vid̪a: fiə:it̪ə ət̪ʰi
ma:t̪ʰə e:kəra: biŋa: məri dʒa:it̪ə ət̪ʰi
-ɖə. dʒija:urə rəh̥əma:n̪ə dʒa:fəri:, s̪ŋa:t̪əkətt̪ərə hiŋɖi:
vibʰa:gə, miɾdʒa: ga:libə kəle:dʒə gəja:, bihi:rə 823001
pʰo:. 9934847941,6205254255, zeaurrahāmanjafri7
86@gmail. Com

əpəŋə

m̥ət̪əv̪jə editorial.staff.videheā@gmail.com pərə
pət̪ʰa:u.

lipi t̪əfi, ənjə bʰa:ʂə, vɪkəʂt̪ə bʰə_ɪlə dʒa:jə.

nɪ:t̪əʀəḡmɪ:, ki:r̪lət̪a: ki:r̪t̪ pət̪a:ka: ʂəŋə,
ʃa:rəvənt̪əʀit̪ n̪ə bʰe:t̪ət̪ə, kəʀi vid̪ja:pət̪ ʂəŋə.

me: t̪rəʃut̪a: əŋuʀa:d̪t̪ə !kət̪əu bʰe:t̪ət̪ə t̪a:kɪjo:
riḡve:d̪ə, jədʒu:r̪ve:d̪ə, ʂa:məʀe:d̪ə məiṯṯili: me:.

vərn̪t̪ə ʃiʀit̪ p̪rət̪ʂt̪a: mɪṯṯila:kə, mɪṯṯikət̪a: mə
ʂəbʰa:-zəŋəkəḍ̪ !p̪əripu:r̪ə ʒna:n̪əko:ʂəḍ̪,ḡa:riḡi:
ʂəmbʰa:ʂə mə.

-d̪ə ʂum̃ḡəla: dʒʰa:, MA (Socio & Hindi), PhD

əpəŋə

m̃t̪əʀjə editorial.staff.videheḥā@gmail.com p̪ərə

p̪ət̪a:u.

3.3. ra:dʒə kɪʃo:rə mɪʃrə-a:ʈməbələ



ra:dʒə kɪʃo:rə mɪʃrə, rɪʈa:jərdə ʈʃi:pʰə dʒe:ɳəɳələ
məɳe:dʒərə (i), bi:.e:sə.e.ɳə.e.lə.(mukʰja:ləjə),
dʒɪlli:,gə:mə- əre:rə dʒi:hə, pɔ:. əre:rə hɑ:ʈə,
mədʰubəɳi:

a:ʈməbələ

dʒə: hɪ gʰərə ke: ʈʃʰəhɪ ɳəhɪ kʰɑ: mʰə,
o: ʈəʃ/kʰəʃəbe: kərəʈə, dʒəʈɑ: mə.

ʃo: ɳərə -ʈʃo: ɳərə: , kəʈe:kə ka: lə,
ʈʃʰo: ʈo: bəʃɑ: ʈə kərəʈəi ki: hɑ: lə?

e:məhərə ʈe:ʈʰə, o:məhərə ʃo: dʒʰə,
uʈʰɑ: ɳe: pəbəiʈə əʈʃʰi əpəɳo: bo: dʒʰə.

dʒe: nəɦi əpəŋə pəe:rə pərə tʰa: tʰə,
ko: nɑ: tʃitʰətə ,dʒi nəgi: kə pəɦia: tʰə?

kəkərə bʰərətʰi pe:tə bəe:nə ʃə?
ri nə læ/kə/ke: rəɦətə tʃinə ʃə?ʃə

ba: ba: bəəle: purətə mənɔ: rətʰə?
ki e:kə dʒo: ga: , ra: kʰəbə nɪ dʒə ʃəmərətʰə?

bo: lə -bʰərɔ: ʃə, a: ' a:ʃva: ʃəŋə,
jətʰa: rʰəkə, nə: ətʃi o: pa: ʃəŋə.

pəæʃtʰə- uɖʰa: rə ,buddʰi o: bəələkə,
ba: tʰə nə: i: , dʒi nəgi: kə, ətʃi tʃəələkə.

tʃi kələ dɔ: ʃərəkə mədətʃi kə a:ʃa: pərə dʒi: vəŋə,
o: bʰəvəŋə əpəŋə ? dʒəkərə pa: o:lə dʒərəʃi: mənə .

be:ka: rə ,əŋəkərə məɦələ -ətʰa: ri: ,
ʃəbʰə ʃə bətʰi a: əpəŋə e:kətʃa: ri: .

ʃo: ədɔgərə nəɦi ətʃi tʃəppəŋə bʰo: gə,
dʒe: əpəŋə nəɦi ,a: nə: dʒəkərə bʰo: gə.

puruṣa: rāṭhā apāṇā at̥hī , aśali: d̥hāṇā,
o: d̥zī: ṭā , d̥zī: ṭālā n̄ d̥zā bālā śā rāṇā.

kāṭe:kā d̄u:rā d̥hāri ghī t̥jī t̥jālāo:ṭāi?
īd̥zī n̄ d̥zā: hi ga: ṭi: kā at̥hī bāgād̥ālā,
o:hi n̄a: ,ghī śi a:it̥ā rāhāt̥ā o: d̥zī n̄gi: ,
d̥zā: hi me: at̥hī n̄hi , d̥zā: gālā a:ṭmābālā.

āṇākārā bālā ke: ke:hi:n̄ā a:śā?
me:ṭa: o:ṭā me:g̥hā, mārub̄h̄u:mī - pī a:śā?

d̥zē: kārāt̥ā at̥hī apāṇā prāja: śā,
rukāt̥ā n̄hi o:, ṭhē:kāt̥ā āka: śā.

apāṇā ṭā/e:ko: lo: ṭa: pa: n̄ ,
o:kāre: ḍe:k̄hī: , d̥zālād̥hī mā: n̄ .

śakti - k̄hā: n̄ pāt̥ālā, ṭākī au
ṭā/ ,apāṇā: bhā: gā bhī ṭāri ,
bān̄ d̥zē:ṭāikā o: śūvāṇā śāṇā,
d̥zākāra: bud̥z̄āt̥ā t̥hī: pī ṭāṭi .

āṇākārā la: k̄hā ṭāka: śā be:śi: ,

apāṇā e:kā t̥hād̄ā: mā,

ṣṛakə bʰəɾɪ ka: dʒ̥ə kəɾəe: bəla:
bətʰɪ ā: ,gu:ɾətʰɪ dʒ̥e: dʒ̥ʰa: mə.

kətəbo: ɲi: kə rəhəu tʃa: rə , mudɖa:
tʰa: tʰə ɲəhɪ rəhətəp ɡʰərə ,ʃp: ɲərə ʃ̥,

ɖa: mpətʃə dʒ̥ɪ ɲəgi: ɲəhɪ tʃələɪtə tʃʰəɪ ,
kuɾəla: ,kʰa: li: , etʰo: ɲərə ʃ̥.

kəɾme:ɲɖɪ jə ɖa: ʃ̥ etʃʰɪ məɲo: bələkə,
a:ɖe:ʃ̥ə tʃəʃ̥/hio: ikə, o:kəra: tʃələkə.

pəɪtʃə -udʰa: rəkə bələ ʃ̥ ɲəhɪ tʃələɪtə etʃʰɪ dʒ̥ɪ ɲəgi: ,
dʒ̥əɾɪ bɪ ɲu ko: ɲo: tʃərukə hɪɾɪ əɾə rəhətʃʰə ɲe: pʰuɲəgi:

.

dʒ̥əkəra: ləgə ,a:tʃməbələkə a:judʰə,
o: dʒ̥ɪ: tʃətʃə ,dʒ̥ɪ ɲəgi: kə hərəe:kə juddʰə.

əpəɲə

m̥təʋjə editorial.staff.videheə@gmail.com **pərə**

pətʰa:u.

१.विदेह ई-पत्रिकाक सभटा पुरान अंक Videha e journal's all old issues

विदेह पुरान अंक

वि दे ह विदेह Videha विदेह <http://www.videha.co.in/> विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका Videha Ist Maithili Fortnightly ejournal विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका नव अंक देखबाक लेल पृष्ठ सभकेँ रिफ्रेश कए देखू।
Always refresh the pages for viewing new issue of VIDEHA.

Search within Old Issues of Videha

<https://books.google.com/>



Videha Archive of Old Issues विदेह पुरान अंकक आर्काइव (पूर्णतः अव्यवसायिक उद्देश्य आ मात्र एकेडमिक प्रयोग लेल) विदेह ई-पत्रिकाक सभटा पुरान अंक पी.डी.एफ. डाउनलोड लेल क्रमानुसार नीचाँक लिंकपर उपलब्ध अछि। All the old issues of Videha e journal are available for pdf download at the respective links below.

.....

[तिरहुता, नेवाड़ी आ कैथी फॉण्ट डाउनलोड Google's Noto Fonts project/ GitHub](#)

तिरहुता मोटो फॉण्ट	कैथी ओटीएफ	कैथी टिडीएफ	नेवाड़ी ओ.टी.एफ.	नेवाड़ी टि.टी.एफ.
------------------------------------	----------------------------	-----------------------------	----------------------------------	-----------------------------------

<https://fonts.google.com/> (Google Open Fonts download)

[Tirhuta Offline Keyboard download](#)

[Keyman Tirhuta/ Vedic Devanagari Keyboards Download](#)

<https://malarproject.gitlab.io/tirhuta> (Tirhuta Keyboard Online)

.....

१

गजेन्द्र ठाकुर (सम्पादन)

विदेह-सदेह १-	
२५ www.vidaha.co.in	
विदेह ई-पत्रिकाक अंक १-३५० सँ-	
मैथिलीक सर्वश्रेष्ठ गद्य आ	
पद्यक एकटा समानान्तर संकलन	
देवनागरी	मिथिलाक्षर
विदेह:सदेह १	विदेह: सदेह १ तिरहुता
विदेह:सदेह २ मैथिली प्रबन्ध-निबन्ध-समालोचना	विदेह: सदेह २ तिरहुता
विदेह:सदेह ३ मैथिली पद्य	विदेह: सदेह ३ तिरहुता
विदेह:सदेह ४ मैथिली कथा	विदेह: सदेह ४ तिरहुता
विदेह मैथिली विहनि कथा [विदेह सदेह ५]	विदेह: सदेह ५ तिरहुता
विदेह मैथिली विहनि कथा [विदेह सदेह ५२-संस्करण -]	विदेह:तिरहुता २-संस्करण ५ सदेह :
विदेह मैथिली लघुकथा [विदेह सदेह ६]	विदेह: सदेह ६ तिरहुता
विदेह मैथिली पद्य [विदेह सदेह ७]	विदेह: सदेह ७ तिरहुता
विदेह मैथिली नाट्य उत्सव [विदेह सदेह ८]	विदेह: सदेह ८ तिरहुता
विदेह मैथिली शिशु उत्सव [विदेह सदेह ९]	विदेह: सदेह ९ तिरहुता
विदेह मैथिली प्रबन्ध-निबन्ध-समालोचना [विदेह सदेह १०]	विदेह: सदेह १० तिरहुता
विदेह११ सदेह:	विदेह:तिरहुता ११ सदेह :

विदेह१२ सदेह:	विदेहतिरहुता १२ सदेह :
विदेह१३ सदेह:	विदेहतिरहुता १३ सदेह :
विदेह१४ सदेह:	विदेहतिरहुता १४ सदेह :
विदेह१५ सदेह:	विदेहतिरहुता १५ सदेह :
विदेह१६ सदेह:	विदेहतिरहुता १६ सदेह :
विदेह१७ सदेह:	विदेहतिरहुता १७ सदेह :
विदेह१८ सदेह:	विदेहतिरहुता १८ सदेह :
विदेह१९ सदेह:	विदेहतिरहुता १९ सदेह :
विदेह२० सदेह:	विदेहतिरहुता २० सदेह :
विदेह२१ सदेह:	विदेहतिरहुता २१ सदेह :
विदेह२२ सदेह:	विदेहतिरहुता २२ सदेह :
विदेह२३ सदेह:	विदेहतिरहुता २३ सदेह :
विदेह२४ सदेह:	विदेहतिरहुता २४ सदेह :
विदेह:सदेह २५	विदेह: सदेह २५ तिरहुता
<p>विदेह-सदेह २६-</p> <p>३६ www.vidaha.co.in</p> <p>विदेह ई-पत्रिकाक अंक १-३५० सँ-</p> <p>थीम आधारित मैथिलीक सर्वश्रेष्ठ</p> <p>मूल आ अनूदित गद्य आ पद्यक</p> <p>एकटा समानान्तर संकलन</p>	
विदेह:सदेह २६ (डॉ शम्भु कुमार सिंह आ डॉ अरुण कुमार सिंह अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह २६ तिरहुता
विदेह:सदेह २७ (गजेन्द्र ठाकुर आ रवि भूषण पाठकक आन भाषासँ अनूदित गद्य आ पद्य- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह २७ तिरहुता
विदेह) २८ सदेह:अनूदित गद्य आ पद्य - -१ अंक३५० सँ(विदेह: सदेह २८ तिरहुता
विदेह:सदेह २९ (रवि भूषण पाठक आ डॉ. कैलाश कुमार मिश्र- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह २९ तिरहुता
विदेह:सदेह ३० (स्कूल-कॉलेजक विद्यार्थी लेल- अंक १-३५० सँ)	विदेहतिरहुता ३० सदेह :

विदेह:सदेह ३१ (डॉ. कामिनी कामायनी आ कुमार मनोज कश्यप- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३१ तिरहुता
विदेह:सदेह ३२ (रचनात्मक गद्य-पद्य लेखन भाग-१- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३२ तिरहुता
विदेह:सदेह ३३ (रचनात्मक गद्य-पद्य लेखन भाग-२- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३३ तिरहुता
विदेह:सदेह ३४ (रचनात्मक गद्य-पद्य लेखन भाग-३- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३४ तिरहुता
विदेह:सदेह ३५ (रचनात्मक गद्य-पद्य लेखन भाग-४- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३५ तिरहुता
विदेह:सदेह ३६ (रचनात्मक गद्य-पद्य लेखन भाग-५- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३६ तिरहुता

.....

यू.पी.एस.सी. आ आन प्रतियोगिता परीक्षा लेल देखू:

विदेह:सदेह १७	विदेह:सदेह २१	विदेह:सदेह २३	विदेह:सदेह २६	विदेह:सदेह २९
विदेह:सदेह ३०	विदेह:सदेह ३२	विदेह:सदेह ३३	विदेह:सदेह ३४	विदेह:सदेह ३५

.....

२

विदेहक सभटा पुरान अंक (अंक १ सँ ३५४ आ आगाँ)

विदेहक अंक १-१४९ (देवनागरी, मिथिलाक्षर आ ब्रेलमे)

देवनागरी	मिथिलाक्षर	ब्रेल
Videha 01 01 08	Videha 01 01 08 Tirhuta	1
Videha 15 01 08	Videha 15 01 08 Tirhuta	2
Videha 01 02 08	Videha 01 02 08 Tirhuta	3
Videha 15 02 08	Videha 15 02 08 Tirhuta	4

Videha 01 03 08	Videha 01 03 08 Tirhuta	5
Videha 15 03 08	Videha 15 03 08 Tirhuta	6
Videha 01 04 2008	Videha 01 04 2008 Tirhuta	7
Videha 15 04 2008	Videha 15 04 2008 Tirhuta	8
Videha 01 05 2008	Videha 01 05 2008 Tirhuta	9
Videha 15 05 2008	Videha 15 05 2008 Tirhuta	10
Videha 01 06 2008	Videha 01 06 2008 Tirhuta	11
Videha 15 06 2008	Videha 15 06 2008 Tirhuta	12
Videha 01 07 2008	Videha 01 07 2008 Tirhuta	13
Videha 15 07 2008	Videha 15 07 2008 Tirhuta	14
Videha 01 08 2008	Videha 01 08 2008 Tirhuta	15
Videha 15 08 2008	Videha 15 08 2008 Tirhuta	16
Videha 01 09 2008	Videha 01 09 2008 Tirhuta	17
Videha 15 09 2008	Videha 15 09 2008 Tirhuta	18
Videha 01 10 2008	Videha 01 10 2008 Tirhuta	19
Videha 15 10 2008	Videha 15 10 2008 Tirhuta	20
Videha 01 11 2008	Videha 01 11 2008 Tirhuta	21
Videha 15 11 2008	Videha 15 11 2008 Tirhuta	22
Videha 01 12 2008	Videha 01 12 2008 Tirhuta	23
Videha 15 12 2008	Videha 15 12 2008 Tirhuta	24
Videha 01 01 2009	Videha 01 01 2009 Tirhuta	25
Videha 15 01 2009	Videha 15 01 2009 Tirhuta	26
Videha 01 02 2009	Videha 01 02 2009 Tirhuta	27
Videha 15 02 2009	Videha 15 02 2009 Tirhuta	28
Videha 01 03 2009	Videha 01 03 2009 Tirhuta	29
Videha 15 03 2009	Videha 15 03 2009 Tirhuta	30
Videha 01 04 2009	Videha 01 04 2009 Tirhuta	31
Videha 15 04 2009	Videha 15 04 2009 Tirhuta	32
Videha 01 05 2009	Videha 01 05 2009 Tirhuta	33

Videha 15 05 2009	Videha 15 05 2009 Tirhuta	34
Videha 01 06 2009	Videha 01 06 2009 Tirhuta	35
Videha 15 06 2009	Videha 15 06 2009 Tirhuta	36
Videha 01 07 2009	Videha 01 07 2009 Tirhuta	37
Videha 15 07 2009	Videha 15 07 2009 Tirhuta	38
videha 01 08 2009	videha 01 08 2009 tirhuta	39
videha 15 08 2009	videha 15 08 2009 tirhuta	40
videha 01 09 2009	videha 01 09 2009 tirhuta	41
videha 15 09 2009	videha 15 09 2009 tirhuta	42
videha 01 10 2009	videha 01 10 2009 tirhuta	43
videha 15 10 2009	videha 15 10 2009 tirhuta	44
videha 01 11 2009	videha 01 11 2009 tirhuta	45
videha 15 11 2009	videha 15 11 2009 tirhuta	46
videha 01 12 2009	videha 01 12 2009 tirhuta	47
videha 15 12 2009	videha 15 12 2009 tirhuta	48
videha 01 01 2010	videha 01 01 2010 tirhuta	49
videha 15 01 2010	videha 15 01 2010 tirhuta	50
videha 01 02 2010	videha 01 02 2010 tirhuta	51
videha 15 02 2010	videha 15 02 2010 tirhuta	52
videha 01 03 2010	videha 01 03 2010 tirhuta	53
videha 15 03 2010	videha 15 03 2010 tirhuta	54
videha 01 04 2010	videha 01 04 2010 tirhuta	55
videha 15 04 2010	videha 15 04 2010 tirhuta	56
videha 01 05 2010	videha 01 05 2010 tirhuta	57
videha 15 05 2010	videha 15 05 2010 tirhuta	58
videha 01 06 2010	videha 01 06 2010 tirhuta	59
videha 15 06 2010	videha 15 06 2010 tirhuta	60
videha 01 07 2010	videha 01 07 2010 tirhuta	61
videha 15 07 2010	videha 15 07 2010 tirhuta	62

videha 01 08 2010	videha 01 08 2010 tirhuta	63
videha 15 08 2010	videha 15 08 2010 tirhuta	64
videha 01 09 2010	videha 01 09 2010 tirhuta	65
videha 15 09 2010	videha 15 09 2010 tirhuta	66
videha_01_10_2010	videha_01_10_2010_tirhuta	67
videha 15 10 2010	videha 15 10 2010 tirhuta	68
videha 01 11 2010	videha 01 11 2010 tirhuta	69
videha 15 11 2010	videha 15 11 2010 tirhuta	70
videha 01 12 2010	videha 01 12 2010 tirhuta	71
videha 15 12 2010	videha 15 12 2010 tirhuta	72
videha 01 01 2011	videha 01 01 2011 tirhuta	73
videha 15 01 2011	videha 15 01 2011 tirhuta	74
videha 01 02 2011	videha 01 02 2011 tirhuta	75
videha 15 02 2011	videha 15 02 2011 tirhuta	76
videha 01 03 2011	videha 01 03 2011 tirhuta	77
videha 15 03 2011	videha 15 03 2011 tirhuta	78
videha 01 04 2011	videha 01 04 2011 tirhuta	79
videha 15 04 2011	videha 15 04 2011 tirhuta	80
videha 01 05 2011	videha 01 05 2011 tirhuta	81
videha_15_05_2011	videha_15_05_2011_tirhuta	82
videha 01 06 2011	videha 01 06 2011 tirhuta	83
videha 15 06 2011	videha 15 06 2011 tirhuta	84
videha 01 07 2011	videha 01 07 2011 tirhuta	85
videha 15 07 2011	videha 15 07 2011 tirhuta	86
videha 01 08 2011	videha 01 08 2011 tirhuta	87
videha 15 08 2011	videha 15 08 2011 tirhuta	88
videha 01 09 2011	videha 01 09 2011 tirhuta	89
videha 15 09 2011	videha 15 09 2011 tirhuta	90
videha 01 10 2011	videha 01 10 2011 tirhuta	91

videha 15 10 2011	videha 15 10 2011 tirhuta	92
videha 01 11 2011	videha 01 11 2011 tirhuta	93
videha 15 11 2011	videha 15 11 2011 tirhuta	94
videha 01 12 2011	videha 01 12 2011 tirhuta	95
videha_15_12_2011	videha_15_12_2011_tirhuta	96
videha 01 01 2012	videha 01 01 2012 tirhuta	97
videha 15 01 2012	videha 15 01 2012 tirhuta	98
videha 01 02 2012	videha 01 02 2012 tirhuta	99
videha 15 02 2012	videha 15 02 2012 tirhuta	100
videha 01 03 2012	videha 01 03 2012 tirhuta	101
videha 15 03 2012	videha 15 03 2012 tirhuta	102
videha 01 04 2012	videha 01 04 2012 tirhuta	103
videha 15 04 2012	videha 15 04 2012 tirhuta	104
videha 01 05 2012	videha 01 05 2012 tirhuta	105
videha 15 05 2012	videha 15 05 2012 tirhuta	106
videha 01 06 2012	videha 01 06 2012 tirhuta	107
videha 15 06 2012	videha 15 06 2012 tirhuta	108
videha 01 07 2012	videha 01 07 2012 tirhuta	109
videha 15 07 2012	videha 15 07 2012 tirhuta	110
videha_01_08_2012	videha_01_08_2012_tirhuta	111
videha 15 08 2012	videha 15 08 2012 tirhuta	112
videha 01 09 2012	videha 01 09 2012 tirhuta	113
videha 15 09 2012	videha 15 09 2012 tirhuta	114
videha 01 10 2012	videha 01 10 2012 tirhuta	115
videha 15 10 2012	videha 15 10 2012 tirhuta	116
videha 01 11 2012	videha 01 11 2012 tirhuta	117
videha 15 11 2012	videha 15 11 2012 tirhuta	118
videha 01 12 2012	videha 01 12 2012 tirhuta	119
videha 15 12 2012	videha 15 12 2012 tirhuta	120

videha 01 01 2013	videha 01 01 2013 tirhuta	121
videha 15 01 2013	videha 15 01 2013 tirhuta	122
videha 01 02 2013	videha 01 02 2013 tirhuta	123
videha 15 02 2013	videha 15 02 2013 tirhuta	124
videha_01_03_2013	videha_01_03_2013 tirhuta	125
videha 15 03 2013	videha 15 03 2013 tirhuta	126
videha 01 04 2013	videha 01 04 2013 tirhuta	127
videha 15 04 2013	videha 15 04 2013 tirhuta	128
videha 01 05 2013	videha 01 05 2013 tirhuta	129
videha 15 05 2013	videha 15 05 2013 tirhuta	130
videha 01 06 2013	videha 01 06 2013 tirhuta	131
videha 15 06 2013	videha 15 06 2013 tirhuta	132
videha 01 07 2013	videha 01 07 2013 tirhuta	133
videha 15 07 2013	videha 15 07 2013 tirhuta	134
videha 01 08 2013	videha 01 08 2013 tirhuta	135
videha 15 08 2013	videha 15 08 2013 tirhuta	136
videha 01 09 2013	videha 01 09 2013 tirhuta	137
videha 15 09 2013	videha 15 09 2013 tirhuta	138
videha 01 10 2013	videha 01 10 2013 tirhuta	139
videha_15_10_2013	videha_15_10_2013 tirhuta	140
videha 01 11 2013	videha 01 11 2013 tirhuta	141
videha 15 11 2013	videha 15 11 2013 tirhuta	142
videha 01 12 2013	videha 01 12 2013 tirhuta	143
videha 15 12 2013	videha 15 12 2013 tirhuta	144
videha 01 01 2014	videha 01 01 2014 tirhuta	145
videha 15 01 2014	videha 15 01 2014 tirhuta	146
videha 01 02 2014	videha 01 02 2014 tirhuta	147
videha 15 02 2014	videha 15 02 2014 tirhuta	148
videha 01 03 2014	videha 01 03 2014 tirhuta	149

विदेहक अंक १५०३४४-

VIDEHA_150	VIDEHA_151	VIDEHA_152	VIDEHA_153	VIDEHA_154
VIDEHA_155	VIDEHA_156	VIDEHA_157	VIDEHA_158	VIDEHA_159
VIDEHA_160	VIDEHA_161	VIDEHA_162	VIDEHA_163	VIDEHA_164
VIDEHA_165	VIDEHA_166	VIDEHA_167	VIDEHA_168	VIDEHA_169
VIDEHA_170	VIDEHA_171	VIDEHA_172	VIDEHA_173	VIDEHA_174
VIDEHA_175	VIDEHA_176	VIDEHA_177	VIDEHA_178	VIDEHA_179
VIDEHA_180	VIDEHA_181	VIDEHA_182	VIDEHA_183	VIDEHA_184
VIDEHA_185	VIDEHA_186	VIDEHA_187	VIDEHA_188	VIDEHA_189
VIDEHA_190	VIDEHA_191	VIDEHA_192	VIDEHA_193	VIDEHA_194
VIDEHA_195	VIDEHA_196	VIDEHA_197	VIDEHA_198	VIDEHA_199
VIDEHA_200	VIDEHA_201	VIDEHA_202	VIDEHA_203	VIDEHA_204
VIDEHA_205	VIDEHA_206	VIDEHA_207	VIDEHA_208	VIDEHA_209
VIDEHA_210	VIDEHA_211	VIDEHA_212	VIDEHA_213	VIDEHA_214
VIDEHA_215	VIDEHA_216	VIDEHA_217	VIDEHA_218	VIDEHA_219
VIDEHA_220	VIDEHA_221	VIDEHA_222	VIDEHA_223	VIDEHA_224
VIDEHA_225	VIDEHA_226	VIDEHA_227	VIDEHA_228	VIDEHA_229
VIDEHA_230	VIDEHA_231	VIDEHA_232	VIDEHA_233	VIDEHA_234
VIDEHA_235	VIDEHA_236	VIDEHA_237	VIDEHA_238	VIDEHA_239
VIDEHA_240	VIDEHA_241	VIDEHA_242	VIDEHA_243	VIDEHA_244
VIDEHA_245	VIDEHA_246	VIDEHA_247	VIDEHA_248	VIDEHA_249
VIDEHA_250	VIDEHA_251	VIDEHA_252	VIDEHA_253	VIDEHA_254
VIDEHA_255	VIDEHA_256	VIDEHA_257	VIDEHA_258	VIDEHA_259
VIDEHA_260	VIDEHA_261	VIDEHA_262	VIDEHA_263	VIDEHA_264
VIDEHA_265	VIDEHA_266	VIDEHA_267	VIDEHA_268	VIDEHA_269
VIDEHA_270	VIDEHA_271	VIDEHA_272	VIDEHA_273	VIDEHA_274
VIDEHA_275	VIDEHA_276	VIDEHA_277	VIDEHA_278	VIDEHA_279
VIDEHA_280	VIDEHA_281	VIDEHA_282	VIDEHA_283	VIDEHA_284
VIDEHA_285	VIDEHA_286	VIDEHA_287	VIDEHA_288	VIDEHA_289
VIDEHA_290	VIDEHA_291	VIDEHA_292	VIDEHA_293	VIDEHA_294
VIDEHA_295	VIDEHA_296	VIDEHA_297	VIDEHA_298	VIDEHA_299
VIDEHA_300	VIDEHA_301	VIDEHA_302	VIDEHA_303	VIDEHA_304
VIDEHA_305	VIDEHA_306	VIDEHA_307	VIDEHA_308	VIDEHA_309
VIDEHA_310	VIDEHA_311	VIDEHA_312	VIDEHA_313	VIDEHA_314

VIDEHA 315	VIDEHA 316	VIDEHA 317	VIDEHA 318	VIDEHA 319
VIDEHA 320	VIDEHA 321	VIDEHA 322	VIDEHA 323	VIDEHA 324
VIDEHA 325	VIDEHA 326	VIDEHA 327	VIDEHA 328	VIDEHA 329
VIDEHA 330	VIDEHA 331	VIDEHA 332	VIDEHA 333	VIDEHA 334
VIDEHA 335	VIDEHA 336	VIDEHA 337	VIDEHA 338	VIDEHA 339
VIDEHA 340	VIDEHA 341	VIDEHA 342	VIDEHA 343	VIDEHA 344

विदेहक सभ अंक सम्बन्धी किछु आवश्यक पोथी/ जानकारी

Learn Maithili Sign Language- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

मैथिली (मैथिली संकेत भाषा सहित- मैथिलीमे पहिल बेर)

Learn Mithilakshar- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

Learn IPA through Mithilakshar- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

Learn Braille through Mithilakshar- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

Tirhuta Offline Keyboard download

Keyman Tirhuta/ Vedic Devanagari Keyboards Download

Learn Kaithi- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

कैथी लिपि (मैथिली साहित्य संस्थान डाउनलोड लिंक)

Learn Newari- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

Learn Calligraphic Newari (Ranjana)- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

Learn Urdu Script- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

Learn Tibetan Script- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

Learn Japanese Script for Haiku- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

Learn Brahmi- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

Learn Kharoshthi- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

स्थायी स्तम्भ जेना मिथिला-रत्न, मिथिलाक खोज, विदेह ई-लर्निङ्ग, विदेह स्त्री-कोना, विदेह पेटार (विदेह ई-पत्रिकाक सभटा पुरान अंक; विदेह पोथी डाउनलोड; विदेह मैथिली ऑडियो-वीडियोक संकलन आ विदेह शिशु, बाल आ किशोर साहित्य) आ सूचना-संपर्क-अन्वेषण (including Parallel Literature in Maithili and Videha Maithili Literature Movement) सभ अंकमे समान अछि, तइ हेतु ई सभ स्तम्भ सभ अंकमे नै देल जाइत अछि, ई सभ स्तम्भ देखबा लेल क्लिक करू विदेहक ३४६ म, ३४७ म, ३६६ म आ ३७४ म अंक। ऐ चारू अंकमे सम्मिलित रूपेँ ई सभ स्तम्भ देल गेल अछि।

विदेहक ३४५म आ आगाँक अंक

देवनागरी	मिथिलाक्षर	आइ.ए.पी.	मैथिली ब्रेल
VIDEHA 345	VIDEHA 345 Tirhuta	VIDEHA 345 IPA	VIDEHA 345 Braille

VIDEHA 346	VIDEHA 346 Tirhuta	VIDEHA 346 IPA	VIDEHA 346 Braille
VIDEHA 347	VIDEHA 347 Tirhuta	VIDEHA 347 IPA	VIDEHA 347 Braille
VIDEHA 348	VIDEHA 348 Tirhuta	VIDEHA 348 IPA	VIDEHA 348 Braille
VIDEHA 349	VIDEHA 349 Tirhuta	VIDEHA 349 IPA	VIDEHA 349 Braille

देवनागरी	मिथिलाक्षर	आइ.ए.पी.	मैथिली ब्रेल	कैथी
VIDEHA 350	VIDEHA 350 Tirhuta	VIDEHA 350 IPA	VIDEHA 350 Braille	VIDEHA 350 KAITHI
VIDEHA 351	VIDEHA 351 Tirhuta	VIDEHA 351 IPA	VIDEHA 351 Braille	VIDEHA 351 KAITHI
VIDEHA 352	VIDEHA 352 Tirhuta	VIDEHA 352 IPA	VIDEHA 352 Braille	VIDEHA 352 KAITHI
VIDEHA 353	VIDEHA 353 Tirhuta	VIDEHA 353 IPA	VIDEHA 353 Braille	VIDEHA 353 KAITHI
VIDEHA 354	VIDEHA 354 Tirhuta	VIDEHA 354 IPA	VIDEHA 354 Braille	VIDEHA 354 KAITHI

नागरी	तिरहुता	आइपीए	ब्रेल	कैथी	रंजना	नेवाड़ी	खरोड़ी	ब्राह्मी
355	Tirhu	IPA	Brail	KAI	Ran	Newa	Kharo	Brahmi

नागरी	तिरहुता	कैथी	रंजना	प्रचलित	ब्राह्मी	IPA	ब्रेल	खरोड़ी	उर्दू	तिब्बती	तिब्बती-उमे
356	Tirhu	Kai	Ran	Newa	Brah	IPA	ब्रेल	खरोड़ी	उर्दू	Tib	Ume
357	Tirhu	Kai	Ran	Newa	Brah	IPA	ब्रेल	खरोड़ी	उर्दू	Tib	Ume

नागरी	तिरहुता	कैथी	रंजना	प्रचलित	ब्राह्मी	IPA	ब्रेल	तिब्बती	तिब्बती-उमे
358	Tirhu	Kai	Ran	Newa	Brah	IPA	ब्रेल	Tib	Ume
359	Tirhu	Kai	Ran	Newa	Brah	IPA	ब्रेल	Tib	Ume
360	Tirhu	Kai	Ran	Newa	Brah	IPA	ब्रेल	Tib	Ume

नागरी	तिरहुता	कैथी	नेवाड़ी	आइ.पी.ए.	ब्रेल
361	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille
362	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille
363	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille
364	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille
365	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille

366	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille
367	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille
368	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille
369	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille
370	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille
371	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille
372	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille
373	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille

.....

३

विदेहक विशेषांक

१) हाइकू विशेषांक

Videha 15 06 2008	Videha 15 06 2008 Tirhuta	12
-----------------------------------	---	----

२) गजल विशेषांक

Videha 01 11 2008	Videha 01 11 2008 Tirhuta	21
-----------------------------------	---	----

३) विहनि कथा विशेषांक

videha 01 10 2010	videha 01 10 2010 tirhuta	67
-----------------------------------	---	----

४) बाल साहित्य विशेषांक

videha_15_11_2010	videha_15_11_2010_tirhuta	70
-----------------------------------	---	----

५) नाटक विशेषांक

videha 15 12 2010	videha 15 12 2010 tirhuta	72
-----------------------------------	---	----

६) समीक्षा विशेषांक

videha 15 01 2011	videha 15 01 2011 tirhuta	74
-----------------------------------	---	----

७) नारी विशेषांक

videha 01 03 2011	videha 01 03 2011 tirhuta	77
-----------------------------------	---	----

८) अनुवाद विशेषांक (गद्य-पद्य भारती)

videha 01 01 2012	videha 01 01 2012 tirhuta	97
-----------------------------------	---	----

९) बाल गजल विशेषांक

videha 01 08 2012	videha 01 08 2012 tirhuta	111
-----------------------------------	---	-----

१०) भक्ति गजल विशेषांक

videha 15 03 2013	videha 15 03 2013 tirhuta	126
-----------------------------------	---	-----

११) गजल आलोचना-समालोचना-समीक्षा विशेषांक

videha 15 11 2013	videha 15 11 2013 tirhuta	142
-----------------------------------	---	-----

१२) काशीकांत मिश्र मधुप विशेषांक

[Videha 01 01 2015](#)

१३) अरविन्द ठाकुर विशेषांक

[Videha 01 11 2015](#)

स्वतंत्रचेता- अरविन्द ठाकुर: व्यक्तित्व-कृतित्व (सम्पादक आशीष अनचिन्हार) [विदेह अरविन्द ठाकुर विशेषांकक प्रिण्ट रूप]

१४) जगदीश चन्द्र ठाकुर अनिल विशेषांक

[Videha 01 12 2015](#)

१५) विदेह सम्मान विशेषांक

विदेह सम्मान: सम्मान-सूची (समानान्तर साहित्य अकादेमी, समानान्तर ललित कला अकादेमी आ समानान्तर संगीत-नाटक अकादेमी सम्मान/ पुरस्कार नामसँ विख्यात)

साक्षात्कार/ समारोह

साक्षात्कार	videha 15 12 2011	videha 15 01 2012	videha 01 02 2012	videha 01 03 2012
-------------	-----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------

videha 01 09 2012	videha 15 01 2013	videha 01 03 2013	Videha 15 04 2016	Videha 01 07 2016
-----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------

१६) मैथिली सी.डी./ अल्बम गीत संगीत विशेषांक

[Videha 01 01 2017](#)

१७) मैथिली वेब पत्रकारिता विशेषांक

[VIDEHA 313](#)

१८) मैथिली बीहनि कथा विशेषांक-२

[VIDEHA 317](#)

१९) रामलोचन ठाकुर विशेषांक

[VIDEHA 319](#)

२०) रामलोचन ठाकुर श्रद्धांजलि विशेषांक

[VIDEHA 320](#)

२१) राजनन्दन लाल दास विशेषांक

[VIDEHA 333](#)

२२) रवीन्द्र नाथ ठाकुर विशेषांक

VIDEHA 348	VIDEHA 348 Tirhuta	VIDEHA 348 IPA	VIDEHA 348 Braille
----------------------------	------------------------------------	--------------------------------	------------------------------------

२३) केदार नाथ चौधरी विशेषांक (

VIDEHA 352	VIDEHA 352 Tirhuta	VIDEHA 352 IPA	VIDEHA 352 Braille	VIDEHA 352 KAITHI
----------------------------	------------------------------------	--------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------

२४) प्रेमलता मिश्र ('प्रेम' विशेषांक

Videha 357	Videha 357 Tirhuta
----------------------------	------------------------------------

२५) शरदिन्दु चौधरी विशेषांक (

Videha 358	Videha 358 Tirhuta
----------------------------	------------------------------------

२६) संजू दास -सन्दर्भ) विमर्श विशेषांक-कला (, कृष्ण कुमार कश्यप, शशिबाला, एससुमन आ श्वेता .सी.
(झा चौधरी

Videha 368	Videha 368 Tirhuta
----------------------------	------------------------------------

२७) रचनाकार अशोक विशेषांक (

[Videha 369](#) | [Videha 369 Tirhuta](#)

२७ राम भरोस कापड़ि ('भ्रमर' विशेषांक

[Videha 370](#) | [Videha 370 Tirhuta](#)

२८विशेषांक (.यू.एस.एम) मिथिला स्टूडेंट यूनियन (

[Videha 371](#) | [Videha 371 Tirhuta](#)

.....

४

लेखकक आमंत्रित रचना आ ओइपर आमंत्रित समीक्षकक समीक्षा सीरीज

शकामिनीक पांच टा कविता आ ओइपर मधुकान्त झाक टिप्पणी.

[Videha 01 09 2016](#)

२पर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी"माटिक बासन" क"मनु" जगदानन्द झा.

[VIDEHA 353](#)

३आ ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी "जिन्दगीक मोल" मुन्नी कामतक एकांकी.

[VIDEHA 354](#)

४ टा कथा ५ कपिलेश्वर राउतक.आ ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी

[VIDEHA 356](#)

५टा कथा आ ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी ५ उमेश मण्डलक.

[Videha 357](#)

६टा कथा आ ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी ५ राम विलास साहुक.

[Videha 358](#)

७नित नवल सु.भाष चन्द्र यादवसुभाष चन्द्र यादवक समस्त साहित्य आ ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी -

नित नवल सुभाष चन्द्र यादव

नित नवल सुभाष चन्द्र यादव (मिथिलाक्षर)

८राजदेव मण्डलक साहित्यपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी.

Rajdeo Mandal- Maithili Writer

१टा कथा आ ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी ५ आचार्य रामानन्द मण्डलक.

Videha 360

१०नन्द विलास रायक चारिटा कथा. आ एकटा एकांकी आ ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी

Videha 361

११जगदीश प्रसाद मण्डलक साहित्यपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी.

JAGDISH PRASAD MANDAL- Maithili Writer

१२दुर्गानन्द मण्डलक पाँचटा कथा आ ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी.

Videha 363

१३नारायण यादवक पाँचटा कथा आ ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी

Videha 364

१४दिनेश कुमार मिश्रक समस्त लेखन आ ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी -नित नवल दिनेश कुमार मिश्र .

नित नवल दिनेश कुमार मिश्र (जारी)

१५सुशीलक समस्त साहित्य आ ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी -नित नवल सुशील .

नित नवल सुशील (जारी)

.....

५

"पाठक हमर पोथी किए पढ़थि" - लेखक द्वारा अप्पन पोथी/ रचनाक
समीक्षा सीरीज

१. आशीष अनचिन्हार ०१ अगस्त २०२१

१).a) आशीष अनचिन्हार ०१ मार्च २०२३

२२०२२ सितम्बर ०१ गजेन्द्र ठाकुर .

.....

६

एडिटर्स चोइस सीरीज

एडिटर्स चोइस सीरीज१-

विदेहमे बलात्कारपर मैथिलीमे पहिल कविता प्रकाशित भेल छल। ई दिसम्बर २०१२ क दिल्लीक निर्भया बलात्कार काण्डक बादक समय छल। ओना ई अनूदित रचना छल, तेलुगुमे पसुपुलेटी गीताक कविताक हिन्दी अनुवाद केने छलीह आरशांता सुन्दरी आ हिन्दीसँ मैथिली अनुवाद केने छलाह विनीत . कोनो उत्पल। हमर जानकारीमे ऐसँ बेशी सिहराबैबला कविता ऐ विषयपर भाषामे नै रचल गेल अछि। कताक सालक बादो ई समस्या ओहने अछि। ई कविता सभकेँ पढ़बाक चाही, खास कऽ सभ बेटीक बापकेँ, सभ बहिनक भाएकेँ आ सभ पत्नीक पतिकेँ। आ विचारबाक चाही जे हम सभ अपना बच्चा सभ लेल केहन समाज बनेने छी।

एडिटर्स चोइस सीरीज१- (डाउनलोड लिंक)

एडिटर्स चोइस सीरीज२-

विदेहमे ब्रेस्ट कैसरक समस्यापर विदेह मे मीना झा केर एकटा लघु कथा प्रकाशित भेल। ई मैथिलीक पहिल कथा छल जे ब्रेस्ट कैसर पर लिखल गेल। हिन्दीमे सेहो ताधरि ऐ विषयपर कथा नै लिखल गेल छल, कारण ऐ कथाक ई-१ प्रकाशित भेलाक२ सालक बाद हिन्दीमे दू गोटेमे घोंघाउज भऽ रहल छल कि

पहिल हम आकि हम, मुदा दुनूक तिथि मैथिलीक कथाक परवर्ती छल। बादमे ई विदेह लघु कथामे सेहो संकलित भेल।

एडिटर्स चोइस सीरीज२- (डाउनलोड लिंक)

एडिटर्स चोइस सीरीज३-

विदेहमे जगदीश चन्द्र ठाकुर अनिलक किछु बाल कविता प्रकाशित भेल। बादमे हुनकर ३ टा बाल कविता विदेह शिशु उत्सवमे संकलित भेल जइमे २ टा कविता बेबी चाइल्डपर छल। पढ़ू ई तीनू कविता, बादक दुनू बेबी चाइल्डपर लिखल कविता पढ़बे टा करू से आग्रह।

एडिटर्स चोइस सीरीज३- (डाउनलोड लिंक)

एडिटर्स चोइस सीरीज४-

विदेहमे जगदानन्द झा क एकटा दीर्घ बाल कथा कहि लिअ बा उपन्यास "मनु" प्रकाशित भेल, नाम छल चोनहा। बादमे ई रचना विदेह शिशु उत्सवमे संकलित भेल, ई रचना बाल मनोविज्ञानपर आधारित मैथिलीक पहिल रचना छी, मैथिली बाल साहित्य कोना लिखी तकर ट्रेनिंग कोर्समे ऐ उपन्यासकेँ राखल जेबाक चाही। कोना मोडर्न उपन्यास आगाँ बढै छै, स्टेप बाइ स्टेप आ सेहो बाल उपन्यास। पढ़बे टा करू से आग्रह।

एडिटर्स चोइस सीरीज-४ (डाउनलोड लिंक)

एडिटर्स चोइस सीरीज५-

एडिटर्स चोइस ५ मे मैथिलीक माने कुमार पवनक दीर्घकथा "उसने कहा था" । हिन्दीक पाठक (साभार अंतिका) "पढ़ठ", जे पढ़ने हेता "उसने कहा था",

केँ बुझल छन्हि जे कोना अहि कथाकेँ रचि चन्द्रधर शर्मा अमर भऽ "गुलेरी" गेलाह। हम चर्चा कऽ रहल छी, कुमार पवनक दीर्घकथाक। एकरा "पइठ" पढ़लाक बाद अहाँकेँ एकटा विचित्र, सुखद आ मोन हौल करैबला अनुभव भेटत, जे सेक्सपीरिअन ट्रेजेडी सँ मिलितो लागत आ फराको। मुदा ऐ रचनाकेँ पढ़लाक बाद तामस, घृणा सभपर नियंत्रणकेँ आ सामाजिकपारिवारिक दायित्वकेँ / सेहो अहाँ आर गंभीरतासँ लेबै, से धरि पक्का अछि। मुदा एकर एकटा शर्त अछि जे एकरा समै निकालि कऽ एक्के उखड़ाहामे पढ़ि जाइ।

एडिटर्स चोइस सीरीज५- (डाउनलोड लिंक)

एडिटर्स चोइस सीरीज६-

जगदीश प्रसाद मण्डलक लघुकथा क अकालमे बंगालमे ४३-१९४२ : "बिसाँढ़" लाख लोक मुइला १५, मुदा अमर्त्य सेन लिखैत छथि जे हुनकर कोनो सर-मे आ .ई १९६७ सम्बन्धी ऐ अकालमे नै मरलन्हि। मिथिलोमे अकाल आएल इन्दिरा गाँधी जखन ऐ क्षेत्र अएली तँ हुनका देखाओल गेल जे कोना मुसहर जातिक लोक बिसाँढ़ खा कऽ ऐ अकालकेँ जीति लेलन्हि। मैथिलीमे लेखनक एकभगाह स्थिति विदेहक आगमनसँ पहिने छल। मैथिलीक लेखक लोकनि सेहो अमर्त्य सेन जेकाँ ओहि महाविभीषिकासँ प्रभावित नै छला आ तँ बिसाँढ़पर कथा नै लिखि सकला। जगदीश प्रसाद मण्डल ऐपर कथा लिखलन्हि जे प्रकाशित भेल चेतना समितिक पत्रिकामे, मुदा कार्यकारी सम्पादक द्वारा वर्तनी परिवर्तनक कारण ओ मैथिलीमे नै वरण् अवहट्टमे लिखल बुझा पड़ल, आ ओतेक प्रभावी नै भऽ सकल कारण विषय रहै खाँटी आ वर्तनी कृत्रिम। से एकर पुनः ईप्रकाशन - लघुकथा "जिनगी गामक" अपन असली रूपमे भेल विदेहमे आ ई संकलित भेल संग्रहमे। ऐ पोथीपर जगदीश प्रसाद मण्डलकेँ टैगोर लिटरेचर अवार्ड भेटलनि। जगदीश प्रसाद मण्डलक लेखनी मैथिली कथाधारकेँ एकभगाह हेबासँ बचा

लेलक, आ मैथिलीक समानान्तर इतिहासमे मैथिली साहित्यकेँ दू कालखण्डमे बाँटि कऽ पढ़ए जाए लागलपूर्व आ जगदीश प्रसाद जगदीश प्रसाद मण्डलसँ - अपन सुच्चा स्वरूपमे। -मण्डल आगमनक बाद। तँ प्रस्तुत अछि लघुकथा बिसाँढ़

एडिटर्स चोइस सीरीज६- (डाउनलोड लिंक)

एडिटर्स चोइस सीरीज७-

मैथिलीक पहिल आ एकमात्र दलित आत्मकथासन्दीप कुमार साफी। सन्दीप : कुमार साफीक दलित आत्मकथा जे अहाँकेँ अपन लघु आकारक अछैत हिलोड़ि देत आ अहाँक ई स्थिति कऽ देत जे समानान्तर मैथिली साहित्य कतबो पढ़ू अहाँकेँ अछौं नै हएत। ई आत्मकथा विदेहमे ईप्रकाशित भेलाक बाद लेखकक - मे संकलित भेल आ ई मैथिलीक अखन धरिक "बैशाखमे दलानपर" पोथी एकमात्र दलित आत्मकथा थिक। तँ प्रस्तुत अछि मैथिलीक पहिल दलित सन्दीप :आत्मकथाकुमार साफीक कलमसँ।

एडिटर्स चोइस सीरीज७- (डाउनलोड लिंक)

एडिटर्स चोइस सीरीज८-

नेना भुटकाकेँ रातिमे सुनेबा लेल किछु लोककथा ।(विदेह पेटारसँ)

एडिटर्स चोइस सीरीज८- (डाउनलोड लिंक)

एडिटर्स चोइस सीरीज९-

मैथिली गजलपर परिचर्चा ।(विदेह पेटारसँ)

एडिटर्स चोइस सीरीज९- (डाउनलोड लिंक)

.....

विदेह सम्मान: सम्मानसूची- (समानान्तर साहित्य अकादेमी, समानान्तर ललित कला अकादेमी आ समानान्तर संगीत /नाटक अकादेमी सम्मान- (पुरस्कार नामसँ विख्यात

.....

मैथिलीक वर्तनी

१

मैथिलीक वर्तनी- विदेह मैथिली मानक भाषा आ मैथिली भाषा सम्पादन पाठ्यक्रम

भाषापाक

२

मैथिलीक वर्तनीमे पर्याप्त विविधता अछि। मुदा प्रश्नपत्र देखला उत्तर एकर वर्तनी इग्नू BMAF001 सँ प्रेरित बुझाइत अछि, से एकर एकरा एक उखड़ाहामे उनटा-पुनटा दियौ, ततबे धरि पर्याप्त अछि। यू.पी.एस.सी. क **मैथिली (कम्पलसरी) पेपर लेल सेहो ई पर्याप्त अछि**, से जे विद्यार्थी मैथिली (कम्पलसरी) पेपर लेने छथि से एकर एकटा आर फास्ट-रीडिंग दोसर-उखड़ाहामे करथि।

IGNOU इग्नू BMAF-001

These are print-on-demand books, send your queries to editorial.staff.videha@gmail.com. The eBooks of some of these are available for sale on Google Play [(c) Preeti Thakur, sales.videha@gmail.com], send

your queries to sales.vidaha@gmail.com. The contents and documents e-published by Videha (since 2000) ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004) are periodically being checked for accessibility issues. People with disabilities should not have difficulty accessing these contents/documents.

२.मैथिली पोथी डाउनलोड Maithili Books Download

विदेह पोथी

वि दे ह विदेह Videha विदेह <http://www.videha.co.in/> विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका Videha Ist Maithili Fortnightly ejournal विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका नव अंक देखबाक लेल पृष्ठ सभकेँ रिफ्रेश कए देखू।
Always refresh the pages for viewing new issue of VIDEHA.

[Search for Books \(including Audio-Visual & Sign Language\) relating to Mithila/ Maithili](#)

<https://books.google.com/>



Videha Archive of Maithili Books विदेह मैथिली पोथीक आर्काइव (पूर्णतः अव्यवसायिक उद्देश्य आ मात्र एकेडमिक प्रयोग लेल) सभ पोथी पी.डी.एफ. डाउनलोड लेल क्रमानुसार नीचाँक लिंक सभपर उपलब्ध अछि। All the books are available for pdf download at the respective links below

.....

[तिरहुता, नेवाड़ी आ कैथी फॉण्ट डाउनलोड Google's Noto Fonts project/ GitHub](#)

तिरहुता नोटो फॉण्ट	कैथी ओटीएफ	कैथी टीटीएफ	नेवाड़ी ओ.टी.एफ.	नेवाड़ी टी.टी.एफ.
--------------------	------------	-------------	------------------	-------------------

<https://fonts.google.com/> (Google Open Fonts download)

[Tirhuta Offline Keyboard download](#)

[Keyman Tirhuta/ Vedic Devanagari Keyboards Download](#)

<https://malarproject.gitlab.io/tirhuta> (Tirhuta Keyboard Online)

.....

बौद्ध चर्यापद (सौजन्य- म. म. हरप्रसाद शास्त्री, १९०७, जयधारी सिंह, १९६९)

२३ कवि ५० टा चर्यापद संख्या [लुइपाद १, २९; कुक्कुरीपाद २, २०, ४८; विरुबपाद ३; गुण्डारीपाद ४; चत्तिलपाद ५; भुसुकुपाद ६, २१, २३, २७, ३०, ४१, ४३, ४९; कान्हापाद ७, ९, १०, ११, १२, १३, १८, १९, २४, ३६, ४०, ४२, ४५; कम्बलाम्बरपाद ८; डोम्बीपाद १४; शान्तिपाद १५, २६; महिधरपाद १६; वीणापाद १७; सरहपाद २२, ३२, ३८, ३९; शबरपाद २८, ५०; आर्यदेवपाद ३१; ढेनढनपाद ३३; दारिकापाद ३४; भादेपाद ३५; ताडकापाद ३७; कनकनापाद ४४; जयनन्दीपाद ४६; धमपाद ४७; तंत्रीपाद २५]

१६ राग ४७ चर्यापद संख्या- ३ टा चर्यापद संख्या -२४, २५, ४८ (इन्द्रताल २४; गीति- २५, पटह- ४८)- मे राग अनुपलब्ध [पतमञ्जरी १, ६, ७, ९, ११, १७, २०, २९, ३१, ३३, ३६; गबड बा गौड़ २, ३, १८; आरु ४; गुर्जरा, गुञ्जरी बा कान्हा-गुञ्जरी ५, २२, ४१, ४७; देवकरी ८; देशाखा १०, ३२; कामोद १३, २७, ३७, ४२; धनाशी बा धनश्री १४; रामकरी १५, ५०; बलडी बा बराडी २१, २३, २८, ३४; शबरी २६, ४६; मल्लारी ३०, ३५, ४४, ४५, ४९; मालासी ३९; मालासी-गाबुरा ४०; बांगल ४३; भैरवी १२, १६, १९, ३८]

चर्यापद

महाकवि डाक (संकलन पं जीवानन्द ठाकुर, १९५०)

डाकवचन

मैथिलीक आदिकवि विद्यापति (ज्योतिरीश्वर पूर्व) [सौजन्य- डिजिटल लाइब्रेरी ऑफ इण्डिया]

विद्यापति पद्यावली (सम्पादन नगेन्द्रनाथ गुप्त १९१०)

मैथिलीक आदिकवि विद्यापति (ज्योतिरीश्वर पूर्व)- गजेन्द्र ठाकुर

ज्योतिरीश्वर ठाकुर (सौजन्य- डिजिटल लाइब्रेरी ऑफ इण्डिया)

वर्णन रत्नाकर

मैथिली धूर्तसमागम

**विद्यापति ठक्कुर: [(१३५०-१४३५) मैथिलीक आदि कवि ज्योतिरीश्वर-पूर्व
विद्यापतिसँ भिन्न, संस्कृत आ अवहट्टमे लेखन]**

व्याडीभक्ति तरङ्गिणी

गोरक्षविजयम्

Vidyapati A Political Analysis- Dr Shankar Kumar Jha

[सौजन्य पं शशिनाथ झा/ रामदेव झा]

शंकरदेव

पारिजातहरण

रामविजय

दैत्यारि ठाकुर

श्यामंत हरण यात्रा (अंकिया नाट)

माधवदेव

भूमि लुटिया झुमुरा आ पिम्परा-गुचुरा-झुमुरा

लक्ष्मीदेव

कुमारहरण नाट शत स्कंध रावण वध (अंकिया नाट)

जगत्प्रकाशमल्ल

प्रभावतीहरण नाटक

सिद्ध नरसिंहमल्ल

गीतावली सिद्धि

जगत्ज्योतिर्मल्ल

हरगौरी विवाह नाटक कुञ्जविहार नाटक

हर्षनाथ झा

माधवानन्द नाटक

उषाहरण

हर्षनाथ काव्यग्रन्थावली (संकलन अमरनाथ झा १८९७-१९५५)

रत्नपाणि

उषाहरण नाटक

श्रीकांत

श्रीकृष्ण जन्म रहस्य

नन्दीपति

कृष्णकेलिमाला

गीतमाला

कान्हा रामदास

गौरीस्वयंवर

लाल

गौरीस्वयंवर नाटक

उमापति

पारिजात हरण

भानुनाथ

प्रभावती हरण

देवानन्द

उषाहरण

रमापति

रुक्मणी परिचय

उपाध्याय रामदास

आनन्द विजयाभिदान नाटिका

शिवदत्त

गौरीपरिणय सीतास्वयंवर दुर्गाविजय

पारिजात नाटक

.....

कथा बौद्ध सिद्ध मेहथपा (बाल साहित्य केन्द्रित) मेंहथमे भेल ८२ म सगर राति दीप जरयमे पठित कथा सभक संकलन

कथा बौद्ध सिद्ध मेहथपा

सखुआवाली (नारी विमर्श केन्द्रित) भपटियाहीमे भेल ८३ म सगर राति दीप जरयमे पठित कथा सभक संकलन

सखुआवाली

सर जी. ए. ग्रियर्सन (१८५१-१९४१)

मैथिली ग्रामर

मैथिली क्रेस्टोमेथी एण्ड वोकाबुलेरी

मुंशी रघुनन्दन दास (१८६०-१९४५) (सौजन्य- राधाकृष्णन् दास)

सुभद्रा हरण

रासबिहारी लाल दास (१८७२-१९४०) (सौजन्य- रमानन्द झा "रमण")

सुमति

हरिनन्दन दास (सौजन्य- राधाकृष्णन् दास)

सुदामा चरित

पं रामजी चौधरी (१८७८-१९५२) (सौजन्य- श्री श्रीमोहन चौधरी)

विविध भजनावली

आचार्य रामलोचन शरण (१८८९-१९७१) (सौजन्य- मैथिली साहित्य संस्थान)

जयन्ती-स्मारक ग्रन्थ

धनुषधारी दास (१८९५-१९६५) (सौजन्य- पञ्जीकार विद्यानन्द झा)

मैथिली में बिहारी

**हरिमोहन झा (१९०८-१९८४) (सौजन्य- मैथिली साहित्य संस्थान/
गौरीनाथ)**

अभिनन्दन ग्रन्थ

अंतिका (हरिमोहन झा विशेषांक)

.....

डॉ. राम भरोस कापड़ि 'भ्रमर' (सौजन्य- राम भरोस कापड़ि 'भ्रमर')

महिषासुर मुर्दावाद एवं अन्य नाटक (१९९७)

लोक नाट्य: जट जटिन (२००७) (शोध)

हुगली ऊपर बहैत गंगा आ आन कथा (कथा संग्रह) (२००८)

भ्रमर मैथिली दीर्घ कविता (हिन्दी अनुवाद-अब बस नहीं) (२००९)

मैथिली लोक संस्कृति (नेपाली भाषामे) (२००९)

भैया अएलै अपन सोराज (नाटक संग्रह) (२०१०)

घरमुहाँ (उपन्यास) (२०१२)- ई बुक वर्जन

घरमुँहा (उपन्यास) (२०१२)- प्रिंट वर्जन

Homebound (2023)

अनहरियाक चान (गजल संग्रह) (२०१३)

चीन जे हम देखल (यात्रा संस्मरण) (२०१४)

सूली पर इजोत एवं अन्य नाटक (२०१५)

सीमाके आर-पार (यात्रा संस्मरण) (२०१६)

युद्धभूमिक एसगर योद्धा (कविता संग्रह) (२०१७)

एंटीवायरस (कथा संग्रह) (२०१९)

कोरोनाक संत्रासमे ओझरायल जिनगी (लकडाउन डायरी) (२०२०)

मिथिलाक लोकजीवन लोकसन्दर्भ (२०२२)

सोन्हगर गन्धक अन्वेषी डा. प्रफुल्ल कुमार सिंह 'मौन'

मैथिली लोक संस्कृति संगोष्ठी

स्मारिका (२०१०)

आंगन अंक-४ (२०१२) सलहेस विशेषांक

आँजुर (अंक वर्ष ३६, अंक ३) सोमदेव विशेष

गामघर-३०-०८-२०१८

गामघर-०४-१०-२०१८

गामघर-१६-०५-२०१९

गामघर-२७-०६-२०१९

रामभरोस कापड़ि "भ्रमर"क किछु नाटक

मुन्नाजी द्वारा साक्षात्कार पृ. ३२१-३२८

देसिल बयनाक बहन्ने रामलोचन ठाकुर प्रसंग पृ. ३४७-३५७

हमर ज्ञान-पिपाशाक स्रोत: शरदिन्दु चौधरी पृ. ३१-३४

जट जटिन पृ. ५६८-७०५

भैया, अएलै अपन सोराज पृ. ५६८-७०५

आलेख कथा-फ्लैशबैक पृ. ८४-८८

आलेख पृ. पृ. ११७-१२५

आलेख पृ. १२७६-१२९०

आलेख पृ. ९७-९८

रायपुर यात्रा प्रसंग पृ. १५०-१५४

सलहेस परिचर्चा रिपोर्ट पृ. ४१-४५

रिपोर्ट पृ. २३१-२४३

रिपोर्ट पृ. ४४५

रिपोर्ट पृ ५६८-६०५

रिपोर्ट पृ. ५८३-५८५

गंगा प्रसादक स्वायत्तता आ हुगलीपर बहैत गंगा पृ. २२३-२२६

गीत पृ. १४४९-१४५०

गजल गीत पृ. २११

अन्हारक विरुद्ध आ आजाद गजल पृ. ६१९-६२१)

रामभरोस कापडि भ्रमर (व्यक्तित्व एवं कृतित्व)- प्रोमिशा मिश्रा (सम्पादक चन्द्रेश)

विदेह राम भरोस कापडि 'भ्रमर' विशेषांक

बृषेश चन्द्र लाल (सौजन्य- बृषेश चन्द्र लाल)

आन्दोलन (कविता संग्रह)

ढोलक (बाल कविता संग्रह)

सुम्निमा (अनूदित उपन्यास)

मोदिआइन (बी.पी.कोइरालाक कथा)

माल्हो (कथा संग्रह)

गोलबा (कथा संग्रह)

परमेश्वर कापडि (सौजन्य- परमेश्वर कापडि)

धूआ-धजा

अंक ७

अंक १४

अंक १५

अंक १६

अंक १८

अंक १० जून २०१२

अंक २४ जून २०१२

२५ जुलाई २०१२

०५ अगस्त २०१२

२३ फरबरी २०१६

आसिन २०७३

सुजीत कुमार झा (सौजन्य- सुजीत कुमार झा)

रिपोर्टर डायरी (रिपोर्ताज)

चिडै (लघुकथा-संग्रह)

जिद्दी (लघुकथा संग्रह)

कोइली घूरि आउ (बाल लघु-विहनि कथा संग्रह)

गन्ध (लघु कथा संग्रह)

खजुरीबाली (लघु कथा संग्रह)

बुलबुल (कथा संग्रह)

दूधमती- (नेपाली आ मैथिलीमे)

अंक ३१ अंक ३२ अंक ३३ अंक ३४ अंक ३५ अंक ३६ अंक ३७ अंक ३८ अंक

३९ अंक ४० अंक ४१

विन्देश्वर ठाकुर

नेपालक नोर मरुभूमिमे

विनीत ठाकुर (सौजन्य- विनीत ठाकुर)

बाँकी अछि हम्मर दूधक कर्ज

संतोष मिश्र (सौजन्य- संतोष मिश्र)

पोसपुत (लघुकथा-संग्रह)

उदास मोन (लघुकथा-संग्रह)

एना-किए (कविता-संग्रह)

अएना (संपादन- कविता-संग्रह)

कनकमणि दीक्षित (मूल नेपालीसँ मैथिली अनुवाद रूपा धीरू आ धीरेन्द्र
प्रेमर्षि, बाल साहित्य) (सौजन्य- धीरेन्द्र प्रेमर्षि)

भगता बेडक देश-भ्रमण

**Ayodhyanath Choudhary (Courtesy-
Ayodhyanath Choudhary)**

Varied Verses (Maithili Verses in English
Translation)

...

डॉ शशिधर कुमार आ सुप्रिया बेबी कुमारी

भूकम्प (पृ. ६३८-६७४)

अणिमा सिंह (सौजन्य- नचिकेता)

शिशु गीत खेल

इलारानी सिंह (सौजन्य- नचिकेता)

प्रेम- एक कविता (अनूदित नाटक)

अरुन्धती देवी (सौजन्य- रमानन्द झा "रमण")

मिथिलाक विदुषी महिला

डॉ. कमला चौधरी (सौजन्य- कमला चौधरी)

मैथिलीक वेश-भूषा-प्रसाधन सम्बन्धी शब्दावली २००८

समय-संकेत (कथा-संग्रह) २०१०

डॉ. ललिता झा (सौजन्य- ललिता झा)

मैथिलीक भोजन सम्बन्धी शब्दावली २०११

प्रोमिशा मिश्रा

रामभरोस कापड़ि भ्रमर (व्यक्तित्व एवं कृतित्व)

सुस्मिता पाठक (सौजन्य- केदार कानन)

परिचिति (कविता संग्रह)

कनोजड़ि (कथा संग्रह)

नन्दिनी पाठक (सौजन्य- केदार कानन)

पाथरक शहर (कविता संग्रह)

पन्ना झा (सौजन्य- नरेन्द्र झा)

अनुभूति (लघुकथा संग्रह)

कल्पना झा (सौजन्य- कल्पना झा)

गोसाउनिक गीत

नशामुक्ति हित गाबी गीत

निनियाँ

यायावरी- शेफालिका वर्मा (हिन्दी अनुवाद कल्पना झा)

मुन्नी कामत (सौजन्य- मुन्नी कामत)

सुखल मन तरसल आँखि (पद्य आ गद्य)

सुखल मन तरसल आँखि (कविता)

अंततः (कविता संग्रह)

चुक्का (बाल कथा संग्रह)

नीता झा (सौजन्य- नीता झा)

बिलाइ मौसी (बाल लघुकथा संग्रह)

शेफालिका वर्मा (सौजन्य- शेफालिका वर्मा)

यायावरी (यात्रावृत्तान्त)

यायावरी (हिन्दी अनुवाद- कल्पना झा)

अर्थयुग (लघुकथा संग्रह)

एकटा अकास (लघुकथा संग्रह)

भावांजलि (गद्य गीत)

किस्त-किस्त जीवन (आत्म कथा)

आखर-आखर प्रीत

नागफांस (उपन्यास)

Naagphans (In English)

विभा रानी

विभा रानीक दूटा नाटक (भाग रौ आ बलचन्दा)

सुशीला झा (सौजन्य- प्रभा खेतान/ सुशीला झा)

छिन्नमस्ता- प्रभा खेतानक हिन्दी उपन्यासक मैथिली अनुवाद

कुसुम ठाकुर

प्रत्यावर्तन (आत्मकथा)(पृ. ४५९-५७२)

डॉ. कामिनी कामायनी

विदेह:सदेह ३१ (डॉ. कामिनी कामायनी आ कुमार मनोज कश्यप- अंक १-३५०
सँ)

प्रीति ठाकुर

गोनू झा आ आन मैथिली चित्रकथा -पहिल मैथिली चित्रकथा (बाल साहित्य)

मैथिली चित्रकथा (बाल साहित्य)

मिथिलाक लोकदेवता (बाल साहित्य)

विद्यापतिक पुरुष परीक्षा (बाल साहित्य)

रेस (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

ए बी सी डी- प्रकृति अक्षर पोथी (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

सभ खाइत अछि (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

बो म्याउ बाह (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

रड सभ (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

(०६) छोट आ पैघ (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

(०७) माल-जाल आ जानवर दिस देखू (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

(१७) हमर परिवार (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

जानवर (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

पोथी १३: १...२...३... (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

बाजाक अबाज (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

11000 PALM LEAF PANJI INSCRIPTIONS (VOLUME I
TO XXII) Compiled, Scanned & Catalogued by Preeti
Thakur

गजेन्द्र ठाकुर आ प्रीति ठाकुर (समालोचना)

नीतू कुमारी

मैथिली चित्रकथा (बाल साहित्य)

किरण चौधरी (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमर बाल-वाड़ी

आर्या कौकपिट मे

दीपा करमाकर- सही संतुलन मे

जंगल मे अहाँक स्वागत अछि

द्वेल छथि आकाश मे

भैया के मुस्कान के चौरौलक

बीज संचयक

अचंभित करय "फिबोनाची"

शौचालयक खिस्सा

लाल बरसाती

गुल्लीक जादुई पेटी

समीराक विकठ भोजन

विवाह मे जाई छी

प्रियंका झा (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमर माँछ! नै हमर माँछ!

रश्मि प्रिया (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

कैयो सकै छी, नहियो कऽ सकै छी

सुनीता ठाकुर (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

बण्टी आ बबली

नीलिमा चौधरी (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमर सभसँ नीक संगी

स्वास्तिका ठाकुर (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

गप्पू बुते नाचल नै होइ छै

तूलिका (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमरा ओ चाही!

मधूलिका मिश्र (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

ओंघाइत भीमा

लक्ष्मी ठाकुर

जानवर सभ संगे भँट-घाँट

पूनम मण्डल

सुतै कालक खिस्सा

.....

राम इकबाल सिंह 'राकेश' (१९१२-१९९४) [सौजन्य- ई-पुस्तकालय]

मैथिली लोकगीत (१९४२, १९५५)

तेज नारायण लाल 'शास्त्री' [सौजन्य- ई-पुस्तकालय]

मैथिली लोकगीतों का अध्ययन (१९६२)

डॉ शंकर कुमार झा (सौजन्य- कीर्तिनाथ झा/ आर्काइव डॉट ओआरजी)

Vidyapati A Political Analysis

राधाकृष्ण चौधरी (१९२१-१९८५) (सौजन्य- प्रभात कुमार चौधरी/

IGNCA-ASI)

मिथिलाक इतिहास

A Survey of Maithili Literature

The Political and Cultural Heritage of Mithila

Mithila in the Age of Vidyapati

जयकान्त मिश्र (१९२२-२००९) (सौजन्य- काश्मीर रिसर्च इंस्टीट्यूट

लाइब्रेरी, आर्काइव डॉट ओआरजी, इण्डियन कल्चर डॉट जीओवी डॉट

इन, साहित्य-अकादेमी डॉट जीओवी डॉट इन)

बृहत् मैथिली शब्दकोश भाग-१

A History of Maithili Literature Vol. I

Introduction to the Folk Literature of Mithila

Meet the Author

उपेन्द्र ठाकुर (१९२९-१९९१)[सौजन्य- डिजिटल लाइब्रेरी ऑफ इण्डिया/

IGNCA-ASI]

History of Mithila

Studies in Jainism and Buddhism in Mithila

सोमदेव (१९३४-२०२२) (सौजन्य- राम भरोस कापड़ि 'भ्रमर')

आँजुर सोमदेव विशेष

प्रभास कुमार चौधरी (१९४१-१९९८) (सौजन्य- अशोक)

सन्धान प्रभास विशेष

लल्लन प्रसाद ठाकुर (१९५३-१९९५) (सौजन्य- कुसुम ठाकुर)

लौंगिया मिरचाइ

नाटककार लल्लन प्रसाद ठाकुर समग्र रचनावली (५ टा नाटक, ४ टा एकांकी

आ ३ टा गीति नाटिका सहित)

सुभाष चन्द्र यादव (सौजन्य- सुभाष चन्द्र यादव)

राजकमल चौधरी: मोनोग्राफ

नित नवल राजकमल

बनैत बिगड़ैत (लघुकथा संग्रह)

गुलो

गुलो (हिन्दी अनुवाद- रमण कुमार सिंह)

रमता जोगी

मडर

भोट

गुलो: कला आ भाषा (सम्पादक तारानन्द वियोगी आ केदार कानन)

नित नवल सुभाष चन्द्र यादव (लेखक गजेन्द्र ठाकुर)

नित नवल सुभाष चन्द्र यादव (मिथिलाक्षर)

अशोक (सौजन्य- अशोक आ शिवशंकर श्रीनिवास)

चक्रव्यूह (कविता संग्रह) (१९८६)

त्रिकोण (कथा संग्रह) (१९८६)

ओहि रातिक भोर (कथा संग्रह) (१९९१)

मातबर (कथा संग्रह) (२००१)

संवाद (साक्षात्कार संग्रह) (२००७)

आँखिमे बसल (यात्रा कथा) (२०१३)

बात-विचार (आलोचना) (२०१५)

डैडीगाम (कथा संग्रह) (२०१७)

अशोक-सेलेक्शन्स (विविध)

अशोक-नव कविता

नीक दिनक बाइस्कोप (व्यंग्य संग्रह) (२०१८)

कथा-पाठ (मैथिली कथाक आलोचनात्मक अध्ययन) (२०२२)

प्रतिमान (सम्पादन)

किरण (प्रतिमान गोष्ठी- सम्पादक मोहन भारद्वाज)

सन्धान १ (सम्पादन)

सन्धान २ (सम्पादन)

सन्धान ३ (सम्पादन) प्रभास विशेष

सन्धान ४ (सम्पादन)

मुन्ना जी द्वारा साक्षात्कार (पृ. ३८२-३८५)

बनैत कम बिगडैत बेसी (पृ. २०२३-२०३१)

सम्पादक राजनन्दन लाल दास आ कर्णामृत (पृ. ११९-१२२)

रामलोचन ठाकुरक कविता पढैत (पृ. ३२७-३४१)

केदार नाथ चौधरीक उपन्यास (पृ. १०१-१०६)

शरदिन्दुजी (पृ. ७०-७३)

विदेह रचनाकार अशोक विशेषांक

रामदेव झा (सौजन्य- शंकरदेव झा/ योगानन्द झा)

सव्यसाची (अभिनन्दन ग्रन्थ)

मैथिली शब्द संचय

दत्त-वतीक वस्तु कौशल

संकल्प अंक-५ (सम्पादक डॉ रामदेव झा, सहायक सम्पादक डॉ योगानन्द झा)

१९८८

कीर्तिनाथ झा (सौजन्य- कीर्तिनाथ झा/ आर्काइव डॉट ओआरजी)

कुरल: मैथिली भावानुवाद (मूल तमिल आदि-कवि तिरुवल्लुवर)

टूटल पाँखि (खलील जिब्रानक उपन्यास 'द ब्रोकन विंग्स'क मैथिली अनुवाद)

किछु पुरान गप्प, किछु नव गप्प (कथा संग्रह)

अनुपम मिश्र पॉडकास्ट एपीसोड ४० कीर्तिनाथ झा

आशीष अनचिन्हार

संदर्भ सहित (गजल-आलोचना)

कुमारि इच्छा (गजल संग्रह)

जंघाजोड़ी (गजल संग्रह)

अनचिन्हार आखर (गजल, रुबाइ आ कताक संग्रह)

मैथिली गजलक व्याकरण ओ इतिहास

मैथिली वेब पत्रकारिताक इतिहास (अनुलग्नक: अंतिका आलेख:अंतर्जाल आ

मैथिली: गजेन्द्र ठाकुर)

मैथिली गजलक रेडी रेकोनर

शब्द-अर्थ-शक्ति

स्वतंत्रचेता- अरविन्द ठाकुर: व्यक्तित्व-कृतित्व (विदेह अरविन्द ठाकुर

विशेषांकक प्रिण्ट रूप)[सम्पादन]

डॉ योगानन्द झा (सौजन्य- योगानन्द झा)

लोकजीवन ओ लोकसाहित्य १९८६

संकल्प अंक-५ (सम्पादक डॉ रामदेव झा, सहायक सम्पादक डॉ योगानन्द झा)

१९८८

आलेख सञ्चयन २००२

मैथिली शाक्त साहित्य- शास्त्रीय भगवती गीत (सम्पादन) २००२

मैथिली पत्रकारिता के सौ वर्ष २००६

लोक, साहित्य ओ शब्द-सम्पदा २००७

गहबर गीत (संकलन-सम्पादन) २००७

मैथिलीक पारम्परिक जातीय व्यवसायक शब्दावली २००९

कथा-लोककथा २०१०

कपिलदेव ठाकुर 'स्नेहलता' कृत सीतावतरण (सम्पादन) २०११

मंगल-प्रभात गाँधीजी (अनुवाद) २०१३

भोरे-भोर (डॉ ए. कीर्तिवर्द्धनक हिन्दी कविता संग्रहक अनुवाद) २०१४

तारानन्द वियोगी (सौजन्य- तारानन्द वियोगी/ सुभाष चन्द्र यादव)

प्रलय रहस्य (कविता संग्रह)

अतिक्रमण (कथा संग्रह)

Between the Two Dams (English Translation by Prabhat Jha)

जैसे अँधेरे में चाँद (हिन्दी अनुवाद- अरुणाभ सौरभ)

बचाने का यत्न (जीवकान्त)- (अतिथि सम्पादक तारानन्द वियोगी)

राजकमल-जीवन क्या जिया (पृ. १६४-२७४)

महिषी की तारा

बुद्ध का दुख और मेरा (हिन्दी अनुवाद- अविनाश)

तुमि चिर सारथि (हिन्दी अनुवाद- केदार कानन/ अविनाश)

तारा-चालीसा

ई भेटल तँ की भेटल

साखी (मैथिली दलित-कविता)

कबीर आ हुनक मैथिली पदावली

धराशायी हेबाक समय (कविता मे कोरोना काल)

दुनिया घर मेहमान (प्रेम कविता)

अपन युद्धक साक्ष्य (गजल संग्रह)

छियानत (कथा संग्रह)

बहुवचन (आलोचना)

गुलो: कला आ भाषा (सम्पादन)

सुधांशु शेखर चौधरी (सौजन्य- शरदिन्दु चौधरी)

शेखर रचित गजल ओ गीत

शरदिन्दु चौधरी (सौजन्य- शरदिन्दु चौधरी)

जँ हम जनितहुँ (२००२)

बड़ अजगुत देखल (२००५)

गोबरगणेश (२०११)

करिया कक्काक कोरामिन (२०१६)

बात-बातपर बात खण्ड-१ (२०१९)

मर्मन्तक-शब्दानुभूति (बात-बातपर बात खण्ड-२) (२०२०)

हमर अभाग: हुनक नहि दोष (बात-बातपर बात-३) (२०२१)

साक्षात् (बात-बातपर बात-४) (२०२१)

विदेह शरदिन्दु चौधरी विशेषांक

काशीकान्त मिश्र मधुप

विदेह काशीकांत मिश्र मधुप विशेषांक

राजनन्दन लाल दास

विदेह राजनन्दन लाल दास विशेषांक

प्रेमलता मिश्र प्रेम

विदेह प्रेमलता मिश्र प्रेम विशेषांक

रवीन्द्र नाथ ठाकुर

विदेह रवीन्द्र नाथ ठाकुर विशेषांक

मायानन्द मिश्र (सौजन्य- केदार कानन)

अवांतर (गजल-गीतल)

कलानन्द भट्ट (सौजन्य- केदार कानन)

कान्ह पर लहास हमर मैथिली गजल संग्रह

अनुलग्नक-कोसी कॉलोनी सँ किशन कुटीर धरि

रामकृष्ण झा 'किसुन' (सौजन्य- केदार कानन)

किसुन समग्र-१ (सम्पादक केदार कानन आ रमण कुमार सिंह)

किसुन समग्र-२ (सम्पादक केदार कानन आ रमण कुमार सिंह)

मैथिलीक नव कविता (सम्पादन)

बहुआयामी किसुनजी (सम्पादक महेन्द्र आ केदार कानन)

केदार कानन (सौजन्य केदार कानन/ CIIL/ सुभाष चन्द्र यादव)

अक्ष पर नचैत (संस्मरण: जीवकान्तक पत्रक बहाने)

बहुआयामी किसुनजी (सम्पादन)

गुलो: कला आ भाषा (सम्पादन)

किसुन समग्र-१ (सम्पादन)

किसुन समग्र-२ (सम्पादन)

अपना नजरि मे (सम्पादन)

सृजन केर दीप पर्व (सम्पादन)

भारती मंडन अंक-१६ (सम्पादन)

महेन्द्र (CIIL/ केदार कानन)

जुआयल कनकनी

बहुआयामी किसुनजी (सम्पादन)

बाबा बैद्यनाथ (सौजन्य- बाबा बैद्यनाथ)

पहरा इमानपर (गजल संग्रह)

अरविन्द ठाकुर (सौजन्य- अरविन्द ठाकुर/ CIIL)

परती टूटि रहल अछि (कविता संग्रह)

सबद मितारथ धाय्या (कविता संग्रह)

जड़ताक प्रतिवाद मे (सोल्हकन-दीठक आरोहण गाथा- दीर्घ कविता)

बहुरुपिया प्रदेश मे (गजल संग्रह)

मीन तुलसीपात पर (गजल संग्रह)

अन्हारक विरोध मे (लघु कथा संग्रह)

रोशनाइक लोकपक्ष (कथेतर गद्य)

सृजन केर दीप पर्व (सम्पादन)

विदेह अरविन्द ठाकुर विशेषांक

स्वतंत्रचेता- अरविन्द ठाकुर: व्यक्तित्व-कृतित्व (सम्पादक आशीष अनचिन्हार)

[विदेह अरविन्द ठाकुर विशेषांकक प्रिण्ट रूप]

नरेन्द्र झा (सौजन्य- नरेन्द्र झा)

चपल चरन चित चंचल भान

विकास ओ अर्थतंत्र

Mithila Rising

राजेश्वर झा (मैथिली साहित्य संस्थान आर्काइव)

मिथिलाक्षरक उद्भव ओ विकास

सुरेन्द्र झा सुमन (आर्काइव डोट कोम)

दत्त-वती (मूल)

गोविंद झा ((IGNCA Site आर्काइव)

Maithili-English Dictionary

डॉ शैलेन्द्र मोहन झा (आर्काइव डॉट कॉम/ CIIL)

परिचय निचय

मैथिली गद्य संग्रह- सं

रमानाथ झा (CIIL Site आर्काइव)

प्रबन्ध संग्रह

रमानाथ मिश्र "मिहिर" (आर्काइव डॉट कॉम)

मैथिली मुहावरा एवम् लोकोक्ति प्रकाश

आनन्द मिश्र (सौजन्य- रमानन्द झा "रमण")

मिथिला भाषाक सुबोध व्याकरण

श्यामानन्द झा (सौजन्य- रमानन्द झा "रमण")

मैथिली गीत चन्द्रिका

मैथिली संदेश (विभिन्न कविक कविता-सम्पादित)

पं लक्ष्मीपति सिंह (सौजन्य रमानन्द झा "रमण")

हिन्दी-मैथिली-शिक्षक

भवप्रीतानन्द ओझा (सौजन्य- रमानन्द झा "रमण")

पदावली

गणनाथ-विन्ध्यनाथ पदावली (सौजन्य- रमानन्द झा "रमण")

गणनाथ-विन्ध्यनाथ पदावली

रूपनारायण झा "राकेश" (सौजन्य- रमानन्द झा "रमण")

मनमोहन लड्डू

भोला लाल दास (आर्काइव डॉट कॉम)

मैथिली सुबोध व्याकरण

खड्ग वल्लभ दास 'स्वजन' (सौजन्य- हेमन्त दास "हिम")

सीता-शील

डॉ. मदनेश्वर मिश्र (सौजन्य- पञ्जीकार विद्यानन्द झा)

एक छलीह महारानी

यात्री (नागार्जुन) (सौजन्य- मिथिला सांस्कृतिक परिषद)

बलचनमा

कालीकान्त झा "बूच"

कलानिधि- कविता-संग्रह

उपेन्द्रनाथ झा "व्यास" (सौजन्य- मयंक झा)

रूबाइयात-ए-ओमर खैयाम (मैथिली पद्यानुवाद)

प्रतीक (कविता संग्रह)

संन्यासी (काव्य)

रमेश नारायण (सौजन्य- शेफालिका वर्मा)

पाथरक नाव (लघुकथा संग्रह)

गोपालजी झा "गोपेश" (सौजन्य- गोपालजी झा "गोपेश")

गुम्म भेल ठाढ़ छी

विजय नाथ झा (सौजन्य- विजय नाथ झा)

अहींक लेल (गीत-गजल संग्रह)

कामायनी (अनुवाद)

नगेन्द्र कुमार (सौजन्य- प्रसन्न कुमार झा)

ससरफानी

प्रबोध नारायण सिंह (सौजन्य- नचिकेता)

अन्हेर नगरी (अनुवाद)

चयनिका (सम्पादन)

वैजयन्ती (कविता)

हाथीक दाँत

टटका गप (सम्पादित कथा संकलन)

प्रेमक रोग (नाटक)

मानक मैथिली (हिन्दी शोध प्रबन्ध)

अमरनाथ (सौजन्य- अमरनाथ)

क्षणिका- विहनि कथा संग्रह

प्रफुल्ल कुमार सिंह 'मौन'

पंचदेवोपासक भूमि मिथिला पृ. १००१-१०८०

डॉ. गंगेश गुंजन (सौजन्य- गंगेश गुंजन)

राधा (१-३०) पृ. १३७३-१५८०

प्रथम-चौबटिया-नाटक (बुधिबधिया)

नाटक आइ भोर

कथा-संग्रह उचितवक्ता

गीत-गजल दुखक दुपहरिया

कमलधर दास (सौजन्य- कमलधर दास)

मैथिल कर्ण कायस्थक गोत्र, प्रवर, मूल आ वैवाहिक सम्बन्ध

कीर्तिनारायण मिश्र (सौजन्य- कीर्तिनारायण मिश्र)

ध्वस्त होइत शान्ति स्तूप

सीमान्त

आदमीकेँ जोहैत

अपन एकान्त मे

स्मृतियात्राक एकान्तमे

राजनाथ मिश्र

Mithila Painting-Modern Art-Photos

प्रेमशंकर सिंह (सौजन्य- प्रेमशंकर सिंह/ मिथिला दर्पण प्रकाशन)

मैथिली भाषा साहित्यःबीसम शताब्दी (आलोचना)

विद्यापति कृत व्याडीभक्तितरङ्गिनी (सम्पादन)

डॉ. रमण झा (सौजन्य- रमण झा)

मैथिली काव्यमे अलङ्कार

अलङ्कार-भास्कर

मैथिली काव्यमे ज्योतिष

भिन्न-अभिन्न

अहिरावण-वध (खण्ड काव्य)

पारिजात-मञ्जरी

डॉ. रमानन्द झा 'रमण' (सौजन्य- रमानन्द झा "रमण" / CIIL Site आर्काइव)

हिआओल

सगर राति दीप जरय

राजू आ टाकाक गाछ (अनुवाद)

अखियासल

केदार नाथ चौधरी (सौजन्य- केदार नाथ चौधरी)

चमेलीरानी

माहुर

करार

अबारा नहितन

अयना

हीना

विदेह केदार नाथ चौधरी विशेषांक

योगेन्द्र पाठक "वियोगी" (सौजन्य- योगेन्द्र पाठक "वियोगी")

विज्ञानक बतकही

विज्ञानक बतकही भाग-२

नरक विजय (सम्पूर्ण)

नरक विजय (संशोधित)

हमर गाम (बाल उपन्यास)

पिरामिडक देशमे

अकटा मिसिया (कथा संग्रह)

रोबोट (अनूदित साइंस-फिक्शन नाटक)

किछु तीत मधुर (यात्रा वृत्तांत)

सुशील (सौजन्य- सुशील)

घराड़ी (उपन्यास) (१९७३)

गामबाली (उपन्यास) (१९८२)

भामती (नाटक) (पहिल मंचन १९९१, प्रकाशन २०१३)

अस्मिता (लघुकथा संग्रह) (२०१६)

कामेश्वर झा 'कमल' (सौजन्य- नबोनारायण मिश्र)

कमल-ताल (गीत संग्रह)

रामलोचन ठाकुर (सौजन्य- रामलोचन ठाकुर)

जे कहब साँच कहब

आँखि मुनने आँखि खोलने (संस्मरण)

स्मृतिक धोखरल रंग (संस्मरण)

अपूर्वा (कविता संग्रह)

इतिहासहन्ता (कविता संग्रह)

देशक नाम छलै सोन चिड़ैया (कविता संग्रह)

लाख प्रश्न अनुत्तरित (कविता संग्रह)

प्रतिध्वनि (विदेशी भाषाक कविताक मैथिली रूपान्तरण)

पद्मानदीक माझी (अनूदित उपन्यास)

मैथिली लोककथा

आजुक कविता (सम्पादित कविता संग्रह)

बेताल कथा (हास्य-व्यंग)

देसिल बयना (अखबार)

विदेह रामलोचन ठाकुर विशेषांक

डॉ. देवशंकर नवीन (सौजन्य- देवशंकर नवीन)

आधुनिक साहित्यक परिदृश्य

डॉ बचेश्वर झा

निवन्ध-निकुञ्ज

जगदीश चन्द्र ठाकुर "अनिल" (सौजन्य- जगदीश चन्द्र ठाकुर "अनिल")

आँखिमे चित्र हो मैथिली केर (आत्मकथा- जारी)

धारक ओइ पार (दीर्घ कविता)

गीत गंगा (गीत संग्रह)

गजल गंगा (गजल संग्रह)

तोरा अंगना मे (गीत संग्रह)

तोरा अंगना मे (गीत संग्रह)- मूल

विदेह जगदीश चन्द्र ठाकुर अनिल विशेषांक

राज किशोर मिश्र

चाननि (कविता संग्रह)

सप्तपर्ण (कविता संग्रह)

रबीन्द्र नारायण मिश्र (सौजन्य- रबीन्द्र नारायण मिश्र)

- भोरसँ साँझ धरि (आत्म कथा)
प्रसंगवश (निबंध)
स्वर्ग एतहि अछि (यात्रा प्रसंग)
फसाद (कथा संग्रह)
नमस्तस्यै (उपन्यास)
विविध प्रसंग (निबंध)
महाराज (उपन्यास)
लजकोटर (उपन्यास)
सीमाक ओहि पार (उपन्यास)
समाधान (निबंध संग्रह)
मातृभूमि (उपन्यास)
स्वप्नलोक (उपन्यास)
शंखनाद (उपन्यास)
इएह थिक जीवन (संस्मरण)
ढहैत देबाल (उपन्यास)
पाथेय (संस्मरण)
हम आबि रहल छी (उपन्यास)
प्रलयक परात (उपन्यास)
बीति गेल समय (उपन्यास)
प्रतिबिम्ब (उपन्यास)
बदलि रहल अछि सभ किछु (उपन्यास)
राष्ट्र मंदिर (उपन्यास)
संयोग (कथा संग्रह)
नाचि रहल छलि वसुधा (उपन्यास)

दीप जरैत रहए (उपन्यास)

ठेहा परक मौलाएल गाछ (उपन्यास)

नन्द कुमार मिश्र 'नन्द' (सौजन्य- नन्द कुमार मिश्र 'नन्द')

गामघर (कथा संग्रह)

सुजाता (उपन्यास)

महारानी कैकेयी (प्रवचनात्मक निबन्ध)

गुदरीक लाल (उपन्यास)

अनठिया कुकुर (उपन्यास)

आडम्बर (कथा संग्रह)

दिल्लीक पार्क (शब्द चित्र)

सुकन्या (उपन्यास)

स्वर्ण कमल (बाल उपन्यास)

काव्य सरिता (मैथिली काव्य संग्रह)

परिवार (संस्मरणात्मक उपन्यास)

याचक के नजि (मैथिली शब्द-चित्र)

सत्यानन्द पाठक (सौजन्य- सत्यानन्द पाठक)

हमर गाम (उपन्यास)

डॉ. उदय नारायण सिंह "नचिकेता" (सौजन्य- नचिकेता)

नो एण्ट्री : मा प्रविश

आन्दोलन

एक छल राजा

जनक आ' अन्यान्य एकांकी

नाटक क लेल

नायक क नाम जीवन

प्रत्यावर्त्तन

रामलीला

प्रियंवदा (एकांकी)

नचिकेता विविध (मैथिली, बांग्ला, हिन्दी आ अंग्रेजी)

मैथिली कविता-त्रैमासिक (अप्रैल १९६९)

मैथिली कविता-त्रैमासिक (जुलाई १९६९)

मिथिला दर्शन मार्च २०२१

मिथिला दर्शन नवम्बर २०२१

रवि भूषण पाठक

रिहर्सल (नाटक)

विदेह:सदेह २९ (रवि भूषण पाठक आ डॉ. कैलाश कुमार मिश्र- अंक १-३५० सँ)

विदेह:सदेह २७ (गजेन्द्र ठाकुर आ रवि भूषण पाठकक आन भाषासँ अनूदित

गद्य आ पद्य- अंक १-३५० सँ)

डॉ. कैलाश कुमार मिश्र

विदेह:सदेह २९ (रवि भूषण पाठक आ डॉ. कैलाश कुमार मिश्र- अंक १-३५० सँ)

कुमार मनोज कश्यप

विदेह:सदेह ३१ (डॉ. कामिनी कामायनी आ कुमार मनोज कश्यप- अंक १-३५०

सँ)

डॉ. शम्भु कुमार सिंह

(तुकाराम रामा शेटक कोंकणी उपन्यासक मैथिली अनुवाद डॉ शम्भु कुमार

सिंह द्वारा) पाखलो

विदेह:सदेह २६ (डॉ शम्भु कुमार सिंह आ डॉ अरुण कुमार सिंह अंक १-३५०

सँ)

डॉ. अरुण कुमार सिंह

विदेह:सदेह २६ (डॉ शम्भु कुमार सिंह आ डॉ अरुण कुमार सिंह अंक १-३५०
सँ)

कुमार पवन (सौजन्य- अंतिका)

पइठ (मैथिलीक सर्वश्रेष्ठ कथा)

डायरीक खाली पन्ना

केशव भारद्वाज

अजगुत अफ्रीका (अफ्रीका डायरी) पृ. २१४-४६६

किछु पढ़ल आ किछु सुनल- ईदी अमीन पृ. ४८८-५४८

खेलौना पृ. ४६७-४८७

पैबन्द पृ. ५४९-७९८

किछु कथा ५०-४६३

गोपाल झा 'अभिषेक' (सौजन्य- गोपाल झा 'अभिषेक')

आउ स्वप्न साझी करी (कविता संग्रह)

आमोद कुमार झा (सौजन्य- आमोद कुमार झा)

बिम्बक पथार (कविता संग्रह)

किशन कारीगर (सौजन्य- किशन कारीगर)

किछु फुरा गेल हमरा

मुन्नाजी

मोकाम दिस (बीहनि कथा संग्रह)

प्रतीक (विहनि कथा संग्रह)

माँझ आंगनमे कतिआएल छी (मैथिली गजल संग्रह)

हम पुछैत छी (साक्षात्कार)

तीन टा बाल नाटक (मैथिली बाल साहित्य)

खुरलुच्ची (मैथिली बाल कविता- बाल साहित्य)

घाह (हाइकू-टंका संग्रह)

सन्दीप कुमार साफी

बैशाखमे दलानपर (पहिल मैथिली दलित आत्मकथा सहित)

ओम प्रकाश झा

कियो बूझि नै सकल हमरा (गजल, रुबाइ आ कता संग्रह)

अमित मिश्र

नव अंशु (गजल-हजल, रुबाइ संकलन)

चन्दन कुमार झा

मोनक बात (गजल, हजल, बाल गजल, रुबाइ आ कताक संकलन)

डॉ. अनमोल झा

समय साक्षी थिक (विहनि कथा संग्रह)

ई जे समय अछि (विहनि कथा संग्रह)

बिनय भूषण (सौजन्य- आशीष अनचिन्हार)

उजरा परवाक खोज (कविता संग्रह)

आनन्द कुमार झा

टाकाक मोल (नाटक)

कलह (नाटक)

बदलैत समाज (नाटक)

धधाइत नवकी कनियाँक लहास (नाटक)

हठात् परिवर्तन (नाटक)

मुक्ति यात्रा (नाटक)

शिव कुमार झा "टिल्लू"

क्षणप्रभा-कविता-संग्रह

अंशु-समालोचना

देवांशु वत्स

नताशा -मैथिली बाल चित्रशृंखला (कौमिक्स)

डॉ. विनीत उत्पल

हम पुछैत छी (कविता संग्रह)

रेहन पर रघू - काशीनाथ सि हक हिन्दी उपन्यासक विनीत उत्पल द्वारा मैथिली अनुवाद

मन्त्रदृष्टाऋष्यश्रुङ्ग- लेखक हरिशंकरश्रीवास्तव "शलभ" (हिन्दीसं मैथिली अनुवाद विनीत उत्पल द्वारा)

मोहनदास- उदय प्रकाशक हिन्दी उपन्यासक विनीत उत्पल द्वारा मैथिली अनुवाद मोहनदास (मैथिली-देवनागरी) मोहनदास (मैथिली-मिथिलाक्षर) मोहनदास (मैथिली-ब्रेल)

जगदानन्द झा "मनु" (सौजन्य- जगदानन्द झा "मनु")

नढिया भुकैए हमर घराडीपर (गजल संग्रह)

तोहर कतेक रंग (विहनि कथा संग्रह)

चोनहा- (बाल उपन्यास)

व्यथा- (कविता-गीत संग्रह)

राजदेव मण्डल

अम्बरा-कविता-संग्रह

हमर टोल (उपन्यास)

बसुंधरा(कविता संग्रह)

जाल (पटकथा)

लाज (एकांकी)

जल भंवर (उपन्यास)

त्रिवेणीक रंग (विहनि आ लघु कथा संग्रह)

पंचैती (लघु पटकथा)

वापसी

Rajdeo Mandal- Maithili Writer by Gajendra Thakur

दुर्गानन्द मण्डल

संचयिका

कथा कुसुम (विहनि आ लघु कथा संग्रह)

चक्षु

राम विलास साहु

अंकुर- लघुकथा संग्रह

रथक चक्का उलटि चलै बाट (कविता/ टनका संग्रह)

कर्म बिनु जग सुन्ना (दोसर कविता/ टनका संग्रह)

स्कूलक खिचड़ी (विहनि/ लघु कथा संग्रह)

दूधबेचनी (लघु कथा संग्रह)

मनक मैल

नारायण यादव (सौजन्य- उमेश मण्डल)

खाली घर

रामदेव प्रसाद मण्डल "झारूदार"

हमरा बिनु जगत सूना छै

गीतांजलि झारू

कपिलेश्वर राउत

उलहन (विहनि - लघु कथा संग्रह)

नंद विलास राय

सखारी-पेटारी(लघुकथा संग्रह)

मदन अमर (दोसर लघु कथा संग्रह)

मरजादक भोज (तेसर लघुकथा संग्रह)

भरदुतिया

छठिक डाला

हमर चारूधाम

असल पूजा

ललन कुमार कामत (सौजन्य- उमेश मण्डल)

किछु विहनि आ लघुकथा

उमेश पासवान

वर्णित रस

बेचन ठाकुर

बेटीक अपमान आ छीनरदेवी (नाटक)

बाप भेल पित्ती आ अधिकार (नाटक)

बिसवासघात (नाटक)

ऊँच-नीच (नाटक)

भौँट (नाटक)

डॉ. उमेश मण्डल

जगदीश प्रसाद मण्डलक काव्य संसार (अनुसन्धान विश्लेषण)

अभ्यन्तर (संकलन-सम्पादन)

हेन्डबुक सँ फेसबुक धरि (संकलन-सम्पादन)

जेतए ने जाए कवि ओतए जाए अनुभवी (संकलन-सम्पादन)

निर्विकल्प (संकलन-सम्पादन)

समस्या सँ समाधान धरि (संकलन-सम्पादन)

निशुकी- कविता संग्रह

मिथिलाक संस्कार गीत, विध-व्यवहार गीत आ गीतनाद (संकलन)

*मिथिलाक वनस्पति स्लाइड शो मिथिलाक जीव-जन्तु स्लाइड शो मिथिलाक
जिनगी स्लाइड शो*

Mithila Painting-Modern Art-Photos

सगर राति दीप जरय- इतिहास

सगर राति दीप जरय- आरती कुमारी फाइल

दुध-पानि फराक-फराक (कथा एवं पाण्डुलिपि जगदीश प्रसाद मण्डल)-(छाया
एवं सम्पादन- उमेश मण्डल)

हिन्दुस्तानी मुसलमान और हिन्दुस्तानियत - मूल हिन्दी लेख- गीतेश शर्मा,
मैथिली अनुवाद- उमेश मण्डल

*उमेश मण्डल द्वारा मैथिली लेखकक रचना संसारसँ बीछल विचारक पाम्फलेटक
पोथी*

जगदीश प्रसाद मण्डल राजदेव मण्डल डो. शिव कुमार प्रसाद रामदेव प्रसाद
मण्डल "झारूदार" राम विलास साहु नन्द विलास राय कपिलेश्वर राउत प्रीतम
कुमार निषाद

*मिथिलाक सभ जाति आ धर्मक संस्कार, लोकगीत आ व्यवहार गीत :सौजन्य)
(उमेश मंडल*

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22
23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40
41 42 43

अन्तर्ध्वनि चयन एवम् -बीछल कथा गोट १५ जगदीश प्रसाद मण्डलक)
(उमेश मण्डल -सम्पादन

.....

जगदीश प्रसाद मण्डल

गामक जिनगी (लघुकथा संग्रह)

मिथिलाक बेटी (नाटक)

मौलाइल गाछक फूल (उपन्यास)

जिनगीक जीत (उपन्यास)

उत्थान-पतन (उपन्यास)

जीबन-मरन (उपन्यास)

जीवन-संघर्ष (उपन्यास)

तरेगन (बाल प्रेरक विहनि कथा संग्रह)

पंचवटी (एकांकी-संचयन)

अर्द्धांगिनी..सरोजनी.. सुभद्रा.. भाइक सिनेह इत्यादि (लघुकथा संग्रह)

कम्प्रोमाइज (नाटक)

झमेलिया बिआह (नाटक)

इन्द्रधनुषी अकास (पद्य संग्रह)

शंभुदास (तीनटा दीर्घ कथा मइटुगगर, शंभुदास आ फाँसी)

गीतांजलि (गीत संग्रह)

राति-दिन (कविता संग्रह)

सतभैया पोखरि (लघु कथा संग्रह)

तीन जेठ एगारहम माघ (गीत संग्रह)

बजन्ता-बुझन्ता (विहनि कथा संग्रह)

रत्नाकर डकैत (नाटक)

बड़की बहिन (उपन्यास)

भकमोड़ (लघुकथा संग्रह)

उलबा चाउर (लघुकथा संग्रह)

सरिता (कविता संग्रह)

सुखाएल पोखरिक जाइठ (गीत संग्रह)

नै धाड़ैए (बाल उपन्यास)

स्वयंवर (नाटक)

पतझाड़ (लघु कथा संग्रह)

फलहार (लघु कथा संग्रह)

गामक शकल सूरत (लघु कथा संग्रह)

लजबिजी (लघु कथा संग्रह)

बटेसर काका (लघु कथा संग्रह)

आमक गाछी

अप्पन गाम

दिवालीक दीप

पंचदेव सीरीज

पंचदेव-१ पंचदेव-२ पंचदेव-३ पंचदेव-४ पंचदेव-५ पंचदेव-६ पंचदेव-

७ पंचदेव-८ पंचदेव-९ पंचदेव-१० पंचदेव-२० पंचदेव-३० पंचदेव-

४० पंचदेव-५० पंचदेव-६० पंचदेव-७० पंचदेव-८० पंचदेव-९० पंचदेव-१००

दुध-पानि फराक-फराक (कथा एवं पाण्डुलिपि जगदीश प्रसाद मण्डल)- (छाया

एवं सम्पादन- उमेश मण्डल)

जगदीश प्रसाद मण्डल जीक ६५ टा पोथीक नव संस्करण विदेहक २३३

(Videha_01_09_2017) सँ २५० (Videha_15_05_2018) धरिक

अंकमे धारावाहिक प्रकाशन नीचाँक लिंकपर पढ़ू:-

VIDEHA 233	VIDEHA 234	VIDEHA 235	VIDEHA 236	VIDEHA 237	VIDEHA 238
VIDEHA 239	VIDEHA 240	VIDEHA 241	VIDEHA 242	VIDEHA 243	VIDEHA 244
VIDEHA 245	VIDEHA 246	VIDEHA 247	VIDEHA 248	VIDEHA 249	VIDEHA 250

पंगु (उपन्यास)- साहित्य अकादेमी मूल पुरस्कार २०२१ सँ सम्मानित पोथी

पंगु (हिन्दी अनुवाद रामेश्वर प्रसाद मण्डल)

अप्पन साती (लघुकथा संग्रह)

मोड़पर (उपन्यास)

सुचिता (उपन्यास)

सेहन्ता सेहन्ते रहि गेल (लघुकथा संग्रह)

डॉ. शशिधर कुमार

उड़ि ने सकी पर चिड़ै छी हम (भाग १-२) (पृ. १०५४-१०९५)

खिस्सा अण्टार्कटिका केर (पृ. १०५४-१०९५)

बाल कविता (पृ. ९९३-१२१५)

बाल कविता (पृ. १००४-११७३)

सचित्र बाल कविता (पृ. ७४७-८३४)

सचित्र बाल कविता (पृ. १४६८-१८५०)

.....

गजेन्द्र ठाकुर

मैथिलीक आदिकवि विद्यापति (ज्योतिरीश्वर पूर्व)

गजेन्द्र ठाकुर आ प्रीति ठाकुर (समालोचना)

तेलुगु कथा आ ओड़िया, तेलुगु, गुजराती, भोजपुरी आ कश्मीरी कविता

तेलुगु कथा आ ओड़िया, तेलुगु, गुजराती, भोजपुरी आ कश्मीरी कविता

(मिथिलाक्षर)

मैथिली समीक्षाशास्त्र

मैथिली समीक्षाशास्त्र (तिरहुता)

मैथिली समीक्षाशास्त्र (भाग-२, अनुप्रयोग)

मैथिली प्रतियोगिता

प्रबन्ध-निबन्ध-समालोचना भाग-१

प्रबन्ध-निबन्ध-समालोचना भाग दू (कुरुक्षेत्रम अन्तर्मनक-२)

प्रबन्ध-निबन्ध-समालोचना (भाग-२, कुरुक्षेत्रम् अन्तर्मनक खण्ड-८) (संक्षिप्त)

नित नवल दिनेश कुमार मिश्र

नित नवल दिनेश कुमार मिश्र (मिथिलाक्षर)

नित नवल दिनेश कुमार मिश्र (कैथी)

नित नवल दिनेश कुमार मिश्र (नेवाड़ी)

नित नवल दिनेश कुमार मिश्र (IPA)

दूषण पञ्जी- The Black Book

दूषण पञ्जी- The Black Book (मिथिलाक्षर)

पर्वत ऊपर भमरा जे सूतल (बीहनि, लघु आ दीर्घ कथा संग्रह)

पर्वत ऊपर भमरा जे सूतल (मिथिलाक्षर)

पर्वत ऊपर भमरा जे सूतल (कैथी)

पर्वत ऊपर भमरा जे सूतल (नेवाड़ी)

पर्वत ऊपर भमरा जे सूतल (IPA)

स्वप्नमे मिज्झर होइत

The Science of Words

Rajdeo Mandal- Maithili Writer (Now with Supplement I & II)

JAGDISH PRASAD MANDAL- Maithili Writer

नित नवल सुभाष चन्द्र यादव

नित नवल सुभाष चन्द्र यादव (मिथिलाक्षर)

जगदीश प्रसाद मण्डल- एकटा बायोग्राफी

जगदीश प्रसाद मण्डल- एकटा बायोग्राफी (हिन्दी अनुवाद रामेश्वर प्रसाद मण्डल)

गंगा ब्रिज (नाटक)

उल्कामुख (नाटक)

संकर्षण (नाटक)

धांगि बाट बनेबाक दाम अगूबार पेने छँ (रुबाइ, कता आ गजल संग्रह)

सहस्रजित् (पद्य संग्रह)

सहस्राब्दीक चौपड़पर (पद्य संग्रह)

त्वञ्चाहञ्च आ असञ्जाति मन (दूटा गीत प्रबन्ध)

सहस्रबाढ़नि (उपन्यास)

सहस्रबाढ़नि ब्रेल-मैथिली (मैथिलीक पहिल ब्रेल पोथी)

सहस्रशीर्षा (उपन्यास)

गल्प-गुच्छ (विहनि आ लघु कथा संग्रह)

शब्दशास्त्रम् (लघुकथा संग्रह)

बाल मण्डली/ किशोर जगत (बाल नाटक, लघुकथा, कविता आदि)

कुरुक्षेत्रम् अन्तर्मनक

देवनागरी वर्सन तिरहुता वर्सन ब्रेल वर्सन

Learn Maithili Sign Language

Learn Mithilakshar Script

Learn Braille through Mithilakshar Script

Learn International Phonetic Script through

Mithilakshar Script

Learn Kaithi

Learn Newari

Learn Calligraphic Newari (Ranjana)

Learn Urdu Script

Learn Tibetan Script

Learn Japanese Script for Haiku

Learn Brahmi

Learn Kharoshthi

मिथिला रत्न/ मिथिला चित्रकला/ मिथिलाक पाबनि तिहार (कथा) आ
मिथिलाक संगीत

जलोदीप (बाल-नाटक संग्रह)

अक्षरमुष्टिका (बाल-लघुकथा संग्रह)

बाडक बडौरा (बाल-पद्य संग्रह)

नाराशंसी (गीत-प्रबन्ध)

मचण्ड (नाटक)

बाल साहित्य (मूल)- गजेन्द्र ठाकुर

भऽ जाएब छू (मैथिलीक २०१२ मे प्रकाशित पहिल क्लाइमेट-फिक्शन प्ले-
*Maithili's first climate-fiction play originally
published in 2012*)

कमलाक भगता

तरहरिमे परीलोक

बेसी छुट्टी कम इसकूल

बडद करैए दाउन ने यौ

बाल गजल

फिनिश लाइन

अनूदित साहित्य (आन भाषासँ)- गजेन्द्र ठाकुर

विदेह:सदेह २७ (गजेन्द्र ठाकुर आ रवि भूषण पाठकक आन भाषासँ अनूदित
गद्य आ पद्य- अंक १-३५० सँ)

बाल साहित्य (अनुवाद- द्विभाषिक- मैथिली-अंग्रेजी)- गजेन्द्र ठाकुर

मसाई केर परिवर्तनकारी रेबेका

शेष ४० टा बाल चित्र-पोथी नीचाँक लिंकपर:-

बुक	अरु सभ	एकटा नीक दिन	चलू हम तँ ठीक छी ने!	की अहाँ ऐ चिड़ै सभकेँ देखने छी?
लेखक	बर्डीटा कमिथेला	एतस हम सभ छै छी	भारतीयलेखक राजकुमार	भारतीयलेखक राजकुमार (दिन गद्यक)
बुकी	कवकन-कवकन	पुनःपुनःक-निर्दिष्ट	मेरा जे बैलदर्राँ दिवहराँ छल	अदुन पिबोनाची अंक-मन्वला
घर	अखन नै, अखन नै	जन्मदिनक उल्लस भोज	मोट राजा पातर-दुवहराँ ककुड़	बोचिया जे अखन हेसो नै लोक संकेत छलै
अपेनी	हम दाँधि सके छी	छोट लाल-दुदुहराँ ओरी	कर नीक, भोग नीक	ई सभटा किलोडिक देल अछि
सोपा अमा	हम टेलक-बद	जन्म दिवसक सुकन गेल	साँधी फेर अरु गदना	अमासिक-अदुना मसोना सभ
रिवा टोग	पाउम्याक-बाँह	कुकड़क एकटा दिन	हमर नीक लंगेर	रिवाक नव-स्कूलसँ पहिल दिन
कनी बिसोनी ने	खाल बरसानी	भूतलेखक नाउबामाल	अरु पार गानी	कना अछि ई अंक ५२

विदेह मैथिली-अंग्रेजी टॉकिंग रीड-अलाउड ऑडियो बुक

<https://bloomlibrary.org/player/Wcf6zr5CoF> (मसाई केर परिवर्तनकारी रेबेका)

<https://bloomlibrary.org/player/p3sHdYBgIT> (चलू हम तँ ठीक छी ने!)

<https://bloomlibrary.org/player/f19pSdhGMo> (एकटा नीक दिन)

<https://bloomlibrary.org/player/b2l5wesxCp> (घर सभ)

<https://bloomlibrary.org/player/dAzC0Fuht7> (की अहाँ ऐ चिड़ै सभकेँ देखने छी?)

NTA-UGC / UPSC / BPS Maithili Optional- गजेन्द्र ठाकुर

मैथिली समीक्षाशास्त्र

मैथिली समीक्षाशास्त्र (तिरहुता)

मैथिली समीक्षाशास्त्र (भाग-२, अनुप्रयोग)

मैथिली प्रतियोगिता

[Place of Maithili in Indo-European Language Family/ Origin and development of Maithili language (Sanskrit, Prakrit, Avhatt, Maithili) भारोपीय भाषा परिवार मध्य मैथिलीक स्थान/ मैथिली भाषाक उद्भव ओ विकास (संस्कृत, प्राकृत, अवहट्ट, मैथिली)]

(Criticism- Different Literary Forms in Modern Era/ test of critical ability of the candidates)

(ज्योतिरीश्वर, विद्यापति आ गोविन्ददास सिलेबसमे छथि आ रसमय कवि चतुर चतुरभुज विद्यापति कालीन कवि छथि। एतय समीक्षा शृंखलाक प्रारम्भ करबासँ पूर्व चारू गोटेक शब्दावली नव शब्दक पर्याय संग देल जा रहल अछि। नव आ पुरान शब्दावलीक ज्ञानसँ ज्योतिरीश्वर, विद्यापति आ गोविन्ददासक प्रश्नोत्तरमे धार आओत, संगहि शब्दकोष बढ़लासँ खाँटी मैथिलीमे प्रश्नोत्तर लिखबामे धाख आस्ते-आस्ते खतम होयत, लेखनीमे प्रवाह आयत आ सुच्या भावक अभिव्यक्ति भय सकत।)

(बद्रीनाथ झा शब्दावली आ मिथिलाक कृषि-मत्स्य शब्दावली)

(वैल्यू एडिशन- प्रथम पत्र- लोरिक गाथामे समाज ओ संस्कृति)

(वैल्यू एडीशन- द्वितीय पत्र- विद्यापति)

(वैल्यू एडीशन- द्वितीय पत्र- पद्य समीक्षा- बानगी)

(वैल्यू एडीशन- प्रथम पत्र- लोक गाथा नृत्य नाटक संगीत)

(वैल्यू एडीशन- द्वितीय पत्र- यात्री)

(वैल्यू एडीशन- द्वितीय पत्र- मैथिली रामायण)

(वैल्यू एडीशन- द्वितीय पत्र- मैथिली उपन्यास)

(वैल्यू एडीशन- प्रथम पत्र- शब्द विचार)

(तिरहुता लिपिक उद्भव ओ विकास)

अनुलग्नक-१-२-३ अनुलग्नक- ४-५

(मैथिली आ दोसर पुबरिया भाषाक बीचमे सम्बन्ध (बांग्ला, असमिया आ ओडिया) [यू.पी.एस.सी. सिलेबस, पत्र-१, भाग-"ए", क्रम-५])

[मैथिली आ हिन्दी/ बांग्ला/ भोजपुरी/ मगही/ संथाली- बिहार लोक सेवा आयोग (बी.पी.एस.सी.) केर सिविल सेवा परीक्षाक मैथिली (ऐच्छिक) विषय लेल]

मैथिली

बांग्ला

असमिया

ओडिया

हिन्दी

उर्दू

नेपाली

संस्कृत

संथाली

NTA UGC NET Maithili 01- गजेन्द्र ठाकुर

NTA UGC NET Maithili 02- गजेन्द्र ठाकुर

Test Series-1- गजेन्द्र ठाकुर

Test Series-2- गजेन्द्र ठाकुर

GS (Pre)

Topic 1 - गजेन्द्र ठाकुर

गजेन्द्र ठाकुर (सम्पादन)

विदेह-सदेह १- २५ www.vidaha.co.in विदेह ई-पत्रिकाक अंक १-३५० सँ- मैथिलीक सर्वश्रेष्ठ गद्य आ पद्यक एकटा समानान्तर संकलन	
देवनागरी	मिथिलाक्षर
विदेह१ सदेह:	विदेहतिरहुता १ सदेह :
विदेह:सदेह २ मैथिली प्रबन्ध-निबन्ध-समालोचना	विदेह: सदेह २ तिरहुता
विदेह:सदेह ३ मैथिली पद्य	विदेह: सदेह ३ तिरहुता
विदेह:सदेह ४ मैथिली कथा	विदेह: सदेह ४ तिरहुता
विदेह मैथिली विहनि कथा [विदेह सदेह ५]	विदेह: सदेह ५ तिरहुता
विदेह मैथिली विहनि कथा [विदेह सदेह ५-संस्करण -]	विदेहतिरहुता २-संस्करण ५ सदेह :
विदेह मैथिली लघुकथा [विदेह सदेह ६]	विदेह: सदेह ६ तिरहुता
विदेह मैथिली पद्य [विदेह सदेह ७]	विदेह: सदेह ७ तिरहुता
विदेह मैथिली नाट्य उत्सव [विदेह सदेह ८]	विदेह: सदेह ८ तिरहुता
विदेह मैथिली शिशु उत्सव [विदेह सदेह ९]	विदेह: सदेह ९ तिरहुता
विदेह मैथिली प्रबन्ध-निबन्ध-समालोचना [विदेह सदेह १०]	विदेह: सदेह १० तिरहुता
विदेह११ सदेह:	विदेहतिरहुता ११ सदेह :
विदेह१२ सदेह:	विदेहतिरहुता १२ सदेह :
विदेह१३ सदेह:	विदेहतिरहुता १३ सदेह :
विदेह१४ सदेह:	विदेहतिरहुता १४ सदेह :
विदेह१५ सदेह:	विदेहतिरहुता १५ सदेह :
विदेह१६ सदेह:	विदेहतिरहुता १६ सदेह :
विदेह१७ सदेह:	विदेहतिरहुता १७ सदेह :
विदेह१८ सदेह:	विदेहतिरहुता १८ सदेह :
विदेह१९ सदेह:	विदेहतिरहुता १९ सदेह :
विदेह२० सदेह:	विदेहतिरहुता २० सदेह :

विदेह२१ सदेह:	विदेहतिरहुता २१ सदेह :
विदेह२२ सदेह:	विदेहतिरहुता २२ सदेह :
विदेह२३ सदेह:	विदेहतिरहुता २३ सदेह :
विदेह२४ सदेह:	विदेहतिरहुता २४ सदेह :
विदेह:सदेह २५	विदेह: सदेह २५ तिरहुता
<p>विदेह-सदेह २६-</p> <p>३६ www.vidaha.co.in</p> <p>विदेह ई-पत्रिकाक अंक १-३५० सँ-</p> <p>थीम आधारित मैथिलीक सर्वश्रेष्ठ</p> <p>मूल आ अनूदित गद्य आ पद्यक</p> <p>एकटा समानान्तर संकलन</p>	
विदेह:सदेह २६ (डॉ शम्भु कुमार सिंह आ डॉ अरुण कुमार सिंह अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह २६ तिरहुता
विदेह:सदेह २७ (गजेन्द्र ठाकुर आ रवि भूषण पाठकक आन भाषासँ अनूदित गद्य आ पद्य- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह २७ तिरहुता
विदेह) २८ सदेह:अनूदित गद्य आ पद्य - -१ अंक३५० सँ)	विदेह: सदेह २८ तिरहुता
विदेह:सदेह २९ (रवि भूषण पाठक आ डॉ. कैलाश कुमार मिश्र- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह २९ तिरहुता
विदेह:सदेह ३० (स्कूल-कॉलेजक विद्यार्थी लेल- अंक १-३५० सँ)	विदेहतिरहुता ३० सदेह :
विदेह:सदेह ३१ (डॉ. कामिनी कामायनी आ कुमार मनोज कश्यप- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३१ तिरहुता
विदेह:सदेह ३२ (रचनात्मक गद्य-पद्य लेखन भाग-१- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३२ तिरहुता
विदेह:सदेह ३३ (रचनात्मक गद्य-पद्य लेखन भाग-२- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३३ तिरहुता
विदेह:सदेह ३४ (रचनात्मक गद्य-पद्य लेखन भाग-३- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३४ तिरहुता
विदेह:सदेह ३५ (रचनात्मक गद्य-पद्य लेखन भाग-४- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३५ तिरहुता
विदेह:सदेह ३६ (रचनात्मक गद्य-पद्य लेखन भाग-५- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३६ तिरहुता

.....

यू.पी.एस.सी. आ आन प्रतियोगिता परीक्षा लेल देखू:

विदेह:सदेह १७	विदेह:सदेह २१	विदेह:सदेह २३	विदेह:सदेह २६	विदेह:सदेह २९
विदेह:सदेह ३०	विदेह:सदेह ३२	विदेह:सदेह ३३	विदेह:सदेह ३४	विदेह:सदेह ३५

.....

Videha-Sadeha

भाषापाक -विदेह मैथिली मानक भाषा आ मैथिली भाषा सम्पादन पाठ्यक्रम

विदेह पुरान अंकक आर्काइव

Videha 1-50

Videha 51-100

Videha 101-149

Videha 150-250

Videha 251-Onwards

Audio Archive Folder

Mithila Painting-Modern Art-Photos

Videha Old Issues Folder

Videha Classical Sites Folder

.....

गजेन्द्र ठाकुर आ आशीष अनचिन्हार (सम्पादन)

मैथिलीक प्रतिनिधि गजल

मैथिली गजल: आगमन ओ प्रस्थान बिंदु (गजलक आलोचना-समालोचना-समीक्षा)

.....

गजेन्द्र ठाकुर, नागेन्द्र कुमार झा आ पञ्जीकार विद्यानन्द झा (सम्पादन)

जीनोम मैपिंग (४५० ए.डी.सँ २००९ ए.डी.)--मिथिलाक पञ्जी प्रबन्ध

जीनियोलोजिकल मैपिंग (४५० ए.डी.सँ २००९ ए.डी.)--मिथिलाक पञ्जी प्रबन्ध

-भाग-२

11000 PALM LEAF PANJI INSCRIPTIONS (VOLUME I TO XXII) Compiled, Scanned & Catalogued by Preeti Thakur

MAITHILI-ENGLISH DICTIONARIES

Maithili-English Dictionary Vol.I

Maithili-English Dictionary Vol.II

ENGLISH-MAITHILI DICTIONARIES

Videha English Maithili Dictionary

English-Maithili Computer Dictionary

.....

दिनेश कुमार मिश्र (सौजन्य दिनेश कुमार मिश्र)

बन्दिनी महानन्दा

बागमती की सद्गति!

दुइ पाटन के बीच में.. (कोसी नदी की कहानी)

न घाट न घर

बगावत पर मजबूर मिथिला की कमला नदी

भुतही नदी और तकनीकी झाड़-फूंक

The Kamla River and People On Collision Course

Bhutahi Balan- Story of a ghost river and engineering witchcraft

Refugees of the Kosi Embankments

.....

पत्रिका-जर्नल-स्मारिका

मिथिला मिहिर (मिथिलाङ्क) १९३६ (सौजन्य- सुरेन्द्र झा सुमन/ भीमनाथ झा)

मैथिली कविता-त्रैमासिक (सौजन्य- नचिकेता)

मैथिली कविता-त्रैमासिक (अप्रैल १९६९)

मैथिली कविता-त्रैमासिक (जुलाई १९६९)

कौशिकी (सौजन्य- पञ्जीकार विद्यानन्द झा)

कौशिकी (१९७१-७२)

देसिल बयना (अखबार) (सौजन्य- रामलोचन ठाकुर)

देसिल बयना (अखबार)

मिथिला दर्शन (सौजन्य- नचिकेता)

मार्च २०२१

नवम्बर २०२१

Society Today (सौजन्य- सुमित आनन्द)

अंक ११

संकल्प (सौजन्य- योगानन्द झा)

अंक ५ १९८८

अंतिका (सौजन्य- गौरीनाथ)

जुलाई-सितम्बर २००८ (हरिमोहन झा विशेषांक) अक्टूबर २०१०सँ मार्च

२०११ अक्टूबर २०११ सँ मार्च २०१२

भारती मंडन (सौजन्य- केदार कानन)

अंक-१६

सन्धान (सौजन्य- अशोक)

सन्धान १

सन्धान २

सन्धान ३ प्रभास विशेष

सन्धान ४

मिथिलांगन (सौजन्य मुकेश दत्त)

अप्रैल-सितम्बर २०२२

मैलोरंग (सौजन्य- प्रकाश झा)

अंक२-३

धूआ-धजा (सौजन्य- परमेश्वर कापड़ि)

अंक ७ अंक १४ अंक १५ अंक १६ अंक १८ अंक १० जून २०१२ अंक २४ जून २०१२ 23February2016 २५ जुलाई २०१२ ०५ अगस्त २०१२ आसिन २०७३

स्मारिका (सौजन्य- रामभरोस कापड़ि भ्रमर)

स्मारिका (२०१०)

आंगन (सौजन्य- रामभरोस कापड़ि भ्रमर)

आंगन अंक-४ (२०१२) सलहेस विशेषांक

आँजुर (सौजन्य- रामभरोस कापड़ि भ्रमर)

आँजुर (अंक वर्ष ३६, अंक ३) सोमदेव विशेष

गामघर (सौजन्य- रामभरोस कापड़ि "भ्रमर")

गामघर-३०-०८-२०१८

गामघर-०४-१०-२०१८

गामघर-१६-०५-२०१९

गामघर-२७-०६-२०१९

दूधमती- (नेपाली आ मैथिलीमे) (सौजन्य- सुजीत कुमार झा)

अंक ३१ अंक ३२ अंक ३३ अंक ३४ अंक 35 अंक 36 अंक 37 अंक 38 अंक 39 अंक 40 अंक 41

घर-बाहर (सौजन्य- चेतना समिति)

अप्रैल-जून २०११

रचना (सौजन्य- सुभाष चन्द्र यादव)

दिसम्बर "०५ मार्च "०६राजकमल चौधरी: मोनोग्राफ

पल्लव (सौजन्य- धीरेन्द्र प्रेमर्षि)

पल्लव- १ गजल अंक

पूर्वोत्तर मैथिल (सौजन्य- प्रेमकान्त चौधरी)

अप्रैल-जून 2010 जुलाइ-सितम्बर 2010 जनवरी सँ मार्च 2011 अप्रैल-जून

२०११ जुलाइ-सितम्बर २०११

लालदास भावांजलि स्मारिका २०२२ (सौजन्य डॉ संजीव शमा)

.....

किछु मैथिली पोथी डाउनलोड साइट (ओपन सोर्स)

NCERT BHASHA SANGAM

NCERT (Maithili-English-Hindi Conversations)

मैथिली-हिन्दी वार्तालाप (३ घण्टा)

मैथिली (मैथिली संकेत भाषा सहित- मैथिलीमे पहिल बेर)

https://www.youtube.com/@videha_ejournal

<https://youtu.be/TebuC-lrSs8>

<https://ncert.nic.in/bs-2021.php>

Sahitya Akademi

प्रकाशन

डिजिटल-पोथी

CIIL

अखियासल (रमानन्द झा रमण)

जुआयल कनकनी- महेन्द्र

प्रबन्ध संग्रह- रमानाथ झा (बी.पी.एस.सी. सिलेबस)

सृजन केर दीप पर्व- सं केदार कानन आ अरविन्द ठाकुर

मैथिली गद्य संग्रह- सं शैलेन्द्र मोहन झा

Archive.Org (विजयदेव झा)

Videha Maithili eBooks/ eJournals/ Audio-Video
Archive

IGNCA

Maithili English Dictionary

विज्ञान रत्नाकर

मिथिला दर्शन

तीरभुक्ति

OLE Nepal's e-Pustakalaya

पोथीक लिंक

IGNCA-ASI (search keyword Mithila)

History of Navya-Nyaya in Mithila

Studies in Jainism and Buddhism in Mithila

Mithila in the Age of Vidyapati

Cultural Heritage of Mithila

Mithila under the Karnatas

Temple Survey Project ASI- English आ Hindi

मैथिली साहित्य संस्थान

दर्शनीय मिथिला (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 1 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 2 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 3 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 4 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 5 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

ब्लूम लाइब्रेरी मैथिली

अरिपन फाउण्डेशन

Pratham Books Maithili Storyweaver

मैथिली ऑडियो बुक्स

Videha Read Aloud Talking Maithili Audio

Books (including Maithili Sign Language- Ist time in Maithili)

पोथी डॉट कॉम

I Love Mithila (पोथी डाउनलोड लिंक)

online maithili journal

owner I Love Mithila

प्यारे मैथिल चैनल- किरण चौधरी आ संगीता आनन्द

मिथिला चैप्टर

खिस्सा-पिहानी नेना भुटका लेल

जानकी एफ.एम समाचार

आकाशवाणी दरभंगा यू ट्यूब चैनल

.....

JNU

मैथिली

मैथिली लेक्सिकन

.....

Videha e-Learning YouTube Channel

.....

विदेह सम्मान: सम्मानसूची- (समानान्तर साहित्य अकादेमी, समानान्तर ललित कला अकादेमी आ समानान्तर संगीत /नाटक अकादेमी सम्मान- (पुरस्कार नामसँ विख्यात

.....

मैथिलीक वर्तनी

१

मैथिलीक वर्तनी- विदेह मैथिली मानक भाषा आ मैथिली भाषा सम्पादन पाठ्यक्रम

भाषापाक

२

मैथिलीक वर्तनीमे पर्याप्त विविधता अछि। मुदा प्रश्नपत्र देखला उत्तर एकर वर्तनी इग्नू BMAF001 सँ प्रेरित बुझाइत अछि, से एकर एकरा एक उखड़ाहामे उनटा-पुनटा दियौ, ततबे धरि पर्याप्त अछि। यू.पी.एस.सी. क मैथिली (कम्पलसरी) पेपर लेल सेहो ई पर्याप्त अछि, से जे विद्यार्थी मैथिली (कम्पलसरी) पेपर लेने छथि से एकर एकटा आर फास्ट-रीडिंग दोसर-उखड़ाहामे करथि।

IGNOU इग्नू BMAF-001

These are print-on-demand books, send your queries to editorial.staff.videha@gmail.com. The eBooks of some of these are available for sale on Google Play [(c) Preeti Thakur, sales.videha@gmail.com], send your queries to sales.videha@gmail.com. The contents and documents e-published by Videha (since 2000) ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004) are periodically being checked for accessibility issues. People with disabilities should not have difficulty accessing these contents/documents.

३. मैथिली ऑडियो-वीडियोक संकलन Maithili Audios-Videos

विदेह ऑडियो-वीडियो

वि दे ह विदेह Videha विदेह <http://www.videha.co.in/> विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका Videha Ist Maithili Fortnightly ejournal विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका नव अंक देखबाक लेल पृष्ठ सभकेँ रिफ्रेश कए देखू।
Always refresh the pages for viewing new issue of VIDEHA.

[Search for Audio-Video related information](#)
[\(including Print, Audio-Visual & Sign Language\)](#)
[relating to Mithila/ Maithili](#)

<https://books.google.com/>



"Videha" Ist Maithili Fortnightly ejournal Archive of Audios-Videos 'विदेह' प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका ऑडियो-वीडियो आर्काइव मैथिली ऑडियो-वीडियोक संकलन (पूर्णतः अव्यवसायिक उद्देश्य आ मात्र एकेडमिक प्रयोग लेल) ऑडियो-वीडियो देखबाक लेल सबधित लिंककेँ क्लिक करू। For viewing audios-videos click the respective links.

.....

मिथिलाक सभ जाति आ धर्मक संस्कार, लोकगीत आ व्यवहार गीत
(सौजन्य: उमेश मंडल)

[1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) [6](#) [7](#) [8](#) [9](#) [10](#) [11](#) [12](#) [13](#) [14](#) [15](#) [16](#) [17](#) [18](#) [19](#) [20](#) [21](#) [22](#)
[23](#) [24](#) [25](#) [26](#) [27](#) [28](#) [29](#) [30](#) [31](#) [32](#) [33](#) [34](#) [35](#) [36](#) [37](#) [38](#) [39](#) [40](#)
[41](#) [42](#) [43](#)

.....

गुवाहाटी विद्यापति पर्व २०१०

पहिल भाग दोसर भाग तेसर भाग चारिम भाग पाँचम भाग

गुवाहाटी अन्तर्राष्ट्रीय मैथिली सम्मेलन आ विद्यापति पर्व २०११

01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18

19 20 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40

41 42 43 44 45 46

.....

मैथिली फिल्म

ममता गाबय गीत (सौजन्य- Saregama)

कन्यादान (सौजन्य- BEJOD)

Maithili Movies on Rent

BEJOD

गामक घर

धुइन

चौबटिया (सौजन्य- धीरेन्द्र प्रेमर्षि)

चौबटिया

सौभाग्य मिथिला

ललका पाग भाग-१

ललका पाग भाग-२

.....

मिनाप-१

बुधियार छौडा आ राक्षस

मिनाप-२

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४

.....

NCERT BHASHA SANGAM

NCERT (Maithili-English-Hindi Conversations)

पं लक्ष्मीपति सिंह (सौजन्य रमानन्द झा "रमण")

हिन्दी-मैथिली-शिक्षक

मैथिली-हिन्दी वार्तालाप (३ घण्टा)

मैथिली (मैथिली संकेत भाषा सहित- मैथिलीमे पहिल बेर)

https://www.youtube.com/@videha_ejournal

<https://youtu.be/TebuC-lrSs8>

<https://ncert.nic.in/bs-2021.php>

प्यारे मैथिल चैनल- किरण चौधरी आ संगीता आनन्द

मिथिरंग लोक तरंग

मिथिला चैप्टर

खिस्सा-पिहानी नेना भुटका लेल

मिनाप

मैलोरंग

मिथिलांगन

भंगिमा

मैथिली रंगमंच

कोकिल मंच

मिथिला दर्शन

मिथिला मिरर

स्मृति एंटरटेनमेंट

BEJOD

अचल चित्र

नीलम मैथिली

मैथिली गंगा

मिथिला जंक्शन

मैथिली क्लास

मैथिली समाचार (जनता टेलीविजन)

मैथिली टॉक्स

अप्पन टी.वी.

टी.वी. टुडे, जनकपुर

दृश्यम मीडिया

संस्कार मिथिला

सारेगामा मैथिली

नवरस मीडिया

ज्योति एंटरटेनमेंट

इजोरिया फिल्मस

अयोध्यानाथ चौधरी

रेडियो जनकपुर

मिथिला टी.वी.

मधुर मैथिली

मैथिली-नेपाली सीखू

अपन मैथिली

मैथिली पाठ

सुरेन्द्र राउत

मिथिलांचल

अमित झा

प्रवेश मल्लिक

आदित्य फिल्मस एण्ड म्यूजिक

नेपाल टेलीविजन

आकाशवाणी मैथिली समाचार

आकाशवाणी अमृत महोत्सव

रश्मि दत्त

प्रिया मल्लिक

अनामिका झा

रफ कट्स, नचिकेता

कुञ्ज बिहारी

राम बाबू झा

वी. जे., विकास झा

तिरहुत मिथिला

आइ लव मिथिला

लोक कला केन्द्र

रजनी पल्लवी

पूनम मिश्र

रंजना झा

जूली झा

मैथिली ठाकुर

अनुपम मिश्र पॉडकास्ट एपीसोड ४० कीर्तिनाथ झा

ब्लूम लाइब्रेरी मैथिली

अरिपन फाउण्डेशन

Pratham Books Maithili Storyweaver

मैथिली ऑडियो बुक्स

Videha Read Aloud Talking Maithili Audio Books (including Maithili Sign Language- Ist time in Maithili)

<https://bloomlibrary.org/player/Wcf6zr5CoF> (मसाई केर परिवर्तनकारी रेबेका)

<https://bloomlibrary.org/player/p3sHdYBgiT> (चलू हम तँ ठीक छी ने!)

<https://bloomlibrary.org/player/f19pSdhGMo> (एकटा नीक दिन)

<https://bloomlibrary.org/player/b2l5wesxCp> (घर सभ)

<https://bloomlibrary.org/player/dAzC0Fuht7> (की अहाँ ऐ चिड़ै सभकेँ देखने छी?)

जानकी एफ.एम समाचार

आकाशवाणी दरभंगा यू ट्यूब चैनल

I Love Mithila

online maithili journal

owner I Love Mithila

.....

बृखेश चन्द्र लाल, जनकपुरक सौजन्यसँ

झिझिया

ढोल-पिपही

पवनकान्त झा (काश्यप कमल), भटसिमरि, मधुबनीक सौजन्यसँ

रसनचौकी

.....

विद्यापति गीत

तूलिका

गीत-गोविन्ददास (गायन दीक्षा भारती)

गोविन्ददास-१

गोविन्ददास-२

गोविन्ददास-३

गोविन्ददास-४

गोविन्ददास-५

गोविन्ददास-६

.....

मैथिली गजल (गजल- गजेन्द्र ठाकुर, गायन दीक्षा भारती)

बहरे मुतकारिब

गजल-२

गजल-३

गजल-४

.....

७१म सगर राति दीप जरए (०२ अक्टूबर २०१०), गाम बेरमा , जिला मधुबनी
(संयोजक- जगदीश प्रसाद मंडल)

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४ भाग-५ भाग-६

82 म सगर राति दीप जरए, स्थान- गजेन्द्र ठाकुर जीक निज आवास, गाम-
मेंहथ, जिला- मधुबनी। दिनांक- 31 मई 2014 (शनि दिन), समए- संध्या छह
बजेसँ। गोष्ठीक नाओं- कथा बौद्ध सिद्ध मेहथपा सगर राति दीप जरए।
आयोजनक खेप- ८२ म आयोजन, संयोजक- गजेन्द्र ठाकुर। विशेषता- बाल
साहित्यपर केन्द्रित।

.....

मैलोरंग-१ (सौजन्य- प्रकाश झा)

नचिकेताक एक छल राजा - भाग-1

नचिकेताक एक छल राजा - भाग- 2

काठक लोक- महेन्द्र मलंगिया भाग-1

काठक लोक- महेन्द्र मलंगिया भाग-2

मैलोरंग-२

कोसी सेमीनार 12 सितम्बर 2008 भाग-१

कोसी सेमीनार 12 सितम्बर 2008 भाग-२

.....

मिथिलांगन

विदेह मैथिली नाट्य उत्सव

यू ट्यूब लिंक

विदेह मैथिली साहित्य/ नाट्य/ कविता/ परिचर्चा उत्सव

विदेह समानान्तर साहित्य अकादेमी सम्मान समारोह

जनकपुर- विद्यापति पर्व

जितेन्द्र झा, जनकपुर

रामभद्र

सामा चकेवा 1

सामा चकेवा 2

मैथिली कवि सम्मेलन (मिथिला कल्चरल ऑर्गेनाइजेशन, यू.के.)

रिपब्लिक डे 2009 (भारत)

सगर राति दीप जरए, कबिलपुर, जून २०१०

भाग-१ भाग-२

कृष्ण कुमार कश्यपसँ गजेन्द्र ठाकुर द्वारा लेल साक्षात्कार

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४ भाग-५

भाग-६ भाग-७

प्रबोध सम्मान: राजमोहन झा

(स्लाइडरकें बीचमे ल' जाउ, अदहाक बाद राजमोहन झासँ विनीत उत्पलक साक्षात्कार छन्हि।)

साहित्य अकादमी पुरस्कार: मन्त्रेश्वर झा

मिथिलाक खोज

1. गौरीशकर

भाग-१ भाग-२

2. बाइसी-बसैटी

वर्षकृत्य

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४ भाग-५

भाग-६ भाग-७ भाग-८ भाग-९ भाग-१०

समन्वय २-४ नवम्बर २०१२ इण्डिया हैबिटेट सेन्टर भारतीय भाषा महोत्सव

Samanvay 2-4 November 2012 IHC Indian Languages' Festival. Venue: India Habitat Centre, Lodhi Road, New Delhi -- 110 003.

3rd November 2012 Maithili- Love's Own Language/ Brahminism in Maithili/ Pre-Jyotirishwar Non-Brahmin Vidyapati

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४ भाग-५

भाग-६ भाग-७ भाग-८ भाग-९ भाग-१०

भाग-११ भाग-१२

*2nd November 2012 Ugna Re- By Shovna Narayan
(Pre-Jyotirishwar Non Brahmin Vidyapati's Life
Episode)*

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४ भाग-५

भाग-६ भाग-७ भाग-८

७५म सगर राति दीप जरए मे मुन्नाजीक पहिल विहनि कथा पोस्टर प्रदर्शनी

मिथिलाक मूडन- (रसनचौकीक स्वरक संग)

हृदयनारायण झा

भाग-१ भाग-२ भाग-३

रंजन चौधरी आ हनी मिश्र (तबला)

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४ भाग-५

भाग-६ भाग-७ भाग-८ भाग-९

ललित रंग आ हनी मिश्र (तबला)

भाग-१ भाग-२ भाग-३

दीक्षा भारती

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४

सुषमा

बटगमनी

नन्द कुमार मिश्रक गजल पाठ

नन्द कुमार मिश्र जीक कविता पाठ

भाग-१ भाग-२

मैथिली- भोजपुरी अकादमी, नई दिल्ली

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४ भाग-५

मैथिली- भोजपुरी अकादमी, नई दिल्ली सेमीनार 29 मार्च 2009

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४ भाग-५

भाग-६ भाग-७ भाग-८ भाग-९

मैथिली- भोजपुरी अकादमी, द्वारका, नई दिल्ली सेमीनार

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४ भाग-५

भाग-६

.....

विदेह सम्मान: सम्मान-सूची (समानान्तर साहित्य अकादेमी, समानान्तर ललित कला अकादेमी आ समानान्तर संगीत-नाटक अकादेमी सम्मान/ पुरस्कार नामसँ विख्यात)

.....

मैथिलीक वर्तनी

१

मैथिलीक वर्तनी- विदेह मैथिली मानक भाषा आ मैथिली भाषा सम्पादन पाठ्यक्रम

भाषापाक

२

मैथिलीक वर्तनीमे पर्याप्त विविधता अछि। मुदा प्रश्नपत्र देखला उत्तर एकर वर्तनी इग्नू BMAF001 सँ प्रेरित बुझाइत अछि, से एकर एकरा एक उखड़ाहामे उनटा-पुनटा दियौ, ततबे धरि पर्याप्त अछि। यू.पी.एस.सी. क मैथिली (कम्पलसरी) पेपर लेल सेहो ई पर्याप्त अछि, से जे विद्यार्थी मैथिली (कम्पलसरी) पेपर लेने छथि से एकर एकटा आर फास्ट-रीडिंग दोसर-उखड़ाहामे करथि।

IGNOU इग्नू **BMAF-001**

अपन मंतव्य editorial.staff.videha@gmail.com पर पठाउ।

४. मैथिली शिशु, बाल आ किशोर साहित्य Maithili Children Literature

विदेह शिशु, बाल आ किशोर उत्सव

वि दे ह विदेह Videha विदेह <http://www.videha.co.in/> विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका Videha Ist Maithili Fortnightly ejournal विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका नव अंक देखबाक लेल पृष्ठ सभकेँ रिफ्रेश कए देखू।
Always refresh the pages for viewing new issue of VIDEHA.

[Search for Children Literature \(including Audio-Visual & Sign Language\) relating to Mithila/ Maithili](https://books.google.com/)

<https://books.google.com/>



Videha Archive of Maithili Children Literature विदेह मैथिली शिशु, बाल आ किशोर साहित्यक आर्काइव (पूर्णतः अव्यवसायिक उद्देश्य आ मात्र एकेडमिक प्रयोग लेल) सभ पोथी पी.डी.एफ. डाउनलोड लेल क्रमानुसार नीचाँक लिंक सभपर उपलब्ध अछि। All the books are available for pdf download at the respective links below

.....

[NCERT BHASHA SANGAM](#)

[NCERT \(Maithili-English-Hindi Conversations\)](#)

[पं लक्ष्मीपति सिंह \(सौजन्य रमानन्द झा "रमण"\)](#)

[हिन्दी-मैथिली-शिक्षक](#)

[मैथिली-हिन्दी वार्तालाप \(३ घण्टा\)](#)

[मैथिली \(मैथिली संकेत भाषा सहित- मैथिलीमे पहिल बेर\)](#)

https://www.youtube.com/@videha_ejournal

<https://youtu.be/TebuC-lrSs8>

<https://ncert.nic.in/bs-2021.php>

विदेह मैथिली शिशु उत्सव

कथा बौद्ध सिद्ध मेहथपा (बाल साहित्य केन्द्रित) मेंहथमे भेल ८२ म सगर राति
दीप जरयमे पठित कथा सभक संकलन

कथा बौद्ध सिद्ध मेहथपा

नेना भुटकाकेँ रातिमे सुनेबा लेल किछु लोककथा

भोला लाल दास (आर्काइव डोट कोम)

मैथिली सुबोध व्याकरण

डॉ. रमानन्द झा 'रमण' (सौजन्य- रमानन्द झा "रमण")

राजू आ टाकाक गाछ (अनुवाद)

योगेन्द्र पाठक "वियोगी" (सौजन्य- योगेन्द्र पाठक "वियोगी")

विज्ञानक बतकही

विज्ञानक बतकही भाग-२

नरक विजय (सम्पूर्ण)

नरक विजय (संशोधित)

हमर गाम (बाल उपन्यास)

पिरामिडक देशमे

रोबोट (अनूदित साइंस-फिक्शन नाटक)

रामलोचन ठाकुर (सौजन्य- रामलोचन ठाकुर)

मैथिली लोककथा

कीर्तिनाथ झा (सौजन्य- कीर्तिनाथ झा)

कुरल: मैथिली भावानुवाद

जगदीश चन्द्र ठाकुर "अनिल" (सौजन्य- जगदीश चन्द्र ठाकुर "अनिल")

बाल कविता

मुन्नाजी

तीन टा बाल नाटक (मैथिली बाल साहित्य)

खुरलुच्ची (मैथिली बाल कविता- बाल साहित्य)

देवांशु वत्स

नताशा -मैथिली बाल चित्रशृंखला (कौमिक्स)

जगदानन्द झा "मनु" (सौजन्य- जगदानन्द झा "मनु")

चोनहा (बाल उपन्यास)

जगदीश प्रसाद मण्डल

तरेगन (बाल प्रेरक विहनि कथा संग्रह)

नै धाडैए (बाल उपन्यास)

नन्द कुमार मिश्र 'नन्द' (सौजन्य- नन्द कुमार मिश्र 'नन्द')

स्वर्ण कमल (बाल उपन्यास)

बृषेश चन्द्र लाल (सौजन्य- बृषेश चन्द्र लाल)

ढोलक (बाल कविता संग्रह)

सुजीत कुमार झा (सौजन्य- सुजीत कुमार झा)

कोइली घूरि आउ (बाल लघु-विहनि कथा संग्रह)

डॉ. शशिधर कुमार

उडि ने सकी पर चिडै छी हम (भाग १-२) (पृ. १०५४-१०९५)

खिस्सा अण्टार्कटिका केर (पृ. १०५४-१०९५)

बाल कविता (पृ. ९९३-१२१५)

बाल कविता (पृ. १००४-११७३)

सचित्र बाल कविता (पृ. ७४७-८३४)

सचित्र बाल कविता (पृ. १४६८-१८५१)

डॉ शशिधर कुमार आ सुप्रिया बेबी कुमारी

भूकम्प (पृ. ६३८-६७४)

कनकमणि दीक्षित (मूल नेपालीसँ मैथिली अनुवाद रूपा धीरू आ धीरेन्द्र प्रेमर्षि, बाल साहित्य) (सौजन्य- धीरेन्द्र प्रेमर्षि)

भगता बेडक देश-भ्रमण

अणिमा सिंह (सौजन्य- नचिकेता)

शिशु गीत खेल

कल्पना झा (सौजन्य- कल्पना झा)

नशामुक्ति हित गाबी गीत

निनियाँ

मुन्नी कामत (सौजन्य- मुन्नी कामत)

चुक्का (बाल कथा संग्रह)

प्रीति ठाकुर

गोनू झा आ आन मैथिली चित्रकथा -पहिल मैथिली चित्रकथा (बाल साहित्य)

मैथिली चित्रकथा (बाल साहित्य)

मिथिलाक लोकदेवता (बाल साहित्य)

विद्यापतिक पुरुष परीक्षा (बाल साहित्य)

रेस (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

ए बी सी डी- प्रकृति अक्षर पोथी (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

सभ खाइत अछि (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

बो म्याउ बाह (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

रड सभ (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

(०६) छोट आ पैघ (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

(०७) माल-जाल आ जानवर दिस देखू (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

(१७) हमर परिवार (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

जानवर (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

पोथी १३: १...२...३... (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

बाजाक अबाज (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

नीतू कुमारी

मैथिली चित्रकथा (बाल साहित्य)

नीता झा (सौजन्य- नीता झा)

बिलाइ मौसी (बाल लघुकथा संग्रह)

किरण चौधरी (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमर बाल-वाड़ी

आर्या कॉकपिट मे

दीपा करमाकर- सही संतुलन मे

जंगल मे अहाँक स्वागत अछि

क्वेल छथि आकाश मे

भैया के मुस्कान के चोरौलक

बीज संचयक

अचंभित करय "फिबोनाची"

शौचालयक खिस्सा

लाल बरसाती

गुल्लीक जादुई पेटी

समीराक विकठ भोजन

विवाह मे जाई छी

प्रियंका झा (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमर माँछ! नै हमर माँछ!

रश्मि प्रिया (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

कैयो सकै छी, नहियो कऽ सकै छी

सुनीता ठाकुर (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

बण्टी आ बबली

नीलिमा चौधरी (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमर सभसँ नीक संगी

स्वास्तिका ठाकुर (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

गप्पू बुते नाचल नै होइ छै

तूलिका (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमरा ओ चाही!

मधूलिका मिश्र (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

ओंघाइत भीमा

लक्ष्मी ठाकुर

जानवर सभ संगे भँट-घाँट

पूनम मण्डल

सुतै कालक खिस्सा

गजेन्द्र ठाकुर

बाल साहित्य (मूल)- गजेन्द्र ठाकुर

बाल मण्डली/ किशोर जगत (बाल नाटक, लघुकथा, कविता आदि)

Learn Mithilakshar Script

जलोदीप (बाल-नाटक संग्रह)

अक्षरमुष्टिका (बाल-लघुकथा संग्रह)

बाडक बडौरा (बाल-पद्य संग्रह)

भऽ जाएब छू (मैथिलीक २०१२ मे प्रकाशित पहिल क्लाइमेट-फिक्शन प्ले-
Maithili's first climate-fiction play originally
published in 2012)

कमलाक भगता

तरहरिमे परीलोक

बेसी छुट्टी कम इसकूल

बड़द करैए दाउन ने यौ

बाल गजल

फिनिश लाइन

बाल साहित्य (अनुवाद- द्विभाषिक- मैथिली-अंग्रेजी)- गजेन्द्र ठाकुर

मसाई केर परिवर्तनकारी रेबेका

सुनू

घर सभ

एकटा नीक दिन

चलू हम तँ ठीक छी ने!

की अहाँ ऐ चिडै सभकेँ देखने छी?

टोस्ट

बड़ीटा! कनियेटा!

एतऽ हम सभ रहै छी

भारतोल्लक राजकुमारी

भारतोल्लक राजकुमारी (बिनु शब्दक)

वुयो

कच-कच कचाक

चुन्नु-मुन्नुक नहेनाइ

नेना जे बैलूनसँ डेराइत छल

अद्भुत फिबोनाची अंक-शृंखला

हारू

अखन नै, अखन नै!

जन्मदिनक उत्सव भोज

मोट राजा पातर-दुब्बड़ कुकुड़

बचिया जे अपन हँसी नै रोकि सकैत छलि

अंग्रेजी

हम सूँघि सकै छी

छोट लाल-टुहटुह डोरी

करू नीक, भोगू नीक

ई सभटा बिलाड़िक दोख अछि!

चोभा आम!

हमर टोलक बाट

जखन इकडू स्कूल गेल

माछी फेर आउ टाटा!

अमाचीक जुलुम मशीन सभ

टिंग टोंग

पाउ-म्याऊ-वाह

कुकुड़क एकटा दिन

हमरा नीक लगैए

रीताक नव-स्कूलमे पहिल दिन

कनी हँसियौ ने!

लाल बरसाती

भूत-प्रेतक नाट्यशाला

आउ पएर गानी

कतऽ अछि ई अंक ५?

विदेह मैथिली-अंग्रेजी टॉकिंग रीड-अलाउड ऑडियो बुक

<https://bloomlibrary.org/player/Wcf6zr5CoF> (मसाई केर परिवर्तनकारी रेबेका)

<https://bloomlibrary.org/player/p3sHdYBgIT> (चलू हम तँ ठीक छी ने!)

<https://bloomlibrary.org/player/f19pSdhGMo> (एकटा नीक दिन)

<https://bloomlibrary.org/player/b2l5wesxCp> (घर सभ)

<https://bloomlibrary.org/player/dAzC0Fubt7> (की अहाँ ऐ चिड़ै सभकेँ देखने छी?)

गजेन्द्र ठाकुर (सम्पादन)

विदेह मैथिली शिशु उत्सव [विदेह सदेह ९]

विदेह: सदेह ९ तिरहुता

गजेन्द्र ठाकुर, नागेन्द्र कुमार झा आ पञ्जीकार विद्यानन्द झा (सम्पादन)

English-Maithili Computer Dictionary

डॉ. कमला चौधरी (सौजन्य- कमला चौधरी)

मैथिलीक वेश-भूषा-प्रसाधन सम्बन्धी शब्दावली २००८

डॉ योगानन्द झा (सौजन्य- योगानन्द झा)

मैथिलीक पारम्परिक जातीय व्यवसायक शब्दावली २००९

डॉ. ललिता झा (सौजन्य- ललिता झा)

मैथिलीक भोजन सम्बन्धी शब्दावली २०११

गोविंद झा)(IGNCA Site आर्काइव)

Maithili-English Dictionary

रामदेव झा (शंकरदेव झा -सौजन्य)

मैथिली शब्द संचय

.....

किछु मैथिली पोथी डाउनलोड साइट (ओपन सोर्स)

[Videha Maithili eBooks/ eJournals/ Audio-Video Archive](#)

[विज्ञान रत्नाकर](#)

[OLE Nepal's e-Pustakalaya](#)

[पोथीक लिंक](#)

[IGNCA-ASI \(search keyword Mithila\)](#)

[History of Navya-Nyaya in Mithila](#)

[Studies in Jainism and Buddhism in Mithila](#)

[Mithila in the Age of Vidyapati](#)

[Cultural Heritage of Mithila](#)

[Mithila under the Karnatas](#)

[Temple Survey Project ASI- English आ Hindi](#)

[मैथिली साहित्य संस्थान](#)

[दर्शनीय मिथिला \(मैथिली साहित्य संस्थान लिंक\)](#)

[Brochure 1 \(मैथिली साहित्य संस्थान लिंक\)](#)

[Brochure 2 \(मैथिली साहित्य संस्थान लिंक\)](#)

[Brochure 3 \(मैथिली साहित्य संस्थान लिंक\)](#)

Brochure 4 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 5 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

ब्लूम लाइब्रेरी मैथिली

अरिपन फाउण्डेशन

Pratham Books Maithili Storyweaver

मैथिली ऑडियो बुक्स

Videha Read Aloud Talking Maithili Audio

Books (including Maithili Sign Language- Ist time in Maithili)

पोथी डॉट कॉम

खिस्सा-पिहानी नेना भुटका लेल

जानकी एफसमाचार एम.

आकाशवाणी दरभंगा यू ट्यूब चैनल

.....

विदेह सम्मान: सम्मानसूची- (समानान्तर साहित्य अकादेमी, समानान्तर ललित कला अकादेमी आ समानान्तर संगीत /नाटक अकादेमी सम्मान- (पुरस्कार नामसँ विख्यात

.....

मैथिलीक वर्तनी

१

मैथिलीक वर्तनी- विदेह मैथिली मानक भाषा आ मैथिली भाषा सम्पादन पाठ्यक्रम

भाषापाक

२

मैथिलीक वर्तनीमे पर्याप्त विविधता अछि। मुदा प्रश्नपत्र देखला उत्तर एकर वर्तनी इग्नू BMAF001 सँ प्रेरित बुझाइत अछि, से एकर एकरा एक उखड़ाहामे उनटा-पुनटा दियौ, ततबे धरि पर्याप्त अछि। यू.पी.एस.सी. क मैथिली (कम्पलसरी) पेपर लेल सेहो ई पर्याप्त अछि, से जे विद्यार्थी मैथिली (कम्पलसरी) पेपर लेने छथि से एकर एकटा आर फास्ट-रीडिंग दोसर-उखड़ाहामे करथि।

IGNOU इग्नू *BMAF-001*

These are print-on-demand books, send your queries to editorial.staff.videha@gmail.com. The eBooks of some of these are available for sale on Google Play [(c) Preeti Thakur, sales.videha@gmail.com], send your queries to sales.videha@gmail.com. The contents and documents e-published by Videha (since 2000) ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004) are periodically being checked for

accessibility issues. People with disabilities should not have difficulty accessing these contents/documents.

५.विदेह स्त्री कोना

विदेह स्त्री कोना

वि दे ह विदेह Videha विदेह <http://www.videha.co.in> विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका Videha Ist Maithili Fortnightly ejournal विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका नव अंक देखबाक लेल पृष्ठ सभकेँ रिफ्रेश कए देखू।
Always refresh the pages for viewing new issue of VIDEHA.

[Search for Works \(including Audio-Visual & Sign Language\) relating to Mithila/ Maithili by Female Writers/ Artists](https://books.google.com/)

<https://books.google.com/>



(पूर्णतः अव्यवसायिक उद्देश्य आ मात्र एकेडमिक प्रयोग लेल(सभ पोथी पी डाउनलोड लेल क्रमानुसार नीचाँक लिंक सभपर .एफ.डी.उपलब्ध अछि। All the books are available for pdf download at the respective links below.

....

सखुआवाली (नारी विमर्श केन्द्रित) भपटियाहीमे भेल ८३ म सगर राति दीप जरयमे पठित कथा सभक संकलन

[सखुआवाली](#)

अणिमा सिंह (सौजन्य- नचिकेता)

[शिशु गीत खेल](#)

इलारानी सिंह (सौजन्य- नचिकेता)

प्रेम- एक कविता (अनूदित नाटक)

अरुन्धती देवी (सौजन्य- रमानन्द झा "रमण")

मिथिलाक विदुषी महिला

डॉ. कमला चौधरी (सौजन्य- कमला चौधरी)

मैथिलीक वेश-भूषा-प्रसाधन सम्बन्धी शब्दावली २००८

समय-संकेत (कथा-संग्रह) २०१०

डॉ. ललिता झा (सौजन्य- ललिता झा)

मैथिलीक भोजन सम्बन्धी शब्दावली २०११

प्रोमिशा मिश्रा

रामभरोस कापड़ि भ्रमर (व्यक्तित्व एवं कृतित्व)

सुस्मिता पाठक (सौजन्य- केदार कानन)

परिचिति (कविता संग्रह)

कनोजडि (कथा संग्रह)

नन्दिनी पाठक (सौजन्य- केदार कानन)

पाथरक शहर (कविता संग्रह)

पन्ना झा (सौजन्य- नरेन्द्र झा)

अनुभूति (लघुकथा संग्रह)

कल्पना झा (सौजन्य- कल्पना झा)

गोसाउनिक गीत

नशामुक्ति हित गाबी गीत

निनियाँ

यायावरी- शेफालिका वर्मा (हिन्दी अनुवाद कल्पना झा)

मुन्नी कामत (सौजन्य- मुन्नी कामत)

सुखल मन तरसल आँखि (पद्य आ गद्य)

सुखल मन तरसल आँखि (कविता)

अंततः (कविता संग्रह)

चुक्का (बाल कथा संग्रह)

नीता झा (सौजन्य- नीता झा)

बिलाइ मौसी (बाल लघुकथा संग्रह)

शेफालिका वर्मा (सौजन्य- शेफालिका वर्मा)

यायावरी (यात्रावृत्तान्त)

यायावरी (हिन्दी अनुवाद- कल्पना झा)

अर्थयुग (लघुकथा संग्रह)

एकटा अकास (लघुकथा संग्रह)

भावांजलि (गद्य गीत)

किस्त-किस्त जीवन (आत्म कथा)

आखर-आखर प्रीत

नागफांस (उपन्यास)

Naagphans (In English)

विभा रानी

विभा रानीक दूटा नाटक (भाग रौ आ बलचन्दा)

सुशीला झा (सौजन्य- प्रभा खेतान/ सुशीला झा)

छिन्नमस्ता- प्रभा खेतानक हिन्दी उपन्यासक मैथिली अनुवाद

कुसुम ठाकुर

प्रत्यावर्तन (आत्मकथा)(पृ. ४५९-५७२)

डॉ. कामिनी कामायनी

विदेह:सदेह ३१ (डॉ. कामिनी कामायनी आ कुमार मनोज कश्यप- अंक १-३५०
सँ)

प्रीति ठाकुर

गोनू झा आ आन मैथिली चित्रकथा -पहिल मैथिली चित्रकथा (बाल साहित्य)

मैथिली चित्रकथा (बाल साहित्य)

मिथिलाक लोकदेवता (बाल साहित्य)

विद्यापतिक पुरुष परीक्षा (बाल साहित्य)

रेस (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

ए बी सी डी- प्रकृति अक्षर पोथी (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

सभ खाइत अछि (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

बो म्याउ बाह (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

रड सभ (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

(०६) छोट आ पैघ (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

(०७) माल-जाल आ जानवर दिस देखू (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

(१७) हमर परिवार (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

जानवर (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

पोथी १३: १...२...३... (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

बाजाक अबाज (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

11000 PALM LEAF PANJI INSCRIPTIONS (VOLUME I TO XXII) Compiled, Scanned & Catalogued by Preeti Thakur

गजेन्द्र ठाकुर आ प्रीति ठाकुर (समालोचना)

नीतू कुमारी

मैथिली चित्रकथा (बाल साहित्य)

किरण चौधरी (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमर बाल-वाड़ी

आर्या कौकपिट मे

दीपा करमाकर- सही संतुलन मे

जंगल मे अहाँक स्वागत अछि

द्वेल छथि आकाश मे

भैया के मुस्कान के चौरौलक

बीज संचयक

अचंभित करय "फिबोनाची"

शौचालयक खिस्सा

लाल बरसाती

गुल्लीक जादुई पेटी

समीराक विकठ भोजन

विवाह मे जाई छी

प्रियंका झा (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमर माँछ! नै हमर माँछ!

रश्मि प्रिया (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

कैयो सकै छी, नहियो कऽ सकै छी

सुनीता ठाकुर (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

बण्टी आ बबली

नीलिमा चौधरी (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमर सभसँ नीक संगी

स्वास्तिका ठाकुर (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

गप्पू बुते नाचल नै होइ छै

तूलिका (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमरा ओ चाही!

मधूलिका मिश्र (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

ओंघाइत भीमा

लक्ष्मी ठाकुर

जानवर सभ संगे भँट-घाँट

पूनम मण्डल

सुतै कालक खिस्सा

कनकमणि दीक्षित (मूल नेपालीसँ मैथिली अनुवाद रूपा धीरू आ धीरेन्द्र प्रेमर्षि, बाल साहित्य) (सौजन्य- धीरेन्द्र प्रेमर्षि)

भगता बेडक देश-भ्रमण

डॉ शशिधर कुमार आ सुप्रिया बेबी कुमारी

भूकम्प (पृ. ६३८-६७४)

....

लेखकक आमंत्रित रचना आ ओइपर आमंत्रित समीक्षकक समीक्षा सीरीज

१. **कामिनीक** पांच टा कविता आ ओइपर मधुकान्त झाक टिप्पणी

Videha 01 09 2016

३. **मुन्नी कामतक** एकांकी आ ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक "जिन्दगीक मोल" टिप्पणी

VIDEHA 354

पसुपुलेटी गीता

एडिटर्स चोइस सीरीज१-

मीना झा

एडिटर्स चोइस सीरीज२-

जगदीश चन्द्र ठाकुर टा बाल कविता जइमे ३) २ टा कविता बेबी चाइल्डपर)

एडिटर्स चोइस सीरीज३-

....

विद्यापति गीत

तूलिका

गीत-गोविन्ददास (गायन दीक्षा भारती)

गोविन्ददास-१

गोविन्ददास-२

गोविन्ददास-३

गोविन्ददास-४

गोविन्ददास-५

गोविन्ददास-६

मैथिली गजल (गजल- गजेन्द्र ठाकुर, गायन दीक्षा भारती)

बहरे मुतकारिब

गजल-२

गजल-३

गजल-४

प्यारे मैथिल चैनल- किरण चौधरी आ संगीता आनन्द

सौम्या झा

रश्मि दत्त

प्रिया मल्लिक

अनामिका झा

रजनी पल्लवी

पूनम मिश्र

रंजना झा

जूली झा

दीपशिखा झा

मैथिली ठाकुर

अनुपम मिश्र पॉडकास्ट

These are print-on-demand books, send your queries to editorial.staff.videha@gmail.com. The eBooks of some of these are available for sale on Google Play [(c) Preeti Thakur, sales.videha@gmail.com], send

your queries to sales.vidaha@gmail.com. The contents and documents e-published by Videha (since 2000) ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004) are periodically being checked for accessibility issues. People with disabilities should not have difficulty accessing these contents/documents.

६. विदेह ई-लर्निङ्ग

विदेह ई-लर्निङ्ग



[संघ लोक सेवा आयोग/ बिहार लोक सेवा आयोगक परीक्षा लेल मैथिली (अनिवार्य आ ऐच्छिक) आ आन ऐच्छिक विषय आ सामान्य ज्ञान (अंग्रेजी माध्यम) हेतु सामिग्री] [एन.टी.ए.- यू.जी.सी.-नेट-मैथिली लेल सेहो]

.....

मैथिलीक वर्तनी

१

मैथिलीक वर्तनी- विदेह मैथिली मानक भाषा आ मैथिली भाषा सम्पादन पाठ्यक्रम

भाषापाक

२

मैथिलीक वर्तनीमे पर्याप्त विविधता अछि। मुदा प्रश्नपत्र देखला उत्तर एकर वर्तनी इग्नू BMAF001 सँ प्रेरित बुझाइत अछि, से एकर एकरा एक उखड़ाहामे उनटा-पुनटा दियौ, ततबे धरि पर्याप्त अछि। यू.पी.एस.सी. क मैथिली (कम्पलसरी) पेपर लेल सेहो ई पर्याप्त अछि, से जे विद्यार्थी मैथिली

(कम्पलसरी) पेपर लेने छथि से एकर एकटा आर फास्ट-रीडिंग दोसर-उखड़ाहामे करथि।

IGNOU इग्नू BMAF-001

.....

Maithili (Compulsory & Optional)

UPSC Maithili Optional Syllabus

BPSC Maithili Optional Syllabus

मैथिली प्रश्नपत्र- यू.पी.एस.सी. (ऐच्छिक)

मैथिली प्रश्नपत्र- यू.पी.एस.सी. (अनिवार्य)

मैथिली प्रश्नपत्र- बी.पी.एस.सी.(ऐच्छिक)

.....

यू. पी. एस. सी. (मेन्स) ऑप्शनल: मैथिली साहित्य विषयक टेस्ट सीरीज

यू.पी.एस.सी. क प्रिलिमिनरी परीक्षा सम्पन्न भऽ गेल अछि। जे परीक्षार्थी एहि परीक्षामे उत्तीर्ण करताह आ जँ मेन्समे हुनकर ऑप्शनल विषय मैथिली साहित्य हेतन्हि तँ ओ एहि टेस्ट-सीरीजमे सम्मिलित भऽ सकैत छथि। टेस्ट सीरीजक प्रारम्भ प्रिलिम्सक रिजल्टक तत्काल बाद होयत। टेस्ट-सीरीजक उत्तर विद्यार्थी स्कैन कऽ editorial.staff.videha@gmail.com पर पठा सकैत छथि, जँ मेलसँ पठेबामे असोकर्ज होइन्हि तँ ओ हमर व्हाट्सएप नम्बर 9560960721 पर सेहो प्रश्नोत्तर पठा सकैत छथि। संगमे ओ अपन प्रिलिम्सक एडमिट कार्डक स्कैन कएल कॉपी सेहो वेरीफिकेशन लेल पठाबथि।

परीक्षामे सभ प्रश्नक उत्तर नहि देमय पड़ैत छैक मुदा जँ टेस्ट सीरीजमे विद्यार्थी सभ प्रश्नक उत्तर देताह तँ हुनका लेल श्रेयस्कर रहतन्हि। विदेहक सभ स्कीम जेकाँ ईहो पूर्णतः निःशुल्क अछि।- गजेन्द्र ठाकुर

संघ लोक सेवा आयोग द्वारा आयोजित सिविल सर्विसेज परीक्षा (मुख्य),
मैथिली २ आ १ -पत्र-प्रश्न /लेल टेस्ट सीरीज (ऐच्छिक)

Test Series-1- गजेन्द्र ठाकुर

Test Series-2- गजेन्द्र ठाकुर

.....

NTA-UGC / UPSC / BPSC Maithili Optional- गजेन्द्र ठाकुर

मैथिली समीक्षाशास्त्र

मैथिली समीक्षाशास्त्र (तिरहुता)

मैथिली समीक्षाशास्त्र (भाग-२, अनुप्रयोग)

मैथिली प्रतियोगिता

[Place of Maithili in Indo-European Language Family/ Origin and development of Maithili language (Sanskrit, Prakrit, Avhatt, Maithili) भारोपीय भाषा परिवार मध्य मैथिलीक स्थान/ मैथिली भाषाक उद्भव ओ विकास (संस्कृत, प्राकृत, अवहट्ट, मैथिली)]

(Criticism- Different Literary Forms in Modern Era/ test of critical ability of the candidates)

(ज्योतिरीश्वर, विद्यापति आ गोविन्ददास सिलेबसमे छथि आ रसमय कवि चतुर चतुरभुज विद्यापति कालीन कवि छथि। एतय समीक्षा शृंखलाक प्रारम्भ करबासँ पूर्व चारू गोटेक शब्दावली नव शब्दक पर्याय संग देल जा रहल अछि। नव आ पुरान शब्दावलीक ज्ञानसँ ज्योतिरीश्वर, विद्यापति आ गोविन्ददासक प्रश्नोत्तरमे धार आओत, संगहि शब्दकोष बढ़लासँ खाँटी मैथिलीमे प्रश्नोत्तर लिखबामे धाख आस्ते-आस्ते खतम होयत, लेखनीमे प्रवाह आयत आ सुच्चा भावक अभिव्यक्ति भय सकत।)

(बद्रीनाथ झा शब्दावली आ मिथिलाक कृषि-मत्स्य शब्दावली)

(वैल्यू एडीशन- प्रथम पत्र- लोरिक गाथामे समाज ओ संस्कृति)

(वैल्यू एडीशन- द्वितीय पत्र- विद्यापति)

(वैल्यू एडीशन- द्वितीय पत्र- पद्य समीक्षा- बानगी)

(वैल्यू एडीशन- प्रथम पत्र- लोक गाथा नृत्य नाटक संगीत)

(वैल्यू एडीशन- द्वितीय पत्र- यात्री)

(वैल्यू एडीशन- द्वितीय पत्र- मैथिली रामायण)

(वैल्यू एडीशन- द्वितीय पत्र- मैथिली उपन्यास)

(वैल्यू एडीशन- प्रथम पत्र- शब्द विचार)

(तिरहुता लिपिक उद्भव ओ विकास)

अनुलग्नक-१-२-३ अनुलग्नक- ४-५

(मैथिली आ दोसर पुबरिया भाषाक बीचमे सम्बन्ध (बांग्ला, असमिया आ ओडिया) [यू.पी.एस.सी. सिलेबस, पत्र-१, भाग-'ए', क्रम-५])

[मैथिली आ हिन्दी/ बांग्ला/ भोजपुरी/ मगही/ संथाली- बिहार लोक सेवा आयोग (बी.पी.एस.सी.) केर सिविल सेवा परीक्षाक मैथिली (ऐच्छिक) विषय लेल]

मैथिली-हिन्दी वार्तालाप (३ घण्टा)

मैथिली

बांग्ला

असमिया

ओडिया

हिन्दी

उर्दू

नेपाली

संस्कृत

संथाली

NTA UGC NET Maithili 01

NTA UGC NET Maithili 02

GS (Pre)

Topic 1

.....

यू.पी.एस.सी. आ आन प्रतियोगिता परीक्षा लेल देखू:

विदेह:सदेह १७	विदेह:सदेह २१	विदेह:सदेह २३	विदेह:सदेह २६	विदेह:सदेह ३१
विदेह:सदेह ३०	विदेह:सदेह ३२	विदेह:सदेह ३३	विदेह:सदेह ३४	विदेह:सदेह ३५

.....

General Studies

NCERT-Environment Class XI-XII

NCERT PDF I-XII

Sansad TV

<http://prasarbharati.gov.in/>

<http://newsonair.com/>

.....

Other Optionals

IGNOU eGyankosh

.....

पेटार (रिसोर्स सेन्टर)

.....

मैथिली मुहावरा एवम् लोकोक्ति प्रकाश- रमानाथ मिश्र मिहिर (खाँटी प्रवाहयुक्त मैथिली लिखबामे सहायक)

डॉ. कमला चौधरी-मैथिलीक वेश-भूषा-प्रसाधन सम्बन्धी शब्दावली (खाँटी प्रवाहयुक्त मैथिली लिखबामे सहायक)

डॉ योगानन्द झा- मैथिलीक पारम्परिक जातीय व्यवसायक शब्दावली (खाँटी प्रवाहयुक्त मैथिली लिखबामे सहायक)

डॉ. ललिता झा- मैथिलीक भोजन सम्बन्धी शब्दावली (खाँटी प्रवाहयुक्त मैथिली लिखबामे सहायक)

मैथिली शब्द संचय- डॉ श्रीरामदेव झा (खाँटी प्रवाहयुक्त मैथिली लिखबामे सहायक)

दत्त-वतीक वस्तु कौशल- डॉ. श्रीरामदेवझा

परिचय निचय- डॉ शैलेन्द्र मोहन झा

English Maithili Computer Dictionary (Complete)-
Gajendra Thakur

Maithili English Dictionary- गोविंद झा

अणिमा सिंह -शिशु गीत खेल

आनन्द मिश्र (सौजन्य श्री रमानन्द झा 'रमण')- मिथिला भाषाक सुबोध
व्याकरण

मैथिली सुबोध व्याकरण- भोला लाल दास

राधाकृष्ण चौधरी- A Survey of Maithili Literature

राधाकृष्ण चौधरी- मिथिलाक इतिहास

जयकान्त मिश्र- A History of Maithili Literature Vol. I

राजेश्वर झा- मिथिलाक्षरक उद्भव ओ विकास (मैथिली साहित्य संस्थान आर्काइव) (यू.पी.एस.सी. सिलेबस)

दत्त-वती (मूल)- श्री सुरेन्द्र झा सुमन (यू.पी.एस.सी. सिलेबस)

प्रबन्ध संग्रह- रमानाथ झा (बी.पी.एस.सी. सिलेबस) CIIL Site

सुभाष चन्द्र यादव-राजकमल चौधरी: मोनोग्राफ

शिव कुमार झा 'टिल्लू' अंशु-समालोचना

डॉ बचेश्वर झा- निबन्ध-निकुञ्ज

डॉ. देवशंकर नवीन- आधुनिक साहित्यक परिदृश्य

प्रेमशंकर सिंह- मैथिली भाषा साहित्य:बीसम शताब्दी (आलोचना)

डॉ. रमानन्द झा 'रमण'

हिआओल

अखियासल CIIL Site

दुर्गानन्द मण्डल-चक्षु

फेर एहि मनलगू फाइल सभकेँ सेहो पढ़ू:-

रामलोचन ठाकुर- मैथिली लोककथा

कुमार पवन (साभार अंतिका)

पइठ (मैथिलीक सर्वश्रेष्ठ कथा)

डायरीक खाली पन्ना

केदारनाथ चौधरी

अबारा नहिना	चमेलीरानी	माइर	करार	अयना	हैना
-------------	-----------	------	------	------	------

डॉ. रमण झा

भिन्न-अभिन्न	मैथिली काव्यमे अलङ्कार	अलङ्कार- भास्कर	मैथिली काव्यमे ज्योतिष	अहिरायण-नथ	गोरिजात-मञ्जरी
--------------	------------------------	--------------------	------------------------	------------	----------------

योगेन्द्र पाठक 'वियोगी'

विज्ञानक बतकही	विज्ञानक बतकही भाग-२	अकटा मिसिया (कथा संग्रह)
नरक विजय (सम्पूर्ण)	नरक विजय (संशोधित)	किछू तीत मधुर (यात्रा वृत्तान्त)
हमर गाम	पिरामिडक देशमे	रोबोट (अनूदित साईंस-फिक्शन नाटक)

अनूदित साहित्य (आन भाषासँ)- गजेन्द्र ठाकुर

विदेह:सदेह २७ (गजेन्द्र ठाकुर आ रवि भूषण पाठकक आन भाषासँ अनूदित

गद्य आ पद्य- अंक १-३५० सँ)

बाल साहित्य (अनुवाद- द्विभाषिक- मैथिली-अंग्रेजी)- गजेन्द्र ठाकुर

मसाई केर परिवर्तनकारी रेबेका

शेष ४० टा बाल चित्र-पोथी नीचाँक लिंकपर:-

सू.	पर सभ	एकटा नोक दिन	सबू न्या तँ छीक छी न?	की अहाँ ते किछे सभके देखने छी?
१	इंटीटा कमियोटा	एतइ सभ रहे छी	भारतीयक राजकुमारी	भारतीयक राजकुमारी (दिन शब्दक)
२	कथकथ- कथाक	बनमानक- नदिनाह	मैंना जे बैलनसँ ईदवाह छल	अदुल पिनोनाजी अंक-भ्रमला
३	अखन नै, अखन नै	जन्मदिनक उखल भोज	मोट राजा पातर-दुबइ कुकूड	बधिया जे अपन हँसी नै लोक सकेत छलिन
४	इस सभो सके छी	छोट लाल-दुदुइ ओरी	कुकू नोक, भोग नोक	ई सभटा बिनोडक देस अछी
५	हमर लेखक बाद	अखर इकडू-दुखल गेल	साँझी घेर आर अटला	अमासीक जगमा मोठीन सभ
६	पाउम्याड-बाह	कुकूडक एकटा दिन	हमर नोक लगेए	रिहाक-नय-दुकलने पहिल दिन
७	कनी हँसो नै	लाल बरसाती	भूतप्रेतक ना-दुखलाल	आर पाएर गनी
				कनास अछि ई अंक ५२

विदेह मैथिली-अंग्रेजी टॉकिंग रीड-अलाउड ऑडियो बुक

<https://bloomlibrary.org/player/Wcf6zr5CoF> (मसाई केर परिवर्तनकारी रेबेका)

<https://bloomlibrary.org/player/p3sHdYBgIT> (चलू हम तँ ठीक छी ने!)

<https://bloomlibrary.org/player/f19pSdhGMo> (एकटा नीक दिन)

<https://bloomlibrary.org/player/b2l5wesxCp> (घर सभ)

<https://bloomlibrary.org/player/dAzC0Fubt7> (की अहाँ ऐ चिड़ै सभकेँ देखने छी?)

.....

किछु मैथिली पोथी डाउनलोड साइट (ओपन सोर्स)

NCERT BHASHA SANGAM

NCERT (Maithili-English-Hindi Conversations)

पं लक्ष्मीपति सिंह (सौजन्य रमानन्द झा "रमण")

हिन्दीशिक्षक-मैथिली-

मैथिली(घण्टा ३) हिन्दी वार्तालाप-

मैथिली (मैथिली संकेत भाषा सहित(मैथिलीमे पहिल बेर -

https://www.youtube.com/@videha_ejournal

<https://youtu.be/TebuC-lrSs8>

<https://ncert.nic.in/bs-2021.php>

Sahitya Akademi

प्रकाशन

डिजिटल-पोथी

CIIL

अखियासल (रमानन्द झा रमण)

जुआयल कनकनी- महेन्द्र

प्रबन्ध संग्रह- रमानाथ झा (बी.पी.एस.सी. सिलेबस)

सृजन केर दीप पर्व- सं केदार कानन आ अरविन्द ठाकुर

मैथिली गद्य संग्रह- सं शैलेन्द्र मोहन झा

Archive.Org (विजयदेव झा)

Videha Maithili eBooks/ eJournals/ Audio-Video
Archive

IGNCA

Maithili English Dictionary

विज्ञान रत्नाकर

मिथिला दर्शन

तीरभुक्ति

OLE Nepal's e-Pustakalaya

पोथीक लिंक

IGNCA-ASI (search keyword Mithila)

History of Navya-Nyaya in Mithila

Studies in Jainism and Buddhism in Mithila

Mithila in the Age of Vidyapati

Cultural Heritage of Mithila

Mithila under the Karnatas

Temple Survey Project ASI- English आ Hindi

मैथिली साहित्य संस्थान

दर्शनीय मिथिला (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 1 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 2 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 3 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 4 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 5 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

ब्लूम लाइब्रेरी मैथिली

अरिपन फाउण्डेशन

Pratham Books Maithili Storyweaver

मैथिली ऑडियो बुक्स

Videha Read Aloud Talking Maithili Audio Books (including Maithili Sign Language- Ist time in Maithili)

पोथी डॉट कॉम

I Love Mithila (पोथी डाउनलोड लिंक)

online maithili journal

owner I Love Mithila

प्यारे मैथिल चैनल- किरण चौधरी आ संगीता आनन्द

मिथिला चैप्टर

खिस्सा-पिहानी नेना भुटका लेल

जानकी एफ.एम समाचार

आकाशवाणी दरभंगा यू ट्यूब चैनल

आकाशवाणी मैथिली समाचार

आकाशवाणी अमृत महोत्सव

सुरेन्द्र राउत

.....

JNU

मैथिली

मैथिली लेक्सिकन

.....

Videha e-Learning YouTube Channel

.....

विदेह सम्मान: सम्मानसूची- (समानान्तर साहित्य अकादेमी, समानान्तर ललित कला अकादेमी आ समानान्तर संगीत /नाटक अकादेमी सम्मान- (पुरस्कार नामसँ विख्यात

.....

Maithili eBooks/ eJournals/ Audios-Videos can be downloaded from: Maithili eBOOKS/ eJournals/ Audios-Videos

अपन मंतव्य editorial.staff.vidaha@gmail.com पर पठाउ।

७.विदेह सूचना संपर्क अन्वेषण (including Parallel Literature in Maithili and Videha Maithili Literature Movement)

विदेह सूचना संपर्क अन्वेषण (including Parallel Literature in Maithili and Videha Maithili Literature Movement)

वि दे ह विदेह Videha विदेह <http://www.videha.co.in/> विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका Videha Ist Maithili Fortnightly ejournal विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका नव अंक देखबाक लेल पृष्ठ सभकेँ रिफ्रेश कए देखू। Always refresh the pages for viewing new issue of VIDEHA.

Search for Information relating to Mithila/ Maithili

<https://books.google.com/>

Top of Form

सूचना

Do not judge each day by the harvest you reap but by the seeds that you plant.

- Robert Louis Stevenson

.....

Videha: Maithili Literature Movement

Videha eJournal (link www.videha.co.in) is a multidisciplinary online journal dedicated to the promotion and preservation of the Maithili language, literature and culture. It is a platform for scholars, researchers, writers and poets to publish their works and share their knowledge about Maithili language, literature, and culture. The journal is published

online to promote and preserve Maithili language and culture. The journal publishes articles, research papers, book reviews, and poetry in Maithili and English languages. It also features translations of literary works from other languages into Maithili. It is a peer-reviewed journal, which means that articles and papers are reviewed by experts in the field before they are accepted for publication.

१

"विदेहक जीवित लेखक-सम्पादक, आन्दोलनी, सार्वजनिक जीवन जीनिहार,
कला-संगीत-रंगमंचकर्मी आ रंगमंच-निर्देशक पर विशेषांक शृंखला"

विदेह अरविन्द ठाकुर विशेषांक

स्वतंत्रचेता- अरविन्द ठाकुर: व्यक्तित्व-कृतित्व (सम्पादक आशीष अनचिन्हार)
[विदेह अरविन्द ठाकुर विशेषांकक प्रिण्ट रूप]

विदेह जगदीश चन्द्र ठाकुर अनिल विशेषांक

विदेह रामलोचन ठाकुर विशेषांक

विदेह राजनन्दन लाल दास विशेषांक

विदेह रवीन्द्र नाथ ठाकुर विशेषांक

विदेह केदार नाथ चौधरी विशेषांक

विदेह प्रेमलता मिश्र प्रेम विशेषांक

विदेह शरदिन्दु चौधरी विशेषांक

विदेह कला-विमर्श विशेषांक (सन्दर्भ- संजू दास, कृष्ण कुमार कश्यप, शशिबाला, एस.सी.सुमन आ श्वेता झा चौधरी)

विदेह रचनाकार अशोक विशेषांक

विदेह राम भरोस कापड़ि 'भ्रमर' विशेषांक

विदेह अपन जीवित लेखक-सम्पादक, आन्दोलनी, सार्वजनिक जीवन जीनिहार, रंगमंचकर्मी आ रंगमंच-निर्देशक पर विशेषांक शृंखलाक अन्तर्गत (१)अरविन्द ठाकुर, (२)जगदीश चन्द्र ठाकुर अनिल, (३)रामलोचन ठाकुर, (४) राजनन्दन लाल दास, (५)रवीन्द्र नाथ ठाकुर, (६) केदार नाथ चौधरी, (७) प्रेमलता मिश्र 'प्रेम', (८) शरदिन्दु चौधरी, (९) रचनाकार अशोक आ (१०) राम भरोस कापड़ि 'भ्रमर' विशेषांक निकालने अछि। ऐ १० मे सँ रामलोचन ठाकुर, राजनन्दन लाल दास आ रवीन्द्र नाथ ठाकुर आब हमरा सभक बीच नै छथि। शेष ७ गोटे माने (१)अरविन्द ठाकुर, (२)जगदीश चन्द्र ठाकुर अनिल, (३) केदार नाथ चौधरी, (४) प्रेमलता मिश्र 'प्रेम', (५) शरदिन्दु चौधरी, (६) रचनाकार अशोक आ (७) राम भरोस कापड़ि 'भ्रमर' केर स्टेटस विदेहमे 'लाइफटाइम फेलो' सन रहत। ओ अपन नव रचना कथा), कविता बा कथेतर गद्यबा (पद्य-रंगमंच] नव पोथी बा नव प्रोडक्शन, सड़क नाटक बा अन्य कोनो -ऑडियो) विजुअल सहितनिकललाक बादक हुअय बा विदेहपर नै हुअय जे विशेषांक [(प्रकाशन करब आ ओइपर पाठक-पठा सकै छथि। ओकर हम समीक्षा सहित ई, स्रोता, द्रष्टाक मध्य सम्वादक प्रारम्भ लेल प्रस्तुत करब।

"विदेहक जीवित लेखकसम्पादक-, आन्दोलनी, सार्वजनिक जीवन जीनिहार, कला रंगमंचकर्मी-संगीत-आ रंगमंचक चयन "पर विशेषांक शृंखला निर्देशक-प्रक्रियाक विधि निम्न प्रकारसँ अछि।

निअम:

१) लगभग पाँच-छह मास पहिनेसँ विदेह अपन पाठककेँ सुझाव देबा लेल लेल सूचना दैत अछि।

२) आएल सुझावमेसँ विदेह मात्र जीवित लोकक चयन करैत अछि।

३) ऐ सभ लोकक लेखनकाज / एवं आचरणक साम्यता देखल जाइत अछि। जिनकर लेखन/ काज ओ आचरणमे बेसी साम्यता (कम फाँक) भेटैए तेहन छह टा नाम चयनित होइत अछि।

४) छह नाम एलापर ई तुलना कएल जाइत छै जे ई छहो गोटेकेँ लेखनकाज /क एवजमे समाजसँ की भेटलनि।

५) जिनका सभसँ कम भेटल बुझाइत अछि तइ तीन लोककेँ अगिला चरण लेल राखि लेल जाइत अछि।

६) ऐ तीन चयनित जीवित लोकक रचना, काज आ उद्देश्य आदिक बीचमे परस्पर तुलना कएल जाइत अछि।

७) अंतिम रूपसँ विदेह द्वारा एकटा नाम चुनि सालक अंतमे घोषणा कएल जाइत अछि आ नियत समयपर ई विशेषांक निकालबाक प्रयास कएल जाइत अछि।

प्रश्न उठि सकैए जे की ऊपरका निअम एहन छै जइमे अंतिम रूपसँ सभ सुयोग्य जीवित लोक केर चयन समयपर भऽ जेतनि? तऽ एकर उत्तर छै नै। विदेहक पाठक लग सेहो अपन सीमा छनि। मुदा अही सीमाक संगे हमरा सभकेँ अपन

बेस्ट देबाक अछि आ मैथिली लेल एकटा एहन रस्ता बना देबाक छै जइसँ आबय बला ५००६००- बर्खक साहित्य विदेहक लीकसँ प्रेरणा पाबय।

अही विचारक संग विदेह ओहन संस्था, पत्रिका, लेखक, कलाकार, स्वयंसेवी बा सार्वजनिक जीवन जीनिहारपर अपन धेआन सेहो केंद्रित कऽ रहल अछि जे सुयोग्य छथि मुदा जिनकापर विदेहक विशेषांक कोनो कारणवश नै प्रकाशित भऽ सकल। एकर नाम भेल विदेहक "नित नवल सिरीज", जकर विवरण नीचाँ "नित नवल सिरीज"मे देल जा रहल अछि।
-गजेन्द्र ठाकुर, सम्पादक विदेह, whatsapp no +919560960721 <HTTP://VIDEHA.CO.IN/> ISSN 2229-547X VIDEHA

२

"विदेह द्वारा एक बेरमे कोनो एकटा जीवित संस्था, पत्रिका बा संस्था-पोथी-पत्रिकासँ जुड़ल स्वयंसेवीक समग्र मूल्यांकन शृंखला"

विदेह अंक ३७१ (०१ जून २०२३) "मिथिला स्टूडेंट यूनियन (एम.एस.यू.)" विशेषांक

निअम:

१) संस्था कैटेगरी- संस्थाक काज माला आदि पहिरेनाइ, पत्रिका-स्मारिका आदि छपेनाइ, जे मात्र रेकॉर्ड बनेबाले हुअय, नै हुअय। संस्था द्वारा जातिवादी कट्टरता नै बढ़ाओल जेबाक शर्त रहत, संस्था पॉकेट संस्था नै हेबाक चाही आ जीवित हेबाक चाही।

२) संस्था-पोथी-पत्रिकासँ जुड़ल स्वयंसेवी कैटेगरी- लेखक-प्रकाशकसँ इतर आन जे लोक पोथी-पत्रिका केर बिक्री कऽ अपन जीवय-यापनक संग

मैथिलीक प्रचारमे सहायक छथि, संगमे संस्था (रंगमंच संस्था सहित) सभसँ सम्बन्धित स्वयंसेवी, तिनको मूल्यांकन विदेह विशेषांक निकालि कऽ करत।
३) पत्रिका कैटेगरी- मैथिलीक कोनो पत्रिकाक ऊपर विदेह विशेषांक प्रकाशित करत। मुदा ऐलेल ओइ पत्रिकाक सभ अंक विदेहपर डाउनलोड लेल ओइ पत्रिकाक संपादक बा कॉपीराइट धारक देता, से शर्त अछि।

चयन प्रक्रियाक निअम "विदेहक जीवित लेखक-सम्पादक, आन्दोलनी, सार्वजनिक जीवन जीनिहार, कला-संगीत-रंगमंचकर्मी आ रंगमंच-निर्देशक पर विशेषांक शृंखला"क चयन प्रक्रियाक निअम सन रहत।

-गजेन्द्र ठाकुर, सम्पादक विदेह, whatsapp no
+919560960721 <HTTP://VIDEHA.CO.IN/> ISSN 2229-
547X VIDEHA

३

"विदेह मोनोग्राफ" शृंखला

विदेह अपन जीवित लेखक-सम्पादक, आन्दोलनी, सार्वजनिक जीवन जीनिहार, रंगमंचकर्मी आ रंगमंच-निर्देशक पर विशेषांक शृंखलाक अन्तर्गत (१) अरविन्द ठाकुर, (२) जगदीश चन्द्र ठाकुर अनिल, (३) रामलोचन ठाकुर, (४) राजनन्दन लाल दास, (५) रवीन्द्र नाथ ठाकुर, (६) केदार नाथ चौधरी, (७) प्रेमलता मिश्र 'प्रेम', (८) शरदिन्दु चौधरी, (९) रचनाकार अशोक आ (१०) राम भरोस कापड़ि 'भ्रमर' विशेषांक निकालने अछि।
अही सन्दर्भमे हिनका सभपर "विदेह मोनोग्राफ" शृंखला अन्तर्गत "मोनोग्राफ" आमंत्रित कयल जा रहल अछि।
"विदेह मोनोग्राफ" शृंखलाक विवरण निम्न प्रकार अछि:

(१) इच्छुक लेखक ऊपरमे कोनो एक गोटेपर अपन मोनोग्राफ लिखबाक इच्छा editorial.staff.videha@gmail.com पर पठा सकै छथि।

(२) विदेह लेखकक नाम मोनोग्राफ लिखबाक लेल चयनित कऽ ओकर सार्वजनिक घोषणा करत।

"विदेह मोनोग्राफ" लिखबाक निअमः

(१) मोनोग्राफ पूर्ण रूपेँ सम्बन्धित लोकपर केन्द्रित हुअय। साहित्य अकादेमी, एन.बी.टी. आ किछु व्यक्तिगत रूपेँ लिखल मोनोग्राफ/ बायोग्राफीमे लेखक संस्मरण आ व्यक्तिगत प्रसंग जोड़ि कय सम्बन्धित लोकक बहन्ने अपन-आत्म-प्रशंसा लिखै छथि। "विदेह मोनोग्राफ" फीफा वर्ल्ड कप फुटबाल सन रहत। फीफा वर्ल्ड कप फुटबाल एहेन एकमात्र टूर्नामेण्ट अछि जतय कोनो "ओपेनिंग" बा "क्लोजिंग" सेरीमनी अलगसँ नै होइ छै, पहिल आ अन्तिम मैचक सङ्गे होइ छै आ तकर कारण छै जे अलगसँ कएल "ओपेनिंग" बा "क्लोजिंग" मे टूर्नामेण्टमे नै खेला रहल लोक मुख्य अतिथि/ अतिथि होइ छथि आ फोकस खिलाड़ी सँ दूर चलि जाइ छै। फीफा मात्र आ मात्र फुटबाल खिलाड़ीपर केन्द्रित रहैत अछि से ओकर टूर्नामेण्ट "ओपेनिंग सेरीमनी" नै वरन् सोझे "ओपेनिंग मैच" सँ आरम्भ होइत अछि आ ओकर समापन "क्लोजिंग सेरीमनी" सँ नै वरन् "फाइनल मैच आ ट्रॉफी" सँ खतम होइत अछि आ फोकस मात्र आ मात्र खिलाड़ी रहैत छथि। तहिना "विदेह मोनोग्राफ" मात्र आ मात्र सम्बन्धित लोकपर केन्द्रित रहत आ कोनो संस्मरण आदि जोड़ि कऽ फोकस अपनापर केन्द्रित करबाक अनुमति नै रहत।

(२) मोनोग्राफ लेल "विदेह पेटार"मे उपलब्ध सामग्रीक सन्दर्भ सहित उपयोग कएल जा सकैए।

(३) विदेहमे ई-प्रकाशित रचना सभक कॉपीराइट लेखक/संग्रहकर्ता लोकनिक लगमे रहतन्हि। सम्पादक 'विदेह' ई-पत्रिकामे प्रकाशित रचनाक प्रिंट-वेब

आर्काइवक/ आर्काइवक अनुवादक आ मूल आ अनूदित आर्काइवक ई-प्रकाशन/ प्रिंट-प्रकाशनक अधिकार रखैत छथि। ऐ ई-पत्रिकामे कोनो रॉयल्टी/ पारिश्रमिकक प्रावधान नै छै।

(४) "विदेह मोनोग्राफ"क फॉर्मेट: सम्बन्धित लोकक परिचय (सम्बन्धित लोकक जन्म, निवास-स्थान आ कार्यस्थलक भौगोलिक-सांस्कृतिक विवेचना सहित) आ रचना/ काजक विवरण (समीक्षा सहित)।

घोषणा: "विदेह मोनोग्राफ" शृंखला अन्तर्गत (१) राजनन्दन लाल दास जी पर मोनोग्राफ निर्मला कर्ण, (२) रवीन्द्र नाथ ठाकुर पर मुन्नी कामत आ (३) केदार नाथ चौधरी पर प्रेम मोहन मिश्र द्वारा लिखल जायत। शेष ७ गोटेपर निर्णय शीघ्र कएल जायत।

-गजेन्द्र ठाकुर, सम्पादक विदेह, whatsapp no +919560960721 [HTTP://VIDEHA.CO.IN/](http://VIDEHA.CO.IN/) ISSN 2229-547X VIDEHA

४ (१)

विदेहक "नित नवल सिरीज"

विदेह द्वारा जे विशेषांक प्रकाशित होइ छै तकर संगे विदेह ओहन संस्था, पत्रिका, लेखक, कलाकार, स्वयंसेवी बा सार्वजनिक जीवन जीनिहारपर अपन धेआन सेहो केंद्रित करत जिनकापर विदेहक विशेषांक कोनो कारणवश नै प्रकाशित भऽ सकल। एकर प्रक्रिया आ कार्यान्वयनक विवरण एना अछि।

निअम आ कार्यान्वयन:

१) हम एकटा कोनो संस्था, पत्रिका, लेखक, कलाकार, स्वयंसेवी बा सार्वजनिक जीवन जीनिहारपर समग्र आलोचना करब जकर भाषा मैथिली अथवा अंग्रेजी

रहत। ऐ पोथीक पहिल रूप ई-बुक केर रूपमे ऐत आ प्रयास रहत जे एकर प्रिंट सेहो आबय जे परिस्थितिपर निर्भर करत।

२) ऐ शृंखलामे:-

(i) सुभाष चंद्र यादवपर केंद्रित "नित नवल सुभाष चंद्र यादव",

(ii) राजदेव मंडलपर केंद्रित "Rajdeo Mandal- Maithili Writer"
आ

(iii) जगदीश प्रसाद मण्डल केन्द्रित "Jagdish Prasad Mandal-
Maithili Writer" प्रकाशित भेल अछि।

पहिल दुनू पोथीक लोकार्पण ३१ दिसम्बर २०२२ केँ १११म सगर राति दीप जरय मे कएल गेल। तेसर पोथीक लोकार्पण २५ मार्च २०२३ केँ ११२ म सगर राति दीप जरय मे कएल गेल।

(iv) "नित नवल दिनेश कुमार मिश्र" आ

(v) "नित नवल सुशील" जारी अछि।

आगाँक

घोषणा

लेल <http://videha.co.in/investigation.htm> देखैत रही।

पूर्वपीठिकासमय समाज आ :मैथिली उपन्यास" कमलानन्द झाक पोथी : क शीर्षक भ्रामक अछि। ई हुनकर किछु सवर्ण (२०२१) "सवाल उपन्यासकारपर किछु सिण्डिकेटेड कथित समीक्षात्मक आलेखक संग्रह अछि, २६३ पन्नाक ई पोथी हार्डबाउण्डमे लाइब्रेरीकेँ मात्र बेचल जा सकत, जतऽ ई सड़ि जायत, अमेजनसँ हम ई चारि सय पाँच टाकामे किनलौं मुदा ऐमे पाँचो पाइक सामिग्री नै अछि।

एतऽ एकटा भूल सुधार अछि, एकटा गएर सवर्ण लेखक सुभाष चन्द्र यादवक उपन्यास 'गुलो'केँ बिनु पढ़ने ओ दू पाँति लिखलन्हि आ निपटा देलन्हि, ओ दुनू पाँति हम एतऽ अहाँक मनोरंजनार्थ प्रस्तुत कऽ रहल छी। अहाँ गुलो पढ़नहिये हएब, जँ नै पढ़ने छी तँ पहिने पढ़ि लिअ, कारण तखन बेशी मनोरंजक अनुभव हएत, गुलो सुभाष चन्द्र यादव जीक अनुमति सँ उपलब्ध अछि विदेह आर्काइवपर ऐ <http://videha.co.in/pothi.htm> लिंकपर।

"उपन्यासक कमजोरी अछि लेखकक राजनीतिक पूर्वाग्रह। राजनीति विशेषक पक्षधरता रचनाक संग न्याय नहि कऽ पबैत अछि।"

जइ उपन्यासमे राजनीति दूर दूर धरि नै छै ओतऽ-'राजनैतिक पूर्वाग्रह' आ 'राजनीति विशेषक पक्षधरता'क तँ प्रश्ने नै छै। राजनीतिक पूर्वाग्रह बा पक्षधरताक सोडर धूमकेतु आ यात्री प्रयुक्त केलन्हि। सुभाष चन्द्र यादव जीक 'भोट' जे २०२२मे आयल जे सुभाष चन्द्र यादव जीक अनुमति सँ उपलब्ध अछि विदेह आर्काइवपर ऐ <http://videha.co.in/pothi.htm> लिंकपर, से राजनीतिपर अछि मुदा ओतहुओ सुभाषजीक भगता शैलीकेँ राजनीतिक पूर्वाग्रह बा पक्षधरताक सोडरक आवश्यकता नै पड़लै। पढ़ू हमर पोथी 'नित नवल सुभाष चन्द्र यादव' जे उपलब्ध अछि ऐ <http://videha.co.in/pothi.htm> लिंकपर।

कमलानन्द झाक बिनु पढ़ने सुभाष चन्द्र यादवक विरुद्ध ब्राह्मणवादी जातिगत पूर्वाग्रह एकटा खतराक घण्टी अछि। जइ हिसाबे ब्राह्मणवादकेँ आगाँ बढ़बैले कमलानन्द झा वामपंथक सोडर पकड़ै छथि आ सामाजिक न्यायक बलि चढ़बऽ चाहै छथि, तकर प्रति समानान्तर धारा सचेत अछि। ई अपन बायोडाटामे गएर सवर्णसँ छीनि कऽ, समानान्तर धाराक लोकक हककेँ मारि कऽ लेल साहित्य अकादेमीक मैथिल अनुवाद असाइनमेण्टक गर्वसँ चर्चा करैत छथि। आ ई

असाइनमेण्ट हिनका मेरिटसँ नै जातिगत टाइटिलसँ भेटल छन्हि, अही सभ किरदानीक एवजमे भेटल छन्हि। हिनका सन लोक लेल मैथिली बायोडेटाक एकटा पाँति अछि, समानान्तर धारा लेल जीवनमरणक प्रश्न।-

आब अहाँ पुछब जे तकर प्रतिकार समानान्तर धारा केना केलक, ओ तँ कन्नारोहट नै करैए, तँ तकर उत्तर अछि हमर ३ टा पोथी जे १११म सगर राति दीप जरय मे लोकार्पित भेल ३१ दिसम्बर २०२२ केँ, वएह सगर राति दीप जरय जकरा साहित्य अकादेमी गत दस बर्खसँ गीड़ि लेबाक प्रयास कऽ रहल अछि। अहाँसँ ऐ तीनू पोथीपर टिप्पणी ई-पत्र सङ्केत editorial.staff.vidaha@gmail.com पर आमंत्रित अछि। पहिल दू पोथी मे राजदेव मण्डल आ सुभाष चन्द्र यादवक साहित्यक समीक्षा अछि जे हमर तेसर पोथी मैथिली समीक्षशास्त्रक सिद्धांतक आधारपर कएल गेल अछि। तकरा बाद जगदीश प्रसाद मण्डल जी पर पोथी लिखल गेल (११२ सगर राति दीप जरय मे लोकार्पण) सभटा पोथीक लिंक नीचाँ देल गेल अछि। 'नित नवल दिनेश कुमार मिश्र' आ 'नित नवल सुशील' जारी अछि।

Rajdeo Mandal- Maithili Writer (Now with Supplement I & II)

नित नवल सुभाष चन्द्र यादव

नित नवल सुभाष चन्द्र यादव (मिथिलाक्षर)

JAGDISH PRASAD MANDAL- Maithili Writer

नित नवल दिनेश कुमार मिश्र (जारी)

नित नवल सुशील (जारी)

मैथिली समीक्षाशास्त्र

मैथिली समीक्षाशास्त्र (तिरहुता)

संगमे पढ़ू कमलानन्द झा क ब्राह्मणवादपर प्रहारः

दूषण पञ्जी- The Black Book

दूषण पञ्जी- The Black Book (मिथिलाक्षर)

-गजेन्द्र ठाकुर, सम्पादक विदेह, whatsapp no
+919560960721 <HTTP://VIDEHA.CO.IN/> ISSN 2229-
547X VIDEHA

४(२)

नित नवल दिनेश कुमार मिश्र

दिनेश कुमार मिश्रक 'दुइ पाटन के बीच मे' कोसी नदीक ऐतिहासिक आत्मकथा थीक, ओ मिथिलाक आन धार सभक ऐतिहासिक आत्मकथा सेहो लिखने छथि जेना बन्दिनी महानन्दा, बागमती की सद्गति!, दुइ पाटन के बीच मेंकोसी नदी) .. (की कहानी, न घाट न घर, बगावत पर मजबूर मिथिला की कमला नदी, भुतही नदी और तकनीकी झाड़फूंक-, The Kamla River and People On Collision Course, Bhutahi Balan- Story of a ghost river and engineering witchcraft, Refugees of the Kosi Embankments। साहित्य अकादेमीक मैथिली परामर्शदात्री समितिक सदस्य पंकज झा पराशर द्वारा हिनकर पोथी सभसँ पैराक पैरा मैथिली अनुवाद कऽ अपना नामे उपन्यास छपबाओल गेल अछि, जकरा छद्म समीक्षक कमलानन्द झा ऐ चोर लेखकक रिसर्च कहै छथिएतऽ स्पष्ट कऽ दी जे ई चोर !

लेखक आ छद्म समीक्षक दुनू अलीगढ़ मुस्लिम विद्यालयक हिन्दी विभागमे छथि। ई रिसर्च दिनेश कुमार मिश्रक थीक, जे आइ खड़गपुरसँ .टी.आइ. १९६८मे आ स्ट्रक्चरल इन्जीनियरिङमे .टेक .सिविल इन्जीनियरिङ मे बी .एमटेक१९७०मे केने छथि ., आ ओइ रिसर्च लेल क्वालिफाइड छथि। जखन कोनो विषयमे नामांकन नै होइ छै तखन लोक हारिथाकि हिन्दीमे नामांकन - लइए, नै तँ कमलानन्द झा केँ बुझऽ मे आबि जइतन्हि जे ई रिसर्च कोनो सिविल इन्जीनियरेक भऽ सकैत अछि, भऽ सकैए बुझलो होइन्ह। हिन्दी मूल आ मैथिलीक स्क्रीनशॉट आँगा संलग्न अछि।

दिनेश कुमार मिश्र मिथिलाक नै छथि मुदा मिथिलाक सभ धारक कथा ओ लिखने छथि, हम सभ हुनका प्रति कृतज्ञ छी आ हुनकर ऋणसँ मिथिलावासी कहियो उऋण नै भऽ सकता, मुदा मूलधाराक पुरस्कार आ पाइ लोलुप लोकसँ कृतघ्नते भेटत से फेर सिद्ध भेल। ऐ लेखककेँ दस बारह बर्ष पहिने सेहो तारानन्द वियोगी उद्धारक भेटल छलखिन्ह जे लिखने रहथिन्ह जे ओ कवितामे प्रभावित भऽ अनायासे अपन रचनामे दोसरक सामिग्री चोरि कऽ लइ छथि, एहने सन। आब ऐ कमलानन्द झा क आश्रय तकलन्हि मुदा दुर्भाग्यजइ हिसाबे ब्राह्मणवादकेँ ! आगाँ बढ़बैले कमलानन्द झा वामपंथक सोडर पकड़ै छथि आ सामाजिक न्यायक बलि चढ़बऽ चाहै छथि, तकर प्रति समानान्तर धारा सचेत अछि। सीलिंगसँ बचबा लेल जमीनजत्थाबला लोक कम्युनिस्ट बनल-ा आ आब ब्राह्मणवाद बचेबालेल वामपंथक शरण, एहेन लोक सभसँ कम्युनिज्मकेँ बहुत नुकसान भेल छै।

दिनेश कुमार मिश्रक सभटा पोथी आब हुनकर अनुमतिसँ उपलब्ध अछि विदेह आर्काइवमे:

<http://videha.co.in/pothi.htm>

एतऽ एकटा गप मोन पाड़ि दी जे जखन बिल गेट्सकेँ पूछल गेलन्हि जे की ओ एक्स बॉक्स भारतमे पाइरेशीक डरसँ देरीसँ आनि रहल छथि? तँ हुनकर उत्तर रहन्हि जे माइक्रोसॉफ्ट पाइरेशीक डरे कोनो उत्पाद देरीसँ नै उतारने अछि। से विदेह पेटारमे हम सभ ऐ तरहक रिस्क रहितो एकरा आर समृद्ध करैत रहब, कारण समानान्तर धारामे सड़ल माँछ द्वारे पोखरिक सभ माँछ नै सड़ैए, एतुक्का मलाह गोटगोट कऽ सड़ल माँछ निकालैत रहल छथि-, निकालैत रहता।

सिण्डीकेटेड समीक्षापर अन्तिम प्रहार।

मूल दिनेश कुमार मिश्र :(२००६ ...दुइ पाटन के बीच में) यह ध्यान देने की बात है कि 1923 से 1946 के बीच कोसी क्षेत्र में मलेरिया से 5,10,000, कालाजार से 2,10,000, हैजे से 60,000 तथा चेचक से 3,000 मौतें (कुल 7,83,000) हुई।

चोर पंकज झा पराशर)साहित्य अकादेमीक मैथिली परामर्शदात्री समितिक सदस्य([जलप्रांतर २०१७ :[(१०३ .पृ

ने अँग्रेज सब आ ने नवका रंगरेज सब। 1923 सँ 1946 के बीच में कोसी क्षेत्र में मलेरिया से पाँच लाख दस हजार, कालाजार सँ दू लाख दस हजार, हैजा सँ साठि हजार आ चेचक सँ तीन हजार लोकक मृत्यु भेल! माने सब मिला कए करीब पौने आठ लाख लोक मरि

मूल दिनेश कुमार मिश्र दुइ)पाटन के बीच में:(२००६ ... भारतवर्ष में बिहार में कोसी नदी को बांधने का काम 12वीं शताब्दी में किसी राजा लक्ष्मण द्वितीय ने करवाया था और इस काम के लिए उसने प्रजा से 'बीर' की उपाधि पाई और नदी का तटबन्ध 'बीर बांध' कहलाया। इस तटबन्ध के अवशेष अभी भी सुपौल जिले में भीम नगर से कोई 5 किलोमीटर दक्षिण में दिखाई पड़ते हैं। डॉ. फ्रांसिस बुकानन (1810-11) का अनुमान था कि यह बांध किसी किले की सुरक्षा के लिए बनी बाहरी दीवार रहा होगा क्योंकि यह बांध धौस नदी के पश्चिमी किनारे पर तिलयुगा से उसके संगम तक 32 किलोमीटर की दूरी में फैला हुआ था। डॉ.

डब्लू.डब्लू. हन्टर (1877) बुकानन के इस तर्क के साथ सहमत नहीं थे कि यह बांध किसी किले की सुरक्षा दीवार था। स्थानीय लोगों के हवाले से हन्टर का मानना था कि अधिकांश लोग इसे किले की दीवार नहीं मानते और उनके हिसाब से यह कुछ और ही चीज थी मगर वह निश्चित रूप से कुछ कहने की स्थिति में नहीं थे। फिर भी जो आम धारणा बनती है वह यह है कि यह कोसी नदी के किनारे बना कोई तटबन्ध रहा होगा जिससे नदी की धारा को पश्चिम की ओर खिसकने से रोका जा सके। लोगों का यह भी कहना था कि ऐसा लगता था कि इस तटबन्ध का निर्माण कार्य एकाएक रोक दिया गया होगा।

छद्म समीक्षक कमलानन्द झा द्वारा चोर उपन्यासकारक पीठ ठोकब, देखू छद्म समीक्षक कमलानन्द झा द्वारा उद्धृत चोर पंकज झा पराशर मैथिली उपन्यास), समय, समाज आ सवाल पृ:(२५८-२५७ .

पंकज पराशरक पहिल उपन्यास 'जलप्रांतर'(2017) शोधपरक उपन्यास अछि। मैथिलीमे शोधपरक उपन्यास लिखबाक परम्परा नहि रहल अछि। एहि दुआरे ई उपन्यास रेखांकन योग्य अछि। पराशरजी एहि उपन्यासमे कोसी नदीक बान्हक इतिहास-कथा लिखलनि अछि। उपन्यासक वैशिष्ट्य ई जे बारहम शताब्दीसँ ल' क' आधुनिक काल धरि कोसी पर बान्ह बनेबाक दुसाध्य प्रयत्न, प्रशासनिक उठा-पटक, राजनीतिक दाँव-पेंच आदिक विस्तृत व्योरा रोचक कथाक माध्यमसँ कहलनि अछि। ध्यान देबाक बात ई जे सभटा सूचना आ व्योरा अत्यन्त विश्वसनीय बनि पड़ल अछि। पटुआ कक्का आ फूल बाबू सदृश्य पढ़ल-लिखल आ सचेत पात्रक माध्यमसँ लेखक एहि अनुसन्धानकेँ रखलनि अछि। दलान पर बैसल लोकक जिज्ञासाकेँ बढ़ावेत पटुआ कका कहैत छथिन, "पहिल बेर बारहम शताब्दीमे लक्ष्मणसेन द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मण सेन द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह जे 1178सँ 1205 ई. धरि शासन

मैथिली उपन्यास : समय समाज आ सवाल : 257

कयने छलाह। एहि बान्हक अवशेष अहाँ एखनो भीमनगरसँ दू कोस पश्चिममे देखि सकैत छी। एकटा पश्चिमी विद्वान फ्रांसिस बुकाननकेँ अनुमान रहनि, जे ई बान्ह सम्भवतः कोनो किलाकेँ रक्षा हेतु बनाओल गेल होयत। मुदा बुकानन के मतसँ डब्ल्यू. डब्ल्यू. हंटर सहमत नहि भेलखिन। ओ साफ कहलनि जे कोसीक किनार पर बान्ह एहि दुआरे बनाओल गेल होयत जे नदी पश्चिम दिस नहि बहय लागय।” एहि तरहँ बान्हक मादे

चोर पंकज झा पराशर)साहित्य अकादेमीक मैथिली परामर्शदात्री समितिक सदस्य([जलप्रांतर २०१७ :[(३१ .पृ)

पढुआ कका पछिला गप केँ आगाँ बढ़बैत कहलखिन, ‘फूल बाबू, कोसी नदीक बेसिन प्राचीन काल सँ मनुक्खक निवास लेल उपयुक्त स्थान रहल अछि। बारहम-तेरहम सदी मे भारत मे जखन कइक टा नदी सुखा गेल, तँ ओहि ठामक पशुचारक समाजक लोक एतय आबि कए बसलाह। तहिये सँ बढ़ैत जनसंख्या आ कोसी नदीक बदलैत प्रवाहक मध्य टकराहटि होमय लागल। नदीक अनियंत्रित धारा केँ लोक बाढ़ि बूझय लागल। पहिल बेर बारहम शताब्दी मे लक्ष्मणसेन द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मणसेन द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह, जे 1178 सँ 1205 ईस्वी धरि शासन कयने छलाह। एहि बान्हक अवशेष अहाँ एखनो भीमनगर सँ दू कोस पश्चिम मे देखि सकैत छी। एकटा पश्चिमी विद्वान फ्रांसिस बुकानन के अनुमान रहनि, जे ई बान्ह संभवतः कोनो किला के रक्षा हेतु बनाओल गेल होयत। मुदा बुकानन के मत सँ डब्ल्यू. डब्ल्यू. हंटर सहमत नहि भेलखिन। ओ साफ कहलखिन, जे कोसीक किनार पर बान्ह एहि दुआरे बनाओल गेल होयत, जे नदी पच्छिम दिस नहि बह’ लागय।’ पढुआ कका सँ मुँहजबानी एतेक रास ऐतिहासिक तथ्य सुनियो कए फूल बाबू सहमति मे मूड़ी नहि डोलेलखिन। जाहि सँ ओतय बैसल लोक सबहक उत्सुकता और बढ़ि गेलनि, जे गप मे एहेन कोन तथ्य रहि गेलै जे फूल बाबू संतुष्ट नहि भेलखिन? लोक केँ बुझेलनि जे फूल बाबू शास्त्रार्थ के अखड़हा पर माटि फेकि रहल छथिन। पढुआ कका केँ आइ जोड़ीदार भेटि गेलनि!

जलप्रांतर / 31

मूल दिनेश कुमार मिश्र :(२००६ ...दुइ पाटन के बीच में) कोसी के प्रवाह कि भयावहता की एक झलकफिरोजशाह तुगलक की फौज के सन् 1354 में बंगाल से दिल्ली लौटने के समय मिलती है। बताया जाता है कि जब सुल्तान की फौजें कोसी के किनारे पहुँचीं तो देखा कि नदी के दूसरे किनारे पर हाजी शम्सुद्दीन इलियास की फौजें मुकाबले के लिए तैयार खड़ी हैं। यह वही हाजी शम्सुद्दीन थे जिन्होंने हाजीपुर तथा समस्तीपुर शहर बसाये थे। फिरोज की फौजें शायद कुरसेला के आस पास किसी जगह पर कोसी के-किनारे सोच में पड़ गईं। नदी की रफ्तार उन्हें आगे बढ़ने से रोक रही थी। आखिरकार फैसला हुआ कि नदी के

साथसाथ उत्तर की ओर बढ़ा जाय और जहाँ नदी पार करने लायक हो जाय - वहाँ पानी की थाह ली जाये। सुल्तान की फौजें प्रायः सौ कोस ऊपर गईं और जियारन के पास, जो कि उसी स्थान पर अवस्थित था जहाँ नदी पहाड़ों से मैदानों में उतरती थी, नदी को पार किया। नदी की धारा तो यहाँ पतली जरूर थी पर प्रवाह इतना तेज था कि पाँचपाँच सौ मन के भारी पत्थर नदी में तिनकों की - तरह बह रहे थे। जहाँ नदी को पार करना मुमकिन लगा उसके दोनों ओर सुल्तान ने हाथियों की कतार खड़ी कर दी और नीचे वाली कतार में रस्से लटकाये गये जिससे कि यदि कोई आदमी बहता हुआ हो तो इस रस्सों की मदद से उसे बचाया जा सके। शम्सुद्दीन ने कभी सोचा भी न था कि सुल्तान की फौजें कोसी को पार कर लेंगी और जब उस को इस बात का पता लगा कि सुल्तान की फौजों ने कोसी को पार करने में कामयाबी पा ली है तो वह भाग निकला।

चोर पंकज झा पराशर)साहित्य अकादेमीक मैथिली परामर्शदात्री समितिक सदस्य([जलप्रांतर २०१७ :[(१०५ .पृ)

'बेश, तँ सुनू। 1354 मे फिरोजशाह तुगलक के फौज जखन बंगाल सँ दिल्ली चुरि रहल छल, तँ कोसीक प्रवाह बहुत तेज छलै। तुगलकी सेना जखन कोसी के किनार पर पहुँचल, तँ कोसीक ओहि पार मे हाजी शम्सुद्दीन इलियास के सेना तुगलकी सेना सँ मोकाबला करबाक लेल अस्त्र-शस्त्र ल' कए तैयार छल। ई वएह हाजी शम्सुद्दीन छलाह, जे हाजीपुर आ समस्तीपुर नगर बसौने रहथि। फिरोजशाह तुगलक के सेना संभवतः कुरसेला के आस-पास कोसी के तेज धार देखि कए सोच मे पड़ि गेल। पानिक रफ्तार देखि कए तुगलकी सेना केँ नदी पार करबाक हिम्मत नहि भ' रहल छलै। अंततः तुगलकी सेनापति तय कयलनि, जे नदीक किनारे-किनार उत्तर दिस बढ़ल जाय। जतय जा कए नदीक पाट कनेँ कम बूझि पड़य, ओतय पानिक थाह लेल जायत। एहि आशा मे फौज उत्तर दिस बढ़ैत रहल। कुरसेला सँ सय कोस आगाँ गेलाक बाद कोसी के पेट कनेँ शिकस्त बुझेलै। कोसी ओतहि पहाड़ सँ नीचाँ उतरैत अछि। पानिक वेग के अनुमान एहि सँ कयल जा सकैए, जे पाँच-पाँच सय मनक पाथर कोसी मे खढ़ जकाँ बहि रहल छल। तुगलकी सेनापति केँ जतय नदी पार करब कनेँ आसान बुझेलनि, ओतय एक लाइन मे सैकड़ों टा हाथी केँ ठाढ़ क' देल गेल। नीचाँ वला लाइन मे बड़का-बड़का रस्सा लटका देल गेल, जे जँ बयो पानि मे भासि जायत, रस्सा के मदति सँ निकालि लेल जायत। एहि तरहेँ फिरोजशाह तुगलकक सेना कोसी पार क' गेल। हाजी शम्सुद्दीन सपनो मे नहि सोचनेँ छल, जे तुगलकी सेना कोसी पार क' जायत। जखन हाजी शम्सुद्दीन केँ पता लगलै जे तुगलकी सेना कोसी पार क' चुकल अछि, तँ ओ डरे सँ पड़ा गेल। तँ एहि कोसीक तेज धार के ल' कए एतेक आत्मविश्वास मे छल हाजी शम्सुद्दीन।'

(... शीघ्र अही लिंकपर आर स्क्रीनशॉट अपडेट कएल जायत।)

विदेहक ३६३ म अंक दिनांक ०१ फरबरी २०२३ सँ प्रारम्भ... नित नवल दिनेश कुमार मिश्र

<http://videha.co.in/> विदेह पत्रिका-प्रथम मैथिली पाक्षिक ई :ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004) पर।

-गजेन्द्र ठाकुर, सम्पादक विदेह, whatsapp no +919560960721 <HTTP://VIDEHA.CO.IN/> ISSN 2229-547X VIDEHA

४ (३)

नित नवल सुशील

कमलानन्द झाकेँ हम किए छद्म समीक्षक कहलियनि?

कारण ओ छद्म समीक्षक छथि।

ओ लिखै छथियात्राक लगभग सय वर्षक बाद मैथिल -मैथिली उपन्यास" - अन्तरजातीय विवाहक सपना, संघर्ष आ विडम्बना पर गरिमायुक्त उपन्यास लिखबाक श्रेय गौरीनाथकेँ जाइत छनि।"

तँ की कमलानन्द झा सुशीलसँ ई श्रेय छीनि लेलनि? की ई हुनकर ब्राह्मणवादी संस्कारक अहंकार -जे हम ककरो चढ़ा सकै छिए आ ककरो उतारि सकै छिए - केर पराकाष्ठा थीक, आकि हुनकर अध्ययनक अभावक प्रमाण?

चलू अहाँकेँ लऽ चली कमलानन्द झा केर स्वार्थी दुनियाँसँ दूर, छलछद्मसँ दूर - सुशीलक जादूबला साहित्यक निश्छल दुनियाँमे।

अहाँक स्वागत अछि सुशीलक साहित्यक दुनियाँमे।

प्रस्तुत अछि सुशीलक 'गामबाली' (१९८२जे आब उपलब्ध अछि विदेह (आर्काइवमे लिंक <http://videha.co.in/pothi.htm> पर।

पहिल पाँतीमे उपन्यास आरम्भसँ पहिनहिये 'गामबाली' उपन्यासक सम्बन्धमे सुशील लिखै छथि-

"विधवा विवाह आ अन्तर्जातीय विवाहक समर्थनमे।"

आ उपन्यास आरम्भ।

*गामबालीक मृत्यु आ तखने झमेला, गामबालीक दाह संस्कार के करतै?
ब्राह्मण समाज कि जादव समाज?*

मैथिलीक सिण्डीकेटेड समीक्षापर अन्तिम प्रहार।

विदेहक ३६३ म अंक दिनांक ०१ फरबरी २०२३ सँ प्रारम्भ... नित नवल
सुशील

<http://videha.co.in/> विदेह पत्रिका-प्रथम मैथिली पाक्षिक ई :ISSN
2229-547X VIDEHA (since 2004) पर।

-गजेन्द्र ठाकुर, सम्पादक विदेह, whatsapp no
+919560960721 <HTTP://VIDEHA.CO.IN/> ISSN 2229-
547X VIDEHA

५

विदेहक "साहित्यिक भ्रष्टाचार विशेषांक"

विदेह "साहित्यिक भ्रष्टाचार विशेषांक" लेल निम्नलिखित विषयपर आलेख ई-
मेल editorial.staff.videha@gmail.com पर आमंत्रित अछि।

१. साहित्य, कला आ सरकारी अकादमी:-
 - (क) पुरस्कारक राजनीति
 - (ख) सरकारी अकादेमीमे पैसबाक गएर-लोकतांत्रिक विधान
 - (ग) सत्तागुट आ अकादमी केर काज करबाक तरीका
 - (घ) सरकारी सत्ताक छद्म विरोधमे उपजल तात्कालिक समानांतर सत्ताक कार्यपद्धति
 - (ङ) अकादेमी पुरस्कारमे पाइ फैक्टर: मिथक बा यथार्थ
२. व्यक्तिगत साहित्य संस्थान आ पुरस्कारक राजनीति
३. प्रकाशन जगतमे पसरल भ्रष्टाचार आ लेखक
४. मैथिलीक छद्म लेखक संगठन आ ओकर पदाधिकारी सबहक आचरण
५. स्कूल-कॉलेजक मैथिली विभागमे पसरल साहित्यिक भ्रष्टाचारक विविध रूप-
 - (क) पाठ्यक्रम
 - (ख) अध्ययन-अध्यापन
 - (ग) नियुक्ति
६. साहित्यिक पत्रकारिता, रिव्यू, मंच-माला-माइक आ लोकार्पणक खेल-तमाशा
७. लेखक सबहक जन्म-मरण शताब्दी केर चुनाव , कैलेंडरवाद आ तकरा पाछूक राजनीति
८. दलित एवं लेखिका सबहक संगे भेद-भाव आ ओकर शोषणक विविध तरीका
९. कोनो आन विषय।

६

विदेह ब्रॉडकास्ट लिस्ट

विदेह WWW.VIDEHA.CO.IN सम्बन्धी सूचना लेल अपन whatsapp नम्बर हमर whatsapp no +919560960721 पर पठाउ, ओकर प्रयोग मात्र विदेह सम्बन्धी समाचार देबाक लेल कएल जाएत।

-गजेन्द्र ठाकुर, सम्पादक विदेह, whatsapp no +919560960721 [HTTP://VIDEHA.CO.IN/](http://VIDEHA.CO.IN/) ISSN 2229-547X VIDEHA

.....

मैथिली आ मिथिलासँ संबंधित किछु मुख्य साइट:- आन लिंकक विषयमे सूचना editorial.staff.vidaha@gmail.com केँ ई मेलसँ पठाबी।

<http://www.vidaha.co.in/> ("विदेह" प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका)

<http://gajendrathakur.blogspot.com/2004/07/bhalsarik-gachh.html> (इंटरनेटपर मैथिली भाषाक प्राचीनतम उपस्थिति/ मैथिलीक पहिल ब्लॉग- मैथिली भाषा ब्लॉगक एग्रीगेटर, ५ जुलाई २००४)

<http://videha.com/2004/07/bhalsarik-gachh.html> (इंटरनेटपर मैथिली भाषाक प्राचीनतम उपस्थिति/ मैथिलीक पहिल ब्लॉग- मैथिली भाषा ब्लॉगक एग्रीगेटर, ५ जुलाई २००४)

भालसरिक गाछ जे सन २००० सँ याहूसिटीजपर छल http://www.geocities.com/.../bhalsarik_gachh.html, <http://www.geocities.com/ggajendra> आदि

लिंकपर आ अखनो ५ जुलाई २००४ क पोस्ट <http://gajendrathakur.blogspot.com/2004/07/bhalsarik-gachh.html> (किछु दिन लेल <http://videha.com/2004/07/bhalsarik-gachh.html> लिंकपर, स्रोत wayback

machine of https://web.archive.org/web/*/videha *258 capture(s) from*
2004 to 2016- <http://videha.com/> *भालसरिक गाछ-प्रथम मैथिली ब्लॉग /*
मैथिली ब्लॉगक एग्रीगेटर) केर रूपमे इन्टरनेटपर मैथिलीक प्रचीनतम
उपस्थितिक रूपमे विद्यमान अछि। ई मैथिलीक पहिल इन्टरनेट पत्रिका थिक
जकर नाम बादमे १ जनवरी २००८ सँ "विदेह" पड़लै। इन्टरनेटपर मैथिलीक प्रथम
उपस्थितिक यात्रा विदेह- प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका धरि पहुँचल
अछि, जे <http://www.vidaha.co.in/> पर ई प्रकाशित होइत अछि।
आब "भालसरिक गाछ" जालवृत्त 'विदेह' ई-पत्रिकाक प्रवक्ताक संग मैथिली
भाषाक जालवृत्तक एग्रीगेटरक रूपमे प्रयुक्त भऽ रहल अछि। विदेह ई-पत्रिका
ISSN 2229-547X VIDEHA पल्लवमिथिला (धीरेन्द्र प्रेमर्षि) २०५९ माघे
संक्रान्ति- २००३ जनवरी मैथिलीक दोसर इन्टरनेट पत्रिका अछि जे ऐ
लिंक www.pallavmithila.mainpage.net पर छल मुदा आब ई उपलब्ध नै अछि। ई टिप्पणी
मात्र इतिहास शुद्धता लेल अछि।

.....

<http://videha-aggregator.blogspot.com/> (मैथिली भाषा ब्लॉगक एग्रीगेटर)

<http://www.vidaha.com/> (इन्टरनेटपर मैथिली भाषाक सभसँ पुरान उपलब्ध उपस्थिति/ लोकप्रिय ब्लॉग- मैथिली भाषा ब्लॉगक एग्रीगेटर ५ जुलाई
२००४ www.gajendrathakur.blogspot.com)

<http://esamaad.blogspot.com/> (पूनम मंडल आ प्रियंका झाक पहिल मैथिली न्यूज पोर्टल, ९ अगस्त २००४ सँ)

<http://prakarantar.blogspot.com/> (प्रकारंतर मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग, फरबरी २००५)

<http://vidyapati.blogspot.com/> (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग, अगस्त २००५)

<http://www.vidyapati.org/> (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग, अगस्त २००५)

<http://hellomithila.blogspot.com/> (हेलो मिथिला- धीरेन्द्र प्रेमर्षि, सम्पादक-प्रकाशक, रूपा झा, सम्पादन सहयोग, पल्लव, मैथिली साहित्यिक, ३ मइ २००६)

<http://pallav.blogsome.com/> (हेलो मिथिला- धीरेन्द्र प्रेमर्षि, सम्पादक-प्रकाशक, रूपा झा, सम्पादन सहयोग, पल्लव, मैथिली साहित्यिक, १७ मइ २००६)

<http://hellomithilaa.blogspot.com/> (मैथिली न्यूज पोर्टल, सितम्बर २००७)

<http://www.hellomithila.com/> (मैथिली न्यूज पोर्टल, सितम्बर २००७)

<http://shampadak.wordpress.com/> (मैथिली न्यूज पोर्टल, जनवरी-फरबरी २००८)

<http://www.esamaad.com/> (मैथिली न्यूज पोर्टल, जनवरी-फरबरी २००८)

<http://hellomithilaa.wordpress.com/>

<http://premarshi.wordpress.com/> (धीरिन्द्र प्रेमर्षि)

.....

<http://anchinharakharkolkata.blogspot.com/> (मैथिलीक लोकप्रिय गजलक ब्लॉग)

<https://mithilastudentunion.com/> (Mithila Student Union)

.....

<https://vigyanprasar.gov.in/vigyan-ratnakar/> (विज्ञान रत्नाकर)

[JNU](#)

<http://sanskrit.jnu.ac.in/maithili/index.jsp>

http://sanskrit.jnu.ac.in/student_projects/lexicon.jsp?lexicon=maithili

.....

[ALL INDIA RADIO DOORDARSHAN आकाशवाणी दूरदर्शन](#)

<http://prasarbharati.gov.in/>

<http://newsonair.com/>

<https://doordarshan.gov.in/>

आकाशवाणी मैथिली पॉडकास्ट <http://prasarbharati.gov.in/podcast.php?filterlang=Maithili&from=1947-08-15&fromwp=2020-08-29&to=2050-12-31&search=GO>

आकाशवाणी पटना/ दरभंगा मैथिली रेजनल न्यूज टेक्स्ट डाउनलोड-1 <http://newsonair.com/RNU-NSD-Audio-Archive-Search.aspx>

आकाशवाणी पटना/ दरभंगा मैथिली रेजनल न्यूज टेक्स्ट डाउनलोड-2 <http://newsonair.com/Regional-Text.aspx>

आकाशवाणी दरभंगा <http://prasarbharati.gov.in/playersource.php?channel=282>

आकाशवाणी दरभंगा यू ट्यूब चैनल <https://www.youtube.com/channel/UCGdNveEFmv4pPolWiTEMxVA>

आकाशवाणी भागलपुर <http://prasarbharati.gov.in/playersource.php?channel=359>

आकाशवाणी पूर्णियाँ <http://prasarbharati.gov.in/playersource.php?channel=256>

आकाशवाणी पटना <http://prasarbharati.gov.in/playersource.php?channel=122>

ALL INDIA RADIO ENGLISH NEWS

ALL INDIA RADIO NEWS ARCHIVE

ALL INDIA RADIO TALKS AND CURRENT AFFAIRS

RAJYA SABHA TV NEWS DISCUSSIONS

SANSAD TV

[VIDEHA e-LEARNING YOUTUBE CHANNEL](#)

<https://www.youtube.com/@videha-elearning>

Videha Read Aloud Talking Maithili Audio Books (including Maithili Sign Language- Ist time in Maithili)

https://www.youtube.com/@videha_ejournal

.....

<http://bramhanews.blogspot.com/> (मैथिली समाचार)

<http://www.mithilakhabar.com/> (नेपालक मैथिली ई पत्रिका)

<http://mithilanews.com/>

<http://www.maithilnews.blogspot.com/> (मिथिला आ मैथिलीक समाचारक साइट)

<http://www.hamargam.in/> (मैथिली न्यूज पोर्टल)

<http://mithiladotcom.blogspot.com/> (मैथिली राष्ट्रीय दैनिक)

<https://mppdainik.com/> (मैथिल पुनर्जागरण प्रकाश, मैथिली दैनिक)

<http://mithilasamad.blogspot.com/> (मिथिला समाद, मैथिली दैनिक)

<http://janakpurnews.blogspot.com/> (मिथिला आ मैथिलीक समाचारक साइट)

<http://www.mithilalok.com/> (मैथिली न्यूज पोर्टल)

<http://mithimedia.blogspot.com/> (मैथिली न्यूज पोर्टल)

<http://www.mithimedia.com/> (मैथिली न्यूज पोर्टल)

<https://mithiladharohar.blogspot.com/> (मैथिली न्यूज पोर्टल)

<https://simanchal.com/> (मैथिली न्यूज पोर्टल)

<https://maithilijindabaad.com/> (मैथिली न्यूज पोर्टल)

.....

<https://kirtinath.blogspot.com/> (कीर्तिनाथ झा ब्लॉग)

<http://jct27novmaithili.blogspot.com/> (जगदीश चन्द्र ठाकुर "अनिल" क ब्लॉग)

<http://brikhesh.blogspot.com/> (बृषेश चन्द्र लाल)

<http://www.chetnasamiti.org/> (चेतना समिति, पटनाक वेबसाइट)

<http://shiva-pustak-bhandar.blogspot.com/> (मैथिली पोथी कीनू)

<https://mishrarn.blogspot.com/> (भोरसँ साँझ धरि)

<https://rjanakpuri.blogspot.com/> (साहित्यपुरी)

<http://bataahmaithil.in/>

<http://maithilpravahika.org/>

<http://ganeshbawra.blogspot.com/>

<http://maithilnews.com/>

<http://anandjhakavitakahani.blogspot.com/>
<http://chaaywala.blogspot.com/>
<http://maithilputr.blogspot.com/>
<http://maithilputramanu.blogspot.com/>
<http://mithilanchalpatrika.blogspot.com/>
<http://mithilakbat.blogspot.com/>
<http://maithilitimesonline.blogspot.com/>
<http://mithilavidehavajjitirhut.blogspot.com/>
<http://samadiya.blogspot.com/>
<http://jitumaithili.blogspot.com/>
<http://pratipadamaithili.blogspot.com/>
<http://bhatsimar.blogspot.com/>
<http://maithilirangmanch.blogspot.com/>
<http://www.mithilavaani.blogspot.com/>
<http://www.maithilionsgsjagat.co.in/>
<http://mithilablog.com/>
<http://www.lahakchahak.com/>
<http://www.jaimithila.com/>
<http://www.dahejmuktmithila.org/>
<http://mithilavaani.blogspot.com/>
<http://www.chamundanagarpachahi.com/>
<http://kisunsankalplok.wordpress.com/>
<http://www.kisunsankalplok.co.nr/>
<http://maithilionsgshub.blogspot.com/>
<http://www.rajnipallavi.com/>
<https://maithilnewsnetwork.com/>
<https://mithilamirror.com/>
<https://www.emithila.in/>
[http://csts.org.in/ \(CSTS\)](http://csts.org.in/)
[http://www.samaysaal.com/ \(समय साल\)](http://www.samaysaal.com/)

<https://www.maithili.org.in/> (रोशन चौधरी)

<https://doorvaksata.org/> (मिशन दूर्वाक्षत)

<http://mithilaksharshikshaabhiyan.in.net/> (मिथिलाक्षर शिक्षा अभियान)

<http://mithilakshar.in/> (मिथिलाक्षर शिक्षा अभियान)

<https://missionmithilakshar.blogspot.com/> (सिद्धिरस्तु- मिशन मिथिलाक्षर लिपि)

<https://mithilani.in/> (मिथिलानी)

<https://www.maithilmanch.in/> (मैथिल मंच)

<http://madhubani.co.in/>

<http://www.premkumarmallik.com>

<http://apandalan.wordpress.com/>

<http://www.mithilaworld.tk/>

<http://www.mithilachowk.com/>

<http://maithilisongsgeet.blogspot.com/>

<http://rayprabhatbhatt.blogspot.com/>

<http://amitmohanjha83.blogspot.com/>

<https://maithiliswasthyaparicharcha.blogspot.com/> (मैथिली स्वास्थ्य परिचर्चा- रमाकर चौधरीक ब्लॉग)

<http://maithili-darpan.blogspot.com/> (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)

<http://mithilatol.blogspot.com> (मिथिलाटोल मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)

<http://maithilicinema.blogspot.com/> (मैथिली फिल्मस)

<http://maithilifilms.blogspot.com/> (मैथिली फिल्मस)

<http://maithili-drama.blogspot.com/> (विदेह मैथिली नाट्य उत्सव- बेचन ठाकुरक ब्लॉग)

<http://mjnk.co.cc/> (ई जनकपुर न्यूज़, तराई मॉडल, मिथिला इन्फोर्मेशन)

<http://www.TeraiNepal.co.cc/> (तराई नेपाल मिथिला जनकपुर मधेश हालचाल Anytime Anywhere see)

<http://maithilaurmithila.blogspot.com/> (मैथिलक आ मिथिलाक लोकप्रिय ब्लॉग)

<https://www.mithiladainik.in/> (मिथिला दैनिक)

<http://www.mithilaamanch.blogspot.com> (मिथिला मंच)

<http://maithilisong.blogspot.com/> (मिथिला आ मैथिलीक समाचारक ब्लॉग)

<http://maithilifoundation.blogspot.com/> (मैथिली फाउन्डेशन)

<http://maithilibhasha.blogspot.com/> (काश्यप कमलक ब्लॉग)

<http://rkjteoth.blogspot.com/> (रूपेश कुमार झा "त्योथ"क ब्लॉग)

<http://paraati.blogspot.com/> (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)
<http://singarhaa.blogspot.com/> (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)
<http://vaachik.wordpress.com/> (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)
<http://mithilainfo.blogspot.com> (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)
<http://mithlasamachaar.blogspot.com> (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)
<http://pilakhwar.blogspot.com/> (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)
<http://desilbayna.blogspot.com/> (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)
<http://maithilynjha.blogspot.com/> (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)
<http://gaam-ghar.blogspot.com/> (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)
<http://mithila-mihir.blogspot.com/> (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)
<http://www.maithililekhaksangh.blogspot.com/> (मैथिली लेखक संघक जालस्थल)
<http://www.maithili.co.uk/> (मिथिला कल्चरल ऑर्गेनाइजेशन, यू.के.)
<http://minapjanakpur.org/> (मिनाप, जनकपुर)
<http://www.airdarbhanga.org/> (आकाशवाणी दरभंगाक साइट)
<http://mithilangan.org/> (मिथिलांगनक साइट)
<http://www.desilbayana.com/> (देसिल बयना, हैदराबाद)
<http://www.vnym.in/> (विद्यपति मैथिल युवा मंच)
<http://www.jaimithila.com/> (मिथिलाक सभ्यता, संस्कृति, विभूति, गीत-संगीत आ बहुत रास जानकारीक लेल)
<http://sobhagamithilatv.com/> (सौभाग्य मिथिला- पहिल मैथिली चैनल)
<http://kashyap-mithila.blogspot.com/>
<https://kashyapartschool.wordpress.com/> (कृष्ण कुमार कश्यप आ शशिबालाक साइट)
<http://mithilapaintingtraining.blogspot.com/>
<http://dularuababumaithilifilm.blogspot.com/>
<http://senuraklaajmaithilifilm.blogspot.com/>
<http://maithlivideosongs.blogspot.com/>
<http://kalikantjhabuch.org/> (काली कांत झा "बूच")
<http://saketanands.blogspot.com/> (साकेतानन्दजीक जालवृत्त)
<http://gunjang.blogspot.com/> (गुंजनजीक जालवृत्त)
<http://darihare.blogspot.com/> (श्याम दरिहरेक जालवृत्त)
<http://deoshankarnavin.blogspot.com/> (देवशंकर नवीनक जालवृत्त)

<http://www.udayanarayana.com/> (नचिकेताक साइट)

<http://www.indianembassy.org.np/> (भारतीय दूतावास नेपाल)

<http://www.purvottarmaithilsamaj.com/> (पूर्वोत्तर मैथिल समाज)

<http://www.purvottarmaithil.blogspot.com/> (मिथिला सांस्कृतिक समन्वय समितिक त्रैमासिक पत्रिका)

<http://apanmithladhaam.blogspot.com/>

<http://maithilikavita.blogspot.com/>

<http://pankajjha23.blogspot.com/>

<http://maithili-haiku.blogspot.com/>

<http://manak-maithili.blogspot.com/>

<http://mithiladay.org/>

<http://dsal.uchicago.edu/lsi/> (Linguistic Survey of India, Gramophone recordings)

<http://dsal.uchicago.edu/lsi/taxonomy/term/1718> (Linguistic Survey of India, Gramophone recordings, Maithili)

<http://music2.cooltoad.com/music/category.php?id=10576>

<http://maithiliacademy.org/>

<https://maithiliacademybihar.org/> (मैथिली अकादमी, पटना)

मैथिली भोजपुरी अकादमी, दिल्ली

http://artandculture.delhigovt.nic.in/wps/wcm/connect/doi_art/Art+Culture+and+Language/Home/Maithili-Bhojpuri+Academy/

<http://maithili.sourceforge.net/>

<http://ansiss.org/>

<http://fedoraproject.org/>

<https://fedorahosted.org/fuel/wiki/fuel-maithili>

<http://l10n.gnome.org/teams/mai>

<http://translate.fedoraproject.org/languages/mai>

<http://www.biharlokmanch.org/> (मिथिला-मैथिली पोथी ऑनलाइन कीन्)

http://www.biharlokmanch.org/mithila_products_online.php (Buy Mithila-Maithili books online)

<http://mithila-haat.com/> (Buy Mithila-Maithili books/ other materials online)

<http://www.antikaprakashan.com/> (अंतिका प्रकाशनक साइट- मैथिली प्रकाशक)

<https://shashiprakashan.blogspot.com/> (शशि प्रकाशन- - मैथिली प्रकाशक)

<https://pallavipublication.blogspot.com/> (पल्लवी प्रकाशन- - मैथिली प्रकाशक)

<http://www.navarambh.com/> (नवारम्भ- - मैथिली प्रकाशक)

<http://www.gorkhapatra.org.np/>

<http://www.sajha.org.np/>

<http://www.kantipuronline.com/>

<http://mithilahyd.org/>

<http://www.jyoticonsultant.com/> (मैथिलक नौकरी डॉट कॉम)

<http://www.mithilamanthan.com/>

<http://www.brandbihar.com/>

<http://www.biharbrains.org/>

<http://maithilijokes.blogspot.com/>

<http://www.rdo91fm.blogspot.com/>

<http://www.kfm961.com/> (हेल्लो मिथिला कार्यक्रम प्रत्येक शनिर्के नेपाली समयानुसार राति ९.३० बजेसँ ११ बजेधरि आ राजनीतिक विषयवस्तुपर केन्द्रित चौबटिया कार्यक्रम प्रत्येक सोमर्के राति १० सँ ११ बजेधरि प्रसारण)

<http://www.radiokantipur.com/> (हेल्लो मिथिला कार्यक्रम प्रत्येक शनिर्के नेपाली समयानुसार राति ९.३० बजेसँ ११ बजेधरि आ राजनीतिक विषयवस्तुपर केन्द्रित चौबटिया कार्यक्रम प्रत्येक सोमर्के राति १० सँ ११ बजेधरि प्रसारण)

<http://www.jumpvtv.com/en/channel/nepal1/> (नेपाल1 टी.वी.-जम्प टी.वी. मैथिली कार्यक्रम सूचना)

<http://janakifm.org.np/> (जानकी एफ.एम., मैथिली समाचार रेडियो)

<http://www.mithilaradio.com/> (मैथिली रेडियो)

<http://www.youtube.com/user/Janakifm> (जानकी एफ.एम., मैथिली समाचार रेडियो Youtube channel)

<http://www.radiomithila.org/> (मैथिली रेडियो)

<http://www.appanmithila.org/> (रेडियो अप्पन मिथिला ९४.४ MHZ)

<http://www.janakpurtoday.com.np/>

<http://madanpuraskar.org/>

<http://www.madheshuk.org/> (एसोशिएशन ऑफ नेपाली मधेसीज इन यू.के.)

<http://www.mithilaart.com/> (श्रीमति प्रभा झाक साइट)

<http://www.mithilavihar.com/>

<http://www.sugatisopan.com/>

<http://www.maithilsamaj.org.in/>

<http://www.maithilsamaj.com/>

<http://www.janakpurcity.com/>

<http://www.janakpur.com.np/>

<http://home.att.net/~maithils/>

<http://shyamprakashjha.com/>

<http://ramanathjha.com/>

<http://www.ramajha.com/>

<http://sudhakar.co.in/maithili>

<http://www.maithils.net/>

<http://www.getpredictiononline.com/>

<http://www.bihartimes.com/>

<http://www.bihar.ws/>

<http://www.patnadaily.com/>

<http://www.krraman.blogspot.com/>

<http://www.adi-maithili-kavita.blogspot.com/>

<http://www.mithilasevasamiti.blogspot.com/>

<http://www.jankitoday.blogspot.com/>

<http://opjha.blogspot.com/>

<http://chitthajagat.in/> (देवनागरी लिपिक ब्लॉगक एग्रीगेटर)

<http://mailorang.blogspot.com/> (मैलोरंग नाट्य संस्थाक ब्लॉग)

<http://mailorang.in/> (मैलोरंग)

<http://mailorang.com/> (मैलोरंग)

<http://vandanageet.blogspot.com/>

<http://www.darbhangaaraj.blogspot.com/>

http://mithila_samachar.tripod.com/mithilasamachar/ (मिथिला आ मैथिलीक समाचारक साइट)

<http://www.ciilcorpora.net/maisam.htm>

<http://www.ildc.in/Maithili/MIindex.aspx> (मैथिली अओजार आ फॉन्ट)

<http://www.mithilaarts.com/>

<http://www.mithilapainting.org/>

<http://www.maithili.net/> (मिथिला-मैथिल-मैथिलीक लोकप्रिय साइट)

<http://www.mithilaonline.com/> (मिथिला-मैथिल-मैथिलीक लोकप्रिय साइट)

<http://www.onlinemithila.in/> (मिथिला-मैथिल-मैथिलीक लोकप्रिय साइट)

<http://www.nnl.gov.np/>

<http://www.nepalacademy.org.np/>

<http://www.karnagoshthi.org/>

<http://surmasti.com/>

<http://www.maithiliworld.com/>

<http://www.mithila-museum.com/aboutMM/Eindex.html>

<http://www.tribhuvan-university.edu.np/>

<http://www.swastifoundation.com/> (स्वस्ति फाउन्डेशनक साइट)

<http://foundationsaarcwriters.com/>

<http://www.opmcm.gov.np/>

<http://www.moe.gov.np/> (नेपाल सरकारक साइट)

<http://lnmu.bih.nic.in/>

<http://gov.bih.nic.in/> (बिहार सरकारक साइट)

<http://www.india.gov.in/>

<http://rajbhasha.nic.in/>

<http://www.hindinideshalaya.nic.in/>

<http://themithila.tripod.com/>

<http://www.mithilaconnect.com/>

<http://www.esabha.net/> (मैथिल विवाहक साइट)

<http://www.maithilvivah.com/> (मैथिल विवाहक साइट)

<http://www.kanyadan.net/> (मैथिल विवाहक साइट)

<http://www.maithilbrahminvivahbandhan.org/> (मैथिल विवाहक साइट)

<http://www.mithilashaadi.com/> (मैथिल विवाहक साइट)

<http://www.kalyanifoundation.org/>

<http://www.madhubani.com/>

<http://www.janakpur.org/>

<http://www.darbhangafriends.com/>

<http://www.hindisansthan.org/>

<http://www.biharassociation.net/>

<http://www.nationallibrary.gov.in/> (नेशनल लाइब्रेरी कोलकाता)

<http://dpl.gov.in/> (दिल्ली पब्लिक लाइब्रेरी)

<http://www.connemarapubliclibrarychennai.com/> (कोनेमारा पब्लिक लाइब्रेरी)

<http://rrrlf.gov.in/> (राजा राम मोहन राय लाइब्रेरी फाउंडेशन)

<http://www.sahitya-akademi.gov.in/> (साहित्य अकादमीक साइट)

<http://www.nbtindia.org.in/> (नेशनल बुक ट्रस्टक साइट)

<http://www.csuchico.edu/anth/mithila/>

<http://web.mac.com/nadjagrimm/iWeb/JWDC/Mithila%20Art%20.html>

<http://www.southasianist.info/india/mithila/index.html>

<http://www.mithilalive.com/>

http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=mai

<http://linguistlist.org/forms/langs/LLDescription.cfm?code=mai>

<http://www.languageshome.com/English-Maithili.htm>

<http://www.rosettaproject.org/archive/mai>

<http://www.nepal.gov.gov.np/>

<http://maithili-mp3-songs.folkmusicindia.com/>

<http://www.ciil.org/> (भारतीय भाषा संस्थानक साइट)

<http://www.ciilibrary.org/>

<http://www.lisindia.net/Maithili/Maithili.html>

http://www.ntm.org.in/languages/maithili/default_maithili.asp (राष्ट्रीय अनुवाद मिशन)

<http://www.samsung.com/in/news/localnews/2012/tagore-literature-awards-bring-together-india-best-literary-talent> (TAGORE LITERATURE AWARD)

<http://www.samsung.com/in/news/localnews/2011/samsung-felicitates-the-winners-of-tagore-literature-awards-2010> (TAGORE LITERATURE AWARD)

<http://www.samsung.com/in/Tagore-Awards/index.html> (TAGORE LITERATURE AWARD)

<http://jnanpith.net/> (भारतीय ज्ञानपीठक साइट)

<http://bparishad.in/> (भारतीय भाषा परिषद, कोलकाताक साइट)

<http://www.bharatiyabhashaparishad.com/> (भारतीय भाषा परिषद, कोलकाताक वागर्थ)

<http://www.themanbookerprize.com/> (मैन-बुकर पुरस्कारक साइट)

<http://www.commonwealthfoundation.com/> (कॉमनवेल्थ फाउन्डेशनक साइट)

<http://www.crossword.in/> (वोडाफोन-क्रॉसवर्डक साइट)

<http://www.pulitzer.org/> (पुलित्जर पुरस्कारक साइट)

<http://nobelprize.org/> (नोबेल पुरस्कारक साइट)

<http://www.goakonkaniakademi.org/akademi/aims.htm> (गोवा कोंकणी अकादमीक साइट)

<http://www.museindia.com/>

<http://www.asiawrites.org>

<http://indianorway.wordpress.com/>

<http://samanvayindianlanguagesfestival.org/>

<http://jaipurliteraturefestival.org/>

<http://dscprize.com/>

<http://www.hindu.com/1r/2011/04/03/stories/2011040350010100.htm>

<http://southasianlitfest.com/>

<http://www.varnamala.org/>

<http://india.poetryinternationalweb.org/>

<http://www.fortunecity.com/victorian/charcoal/49/>

<http://www.tarainews.com.np/>

VIDEHA IST MAITHILI FORTNIGHTLY EJOURNAL ARCHIVE

<http://videha-archive.blogspot.com/>

विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका मैथिली पोथीक आर्काइव

<http://videha-pohti.blogspot.com/>

विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका ऑडियो आर्काइव

<http://videha-audio.blogspot.com/>

विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका वीडियो आर्काइव

<http://videha-video.blogspot.com/>

विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका मिथिला चित्रकला, आधुनिक कला आ चित्रकला

<http://videha-paintings-photos.blogspot.com/>

विदेह ई पत्रिकाक सभटा पुरान अंक-Videha e journal's all old issues

<http://sites.google.com/a/vidaha.com/vidaha/>

विदेह ईअंक ५० पत्रिकाक पहिल-

<https://sites.google.com/a/vidaha.com/vidaha-archive-part-i/>

विदेह ईम अंक १४९ ५०म सँ पत्रिकाक-

<https://sites.google.com/a/vidaha.com/vidaha-archive-part-ii/>

विदेह ई१५०म आ आगाँक अंक पत्रिकाक-

<https://sites.google.com/a/vidaha.com/vidaha-archive-part-iii/>

मैथिली पोथी डाउनलोड Maithili Books Download

<http://sites.google.com/a/vidaha.com/vidaha-pothi>

मैथिली ऑडियो संकलन Maithili Audio Downloads

<http://sites.google.com/a/vidaha.com/vidaha-audio>

मैथिली वीडियो संकलन Maithili Videos

<http://sites.google.com/a/vidaha.com/vidaha-video>

मिथिला चित्रकला आधुनिक चित्रकला आ चित्र /Mithila Painting/ Modern Art and Photos

<http://sites.google.com/a/vidaha.com/vidaha-paintings-photos/>

सगर राति दीप जरय

<http://sagarraatideepjaray.blogspot.com/>

<http://sagarraatideepjaray.wordpress.com/>

विदेह मैथिली क्विज :

<http://videhaquiz.blogspot.com/>

विदेह मैथिली जालवृत्त एग्रीगेटर :

<http://videha-aggregator.blogspot.com/>

विदेह मैथिली साहित्य अंग्रेजीमे अनूदित

<http://madhubani-art.blogspot.com/>

विदेहक पूर्व-रूप "भालसरिक गाछ" :

<http://gajendrathakur.blogspot.com/>

विदेह इंडेक्स :

<http://videha123.blogspot.com/>

विदेह फाइल :

<http://videha123.wordpress.com/>

Maithili Sign Language- पहिल मैथिली संकेत लिपि ब्लॉग

<https://maithili-sign-language.blogspot.com/>

विदेह ब्राह्मी- ब्राह्मी लिपिमे मैथिलीक पहिल ब्लॉग

<https://maithili-brahmi.blogspot.com/>

विदेह खरोष्ठी- खरोष्ठी लिपिमे मैथिलीक पहिल ब्लॉग

<https://maithili-kharoshthi.blogspot.com/>

विदेह कैथी लिपिमे- मैथिलीक कैथी लिपिमे पहिल ब्लॉग

<https://maithili-kaithi.blogspot.com/>

विदेह नेवाड़ी लिपिमे- मैथिलीक नेवाड़ी लिपिमे पहिल ब्लॉग

<https://maithili-newari.blogspot.com/>

विदेह आइ.पी.ए. लिपिमे- मैथिलीक आइ.पी.ए.मे पहिल ब्लॉग

<https://maithili-ipa.blogspot.com/>

विदेह- उर्दू नस्तालिक लिपिमे मैथिलीक पहिल ब्लॉग

<https://maithili-urdu.blogspot.com/>

विदेह- तिब्बती लिपिमे मैथिलीक पहिल ब्लॉग

<https://maithili-tibetan.blogspot.com/>

विदेह: सदेह : पहिल तिरहुता (मिथिलाक्षर) जालवृत्त (ब्लॉग)

<http://videha-sadeha.blogspot.com/>

विदेह:ब्रेल: मैथिली ब्रेलमे: पहिल बेर विदेह द्वारा

<http://videha-braille.blogspot.com/>

विदेह गूगल-ग्रुप

<https://groups.google.com/g/vidaha>

विदेह फेसबुक ग्रुप

<https://www.facebook.com/groups/7436498043>

<https://www.facebook.com/groups/10299304978>

<https://www.facebook.com/groups/vidaha>

गजेन्द्र ठाकुर इडेक्स

<http://gajendrathakur123.blogspot.com>

नेना भुटका

<http://mangan-khabas.blogspot.com/>

Videha Radio विदेह रेडियोकविता आदिक पहिल पोटकास्ट साइट-मैथिली कथा:

<http://videha123radio.wordpress.com/>

<http://videha.listen2myradio.com/>

विदेह मैथिली नाट्य उत्सव

<http://maithili-drama.blogspot.com/>

समदिया

<http://esamaad.blogspot.com/>

मैथिली फिल्मस

<http://maithilifilms.blogspot.com/>

मैथिली हाइकु

<http://maithili-haiku.blogspot.com/>

मानक मैथिली

<http://manak-maithili.blogspot.com/>

विहनि कथा

<http://bihanikatha.blogspot.com/>

मैथिली कविता

<http://maithili-kavita.blogspot.com/>

मैथिली कथा

<http://maithili-katha.blogspot.com/>

मैथिली समालोचना

<http://maithili-samalochna.blogspot.com/>

Maithili Literature in English

<http://madhubani-art.blogspot.com/>

तिरहुता- कैथी फॉण्ट/ मैथिल ब्राह्मणक पञ्जी आधारित इतिहास

https://deepblue.lib.umich.edu/bitstream/handle/2027.42/110341/pandey_1.pdf?sequence=1 (उत्तर-बिहारक मैथिल ब्राह्मणमे जाति)

<https://www.unicode.org/L2/L2009/09329-maithili.pdf> (यूनीकोड तिरहुता फॉण्ट लेल आवेदन ३० सितम्बर २००९- विदेहक सहयोग)

<https://www.unicode.org/L2/L2011/11175r-tirhuta.pdf> (यूनीकोड तिरहुता फॉण्ट लेल आवेदन ५ मई २०११- विदेहक सहयोग)

<http://www.tirhotalipi.4t.com/> (देवनागरी-तिरहुता फॉण्ट- वेस्टर्न आधारित)

<http://www.anujha.co.cc/> (देवनागरी यूनीकोड आधारित तिरहुता फॉन्ट-मिथिला)

"विकीपीडिया"मे मैथिली

<http://translatewiki.net/wiki/Project:Translator>

http://meta.wikimedia.org/wiki/Requests_for_new_languages/Wikipedia_Maithili

<http://translatewiki.net/wiki/Special:Translate?task=untranslated&group=core-mostused&limit=2000&language=mai>

<http://incubator.wikimedia.org/wiki/Wp/mai>

<http://translatewiki.net/wiki/MediaWiki:Mainpage/mai>

अंतिम पॉपुलर साइट विकी मैथिली प्रोजेक्टक अछि। एहि लिंक सभ पर जा कय प्रोजेक्टकेँ आगाँ बढ़ाऊ।

विकीपीडिया/ गूगल ट्रान्सलेट/ मिथिलाक्षर (तिरहुता) आ आन फॉण्ट/ कीबोर्ड प्रोजेक्ट प्रारम्भ:

विकीपीडिया ०१ फरबरी २००८ लिंक

<https://books.google.co.in/books?id=VC-BD5Ad6z4C&lpg=PA1&pg=PA1#v=onepage&q&f=false> (मैथिली देवनागरी)

<https://books.google.co.in/books?id=cTezCU59bJwC&lpg=PP1&pg=PP1#v=onepage&q&f=false> (मैथिली तिरहुता)

<https://books.google.co.in/books?id=3zKudz6wAO8C&lpg=PP1&pg=PP1#v=onepage&q&f=false> (मैथिली ब्रेल)

गूगल ट्रान्सलेट २३ जून २०११क लिंक

<https://www.facebook.com/groups/videha/permalink/138489416229195/>

गूगल ट्रांसलेशन टूलमे

"बिहारी" भाषाक बदलामे मैथिली लेल अलग ट्रांसलेशन टूल बनेबाक आवेदन विदेहक सदस्यगण द्वारा देल गेल अछि। अपन योगदान गूगल ट्रांसलेट लेल करू, आ कएल सम्पादन बदलबा काल कारण मे (अंग्रेजीमे) "बिहारी" नामना कोनो भाषा नै हेबाक चर्चा करू। ऐ लिंकपर अनुवाद करू; गूगल एकाउंटसँ लॉग इन केलाक बाद ।

<http://www.google.com/transconsole/giyl/chooseProject>

<http://www.google.com/transconsole/giyl/chooseActivity?project=gws&langcode=bh> (link closed)

मिथिलाक्षर (तिरहुता) फॉण्ट लेल आवेदन ३० सितम्बर २००९ आ फेर संशोधित आवेदन ५ मई २०११ के श्री अंशुमन पाण्डेय द्वारा देल गेल आ दुनू बेर एमे विदेहक सहयोगक वर्णन भेल। ११ जनके श्री अंशुमन पाण्डेय एकर स्वीकृतिक सूचना विदेहक फेसबुक ग्रुपपर देलनि। आब ई फॉण्ट बनि कऽ तैयार अछि आ नीचाँक लिंकपर डाउनलोड लेल उपलब्ध अछि।

[तिरहुता, नेवाड़ी आ कैथी फॉण्ट डाउनलोड Google's Noto Fonts project/ GitHub](#)

तिरहुता नोटो फॉण्ट	कैथी ओटीएफ	कैथी टीटीएफ	नेवाड़ी ओ.टी.एफ.	नेवाड़ी टी.टी.एफ.
--------------------	------------	-------------	------------------	-------------------

<https://fonts.google.com/> (Google Open Fonts download)

Tirhuta Offline Keyboard download

Keyman Tirhuta/ Vedic Devanagari Keyboards Download

<https://malarproject.gitlab.io/tirhuta> (Tirhuta Keyboard Online)

https://keymanweb.com/?_ga=2.7155890.1818820209.1675749426-2042013574.1675749426#mai-tirh,Keyboard_tirhuta

https://keymanweb.com/?_ga=2.241635586.1818820209.1675749426-2042013574.1675749426#mai-tirh,Keyboard_malar_tirhuta

<https://aksharamukha.appspot.com/converter> (Script/ Website Converter)

<https://aksharamukha.appspot.com/keyboards> [Input (IME)]

<https://github.com/virtualvinodh/aksharamukha-fonts> (fonts- opensource)

<https://www.cdac.in/> (Tirhuta/ Unicode Typing Tool)

यूनीकोड तिरहुता फॉण्ट, "विकीपीडिया"मे मैथिली आ आब मैथिली "गूगल ट्रांसलेट" / बिंग-माइक्रोसॉफ्ट ट्रांसलेटरमे सेहो। अगिला लक्ष्य "अमेजन अलेक्सा"

गूगल बार्ड/ गूगल ट्रांसलेट (मैथिली)

<https://bard.google.com/> (गूगल बार्ड)

गूगल ट्रांसलेटक लिंक

<https://translate.google.com/?sl=en&tl=mai&op=translate>

गूगल ट्रांसलेटके आर पुष्ट करबाक खगता छै तइ लेल अगिला काज अढ़ा रहल छी:

<https://translate.google.com/about/contribute/>

[Crowdsourc Maithili Community](#)

Please fill the form

Next Step

Download the Crowdsourc app from android play store and start contributing

or go to web on the following link for contributing:

<https://crowdsourc.google.com/about/>

Crowdsourc by Google is a gamified platform that empowers users to directly train Google's artificial intelligence systems and make Google products work equally well for everyone, everywhere.

चैट जी.पी.टी- जी.पी.टी.-४/ माइक्रोसॉफ्ट बिंग ट्रांसलेट (मैथिली)

<https://openai.com/>

<https://openai.com/gpt-4>

<https://openai.com/chatgpt>

<https://www.bing.com/translator>

<https://translator.microsoft.com/>

CONTRIBUTE VOICE CLIPS TO MICROSOFT TRANSLATOR

GO TO <https://translator.microsoft.com/>

Download Microsoft Translator APP- (Android/ IOS)

Click three horizontal lines in the left top corner.

Click "on" to Contribute Voice Clips to contribute clips to teach Microsoft's speech technology more about Maithili. Your contribution start confirmation date/ time appears, which could be sent to your email too.

AI4BHARAT (MAITHILI)

AI4BHARAT [Maithili Version 2 translation IndicTrans2 launched on May 26,2023; Nilekani Centre at AI4Bharat launched on July 28, 2022]

<https://ai4bharat.iitm.ac.in/> (AI4BHARAT IIT MADRAS)

<https://models.ai4bharat.org/#/nmt/v2> (Maithili Translation Version 2)

<https://github.com/AI4Bharat/IndicTrans2>

<https://arxiv.org/abs/2305.16307>

<https://github.com/AI4Bharat> (GitHub AI4Bharat)

<https://ai4bharat.iitm.ac.in/models> (AI4Bharat Models)

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfEOrRdR4SxFbzFD9CSR1scrrEUMdbsg7wsbZ6Vfxn6FQoq8A/viewform?pli=1> Audio Transcriber Maithili Apply)

अमेजन अलेक्सा मैथिली (शीघ्र....)

किछु मैथिली विकिपिडिया पेजक लिंक:

विदेह (पत्रिका) <https://mai.wikipedia.org/s/kgv>

इन्टरनेटक संसारमे मैथिली भाषा <https://mai.wikipedia.org/s/s6h>

भालसरिक गाछ <https://mai.wikipedia.org/s/ipm>

विदेह <https://mai.wikipedia.org/s/ie1>

विदेहक फेसबुक भर्सन <https://mai.wikipedia.org/s/iu1>

विदेह सम्मान <https://mai.wikipedia.org/s/jc2>

विदेह आकाइभ <https://mai.wikipedia.org/s/jc0>

विदेह मिथिला रत्न <https://mai.wikipedia.org/s/jc3>

विदेह मिथिलाक खोज <https://mai.wikipedia.org/s/jc4>

विदेह सूचना संपर्क अन्वेषण <https://mai.wikipedia.org/s/jc5>

श्रुति प्रकाशन <https://mai.wikipedia.org/s/iu7>

अनचिन्हार आखर <https://mai.wikipedia.org/s/ion>

मैथिली गजल <https://mai.wikipedia.org/s/idz>

मैथिली बाल गजल <https://mai.wikipedia.org/s/iex>

मैथिली भक्ति गजल <https://mai.wikipedia.org/s/if1>

.....

किछु मैथिल पोथी, ऑडियो-वीडियो, कलाकृति/ यू ट्यूब चैनल डाउनलोड साइट (ओपन सोर्स)

[NCERT BHASHA SANGAM](#)

NCERT (Maithili-English-Hindi Conversations)

मैथिली-हिन्दी वार्तालाप (३ घण्टा)

मैथिली (मैथिली संकेत भाषा सहित- मैथिलीमे पहिल बेर)

https://www.youtube.com/@videha_ejournal

<https://youtu.be/TebuC-lrSs8>

<https://ncert.nic.in/bs-2021.php>

[SAHITYA AKADEMI](http://sahitya-akademi.gov.in/publications/e-books.jsp)

<http://sahitya-akademi.gov.in/publications/e-books.jsp>

<http://sahitya-akademi.gov.in/general/Digitalbooks.jsp>

[CIIL](http://corpora.ciil.org/maisam.htm)

<http://corpora.ciil.org/maisam.htm>

अखियासल (रमानन्द झा रमण)

<http://corpora.ciil.org/pdf/maidhilipdf/MAI1.pdf>

जुआयल कनकनी- महेन्द्र

<http://corpora.ciil.org/pdf/maidhilipdf/MAI2.pdf>

प्रबन्ध संग्रह- रमानाथ झा (बी.पी.एस.सी. सिलेबस)

<http://corpora.ciil.org/pdf/maidhilipdf/MAI3.pdf>

सृजन केर दीप पर्व- सं केदार कानन आ अरविन्द ठाकुर

<http://corpora.ciil.org/pdf/maidhilipdf/MAI4.pdf>

मैथिली गद्य संग्रह- सं शैलेन्द्र मोहन झा

<http://corpora.ciil.org/pdf/maidhilipdf/MAI5.pdf>

[ARCHIVE.ORG \(विजयदेव झा\)](https://archive.org/details/vijay_deo_jha)

https://archive.org/details/vijay_deo_jha

Videha Maithili eBooks/ eJournals/ Audio-Video Archive

<http://videha.co.in/archive.htm>

[IGNCA](http://ignca.nic.in/coilnet/mithila.htm)

<http://ignca.nic.in/coilnet/mithila.htm>

<http://ignca.nic.in/coilnet/kalyani.htm> (MAITHILI ENGLISH DICTIONARY)

मिथिला दर्शन

<https://mithiladarshan.com/> (online pdf of Maithili journal)

तीरभुक्ति

https://archive.org/details/@teerbhukti_journal

OLE NEPAL's E-PUSTAKALAYA (<https://pustakalaya.org/en/>)

पोथीक लिंक

आइ.जी.एन.सी.ए.- ए.एस.आइ. <https://ignca.gov.in/divisionss/asi-books/>

https://ignca.gov.in/Asi_data/16612.pdf (History of Navya-Nyaya in Mithila)
https://ignca.gov.in/Asi_data/42365.pdf (Studies in Jainism and Buddhism in Mithila)
https://ignca.gov.in/Asi_data/63227.pdf (Mithila in the Age of Vidyapati)
https://ignca.gov.in/Asi_data/64994.pdf (Cultural Heritage of Mithila)
https://ignca.gov.in/Asi_data/72754.pdf (Mithila under the Karnatas)

ए.एस.आइ.अंग्रेजी https://tspasibhopal.nic.in/assets/pdf/publication/temples_of_mithila_english.pdf

ए.एस.आइ.हिन्दी https://tspasibhopal.nic.in/assets/pdf/publication/temple_of_mithila_hindi.pdf

मैथिली साहित्य संस्थान <https://www.maithilisahityasansthan.org/resources>

दर्शनीय मिथिला (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 1 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 2 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 3 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 4 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 5 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

<https://bloomlibrary.org/language:mai> (ब्लूम लाइब्रेरी मैथिली)

अरिपन फाउण्डेशन (<http://www.aripanafoundation.org/>)

PRATHAM BOOKS MAITHILI STORYWEAVER

https://www.youtube.com/playlist?list=PLAT74nNc2fmYaW29mRVAIgzRq63_9zWbI (मैथिली ऑडियो बुक्स)

<https://www.youtube.com/channel/UCE1HEUJEzc-NUbMsHzkHlLw> (विदेह मैथिलीअलाउड ऑडियो बुक आ संगमे मैथिली संकेत -अंग्रेजी टॉकिंग रीड-
(दुनू मैथिलीमे पहिल बेर -भाषा

<https://bloomlibrary.org/player/Wcf6zr5CoF> (मसाई केर परिवर्तनकारी रेबेका)
<https://bloomlibrary.org/player/p3sHdYBgiT> (चलू हम तँ ठीक छी ने!)
<https://bloomlibrary.org/player/f19pSdhGMo> (एकटा नीक दिन)

<https://bloomlibrary.org/player/b2l5wesxCp> (घर सभ)
<https://bloomlibrary.org/player/dAzC0Fuht7> (की अहाँ ऐ चिड़ै सभकेँ देखने छी?)

पोथी डॉट कॉम

<https://store.pothi.com/browse/free-ebooks/?language=Maithili>

I LOVE MITHILA

<https://www.ilovemithila.com/maithili-books-pdf-free-download/> (पोथी डाउनलोड लिंक)

<https://www.ilovemithila.com/> (*online maithili journal*)

<https://maithili.com.np/> (*owner I Love Mithila*)

मैथिली फिल्म

<https://youtu.be/4jhaQ3Nw38I> (ममता गाबय गीत, सौजन्य- Saregama)

<https://youtu.be/V3KWthhB6Kg> (कन्यादान, सौजन्य- BEJOD)

<https://www.bejod.in/> (Maithili Movies on Rent)

<https://mubi.com/films/gamak-ghar> (Maithili Movies on Rent)

<https://mubi.com/films/dhuin> (Maithili Movies on Rent)

प्यारे मैथिल

<https://www.youtube.com/channel/UCq30Llck2tNw8BI4t8jjzQg> (प्यारे मैथिल चैनल- किरण चौधरी आ संगीता आनन्द)

<https://www.youtube.com/@mithirangloktarang677> (मिथिरंग लोक तरंग)

<https://www.youtube.com/MithilaChapter> (मिथिला चैप्टर)

<https://www.youtube.com/soumyajha> (खिस्सा-पिहानी नेना भुटका लेल)

<https://www.youtube.com/@maithilirangmanch9536> (मैथिली रंगमंच)

<https://www.youtube.com/@kokilmanch4330> (कोकिल मंच)

<https://www.youtube.com/@mithilاناتyakalaparishadmi5636> (MINAP)

<https://www.youtube.com/@mlrmedia3097> (मैलोरंग)

<http://www.youtube.com/user/mailorang> (मैलोरंग)

<https://www.youtube.com/@praakshjha> (मैलोरंग)

<https://www.youtube.com/@mithilangan109> (मिथिलांगन)

<https://www.youtube.com/@bhangimamaithilitheatre9509> (भंगिमा)

<https://www.youtube.com/@MithilaDarshan> (मिथिला दर्शन)

<https://www.youtube.com/@MithilaMirror> (मिथिला मिरर)

<https://www.youtube.com/@SmritiEntertainmentMaithili> (स्मृति एंटरटेनमेंट)

<https://www.youtube.com/@achalchitra> (अचल चित्र)

<https://www.youtube.com/@Bejod> (BEJOD)

<https://www.youtube.com/@neelammaithili> (नीलम मैथिली)

<https://www.youtube.com/@maithiliganga4714> (मैथिली गंगा)

<https://www.youtube.com/@MithilaJunction> (मिथिला जंक्शन)

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLgmlEgU89nhRIGV-rG2SXY3uuhnXGT-j5> (दीपशिखा झा)

https://www.youtube.com/playlist?list=PLT8LMrml4tPHxM64K8Iov_Arr_3uPaPg [मैथिली समाचार (जनता टेलीविजन)]

<https://www.youtube.com/@maithilitalks> (Maithili Talks)

<https://www.youtube.com/@AppanTV> (Appan TV)

<https://www.youtube.com/@TVTODAYJANAKPUR> (TV Today, Janakpur)

<https://www.youtube.com/@drishyambiharlok7552> (Drishyam Media)

<https://www.youtube.com/@sanskarmithila> (संस्कार मिथिला)

<https://www.youtube.com/@saregamaapanmaithili3522> (सरेगामा मैथिली)

<https://www.youtube.com/@NavrassMedia> (नवरस मीडिया)

<https://www.youtube.com/@jyotient778> (ज्योति एंटरटेनमेंट)

<https://www.youtube.com/@RKSMATHILIPRODUCTION> (इजोरिया फिल्म्स)

<https://www.youtube.com/@ayodhyanathchoudhary345> (अयोध्यानाथ चौधरी)

<https://www.youtube.com/@RadioJanakpur97MhzOfficial> (रेडियो जनकपुर)

<https://www.youtube.com/@mithilatv1> (मिथिला टी.वी.)

<https://www.youtube.com/@Madhurmaithilichannel> (मधुर मैथिली)

<https://www.youtube.com/@sktutorials8921> (मैथिली-नेपाली सीखू)

https://www.youtube.com/playlist?list=PL_HQDKXbaRKq3YTS7-Pkks1Y-UIL33fiD (अपन मैथिली)

https://www.youtube.com/playlist?list=PLH1UiGI69_SLRhxZMZ1TSxUi-JXcHhAZr (मैथिली पाठ)

<https://www.youtube.com/@maithiliforiassurendraraut1589> (सुरेन्द्र राउत)

<https://www.youtube.com/@UdayaSingh> (रफ कट्स, नचिकेता)

<https://www.youtube.com/@kunjbiharimithilaratna> (कुञ्ज बिहारी)

<https://www.youtube.com/@RAMBABUJHA> (राम बाबू झा)

<https://www.youtube.com/@VJEntertainments008> (वी. जे., विकास झा)

<https://www.youtube.com/@user-ib7pn3li5q> (तिरहुत मिथिला)

<https://www.youtube.com/c/ilovemithila> (आइ लव मिथिला)

<https://www.youtube.com/@LokKalaKendra> (लोक कला केन्द्र)

<https://www.youtube.com/@rajnipallavi> (रजनी पल्लवी)

<https://www.youtube.com/@PoonamMishra> (पूनम मिश्र)

<https://www.youtube.com/@ranjanajhasangeetdivyam2908> (रंजना झा)

<https://www.youtube.com/@julijhaofficial8057> (जूली झा)

<https://www.youtube.com/@maithilithakur> (मैथिली ठाकुर)

<https://podcasters.spotify.com/pod/show/anupam-mishra04/episodes/Episode-40-e135mlu/a-a5uoe0r> (अनुपम मिश्र पॉडकास्ट)

जानकी एफ.एम समाचार

<https://www.youtube.com/user/Janakifm/videos> (जानकी एफ.एम समाचार)

<https://www.youtube.com/@AmitJhaOfficial> (Amit Jha)

<https://www.youtube.com/@PMPCORNER> (Pravesh Mallick)

<https://www.youtube.com/@AdityaFilmsandmusic> (Aditya Films & Music)

<https://www.youtube.com/@NepalTelevision> (Nepal Television)

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLEqde8-nxNTHL78RKSiuTGeeTJXot3YrY> (AIR MAITHILI NEWS)

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLJuojdiqz3NMKxKUbbcO7cT3sPrgRejS> (AIR AMRIT MAHOTSAV)

<https://www.youtube.com/@Mithilanchal> (Mithilanchal)

<https://www.youtube.com/channel/UCsB8UkEYLZe471GrcAlcG1A> (Rashmi Dutt)

<https://www.youtube.com/channel/UCVYE4fcasReMXTpbXWgp2mg> (Priya Mallick)

<https://www.youtube.com/@AnamikaJhaOfficial> (Anamika Jha)

Videha e-Learning

<https://www.youtube.com/@videha-elearning>

संघ लोक सेवा आयोग/ बिहार लोक सेवा आयोगक परीक्षा लेल मैथिली (अनिवार्य आ ऐच्छिक) आ आन ऐच्छिक विषय आ सामान्य ज्ञान (अंग्रेजी माध्यम) हेतु सामग्री [एन.टी.ए.- यू.जी.सी.-नेट-मैथिली लेल सेहो]

Videha Read Aloud Talking Maithili Audio Books (including Maithili Sign Language- Ist time in Maithili)

https://www.youtube.com/@videha_ejournal

.....

<http://www.youtube.com/user/ggajendra71>(विदेह)

<https://www.youtube.com/gunjanshree>

<http://www.youtube.com/user/Maithilines>

<http://www.youtube.com/user/jitumaithil> (जितेन्द्र झा, जनकपुर)

<http://www.youtube.com/user/sobhagya8> (सौभाग्य मिथिला)

<http://www.youtube.com/user/bhaskaranjha> (भास्कर झा)

<http://www.youtube.com/user/mahakalijha>

<http://www.youtube.com/user/karia1885>

<http://www.youtube.com/user/omuniv>

<http://www.youtube.com/user/sumankumar137>

<http://www.youtube.com/user/gyansjha>

<http://www.youtube.com/user/bclalan>

<http://www.youtube.com/user/garer1986>

<http://www.youtube.com/user/avinashjha84>

<http://www.youtube.com/user/chandankumarjha1>

<http://www.youtube.com/user/chandanmishra2010>

<http://www.youtube.com/user/nirmaana>

<http://www.youtube.com/user/Janakifm1>

http://www.youtube.com/watch?v=XpSuVHtbaQ8&feature=mfu_in_order&list=UL

<http://www.youtube.com/user/gxcng>

<http://www.youtube.com/user/gautamkrishna85>

<http://youtu.be/3i3OG5Nf3y8>

<http://youtu.be/sJnxSe-ckmo>

<http://www.youtube.com/user/jitmohanjha>

<http://www.youtube.com/user/MITJnPNN>

<http://www.youtube.com/watch?v=-9KaC8ji9t4>

<http://www.youtube.com/user/luvvivek2k7>

<http://www.youtube.com/user/bindassatyandra>

<http://www.youtube.com/user/rustymind1>

<http://www.youtube.com/user/MrDeveshKarna>

<http://www.youtube.com/user/rambabushah>

<http://www.youtube.com/user/mukeshjha84>

<http://www.youtube.com/user/Mauahi>

www.youtube.com/user/MrBasantjha

<http://www.youtube.com/user/themadan>

<http://www.youtube.com/user/sentukhu>

<http://www.youtube.com/user/yarowjha>

<http://www.youtube.com/user/mkoxp>

<http://www.youtube.com/user/luvvick21>

<http://www.youtube.com/user/njyclubashok>

<http://www.youtube.com/user/MrRamkisor>

<http://www.youtube.com/user/pratyushsangita/>

<http://www.youtube.com/user/hellomithilaa>

<http://www.youtube.com/user/mariyoshj>

<http://www.youtube.com/user/dearshantanu/>

www.youtube.com/user/RajuPrasadRajbanshi

www.youtube.com/user/premarshi

<http://www.youtube.com/user/Dhipre> (धीरिन्दू प्रेमर्षि)

<http://www.youtube.com/user/TheShubhaprabhat>

<http://www.youtube.com/user/njyclubashok>

<http://www.youtube.com/user/mithilaconnect>

<http://www.youtube.com/user/NAYAKSAURABH80>

<http://www.youtube.com/user/Rabindra888>

<http://www.youtube.com/user/uday88mandal>

<http://www.youtube.com/user/nimesdeath>

<http://www.youtube.com/user/pawanks6102>

<http://www.youtube.com/user/sahayogee>

<http://www.youtube.com/user/sunilkumarpawan>

<http://www.youtube.com/user/videhuk>

http://www.dailymotion.com/video/xjophq_documentary-kosi-katha_shortfilms#from=embed

<http://blackbuddhas.com/>

<http://youtu.be/CPwpkn5YI1I>

अपन मंतव्य editorial.staff.vidaha@gmail.com पर पठाउ।

8.Parallel Literature in Maithili and Videha Maithili Literature Movement

Parallel Literature in Maithili and Videha Maithili Literature Movement

Issue No. 88 (November-December 2019) of Muse India at <http://museindia.com/> displays Maithili literature in an extremely poor light. Moreover, it wrongly claims to be a representative review of Maithili Literature, whereas it was only in line with the Sahitya Akademi, Delhi; a mere representation of the so-called "dried main drain". It is expected that Muse India will correct itself by announcing an issue exclusively devoted to the parallel tradition of Maithili literature.

T.K. Oommen writes in the "Linguistic Diversity" Chapter of "Sociology", 1988, page 291, National Law School of India University/ Bar Council of India Trust book: "... the Maithili region is found to be economically and culturally dominated by Brahmins and if a separate Maithili State is formed, they may easily get entrenched as the political elite also. This may not be to the liking and advantage of several other castes, the traditionally entrenched or

currently ascendant castes. Therefore, in all possibility the latter groups may oppose the formation of a separate Maithili state although they also belong to the Maithili speech community. This type of opposition adversely affects the development of several languages."

T.K. Oomen further writes: "... even when a language is pronounced to be distinct from Hindi, it may be treated as a dialect of Hindi. For example, both Grierson who undertook the classic linguistic survey of India and S. K. Chatterjee, the national professor of linguistics, stated that Maithili is a distinct language. But yet it is treated as a dialect of Hindi". (Ibid, page 293)

Do not judge each day by the harvest you reap but by the seeds that you plant. - Robert Louis Stevenson

...

Videha: Maithili Literature Movement

Parallel Literature

The references to parallel literature are found in Vedas, where Narashanshi is referred to as parallel literature.

Parallel Literature in Maithili

The need for parallel literature in Maithili arose due to the constant onslaught on literature and dignity by the Public and Private Academies, for example, Maithili-Bhojpuri Akademi of Delhi, Maithili Akademi of Patna, Sahitya Akademi of Delhi, Nepal's Prajna Pratishtan, all of which are government Academies. In addition to these Academies, the onslaught on Maithili Literature and dignity was constantly done by the so-called literary associations which were recognised by the Sahitya Akademi and were the main tool for usurping all the literary space meant for this language. Besides these, the funding to these and other parochial associations and organisations led to the presentation of an interface in the name of Maithili, which was mediocre and non-representative.

The Book of Bihari Literature (Abhay K. Editor)

This book contains five translations from non-representative Maithili short stories into English by

Vidyanand Jha. Nagarjun (Maithili's Yatri) and Usha Kiran Khan are from the Hindi quota though both got the Sahitya Akademi prize from the Maithili quota. Vibha Rani and Rajkamal Chaudhary are from the Maithili quota though both wrote in Hindi also.

This book is edited by Abhay K. who has read Samskrit only up to high school. Yet he pretends to translate Arthashastra directly from Samskrit into English. I am Kovid in Samskrit and from the quality of the translation, I can presume that he has used some intermediary language in translating Samskrit texts into English. It is a matter of ethics to acknowledge the source.

Vidyanand Jha's translation is below par, for example, he has no inkling what would be the English word for 'olak sanna', and there are plenty of such instances. I have some suggestions for him: First, read A Bird's Eye View on Mithila by Rajnath Mishra, it mentions all the terms for which you could not find English equivalents. Then go to the Videha archive (www.videha.co.in) and look for Umesh Mandal's Picture Dictionary containing vegetation, animals and skill sets of Mithila, here you will find the actual photographs too. Further, under A Parallel

History of Maithili Literature (Videha www.videha.co.in), you will find sample English translations of some Maithili short stories. Therefore, what Vidyanand Jha is presenting as exotic is the original thing of the Maithili Language (but not that of Maithili literature, as was two decades ago). Interestingly his choice of short stories reminds me of Contemporary Maithili Short Stories (Maithili short stories translated into English) edited by Murari Madhusudan Thakur and published by the Sahitya Akademi in 2005. It seems that the stories in this selection are leftover material from that collection. Rip Van Winkle awoke after two decades but Vidyanand Jha is still in slumber not realizing the changes that have happened during the period.

If you compare the translation of this selection vis-a-vis the English translation of Latin American Spanish literature, you would be able to understand the difference.

But these types of selections are not known for their literary excellence, Harper Collins publishes these types of selections for five-star hotels and Airport lounges. The publishers announced this book on

March 22, 2022. So, in 6-7 months, you will get old materials only.

The Bride: The Maithili Classic Kanyadan by Harimohan Jha (1908-1984) translated into English by Lalit Kumar (Assistant Professor, Department of English, Deen Dayal Upadhyaya College, University of Delhi)- Harper Perennial (Harper Collins Publishers)

I had pre-ordered the book, which was scheduled to be delivered to my kindle account on the 1st of December 2022, but the delivery date was postponed, and it was delivered to my account on the 14th of December 2022.

When Maithili was recognised by the Sahitya Akademi (National Academy of Letters- of India) way back in 1965, Late Ramanath Jha stated that his Maithili language is saved now (Maithilik Vartman Samasya, Ramanath Jha).

Sh. Harish Trivedi has committed the same mistake. In his foreword Harish Trivedi writes- "In Hindi, the language to which Maithili is the closest (and of which it was indeed an integral part until it was

granted recognition as a separate language by the constitution in 1993) ..."

Harish Trivedi refers to the inclusion of Maithili in the eighth schedule of the constitution of India. Here the year mentioned should be 2003 instead of 1993. Moreover, Maithili was a separate language in 2003, 1993, and 1965 and during the time of pre-Jyotirishwara Vidyapati. The status granted to Maithili by Sahitya Akademi and the Constitution of India, on the other hand, strengthened the hands of the obscurantist elements like Ramanath Jha, Shardananda Jha (he is not a famous person but why I have taken his name, I will explain it later) and others who gaslighted Harimohan Jha. Harimohan Jha's Khattar Kakak Tarang, Pranamya Devata, Rangshala and Charchari all these books were eligible for the Sahitya Akademi Award initiated in 1966 for Maithili (because of recognition given to Maithili by Sahitya Akademi in 1965. But a philosophy treatise was awarded the prize in 1966, this philosophy book itself is a horrific one, and if one has read the book to understand the nuances of Indian Philosophy, then he will have to unlearn first to be able to grasp the philosophical concepts from a

new book on Indian Philosophy. In 1967 no award was given for the Maithili Language.

Ramanath Jha's obscurantism vis-a-vis Panji is evident from one example (because Lalit Kumar also seems to have followed in his footsteps, though he gives credit for his ignorance to some other writers). He was casteist, conservative and confused. The inter-caste marriage in Panji was well known to him (but he chose to keep the Dooshan Panji secret- which has been released by us on google books in 2009), and it was apparent that the great navya-nyaya philosopher Gangesh Upadhyaya married a "Charmkarini" and was born five years after the death of his father (see our Panji Books Vol I & II available at <http://videha.co.in/pothi.htm>). Sh. Dinesh Chandra Bhattacharya writes in the "History of Navya-Nyaya in Mithila" -

"The family which was inferior in social status is now extinct in Mithila- Gangesha's family is completely ignored and we are not expected to know even his father's name.", which is a total falsehood. He writes further that all this information was given to him by Prof. R. Jha. So how would this casteist-conservative-confused allow the award to be given to Sh

Harimohan Jha? So, the Sahitya Akademi saved the Maithili Language by recognizing it, as asserted by Prof. R. Jha, is wrong and so is the assertion made by Sh. Harish Trivedi.

Mr Lalit Kumar is a young person, but he is being misused by some obscurantist elements, who gaslighted Harimohan Jha. Harimohan Jha stopped writing in Maithili following the recognition of it by Sahitya Akademi and was awarded the Sahitya Akademi prize for his autobiography in 1985, after his death, which means nothing.

Mr Lalit Kumar writes- "Yoganand Jha's Bhalmanusha (1944) and Shardananda Jha's Jayabara (1946) attack such social divisions that played a decisive role in marriages." Yoganand Jha's Bhalmanusha (1944) was indeed a pathbreaking novel, but Shardananda Jha's novel was reactionary. Prof Radha Krishna Choudhary rightly observes- "Yoganand Jha's 'Bhalamanusa' deals with the social problems connected with the problem of marriage. As a reply to this novel, Shardanand Jha wrote a second-rate novel 'Jayabara,' having little literary merit. (RADHAKRISHNA CHOUDHARY A Survey of Maithili Literature)

Mr Lalit Kumar for his Panji-related ignorance gives credit to Mm. Parmeshwar Jha's "Mithila Tattva-Vimarsha." Prof Radha Krishna Choudhary rightly observes- "Mm. Parmeshwar Jha's 'Mithila Tattva-Vimarsha' is the history of Mithila in Maithili prose and is based mainly on tradition. Mm. Mukunda Jha Bakshi's 'Mithilabhashamaya Itihas' gives an account of the Khandawala dynasty. From the point of view of modern Maithili prose, these two works are important, though from the historical point of view, are unreliable. (RADHAKRISHNA CHOUDHARY A Survey of Maithili Literature)

The following excerpt from Our Panji Paband ((part I&II) is being reproduced below for ready-reference:

-

महाराज हरसिंहदेव- मिथिलाक कर्णाट वंशक। ज्योतिरीश्वर ठाकुरक वर्ण-
रत्नाकरमे हरसिंहदेव नायक आकि राजा छलाह। 1294 ई. मे जन्म आ 130
7 ई. मे राजसिंहासन। घियासुद्दीन तुगलकसँ 1324-
25 ई. मे हारिक बाद नेपाल पलायन। मिथिलाक पञ्जी-
प्रबन्धक ब्राह्मण, कायस्थ आ क्षत्रिय मध्य आधिकारिक स्थापक, मैथिल ब्राह्म
णक हेतु गुणाकर झा, कर्ण कायस्थक लेल शंकरदत्त, आ क्षत्रियक हेतु विजय
दत्त एहि हेतु प्रथमतया नियुक्त भेलाह। हरसिंहदेवक प्रेरणासँ- आ ई हरसिंहदेव
नान्यदेवक वंशज छलाह, जे नान्यदेव कर्णाट वंशक १००९ शाकेमे स्थापना के
ने रहथि- नन्दैद शुन्यं शशि शाक वर्षे (१०१९ शाके)... मिथिलाक पण्डित लोक

नि शाके १२४८ तदनुसार १३२६ ई. मे पञ्जी-
प्रबन्धक वर्तमान स्वरूपक प्रारम्भक निर्णय कएलन्हि। पुनः वर्तमान स्वरूपमे
थोडे बुद्धि विलासी लोकनि मिथिलेश महाराज माधव सिंहसँ १७६० ई. मे आदे
श करबाए पञ्जीकारसँ शाखा पुस्तकक प्रणयन करबओलन्हि। ओकर बाद पाँ
जिमे (कखनो काल वर्णित १६०० शाके माने १६७८ ई. वास्तवमे माधव सिंहक
बादमे १८०० ई.क आसपास) श्रोत्रिय नामक एकटा नव ब्राह्मण उपजातिक मि
थिलामे उत्पत्ति भेल।

So, the Srotriyas as a sub-caste arose around 1800 CE
as per authentic panji files.

*Sh. Anshuman Pandey [Gajendra Thakur of New
Delhi provided me with digitized copies of the
genealogical records of the Maithil Brahmins. The
panjikara-s whose families have maintained these
records for generations are often reluctant to allow
others to pursue their records. It is a matter of
'intellectual property' to them. I was fortunate
enough to receive a complete digitized set of panji
records from Gajendra Thakur of New Delhi in 2007.
[Recasting the Brahmin in Medieval Mithila: Origins
of Caste Identity among the Maithil Brahmins of
North Bihar by Anshuman Pandey, A dissertation
submitted in partial fulfilment of the requirements
for the degree of Doctor of Philosophy (History) in*

the University of Michigan 2014]. Later these Panji Manuscripts were uploaded to google books in 2009).

The so-called Maharajas of Darbhanga were permanent settlement zamindars of Cornwallis, and there were so many in British India, but in Nepal there were none. In the annexure of our book (Panji Prabandh vol I&II), we have attached copies of genealogy-based upgradation orders (proof of upgradation for cash). So, before 1800 CE, there was no srotriya sub-caste in British India and there is no such sub-caste within Maithil Brahmins in Nepal part of Mithila even today. Srotriya before that referred to following some education stream in British India, in Nepal it still has that meaning.

Mr Lalit Kumar further tries to put his agenda by writing- "Harimohan choose a middle ground in his reformist agenda." He gives laughable reasons for his contention viz. "he espouses the significance of local traditions, languages, scripts, education system, and moral values" thereby meaning that these are conservative values!

(All the referred books are available for free pdf download from the link <http://videha.co.in/pothi.htm>)

VIDEHA MAITHILI LITERATURE MOVEMENT AND A PARALLEL HISTORY OF MAITHILI LITERATURE

Therefore, the missing portions, the ignored and non-represented aspects of society, started to be chronicled. It led to the depiction marked by the richness of vocabulary and experiences and was a revolution in literature and art as far as people speaking Maithili are concerned. The quality now has not remained mediocre. The real power of the Maithili language was realised by the native speakers, mediocrity was replaced by excellence. This attempt at the writing of History of Parallel Literature for the Maithili Language arose as the mediocre agency (private and governmental) funded so-called mainstream literature, which has no readership, and no acceptance among the speakers of Maithili continued to be presented by these Akademies as representative literature. The mediocre interface of Maithili literature was presented by the government radio and television stations also. Literary journals like Museindia

(www.museindia.com) & Publishers like Harper Collins were also used for their sinister design.

Pseudo-criticism in Maithili and the case of Kamalananda Jha

The title of Kamalanand Jha's book "Maithili Novel: Time, Society and Questions" (2021) is misleading. It is a collection of some syndicated so-called critical articles on some of his caste novelists. The 263-page book can only be sold in hardbound to libraries where it will rot. Here is a correction, a non-caste writer's work, i.e., Subhash Chandra Yadav's novel 'Gulo', has been dealt with by him in two lines, of course without reading it. I am presenting those two lines here for your entertainment. You must have read *Gulo*, if you haven't already, read it first because then you will have a more entertaining experience. *Gulo* is available on Videha Archive with the permission of Subhash Chandra Yadav at this link <http://videha.co.in/pothi.htm>.

"The weakness of the novel is the author's political bias. The partisanship towards a particular politics does not do justice to the work."

In a novel where politics is not remotely involved, there is no question of 'political bias and partisanship of a particular politics'. Dhumketu and Yatri used political bias or partisanship. Subhash Chandra Yadav's 'Vote' which came out in 2022 and is available with permission of Subhash Chandra Yadav on Videha Archive at this link <http://videha.co.in/pothi.htm>, is on politics but even there Subhashji's enchanting style obviates the need of any political bias... Read my book 'Nit Naval Subhash Chandra Yadav' which is available at this link <http://videha.co.in/pothi.htm>. On the other hand, Mr Kamlanand Jha sounds like a spokesperson of some political party or a casteist organisation rather than a literary critic. Kamalananda Jha's Brahministic bias against Subhash Chandra Yadav is an alarm bell. The parallel stream is conscious of how Kamalananda Jha takes the leftist stance to promote Brahminism and wants to sacrifice social justice. In his biodata, he proudly mentions the Maithili translation assignment bestowed on him by the Sahitya Akademi, and this assignment was allotted to him not on account of merit but solely on the ground of his caste title and in lieu of these deeds. For people

like him, Maithili-related work is merely a line in their *curriculum vitae*, but it is a question of life and death for the people of the parallel stream. Why did I call Kamalananda Jha a pseudo-critic? Because he is a pseudo-critic. He writes: "After nearly a hundred years of journey, Gaurinath is credited with writing a dignified novel on the dreams, struggles and ironies of inter-caste marriage. So, did Kamalananda Jha take away this credit from Sushil? Is this the culmination of the arrogance of his Brahministic upbringing ("*Through my whims and fancies I can place some literature on top and can downgrade some to the bottom*") or is this the evidence of his lack of study? Let me take you away from the selfish world of Kamalananda Jha, away from deception and disguise to the sincere world of Sushil's magical literature. Welcome to the world of Sushil's literature. Here is Sushil's 'Gambali' (1982) which is now available in the Videha Archive at the link <http://videha.co.in/pothi.htm>. In the first line of this novel, even before the novel begins, Sushil writes about the novel 'Gambali': "In support of widow marriage and inter-caste marriage" and here begins the novel. The death of a village woman and then the

trouble ensues, who will cremate this village woman? Brahmin community or Yadav community of the village? Dinesh Kumar Mishra's 'Dui Patan Ke Bich Me' is a historical biography of the Kosi River. He has also written historical biographies of other rivers of Mithila like 'Bandini Mahananda,' 'Bagmati Ki Sadgati!', 'Dui Patan Ke Bich Me... (Story of the Kosi River)', 'Na Ghat Na Ghar, Kamla River, 'Bhutahi River and Technical Herbalism', 'The Kamla River and People on Collision Course, Bhutahi Balan- Story of a Ghost River and Engineering Witchcraft, Refugees of the Kosi Embankments. Pankaj Jha Parashar, a member of the Maithili Advisory Committee of the Sahitya Akademi, Delhi has plagiarised paragraph after paragraph from his books and has published a novel in Maithili in his name, which pseudo-critic Kamalananda Jha mentions as research of this thief author Pankaj Jha Parashar! Let me clarify here that both the thief writer and the pseudo-critic are in the Hindi department of Aligarh Muslim University. This research is done by Dinesh Kumar Mishra, who is a graduate of IIT, Kharagpur in Civil Engineering (in 1968) and M. Tech in Structural Engineering (in

1970) and is qualified for that research. In Hindi, the cut-off for admission is the lowest across universities, otherwise, Kamalananda Jha would have known that this research could be done by a civil engineer only. The Hindi original and Maithili screenshots are attached below. Dinesh Kumar Mishra is not from Mithila, but he has authored the story of all the streams of Mithila. We are grateful to him, and the people of Mithila will remain indebted to him for this. This thief writer Pankaj Jha Parashar is a habitual offender. More than a decade ago he found a saviour in Mr Taranand Viyogi who wrote that he (thief writer Pankaj Jha Parashar) gets influenced involuntarily stole others' material in his works. Now he has found another saviour in Kamalananda Jha. The parallel stream is conscious of how Kamalananda Jha takes the leftist side to promote Brahminism and wants to sacrifice social justice. Communism has suffered a lot from people who became communists to escape the land ceiling.

All books by Dinesh Kumar Mishra are now available in the Videha Archive with his permission:

<http://videha.co.in/pothi.htm>

Let us recall here that when Bill Gates was asked whether he was delaying the introduction of the X-Box in India for fear of piracy. His answer was Microsoft never delays the launch of products for fear of piracy. We will continue enriching Videha Archive (<http://www.vidaha.co.in/archive.htm>), despite such risks because not all the fish in the pond rot by some rotten fish in parallel streams. The fishermen here have been and will continue to remove such rotten fish.

The final blow to syndicated pseudo-literary criticism in Maithili.

Original Dinesh Kumar Mishra (Dui Patan Ke Beech Me... 2006): It is noteworthy that between 1923 and 1946, 5,10,000 people died of malaria, 2,10,000 from Kala Azar, 60,000 of Cholera and 3,000 of smallpox in the Kosi region (783,000 total deaths). Thief Pankaj Jha Parashar (Member of Maithili Advisory Committee of Sahitya Akademi, Delhi) [Jalpranthar 2017 (p. 103)]:

ने अंग्रेज सब आ ने नवका रंगरेज सब । 1923 सँ 1946 के बीच मे कोसी क्षेत्र में मलेरिया से पाँच लाख दस हजार, कालाजार सँ दू लाख दस हजार, हैजा सँ साठि हजार आ चेचक सँ तीन हजार लोकक मृत्यु भेल ! माने सब मिला कए करीब पौने आठ लाख लोक मरि

Original Dinesh Kumar Mishra (Dui Patan Ke Beech Me... 2006): On the Kosi River in Bihar, India, a dam was built by King Laxman II in the 12th century and for this, he received the title of 'Bir' from the people and the embankment of the river was called 'Bir Dam' The remains of this embankment are still visible in Supaul district, about 5 km south of Bhim Nagar. Dr Francis Buchanan (1810-11) speculated that the dam must have been an outer wall built to protect a fort as it stretched over a distance of 32 kilometres from Tilyuga to its confluence on the western bank of the Dhaus river. Dr W.W. Hunter (1877) did not agree with Buchanan's contention that the dam was the protective wall of a fort. Quoting locals, Hunter believed that most people did not consider it a fortress wall and according to him it was something else but he was not in a position to say anything. Yet the common impression is that it must have been an embankment built along the Kosi River to prevent the river's current from sliding westwards. People also said that it seemed that the construction of the embankment had suddenly stopped.

The pseudo-critic Kamalananda Jha's saviour of the habitual offender thief Pankaj Jha Parashar quoted the plagiarised work as follows: (Maithili Novel, Time, Society and Questions pp. 257-258):

पंकज पराशरक पहिल उपन्यास 'जलप्रांतर'(2017) शोधपरक उपन्यास अछि। मैथिलीमे शोधपरक उपन्यास लिखबाक परम्परा नहि रहल अछि। एहि दुआरे ई उपन्यास रेखांकन योग्य अछि। पराशरजी एहि उपन्यासमे कोसी नदीक बान्हक इतिहास-कथा लिखलनि अछि। उपन्यासक वैशिष्ट्य ई जे बारहम शताब्दीसँ ल' क' आधुनिक काल धरि कोसी पर बान्ह बनेबाक दुसाध्य प्रयत्न, प्रशासनिक उठा-पटक, राजनीतिक दौंव-पेंच आदिक विस्तृत व्योरा रोचक कथाक माध्यमसँ कहलनि अछि। ध्यान देबाक बात ई जे सभटा सूचना आ व्योरा अत्यन्त विश्वसनीय बनि पड़ल अछि। पटुआ कक्का आ फूल बाबू सदृश्य पढ़ल-लिखल आ सचेत पात्रक माध्यमसँ लेखक एहि अनुसन्धानकेँ रखलनि अछि। दलान पर बैसल लोकक जिज्ञासाकेँ बढ़ावेत पटुआ कका कहैत छथिन, "पहिल बेर बारहम शताब्दीमे लक्ष्मणसेन द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मण सेन द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह जे 1178सँ 1205 ई. धरि शासन

मैथिली उपन्यास : समय समाज आ सवाल : 257

कयने छलाह। एहि बान्हक अवशेष अहाँ एखनो भीमनगरसँ दू कोस पश्चिममे देखि सकैत छी। एकटा पश्चिमी विद्वान फ्रांसिस बुकाननकेँ अनुमान रहनि, जे ई बान्ह सम्भवतः कोनो किलाकेँ रक्षा हेतु बनाओल गेल होयत। मुदा बुकानन के मतसँ डब्ल्यू. डब्ल्यू. हंटर सहमत नहि भेलखिन। ओ साफ कहलनि जे कोसीक किनार पर बान्ह एहि दुआरे बनाओल गेल होयत जे नदी पश्चिम दिस नहि बहय लागय।" एहि तरहें बान्हक मादे

Thief Pankaj Jha Parashar (Member of Maithili Advisory Committee of Sahitya Akademi, Delhi) [Jalpranthar 2017 (p. 31)]:

पदुआ कका पछिला गप केँ आगाँ बढबैत कहलखिन, 'फूल बाबू कोसी नदीक बेसिन प्राचीन काल सँ मनुक्खक निवास लेल उपयुक्त स्थान रहल अछि। बारहम-तेरहम सदी मे भारत मे जखन कइक टा नदी सुखा गेल, तँ ओहि ठामक पशुचारक समाजक लोक एतय आबि कए बसलाह। तहिये सँ बढैत जनसंख्या आ कोसी नदीक बदलैत प्रवाहक मध्य टकराहटि होमय लागल। नदीक अनियंत्रित धारा केँ लोक बाढ़ि बूझय लागल। पहिल बेर बारहम शताब्दी मे लक्ष्मणसेन द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मणसेन द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह, जे 1178 सँ 1205 ईस्वी धरि शासन कयनेँ छलाह। एहि बान्हक अवशेष अहाँ एखनो भीमनगर सँ दू कोस पश्चिम मे देखि सकैत छी। एकटा पश्चिमी विद्वान फ्रांसिस बुकानन के अनुमान रहनि, जे ई बान्ह संभवतः कोनो किला के रक्षा हेतु बनाओल गेल होयत। मुदा बुकानन के मत सँ डब्लू. डब्लू. हंटर सहमत नहि भेलखिन। ओ साफ कहलखिन, जे कोसीक किनार पर बान्ह एहि दुआरे बनाओल गेल होयत, जे नदी पच्छिम दिस नहि बह' लागय।' पदुआ कका सँ मुँहजबानी एतेक रास ऐतिहासिक तथ्य सुनियो कए फूल बाबू सहमति मे मूढ़ी नहि डोलेलखिन। जाहि सँ ओतय बैसल लोक सबहक उत्सुकता और बढ़ि गेलनि, जे गप मे एहेन कोन तथ्य रहि गेलै जे फूल बाबू संतुष्ट नहि भेलखिन? लोक केँ बुझेलनि जे फूल बाबू शास्त्रार्थ के अखड़हा पर माटि फेकि रहल छथिन। पदुआ कका केँ आइ जोड़ीदार भेटि गेलनि!

जलप्रांतर / 31

Original Dinesh Kumar Mishra (Dui Patan Ke Beech Me... 2006): A glimpse of the horrors of the Kosi River can be seen in the event when the army of Feroz Shah Tughlaq returned to Delhi from Bengal. It is said that when the troops of the Sultan reached the banks of the Kosi, they saw that on the other side of the river, the troops of Haji Shamsuddin Ilyas were waiting, ready for a battle. This was the same Haji Shamsuddin who founded the cities of Hajipur and Samastipur. Feroze's troops were stranded on the banks of the Kosi somewhere around Kursela. The speed of the river was preventing them from moving forward. It was finally decided to proceed northward along the river and to locate the water where it was

navigable. The troops of the Sultan went up about a hundred *kos* and crossed the river near Ziaran, situated at the same place where the river descended from the mountains into the plains. The river was thin, but the flow was so fast that heavy stones weighing five hundred *manas* were floating like straws in the river. On either side of the river where it was found possible to cross it the Sultan erected a row of elephants, and ropes were hung in the bottom row so that if a man loses control he could be rescued with the help of these ropes. Shamsuddin never thought that Sultan's troops would be able to cross the Kosi and when he came to know that Sultan's troops had managed to cross the Kosi, he fled.

Thief Pankaj Jha Parashar (Member of Maithili Advisory Committee of Sahitya Akademi, Delhi) [Jalpranthar 2017 (p. 105)]:

'वेश, तँ सुनु। 1354 मे फिरोजशाह तुगलक के फौज जखन बंगाल सँ दिल्ली चुरि रहल छल, तँ कोसीक प्रवाह बहुत तेज छलै। तुगलकी सेना जखन कोसी के किनार पर पहुँचल, तँ कोसीक ओहि पार मे हाजी शम्सउद्दीन इलियास के सेना तुगलकी सेना सँ मोकाबला करबाक लेल अस्त्र-शस्त्र ल' कए तैयार छल। ई वएह हाजी शम्सउद्दीन छलाह, जे हाजीपुर आ समस्तीपुर नगर बसीने रहथि। फिरोजशाह तुगलक के सेना संभवतः कुरसेला के आस-पास कोसी के तेज धार देखि कए सोच मे पड़ि गेल। पानिक रफ्तार देखि कए तुगलकी सेना के नदी पार करबाक हिम्मत नहि भ' रहल छलै। अंततः तुगलकी सेनापति तय कयलनि, जे नदीक किनारे-किनार उत्तर दिस बढ़ल जाय। जतय जा कए नदीक पाट कने कम बृद्धि पड़य, ओतय पानिक थाह लेल जायत। एहि आशा मे फौज उत्तर दिस बढ़ैत रहल। कुरसेला सँ सय कोस आगाँ गेलाक बाद कोसी के पेट कने शिकस्त बुझेले। कोसी ओतहि पहाड़ सँ नीचाँ उतरैत अछि। पानिक वेग के अनुमान एहि सँ कयल जा सकैए, जे पाँच-पाँच सय मनक पाथर कोसी मे खड़ जकाँ बहि रहल छल। तुगलकी सेनापति केँ जतय नदी पार करब कने आसान बुझेलनि, ओतय एक लाइन मे सैकड़ों टा हाथी केँ लाड़ क' देल गेल। नीचाँ बला लाइन मे बड़का-बड़का रस्सा लटका देल गेल, जे जे बयो पानि मे भासि जायत, रस्सा के मदति सँ निकालि लेल जायत। एहि तरहेँ फिरोजशाह तुगलकक सेना कोसी पार क' गेल। हाजी शम्सउद्दीन सपनो मे नहि सोचने छल, जे तुगलकी सेना कोसी पार क' जायत। जखन हाजी शम्सउद्दीन केँ पता लागलै जे तुगलकी सेना कोसी पार क' चुकल अछि, तँ ओ डरे सँ पड़ा गेल। तँ एहि कोसीक तेज धार के ल' कए एतेक आत्मविश्वास मे छल हाजी शम्सउद्दीन।'

A Parallel History of Maithili Literature

I

Introduction

FESTIVAL OF LETTERS OR FESTIVAL OF SHAME

SAHITYA AKADEMI AND the DOWNFALL OF INDIAN LANGUAGES (IN SPECIAL CONTEXT OF MAITHILI LANGUAGE)

When Maithili was recognised by the Sahitya Akademi (National Academy of Letters- of India) way back in 1965, Late Ramanath Jha stated that his Maithili language is saved now (Maithilik Vartman Samasya, Ramanath Jha).

He was wrong on this on two counts. What he referred to as applicable, if it applied at all, only to the part of Maithili speaking area, geographically located in India. Maithili is spoken, natively, in India and Nepal. After the treaty of sugauli (ratified in 1816), which was in the aftermath of the Anlo-

Nepalese war of 1814-16, the hilly regions were incorporated in British India, including the Nepalese-speaking Darjeeling Area. Similarly in 1816 and 1860, the Britishers ceded some Terai region to Nepal. As a result, part of Maithili speaking Area, which was earlier ruled by Malla Kings (when Maithili was an official language of the region), was ceded to Nepal. Even today some Maithili scholars (!!) refer to the golden period of Maithili as the period of "Nepali (!!)" Malla Kings (Ramanath Jha, Introduction to Maithili Sahityak Itihas by Dr Durganath Jha "Shreesh").

Ramanath Jha himself admits that during his visit to "Vir Library" of Nepal (Kathmandu) he came to know about the Nepal legacy (his monograph on kirtaniya Natak, which he wrongly presents as Kirtaniya Nach) in respect of Maithili. So, he cannot be blamed for his lack of knowledge in this respect. He was wrong on the second count also, and this second count was an artificial creation. He began a tradition of elitism and conservatism in Sahitya Akademi, as the first convener of the Maithili language. The tradition got stronger and stronger in the last 55 years of the Existence of Maithili in that

Akademi. So, he ensured that liberal writers, like Sh. Harimohan Jha, attacking casteism and conservatism did not get the award, even though the year 1967 went unrewarded and the Ist award in 1966 was given to a non-literary book in Maithili (academic book of Philosophy!!!).

He was casteist, conservative and confused. The inter-caste marriage in Panji was well known to him, and it was apparent that the great navya-nyaya philosopher Gangesh Upadhyaya married a "Charmkarini" and was born five years after the death of his father. But he informed Sh. Dinesh Chandra Bhattacharya in a distorted way. Sh. Dinesh Chandra Bhattacharya writes in the "History of Navya-Nyaya in Mithila".

"The family which was inferior in social status is now extinct in Mithila-Gangesha's family is completely ignored and we are not expected to know even his father's name.", and he writes further that all this information was given to him by Prof. R. Jha. So how would this casteist-conservative-confused allow the award to be given to Sh? Harimohan Jha. So, the Sahitya Akademi saved the Maithili Language by

recognizing it, as asserted by Prof. R. Jha, was wrong on those two counts.

Now come to Nepal, the Prajna Pratisthan and other organizations often recognize Indian Maithili writers, but Sahitya Akademi of India does not recognize Nepalese Maithili writers, be it the Seminars or the poets meet, be it an anthology of poems or prose published by the Akademi. Regarding the treatment of Nepalese Maithili writers by Sahitya Akademi Sh. Ram Bharos Kapari "Bhramar" laments that there is demand in Nepal that they should also not award Indian Maithili writers/ publish them in their anthologies as reciprocity demands this.

The narrow-mindedness of the Maithili advisory board of the Indian Sahitya Akademi has its origin in the organizations that are recognized by the Sahitya Akademi, the basis of which is extra-literary credentials. These are pseudo-organizations running on paper, political organizations or casteist organizations pocket-run by a few. The complete list is:

MAITHILI LITERARY ASSOCIATIONs (!!!)
RECOGNIZED by SAHITYA AKADEMI

1. The Secretary, All India Maithili Sahitya Samiti, Tirbhukti, 1/1B, Sir P.C. Banerjee Road, Allahabad-211 002.
2. The General Secretary, Akhil Bharatiya Maithili Sahitya Parishad, C/o Dr. Ganapati Mishra, Lalbag, Darbhanga-846 004.
3. The Secretary, Chetna Samity, Vidyapati Bhawan, Vidyapati Marg, Patna-800 001.
4. The Secretary, Mithila Sanskritik Parishad, 6 B, Kailash Saha Lane, Kolkata-700 007.
5. The Secretary, Vidyapati Seva Sansthan, Mithila Bhavan Parishad, Darbhanga-846 004.
6. The Secretary, Centre for the Study of Indian Traditions, Tantrabati Geeta Bhavan; Ranti House, Ranti, Madhubani-847 211

Now the Literary Association lists read as under. Serial no. 1 & 6 above have been derecognised and has been replaced by other non-literary associations at sr no 5, 6 & 7 below.

(1) The General Secretary, Akhil Bharatiya Maithili Sahitya Parishad, Professors' Colony, Digahi West, Opp. of Primary School, Darbhanga-846 004, (Bihar)

2) The Secretary, Chetna Samiti, Vidhya Pati Bhavan, Vidyapati Marg, Patna-800 001 (Bihar)

3) The Secretary, Mithila Sanskritik Parishad, 6B, Kailash Saha Lane, Kolkata-700 007, (West Bengal)

4) The Secretary, Vidhya Pati Sewa Sansthan, Mithila Bhavan Parishar, Darbhanga-846 004, (Bihar)

5) The Secretary, Anand, Samajik Sanskritik Sahityik Manch, Rajkumarganj (Mirzapur Chowk), Darbhanga-846 004, (Bihar)

6) The General Secretary, Mithila Sanskritik Parishad, Rosebery 5032, Sahara Garden City, Adityapur-2, Jamshedpur-831 014, (Jharkhand)

7) The General Secretary, Akhil Bharatiya Mithila Sangh, G-6, Hans Bhavan, Wing 2 I.T.O., Bahadurshah Zafar Marg, New Delhi-110 002, (Delhi)

What is the literary credential of the Centre for the Study of Indian Traditions (now recognised and replaced by another pocket association)? Chetna Samiti and Vidyapati Seva Sansthan are casteist political outfits, vehemently displaying the casteist attire of a great ancient poet, whose caste is still uncertain (VIDYAPATI), but who was certainly not

Brahmin. All India Maithili Sahitya Samiti (now derecognised and replaced by a non-literary association) became non-existent even during the lifetime of the Late Jaykant Mishra, same is the case with Akhil Bhartiya Maithili Sahitya Parishad. Mithila Sanskritik Parishad has done a crime through an investiture ceremony of the great Vidyapati, they tried to convert Vidyapati and "Maithili" language to the language of only the Brahmins (the name of the artist who sketched the Vidyapati has still not been disclosed by this organisation). When these non-existent organizations exercise voting powers granted by Sahitya Akademi and chose a convener, it is not a coincidence that for successive times only conservative people among the Maithil Brahmin caste, are chosen. The complete list is:

1. Ramanath Jha, 2. Jaykant Mishra, 3. Surendra Jha Suman, 4. Sureshwar Jha, 5. Ramdeo Jha, 6. Chandranath Mishra Amar, 7. Vidyanath Jha Vidit, 8. Veena Thakur, 9. Prem Mohan Mishra, 10. Ashok Avichal.

The result is now for everybody to see. The complete list of Sahitya Akademi awards (till 2019) is:

Total booty distribution- 50 times, Maithil Brahmins- 42 times, Kayasthas- 6 times, Rajpoots- 3 times; Others- 0 times!!! (Now in 2021 Sh. Jagdish Prasad Mandal has been awarded this prize for his novel "Pangu", so the count is now not zero but one.

The result is not based on the quality of the books but solely upon the caste-based other considerations and the disease has its root in the faulty seedling that the Sahitya Akademi of India found through the faulty literary associations.

What were the objectives of the setting of this Akademi?

Sahitya Akademi was established (National Academy of Letters to be called Sahitya Akademi) by Government of India resolution No F-6-4/51G2(A) dated December 1952 "to set high literary standards, to foster and co-ordinate literary activities in all the Indian languages and to promote through them all the cultural unity of the country; to promote good taste and healthy reading habits, to keep alive the intimate dialogue among the various linguistic and literary zones and groups through seminars, lectures, symposia, discussions, readings and

performances, to increase the pace of mutual translations through workshops and individual assignments and to develop a serious literary culture through the publications of journals, monographs, individual creative works of every genre, anthologies, encyclopedias, dictionaries, bibliographies, who's who of writers and histories of literature."

The Akademi boasts of publishing "one book every thirty hours" and holding "at least thirty seminars every year" at regional, national, and international levels, " along with the workshops and literary gatherings-about two hundred in number per year".

The Akademi recognises " Besides the twenty-two languages enumerated in the Constitution of India", English and Rajasthani as languages. Sahitya Akademi has constituted twenty-four language Advisory Boards "to render advice for implementing literary programmes in these 24 languages".

The Akademi gives prizes in twenty-four languages recognised by it for original and translated works. It gives " special awards called Bhasha Samman to a significant contribution to the languages not

formally recognized by the Akademi as also for contribution to classical and medieval literature"; "It has also a system of electing eminent writers as Fellows and Honorary Fellows and has also established a fellowship in the names of Dr Anand Coomaraswamy and Premchand".

FESTIVAL OF LETTERS (SHAME)!!!!

In February every year, Sahitya Akademi "holds a week-long Festival of Letters; It begins with the ceremony to present the Akademi's Annual Awards for creative writing".

In February every year, there is a need to examine whether Sahitya Akademi is fulfilling its objective and whether Sahitya Akademi is aware of the rich cultural and linguistic variety prevalent in India.

On scrutiny it is revealed that Sahitya Akademi believes in "forced standardisation of culture through a bulldozing of levels and attitudes" and it is not "conscious of the deep inner cultural, spiritual, historical and experiential links that unify India's diverse manifestations of literature".

The Akademi boasts of publishing "one book every thirty hours" and holding "at least thirty seminars every year" at regional, national, and international levels, "along with the workshops and literary gatherings-about two hundred in number per year". If we see the data in respect of Maithili it comes out that every year around twelve books should have been published in Maithili and the Maithili writers might have attended thirty seminars every year at regional, national, and international levels and might have participated in eight literary gatherings every year. The number of Maithili books published by the Akademi is pathetically low, and when we see the assignments, through which these books get artificially prepared (be it translation, anthology or monograph), then the people getting these assignments are often related to the members of the advisory board (as the answer to RTI application by Sh. Vinit Utpal brings forth). The quality suffers, and as a result, there is no readership.

How this Akademi failed? And why this Akademi failed? And what action should be taken against Akademi for its intentional failure?

Firstly, Akademi is not the name of a man or woman. Akademi or its member of the Advisory Board consists of persons, and if the group of persons is failing the Akademi, that language itself is to blame! But again, the language is not the name of a man or woman. So, the people speaking that language are to be blamed for the failures of the Akademi. Really!!

Even if it is partially true, the Sahitya Akademy cannot shirk its responsibilities. How an advisory committee can be considered representative of Maithili-speaking people (even that of India), when the Convener of that language is nominated by six organisations (recognised by the Sahitya Akademi for reasons best known to it), having no remote connection with literature? Sahitya Akademi sowed seeds of Acacia and expected Mango fruit. Having said that it is also true that the Akademi or any organisation can transform itself, but only when the conservative people representing these find pressure from the literary fraternity, change themselves or are replaced.

What is the solution?

The literary fraternity has already taken initiative by establishing parallel Sahitya Akademi awards and parallel literary meets. It should be taken further. All legal means should be explored to take the Akademi to the task. On all available forums, the fact is made clear that the literature being prepared by Sahitya Akademi through assignments is not grammatically correct, that it is not up to mark and is of inferior quality. On all available forums, it should be made clear that the thin, casteist-looking (quantitatively and qualitatively) and pale Maithili literature, which is being shown by the Sahitya Akademi of India to the world, has no readership or respect in its native speaking area of India and Nepal. And that Maithili has moved not because of Sahitya Akademi but despite it.

Demand

The six organisations representing Maithili should be derecognized with immediate effect and an inquiry initiated to ascertain their genuineness. A committee should be set up to scrutinize the work done by the Sahitya Akademi (in respect of Maithili) in the last 55 years. The awards should be kept in abeyance till the

results of the inquiry are made public and corrective steps are taken.

II

THE CELEBRATION BEGINS

Videha Ist Maithili Fortnightly International e-journal has e-published more than three hundred issues to date. Meanwhile, we will enumerate the problems faced and the solutions found by us. The Journey began in the year 2000 at yahoo Geocities- the first words on the internet in Maithili were written by me on the yahoo Geocities sites (now yahoo has discontinued Geocities) towards the end of 2000 when I suffered a major accident which kept me confined to crutches for one and a half years. But that shaped my destiny. I could concentrate on my Maithili writings and my research on Tirhuta Manuscripts. On 5th July 2004, the first blog in Maithili came (gajendrathakur.blogspot.com) as "Bhalsarik Gachh", which was rechristened as Videha ejournal from 1st January 2008. From Ist January 2008 it came to be published as a fortnightly journal. The first rechristened issue brought the story

of the life and creations of a forgotten Maithili poet Late Ramji Choudhary (1878-1952).

Till the eighth issue of Videha the columns on Music, Mithila Painting, Children column, learn samskrit through Maithili got strengthened. Moreover, the projects on digitalisation of Maithili Classics and Panji Manuscript-leafs got started. The searchable dictionary (Maithili-English_Maithili) was designed and strengthened. From the eighth issue, a latest unpublished Maithili Play of Nachiketa "No Entry Maa Pravish" began its e-publication in Videha. Nachiketa, the greatest dramatist of Maithili Literature was silent for the last 25 years, as far as the drama was concerned.

Technology has two aspects, bad (its chances of misuse) and good (its effective use). It is a great leveller; it challenges status quo forces. It is applicable in all areas of knowledge. So, school-going children today have a clearer understanding of the universe and atoms than the Aryabhata or Sir Issac Newton had. After mass-scale use of printing education and literature expanded its wings, but only after the "Internet and electronic transformation of tools of knowledge", it has become universal, it has

jumped geographical boundaries. All shackles unfurled, the weak links of the chain were identified, and the chain which tried to capture knowledge, which tried to thwart its expansion, started breaking down. And the greatest beneficiary became the Maithili Literature. What is Videha, nothing, it is only its commitment to the Maithili Language, which helped it expand its base, and Videha became the means that were able to bind together the Maithili-speaking areas in both parts of the boundary (India & Nepal). Videha gave Maithili a batch of committed writers and a batch of committed readers. It challenged the status quo and casteist forces. It challenged confused writers, who were using Maithili as a tool to ride the ladder of Hindi. The lack of criticism, the lack of teeth in criticism was the reason that some writers and dramatists were using Hindi-Mix Maithili for cheap popularity, they were using derogatory language for the so-called lower castes of their society (some were finding plea in Natyashastra- when even the modern-day Samskrit Drama is not using Prakrit etc.!!), and for their mimicry, those castes started keeping distance with this kind of literature. And once the confusion of the

confused thinned, a new type of awakened literature, stage, and drama (top-class) became the norm.

Videha is regularly getting some excellent brains. Since its inception, Videha, the idea factory, is dependent upon them. As far as their versatile qualities are concerned, people associated with Videha are different. All are known for their perseverance and resilience. All are known for their arduous work. All are known for their quality work. All are known for their discipline. And all are committed; committed to Maithili and the Mithila. The cumulative force resulted in a natural revolution. A revolution in the field of Maithili Literature, art, music, craft, stage, and drama. The only international e-journal in Maithili started this quality movement in Maithili. Nothing less than world standard was acceptable. The awards were instituted to recognize the parallel field of Maithili Literature, art, music, craft, stage, and drama. Only the best was selected, there was no scope for the second best. The participation of readers in the decision-making processes was encouraged. The readers got full access to the digitalised Maithili Literature. More than five hundred Maithili books

and around 11000 palm-leaf mithilakshar manuscripts were digitalised and made available online under the "Videha Archive" section of www.videha.co.in (and the number is increasing every day). The audio-video-paintings-photographs were archived, and all these archived "art and lifestyle" of the people of Mithila were then placed online. The Videha Archive is a unique gift to the world.

So, what is the ideology of people associated with Videha? Is it collective thinking? No, of course not. In Videha all are welcome. Here all are welcome to discuss their respective ideology. Having said this, it needs emphasis that there are some basic human principles where no compromise is possible. The casteists, those having genetic superiority complex (which is another name for an inferiority complex), the practitioners of plagiarism, those who are unable to take part in a healthy discussion and persons who are not able to withstand the criticism of their creation, Videha is not a platform for them. The ideology of people associated with Videha may have different tinges, not all need to toe the line taken by any member of the editorial board. Videha believes

in the individuality of ideas and the editorial board never imposes its ideology upon its members. At the same time, it is being emphasized that each member of the Videha editorial board has a strong ideological leaning, the ideology of humanism is practised by all.

Videha-Maithili Literature Movement has its roots in the year 2000 when I started making Maithili Websites on Yahoo Geocities. After Yahoo Closed Geocities these sites were automatically deleted. However, the early form of Videha "Bhalsari Gachh" was started on 5 July 2004, and it is the earliest presence of Maithili on the internet. Videha and its vibrant members did their utmost in translating lacs of words on Wikipedia, and they successfully opposed the nomenclature "Bihari Languages" (Gerard M accepted the role of Umesh Mandal, the co-editor of Videha, go to Gerard M's blog and click the Dasipat Aripan photo from Videha archive (Preeti Thakur) placed at his blog, you will reach <http://videha.co.in/>). In Google translate/Wikipedia localisation drive, in Tirhuta and Kaithi script research and the localisation of Braille in consonance with the Maithili Language, Videha shouldered the responsibility as a pioneer in technology viz-a-viz

Maithili Language. It was a pioneer in many respects. It started for the first time a Maithili Websites Aggregator at <http://videha-aggregator.blogspot.com/>, the first braille site in Maithili, the first mithilakshar site in Maithili among others (total list).

Videha has organised several dozen Maithili book fairs to date. The 16th Videha Maithili book fair was held at Sagar Rati Deep Jaray, Patna on 10-11th December 2011 and the 17th Videha Maithili book fair was held at Guwahati, on 22-23 December next year at the Vidyapati Parv organised by Mithila Sanskritik Samanvay Samiti. The detailed list of all the venues (datewise). Videha also organised a parallel Sahitya Akademi Kavi Sammelan, besides awarding parallel Sahitya Akademi prizes, as corrective measures, as the awards and Kavi Sammellans of Sahitya Akademi were awarded/organised in a unilateral manner where merit took a beating. Videha has, thus, fulfilled its obligation by interfering in the murky affairs of government organisations. Videha cannot remain a silent spectator, be it plagiarism or copyright violations. So, the authors like Pankaj Parashar, and Ashok Sahu,

who were engaged in lifting other articles/ stories/ poems were banned after verifying the sources and target writings.

Literature in translation is a major issue with Videha. Lack of translation in America resulted in Americans lagging in quality literature. We practise literature in translation in both directions- from Maithili into English and from other languages into Maithili. As far as translations from other languages into Maithili are concerned English, Nepali, Sanskrit and Hindi function as buffer languages in the process. Direct translations into Maithili are limited; and it is done directly only from English, Sanskrit, Hindi, Nepali and Bengali, although there are some exceptions. As far as the question of translations from Maithili into other languages is concerned, directed translations are again limited; and it is again done directly only into English, Hindi, Sanskrit, Bengali and Nepali, barring some exceptions. Videha contacted some notable personalities of class literature, took permission, and translated that literature into Maithili. Most of the time English was used as a buffer language and translation work from English, Hindi, Konkani, Telugu, Gujarati, Odia, Kannada,

Nepali and Telugu into Maithili was completed; and these works were regularly published in Videha. Maithili novels, poems, and short stories, on the other hand, were translated from Maithili into English and were published regularly in Videha.

VIDEHA became a Maithili Literature movement. No, VIDEHA was from day one of the Maithili Literature movement. Many established misconceptions got cleared through VIDEHA. The well-known facts, the not-so-obvious plot of some people to kill Maithili through its twin institutions the Sahitya Akademi and the CIIL was unearthed. The Right to Information came in handy. Sri Vinit Utpal asked for information from Sahitya Akademi through his RTI application dated 23.09.2011 (file no. RTI-125) and sought information on "Assignment assigned by Maithili Advisory Board, Sahitya Akademi under the convener ship of Sri Vidyanath Jha 'Vidit'". The information included a proposal received, a proposal rejected, and a proposal kept in abeyance." The statutory mandatory information supplied by the Sahitya Akademi unearthed a vicious circle of Maithili-speaking so-called litterateurs, hell-bent upon making Maithili a language- "of the Maithil

Brahmin, for the Maithil Brahmin and by the Maithil Brahmin". More than 90% of the assignments went to the friends, relatives, and acquaintances of the 10-member Maithili Advisory Board. No assignment to Sh. Jagdish Prasad Mandal, Sh. Rajdeo Mandal, Sh. Bechan Thakur (the greatest Short-story-novel writer of Maithili, the greatest living poet of Maithili and the greatest living Maithili dramatist; respectively), Sh. Umesh Paswan, Sh. Umesh Mandal, Sh. Ramdev Prasad Mandal "Jharudar", Sh. Durganand Mandal, Sh. Sandeep Kumar Safi or to Sh. Anand Kumar Jha. When every member of the Maithili advisory board is hand in glove with the Sahitya Akademi to kill the Maithili language then where lies the hope? The demand for Mithila state by these people will see that 10 Maithil Brahmin families would loot the Mithila state. Then where lies the hope? Here lies hope. Sh. Bechan Thakur has created a parallel Maithili stage and theatre, a slap on the existing slapstick humouristic Maithili theatre. Sh. Umesh Paswan is a discovery of the Parallel Sahitya Akademi Poetry festival organised by Videha. Sh. Jagdish Prasad Mandal, Sh. Rajdeo Mandal, Sh. Jharudar, Sh. Sandeep Kumar Safi and Sh Umesh Mandal have

pumped their energy, wealth, and time into our Maithili Language. This language will live...proofs are given below: -

Google Translate:

<http://www.google.com/transconsole/giyl/chooseProject>

then Wikipedia translate:

<http://translatewiki.net/wiki/Special:Translate?task=untranslated&group=core-mostused&limit=2000&language=mai>

<http://translatewiki.net/wiki/Project:Translator>

<http://translatewiki.net/wiki/Project:Translator>

http://meta.wikimedia.org/wiki/Requests_for_new_languages/Wikipedia_Maithili

<http://translatewiki.net/wiki/Special:Translate?task=untranslated&group=core-mostused&limit=2000&language=mai>

<http://incubator.wikimedia.org/wiki/Wp/mai> <http://translatewiki.net/wiki/MediaWiki:Mainpage/mai>

<http://ultimategerardm.blogspot.com/2011/05/bihari-wikipedia-is-actually-written-in.html>

[Monday, May 09, 2011

The #Bihari #Wikipedia is written in #Bhojpuri

This is the kind of article that has many people's eyes glazed over. It is about standards and scientific documents, and it is about languages most of my readers have never heard about. For the people that do speak one of the languages that are considered Bihari, it is extremely relevant, and it has implications for Wikipedia.

This is information provided by Umesh Mandal that explains the "Bihari group of languages" with the Maithili language:

Kellogg (1876/1893) and Hoernle (1880) regarded Maithili as a dialect of Eastern Hindi; Beames (1872/reprint 1966: 84-85), regarded Maithili as a dialect of Bengali, Grierson has done a great service to the Maithili language, however, he erred when he gave a false notional term of "Bihari" language after that western linguists started categorizing Maithili as a dialect of "Bihari" language; although there is nothing known as "Bihari Language" and both Maithili and Bhojpuri are spoken in Bihar (of India) as well as in Nepal.

Umesh is working on the localisation of MediaWiki for the Maithili language and as this language is currently in the Incubator, the language committee does its due diligence and trying to understand if Maithili can have a place in the Bihari Wikipedia. The information provided by Umesh makes it quite clear: "no".

This still leaves us with the misnomer that is the Bihari Wikipedia. The language used for the localisation and the articles is Bhojpuri. Bhojpuri has the ISO-639-3 code "bho".

Are you still following all this? Ok, there is one question I am not asking: How about the Kaithi script?

Thanks, GerardM]

Excerpt from a Maithili e-journal published as PDF (from Videha 2011: 22; Videha: A fortnightly Maithili e-journal. Issue 80 (April 15, 2011), Gajendra Thakur [ed]. <http://www.videha.co.in/>."Gajendra Thakur of New Delhi graciously met with me and corresponded at length about Maithili, offered valuable specimens of Maithili manuscripts, printed books, and other records, and provided feedback regarding requirements for the encoding of Maithili in the UCS."-Anshuman Pandey.] |

TIRHUTA UNICODE See the final UNICODE Mithilakshara Application (May 5, 2011) by Sh. Anshuman Pandey at Page 23 of the Videha 80th issue (Tirhuta version) is attached"Figure 11: Excerpt from a Maithili e-journal published as PDF (from Videha 2011: 22" and at Page 12 Videha is included in References Videha: A fortnightly Maithili e-journal. Issue 80 (April 15, 2011), Gajendra Thakur [ed]. <http://www.videha.co.in/>. and role of Videha's

editor is acknowledged on Page 12 "Gajendra Thakur of New Delhi graciously met with me and corresponded at length about Maithili, offered valuable specimens of Maithili manuscripts, printed books, and other records, and provided feedback regarding requirements for the encoding of Maithili in the UCS."]

The Maithili Speaking area is shrinking. It is shrinking due to a conscious-subconscious policy of the Governments of India and Nepal, and the situation became critical due to the invasion of Hindi and Nepali media and the biased educational system in Maithili-speaking areas, and due to the large-scale migration, which has happened in one single generation. The question of Hindi saw to it that Vajjika, Angika and now Thethi, Surjapuri etc. languages should get the tacit support of supporters of Hindi, first in the name of religion and second in the name of caste. Through this they did not support Vajjika, Angika, Thethi or Surjapuri; but they tried to weaken Maithili, which resulted in the weakening of Vajjika, Angika, Thethi and Surjapuri. For all this, the Maithili-speaking people, more so the officials (I will explain it later), are also responsible, as they tried to

delimit Maithili within the two castes and four districts. All other people and areas, than these, were considered northern, southern, eastern, and western deviations of so-called pure Maithili, which was fictitiously considered as being spoken by these Maithil Brahmins/ Karna Kayasthas of Madhubani, Darbhanga, Saharsa and Supaul districts. For the last 45 years the officials, yes, I call them officials, the officials of the Maithili Department of Sahitya Akademi, did not try to accommodate the people outside this fictitiously delimited domain. But the major problem lies somewhere else. The slow poisoning was given in many disguises, be it the faulty top-heavy education system, which neglected primary and middle school education through the Mother Language Maithili, or be it through the concept of dialect, which initially conveniently declared languages like Maithili as dialects. Elementary education through Maithili was a non-starter because the Maithili books published by the Bihar State Textbook Publishing Corporation Limited seemed to be in Avahatt, it was not fit for children. Further, the authors and subjects selected for these books had a casteist bias. Maithili became a tool for

caste-based politics, as once Hindi had been a tool for religion-based politics. Still, these officials, of the Maithili Department of Sahitya Akademi, are residing in their own built ghetto, bereft of any thinking or vision. Another reason for the present plight of Maithili is the policy undertaken by the tax collectors of Mithila (permanent settlement Zamindars of Cornwallis), whom the sycophants call King or the great king (Raja/ Maharaja) or Mithilesh (King of Mithila) these were mere tax collectors, the right for which were given to the highest bidders permanently; and there was not one such Mithilesh (tax collectors), but many within the borders of Mithila. These tax collectors employed mostly those two castes from four districts in their merchandise venture, and as the selection was based on sycophancy, so the work suffered. So, they imported the lathiyals from outside the Mithila region. The masses of Mithila suffered a blow from the double-edged weapon. First, from their people who did not consider them as their own and second, the outsiders looted them. Now after some time these outsiders, the non-Maithili speaking people, found it convenient to declare the masses (not belonging to

the two castes from four districts) as non-Maithili speaking people, and the officials/ sycophants from those two castes from four districts tacitly agreed to it. Now these outsiders, the non-Maithili speaking people, formed a majority in many places of Mithila, and they led the rumour that Maithili, like Samskrit, is an upper-caste phenomenon, and thus they legitimized their anti-Maithili stance (all these facts have been brilliantly dealt with in the Maithili Novels of Sh. Jagdish Prasad Mandal) and they propagated the case of Hindi, first based on religion and second based on caste. But why our people fell into their trap, why these tax-collector Maharajas did not consider the masses of Mithila as their own and imported the perpetrators to loot their masses? The simple answer is that merit took a downward leap in auction-based tax collection rights allocation.

We started from one and reached number three, then thirty and now three hundred!! and we are growing-... and are three hundred not out and are creating a grand history. <http://www.vidaha.co.in/> Videha Ist Maithili Fortnightly e-Journal ISSN 2229-547X has e-published its 300th issue recently. When I began this venture in the year 2000 with a Samsung

TV net appliance, and when the existing was posted on 5th of July 2004, I moved all alone. Then on 31st January 2007, I suddenly thought to include the public, as after some groundwork I was ready for it. I decided to e-publish Videha and did publish it, on a fortnightly basis, the first issue that came on 1st January 2008 tried to include all the previous posts.

From all corners of this planet earth, the people tried to change the destiny of Mithila and Maithili. Now Sh. Ashish Anchinhar, Sh. Munnaji (Manoj Kumar Karn), are part of our team; and together we are three hundred not out now. With three hundred plus issues, 30,000 pages of Maithili literature (one hundred lac words corpora) creation and 11000 Tirhuta manuscript transcription we maintained a 50000-word Maithili-English vocabulary database. Now we are 350 strong, with 350 authors.

Videha has faced challenges and has withstood them. We never shirk from any question and/ or problem. The question of the state of Mithila is one such question which often comes calling. We are in favour of the states of Mithila within the sovereign borders of India and Nepal. We are in favour of Mithila. But which type of Mithila, that type that we had during

the Zamindari Raj, where means of sustenance and avenues of existence remained limited for a few castes? Or that culture that existed within "Aryavarta-Indian Nation newspaper" and other Industries during that Raj. A dozen families of Mithila galloped all these mostly from a single caste!! No, we are not in support of that Mithila, that Mithila where Maithili would be swallowed, as it is being swallowed by the Sahitya Akademi and the CIIL, swallowed by another dozen families. We are not in favour of that Mithila where the proceeding of the legislative assembly would be held in a language other than Maithili. Till the misgivings of the people of Mithila are addressed, we cannot support any Mithila state movement. So the people striving hard for Mithila state should sit on a protest before the advisory board members of the Sahitya Akademi/ CIIL and sing patriotic songs in front of their houses, and pressurise them not to misuse government funds by unscrupulously awarding functions of Akademi outside Mithila and not to misuse the power of assigning translation and other rights to themselves and to those people who are hell-bent upon destroying our language. The RTI application by Sh.

Vinit Utpal has thwarted an attempt to strangulate Maithili, but if the supplementary work is not done the sinister design would resurface again. We request the Maithili advisory board members of Sahitya Akademi immediately return their assignments taken in their name and the name of the members of their family. Otherwise, pressure should be mounted to force these 10-member Maithili Advisory Board members to voluntarily resign from their membership in the larger interest of Maithili. So, what is our answer viz-a-viz demand of Mithila state: it is a categorical Yes.

The technology-centric venture called Videha became a success. The native speakers of Maithili reside in Bihar (of India) and South-East Nepal. The net connectivity had been extremely poor in these areas. Then how the authors, new and old, started using Unicode for writing for Videha. The Nepal Side of Mithila had been using Preeti, Kantipur, Himala etc. fonts, the Kolkata Maithili-speaking population had been using the Marathi fonts and the rest had been using the fonts based on the old Remington keyboard. All these three types of fonts are ASCII fonts. We researched these fonts and provided font

converters to our Nepal-based authors. We also provided phonetic and Remington-based Unicode writers to all Maithili authors, who asked for them. We asked the authors if they may send their creations in any font, but at the same time, we encouraged them to use Unicode fonts. The technical support that we provided resulted in numerous receipts of typed entries from persons like Sh. Gangesh Gunjan, who in earlier stages had been sending their creations in their handwritings. As Sh. Gangesh Gunjan was well versed in Remington keyboard typing, so he made wonderful use of the Remington Unicode typewriter. He sent that software to some of his friends too and he was courteous enough to intimate about this to us, although there was no need for that. Sh. Saketanand also used that software and sent his short story कालरात्रिश्च दारुणा in Unicode, and it was published in one of the issues of Videha. The technology-centric venture called Videha became a success because we made it simple and intelligible at a time when even the technologists were not sure about the future of this Unicode. The virtual medium was being seen with anxiety by the literary fraternity, and the copy-paste system of theft

was rampant in those days. But we assured the authors that with Videha they may rest assured that the copyright thieves would not be spared, while at the same time we were firm, that only for fear of misuse of technology we should not stop our venture midway. With the internet and technology, the geographic barrier became non-existing. The end of the problem of distribution in Maithili literature became possible due to our technology-friendly attitude and it proved a boon for our Maithili language. And it made the technology-centric venture called Videha a success... It is the success of the parallel Maithili literature movement.

III

**HONOUR KILLING OF GANGESH UPADHYAYA
(FIRST BY RAMANATH JHA, THEN BY
UDAYANATH JHA 'ASHOK' (A PARALLEL HISTORY
OF MITHILA AND MAITHILI LITERATURE, WHY
TODAY ITS NEED BEING FELT MORE INTENSELY?))**

I was not surprised, though I must have been when I saw a monograph on Gangesh Upadhyaya, whose copyright is being held by Sahitya Akademi, the author of the monograph is Udayanath Jha 'Ashok'.

I thought that Udayanath Jha ' Ashok', who has been given Bhasha Samman also, by the same Sahitya Akademi, would do some justice. But truth and research seem elusive in Sahitya Akademi monographs, at least that I found in this monograph.

I searched and searched through chapters, that now the author will show courage. But the author like Ramanath Jha seems ashamed of the roots and offspring of Gangesh Upadhyaya. He tries to confuse the issue, but there is no confusion now at least since 2009. But in 2016 Sahitya Akademi seems to carry out the casteist agenda. Udayanath Jha mockingly pretends to search his name, lineage etc, where nothing is there to search for, yet he could not muster the courage, to tell the truth, and ends up just repeating the facts in 2016 that Dineshchandra Bhattacharya already has published way back in 1958.

The honour killing of Gangesh Upadhyaya by Prof. Ramanath Jha is being taken forward by Sahitya Akademi, Delhi in a most hypocritical way.

Ramanath Jha's obscurantism *vis-a-vis* Panji is evident from one example. The inter-caste marriage

in Panji was well known to him (but he chose to keep the Dooshan Panji secret- which has been released by us in 2009), and it was apparent that the great navya-nyaya philosopher Gangesh Upadhyaya married a "Charmkarini" and was born five years after the death of his father (see our Panji Books Vol I & II available at <http://videha.co.in/pothi.htm>). Sh. Dinesh Chandra Bhattacharya writes in the "History of Navya-Nyaya in Mithila". (1958)

" The family which was inferior in social status is now extinct in Mithila----- Gangesha 's family is completely ignored and we are not expected to know even his father's name-----...As there is no other reference to Gangesa we can assume that the family dwindled into insignificance again and became extinct soon after his son 's death." [1958, Chapter III pages 96-99), which is a total falsehood. He writes further that all this information was given to him by Prof. R. Jha, and he seemed thankful to him.

The following excerpt from Our Panji Prabandh (parts I&II) is being reproduced below for ready reference:

-

महाराज हरसिंहदेव- मिथिलाक कर्णाट वंशक। ज्योतिरीश्वर ठाकुरक वर्ण-रत्नाकरमे हरसिंहदेव नायक आकि राजा छलाह। 1294 ई. मे जन्म आ 1307 ई. मे राजसिंहासन। घियासुद्दीन तुगलकसँ 1324-25 ई. मे हारिक बाद नेपाल पलायन। मिथिलाक पञ्जी-प्रबन्धक ब्राह्मण, कायस्थ आ क्षत्रिय मध्य आधिकारिक स्थापक, मैथिल ब्राह्मणक हेतु गुणाकर झा, कर्ण कायस्थक लेल शंकरदत्त, आ क्षत्रियक हेतु विजयदत्त एहि हेतु प्रथमतया नियुक्त भेलाह। हरसिंहदेवक प्रेरणासँ- आ ई हरसिंहदेव नान्यदेवक वंशज छलाह, जे नान्यदेव कार्णाट वंशक १००९ शाकेमे स्थापना केने रहथि- नन्दैद शुन्यं शशि शाक वर्षे (१०१९ शाके)... मिथिलाक पण्डित लोकनि शाके १२४८ तदनुसार १३२६ ई. मे पञ्जी-प्रबन्धक वर्तमान स्वरूपक प्रारम्भक निर्णय कएलन्हि। पुनः वर्तमान स्वरूपमे थोडे बुद्धि विलासी लोकनि मिथिलेश महाराज माधव सिंहसँ १७६० ई. मे आदेश करबाए पञ्जीकारसँ शाखा पुस्तकक प्रणयन करबओलन्हि। ओकर बाद पाँजिमे (कखनो काल वर्णित १६०० शाके माने १६७८ ई. वास्तवमे माधव सिंहक बादमे १८०० ई.क आसपास) श्रोत्रिय नामक एकटा नव ब्राह्मण उपजातिक मिथिलामे उत्पत्ति भेल।

So, the Srotriyas as a sub-caste arose around 1800 CE as per authentic panji files. Sh. Anshuman Pandey [Gajendra Thakur of New Delhi provided me with digitized copies of the genealogical records of the Maithil Brahmins. The panjikara-s whose families have maintained these records for generations are often reluctant to allow others to pursue their records. It is a matter of 'intellectual property' to them. I was fortunate enough to receive

a complete digitized set of panji records from Gajendra Thakur of New Delhi in 2007. [Recasting the Brahmin in Medieval Mithila: Origins of Caste Identity among the Maithil Brahmins of North Bihar by Anshuman Pandey, A dissertation submitted in partial fulfilment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy (History) in the University of Michigan 2014].

Later these Panji Manuscripts were uploaded to Videha Pothi at www.videha.co.in and google books in 2009).

The so-called Maharajas of Darbhanga were permanent settlement zamindars of Cornwallis, and there were so many in British India, but in Nepal there were none. In the annexure of our book (Panji Prabandh vol I&II), we have attached copies of genealogy-based upgradation orders (proof of upgradation for cash). So, before 1800 CE, there was no srotriya sub-caste in British India and there is no such sub-caste within Maithil Brahmins in Nepal part of Mithila even today. Srotriya before that referred to following some education stream in British India, in Nepal it still has that meaning.

ORIGINAL PANJI REFERENCES ARE PLACED BELOW:

DOOSHAN PANJI- THE BLACKBOOK

४९.

१८८/२	चर्मकारिणी	माण्डर	वभनियाम	छादन
तत्त्वचिन्तामणि कारकगंगेश	छादनगंगेशक	नाई	रत्नाकरक- मातृक (अज्ञात)	गंगेश
	वल्लभा	भवाइ	माहेश्वर	
			जीवे	

२१//१० छादनसँ तत्व चिन्तामणि कारक जगद्गुरु गंगेश

छादनसँ तत्व चिन्तामणि कारक

गंगेशक वल्लभा चर्मकारिणी पितृ परोक्षे पञ्च वर्ष व्यतीते तत्व चिन्तामणि कारक
गंगेशोत्पत्ति- चर्मकारिणी मेधाक सन्तानक लागिमे छलन्हि

छादन सँ तत्व चिन्तामणि कारक म०म० गंगेश

'तत्व चिन्तामणि कारक म. म. पा. गंगेशक विषयक लेख प्राचीन पञ्जीसँ
उपलब्ध ॥

पितृ परोक्षे पंच वर्ष व्यतीते गंगेशोत्पत्ति: इति प्राचीन लेखनीयः कुत्रापि

देवानन्द पञ्जी ३९-२ छादनसँ जगद्गुरु गुरु गंगेश सुताय वभनियामसँ जयादित्य सुत
साधुकर पत्नी

देवानन्द पञ्जी ३३९-३ जगद्गुरु गंगेश सुत सुपन दौ भण्डारिसमसँ हरादित्य दौ ॥ पुत्र सुताच गोरा जजिवाल सँ जीवे पत्नी ए सुत सन्दगहि भवेश्वर। अत्रस्थाने सुपनभ्रातृ हरिशर्म दारिति क्वचित् जजिवाल ग्राम

देवानन्द पञ्जी ३०=५ छादनसँ उपायकारक म.म. पा. वर्द्धमान सुताच खण्डवलासँ विश्वनाथ सुत शिवनाथ पत्नी गंगेश- म.म. वर्द्धमान/ सुपन/ हरिशर्म

Gangesh, the author of the *Tattvachintamani*, wrote one text equivalent to 12,000 texts. Now come to the fact mentioned in the Panji- it clearly states that Gangesh of *Tattvachintamani* was born five years after the death of his father and he married a tanner, so why did Ramanath Jha hide this from Dinesh Chandra Bhattacharya? Vardhamana, son of Gangesh, calls Gangesh *sukavikairavakananenduh*. But the conspiracy under which the poems of a famous scholar like Gangesh are not available today is clear from the example given above. Vasudev of Bengal was a classmate of Pakshadhar Mishra of Mithila, he came to study in Mithila, passed the *shalaka* examination and received the title of *sarvabhaum*. Vasudeva memorised the *tattvachintamani* of Gangesh and the *nyayakusumanjali karika* of Udayana. Pakshadhar and other Mithila teachers did not allow writing (copying) *tattvachintamani*. Raghunath

Shiromani, a disciple of Vasudeva, took the right of certification after he defeated his guru Pakshadhar Mishra in a scriptural debate (*shastrartha*). The *Navya Nyaya* school was founded in Navadvipa by Vasudeva-Raghunath. Pakshadhar Mishra was a contemporary of Vidyapati (distinct from the Padavali writer who was of the pre-Jyotirishwar period) who wrote in Sanskrit and Avahatta. And the arrival of Mithila students of Bengal from Bengal stopped after Raghunath Shiromani. Gangesh Upadhyaya enjoyed '*param guru*' as well as '*jagad guru*' titles, the highest titles of the time and as per Panji only Vacaspati Mishra II was the other person who enjoyed the title of '*param guru*'. The extinction of Navya-Nyaya School from Mithila, as described above, was a revenge of nature against the honour killing of Gangesh Upadhyaya and his family.

[Translation of the Maithili Short Story, 'Shabdashastram' (based on the true Panji records of Gangesh Upadhyaya) was done by the author Gajendra Thakur himself: published as 'The Science of Words' Indian Literature Vol. 58, No. 2 (280) (March/April 2014), pp. 78-93 (16 pages) Published By: Sahitya Akademi]

3

Kamlanand Jha has written a book on Nagarjun (Maithili's Yatri) where he credits him with giving a new direction to Maithili literature. Chandradhar Sharma Guleri wrote 'Usne kaha tha', a marvellous short story in Hindi, the best one of its time. But his literary corpora is very little in quantity, so if anyone tried to give him credit for giving direction to Hindi short story writing would make himself a laughing stock. And Yatri's Maithili literary corpora is even thinner than Guleri's. Moreover, Rajkamal Chaudhary calls him of the medieval age (Rajkamal Monograph, Subhash Chandra Yadav, Page no 14). He wrote Chitra (25 poems). He wrote, rather hurriedly published his 'Patrahin Nagn Gachh' (44 poems) for Sahitya Akademi Award in Maithili, which he got in 1968. After that he stopped writing in Maithili, so how can he influence anybody when after getting the award one stops writing in that language? This is one example of his instability so far as his ideology is concerned. He became a Buddhist monk when he left for Sri Lanka and became a Brahmin again when he returned after a 2nd sacred thread ceremony performed in his village. This is

another example of his instability so far as his ideology is concerned. Kamlanand Jha does not know Maithili literature. His comments should be exposed, as he tries to give a bad name to the great tradition of Maithili literature. There were mainstream writers, but there were writers of parallel tradition also (see below Annexures 1 & 2). He has confused the Sanskrit and Avahatt Vidyapati Thakkurah with the Padavali writer pre-Jyotirishwar Vidyapati. He should read the writing of Vijay Kumar Thakur, a leftist historian, who has given ample light on pre-Jyotirishwar Vidyapati. [*My article on Vidyapati in Prabandh Nibandh Samalochna Vol.II (available in Videha Archive) covers all these, the logo of Videha is the photograph of Pre-Jyotirishwar Vidyapati, sketched by Panak Lal Mandal, recipient of Videha Samman for fine arts.*]

Annexure 1

चन्दा झा (१८३१-१९०७), मूलनाम चन्द्रनाथ झा, ग्राम- पिण्डारुछ, दरभंगा। कवीश्वर, कविचन्द्र नामसँ विभूषित। ग्रिएर्सनकेँ मैथिलीक प्रसंगमे मुख्य सहायता केनिहार। कृति- मिथिला भाषा रामायण, गीति-सुधा, महेशवाणी संग्रह, चन्द्र पदावली, लक्ष्मीश्वर विलास, अहिल्याचरित आऽ विद्यापति रचित संस्कृत पुरुष-परीक्षाक गद्य-पद्यमय अनुवाद।

१

न्यायक भवन कचहरी नाम।

सभ अन्याय भरल तेहि ठाम॥

सत्य वचन विरले जन भाष।

सभ मन धनक हरन अभिलाष॥

कपट भरल कत कोटिक कोटि।

ककर न कर मर्यादा छोटि॥

भन कवि 'चन्द्र' कचहरी घूस।

सभ सहमत ककरा के दूस।

२

रतिया दिन दुरगतिया हे भोला!

गैया जगतक मैया हे भोला

कटय कसैया हाथ

हाकिम भेल निरदैया हे भोला

कतय लगायब माथ

बरसा नहि भेल सरसा हे भोला

अरसा कए गेल मेह

रतिया दिन दुरगतिया हे भोला

जन तन जिवन संदेह

मुखिया बड़ बड़ सुखिया हे भोला

अन्नबक दुखिया डोल

के सह कान कनखिया हे भोला

सुखिया बिरना टोल

३

अस्त्र शस्त्र रोक आब मामिलाक मारि।

भाइ भाइकेँ पढ़ैछ नित्य नित्य गारि॥

ठक्क लोक हक्क पाब साधु केँ उजारि।

दैव जे ललाट लेख के सकैछ टारि?

चाही नहि धन, ललितवाम, पकवान जिलेबी,

मनोविनोदक हेतु अमरपति सदन न टेबी।

ई अन्तर अभिलाष हमर करुणामयि देवी

भक्ति भाव सँ सतत अहिंक पदपंकज सेवी॥

अन्न महग, डगमग अछि भारत, हयत कोना निस्तारा

उत्तर पश्चिम भूमि अगम्या पर्वत असह तुषारा।

धर्म-विरोधी सहसह करइछ, कुमत कथा विस्तारा

करथु कृपा जगजननी देवी महिसीवाली तारा॥

मिथिला की छलि की भय गेलि,
याज्ञवल्क्य मुनि, जनक नृपतिवर
ज्ञान भक्ति सौं गेलि।

वाचस्पति मिश्रादि जगद्गुरु

निर्जित बौद्ध झमेलि

से शारदा स्वर्ग जनि गेली

बढ़ल कुविद्या केलि।

वर्णाश्रम विधि ककरहु रुचि नहि

श्रुति श्रद्धाकँ ठेलि

पूजा पाठ ध्यान वकमुद्रा

सभटा वंचन खेलि।

कह कविचन्द्र कचहरी भरिदिन

बहुत भोग कर जेलि,

कलह कराय धर्म धन नाशे

कलिक दरिद्रा चेलि।

४

मय केहन भेल घोर हे शिव!

गोधन विपति, धरम अवनति देखि कत हिय करब कठोर॥

साधु समाज राजसँ पीड़ित अति हरषित-चित चोर।
अकुलिन लोकें धरणि परिपूरित कुलिन समादर थोड़॥
धरम सुनीति प्रीति ककरहु नहि, खलहिक चलइछ जोर।
कन्द-मूल-फल सेहो अब दुरलभ अन्न गेल देशक ओर॥
किछु शुभ साधन बनि नहि पड़इछ थाकल मन, मति भोर।
कह कवि चन्द्र हमर दुख मेटत होयत कृपा शिव तोर॥

५

सुमरु सुमरु मन! शंकर समय भयंकर जानि।
ककर हृदय नहि कलुषित शासन कलि नृप पानि॥
केवल शिव करुणाकर सेवयित नहि जन हानि॥
भक्ति कल्पलति जानह परम परशमनि खानि॥
कतहु विषयमे न लागह त्यागह अनुचित मानि।
सुखसँ अन्त विलसबह 'चन्द्र' चूड़ रजधानि॥

ANNEXURE 2

१

फतूरीलालक अकाली कविताअकाली कवित्त /

फतूरीलालक फसली बख १२८१ .ई ७४-१८७३)सनसालक अकाली कविता (

[ग्रियर्सन [(मैथिली क्रेस्टोमैथी एण्ड वोकाबुलेरी)

साल एकासिक वर्णन सुनूचौदिस पड़ल अकाल /
भेल बरिसात खिन्न ऐ सालककहाँ लागि वरनाँ हाल /
रोहिणि आदि थीक बरिसातक /जेहिँ एला तेहिँ गेला
म्रिगिसिरा मन पुरल मनोरथदै झीसा किछु गेला /
अरदड़ा आडम्बर भारीगरजत हैं चहु ओर /
पुख रुख राखल धरती केरभेल बरखा केर ओर /
पुनर्वसु थिक बड़ पुनीताओहो बड़ा कसरेस /
बिआ बिड़ारक जे किछु उपटलधनि बरिसल असरेस /
मघा भेल मंगाहिआ कल्लरजगभरि के नै जान /
पुरबा पूर पछ नै राखलककरा करब बखान /
उत्तरा आइ जाय घर बैसलसपतौं लै नै बून /
हथिआ शृंग मुँड़ दै मूनलतनिकौं लागल घून /
चितरा चित मित नै राखलओहो भेल डाकू धाती /
नाक रंगौलन्हि सभै नछत्तरदोम नुकौलन्हि खाती /
जोतिष पढ़िसाधि भूगोल-साधि /पढ़ि जे जन ऐलाह-
रेखागणित बीजसौं ओआकिफतनि कौं कच्ची बोल /
श्रीराम कृपागति ओहो ने जानथिजाहि कृपा सभ काज /
पानिक प्रश्न कबौं जौं पुछिऐन्हिसेहो कहैत होइन्हि लाज /
जेहिखन नदी नाल नै भरलेतेहिखन रौदी सरती /
बिना जले जग किछु नै उपजलदगध भेल छथि धरती /
ते नर रौदीक आगम बूझलजे छल कृषि किसान /
दैव बेपच्छ पच्छ नै राखलजड़ि कटौलक धान /

कोदो मडुआ एको ने उपजलनै उपजल किछु साम /
गम्भड़ी गद्दरि खेतहि सुखाएलभेल विधाता वाम /
मर्तभुवनमे के कर रच्छाकहाँ जाइ केँ भागि /
सुखल पताल हाल नै ओतहुँलागल आगि सगरहुँ /
धृक जीवन ओइ नृपति इन्द्रकेँजे रोकल गहि पानि /
जीवाजन्-तु विकल पुहमीमेताकेँ हो नै आनि /
रवीने खेढ़ी औ चीन / राय एको नै उपजल-
घरदुरदिन भेल अब बीन / नारी-घर सोच करै नर-
धनिक लोक सभ मनहि मगन छथिराखथि बहुतो ढेरि /
हसोथि रुपैया घर केँ राखथिसेर महगी भेल अब /
केओ कुरथी खेत मासु बेसाहलजाहि कौड़ि छल अपना /
कतेक जना हरिवासर ठानलभात बहुत केँ सपना /
कतेक जना मिलि जनेर बेसाहलनिरधन बैसल तकड़ /
भेल धनन्तिरि दूइ फसिल जगराहड़ि आओर मकड़ /
काल पड़ल तिरहुतिमे भारीतेँ ई बहि गेल हावा /
घरफाँकि मकड़ केर लावा / नारी-घर मगन करै नर-
मालिक और महाजन सभकेँघर ढेरी अन्न-घर /
लोक बुझाओन ओहो तकै छथिमूँह / गरीबक सन
समै देखि बनिआँ सभ सनकलडरें लगौलक टट्टी /
सुन्न दोकान सहरमे परि गेलसुन्न भेल सभ चट्टी /
सूखल गात बात भौ लटपटकतेक बात अब सहना /
नर नारी सभ सान तेआगलबिकरी भेल अब गहना /
मँगटीका खूटी औ तड़कीनकमुन्नी नै नाक /
कटसरि बिछिआ औ झिमझिमिआँबाजूबन्द औ बाक /

चन्द्रहार, हैकल औ सिकड़ीऔर घमौरिक दाना /
सूति, नवग्रह औ पचखँड़ीलशुनी भेल निदाना /
तापर दर्बजात नै बचलेकरम भेल निखट्ट /
तमघैल, अढ़ैआ औ पिकदानीनै तसला औ तटू /
बाटी, बट्टा औ पनबट्टाभोजन करैक थारी /
माधव सीहि सहित सोबरनानै बचले घर झाड़ी /
धन संपति घर किछु नै बचले/ सभटा पड़ि गेल बंधक
तैओ भूख छुटल नै ककरोएहन पेट भेल खंधक /
दैब अंश अबतरल कम्पनीजा पर राम सहाए /
मिथिलापुर बूड़न जब लागयसे सुनि पहुँचल धाए /
खरिद अनाज जहाजहिँ बोझलभरती करि करि बोरा /
सदर तिलंगा ओआ पर भरतीऔर ओलाइति गोरा /
हाजीपुरमे लाख हजारमकै लाखन हइ पटना /
बाजितपुर सुलतानपुर गोलानै जानत हौँ केतना /
गाड़ी, बैल, छकड़, ऊँट बिहारेउबहत हइ सभ दाना /
मिसर कन्हैआ केँ पोखरन मेपहिलुक अड़ी ठेकाना /
श्री लक्ष्मीश्वर सिंह नृपतिमहाराज मिथिलेश /
अचल राज दड़िभंगाश्रीपति हरहिँ कलेश /
गाड़ी बैल लाखन हजारनताकेँ परे घड़ेर /
पहिलुक गोला मधुबन, भौड़ाजफरा और अड़ेर /
बेनीपट्टी, औ पचमहलाकुम्हरौल औ कमतौल /
हरिहरपुर, पिड़ारुछ बरनौंकारज केतेकाँ बरिऔल /
बारि पोखरि, बिरसायर बरनौंपण्डौल को नै जान /
नवहद, सरिसो ओ भटपुरा, ता सौँ दक्षिण उजान

झंझारपुर, महरैल, कन्हौलीमधेपुर हइ खास /
बेनीपुर, कमान, नरैहिओबरनों फूलपरास /
झमना हइ जगजानित जगमेमहथा और बछौर /
दुहबी औ महिनाथपुरऔर जैनगर तक हइ दौर /
बलदेबपुर औ ढंगा बरनोंमिरजापुर लघु हाट /
सीबीपटी औ कपसीआसदर गोला सौराठ /
गुरबाकेँ परबरसी हाकिमकर तिरहुतमे आके /
नै तो मरते कत नर नारीबाले बचे सुखा के /
कत मुरदा गरदा मै मिलतेअसंख जीव चल जाता /
सर समधी केँ संभा ने लम्भननै बचते जलदाता /
सभकेँ सभ उपछै भै गेलधुर पोखर औ सड़क /
रहि गेल ब्राह्मण सोती पण्डितकायथ पछिमा ठाकुर फरक /
केओ ओरसिअर नाम लिखाओलभँट केओ मोहर्रिर /
धर्मकार्यमे लुटथि रुपैआतेँ भेल सभ केर भँट /
केओ जमानत दैकेँ बचलाहजिनका अमला नेही /
ककरो मारि केँत पिठि तोड़ैन्हिउतरैन्हि जन्मक ठेही /
ककरहुँ गारत गात सुखाओलबहुतो होअय चलाना /
मातुपिता घर परिजन रोवयबाबू गेलाह जहलखाना /
ककरहुँ घर भेल खानातलासीभेट मोहर्रिर घौँछ /
केओ अदालतिमे डिड़िआइ छथिककरहुँ उपरैन्हि मौँछ /
एतना सुनि हाकिम रिसिआओलतेँ लागल जन ठीका /
नाक रंगौलन्हि सभै मोहर्रिरलागल चूनक टीका /
जोग, बिकौआ,लौकिक वंशककिरिआमंत सुकूल /
गाछी, बाँस, बैल औ महिसिजगह कैल भकफूल /

ताहि रुपैआ सौँ करा गजररीन लै कोरट सौँ /
तैं कारन बहुतो घर झगड़ाभाइ भतीजा भीन /
आए लाट बहादुर औ /दड़िभंगा धाम
बाबू औ बबुआन सहित मिलिकीन्ह कुमैटी खान /

.....

.....

.....

एह सभ संग बैठि कैजाय कुमैटी भेल /
अजब कार सरकार केतिरहुत पहुँचल रेल /
बाजितपुरसँ सड़क निकालैआये दौड़िह दौड़ी /
हहेया गंडक पुल बन्हाएआए चौरही चौरी /
धर्मधीर, बलबीर, कम्पनी जानत हइ /जगदीशन
लछमी सागर के पोखरिमेताहि कीन्ह इसटीसन /
बड़ा लाट कलकत्तेवालेश्रीदुर्गा होए संग /
आगरा के छोटा लाल बहादुरबैठे सभ एकरंग /
जुटे कमिश्नर और कलट्टरबोलहिं बात नेअंट /
एह पाचो इजलास पर बैठेएह जंट संग जात /
खबरि गए अखबार मौँमैथिल के एह हाल /
सुनहु फिरंगी अवण दैकैमेटहु दुख के जाल /
हुकुम दीन्ह दोउ लाट कोसुनहु हमारे बैन /
मदति करहु रेआआनकोक्या बैठे हौ चैन /
बड़ा लाट दोउ बीर उठाएसाहेब औ जरनैल /
मेजर मजिस्टर और कलट्टरसंगजात करनैल /
देस देससौँ अन्न मंगाओलदीन्ह सभनि के दाम /

महामूँग, गहुम औ चाउरबजड़ा और बदाम /
डोली, पटना औ भटसारेदीली औ अजमेर /
आगरा और कान्हपुर ढाकाजहाँ अन्न के ढेर /
भए रमाना अन्न तिरहुतिमेलादि गाड़ी और बैल /
गज, तुरंग, गदहा औ छकड़संग सिपाही छैल /
छत्री औ पैठान मोगल सभबाँकाबीर रजपूत /
सोभा बरनि नजात हइजैसे हनुमन्त दूत /
आगे सफर ओ मैनापलटन वीर जमान /
बरछी औ तरुआरि गहैकर गहै तीर कमान /
चढ़ि तुरंग पर करै कवाइतजमादार होए संग /
सोभा बरनि न जात हइदेखि तखनुक रंग /
करत काम सभ धाममेटूट अट सभ लूट /
ढाहि भीड़ गाछी सहितबान्धै सड़क औ पूल /
जिले पटने औ भटसारेप्रगन्ना महिसौर /
तहाँ बसहिँ एक सज्जनतेहि घर जा लक्ष्मी दौड़ /
श्री द्वारिका प्रशादितधर्मधीर बुद्धिमान /
तहसीलदार कोरट के खासाजानहिँ सकल जहान /
बाबु इसरी प्रसाद दियौटीसो मधुबनमे आए /
हुकुम दीन्ह सुपरनडेंटकेँटोले टोले होए जाए /
मन पँचा मनगर भै लिएखैरात बहुतो लिए /
धन्य धन्य अंगरेज बहादुरसभकेँ जूटल गात /
गरिब, गनी, गुरबा, करु जै, जैब्राह्मण देत असीस /
श्री रघुनाथ बढै बदसाहीगदी लाख बरीस /

फतुर लाल कवि बरनत हैंएह रौदी के हाल /
गौरमिंट गौरनल बहादुरतिरहुति राखहिँ बहाल /

२

राधाकृष्ण चौधरी (मिथिलाक इतिहास) (विदेह पेटारमे उपलब्ध)

"१७७० क अकाल मिथिलाक इतिहासमे अद्वितीय छल आ मिथिलाक जनसंख्या घटिकेँ एक दम्म कम्म भऽ गेल छल। १८७३मे पुनः एकटा ओहने ७४-अकाल मिथिलामे भेल छल जकर विवरण हमरा फतुरी लाल कविक अकाली कवित्तसँ भेटइयै, अकाली कवित्त अप्रकाशित अछि। अकालकेँ दूर करबाक हेतु आ मजूरकेँ रोजी देबाक हेतु ताहि काल रेलगाड़ीक योजना चलाओल गेल जकरा सम्बन्धमे फतुरीलाल लिखैत छथि-

'कम्पनी अजान जान कलनको बनाय शान।

पवन को छकाय मैदानमे धरायो है॥

छोड़त है अड़ादार बड़ा बीच धाय धाय।

सभेलोग हटाजात केताजात खड़ा है॥

तारकी अपारकार खबरि देत वार वार।

चेत गयो टिकसदार रेल की उवाई है॥

करत है अनोर शोर पीछे कत लगत छोर।

जोर की धमाक से मशीन की बड़ाई है॥

कम्पूसन पहरदार कोथी सब अजबदार।

कोइला भर करल कार धूआँसे उड़ायो है॥

बाजा एक बजन लाग हाथी अस।

पिकन लाग जैसा जो चढ़नदार वैसाधर पायो है॥

गंगाकेँ भरल धार उतरि गयो फतूर पार गाड़ीकी।
अजबकार कवित्त यह बनाया है॥ ' "

-Gajendra Thakur, editor, Videha (be part of Videha www.videha.co.in -send your WhatsApp no to +919560960721 so that it can be added to the Videha WhatsApp Broadcast List.)

अपन मंतव्य editorial.staff.videha@gmail.com पर पठाउ।

८.विदेह मिथिलाक खोज

विदेह मिथिलाक खोज

वि दे ह विदेह Videha विदेश <http://www.videha.co.in> विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका Videha Ist Maithili Fortnightly ejournal विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका नव अंक देखबाक लेल पृष्ठ सभकेँ रिफ्रेश कए देखू। Always refresh the pages for viewing new issue of VIDEHA.

प्रस्तुत अछि विदेह, मिथिला, तीरभुक्ति आ तिरहुतक नामसँ विख्यात वर्तमान भारत आ नेपालमे पसरल माटिक प्राचीन आ नव स्थापत्य, चित्रांकित अभिलेख आ मूर्तिकलाक एकटा छोट संग्रह। ऐ संग्रहकेँ पूर्ण करबाक हेतु अपन बहुमूल्य संग्रह editorial.staff.videha@gmail.com केँ पठाउ। आकाङ्क्षक सर्वाधिकार रचनाकार, सम्बन्धित फोटोग्राफर आ संग्रहकर्ताक लगमे छन्हि। फोटो सभ पठेबा लेल धन्यवाद पाठकगण। साभार। विशेष विवरण देखबा लेल क्लिक करू, दर्शनीय मिथिला, Brochure 1, Brochure 2, Brochure 3, Brochure 4, Brochure 5 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक), IGNCA ASI (Cultural Heritage of Mithila- search keyword Mithila), Temple Survey Project ASI- English आ Hindi . पूर्णतः अव्यवसायिक उद्देश्य आ मात्र एकेडमिक प्रयोग लेल।



भुवनेश्वरी भगवतीपुर
(Madhubani,
Bihar) बौद्ध तारा सँ
समानता नाकमे
कुण्डल देखू



सूर्य भगवतीपुर
(Madhubani
Bihar)



विष्णु भगवतीपुर
(Madhubani,
Bihar)



दुर्गा, पोखरिसँ भेटल,
ओतहि बहेरी मन्दिर



हरद्वार मन्दिर
घनश्यामपुर



गौरीशंकर, जमथरि, हैठी बाली, मधु
बनी

(बजारसँ दक्षिण)मे
स्थापित



गौरीशंकर, जमथरि, हैँठी बाली, मधुब
नी

(दरभंगा)- चोरि भऽ
गेल



गौरीशंकर, जमथरि, हैँठी बाली, मधु
बनी



गौरीशंकर, जमथरि, हैँठी बाली, मधु
बनी



गौरीशंकर, जमथरि, हैँठी बाली, मधुब
नी



गौरीशंकर, जमथरि, हैँठी बाली, मधु
बनी



बाइसी-
बसैटी, अररिया मिथिलाक्षर ताम्रले
ख



बाइसी-
बसैटी, अररिया मिथिलाक्षर ताम्रलेख



बाइसी-
बसैटी, अररिया मिथिलाक्षर ताम्रले
ख



बाइसी-
बसैटी, अररिया मिथिलाक्षर ताम्रले
ख



धरहरा, बनमनखी, पूर्णियाँ, नरसिंह अ
वतार



धरहरा, बनमनखी, पूर्णियाँ, नरसिंह
अवतार



पूरणदेवी, पूर्णियाँ



बिदेश्वर स्थान अभिलेख, मधुबनी



अन्धाठाढी अभिलेख, मधुबनी



बुद्ध अष्टधातु, सिसव बसंतपुर, बग
हा



12 शताब्दी, कोइलख, मधुबनी



अग्नि बिदेश्वर स्थान, मधुबनी बुद्ध,
मुंगेर



अहिल्या स्थान



अन्धाठाढी, मधुबनी



अशोक स्तंभ, बसाढ, वैशाली



बुद्ध



अवलोकितेश्वर तारा, भागलपुर



बसाढ, वैशाली



बुद्ध भूमिस्पर्श



बुद्ध, ताम्र



चामुण्डा नाग-
नागिनी, मुंगेर



दरभंगा म्युजियम



10म शताब्दी, भीट भगवानपुर, अन्ध्रा
ठाढी



हरिहर बुद्ध

बुद्ध मस्तक, सुलतानगंज



मुकुटधारी बुद्ध, अंतीचक, भागलपुर



दरभंगा म्युजियम



गणेश बुद्ध



चिड़ैकें खुआबैत महिला, राजमहल

वैशाली मूर्ति



नाचैत गणेश,
10म शताब्दी, दरभंगा



दुर्गा, कार्तिकेय



गौतम बुद्ध, वैशाली



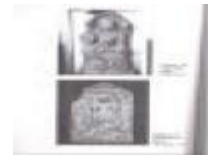
लौरिया नन्दनगढ, अशोक स्तंभ



लोमश सुदामा गुफा



मुंगेर



नागराज तीर्थकर



कुमारिल भट्ट फेकेलाह, नालन्दा



विक्रमशिला विश्वविद्यालय, भागल पुर



ठाढ बुद्ध



पार्वती



रामायण



रामपुरवा वृषभ



रामपुरवा



बुद्धक अवशेष



संकिसा



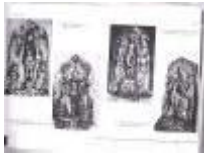
सप्तमातृका



सर्वतो भद्र मण्डल



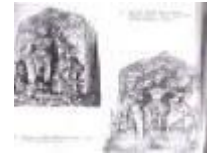
सूर्य



सूर्य



सूर्यक संगी



सूर्य, मधुबनी आ भागलपुर



मूर्ति



मूर्ति



मूर्ति, वैशाली



उमा माहेश्वर, कल्याणसुन्दर



वैशाली वृषभ शीर्ष



वैशाली, शालभजिका भागलपुर



विष्णु बुद्धा



पाँखियुक्त महिला



अहिल्या



अष्टयोगिनी मन्दिर, सहरसा



बनगंगा



दरभंगा



दरभंगा नगर, 1934



दरभंगा मेडिकल कॉलेज



दुल्हदुल्हिन मन्दिर, जनकपुर



गण्डीश्वर



गंगासागर पोखरि, मधुबनी



हनुमान मन्दिर, मधुबनी



हरिहरस्थान



मधुबनी हॉस्पिटल



जनकपुर जानकी मन्दिर



जानकी मन्दिर



जानकी मन्दिर, सीतामढी



जानकी मन्दिर, सीतामढी



जिला स्वास्थ्य कार्यालय राजबिराज, ने पाल



कलनेश्वर बाबा



कपिलेश्वर



कोषलेखाकार्यालय, राजबिराज, नेपाल



मिथिला विश्वविद्यालय, दरभंगा



लक्ष्मीश्वर पैलेस,
1934



माध्यमिकविद्यालय , जनकपुर



महेन्द्र चौक, जनकपुर



जनकपुर मंडप



मिथिला,
1988 भूकम्प



पगलाबाबा धर्मशाला, जनकपुर, ने
पाल



पंडौल अहल्या



मधुबनी बस स्टैंड



राज हेड ऑफिस,
1934



राज हॉस्पिटल, दरभंगा,
1934



सौराठ सभा



श्यामा मन्दिर



विद्यापति स्मारक, बिस्फी



अहल्या मन्दिर, अहियारी



बलिराजपुर किला पूर्वी गेट



शिव मन्दिर, 1934



विद्यापति मूर्ति, बिस्फी



बिस्फी, उदना महादेव



अशोक स्तंभ, वैशाली



बलिराजपुर किला मीनार



शिवशंकर सिनेमा, मधुबनी



उग्रतारा, तारास्थान, महिषी, सहरसा



बिस्फी, विश्वेश्वरी भगवती



स्तूप अशोक स्तंभ, वैशाली



चण्डी स्थान, बिराटपुर, सहरसा



गाँधी पोखरि, ढाका, मोतिहारी



गाँधी विद्यालय, ढाका, मोतिहारी



गिरिजा स्थान, मधुबनी



हरिहर मन्दिर, सोनपुर



जैन मन्दिर, भागलपुर



जैन मन्दिर, वैशाली



कमलादित्य स्थान



कपिलेश्वर शिव मन्दिर



लौरिया नन्दनगढ



मदनेश्वर शिव मन्दिर



मन्दार पर्वत, बाँका



मोतिहारी सत्याग्रह स्मारक



परमेश्वरी मन्दिर, ठाढी, मधुबनी



रामजानकी मन्दिर, सीतामढी



सत्याग्रह स्मारक, सीतामढी



शांति स्तूप, वैशाली



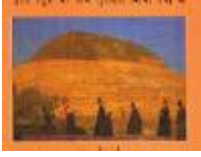
उच्चैठ भगवती



उच्चैठ मन्दिर



सिंघेश्वर स्थान, मधेपुरा



सूर्यधाम, परसा



उग्रतारा मन्दिर, महिषी, सहरसा



वैशाली स्तूप



विक्रमशिला विश्वविद्यालय, भागल पुर



विराटपुर मन्दिर, मधेपुरा



वृषभ शीर्ष, रामपुरवा



सिंह शीर्ष, रामपुरवा



शरभ, नेपाल



पाँखियुक्त देवी, वैशाली



बाबा बडेश्वर, देवना, बनगाँव



वट वृक्ष, बनगाँव



भगवान विष्णु, देवना, बनगाँव



तारास्थान महिषी

शास्त्रार्थ स्थल, तारास्थान महिषी



माता तारा, तारास्थान महिषी

शास्त्रार्थ स्थल, तारास्थान महिषी



उग्रतारा (खादर वाणी तारा) मूर्ति, महिषी



वशिष्ठ मुनि, तारास्थान महिषी



आवर्धित काली उच्चैठ



बौद्धदेवी तारा वारी समस्तीपुर



भगवती देकुली



भगवती गिरिजा फुल्हर



भगवती मृणमूर्ति गन्धबारि



भगवती वारी समस्तीपुर



भुवनेश्वरी कोर्थ



देवीकाली कोर्थ



गंगामूर्ति नगरडीह दरभंगा



काली उच्चैठ



महिषासुरमर्दिनी नाहर-
भगवतीपुर



भैरव, भैरव-बलिया



शिव-
पार्वती मन्दिर, कपिलेश्वरस्थान

गोसाउनि मन्दिर कोर्थ



महिषासुरमर्दिनी बहेरी दरभंगा



उमा म्लेच्छमर्दिनी मिर्जापुर दरभंगा



नटराज, तारालाही



शिव मन्दिर, सिंगिया, विस्पी

हैहट्ट देवी हाबीडीह



महिषासुरमर्दिनी हाबीडीह



यमुना भैरव बलिया मधुबनी



शिव-
पार्वती मन्दिर, कपिलेश्वरस्थान



उमामाहेश्वर, महादेवमठ



उमामाहेश्वर, तिरहुत



विष्णु, भवानीपुर



विष्णु, भीठ भगवानपुर



विष्णु, जयनगर



विष्णु, लदहो



विष्णु, साहो-
पररी, हाबीडीह



शेषशायी विष्णु, सवास, मुजफ्फरपुर



वराह मूर्ति, तिलकेश्वरस्थान



मिथिलाक्षर अभिलेख, विष्णु बुद्ध मूर्ति



भगवती उच्चैठ, बेनीपट्टी



भगवती वाणेश्वरी, भंडारीसम



चामुण्डा मन्दिर, कटरा, मुजफ्फरपुर



अष्टभुज गणेश, हाबीडीह



अष्टभुज गणेश, कोर्थ



गंगा, आन्ध्रा-ठाढ़ी



महिषासुरमर्दिनी, दुर्गा



म्लेच्छमर्दिनी मन्दिर, मिर्जापुर, दरभंगा



नटराज



राममन्दिर, अहिल्यास्थान



सेहनी, वैशाली, विष्णु तिलक-यज्ञोपवीतधारी



रूपनगर शिव मन्दिर



सूर्य, देकुली



सूर्य मूर्ति, डिलाही



सूर्य मूर्ति, विष्णु, बरुआर



उमामाहेश्वर



यमुना, आन्ध्रा-ठाढ़ी



सिमरौनागढ़ मूर्ति



आदि काली, चैनपुर सहरसा

चैनपुर सहरसा- मिथिलाक एकमात्र नीलकंठ मन्दिर, संगमे आदिकालीन भव्य काली-मन्दिर सेहो एहि गाममे अछि। महाशिव रात्रि आ कालीपूजा बड़ धूमधामसँ चैनपुरमे होइत अछि।



कोइलख (मधुबनी) देवीक मन्दिर

त्योथागढ़क स्वामी माध्वानन्द कौलाचार्य काली मन्दिर

त्योथा गढ़ लग। पुरान गढ़। एकर पूबमे ब्रह्मपुराक बाबा हरिहरनाथ महादेव मन्दिर आ दक्षिणमे उच्चैठ भगवती छथि।



अकौर, बेनीपट्टी, भगवती दुर्गा, भगवतीपीठ

त्योथागढ़क दसमुखी काली

त्योथा गढ़ लग। पुरान गढ़। एकर पूबमे ब्रह्मपुराक बाबा हरिहरनाथ महादेव मन्दिर आ दक्षिणमे उच्चैठ भगवती छथि।



अकौर, बेनीपट्टी, भगवती दुर्गा, भगवतीपीठ



१.अष्टभुज गणेश, कोर्थ २.शिव मन्दिर, सिंघिया, बिस्फी



१. बौद्ध देवी तारा, वारी, समस्तीपुर २.उग्रतारा मन्दिर, महिषी, सहरसा



१.भगवती, वारी २.भगवती, देकुली



१. भगवती गिरिजा, फुलहर २.काली, उच्चैठ



१. भैरव, भैरव बलिया २. उमामाहेश्वर, महादेवमठ



१. देवीकाली, कोर्थ २. गुसाउनि स्थल मन्दिर, कोर्थ



१. गणेश, लहेरियासराय २. उमामाहेश्वर
३. नटराज, ४. विष्णु, तिलक, जनउ धारी, सेहान, वैशाली



१. गंगा मूर्ति, नगरडीह, दरभंगा २. भगवती मृणमूर्ति, गन्धवारि



१. हैहट्ट देवी, हाबीडीह २. भुवनेश्वरी, कोर्थ



१. कथित काली, उच्चैठ, २. अष्टभुज गणेश, कोर्थ



१. महिषासुर मर्दिनी, हाबीडीह, २. उमा, म्लेच्छमर्दिनी, मिर्जापुर, दरभंगा



१. महिषासुरमर्दिनी, भगवतीपुर, नाहर, महिषासुर मर्दिनी, बहेरी, दरभंगा



१. म्लेच्छमर्दिनी भगवती, मिर्जापुर, दरभंगा २. राम मन्दिर, अहिल्यास्थान



१. म्लेच्छमर्दिनी भगवती, मिर्जापुर, दरभंगा २. सिंहेश्वर स्थान, मधेपुरा



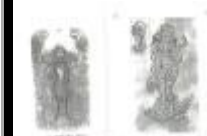
१. नटराज, तारालाही २. उमामाहेश्वर



१_शेषसायी, सवास, मुजफ्फरपुर, २_नटराज_तारालाही ३_ भगवती ४_ उमा माहेश्वरी



१- शिव पार्वती मन्दिर, कपिलेश्वर स्थान २. सूर्य मूर्ति डिलाही



१_ सूर्यमूर्ति, विष्णु बरुआर २. गंगा, आन्ध्रा ठाढ़ी



१_उच्चैठ भगवती, बेनीपट्टी २_महिषा सुरमर्दिनी, दुर्गा ३_ चामुण्डा मन्दिर, कटरा, मुजफ्फरपुर ४_ भगवती वानेश्वरी, भण्डारिसम



१. वराहमूर्ति, तिलकेश्वरस्थान, २. विष्णु, भवानीपुर



१. विष्णु, जयनगर २. विष्णु, भीठ भगवानपुर



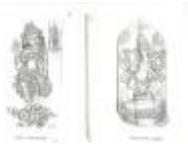
१_विष्णु, लदहो, २.सूर्य, देकुली



१_विष्णु_साहो परड़ी, स्थापित-हाभीडीह २.बुद्ध-विष्णु मूर्ति अभिलेख



१_विष्णु, सेहान, २_वराह ३_गणेश ४.शिव मन्दिर_रूपनगर



१_यमुना, आन्ध्रा ठाढ़ी, २.अष्टभुज गणेश, हाबीडीह



१_यमुना, भैरव बलिया, २_शेषसायी, सवास, मुजफ्फरपुर, ३_नटराज_तारालाही ४_ भगवती ५_ उमा माहेश्वरी



कथित, काली, उच्चैठ, बेनीपट्टी



मूर्ति (मिथिला क्षेत्र)



सम्भवतः सूर्य



वेणुगोपाल, मिथिला



विष्णु, जाले, दरभंगा



विष्णु



विष्णु, ओझौल, दरभंगा

मिथिलाक खोज

ई आलेख हमर दशकसँ ऊपरक मिथिलाक यात्राक उपरान्तक सूत्र-वृत्तान्त अछि आ ऐमे ऐ सभ स्थानक स्थानीय निवासी आ गाइड सभक अकथनीय योगदान छन्हि । कखनो कालतँ भाड़ाक गाड़ीक ड्राइवर लोकनि सेहो नीक गाइड सिद्ध भेला।-गजेन्द्र ठाकुर

"मिथिलायदयश्च मध्यंते रिपवो इति मिथिला नगरी" - मिथिला जतऽ शत्रुकेँ मथल जाइत अछि- पाणिनीक विवरण।

किला आ गढ़

बलिराजपुर किला- मधुबनी जिलाक बाबूबरही प्रखण्डसँ ५ किलोमीटर पूब बलिराजपुर गाम अछि। एकर दक्षिण दिशामे एकटा पुरान किलाक अवशेष अछि। किला चारि किलोमीटर नमगर आ एक किलोमीटर चाकर अछि। दस फीटक मोट देवालसँ ई घेरल अछि।

असुरगढ़ किला- मिथिलाक दोसर किला मधुबनी जिलाक पूब आ उत्तर सीमा पर तिलयुगा धारक कातमे महादेव मठ लग ५० एकड़मे पसरल अछि।

जयनगर किला- मिथिलाक तेसर किला अछि भारत नेपाल सीमा पर प्राचीन जयपुर आ वर्तमान जयनगर लग। दरभंगा लग पंचोभ गामसँ प्राप्त ताम्र अभिलेख पर जयपुर केर वर्णन अछि।

नन्दनगढ़- बेतियासँ १२ मील पश्चिम-उत्तरमे ई किला अछि। तीन पंक्तिमे १५ टा ऊँच डीह अछि।

लौरिया-नन्दनगढ़- नन्दनगढ़सँ उत्तर स्थित अछि, एतऽ अशोक स्तंभ आ बौद्ध स्तूप अछि।

देकुलीगढ़- शिवहर जिलासँ तीन किलोमीटर पूब हाइवे केर कातमे दू टा किलाक अवशेष अछि। चारू दिस खधाइ अछि।

कटरागढ़- मुजफ्फरपुरमे कटरा गाममे विशाल गढ़ अछि, देकुली गढ़ जकाँ चारू कात खधाइ खुनल अछि।

नौलागढ़-बेगूसरायसँ २५ किलोमीटर उत्तर ३५० एकड़मे पसरल ई गढ़ अछि।

जयमंगलगढ़- बेगूसरायमे बरियारपुर थानामे काबर झीलक मध्य एकटा ऊँच डीह अछि। एतऽ ई गढ़ अछि। नाओकोठी (मझौल) गाम लग ई गढ़ अछि।

मंगलगढ़- समस्तीपुर जिलामे हसनपुर ब्लॉकमे दुधपुरा बजार लग देओढ गाम लग। भगवान बुद्धक उपदेश एतऽ भेल, स्थानीय राजा मंगलदेवक आग्रहपर बुद्ध किछु दिन एतऽ निवास सेहो केलन्हि।

अलौलीगढ़- खगड़ियासँ १५ किलोमीटर उत्तर अलौली गाम लग १०० एकड़मे पसरल ई गढ़ अछि।

कीचकगढ़- पूर्णिया जिलामे डेंगरघाटसँ १० किलोमीटर उत्तर महानन्दा नदीक पूबमे ई गढ़ अछि।

बेनूगढ़- टेढ़गाछ थानामे कवल धारक कातमे ई गढ़ अछि।

वरिजनगढ़- बहादुरगंजसँ छह किलोमीटर दक्षिणमे लोनसवरी धारक कातमे ई गढ़ अछि।

नेऊरी- दरभंगाक बिरौल प्रखण्डसँ १३ किलोमीटर पश्चिममे एकटा गढ़ अछि जे लोरिकक मानल जाइत अछि।

बुद्ध

कुन्दग्राम- हाजीपुरसँ बत्तीस किलोमीटर उत्तर-पूर्वमे बसाढ़-वैशाली आ लगमे वासोकुण्ड लग गाम गढ़-टीलासँ २ कि.मी. उत्तर-पूर्व अछि कुन्दग्राम , जतऽ जैनक २४म तीर्थंकर महावीरक जन्म भेल छलन्हि। एतऽ बुद्धक छाउर, अभिषेक पुषकरणी (राजा अभिषेकसँ पूर्व एतऽ नहाइत रहथि), अशोक स्तम्भ आ संसद-भवन (राजा विशालक गढ़) अछि।

पजेबागढ़ वनही टोल- एतऽ एकटा बुद्ध मूर्ति भेटल छल, मुदा ओकर आब कोनो पता नै अछि। ई स्थल सेहो रखबारी गामक लगे अछि।

मंगलगढ़- समस्तीपुर जिलामे हसनपुर ब्लॉकमे दुधपुरा बजार लग देओढ गाम लग। भगवान बुद्धक उपदेश एतऽ भेल, स्थानीय राजा मंगलदेवक आग्रहपर बुद्ध किछु दिन एतऽ निवास सेहो केलन्हि।

मुसहरनियां डीह- अंधरा ठाढ़ीसँ ३ किलोमीटर पश्चिम पस्टन गाम लग एकटा ऊँच डीह अछि। बुद्धकालीन एकजनियाँ कोठली, बौद्धकालीन मूर्ति, पाइ, बर्तनक टुकड़ी आ पजेबाक अवशेष एतऽ अछि।

अकौर- मधुबनीसँ २० किलोमीटर पश्चिम आ उत्तरमे अकौर गाममे एकटा ऊँच डीह अछि, जतऽ बौद्धकालक मूर्ति अछि।

लौरिया-नन्दनगढ़- नन्दनगढ़सँ उत्तर स्थित अछि, एतऽ अशोक स्तंभ आ बौद्ध स्तूप अछि।

विक्रमशिला- भागलपुरमे स्थित प्राचीन विश्वविद्यालय। भागलपुर जिलाक अंतीचक गाममे राजा धर्मपालक बनाओल बुद्ध विश्वविद्यालय अछि। १०८ व्याख्याता लेल रहबाक स्थान आ बाहरसँ पढ़य बला लेल सेहो स्थान एतऽ निर्मित अछि।

चम्पानगर- भागलपुरक पश्चिममे, आब नगरसँ सटि गेल अछि। ई जैन लोकनिक एकटा पवित्रस्थल अछि, एतऽ महावीर तीनटा बस्सावास केने रहथि। दू टा जैन मन्दिर एतऽ अछि, जे जैनक बारहम तीर्थंकर वासुपूज्य नाथकेँ समर्पित अछि। महावीर विदेहमे छह टा बस्सावास बितेलन्हि। बर्खा ऋतुमे चारि मास एक ठाम निवासकेँ बस्सावास कहल जाइ छल। बुद्ध एकोटा बस्सावास विदेहमे नै बितेलन्हि, मुदा वैशाली नगरीमे आम्रपालीक उद्यानमे लिच्छवीगणकेँ सन्देश देने छला। आम्रपालीसँ भिक्षा ग्रहण कऽ बुद्ध गेला वेणुमती करय चारि मासक बस्सावास।

अभिलेख

गौरी-शंकर स्थान, मधुबनी जिलाक जमथरि गाम आ हैठी बाली गामक बीच ई स्थान गौरी आ शङ्करक सम्मिलित मूर्ति आ ऐपर मिथिलाक्षरमे लिखल पालवंशीय अभिलेख। बिदेश्वरस्थानसँ २-३ किलोमीटर उत्तर दिशामे ई स्थान अछि।

भीठ-भगवानपुर अभिलेख- राजा नान्यदेवक पुत्र मल्लदेवसँ संबंधित अभिलेख एतऽ अछि। मधुबनी जिलाक मधेपुर थानामे ई स्थल अछि।

भगीरथपुर- पण्डौल लग भगीरथपुर गाममे अभिलेख अछि जइसँ ओइनवार वंशक अंतिम दुनू शासक रामभद्रदेव आ लक्ष्मीनाथक प्रशासनक विषयमे सूचना भेटैत अछि।

मंदार पर्वत- बांका स्थित स्थलमे मिथिलाक्षरक गुप्तवंशीय ७म् शताब्दीक अभिलेख अछि। समुद्र मंथनक हेतु मंदारक प्रयोग भेल छल। निकटमे बौंसीमे जैनक बारहम तीर्थंकर वासुपूज्य नाथक दूटा मूर्ति अछि, पैघ मूर्ति लाल पाथरक अछि तँ दोसर काँसाक जकर सोझाँ दूटा पदचिन्ह अछि। जैनक बारहम तीर्थंकर वासुपूज्य नाथक जन्म चम्पानगरमे आ निर्वाण एतै भेल छलन्हि।

बिदेश्वर- मधुबनी जिलामे लोहनारोड स्टेशन लग स्थित शिवधामक स्थापना महाराज माधवसिंह केलन्हि। तइ युगक मिथिलाक्षरक अभिलेख सेहो एतऽ अछि।

बसैटी (बाइसी-बसैटी), अररिया अभिलेख - पूणियाँमे श्रीनगर लग मिथिलाक्षरक ई अभिलेख मिथिलाक पहिल महिला शासक रानी इद्रावतीक राज्यकालक वर्णन करैत अछि। रानी इन्द्रावती (१७८४-१८०२) जे अकालक समय फूड-फॉर-वर्क आ अन्य कल्याणकारी कार्यक प्रारम्भ केने रहथि।

जयनगर किला- मिथिलाक तेसर किला अछि भारत नेपाल सीमा पर प्राचीन जयपुर आ वर्तमान जयनगर लग। दरभंगा लग पंचोभ गामसँ प्राप्त ताम्र अभिलेख पर जयपुर केर वर्णन अछि।

विष्णु

हुलासपट्टी- मधुबनी जिलाक फुलपरास थानाक जागेश्वर स्थान लग हुलासपट्टी गाम अछि। कारी पाथरक विष्णु भगवानक मूर्ति एतऽ अछि।

पिपराही- लौकहा थानाक पिपराही गाममे विष्णुक मूर्तिक चारू हाथ भग्न भऽ गेल अछि।

मधुबन- पिपराहीसँ १० किलोमीटर उत्तर नेपालक मधुबन गाममे चतुर्भुज विष्णुक मूर्ति अछि।

कमलादित्य स्थान- अंधरा ठाढ़ी लगमे कमलादित्य स्थानक विष्णु मंदिर कर्णाट राजा नान्यदेवक मंत्री श्रीधर दास द्वारा स्थापित भेल।

झंझारपुर अनुमण्डलक रखबारी गाममे वृक्षक नीचाँ राखल विष्णु मूर्ति, गांधारशैली मे बनाओल गेल अछि।

मटिहानी- विष्णु मन्दिर

जनकपुर- बृहद् विष्णुपुराणमे मिथिलामाहात्म्यमे जनकपुर क्षेत्रक वर्णन अछि। सत्रहम शताब्दीमे संत सूर किशोरकेँ अयोध्यामे सरयू धारमे राम आ जानकीक दू टा भव्य मूर्ति भेटलन्हि, जकरा ओ जानकी मन्दिर, जनकपुरमे स्थापित कऽ देलन्हि। वर्तमान मन्दिरक स्थापना टीकमगढ़क महारानी द्वारा १९११ ई. मे भेल। नगरक चारूकात यमुनी, गेरुखा आ दुग्धवती धार अछि। राम नवमी (चैत्र शुक्ल नवमी), जानकी नवमी (वैशाख शुक्ल नवमी) आ विवाह पंचमी (अगहन शुक्ल पंचमी) पर एतऽ मेला लगैए।

अंधरा-ठाढ़ीक स्थानीय वाचस्पति संग्रहालय- गौड़ गामक यक्षिणीक भव्य मूर्ति एतऽ राखल अछि।

गौतम तीर्थ- कमतौल स्टेशनसँ ६ किलोमीटर पश्चिम ब्रह्मपुर गाम लग एकटा गौतम कुण्ड पुष्करणी अछि।

मुंगेरक पूब 'सीता-कुण्ड'गर्म कुण्ड अछि, सीता जी एतै पृथ्वीमे समाहित भेल छली। ठंढा जलक कुण्ड 'रामकुण्ड', लक्ष्मण कुण्ड, भरत कुण्ड, आ शत्रुघ्न कुण्ड सेहो अछि, भैयारीमे बड्ड मिलान। से मिलान बाबू गढ़ नारिकेलमे सेहो छै, बेसी पढ़ल लिखल गाममे से आब कहाँ?

हलावर्त- जनकपुरसँ ३५ किलोमीटर दक्षिण पश्चिममे सीतामढ़ी नगरमे हलवेश्वर शिव मन्दिर आ जानकी मन्दिर अछि। एतसँ डेढ़ किलोमीटर पर पुण्डरीक क्षेत्रमे सीताकुण्ड अछि। हलावर्तमे जनक द्वार हर चलेबा काल सीता भेटलि छली। राम नवमी (चैत्र शुक्ल नवमी) आ जानकी नवमी (वैशाख शुक्ल नवमी) पर एतऽ मेला लगैए।

फुलहर-मधुबनी जिलाक हरलाखी थानामे फुलहर गाममे जनकक पुष्पवाटिका छल जतऽ सीता फूल लोढ़ै छली।

धनुषा- जनकपुरसँ १५ किलोमीटर उत्तर धनुषा स्थानमे पीपरक गाछक नीचाँ एकटा धनुषाकार खण्ड पड़ल अछि। रामक तोड़ल ई धनुष अछि। ऐसँ पूब वाणगंगा धार बहैए जे लक्ष्मण द्वारा वाणसँ उद्धाटित भेल छल।

सुग्गा- जनकपुर लग जलेश्वर शिवधामक समीप सुग्गा ग्राममे शुकदेवजीक आश्रम अछि। शुकदेवजी जनकसँ शिक्षा लेबाक हेतु मिथिला ऐल छला- ऐ ठाम हुनका ठहरेबाक व्यवस्था भेल छल।

सिंहेश्वर- मधेपुरासँ ५ किलोमीटरपर गौरीपुर गाम लग सिंहेश्वर शिवधाम अछि।

कपिलेश्वर- कपिल मुनि द्वार स्थापित महादेव मधुबनीसँ ६ किलोमीटर पश्चिममे अछि।

कुशेश्वर- समस्तीपुरसँ उत्तर-पूब, लहेरियासरायसँ ६० किलोमीटर दक्षिण-पूब आ सहरसासँ २५ किलोमीटर पश्चिम ई एकटा प्रसिद्ध शिवस्थान अछि। एतऽ चिड़ै-

अभ्यारण्य सेहो अछि जतऽ उज्जर आ कारी गैबर, लालसर, दिघौछ, मैल, नकटा, गैरी, गगन, सिल्ली, अधानी, हरिअल, चाहा, करन, रतबा चिड़ै सभ नवम्बरसँ मार्च धरि देखबामे अबैए।

सिमरदह- थलवारा स्टेशन लग शिवसिंह द्वारा बसाओल शिवसिंहपुर गाम लग ई शिवमन्दिर अछि।

सोमनाथ- मधुबनी जिलाक सौराठ गाममे सभागाछी लग सोमदेव महादेव छथि।

मदनेश्वर- मधुबनी जिलाक अंधरा ठाढ़ीसँ ४ किलोमीटर पूब मदनेश्वर शिव स्थान अछि।

चण्डेश्वर- झंझारपुरमे हरड़ी गाम लग चण्डेश्वर ठाकुर द्वारा स्थापित चण्डेश्वर शिवस्थान अछि।

शिलानाथ- जयनगर लग कमला धारक कातमे शिलानाथ महादेव छथि।

उग्रनाथ- मधुबनीसँ दक्षिण पण्डौल स्टेशन लग भवानीपुर गाममे उगना महादेवक शिवलिंग अछि। विद्यापतिकेँ प्यास लगलन्हि तँ उगनारूपी महादेव जटासँ गंगाजल निकालि जल पियेलखिन्ह। विद्यापतिक हठ केलापर ऐ स्थान पर उगना हुनका अपन असल शिवरूपक दर्शन देलखिन्ह।

उच्चैठ छिन्नमस्तिका भगवती- कमतौल स्टेशनसँ १६ किलोमीटर पूर्वोत्तर उच्चैठमे कालिदास भगवतीक पूजा करैत छला। भगवतीक मौलिक मूर्ति मस्तक विहीन अछि।

उग्रतारा- मण्डन मिश्रक जन्मभूमि महिषीमे मण्डनक गोसाउनि उग्रतारा छथि।

भद्रकालिका- मधुबनी जिलाक कोइलख गाममे भद्रकालिका मंदिर अछि।

चामुण्डा- मुजफ्फरपुर जिलामे कटरागढ़ लग लक्ष्मणा वा लखनदेइ धार लग दुर्गा द्वारा चण्ड-मुण्डक वध कएल गेल। ओइ स्थानपर ई मन्दिर अछि।

परसा सूर्य मन्दिर- झंझारपुरमे सग्रामसँ पाँच किलोमीटर पूर्व परसा गाममे साढ़े चारि फीटक भव्य सूर्य मूर्ति भेटल अछि।

चैनपुर सहरसा- मिथिलाक एकमात्र नीलकंठ मन्दिर, संगमे आदिकालीन भव्य काली-मन्दिर सेहो ऐ गाममे अछि। महाशिवरात्रि आ कालीपूजा बड़ धूमधामसँ चैनपुरमे होइत अछि।

धरहरा, बनमनखी, पूर्णियाँमे नरसिंह अवतारक स्थान अछि, एकटा खोह जकाँ पैघ पाया अछि जइमे जे किछु फेकबै तँ बड़ी काल धरि गों-गों अबाज होइत रहत। ई स्थान आब नरसिंह भगवानक मूर्ति आ मन्दिरक कारणसँ बेस विकसित भऽ गेल अछि। एतै नरसिंह पाया फाड़ि अवतरित भेल छला।

बिसफी- मधुबनी जिलाक बेनीपट्टी थानामे कमतौल रेलवे स्टेशनसँ ६ किलोमीटर पूब आ कपिलेश्वर स्थानसँ ४ किलोमीटर पश्चिम बिसफी गाम अछि। ज्योतिरीश्वर पूर्व महाकवि विद्यापतिक जन्म-स्थान ई गाम अछि।

मिथिलाक बीस टा सिद्ध पीठ- १.गिरिजास्थान (फुलहर, मधुबनी), २.दुर्गास्थान (उचैठ, मधुबनी), ३.रहेश्वरी (दोखर, मधुबनी), ४.भुवनेश्वरीस्थान (भगवतीपुर, मधुबनी), ५. भद्रकालिका (कोइलख, मधुबनी), ६.चमुण्डा स्थान (पचाही, मधुबनी), ७.सोनामाइ (जनकपुर, नेपाल), ८.योगनिद्रा (जनकपुर, नेपाल), ९.कालिका स्थान (जनकपुर स्थान), १०.राजेश्वरी देवी (जनकपुर, नेपाल), ११.छिनमस्ता देवी (उजान, मधुबनी), १२.बनदुर्गा (खररख, मधुबनी), १३.सिधेश्वरी देवी (सरिसव, मधुबनी), १४.देवी-स्थान (अंधरा ठाढ़ी, मधुबनी), १५.कंकाली देवी (भारत नेपाल सीमा आ रामबाग प्लेस, दरभंगा), १६.उग्रतारा

(महिषी, सहरसा), १७.कात्यानी देवी (बदलाघाट, सहरसा), १८.पुरन देवी(पूर्णियाँ), १९.काली स्थान (दरभंगा), २०.जैमंगलास्थान(मुंगेर), ५२. जनकपुर परिक्रमाक १५ स्थल आ ओतुक्का मुख्य देवता १. हनुमाननगर- हनुमानजी, २.कल्याणेश्वर- शिवलिंग, ३.गिरिजा-स्थान- शक्ति, ४.मटिहानी- विष्णु मन्दिर, ५.जालेश्वर- शिवलिंग, ६.मनाई- माण्डव ऋषि, ७. श्रुव कुण्ड- ध्रुव मन्दिर, ८.कंचन वन- कोनो मन्दिर नै मात्र मनोरम दृश्य, ९.पर्वत- पाँच टा पर्वत, १०.धनुषा- शिव धनुषक टुकड़ी, ११.सतोखड़ी- सप्तर्षिक सात टा कुण्ड, १२.हरुषाहा- विमलागंगा, १३. करुणा- कोनो मन्दिर नै मात्र मनोरम दृश्य, १४. बिसौल- विश्वामित्र मन्दिर आ १५.जनकपुर।

दरभंगा कैथोलिक चर्च- १८९१मे स्थापित ई चर्च १८९७ केर भूकम्पमे क्षतिग्रस्त भऽ गेल। एकरा होली रोजेरी चर्च सेहो कहल जाइए। सेंट फांसिस ऑसिसी चर्च मुजफ्फरपुरमे अछि।

भिखा सलामी मजार- गंगासागर पोखरि दरभंगाक महारपर ई मजार अछि। मकदूम बाबाक मजार:ललित नारायण मिथिला विश्वविद्यालय आ कामेश्वर सिंह संस्कृत विश्वविद्यालय दरभंगाक बीच स्थित ई मजार हिन्दू आ मुस्लिम मतावलम्बीक एकटा पावन स्थान अछि। दरभंगा टावर मस्जिद इस्लाम मतावलम्बीक एकटा भव्य मस्जिद आ धार्मिक स्थल अछि।

९.विदेह मिथिला रत्न

विदेह मिथिला रत्न

वि दे ह विदेह Videha विदेश <http://www.vidaha.co.in> विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका Videha Ist Maithili Fortnightly ejournal विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका नव अंक देखबाक लेल पृष्ठ सभकेँ रिफ्रेश कए देखू। Always refresh the pages for viewing new issue of VIDEHA.

भारत आ नेपालक माटिमे पसरल मिथिलाक धरती प्राचीन कालेसँ महान पुरुष ओ महिला लोकनिक कर्मभूमि रहल अछि। प्रस्तुत अछि मिथिला रत्नक एकटा छोट संग्रह। ऐ संग्रहकेँ पूर्ण करबाक हेतु अपन बहुमूल्य संग्रहकेँ editorial.staff.vidaha@gmail.com केँ पठाउ। आकाङ्क्षक सर्वाधिकार रचनाकार, सम्बन्धित फोटोग्राफर आ संग्रहकर्ताक लगमे छन्हि। फोटो सभ पठेबा लेल धन्यवाद पाठकगण। साभार। पूर्णतः अव्यवसायिक उद्देश्य आ मात्र एकेडमिक प्रयोग लेल। विशेष विवरण देखबा लेल क्लिक करू [VIDEHA 346](#), [VIDEHA 347](#), [VIDEHA 366](#), [VIDEHA 374](#) आ [मिथिला रत्न](#) आ [मिथिलाक संगीत \(कथा\)](#) [मिथिलाक पाबनि तिहार](#) / [मिथिला चित्रकला](#) / ।



वैदिक जनक

'वैदेह राजा' ऋग्वेदिक कालक नमी सप्याक नामसँ छलाह, यज्ञ करेत सदेह स्वर्ग गेलाह, ऋग्वेदमे वर्णन अछि। ओ इन्द्रक संग देलन्हि असुर नमुचीक विरुद्ध आ ताहिमे इन्द्र हुनका बचओलन्हि। शतपथ ब्राह्मणक विदेघमाथव आ पुराणक निमि दुनू गोटेक पुरोहित गौतम छथि से दुनू एके छथि आ एतएसँ विदेह राज्यक प्रारम्भ। माथवक पुरहित गौतम मित्रविन्द यज्ञक/ बलिक प्रारम्भ कएलन्हि आ पुनः एकर पुनःस्थापना भेल महाजनक-२ क समयमे याज्ञवल्क्य द्वारा। निमि गौतमक आश्रमक लग जयन्त आ मिथि -जिनका मिथिला नामसँ सेहो सोर कएल जाइत छन्हि, [मिथिला](#) नगरक निर्माण



वाल्मीकि



सीतापति राम

कएलन्हि। निमीक जयन्तपुर वर्तमान जनकपुरमे छल, मिथीक मिथिलानगरीक स्थान एखन धरि निर्धारित नहि भए सकल अछि, अनुमानित अछि जनकपुरक लग । ❖सीरध्वज जनक❖ सीताक पिता छथि आ एतयसँ मिथिलाक राजाक सुदृढ़ परम्परा देखबामे अबैत अछि। ❖कृति जनक❖ सीरध्वजक बादक 18म पुस्तमे भेल छलाह। कृति हिरण्यनाभक पुत्र छलाह आ जनक बहुलाश्वक पुत्र छलाह। याज्ञवल्क्य हिरण्याभक शिष्य छलाह, हुनकासँ योगक शिक्षा लेने छलाह। कराल जनक द्वारा एकटा ब्राह्मण युवतीक शील-अपहरणक प्रयास भेल आ जनक राजवंश समाप्त भए गेल (संदर्भ अश्वघोष-बुद्धचरित आ कौटिल्य-अर्थशास्त्र)।



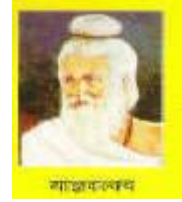
लव कुश



विदेघ माथव

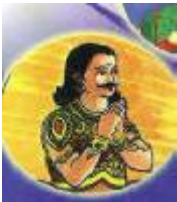
शतपथ ब्राह्मणक विदेघ माथवक विदेह आगमन, आगिक सदानीरासँ आगाँ नहि बढ़बाक चर्च।

शतपथ ब्राह्मणक विदेघमाथव आ पुराणक निमि दुनू गोटेक पुरोहित गौतम छथि से दुनू एके छथि आ एतएसँ विदेह राज्यक प्रारम्भ।



वाजसनेयी याज्ञवल्क्य

याज्ञवल्क्य मिथिलाक दार्शनिक राजा कृति जनकक दरबारमे छलाह। हुनकर माताक वा पिताक नाम सम्भवतः वाजसनी छलन्हि। ओना हुनकर पिता देवरातकेँ मानल जाइत छन्हि। याज्ञवल्क्य १. शुक्ल यजुरवेद, २. शतपथ ब्राह्मण, ३. बृहदारण्यक उपनिषद आ ४. याज्ञवल्क्य स्मृतिक दृष्टा/लेखक छथि।



अंगराज कर्ण



वैशेषिक दर्शन कणाद

वैशेषिक दर्शन कणाद



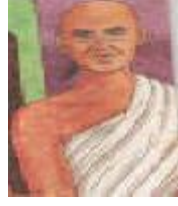
महावीर जैन 599-527

महावीर विदेहमे छह टा बस्सावास बितेलन्हि।



गौतम बुद्ध BC 563-483

ओना तँ महावीर विदेहमे छह टा बस्सावास बितेलन्हि मुदा बुद्ध एकोटा नै मुदा मिथिलामे बौद्ध धर्मक प्रभाव पछाति बढ़ल। बुद्ध वैशाली नगरीमे आप्रपालीक उद्यानमे लिच्छवीगणकें सन्देश देने छलाह।



चाणक्य BC 350-283

धर्म आ विधिक क्षेत्रमे कौटिल्यक अर्थशास्त्र आ याज्ञवल्क्य स्मृतिमे बड्ड समानता अछि जे चाणक्यक मिथिलावासी होयबाक प्रमाण अछि।

अर्थशास्त्रमे(१.६ विनयाधिकारिके प्रथमाधिकरणे षडोऽध्यायः इन्द्रियजये अरिषड्वर्गत्यागः) कराल जनकक पतनक सेहो चर्चा अछि।

तद्विरुद्धवृत्तिरवश्येन्द्रियश्चातुरन्तोऽपि राजा सद्यो विनश्यति- यथा दाण्डक्यो नाम भोजः कामाद् ब्राह्मण कन्यायमभिमन्यमानः सबन्धराष्ट्री विननाश करालश्च वैदेहः,....।



चन्द्रगुप्त मौर्य चाणक्यक शिष्य BC 340-293

चाणक्यक शिष्य



आर्यभट्ट वैज्ञानिक 476-550

पञ्जीमे आर्यभट्टक विवरण- (२७) (३४/०८) महिपतियः मंगरीनी माण्डेर से पीताम्ब र सुत दामू दौ माण्डर सै वीजी त्रिनयनभट्टः ए सुतो **आर्यभट्टः** ए सुतो उदयभट्टः ए सुतो विजयभट्ट ए सुतो सुलोचनभट्ट (सुनयनभट्ट) ए सुतो भट्ट ए सुतो धर्मजटीमिश्र ए सुतो धाराजटी मिश्र ए सुतोब्रह्मजरी मिश्र ए सुतो त्रिपुरजटी मिश्र ए सुत विद्युजटी मिश्र ए सुतो अजयसिंहः ए सुतो विजयसिंहः ए सुतो ए सुतो आदिवराहः ए सुतो महोवराहः ए सुतो



सिद्ध सरहपाद 700-780

सरहपाद-**सिद्धिरत्थु मइ पढमे पढ़िअउ ,मण्ड पिबन्तो विसरउ एमइउ**।मिथिलामे अक्षरारम्भ सिद्धिरस्तु जकर पूर्वमे सिद्धिरस्तु, गणेशजीक अंकुश आँजी, लिखल जाइत अछि। मिथिलामे ई धारणा जे माँड पिलार्थ स्मरण शक्ति क्षीण होइत अछि; ई सरहपादक मिथिलावासी होएबाक प्रमाण अछि।



आदि शंकराचार्य 788-820 मंडन मिश्रसँ शास्त्रार्थ

दुर्योधन सिंह: ए सुतो सोढर
जयसिंहकाचार्यास्त्रस महास्त्र विद्या
पारङ्गत महामहोपाध्याय य: नरसिंह:।।



म.म.गोनू झा 1050-
1150

करमहे सोनकरियाम गोनू झाक
वर्णन पञ्जीमे
अछि- महामहोपाध्याय धूर्तराज
गोनू। पञ्जीक अनुसार पीढ़ीक
गणना कएलासँ गोनूक
जन्म (गोनूक सोनकरियाम करमहे-
वत्समे २४म पीढ़ी चलि रहल
अछि) आर्यभट्टक बाद (आर्यभट्टक
माण्डर-काश्यपमे ३९ म पीढ़ी चलि
रहल अछि) आ विद्यापतिक
पहिने (विद्यापतिक विषएवार
बिस्फी-काश्यपमे १४म पीढ़ी चलि
रहल अछि) लगभग १०५० ई.मे
सिद्ध होइत अछि। कारण एहि तरहेँ
एक पीढ़ीकेँ ४० सँ गुणा केला सँ
आर्यभट्टक जन्म लगभग ४७६ ई.
आ विद्यापतिक जन्म लगभग १३५०
ई. अबैत अछि जे इतिहाससम्मत
अछि।



छेछन महराज

मिथिलाक डोम जातिक लोकदेवता



कृष्णाराम आ हाथी सुबरन

मिथिलाक यादव (गुआर) जातिक
लोकदेवता कृष्णाराम अपन हाथी
सुबरनपर सवार।



दीना- भदरी

मिथिलाक मुसहर जातिक
लोकदेवता



वंशीधर ब्राह्मण



ज्योति पँजियार



राजा सलहेस

मिथिलाक दूधवंशी (दुसाध) जातिक लोकदेवता



दुलरा दयाल

गोनू झाक गाम भरौड़ाक राजकुमार,
"बहुरा गोढिन नदुआ दयाल"
लोककथाक मलाह कथानायक।
भरौड़ामे एखनो हिनकर गहबर छन्हि।



कालिदास



बोधि कायस्थ

विद्यापतिक पुरुष-परीक्षामे
मृत्युकालमे गंगा नदीक आयब आ
बोधि-कायस्थके अपनामे समेबाक
खिसा वर्णित अछि जे बादमे
विद्यापतिके लऽ कऽ सेहो प्रचलित
भेल।



राधाकृष्ण आ करताराम मल्लिक

मिथिलाक अमता घरेनक प्रारम्भिक गबैय्या



महाराज नान्यदेव

मिथिलाक कर्णाट
वंशक 1097 ई. मे
स्थापना। 1147 ई. मे मृत्यु।



मल्लदेव

मिथिलाक कर्णाट वंशक संस्थापक
नान्यदेवक पुत्र। मिथिलाक
गंधवरिया राजपूत मल्लदेवके अपन
बीजीपुरुष मानैत छथि।



महाराज हरसिंहदेव

मिथिलाक कर्णाट वंशक।
ज्योतिरीश्वर ठाकुरक वर्ण-रत्नाकरमे
हरसिंहदेव नायक आकि राजा
छलाह। 1294 ई. मे जन्म
आ 1307 ई. मे राजसिंहासन।
धियासुद्धीन तुगलकसे 1324-
25 ई. मे हारिक बाद नेपाल
पलायन। मिथिलाक पञ्जी-प्रबन्धक
ब्राह्मण, कायस्थ आ क्षत्रिय मध्य
आधिकारिक स्थापक, मैथिल
ब्राह्मणक हेतु गुणाकर झा, कर्ण
कायस्थक लेल शंकरदत्त, आ
क्षत्रियक हेतु विजयदत्त एहि हेतु



मंत्री गणेश्वर

मिथिलाक कर्णाट वंशक नरेश
हरसिंहदेवक मंत्री। *सुगतिसोयान्मे*
मिथिलाक सांवेधानिक इतिहासक
वर्णन।

प्रथमतया नियुक्त भेलाह।
हरसिंहदेवक प्रेरणासँ- आ ई
हरसिंहदेव नान्यदेवक वंशज
छलाह, जे नान्यदेव कार्णाट वंशक
१००९ शाकेमे स्थापना केने रहथि-
नन्दैद शुन्यं शशि शाक वर्षे (१०१९
शाके)... मिथिलाक पण्डित लोकनि
शाके १२४८ तदनुसार १३२६ ई. मे
पञ्जी-प्रबन्धक वर्तमान स्वरूपक
प्रारम्भक निर्णय कएलन्हि। पुनः
वर्तमान स्वरूपमे थोडे बुद्धि विलासी
लोकनि मिथिलेश महाराज माधव
सिंहसँ १७६० ई. मे आदेश करबाए
पञ्जीकारसँ शाखा पुस्तकक
प्रणयन करबओलन्हि। ओकर बाद
पौंजिमे (कखनो काल वर्णित १६००
शाके माने १६७८ ई. वास्तवमे माधव
सिंहक बादमे १८०० ई.क
आसपास) श्रोत्रिय नामक एकटा
नव ब्राह्मण उपजातिक मिथिलामे
उत्पत्ति भेल।



मीरां साहेब

मिथिलाक मुस्लिम लोकनिक बीच
प्रसिद्ध लोकगाथाक नायक।



अमर बाबा

मिथिलाक मलाह जातिक
लोकदेवता।



गरीबन बाबा

मिथिलाक धोबि जातिक
लोकदेवता।



लालबन बाबा

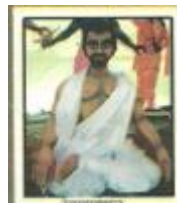
मिथिलाक चर्मकार जातिक
लोकदेवता।



बंठा चमार



कारिख पजियार



लोरिक



शंकर मिश्र

"बालोऽहं जगदानन्द न मे बाला सरस्वती। अपूर्णे पंचमे वर्षे वर्णयामि जगत्त्रयम् ॥" क वक्ता। पन्द्रहम शताब्दीमे भवनाथ मिश्रक घरमे मधुबनी जिलाक सरिसव ग्राममे शंकर मिश्रक जन्म भेल। शंकर मिश्र महाराज भैरव सिंहक कनिष्ठ पुत्र राजा पुरुषोत्तमदेवक आश्रित छलाह। एकर वर्णन रसार्णव ग्रंथमे भेटैत अछि। शंकर मिश्र कवि, नाटककार, धर्मशास्त्री आ न्याय-वैशेषिकक व्याख्याकार रहथि। शंकर मिश्र ग्रंथावली- १. गौरी दिगम्बर प्रहसन २. कृष्ण विनोद नाटक ३. मनोभवपराभव नाटक ४. रसार्णव ५. दुर्गा-टीका ६. वादिविनोद ७. वैशेषिक सूत्र पर उपस्कार ८. कुसुमांजलि पर आमोद ९. खण्डनखण्ड-खाद्य टीका १०. छन्दोगाहिकोद्धार ११. श्राद्ध प्रदीप १२. प्रायश्चित प्रदीप।



महाराज शिव सिंह

राय रणपाल



पक्षधर मिश्र

विद्यापतिक समकालीन जयदेव मिश्र, जे अपन अकाट्य तर्कक कारण पक्षधर मिश्रक नामसँ जानल गेलाह।



उगना महादेव

अयाची मिश्र

पन्द्रहम शताब्दीक भवनाथ मिश्र बड पैघ नेय्यायिक छलाह आ कहियो ककरोसँ कोनो वस्तुक याचना नहि कएलन्हि, ताहि लेल सभ हुनका अयाची मिश्र कहए लगलन्हि।



मैथिलीक आदिकवि विद्यापति (ज्योतिरीश्वर पूर्व)

मैथिलीक आदिकवि विद्यापति (विद्यापतिक चित्र: विदेह चित्रकला सम्मानसँ पुरस्कृत पनकलाल मण्डल द्वारा)

कवीश्वर ज्योतिरीश्वर (लगभग १२७५-१३५०)सँ पूर्व (कारण ज्योतिरीश्वरक ग्रन्थमे हिनक चर्च अछि), मैथिलीक आदि कवि। संस्कृत आ अवहट्टक विद्यापति ठाकुरसँ भिन्ना। सम्भवतः बिस्फी गामक बाबूर कास्टक श्री महेश ठाकुरक पुत्र। समानान्तर परम्पराक बिदापत नाचमे विद्यापति पदावलीक (ज्योतिरीश्वरसँ पूर्वसँ) नृत्य-अभिनय होइत अछि। ज्योतिरीश्वर पूर्व विद्यापति:- कश्मीरक अभिनव गुप्त (दशम शताब्दीक अन्त आ एगारहम शताब्दीक प्रारम्भ)- ग्रन्थ ❖ ईश्वर प्रत्याभिज्ञा- विभर्षिणी ❖ मे विद्यापतिक उल्लेख करै छथि। श्रीधर दासक सदुक्तिकर्णामृत, (रचना ११ फरबरी १२०६, मध्यकालीन मिथिला, वि.कु. ठाकुर)- श्रीधर दास विद्यापतिक पाँच टा पद उद्धृत केने छथि जे विद्यापतिक पदावलीक भाषा छी।

❖ जाव न मालतो कर परगास

तावे न ताहि मधुकर विलास। ❖ आ

❖ मुन्दला मुकुल कतय मकरन्द ❖

ज्योतिरीश्वर (१२७५-१३५०) षष्ठः कल्लोल- ॥अथ विद्यावन्त वर्णना॥ अष्टमः कल्लोलः- ॥अथ राज्य वर्णना॥ मे उल्लेख।



महाकवि विद्यापति ठाकुर 1350-1435

मिथिला नरेश विद्यापतिक
आश्रयदाता ओइनवार वंशक
महाराज शिव सिंह।

महादेव विद्यापतिक अहिठाम गीत
सुनबा लेल उगना नोकर बनि रहैत
छलाह।

(मैथिलीक आदि कवि ज्योतिरीश्वर-
पूर्व विद्यापतिसँ भिन्न, संस्कृत आ अव
हट्टमे लेखन)

महाकवि विद्यापति ठाकुर 1350-1435

विद्यापति ठाकुर: 1350-1435 विषएवार बिस्फी-काश्यप
(राजा शिवसिंहक दरबारी) आ संस्कृत आ अवहट्ट लेखक।
कीर्तिलता, कीर्तिपताका, पुरुष परीक्षा, गोरक्षविजय,
लिखनावली आदि ग्रंथ समेत विपुल संख्यामे कालजयी रचना।
ई मैथिलीक आदिकवि विद्यापति (ज्योतिरीश्वर पूर्व)सँ भिन्न
छथि।

(चित्रक आधार मिथिला सांस्कृतिक परिषद, कोलकाता द्वारा
कोनो कलाकारसँ बनबाओल, कलाकारक नाम ६०-७०
सालसँ अज्ञात कारणसँ गुप्त राखल गेल अछि।)



शंकरदेव 1449-
1569

पारिजातहरण।



जगज्ज्योतिर्मल्ल १६१३-
३७

हरगौरौ विवाह नाटक, कुञ्ज विहार
नाटक।



डॉ. सर आशुतोष मुखर्जी १८६४
-१९२४

मैथिली प्रेमी। कलकत्ता विश्वविद्यालयमे
अपन कुलपतित्वमे मैथिली अध्यापन
शुरूसँ स्नातकोत्तर धरि, प्रिन्सिपल आ
सबसिडियरी दुनू विषयक रूपमे, सत्र-
१९१७-१८ सँ प्रारम्भ केलन्हि।
मैथिलीक पहिल बेर विश्वविद्यालयमे
अध्यापन शुरू भेल।



मदन मोहन मालवीय
१८६१-१९४६

मैथिली प्रेमी। काशी हिन्दू
विश्वविद्यालयमे अपन
कुलपतित्वमे मैथिली



खुद्दी झा १८६७-१९२७

गाम कोइलख। कलकत्ता
विश्वविद्यालयमे मैथिलीक
अध्यापनक १९१७-१८ सत्रमे प्रारम्भ
भेलापर गङ्गापति सिंह पहिल
अंग्रेजी निष्ठ मैथिली प्राध्यापक आ



बबुआ मिश्र १८८१-१९५९

गाम कोइलख। बबुआजी मिश्र (श्रीकृष्ण
मिश्र), ज्योतिष
तीर्थ (कलकत्ता), ज्योतिषाचार्य (बनारस)।
कलकत्ता वि.वि. मे प्राचीन भारतीय
इतिहास आ संस्कृति विभागमे हिन्दू गणित
आ ज्योतिषक प्राध्यापक, संगे कलकत्ता

अध्यापनक प्रारम्भ
केलन्हि। कलकत्ता
विश्वविद्यालयक बाद ई
दोसर विश्वविद्यालय भेल
जतऽ मैथिलीक
अध्यापनक प्रारम्भ भेल।



सुनीति कुमार चटर्जी १८९
०-१९७७

मैथिली प्रेमी। बबुआ
मिश्र (बबुआजी मिश्र) सङे
ज्योतिरीश्व
कविशेखराचार्यक 'वर्ण
रत्नाकर' क
सम्पादन (१९४०)।

खुदी झा पहिल संस्कृत निष्ठ मैथिली
प्राध्यापक नियुक्त भेला।



अरविन्द घोष १८७२-
१९५०

मैथिली प्रेमी। विद्यापति
गीतक अंग्रेजीमे अनुवाद।

विश्वविद्यालयमे सत्र १९१७-१८ सँ मैथिलीक
अध्यापनक प्रारम्भक पछाति मैथिली
विभागमे सेहो १९४६ धरि अध्यापन।
सुनीति कुमार चटर्जी सङे ज्योतिरीश्व
कविशेखराचार्यक 'वर्ण रत्नाकर' क
सम्पादन (१९४०)।



सर जी. ए. ग्रियर्सन
१८५१-१९४१

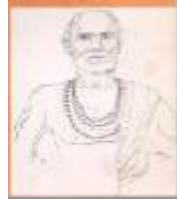
मैथिली प्रेमी। 'मैथिली
ग्रामर' आ 'मैथिली
क्रेस्टोमेथी एण्ड
वोकाबुलेरी'।



कवि चन्दा झा 1831-
1907

मूलनाम चन्द्रनाथ
झा, ग्राम- पिण्डारुछ, दरभंगा।
कवीश्वर, कविचन्द्र नामसँ विभूषित।
ग्रिएर्सनकेँ मैथिलीक प्रसंगमे मुख्य
सहायता केनिहार।

कृति- मिथिला भाषा
रामायण, गीति-सुधा, महेशवाणी
संग्रह, चन्द्र पदावली, लक्ष्मीश्वर
विलास, अहिल्याचरित आऽ
विद्यापति रचित संस्कृत पुरुष-
परीक्षाक गद्य-पद्यमय अनुवाद।



महाकवि लालदास 1856-
1921

हिनक जन्म खड़ौआ ग्राममे १८५६ ई. मे
तथा मृत्यु १९२१ ई. मे भेलन्हि । हिनक
अनेक रचना उपलब्ध होइत
अछि, यथा रमेश्वर चरित
रामायण, स्त्री शिक्षा, सावित्री-
सत्यवान, चण्डी चरित,
विरुदावली, दुर्गा
सप्तशती, तन्त्रोक्त मिथिला
माहात्म्य आदि । मैथिलीक अतिरिक्त ई
संस्कृत, हिन्दी तथा फारसीक ज्ञाता छलाह
। कविताक अतिरिक्त गद्यमे सेहो ई रचना
कएल । रमेश्वर चरित रामायण हिनक
सभसँ विशिष्ट ग्रन्थ अछि । राम-कथाक
उल्लेखमे सीताक महिमाक महत्त्व दए



म.म. हरप्रसाद
शास्त्री (१८५३-१९३१)

२३ कवि ५० टा बौद्ध चर्यापद
संख्याक नेपाल सँ १९०७ मे
विश्लेषण। [लुङ्पाद १, २९;
कुक्कुरीपाद २, २०, ४८; विरुबपाद
३; गुण्डारीपाद ४; चत्तिलपाद ५;
भुसुकुपाद ६, २१, २३, २७, ३०,
४१, ४३, ४९; कान्हापाद ७, ९, १०,
११, १२, १३, १८, १९, २४, ३६, ४०,
४२, ४५; कम्बलाम्बरपाद ८;
डोम्बीपाद १४; शान्तिपाद १५, २६;
महिधरपाद १६; वीणापाद १७;
सरहपाद २२, ३२, ३८, ३९; शबरपाद
२८, ५०; आर्यदेवपाद ३१; ढैनढनपाद
३३; दारिकापाद ३४; भादेपाद ३५;
ताडकापाद ३७; कनकनापाद ४४;

मिथिला तथा मैथिलीक प्रति ई अपन श्रद्धा तथा भक्तिकेँ व्यक्त कएल अछि ।



नगेन्द्रनाथ
गुप्त (१८६१-१९४०)

विद्यापति पद्यावलीक
संकलन आ
सम्पादन (१९९०)



म. म. परमेश्वर झा 1856-
1924

जन्म 1856 ई. मे तरौनी ग्राम (दरभंगा)
जिलामे भेल छलन्हि तथा निधन 1924 ई.
मे । संस्कृत व्याकरणक ई दिग्गज विद्वान्
छलाह तथा वैयाकरण केशरी क
उपाधिसँ विभूषित छलाह । मैथिली
साहित्यमे अपन कृति मिथिलातत्त्व
विमर्श तथा सीमंतिनी
आख्यायिकाक कारणे महत्त्वपूर्ण स्थान
रखैत छथि । ई महाराज रमेश्वर सिंहक
दरवारमे राज-पंडितक पदपर अनेको वर्ष
धरि सुप्रतिष्ठित छलाह ।

जयनन्दीपाद ४६; धमपाद ४७;
तंत्रीपाद २५]



अवध बिहारी प्रसाद शाही 1859-
1929



सर्वतंत्र स्वतंत्र बच्चा झा
1860-1921

मधुबनी जिलांतर्गत
लवाणी(नवानी) गाममे हिनकर जन्म
भेलन्हि।हिनक कृति सभ
अछि। 1. सुलोचन-माधव चम्पू काव्य,
2.न्यायवातिक तात्पर्य व्याख्यान,
3.गूढार्थ तत्त्वलोक(श्री मदभागवतगीता
व्याख्याभूत मधुसूदनी टीका पर)
4.व्याप्तपंचक टीका 5.अवच्छदकत्व
निरुक्ति विवेचन 6.सव्यभिचार
टिप्पण 7.सतप्रतिपक्ष
टिप्पण 8.व्याप्तनुगन विवेचन 9.सिद्धांत
लक्षण विवेक 10.व्युत्पत्तिवाद गूढार्थ
तत्त्वलोक 11.शक्तिवाद
टिप्पण 12.खण्डन-खण्ड खाद्य
टिप्पण 13. अद्वैत सिद्धि चन्द्रिका
टिप्पण 14.कुकुकाञ्जलि प्रकाश
टिप्पण।



म. म. शशिनाथ झा 1860-
1930



मुंशी रघुनन्दन दास 1860-
1945

गाम-सखबार, जिला-मधुबनी। "मिथिला
नाटक" आ "दूतांगद व्यायोग"क लेखक।



मधुसूदन ओझा 1866-1939



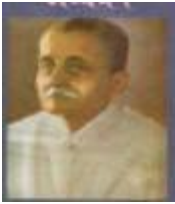
म.म. मुरलीधर झा १८६८-१९२९

जन्म- गाम- भराम (जिला मधुबनी), अपन मातृक श्यामसीधपमे बसि गेलाह। काशीसँ १९०६ ई. मे ई "मिथिलामोद" नामक मासिक मैथिली पत्रिकाक प्रकाशन शुरु केलन्हि। हितोपदेश (अनुवाद), मैथिली व्याकरण, "अर्जुन तपस्या" (उपन्यास) प्रकाशित।



मुकुन्द झा "बख्शी" 1869-1936

जन्म हरिपुर बख्शी टोल ग्राम (मधुबनी जिला) मे 1869 ई. मे भेल तथा हिनक निधन काशीमे 1937 ई. मे भेलन्हि। हिनक लिखल संस्कृत मे अनेक ग्रंथ अछि। मैथिलीमे हिनक महत्त्वपूर्ण कृति अछि। मिथिला भाषामय इतिहास। एकर अतिरिक्त मैथिलीमे हिनक स्फुट निबन्ध सभ सेहो प्रकाशित भेल। मिथिलाक ऐतिहासिक वर्णन सभसँ पहिने हिनके प्रकाशित भेल। एहि इतिहासमे मिथिलाक सर्वतोमुखी परिचय प्रस्तुत कएल गेल अछि।



डॉ. सर गंगानाथ झा 1871-1941

जन्म मधुबनी जिलाक सरिसब-पाही ग्राममे 1871 ई. मे भेल तथा निधन प्रयागमे 1941 ई. मे। ई अपना समयक संस्कृतक प्रकाण्ड विद्वान म. म. चित्रधर मिश्र, म. म. जयदेव मिश्र तथा म. म. शिवकुमार शास्त्रीसँ मीमांसा एवं दर्शनक अध्ययन कएलन्हि तथा दर्शनक विभिन्न दुरूह ग्रंथक अङ्ग्रेजीमे अनुवाद कए पाश्चात्य संसारक ध्यान आकृष्ट कएलन्हि। ई गवर्नमेन्ट संस्कृत कॉलेज बनारसमे 1917 सँ 1923 धरि प्रिंसिपल छलाह तथा एलाहाबाद विश्वविद्यालयक 1923 सँ 1932 पर्यन्त कुलपति रहलाह। मैथिलीमे हिनक सम्पादित चन्दा झाक महेशवाणी संग्रह तथा गणनाथ-विन्ध्यनाथ पदावली प्रकाशित अछि। मैथिली साहित्य परिषद् द्वारा प्रकाशित



जनार्दन झा जनसीदन 1872-1951



रासबिहारी लालदास 1872-1940

"मिथिला दर्पण" क लेखक।

हिनक ◆वेदान्त दीपक◆ (दर्शन)
विषयक अपूर्व ग्रंथ अछि । एहिसें भिन्न
हिनक निबंध सभ सामयिक मैथिली
पत्र-पत्रिकामे प्रकाशित अछि ।



रामचन्द्र मिश्र "चन्द्र"
1873-
1937 मैथिल प्रभा



महावैयाकरणाचार्य पं दीनबन्धु झा 1878-
1955



भवनाथ मिश्र 1879-
1933

मैथिली शब्दकोष "मिथिला शब्द
प्रकाश"क लेखक।



कीर्त्यानन्द सिंह



टंकनाथ चौधरी 1884-
1928

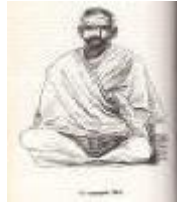


भवप्रीतानन्द ओझा 1886-
1970



कपिलेश्वर मिश्र 1887-
1987

गाम सलेमपुर, थाना-
उजियारपुर, जिला
समस्तीपुर। ◆सीतादाइ◆ पुस्तक
भंडारसँ प्रकाशित।



बालकृष्ण मिश्र 1888-
1948



बलदेव मिश्र 1890-
1975

हिनक जन्म सहरसा जिलाक
वनगाँव ग्राममे 1890 ई. मे एवं
निधन फरवरी, 1975मे भेलन्हि ।
प्रारम्भमे पं. गेनालाल चौधरीसँ
ज्यौतिष पढ़ि ई काशीमे पं. सुधाकर
द्विवेदीजीक शिष्य भेलाह । बहुत वर्ष
धरि सरस्वती भवन (वाराणसी) मे
हस्तलिखित विभागमे कार्य कएल ।
पश्चात् पटनाक काशीप्रसाद
जयसवाल रिसर्च संस्थानमे अनेक
प्राचीन तिब्बती हस्तलिपिकें
देवनारीमे लिप्यन्तरित



आचार्य रामलोचन शरण 1889-1971

सीतामढ़ीमे जन्म आ दरभंगामे मृत्यु। "मैथिली रामचरित मानस" सहित तुलसीदासक समस्त रचनाक मैथिलीमे लेखन। मिथिलाक्षरमे मैथिलीक प्रकाशनक प्रारम्भ केनिहार। प्रकाशन संस्था "पुस्तक भण्डार", लहेरियासराय, पटनाक संस्थापक।



बद्रीनाथ झा 1893- 1973

जन्म मधुबनी जिलाक सरिसव ग्राममे १८९३ ई. मे भेलन्हि तथा



सीताराम झा 1891- 1975

जन्म चौगामा ग्राममे १८९१ ई.मे तथा निधन १९७५ ई. मे भेलन्हि। संस्कृतमे ज्योतिष शास्त्रक अनेक रचनाक .अतिरिक्त मैथिलीमे हिनक **अम्ब चरित** (महाकाव्य), **सूक्ति सुधा**, **लोक लक्षण**, **पहुआचरित**, **पूर्वापर व्यवहार**, **उनटा बसात**, **अलंकार दर्पण**, **भूकम्प वर्णन**, **काव्य षट-रस**, **मैथिली काव्योपवन**, आदि ग्रन्थ उपलब्ध अछि। हिनक गीताक मैथिली अनुवाद सेहो उपलब्ध अछि। मिथिला मोदक सम्पादन १९२० ई.सँ १९२७ ई. धरि ई कएल।



जीवनाथ राय 1893- 1964

कएल। **मिथिलामोद** प्रकाशन एवं म.म. मुरलीधर झाक प्रोत्साहनसँ ज्योतिषीजी १९१० ई.सँ **मोद**मे लिखए लगलाह। हिनक प्रकाशित रचना अछि **रामायण शिक्षा**, **चन्दा झा**, **संस्कृति**, **भारत शिक्षा**, **गण-सण्य विवेक**, **समाज** आदि। पण्डितजी यावत् धरि पटना रहलाह बराबर **मिहिर**मे लिखैत रहलाह।



ताराचरण झा 1892- 1928

जन्म मधुबनी जिलाक गजहरा ग्राममे 1895 ई. मे भेल छलन्हि। ई



उमेश मिश्र 1895- 1967

१९१४ ई. मे ई काशी लाभ कएलन्हि । बहुत दिन धरि ई मुजफ्फरपुरक धर्म समाज संस्कृत कॉलेजमे साहित्यक अध्यापक छलाह । मैथिलीक विख्यात कवि लोकनि यथा सुमनजी, मधुपजी, मोहनजी आदि हिनक शिष्य छथिन्ह । संस्कृत साहित्यमे हिनक अनेक रचना अछि । जाहिमे राधा परिणय (महाकाव्य) क स्थान विशिष्ट अछि । मैथिलीमे हिनक एकावली परिणय (महाकाव्य) एक नवीन कीर्तिमान स्थापित कएलक। कोनो अलंकारक दृष्टान्त तकबाक हेतु एकावली परिणय पर्याप्त अछि ।



बाबू धनुषधारी दास 1895-1965

मैथिलीमे बिहारी कविक अनुवाद प्रकाशित।



अमरनाथ झा 1897-1955

सरिसब पाहीटोल ग्राममे १८९७ ई. मे भेल । हिनक निधन पटनामे जखन ई बिहार लोक सेवा आयोगक अध्यक्ष छलाह, १९५५ मे भेलन्हि । ई एलाहाबाद विश्वविद्यालयक नओ वर्ष धरि कुलपति रहि पश्चात् हिन्दू विश्वविद्यालयक सेहो कुलपतिक पदकेँ सुशोभित कएलन्हि । ई अंगरेजीक प्रकाण्ड विद्वान् छलाह, ताहि संग हिन्दी, उर्दू, फारसी, संस्कृत, बङला एवं मैथिलीक सेहो अद्भुत विद्वान् छलाह । मैथिलीमे हिनका द्वारा सम्पादित हर्षनाथ काव्य ग्रन्थावली तथा गोविन्ददासक श्रृङ्गारभजन महत्त्वपूर्ण अछि । एहिसँ भिन्न हिनक मैथिली साहित्य

एकहतरि वर्षक आयुमे १९६७ ई. मे प्रयागमे स्वर्गवासी भेलाह । ई अपन स्वनाम-धन्य पिता म. म. जयदेव मिश्र तथा म. म. डा. गंगानाथ झाक सान्निध्यमे विद्यार्जन कएल। १९२३ सँ १९५९ धरि मिश्रजी एलाहाबाद विश्वविद्यालयमे संस्कृतक प्राध्यापक छलाह । दरभंगा मिथिला शोध संस्थानक निदेशक पदपर किछु समय कार्य कए १९६२ सँ ६५ धरि कामेश्वर सिंह संस्कृत विश्वविद्यालयक कुलपति रहलाह । म. म. मुरलीधर झासँ प्रभावित भए मिथिलामोदमे ई लिखब प्रारम्भ कएलन्हि तथा अपन विविध प्रकारक रचनासँ मैथिलीक गद्यकेँ समृद्ध कएलन्हि । मैथिलीमे हिनक प्रसिद्ध ग्रन्थ अछि कमला (शेक्सपीयरक टेम्पेस्टक भावानुवाद), नलोपाख्यान, मैथिली-संस्कृति तथा अनेक वर्णनात्मक एवं आलोचनात्मक निबन्ध; मनबोधक कृष्णजन्मक सम्पादन, विद्यापतिक कीर्तिलता, कीर्तिपताका, गोरक्ष विजय आदिक अनुवाद-सम्पादन सेहो कएल।



भोलालाल दास 1897-1977

हिनक जन्म दरभंगा जिलाक कसरौर मे भेलन्हि । साहित्य सर्जनाक अतिरिक्त अपन संगठन क्षमता तथा मैथिली साहित्यक सर्वतोमुखी विकासक हेतु सतत तत्पर रहबाक कारणेँ भोला बाबू मैथिली संसारक एक स्तम्भक रूपमे रहलाह । हिनक निधन 1977 ई. मे भेल । मैथिलीक प्रचार-प्रसारमे ई अपन जीवन समर्पित कएने छलाह । पाठ्यक्रममे मैथिलीकेँ स्थान हो ताहि हेतु ई बीड़ा उठओलन्हि । विद्यालय स्तरक अनेक पोथीक निर्माण कएल । मैथिली साहित्य परिषदक ई संस्थापक मण्डलक सदस्य छलाह । 1931 सँ 1940 ई. पर्यन्त ओकर प्रधान मन्त्री रहलाह । हिनक मन्त्रित्वकालमे भारती नामक मासिक पत्रक प्रकाशन भेल । एहिसँ

परिषदक अध्यक्षीय भाषण तथा
अन्य लेख प्रकाशित अछि ।

पूर्व (१९२९-३१) कुशेश्वर कुमारजीक
संग संयुक्त
सम्पादनमे **मिथिला** नामक पत्र
चलाओल । ई नवीन एवं प्रगतिशील
विचारक लोक छलाह । ननव लेखककेँ
प्रोत्साहित करब, शैलीमे एकरूपता
आनब, नव प्रकाशनसेँ मैथिलीक
साहित्य भंडारक पूर्ति करब हिनक
कर्तव्य बनि गेल छल । हिनक
लिखल **मैथिली व्याकरण** तथा
हिनकहि द्वारा
सम्पादित **गद्यकुसुमांजलि** बहुत दिन
धरि विद्यालयमे पढ़ाओल जाइत रहल ।
हिनक लिखल अनेक निबन्ध
समालोचना, कविता, संस्मरण, जीवनी-
साहित्य मैथिलीक पत्र-पत्रिकामे
छिड़िआएल अछि ।



**कुमार गंगानन्द सिंह 189-
8-1971**

जन्म **बनैली** राजपरिवारमे 24-9-
1898, मृत्यु:-श्रीनगर पूर्णिजा 17-1-
1970 । भूतपूर्व शिक्षामंत्री, बिहार एवं
कुलपति, कामेश्वर सिंह दरभंगा संस्कृत
विश्वविद्यालय । रचना **अगिलही** (अपूर्ण
उपन्यास) तथा अनेक कथा एवं एकांकी
। युगक अनुरूप सामाजिक कुरीति
आदिकेँ आधार बनाए सुधारवादी दृष्टि
कथा सभहिक रचना ।



**ब्रजमोहन ठाकुर 1899-
1977**



भुवनेश्वर प्रसाद 1902-

दरभंगा जिलाक बनौली गाम, निवास
रायसाहेब पोखरि लहेरियासराय ।
सरस्वती स्कूल लहेरियासरायमे
१९३०-१९६४ ई. धरि अध्यापन ।
मैथिलीमे "बाल
रामायण" प्रकाशित ।



**जयनारायण झा 'विनीत'
1902-1991**



**नरेन्द्र नाथ दास विद्यालंकार १९०४-
१९९३**



**सुधाकर झा "शास्त्री"
1904-1974**



दामोदर लाल दास विशार
द 1904-1981



बबुआजी झा 'अज्ञात'
1904-1996

२००१- बबुआजी झा ❖अज्ञात❖
(प्रतिज्ञा पाण्डव, महाकाव्य)लेल
साहित्य अकादमी पुरस्कार।



श्रीवल्लभ झा हाटी 1905-
1940



रमानाथ झा 1906-
1971

जन्म दरभंगा जिलाक उजान (धर्मपुर)
ग्राममे 1906 ई. मे एवं हिनक निधन
दरभंगामे १९७१ ई. मे भेलन्हि
। 1930 ई. मे अडरेजीमे एम. ए.
कएलाक बाद ई कतोक वर्ष धरि
मधेपुर उच्च विद्यालयक
प्रधानाध्यापक छलाह, तकरा बाद
दरभङ्गा-राज-लाइब्रेरीक
पुस्तकालयाध्यक्षक रूपमे 1936 सँ
अन्तिम समय धरि रहलाह
। 1952 सँ 62 चन्द्रधारी मिथिला
कॉलेजमे प्रो. झा अडरेजीक
प्राध्यापक रूपेँ काजका पश्चात् ओही
कॉलेजमे मैथिली विभागाध्यक्ष
बनाओल गेलाह । 1965 मे रमानाथ
बाबू साहित्य अकादमीक मैथिलीक
प्रतिनिधि निर्वाचित भेलाह जाहि पद
पर ओ जीवनक अन्त समय तक
रहलाह ।

हिनक रचनाक क्षेत्र बहुत व्यापक
छल । हिनक अनुसंधानात्मक निबन्क
दू गोट
संग्रह ❖निबन्धमाला❖ तथा ❖प्रबंध
संग्रह❖ प्रकाशित अछि । संकलित
सम्पादित पुस्तक सभमे ❖मैथिली
पद्य-संग्रह❖, ❖मैथिली गद्य-
संग्रह❖, ❖प्राचीन गीत❖, ❖कथा
काव्य❖, ❖नवीन गीत❖,
❖कविता कुसुम❖, ❖कथा



राम इकबाल सिंह
राकेश (१९१२-१९९४)

जन्म १४ जुलाई
१९१२, मृत्यु २७
नवम्बर १९९४, हिनकर
मैथिली
लोकगीत (संग्रह आ
सम्पादन) एकटा
लेजेण्डरी पोथी बनि
गेल अछि।



काशीकान्त मिश्र "मधुप"
1906-1987

१९७०- काशीकान्त मिश्र ❖मधुप❖
(राधा विरह, महाकाव्य) पर साहित्य
अकादमी पुरस्कार प्राप्त मैथिलीक
प्रशस्त कवि आ मैथिलीक प्रचार-प्रसारक
समर्पित कार्यकर्ता ❖झंकार❖ कवितासँ
क्रान्ति गीतक आह्वान कएलनि । प्रकृति
प्रेमक विलक्षण कवि । ❖घसल अठन्नी
कविताक लेल कथ्य आ शिल्प-
संवेदना❖दुहु स्तर पर चरम लोकप्रियता
भेटलनि।

संग्रह आदि अछि । कथासरित्सागरक आधार पर प्राञ्जल गद्य शैलीमे हिनक उदयन-कथा तथा बररुचि-कथा बेश ख्याति पओलक । व्याकरणक मिथिला भाषा प्रकाश, अलकडाप्रवेश आदि अनेक ग्रन्थ प्रकाशित अछि । मैथिली साहित्य पत्र लैमासिक पत्रिकाक संपादक।



लक्ष्मीनाथ गोसाई 1793-1872



मेही दास

धरहरा कोठी_बनमनखी_असली
नाम_रामानुग्रहलाल
दास_आश्रम_मायामीहल्ला, कुप्पाघाट, भागलपुर



बुचन भगत, संत 1928-1991



अभिराम दास

मिथिलाक प्रसिद्ध भागवत वाचक।



स्नेहलता 1909-1993

गाम- डरोड़ी, समस्तीपुर। पूर्ण नाम- कपिलदेव ठाकुर "स्नेहलता"। रामाश्रयी रसिक सम्प्रदायक संत। हिनकर रचित वैदेही विवाह संकीर्तन, विनय पदावली, शिववाणी, चेतावनी, झूला-संकीर्तन, सीतावतरण प्रबन्धकाव्य आ स्नेहशतक- दोहावली-कवित्त आदि मिथिलाक महिला वर्ग आ संकीर्तनकार लोकनिक कंठमे परिव्याप्त अछि आ लोकमंगलक अनुष्ठानमे व्यापक रूपेँ व्यवहृत अछि। हिनक "वैदेही विवाह" मिथिलाक कीर्तनिया नाट्य परम्पराकेँ लोकरुचिक अनुकूल बनौने अछि।



स्वतंत्रता सेनानी

स्व. रामफल मण्डल



सुन्दर झा "शास्त्री"
1930-1998

जनकपुर, नेपाल, युवावस्थाक
जेलक दुर्लभ फोटो।नेपाल प्रज्ञा
प्रतिष्ठानक मानद सदस्यता- स्व.
सुन्दर झा शास्त्री।



काञ्चीनाथ झा "किरण"
1906-1988

जन्म स्थान-धर्मपुर,लोहना रोड, दरभंगा
बिहार । मैथिली भाषा आंदोलनमे
महत्वपूर्ण
भूमिका। ❖पराशर❖ महाकाव्य लेल
साहित्य अकादमी ओ ❖कथा
किरण❖ लेल वैदेही पुरस्कारसँ
सम्मानित । प्रकाशित कृति:
चंद्रग्रहण (उपन्यास), वीर-प्रसून
(बालकथा), जय जन्मभूमि
(एकांकी), विजेता
विद्यापति (नाटक), कथा-किरण (कथा-
संग्रह), किरण-कवितावली, कतेक
दिनक बाद (कविता-संग्रह), पराशर
(महाकाव्य) ओ किरण-निबंधावली
(निबंध-संग्रह) आदि।१९८९- काञ्चीनाथ
झा ❖किरण❖ (पराशर, महाकाव्य)पर
मैथिली मे साहित्य अकादमी पुरस्कारसँ
सम्मानित।



श्यामानन्द झा 1906-
1949



रमाकांत झा, नेपाल 190
7-1971

मैथिलीमे रामकांत



ईशनाथ झा 1907-
1965

बहुमुखी प्रतिभाक कवि । प्राचीन आ
नवीन पद्धतिक काव्य-रचनाक
विलक्षण संयोग हिनकर कवितामे
भेटैत अछि । दलित वर्ग, शोषणक
समस्या, स्वदेश प्रेमक यथार्थवादी
रचनाक संग संग व्यक्तिनिष्ठ
कल्पनाक अनेक विशिष्ट कविता
मैथिलीमे लिखलनि ।



भुवनेश्वर सिंह 'भुवन'
1907-1944

अपन खाड़ीक बहुमुखी प्रतिभाक
कवि । प्राचीन आ नवीन रीतिक
कविताक रचना विपुल संख्यामे
कएलनि । ❖भुवन
भारती❖ कविता संकलन
प्रकाशनसँ मैथिली ओज आ नव
चेतनाक शंख फुकलनि ।



हरिमोहन झा 1908-1984

हिनकर मैथिली कृति १९३३ मे **कन्यादान** (उपन्यास), १९४३ मे "द्विरागमन" (उपन्यास), १९४५ मे **प्रणम्य देवता** (कथा-संग्रह), १९४९ मे **रंगशाला** (कथा-संग्रह), १९६० मे **चर्चरी** (कथा-संग्रह) आऽ १९४८ ई. मे **खट्टर ककाक तरंग** (व्यंग्य) अछि। मृत्योपरांत १९८५मे (जीवन यात्रा, आत्मकथा)पर मैथिलीक साहित्य अकादमी पुरस्कारसँ सम्मानित।



कालीकान्त झा 1909-

मूल गाम ढंगा (हरिपुर), मधुबनी। फेर मातृक बरदबट्टा,पो. उरलाहा, भाया-मदनपुर, जिला-पूर्णिगामे बसि गेलाह। सतधरा (मधुबनी), मदनपुर आ काशीमे पाणिनी व्याकरणक अध्ययन। "हनुमान चरित"क लेखक।



तंत्रनाथ झा 1909-1984

जन्म १९०९ ई मे दरभंगा जिलाक धर्मपुर ग्राममे भेलन्हि मुत्यु ४-५-८४,चन्द्रधारी मिथिला कॉलेजमे अर्थशास्त्रक प्राध्यापक छलाह। अवकाश ग्रहण क काव्य साधनामे लागल रहलाह। महाकाव्य, मुक्तक, एकांकी सभ विधामे ई सिद्ध हस्त छलाह। हिनक **कीचक वंघ** महाकाव्य अडरेजीक **ब्लैकड भर्स** (अमिताक्षर छन्द) म लिखल अछि। मैथिलीमे **सौनेट** एवं **ब्लैकड भर्स**क ई प्रथम प्रयोक्ता थिकाह। संस्कृत परम्परामे काव्य रचना करितहुँ पाश्चात्य शैलीक नवीनता हिनका रचनामे भेल। हिनक **कीचक वध** ओ **कृष्ण चरित** महाकाव्य, **मङ्गल-पञ्चाशिका** एवं **नमस्या** मैथिली साहित्यमे अपन विशिष्ट स्थान रखैछ। तकर अतिरिक्त मुक्तक काव्यमे विषय वस्तुक व्यापकता एवं शिल्प शैलिक प्रचुरता अबैत अछि। एक दिश यदि प्राचीन ढंगक ईश्वर वन्दनाक रचना कएलन्हि तँ दोसर दिस **सौनेट** (चतुर्दशपदी) **बैलेड** आदि लिखबामे पूर्ण सफलता प्राप्त कएलन्हि। **कृष्ण चरित** महाकाव्य पर हिनका 1979 ई क साहित्यक अकादमी पुरस्कार भेटलन्हि। 1980 ई. मे हिनका अभिनन्दन ग्रन्थसमर्पित कएल गेलन्हि।



जीवनाथ झा 1910-1977



सुरेन्द्र झा 'सुमन' 1910-2002



पं. रामचन्द्र झा 1910-

गाम तरौनी। काशी मिथिला ग्रन्थमालाक सम्पादक।

जन्म: ग्राम : बल्लीपुर, जिला-समस्तीपुर ।
प्रकाशित कृति: प्रतिपदा, अर्चना, साओन-
भादव, अंकावली, अन्तर्नाद, पर्यस्विनी, उत्तरा
आदि तीससँ अधिक मौलिक कविता-
पुस्तक; पुरुष-परीक्षा, अनुगीतांजलि, ऋतु
श्रृंगार तथा वर्णरत्नाकर, पारिजात-
हरण, कृष्णजन्म, आनन्द-विजय आदि
कतिपय ग्रन्थक अनुवाद-संपादन; ❖मैथिली
काव्य पर संस्कृतक प्रभाव❖ नामक
समीक्षा-ग्रंथ। ❖पर्यस्विनी❖ लेल १९७१ मे
साहित्य अकादेमी पुरस्कार
तथा ❖उत्तरा❖ पर १९९८ मे मैथिली
अकादेमीक विद्यापति पुरस्कार प्राप्त ।
मैथिलीक प्रथम दैनिक पत्र ❖स्वदेश❖क
लब्धप्रतिष्ठ सम्पादक। १९९५- सुरेन्द्र
झा ❖सुमन❖ (रवीन्द्र
नाटकावली- रवीन्द्रनाथ टैगोर, बांग्ला) लेल
साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार।
२००० ई.- पं. सुरेन्द्र
झा ❖सुमन❖, दरभंगा; यात्री-चेतना
पुरस्कार।



'नागार्जुन' वैद्यनाथ मिश्र 'यात्री' 1911-1998

जन्म अपन मामागाम सतलखामे
भेलन्हि, जे हुनकर गाम तरौनीक
समीपहिमे अछि, जिला-दरभंगा । मूल
नाम: वैद्यनाथ मिश्र । हिन्दीमे नागार्जुन
नामे प्रख्यात । प्रकाशित कृति:
चित्रा, पत्रहीन नग्न गाछ (मैथिली
कविता-
संग्रह); पारो, बलचनमा, नवतुरिया
(मैथिली उपन्यास); युगधारा, सतरंगे
पंखोंवाली, प्यासी पथराई आंखें, खिचड़ी
विप्लव देखा हमने, तुमने कहा था, हजार
हजार बाहो वाली, पुरानी जूतियों का
कोरस, रत्नगर्भा, ऐसे भी हम क्या ! ऐसे
भी तुम क्या ! (हिन्दी कविता-
संग्रह); रतिनाथ की
चाची, बलचनमा, नई पौध, बाबा
बटेसरनाथ, वरुण के
बेटे, दुखमोचन, कुम्भीपाक, अभिनन्दन,
उग्रतारा, इमरतिया (हिन्दी
उपन्यास); आसमान में चन्दा तैरे (कहानी
संग्रह); भस्मांकुर (हिन्दी खण्ड
काव्य); अन्नहीनम् क्रियाहीनम् (निबन्ध-
संग्रह); गीत गोविन्द; मेघदूत; विद्यापति
के गीत, विद्यापति की कहानियां



आरसीप्रसाद सिंह 1911- 1996

जन्म: ग्राम-एरौत, जिला-समस्तीपुर ।
प्रकाशित कृति: माटिक दीप, पूजाक
फूल, सूर्यमुखी (कविता-संग्रह), मेघदूत
(अनुवाद), आरसी, नन्ददास, संजीवनी (हिन्दी
काव्य संग्रह)। ❖सूर्यमुखी❖ लेल १९८४ मे
साहित्य अकादेमी पुरस्कार प्राप्त ।



गुरु जयदेव मिश्र 1911- 1991 शिष्य गंगानाथ झा

(अनुवाद)। पत्रहीन नग्न गाछ लेल १९६८ मे साहित्य अकादेमी पुरस्कार प्राप्त। यायावरी जीवन। मैथिली प्रतिनिधिक रूपमे रूस भ्रमण। नागार्जुन (स्व. श्री वैद्यनाथ मिश्र यात्री), हिन्दी आ मैथिली कवि, १९९४ ई. मे साहित्य अकादेमीक फेलो (भारत देशक सर्वोच्च साहित्यक पुरस्कार)।



यशोधर झा

मिथिला वैभव, दर्शन मैथिली पोथीपर 1966 मे पहिल साहित्य अकादेमी पुरस्कार मैथिली लेल प्राप्त।



वैद्यनाथ मल्लिक 'विधु' 1912-1987

१९७६- वैद्यनाथ मल्लिक विधु (सीतायन, महाकाव्य) लेल मैथिलीक साहित्य अकादेमी पुरस्कार।



भीम झा 1912-

पूर्णिया जिलाक मदनपुर गामक। जन्म ५ नवम्बर १९१२ ई.। बनैलीक श्री श्यामानन्द सिंहक अध्यक्षतामे नारायण संकीर्तन महामण्डलीक स्थापना।



राधानाथ दास १९१२-



उपेन्द्र ठाकुर 'मोहन' 1913- 1980

जन्म १९१३ ई. मे दरभंगा जिलाक चतरिया ग्राममे भेलन्हि। मृत्यु २४-५-१९८०। संस्कृत शिक्षामे साहित्याचार्य ओ बड़ौदा राजक विद्वत्-परीक्षासँ साहित्य-रत्नक उपाधिसँ विभूषित भेलाह। दैनिक आर्यावर्तमे आदिअहिसँ, पश्चात् १९६० सँ मिथिला मिहिरक उप-सम्पादक एवं सह-सम्पादक रूपेँ कार्य करैत १९७७ मे सेवा निवृत्त भेलाह। मोहनजी करीब पचास वर्ष साहित्य साधनामे लागल रहलाह।

विजयानन्द, कुंजरंजन, सुदर्शन, पुण्डरीक, शास्त्री, बामन आदि छद्म नामसँ पत्न-पत्निकामे विविध विषयपर हिनक लेख सभ प्रकाशित भेल अछि। मोहन जीक बाजि उठल मुरलीमे १०१ गोट कविताक संकलन अछि जाहिमे हिनक सुदीर्घ काव्य-आराधनाक विभिन्न विचारधाराक ओ विभिन्न अनुभूतिक सामग्री उपलब्ध अछि। एहि पुस्तकपर मोहनजीकेँ १९७८ मे साहित्य अकादमी पुरस्कार भेटलन्हि। एहिसँ बहुत पूर्व हिनक फुलडाली नामक कविता संग्रह सेहो प्रकाशित भेल छल।



जयनाथ मिश्र 1913- 1985



श्रीकांत ठाकुर "विद्यालंकार"



पञ्जीकार मोदानन्द झा 1914-1998

लब्ध धौत पञ्जीशास्त्र मार्तण्ड पञ्जीकार मोदानन्द झा, शिवनगर, अररिया, पूर्णिया। पिता-स्व. श्री भिखिया झा। गुरु- पञ्जीकार भिखिया झा। पूर्णिया जिलाक बनैली लगक शिवनगर गामक। जन्म २२ सितम्बर १९१४ ई.। सौराठमे अपन मौसा स्व. लूटनझा सँ पञ्जीशास्त्रक अध्ययन। १९४८-१९५१ ई. धरि दरभंगामे रहि आचार्य रमानाथ झाकेँ पाँजि पढ़ओलनि। शास्त्रार्थ परीक्षा- दरभंगा महाराज कुमार जीवेश्वर सिंहक यज्ञोपवीत संस्कारक अवसर पर महाराजाधिराज(दरभंगा) कामेश्वर सिंह द्वारा आयोजित परीक्षा-1937 ई. जाहिमे मौखिक परीक्षाक मुख्य परीक्षक म.म. डॉ. सर गंगानाथ झा छलाह।



आनन्द झा 1914-1988



टोक्वो हासेगावा, निदेशक मिथिला म्यूजियम, निगाटा



माँगनि खवास 1908-1943 संगीतज्ञ

पचगछियामे जन्म आ अल्प बएसमे मृत्यु। पचगछियाक रायबहादुर लक्ष्मीनारायण सिंहक शिष्य।



रामाश्रय झा 'रामरंग' अभिनव भातखण्डे 1928-2009

जन्म ११ अगस्त १९२८ ई. तदनुसारभाद्र कृष्णपक्ष एकादशी तिथिकेँ मधुबनी जिलान्तर्गत खजुरा नामक गाममे भेलन्हि। अभिनव गीतांजलि, हुनकर उच्चकोटिक शास्त्र रचना अछि। मिथिलावासी श्री रामरंग राग तीरभुक्त्ति, राग वैदेही भैरव, आऽ राग विद्यापति कल्याण केर रचना सेहो कएने छथि आऽ मैथिली भाषामे हिनकर खयाल \blacklozenge रंजयति इति रागः \blacklozenge केर अनुरूप अछि।



रामचतुर मल्लिक ध्रुपद सं
गीत 1905-1990



संगीताचार्य रायबहादुर ल
क्ष्मीनारायण सिंह



संगीत भाष्कर राजकुमार
श्यामानन्द सिंह १९१६-
१९९४



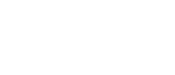
नागेश्वर लाल कर्ण, तबला
वादक



अभयनारायण मल्लिक



पंडित परमानन्द चौधरी, संगीतज्ञ



कुमार तारानन्द सिंह, संगीतज्ञ



हृदयनारायण झा



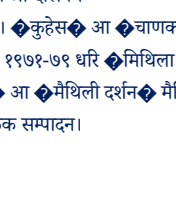
गुरुदेव कामत

शास्त्रीय संगीत



बाबू साहेब चौधरी 1916-
1998

दरभंगा जिलाक दुलारपुर गामक। १९४३ ई.
मे जीविकार्थ कलकत्ता अएलाह। नवम
कक्षामे स्वराज्य आन्दोलनमे बाझि कए
शिक्षाक इतिश्री। कलकत्तामे स्थानीत
मैथिल संघमे प्रवेश। कलकत्तामे मैथिली
आर्ट प्रेस. ९/९, खिलात घोष
लेन, कलकत्ता-७००००६ सँ मैथिली-
मिथिला आन्दोलनमे
सक्रिय। **कुहेस** आ **चाणक्य** दूटा
नाटक। १९७१-७९ धरि **मिथिला**
दर्शन आ **मैथिली दर्शन** मैथिली
मासिकक सम्पादन।



लक्ष्मण (लखन) झा 1916-
2000



मिथिलेश कुमार झा, तबला वादन



लक्ष्मण (लखन) झा 1916-
2000



मिथिला राज्य अभियानी।





शुद्धदेव झा 'उत्पल'
1916-

गोड्डा जिलाक अलखदत्त-महेनपुरक निवासी। जन्म १६ अक्टूबर १९१६ ई.।



रामचरित्र पाण्डेय "अणु" १९१७-
२०१०



लक्ष्मीनाथ झा मिथिला चित्रकला 191
7-1990



उपेन्द्र नाथ झा 'व्यास'
1917-2002

जन्म स्थान-हरिपुर
वकशीटोल, मधुबनी, बिहार ।
१९६९- उपेन्द्रनाथ झा ♦व्यास♦
(दू पत्र, उपन्यास) लेल साहित्य
अकादेमी पुरस्कारसँ सम्मानित ।
साहित्य अकादेमीक अनुवाद
पुरस्कार प्राप्त । प्रकाशित कृति:
कुमार, दू पत्र
(उपन्यास), विडंबना, भजना
भजले (कथा-संग्रह), पतन
संन्यासी, प्रतीक
(काव्य), महाभारत (पहिल दू पर्व)
आदि।



मनमोहन झा 1918-
2009

जन्म
सरिसबमे, अश्रुकण, वीरभोग्या, मिथिलाक
निशापुरमे। २००९- स्व.मनमोहन
झा (गंगापुत्र, कथासंग्रह)पर मृत्योपरांत
साहित्य अकादेमी पुरस्कार।



ब्रजकिशोर वर्मा 'मणिपद्म'
1918-1986

जन्म स्थान-बहेड़ा, दरभंगा बिहार । १९७३-
ब्रजकिशोर वर्मा ♦मणिपद्म♦ (नैका
बनिजारा, उपन्यास) लेल साहित्य
अकादेमी पुरस्कारसँ सम्मानित ।
उपन्यासकार, कथाकार ओ कवि ।
प्रकाशित कृति:
कोब्रागर्ल, कनकी, अर्द्धनारीश्वर, लोरिक
विजय, नैका-बनिजारा, लवहरि-
कुशहरि, राय रणपाल, आदिम गुलाम आदि
उपन्यास ओ कंठहार (नाटक) आदि।



पं. सहदेव झा १९१९-

"मिथिला की धरोहर" पोथी
प्रकाशित।



बुद्धिधारी सिंह रमाकर 1919-
1991

जन्म मधुबनीमे 1919 ई. मे भेल । अपन पिता
स्व. क्षेमधारी सिंहसँ विभिन्न विषयक शिक्षा
ग्रहण कएलन्हि । ई रामकृष्ण कॉलेज, मधुबनीक



आद्याचरण झा 1920-

मैथिली विभागाध्यक्ष छलाह । जतएसँ अवकाश प्राप्त कएलन्हि । बाल्या-वस्थहिसेँ ई कविकार्यमे लागल रहलाह अछि । संस्कृत तथा मैथिली दुनू भाषामे हिनक रचना प्रकाशित अछि ।
यथा ❖मैथिलीमे ❖प्रयास❖ (कथा-संग्रह),
❖मधुमती❖, ❖अमरबापू❖ (कविता-संग्रह),
❖शरशय्या❖ (खंड-काव्य) ❖स्मृति साहसी❖ (महाकाव्य) आदि ।



चन्द्र भानु सिंह 1922-

२००४- चन्द्रभानु सिंह (शकुन्तला, महाकाव्य)लेल साहित्य अकादमी पुरस्कार।



सुधांशु शेखर चौधरी 1922-1990

जन्म दरभंगाक मिश्रटोलामे 1922 ई. मे भेलन्हि तथा मृत्यु 1990 ई. मे भेलन्हि । किछु दिन विभिन्न जीविकामे रहि पश्चात् साहित्यकारक जीवन प्रारम्भ कएल । किछु दिन ❖बैदेही❖क सम्पादन श्री सुमनजी एवं श्री कृष्णकान्त मिश्रजीक संग कएल तत्पश्चात् 1960 ई. सँ 1982 ई. धरि पटनामे ❖मिथिला मिहिर❖क सफल सम्पादन कएल । हिनक दू गोट नाट्यकृति- ❖भफाडत चाहक जिनगी❖, लेटाइत आँचर❖, तथा ❖पहिल साँझ❖ हिनक नाटकक नीक व्यावहारिक अनुभवक परिचायक अछि । छद्मनामसँ हिनक दू गोट उपन्यास मिहिर❖ मे प्रकाशित भेल अछि । हिनक उपन्यास ई वतहा संसार❖ जे मैथिली अकादमी द्वारा प्रकाशित भेल आ जाहि पर 1980 क साहित्य अकादमीक पुरस्कार देल गेल ।



जयकान्त मिश्र (१९२२-२००९)

मैथिली साहित्यक एकटा बड़ पैघ विद्वान डॉ. जयकांत मिश्र सन् १९८२ मे इलाहाबाद विश्वविद्यालयक अंग्रेजी आ आधुनिक यूरोपियन भाषा विभागक प्रोफेसर आ हेड पद सँ सेवानिवृत्त भेल छलाह। तकरा बाद ओ चित्रकूट ग्रामोदय विश्वविद्यालयमे भाषा आ समाज विज्ञानक डीन रूपमे कार्य कएलन्हि। स्व. मिश्र अखिल भारतीय मैथिली साहित्य समिति, इलाहाबादक अध्यक्ष, गंगानाथ रिसर्च इंस्टीट्यूट, इलाहाबादक अवैतनिक सचिव आ

सम्पादक, हिन्दी
साहित्य सम्मेलन,
प्रयागक प्रबन्ध
विभागक संयोजक आ
साहित्य अकादमी, नई
दिल्लीक मैथिली
प्रतिनिधि आ भाषा
सम्पादक रहल
छलाह। मैथिली
साहित्यक इतिहास,
फोक लिटरेचर ऑफ
मिथिला, कीर्तनिया
ड्रामा सभक क्रिटिकल
एडीशन, लेक्चर्स ऑन
थॉमस हार्डी, लेक्चर्स
ऑन फोर पोएट्स आ
द कॉम्प्लेक्स स्टाइल
इन एंगलिश पोएट्री
हिनक लिखित किछु
ग्रंथ अछि। हिनकर
वृहत मैथिली शब्द
कोष मात्र दू खण्ड
प्रकाशित भए सकल,
जाहिमे देवनागरीक
संग मिथिलाक्षर आ
फोनेटिक अंग्रेजीमे
सेहो मैथिली शब्दक
नाम रहए। ३ फरबरी
२००९ केँ सात बजे
साँझमे हिनकर निधन
भऽ गेलन्हि।



उपेन्द्र ठाकुर १९२९-
१९९१

History of
Mithila,
Madhubani
Painting,
Studies in
Jainism and
Buddhism in
Mithila आदि पोथी
प्रकाशित।



रामकृष्ण झा 'किसुन'
1923-1970

आधुनिक धाराक विशिष्ट
कवि, कथाकार, चिन्तक । प्रकाशित
कृति: आत्मनेपद (कविता
संग्रह), मैथिली नवकविता
(सम्पादन)।

गोविन्द झा 1923-

जन्मस्थान- इसहपुर, सरिसब
पाही, मधुबनी, बिहार । सिद्ध
कथाकार, उपन्यासकार, नाटककार, भाषा
वैज्ञानिक ओ अनुवादक। साहित्य
अकादेमी पुरस्कार, साहित्य अकादेमी
अनुवाद पुरस्कारसँ सम्मानित। बिहार
सरकारसँ कामिल बुल्के
पुरस्कार, ग्रियर्सन पुरस्कार आदिसँ
सम्मानित । प्रकाशित कृति:
उपन्यास, नाटक, कथा, कविता, भाषा
विज्ञान आदि विभिन्न विधामे अइतीस टा
पोथी प्रकाशित । प्रकाशन: सामाक
पौती, नेपाली साहित्यक इतिहास (अनु)
आदि । १९९३- गोविन्द झा (सामाक
पौती, कथा) पुस्तक लेल साहित्य अकादेमी
पुरस्कारसँ सम्मानित । १९९३- गोविन्द
झा (नेपाली साहित्यक इतिहास- कुमार
प्रधान, अंग्रेजी) लेल साहित्य अकादेमी
मैथिली अनुवाद पुरस्कार। प्रबोध
सम्मान 2006 सँ सम्मानित। विदेह
सम्पादकक समानान्तर साहित्य अकादेमी
फेलो पुरस्कार २०१० (समग्र योगदान
लेल)



उमानाथ झा 1923-
2009

जन्म:-01-01-1923, मृत्यु 07-
12-2009 महरैल, मधुबनी
।भूतपूर्व अडरेजी विभागाध्यक्ष एवं
प्रति-कुलपति मिथिला
विश्वविद्यालय, दरभंगा । रचना:-
रेखाचित्र, अतीत (कथा
संग्रह); मैथिली नवीन साहित्य, इन्द्र
धनुष, विद्यापति गीतशती
(सम्पादन)। १९८७- उमानाथ
झा (अतीत, कथा) पर मैथिलीक
साहित्य अकादेमी पुरस्कारसँ
सम्मानित।

योगानन्द झा 1923-1986

हिनक जन्म मधुबनी जिलाक कोइलख
ग्राममे 1923 ई. मे भेलन्हि । मृत्यु 1986 मे
भेलनि । अंग्रेजीमे एम. ए. कएलाक पश्चात् ई
किछु दिन चन्द्रधरी मिथिला कॉलेजमे
प्राध्यापक रहलाह । बिहार प्रशासनिक
सेवामे 1981 धरि विभिन्न पदपर कार्य कएल
। तत्पश्चात् मैथिली अकादेमीक
निदेशक 84 धरि । योगानन्द झाजी मैथिली
साहित्यमे अपन
उपन्यास १ भलमानुस १ एवं १ पवित्ता १ क
हेतु ख्यात छथि । हिनक नाटक १ मुनिक
मतिभ्रम १ एवं कथा संग्रह १ उड़ैत
वंशी १ यथेष्ट प्रतिष्ठा प्राप्त कएने अछि ।
एकर अतिरिक्त ई महात्मा गान्धीक
आत्मकथाक अनुवाद एवं १ आमक
जलखरी १ नामक एक कथा संग्रहक सम्पादन
सेहो कएने छथि ।



जटाशंकर दास 1923-
2006



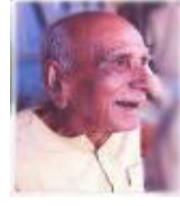
प्रबोध नारायण सिंह 1924-2005

हिन्दी, संस्कृत, मैथिली, पाली एवं फारसीक विद्वान्। मिथिला, मैथिल एवं मैथिलीक ई अनन्य भक्त छथि। कलकत्ता रहि मिथिला दर्शन, मैथिली कविता, मैथिली रंगमंच आदि पत्निकाक प्रकाशनक माध्यमसँ श्री प्रबोधजी मैथिलीक जे सेवा कएल अछि तकर वर्णन थोड़मे सम्भव नहि। अनेक बडला कृतिक ई अनुवाद सेहो कएल अछि। हिन्दीमे सेहो हिनक कविता संग्रह प्रकाशित अछि। कलकत्ता विश्वविद्यालयमे हिन्दीक पूर्व अध्यक्ष। २००२- डॉ. प्रबोध नारायण सिंह (पतझड़क स्वर- कुर्तुल ऐन हैदर, उर्दू) लेल साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार।



मदनेश्वर मिश्र 1924-2004

"एक छलीह महारानी" प्रकाशित।



अमोघ नारायण झा "अमोघ" 1924-



मुरलीधर सिंह, ब्रजमोहन ठाकुर, शुभंकर झा, मदनेश्वर मिश्र 1924-2004, ललित नारायण मिश्र, देवनाथ राय



मतिनाथ मिश्र मतंग 1924-



आनन्द मिश्र 1924-2007



चन्द्रनाथ मिश्र अमर 1925-



डॉ. जयमन्त मिश्र १९२५-२०१०

जन्म १५-१०-१९२५ मृत्यु ०७-०९-२०१०, गाम-ढंगा-हरिपुर-मजरही।

१९९५- जयमन्त मिश्र (कविता कुसुमांजलि, पद्य) लेल साहित्य अकादेमी पुरस्कार- मैथिली।

जन्म: खोजपुर, मधुबनी। वरिष्ठ कवि, कथाकार-उपन्यासकार। हास्य-व्यंग्यक कवितामे बेजोड़। मैथिलीक लेल समर्पित व्यक्तित्व। पांच दर्जनसं बेसी कथा आ विदागरी, वीरकन्या (उपन्यास) जल समाधि (कथा संग्रह) प्रकाशित। १९८३- चन्द्रनाथ मिश्र ❖अमर❖ (मैथिली पत्रकारिताक इतिहास) लेल साहित्य अकादेमी पुरस्कारसँ सम्मानित। एम. एल. एकेडमी, लहेरियासरायसं शिक्षकक रूपमे अवकाश प्राप्त। आशा दिशा, गुदगुदी, युगचक्र, उनटा पाल आदि कविता संग्रह प्रकाशित। १९९८- चन्द्रनाथ मिश्र ❖अमर❖ (परशुरामक बीछल बेरायल कथा- राजशेखर बसु, बांग्ला) लेल साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार। चन्द्रनाथ मिश्र अमर २०१० मे मैथिली साहित्य लेल **साहित्य अकादेमीक फेलो** (भारत देशक सर्वोच्च साहित्यक पुरस्कार)।

मुक्तिनाथ झा (1926-2009)



शुभंकर झा 1926-



दीनानाथ पाठक 'बन्धु' 1928-1962



अनंत बिहारी लाल दास "इन्दु" 1928-2010

२००७- अनन्त बिहारी लाल दास ❖इन्दु❖ (युद्ध आ योद्धा-अगम सिंह गिरि, नेपाली)लेल साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार।



कृष्णाकान्त मिश्र १९२८-२०००



जगदानन्द झा 1928-



दुर्गानाथ झा "श्रीश"

हिनकर जन्म मधुबनी जिलाक विठ्ठो गाममे १९२९ ई. मे भेलन्हि। हिन्दी आ मैथिलीमे एम.ए. आ बी.एड. केलाक बाद किछु दिन स्कूलमे अध्यापन, फेर मिल्लत कॉलेज, लहेरियासरायमे मैथिली आ हिन्दी विभागक अध्यक्ष। मैथिली भाषामे पहिल पी.एच. डी.। "श्रीश" जीक मैथिलीमे प्रकाशित रचना अछि- "मैथिली साहित्यक इतिहास", "भुवन भारती"



राजकमल चौधरी 1929-1967

महिषी, सहरसा। रचना:- आदि कथा, आन्दोलन, पाथर फूल (उपन्यास), स्वसंघा (कविता संग्रह), ललका पाग (कथा संग्रह), कथा पराग (कथा संग्रह सम्पादन)। हिन्दीमें अनेक उपन्यास, कविताक रचना, चौरङ्गी (बडला उपन्यासक हिन्दी रूपान्तर) अत्यन्त प्रसिद्ध।



विश्वनाथ झा "विषपायी" 1929-2005

"राम सुयश सागर" (मैथिली रामायण) १९८० ई. में प्रकाशित। २५ जनवरी २००५ के मृत्यु।



जयधारी सिंह 1929-2007

समीक्षक, कवि। प्रकाशन: बौद्धगानमें तांत्रिक सिद्धांत, समीक्षा शास्त्रा आदि। रामकृष्ण कॉलेज, मधुबनीमें मैथिली विभागक पूर्व अध्यक्ष।



शैलेन्द्र मोहन झा 1929-1994

१९९२- शैलेन्द्र मोहन झा (शरतचन्द्र व्यक्ति आ कलाकार-सुबोधचन्द्र सेन, अंग्रेजी)लेल साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार।



विजयनाथ ठाकुर 1929-2008



रमेशचन्द्र वर्मा 1930-



गोपालजी झा 'गोपेश' 1931-2008



विवेकानन्द ठाकुर 1931-



ताराकांत मिश्र 1931-

जन्म मधुबनी जिलाक मेहथ गाममे
१९३१ ई.मे भेलन्हि।हिनकर
रचित **◆सोन दाइक चिट्ठी◆**,
◆गुम भेल ठाढ़ छी◆,
**◆एलबम◆◆आब कहू मन केहन
लगैए◆**, "मखानक
पात" प्रकाशित भेल जाहिमे
सोनदाइक चिट्ठी बेश लोकप्रिय
भेल।२००६ ई.-श्री गोपालजी झा
गोपेश, मेहथ, मधुबनी;यात्री-चेतना
पुरस्कार।

२००५- विवेकानन्द ठाकुर (चानन घन
गच्छिया, पद्य)मैथिली लेल साहित्य
अकादमी पुरस्कार।



ललित 1932-1983

जन्म स्थान बसैठ चानपुरा
मधुबनी, बिहार। प्रसिद्ध कथाकार
ओ उपन्यासकार। प्रकाशित कृति:
प्रतिनिधि, (कथा संग्रह), पृथ्वी-पुत्र
(उपन्यास) आदि।



मुरारि मधुसूदन ठाकुर 1932-

ताराशंकर बंदोपाध्यायक बंगला
उपन्यास "आरोग्य निकेतन"क मैथिली अनुवाद
लेल साहित्य अकादमीक अनुवाद
पुरस्कार 1999 भेटल छन्हि।



विद्यानारायण ठाकुर 1933-



धूमकेतु 1932- 2000

जन्म स्थान
कोइलख, मधुबनी, बिहार। प्रसिद्ध
कथाकार, उपन्यासकार ओ कवि।
प्रकाशित कृति : दू टा कथा संग्रह
ओ एक टा उपन्यास।



राजमोहन झा 1934-

जन्म स्थान कुमरबाजितपुर, वैशाली, बिहार। प्रख्यात कथाकार
ओ संपादक। आइ काल्हि परसू (कथा-संग्रह) लेल १९९६ मे
साहित्य अकादेमीसँ सम्मानित। प्रकाशित कृति : एक आदि
एकांत, झूठ साँच, एकटा तेसर, अनुलग्नक, आइ काल्हि
परसू (कथा संग्रह), गलतीनामा, भनहि
विद्यापति, टीप्पणीत्यादि (आलोचना)। **◆आरम्भ◆** पत्रिकाक
संपादन।प्रबोध सम्मान 2009 सँ सम्मानित।



डॉ. धीरेन्द्र 1934- 2004

जन्म स्थान लोहना, मधुबनी, बिहार
। प्रसिद्ध कथाकार, उपन्यासकार ओ
कवि। प्रकाशित कृति: कुहेस आ
किरण, पझाइत धूरक
आगि, शतरूपा ओ मनु अपन मन्दिर
(कथासंग्रह) हैंगरमे टाँगल
कोट, काल्हि ओ आइ (कविता
संग्रह) सहित कैक विधामे विभिन्न
पोथी।



रमेश नारायण १९३४- २०११

नाम- रमेश नारायण दास, जन्म १५ मार्च १९३४ ई. मधुबनीक बहेरा गाममे। पिता- श्री हरिवल्लभ लाल दास। शिक्षा मधेपुर, मधुबनी आ पटनामे। १९६१ ई.सँ १९९४ ई. धरि ए.एन. कॉलेज, पटनामे हिन्दी विभागमे अध्यापन। पाथरक नाव (मैथिली कथा संग्रह, १९७२) प्रकाशित। मृत्यु १२ जनवरी २०११ ई. पटनामे।



बाबू श्री सत्यनारायण सिंह आ राघवाचार्य



मायानन्द मिश्र 1934-

हिनक जन्म १७ अगस्त १९३४ ई. केँ सुपौल जिलाक बनैनियाँ गाममे भेलनि। भाङ्क लोटा, आगि मोम आ पाथर आओर चन्दु-बिन्दु- हिनकर कथा संग्रह सभ छन्हि। बिहाड़ि पात पाथर, मंत्र-पुत्र, खोता आ चिड़ै आ सूर्यास्त हिनकर उपन्यास सभ अछि। दिशांतर हिनकर कविता संग्रह अछि। एकर अतिरिक्त सोने की नैय्या माटी के लोग, प्रथमं शैल पुत्री च, मंत्रपुत्र, पुरोहित आ स्त्री-धन हिनकर हिन्दीक कृति अछि। १९८८- मायानन्द मिश्र (मंत्रपुत्र, उपन्यास)पर मैथिलीक साहित्य अकादमी पुरस्कारसँ सम्मानित।

प्रबोध सम्मान 2007सँ सम्मानित।



तारानन्द तरुण १९३५- २०११



सोमदेव 1934-

उपन्यासकार ओ कवि । साहित्य अकादेमी पुरस्कारसँ सम्मानित । प्रकाशित कृति: चानोदाइ, होटल अनारकली (उपन्यास), काल ध्वनि (कविता संग्रह), चरैवेति (गीति नाट्य) सोम सतसइ (दोहा)। २००२- सोमदेव (सहस्रमुखी चौक पर, पद्य) लेल साहित्य अकादमी पुरस्कार। २००१ ई. - श्री सोमदेव, दरभंगा; यात्री-चेतना पुरस्कार, प्रबोध साहित्य सम्मान २०११।



राजनन्दन लाल दास 1934-

"कर्णामृतक"क सम्पादन। "चित्रा-विचित्रा" प्रकाशित।



रमानन्द रेणु 1934-2011

जन्म स्थान
उसमामठ, दरभंगा, बिहार। वरिष्ठ
कवि, कथाकार ओ उपन्यासकार।
साहित्य अकादेमी पुरस्कारसँ
सम्मानित। प्रकाशित कृति:
कचोट, त्रिकोण, अंतहीन
आकाश (कथा-संग्रह), दूधफूल
(उपन्यास), अंततः, ओकरे नाम
(कविता-संग्रह)। २०००- रमानन्द
रेणु (कतेक रास बात, पद्य)लेल
साहित्य अकादमी पुरस्कार। विदेह
सम्पादकक समानान्तर साहित्य
अकादेमी फेलो पुरस्कार
२०११ (समग्र योगदान लेल)



कालीकांत झा "बूच" 1934-2009

हिनक जन्म, महान दार्शनिक
उदयनाचार्यक कर्मभूमि समस्तीपुर
जिलाक करियन
ग्राममे 1934 ई. मे भेलनि। पिता
स्व. पंडित राजकिशोर झा गामक
मध्य विद्यालयक प्रथम
प्रधानाध्यापक छलाह। माता
स्व. कला देवी गृहिणी छलीह।
अंतरस्नातक समस्तीपुर
कॉलेज, समस्तीपुरसँ कयलाक
पश्चात् बिहार सरकारक प्रखंड
कर्मचारीक रूपमे सेवा प्रारंभ
कयलनि। बालहिं कालसँ कविता
लेखनमे विशेष रुचि छल। मैथिली
पत्रिका - मिथिला
मिहिर, माटि - पानि, भाखा तथा
मैथिली अकादमी पटना द्वारा
प्रकाशित पत्रिकामे समय - समय
पर हिनक रचना प्रकाशित होइत
रहलनि। जीवनक विविध विधाकेँ
अपन कविता एवं गीत प्रस्तुत
कयलनि। साहित्य अकादमी दिल्ली
द्वारा प्रकाशित मैथिली कथाक
विकास (संपादक डाॅ बासुकीनाथ
झा) मे हास्य कथा कारक सूची मे
डाॅ विद्यापति झा हिनक
रचना ❖❖धर्म शास्त्राचार्यक
उल्लेख कयलनि। मैथिली
अकादमी पटना एवं मिथिला मिहिर
द्वारा प्रशंसा पत्र भेजल जाइत छल
।श्रृंगाररस एवं हास्य रसक संग-संग
विचार मूलक कविताक रचना सेहो
कयलनि। डाॅ दुर्गनाथ झा श्रीश
संकलित मैथिली साहित्यक
इतिहासमे कविक रूपमे हिनक
उल्लेख कएल गेल अछि
। प्रकाशित कृति (मृत्योपरांत)
: कलानिधि- कविता-संग्रह।



श्याम चन्द्र 1934-

उपन्यास "रूपा दीदी" प्रकाशित।
गाम मलंगिया, जिला- मधुबनी।



डोरीलाल शर्मा "श्रोत्रिय"
१९३५-

"मिथिला की पाण्डित्य परम्परा" पोथी प्रकाशित।



रामभद्र, धनुषा, नेपाल १९३५-
२०२०

साहित्य तथा अन्यान्य क्षेत्रक कतोक सफल व्यक्तिसभ अपन प्रेरणास्रोत आ पथ-प्रदर्शक मानैत छथि । मैथिली साहित्य-क्षेत्रमे हिनक परिचयक मादे एतबाए कहब पर्याप्त होएत जे मैथिलीक मूर्खन्त्य साहित्यकार डा. धरिन्दु हिनका मैथिली साहित्यक सर्वश्रेष्ठ कथाकार मानैत छथि । हिनक कथामे प्रतीकात्मकताक अदभुत प्रयोगहिटा नहि, अपितु एकटा आदर्श कथाक समस्त वैशिष्ट्यसभविद्यमान रहैत अछि । कथाकारक अतिरिक्त ई उत्कृष्ट समालोचक, नाटककार आ कवि सेहो छथि । नेपालमे मैथिलीक पहिल मोनोड्रामा लिखबाक श्रेय सेहो हिनका जाइत छनि । सामाजिक कुरीतिसभकेँ कुशलतासँ चित्रण करबामे, चिन्तनीय बनएबामे आ मन-मस्तिष्कपर अमित छाप छोड़बामे रामभद्र सिद्धहस्त छथि । धनुषा जिलाक कुर्था गाममे जनमल रामभद्रक पूर्ण नाम रामभद्र कर्ण छनि । अङ्गरेजी विषयक अवकाशप्राप्त शिक्षक रामभद्र व्याकरण, पाठ्यपुस्तक आ सहायक पुस्तकसभ लिखबाक काजमे निरन्तर सक्रिय छथि।



केदारनाथ चौधरी
(१९३६-)

मैथिलीक पहिल फिल्म 'ममता गाबय गीत' केर निर्माता द्वयमेसँ एकटा निर्माता छथि केदारनाथ चौधरी आ दोसर मदनमोहन दास। बादमे आर्थिक मजबूरीवश तेसर सहनिर्माता भेलखिन उदयभानु सिंह। माता-स्व. कुसुमपरी देवी, पिता- स्व. किशोरी चौधरी, जन्म: ०३/०१/१९३६

ग्रा.+पत्रा. नेहरा (दरभंगा), अन्य पारिवारिक सदस्य-पत्नी-श्रीमती कुमुद चौधरी, संतान- प्रथम पुत्री-श्रीमती किरण झा, द्वितीय पुत्री-श्रीमती अर्चना चौधरी, शिक्षा- १९५८ ई.मे अर्थशास्त्रमे स्नातकोत्तर, १९५९ ई.मे लॉ। १९६९ ई.मे कैलिफोर्निया वि.वि.सँ अर्थशास्त्र मे स्नातकोत्तर, १९७१ ई.मे मार्केटिंग एंड डिस्ट्रीब्यूशन विषयमे गोल्डेन गेट यूनिवर्सिटी, सानफ्रांसिस्को, USA सँ एम.बी.ए., १९७८ मे भारत आगमन। १९८१-८६ क बीच तेहरान आ फ्रैंकफुर्टमे। फेर बम्बई, पुणे होइत रिटायरमेंटक बाद २००० सँ लहेरियासराय, दरभंगामे निवास। ६ टा उपन्यास- चमेलीरानी २००४, करार २००६, माहुर २००८, अबारा नहितन २०१२, हीना २०१३, अयना २०१८. सम्मान- १) विदेह साहित्य सम्मान, बर्ख-२०१३ (झारखंड मैथिली मंच, राँची द्वारा), २) प्रबोध साहित्य सम्मान, बर्ख-२०१६ आ ३) केदार सम्मान, बर्ख-२०१६, 'अबारा नहितन' लेल।



जीवकांत 1936-

नाम- जीवकान्त झा, पिता-गुणानन्द झा, माता-महेश्वरी देवी, जन्म- २५.०७.१९३६ अभुआढ़, जिला- सुपौल। नौकरी-विज्ञान शिक्षक (उ.वि.खजौली १९५७-८१), हिन्दी शिक्षक (उ.वि.डेओढ़ एवं उ.वि.पोखराम १९८१-९८)। पहिल रचना-इजोड़िया आ टिटही (कविता, जनवरी १९६५ मिथिला मिहिर)। पहिल छपल पोथी- दू कुहेसक बाट (उपन्यास १९६८)। नूतन पोथी-खिखिरक बीअरि (२००७ बाल पद्य कथा), अठन्नी खसलइ वनमे (पद्य-कथा संग्रह) आ पंजरि प्रेम प्रकासिया (जीवन-वृत्तक अंश)। पुरस्कार-साहित्य अकादेमी 1998 तकै अछि चिड़ै, पद्य, किरण सम्मान (१९९८), वैदेही सम्मान (१९८५)। प्रकाशित पोथी-

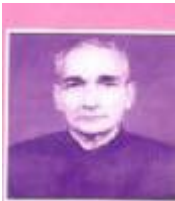
कविता संग्रह:नाचू हे पृथ्वी (७१), धार नहि होइछ मुक्त (९१), तकैत अछि चिड़ै (९५), खाँड़ो (१९९६), पानिमे जोगने अछि बस्ती (९८), फुनगी नीलाकाशमे (२०००), गाछ झूल-झूल (२००४), छाह सोहाओन (२००६), खिखिरक बीअरि (२००७)

कथा-संग्रह:एकसरि ठाढ़ि कदम तर रे (७२), सूर्य गलि रहल अछि (७५), वस्तु (८३), करमी झील (९८)

उपन्यास:दू कुहेसक बाट (६८), पनिपत (७७), नहि, कतहु नहि (७६), पीयर गुलाब छल (७१), अगिनबान (८१)

हिन्दी अनुवाद- निशान्त की चिड़िया (तकैत अछि चिड़ै, साहित्य अकादमी, दिल्ली २००३)।

प्रबोध सम्मान 2010 सँ सम्मानित।



हरिदास १९३६-२०१६

पत्नी महालक्ष्मी संग
छायाचित्र। "जनम जुआ मति
हारहु" प्रकाशित।



देवकांत झा 1936-



डॉ अमरेश पाठक 1936

हिनक जन्म सीतामढ़ी जिलाक अन्तर्गत सामारि ग्राममे १९३६ मे भेलन्हि । १९५७ मे पटना विश्वविद्यालयसँ मैथिलीक एम. ए. परीक्षामे प्रथम श्रेणीमे प्रथमस्थान पाओल । १९५७ सँ १९६० धरि रामकृष्ण महाविद्यालय, मधुबनीमे व्याख्याता रूपेँ तकरा बाद पटना विश्वविद्यालयमे व्याख्याता रूपमे कार्य करए लगलाह । पटना विश्वविद्यालयमे मैथिली विभागाध्यक्ष रूपेँ । मैथिली उपन्यासक आलोचनात्मक अध्ययन शोध प्रबन्धपर हिनका बिहार विश्व-विद्यालय द्वारा डि. लिट्क उपाधि भेटलन्हि । ई शोध प्रबन्ध पुस्तकाकार रूपेँ सेहो प्रकाशित भेल अछि बिहार राष्ट्रभाषा परिषदक विद्यापति ग्रन्थावलीक सम्पादक मण्डलक सदस्य । हिनक अन्य प्रकाशित रचना अछि निबन्ध संकलन । एकरा छोड़ि विभिन्न पत्र-पत्रिकामे हिनक कतेको निबन्ध प्रकाशित छन्हि । मैथिली अकादमी द्वारा प्रकाशित कथा-संग्रहक इहो एक सम्पादक छथि । ई अधिकतर उच्च स्तरीय आलोचनात्मक निबन्ध लिखैत छथि । २०००- डॉ. अमरेश पाठक, (तमस- भीष्म साहनी, हिन्दी)लेल साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार।



रामदेव झा 1936-

कथाकार, समीक्षक, अनुवादक, ग्रंथ सम्पादक । साहित्य अकादेमीक मूल एवं अनुवाद पुरस्कार प्राप्त कर्ता ल. ना. मिथिला विश्वविद्यालय दरभंगाक मैथिली विभागक पूर्व प्राचार्य । प्रकाशन: पसिझैत पाथर, (अनु.) आदि । १९९१- रामदेव झा (पसिझैत पाथर, एकांकी)लेल साहित्य अकादेमी पुरस्कारसँ सम्मानित । १९९४- रामदेव झा (सगाइ- राजिन्दर सिंह बेदी, उर्दू) लेल साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार।

बलराम 1936- 2008

जन्म स्थान पचही, मधुबनी, बिहार । विशिष्ट कथाकार । प्रकाशित कृति : दकचल देबाल (कथा-संग्रह)।



रवीन्द्र नाथ ठाकुर 1936-

जन्म पूर्णिया जिलाक धमदाहा ग्राममे 1936 ई. मे भेलन्हि । नेने अवस्थासँ गीत गएबामे एवं कविता लिखबामे विशेष रुचि । कोनो मंच पर ठाढ़ भेला पर ई सहजहि श्रीताकेँ आह्लादित करैत छथि । हिनक सात गोट मैथिलीक गीत संग्रह, एक मिनी महाकाव्य, एक प्रयोगधर्मी काव्य, एक उपन्यास, एक नाटक एक राति एवं एक हिन्दी नाटक, प्रकाशित भेल छन्हि ।

मैथिलीपुत्र प्रदीप 1936-

ग्राम- कथवार, दरभंगा। प्रशिक्षित एम.ए., साहित्य रत्न, नवीन शास्त्री, पंचाम्नि साधक। हिनकर रचित "जगदम्ब अहीं अवलम्ब हमर" आ "सभक सुधि अहाँ लए छी हे अम्बे, हमरा किए बिसरे छी यै" मिथिलामे लेजेंड भए गेल अछि।



बिनोद बिहारी वर्मा 1937- 2003

मैथिल करण कायस्थक पौजिक सर्वेक्षण, बलानक बोनिहार ओ पल्लवी तथा अन्य कथा (कथा संग्रह)



वीरेन्द्र मल्लिक 1937-

जन्म-

3 जनवरी 1937 ई. परसौनी, मधुबनीमे।
कवि, सम्पादक, समीक्षक।
आखर, अगनिपत्रक सम्पादन। अग्नि-
शिखा (कविता संग्रह)।



कीर्तिनारायण मिश्र 1937-

जन्म १७ जुलाई १९३७ ई. केँ ग्राम
शोकहारा (बरौनी), जिला बेगूसरायमे
भेलन्हि। हुनकर प्रकाशित कृति अछि
सीमान्त, महानगर (दीर्घ कविता), हम स्तवन
नहि लिखब, ध्वस्त होइत शांति स्तूप (एहि
पोथीपर साहित्य
अकादमी 1997 पुरस्कार), आदमीकेँ
जोहेत (कविता संग्रह)। संस्मरण-अपन
एकांतमे, स्मृति यात्रा, पत्रक दर्पणमे।
सम्पादन- आखर मासिक पत्रिका, आधुनिक
मैथिली साहित्य, '63, राजकमल जीवन आ
साहित्य, '68, कथा-संकलन- काल
कोठरी। आलोचना- अर्थांतर-2004



गौरीकांत चौधरीकांत 1937- 2001



युगल किशोर मिश्र १९३८ -२००७

मैथिली शब्दकोष।



प्रफुल्ल कुमार सिंह 'मौन' 1938-

ग्राम+पोस्ट- हसनपुर, जिला-समस्तीपुर। मैथिलीमे
१. नेपालक मैथिली साहित्यक
इतिहास (विराटनगर, १९७२ ई.), २. ब्रह्मग्राम (रिपोर्टाज
दरभंगा १९७२ ई.), ३. **मैथिली** **त्रैमासिकक**
सम्पादन (विराटनगर, नेपाल १९७०-
७३ ई.), ४. मैथिलीक नेनागीत (पटना, १९८८
ई.), ५. नेपालक आधुनिक मैथिली
साहित्य (पटना, १९९८ ई.), ६. प्रेमचन्द चयनित
कथा, भाग- १ आऽ २ (अनुवाद), ७. वाल्मीकिक
देशमे (महनार, २००५ ई.)। २००४- डॉ. प्रफुल्ल
कुमार सिंह **मौन** (प्रेमचन्द की कहानी-
प्रेमचन्द, हिन्दी) लेल साहित्य अकादेमी मैथिली
अनुवाद पुरस्कार।



महेश्वरनाथ मल्लिक 1938-



परशुराम झा १९३८-

गाम- मेंहथ (मधुबनी), कृति- डाइमेन्शन्स ऑफ पीस इन इन्गलिश ड्रामा, क्रिश्चियन पोएटिक ड्रामा।



कुलानन्द मिश्र 1940-2000

जन्म पकड़ी कोठी, सीतामढ़ी, बिहार। सुविख्यात कवि,, संपादक, समालोचक। प्रकाशित कृति- तावत एतबे, भोरक प्रतीक्षामे (कविता संग्रह), भारतक भाषा सर्वेक्षण, पारो, राजकमल चौधरी की ग्यारह कहानियाँ (अनुवाद)।



बिलट पासवान 'विहंगम' 1940-

जन्म मधुबनी जिलाक एकहत्था ग्राममे १९४० ई. मे भेलन्हि।



फजलुर रहमान हासमी 1940-2011

जन्म-पटना जिलाक बराह गाममे। वृत्ति अध्यापक। हिन्दी कविता संग्रह "रश्मि राशि" आ मैथिली कविता संग्रह "निर्मोही" प्रकाशित। १९९६मे अबुलकलाम आजाद- अब्दुलकवी देसनवी, उर्दूसँ मैथिली अनुवादपर साहित्य अकादमीक मैथिली अनुवाद पुरस्कार।



गुणनाथ झा

गुणनाथ झा "लोक मञ्च" मैथिली नाट्य पत्रिकाक संचालन- सम्पादन के ने छथि। मैथिलीमे आधुनिक नाटकक प्रणयन। हुनकर नाटक सभ अछि:

मधुयामिनी: एकाङ्क नाट्य शैलीमे दूटा पात्र, पुरुष संयुक्त परिवारक पक्ष लेनिहार आ स्त्री तकर विरोधी।

पाथेय: एकाङ्क नाट्य शैलीमे रचित, मुदा पूर्णाङ्कक सभ विशेषता ऐमे भेटत। मुख्य अभिनेता मिथिलाक अधोगतिसँ दुखी भऽ गामकेँ कर्मस्थली बनबैत छथि, स्वजन विरोध करै छथि।

लाल-बुझक्कर: एकाङ्क नाट्य शैलीमे रचित। दाही रौदीसँ झमारल निम्न आ मध्य-निम्न वर्ग स्वतंत्रताक पहिन्हियो आ बादो जीविकोपार्जन लेल प्रवास करबा लेल अभिशप्त छथि।

सातम चरित्र: एकाङ्क नाट्य शैलीमे रचित। मैथिली रंगमंचपर महिला अभिनेत्रीक अभाव, सातम चरित्रक प्रतीक्षामे पूर्वाभ्यास खतम भऽ जाइत अछि।

शेष नजि: आधुनिक सामाजिक पूर्णाङ्क नाटक। पिता-माताक मृत्युक बाद अग्रजक अनुजक प्रति पितृवत व्यवहार।

आजुक लोक: पूर्णाङ्क नाटक। विषय निम्नमध्यवर्गीय बेरोजगारी आ बियाहक दायित्वक बोझ।

जय मैथिली: पूर्णाङ्क नाटक। मिथिलाक भाषिक-सांस्कृतिक समस्या एकर कथावस्तु अछि।



प्रभास कुमार चौधरी 1941-1998

गाम- पिंडारुछ, जिला- दरभंगा। प्रख्यात कथाकार ओ उपन्यासकार। प्रभासक प्रकाशित कृति : कथा-प्रभास, प्रभासक कथा, नव घर उठय पुरान घर खसय, दिदवल (कथासंग्रह), अभिशप्त, युगपुरुष, हमरा लग रहब, नवारम्भ, राजा पोखरिमे कतेक मछरी (उपन्यास)। विभिन्न महत्वपूर्ण पत्रिकाक सम्पादन। त्रैमासिक कथा गोष्ठी 'सगर राति दीप जरय' केर प्रारम्भ। १९९०- प्रभास कुमार चौधरी (प्रभासक कथा, कथा) लेल साहित्य अकादमी पुरस्कारसँ सम्मानित।

महाकवि विद्यापति: विद्यापतिक नव विश्लेषण।



साकेतानन्द 1940-

वरिष्ठ कथाकार, गणनायक (कथा-संग्रह) लेल साहित्य अकादेमी पुरस्कारसँ सम्मानित। प्रकाशित कृति: मैथिली कथा साहित्यमे 1962 सँ सक्रिय। गोडेक चालिस_पचास टा कथा, रिपोर्ताज, संस्मरण, यात्रा_विवरण मैथिलीमे प्रकाशित अधिकांश पत्र_पत्रिकामे छपल। पहिल मैथिली कथा **ग्लेसियर** 1962मे **मिथिलामिहिर**मे प्रकाशित। हिन्दियोमे दू दर्जन कथा आदि प्रकाशित। सन 99मे छपल पहिल कथा_संग्रह **गणनायक** के ओही वर्ष **साहित्य अकादेमी पुरस्कार**। पैघ बान्ध **स** अबैबला विपत्तिके रेखांकित करैत, पर्यावरण के कथा वस्तु बना क **राजकमल** प्रकाशन सँ प्रकाशित एवं अत्यंत चर्चित उपन्यास (**डॉक्यूमेंट्री फिक्शन**) **सर्वस्वांत**। आकाशवाणीक राष्ट्रीय कार्यक्रममे प्रसारित दू टा उल्लेखनीय वृत्त रूपक **महानन्दा अभयारण्य** पर आधारित **जंगल बोलता है** एवं झारखंड के ग्रामीण क्षेत्रक ज्वलंत डाइनक समस्या पर आधारित वृत्तरूपक **नैना जोगन** चर्चित एवं प्रसिद्ध।



गंगेश गुंजन 1942-

जन्म स्थान- पिलखबाड़, मधुबनी। श्री गंगेश गुंजन मैथिलीक प्रथम चौबटिया नाटक बुधबधियाक लेखक छथि आ हिनका उचितवक्ता (कथा संग्रह) क लेल साहित्य अकादेमी पुरस्कार भेटल छन्हि। एकर अतिरिक्त मैथिलीमे हम एकटा मिथ्या परिचय, लोक सुनू (कविता संग्रह), अन्हार- इजोत (कथा संग्रह), पहिल लोक (उपन्यास), आइ भोर (नाटक) प्रकाशित। हिन्दीमे मिथिलांचल की लोक कथाएँ, मणिपद्मक नैका- बनिजाराक मैथिलीसँ हिन्दी अनुवाद आ शब्द तैयार है (कविता संग्रह)। १९९४- गंगेश गुंजन (उचितवक्ता, कथा) पुस्तक लेल साहित्य अकादेमी पुरस्कारसँ सम्मानित।



प्रेमशंकर सिंह 1942-

ग्राम+पोस्ट- जोगियारा, थाना- जाले, जिला- दरभंगा। मौलिक मैथिली: १. मैथिली नाटक ओ रंगमंच, मैथिली अकादेमी, पटना, १९७८ २. मैथिली नाटक परिचय, मैथिली अकादेमी, पटना, १९८१ ३. पुरुषार्थ ओ विद्यापति, ऋचा प्रकाशन, भागलपुर, १९८६ ४. मिथिलाक विभूति जीवन झा, मैथिली अकादेमी, पटना, १९८७ ५. नाट्यान्वाचय, शेखर प्रकाशन, पटना २००२ ६. आधुनिक मैथिली साहित्यमे हास्य-व्यंग्य, मैथिली अकादेमी, पटना, २००४ ७. प्रपाणिका, कर्णगोष्ठी, कोलकाता २००५, ८. ईक्षण, ऋचा प्रकाशन भागलपुर २००८ ९. युगसंधिक प्रतिमान, ऋचा प्रकाशन, भागलपुर २००८ १०. चेतना समिति ओ नाट्यमंच, चेतना समिति, पटना २००८। २००९ ई.-श्री प्रेमशंकर सिंह, जोगियारा, दरभंगा यात्री-चेतना पुरस्कार।



मार्कण्डेय प्रवासी 1942-2010

जन्म ग्राम: गरुआर, जिला: समस्तीपुर। प्रकाशित कृति: अगस्त्याथिनी (महाकाव्य); एतदर्थ (कविता



देवेन्द्र झा १९४३-

गाम- चानपुरा (मधुबनी), कृति- विद्यापतिक श्रृंगारिक पदक काव्यशास्त्रीय अध्ययन, लालदास, सुधाकर झा



डॉ. भीमनाथ झा 1945-

जन्म: कोइलख, मधुबनी, बिहार। प्रखर कवि, समालोचक, प्राध्यापक। **विविधा** **निबन्ध** पुस्तक लेल सन् १९९२मे साहित्य अकादेमी पुरस्कारसँ सम्मानित। प्रकाशित

संग्रह), अक्षर चेतना (काव्य संग्रह)।
अभियान, हम
कालिदास (उपन्यास)। ♦अगस्त्यायिनी
♦ लेल १९८१मे साहित्य अकादेमी
पुरस्कार प्राप्त।

"शास्त्री", अनुभव, बदलि जाइछ
घरे टा।

कृति: त्रिधारा, वीणा, की फुरैए की
नहि, नाम तँ थिक ओएह (कविता
संकलन), परिचायिका, सीताराम
झा, कवि चूड़ामणिक काव्य
साधना, विविधा
(निबंध, आलोचना), टावर चौकसँ आदि
।



महेन्द्र मलंगिया 1946-

गाम- मलंगिया, जिला- मधुबनी ।
मैथिलीक सुपरिचित नाटककार, रंग
निर्देशक एवं मैलोरंगक संस्थापक
अध्यक्ष । लोक साहित्य पर गंभीर
शोध आलेख । मैथिलीमे 13टा
नाटक, 19टा एकांकी, 14टा नुक्कड़
आ 10टा रेडियो नाटक प्रकाशित आ
आकाशवाणी सँ प्रसारित । सीनियर
फेलोशिप (भारत
सरकार), इंटरनेशनल थिएटर
इंस्टिट्यूट (नेपाल), प्रबोध साहित्य
सम्मान आदि सँ सम्मानित । संप्रति
ज्योतिरीश्वर लिखित मैथिलीक प्रथम
पुस्तक वर्णरत्नाकर पर शोध कार्य ।
श्री महेन्द्र मलंगियाक जन्म २० जनवरी
१९४६ मे मधुबनी जिलाक मलंगिया
गाममे भेलन्हि। मलंगियाजी मैथिली
हिन्दी, अंग्रेजी आ नेपाली भाषाक
जानकार आ थियेटर शिक्षण, पटकथा
लेखन आ तत्सम्बन्धी शोधक
फ्रीलान्स शिक्षक छथि।२००२ ई.- श्री
महेन्द्र मलंगिया, मलंगिया;यात्री-
चेतना पुरस्कार। प्रबोध
सम्मान 2005 सँ सम्मानित।



डॉ राम दयाल राकेश, सर्लाही, नेपाल 1942-

मैथिली मातृभाषा, हिन्दीक प्राध्यापक आ नेपालीक लेखक ई तीनू
भाषा ♦राकेश♦क व्यक्तित्वमे एना ने मिझराएल छैक जे कोनहुसँ
हिनका भिन्न नहि कएल जा सकैत अछि । ई विशेषतः नेपालीमे लिखैत
छथि, मुदा लेखनक विषय मूलतः मैथिलीए संस्कृति रहैत छनि । ओना
मैथिली, हिन्दी आ अङ्ग्रेजीमे सेहो ई अनेक रचना कएने छथि ।नेपालक
राजकीय-प्रज्ञा-प्रतिष्ठानक सदस्य ♦राकेश♦ दिल्ली विश्वविद्यालयसँ
पीएचडी आ अमेरिकास्थित इण्डियाना यूनिभर्सिटीसँ पोस्ट डाक्टरल
रिसर्च कएने छथि । डा. ♦राकेश♦क जन्म २५ जुलाई १९४२ ई. कऽ
सर्लाही जिलाक सिसौटियामे भेल छनि । नेपाली, मैथिली, हिन्दी आ
अङ्ग्रेजीमे मौलिक, सम्पादित आ अनूदित कऽ करीब दू दर्जन पोथी
प्रकाशित , दर्जनभरि देशक भ्रमण सेहो कएने छथि । नेपाल प्रज्ञा
प्रतिष्ठानक सदस्यता- श्री राम दयाल राकेश (1999)।



उपेन्द्र दोषी 1943- 2001

जन्म स्थान रामपुर-
कोरिगामा, दरभंगा । कवि-
कथाकार, गीत-गजलकार ।
प्रकाशित कृति: यंत्रणाक क्षणमे
(कविता संग्रह)। हिन्दीमे अनेक
पोथी प्रकाशित। ओडियासँ मैथिली
अनुवाद हेतु मृत्युपरान्त साहित्य
अकादेमीसँ पुरस्कृत। २००३- उपेन्द्र
दोषी (कथा कहिनी- मनोज
दास, उडिया) लेल साहित्य
अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार।



उदयचन्द्र झा "विनोद" 1943-

जन्म 5 अप्रैल 1943 ई.।
गाम- रहिका, मधुबनी । जन्म-



रेवती रमण लाल, जनकपुर 1943-



मंत्रेश्वर झा 1944-

जन्म ६ जनवरी १९४४ ई.ग्राम-
लालगंज, जिला-मधुबनीमे।
प्रकाशित कृति: खाधि, अन्विनहार

ग्राम- दुलहा, मधुबनी। प्रकाशित कृति: संक्रान्ति, मौसम अयला पर, एहना स्थितिमे, भरि देह गौरा, एहि जनपदमे, दोहा तीन सय दू, कहलनि पत्नी, सहरजमीन, अपक्ष, प्रश्नवाचक (कविता-संग्रह), धूरी (सहयोगी कविता संग्रह); जाँत (कथा संग्रह), उदास गाछक वसंत (नाटक)। ♦माटि पानि♦क वरेण्य सम्पादक।२००५ ई.-श्री उदय चन्द्र झा ♦विनोद♦, रहिका, मधुबनी;यात्री-चेतना पुरस्कार।

गाम, बहसल रातिक इजोत (कविता संग्रह); एक बटे दू (कथा संग्रह), ओझा लेखे गाम बताह (ललित निबन्ध)। मैथिली कथा संग्रहक हिन्दी अनुवाद ♦कुंडली♦ नामसँ प्रकाशित। दि फूलस पैराडाइज (अंग्रेजीमे ललित निबन्ध)। २००८ ई.-श्री मंत्रेश्वर झा, लालगंज, मधुबनी यात्री-चेतना पुरस्कार। २००८- मंत्रेश्वर झा (कतेक डारि पर, आत्मकथा) पर साहित्य अकादमी पुरस्कार।



रत्नेश्वर मिश्र 1945-

अनुवादक, निबंधकार। प्रकाशन: तमिल साहित्यक इतिहास, भवभूति (दुनू अनुवाद)।



जगदीश प्रसाद मंडल

गाम-बेरमा, तमुरिया, जिला-मधुबनी। एम.ए.।कथाकार (गामक जिनगी-कथा संग्रह आ तरेगण- बाल-प्रेरक लघुकथा संग्रह), नाटककार(मिथिलाक बेटी-नाटक), उपन्यासकार(मौलाइल गाछक फूल, जीवन संघर्ष, जीवन मरण, उत्थान-पतन, जिनगीक जीत- उपन्यास)। मार्क्सवादक गहन अध्ययन। हिनकर कथामे गामक लोकक जिजीविषाक वर्णन आ नव दृष्टिकोण दृष्टिगोचर होइत अछि। विदेह सम्पादकक समानान्तर साहित्य अकादेमी पुरस्कार २०११ मूल पुरस्कार- श्री जगदीश प्रसाद मण्डल (गामक जिनगी, कथा संग्रह)।मैथिली उपन्यास 'पंगु' लेल साहित्य अकादमी पुरस्कार २०२१



राज



महाराजाधिराज लक्ष्मीश्वर सिंह 1858-1898



महाराजाधिराज रमेश्वर सिंह 1860-1929



महाराजाधिराज कामेश्वर सिंह 1907-1962



सर हरगोविन्द मिश्र, अली
गढ़ आ कामेश्वर सिंह



डॉ. रामबरन यादव, नेपा
ल राष्ट्रपति



कर्पूरी ठाकुर 1921-
1988



भोगेन्द्र झा



रमानाथ मिश्र "मिहिर"

"मैथिली मुहावरा एवम् लोकोक्ति प्रकाश
" प्रकाशित।

बिनोदानन्द झा 1895-
1971



स्वर्गीय विन्ध्येश्वरी प्रसाद मंडल, राजनेता 19
19-1982



रामविलास पासवान १९४६-

जन्म ५ जुलाई १९४६, गाम-
शहरबन्नी, जिला खगड़िया। भारतीय
राजनीतिज्ञ।



चतुरानन मिश्र



गजेन्द्र नारायण चौधरी, पत्रकार 1929-
2008

ललित नारायण मिश्र 1922-
1975



भूपेन्द्र नारायण मण्डल



राम लषण राम "रमण"



रमाकांत मिश्र



मोहन भारद्वाज 1943-

गाम- नवानी, जिला- मधुबनी ।
मैथिलीक प्रखर समालोचक।२००७
ई.-श्री आनन्द मोहन
झा, भारद्वाज, नवानी, मधुबनी;यात्री-



योगानन्द झा 1955-

२००५- डॉ. योगानन्द झा (बिहारक लोककथा- पी.सी.राय चौधरी, अंग्रेजी)लेल साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार। प्रकाशित कृति: लोकजीवन ओ लोक साहित्य (निबन्ध) 1986, परिणीता (कथाकव्यांश) 1987, फकीर मोहन सेनापति (अनुवाद) 2000, आलेख सञ्चयन (निबन्ध) 2002, बिहारक लोककथा (अनुवाद) 2003, स्नेहलता (विनिबन्ध) 2006, मैथिली पत्रकारिताकेँ सौ वर्ष (निबन्ध) 2006, गहबरगीत (निबन्ध) 2007, लोक-साहित्य ओ शब्द-सम्पदा (निबन्ध) 2007, मैथिलीक पारम्परिक जातीय व्यवसायक शब्दावली (शोध-ग्रन्थ) 2009



हीरानन्द झा "शास्त्री" ,पत्रकार

चेतना पुरस्कार। प्रबोध सम्मान 2008 सँ सम्मानित।



दीनानाथ झा, पत्रकार



नरेन्द्र झा, अर्थशास्त्र- पत्रकार

"विकास ओ अर्थतंत्र" प्रकाशित।



प्रेमशंकर झा, पत्रकार



शरदिन्दु चौधरी, पत्रकार



राजेश्वर झा (१९२३-१९७७)

जन्म- सहरसा जिलाक रसुआर गाम (आब सुपौल जिला)।

कृति- मिथिलाक्षरक उद्भव ओ विकास, अवहट्ट: उद्भव ओ विकास, मैथिली साहित्यक आदिकाल, विद्यापतिक संगीतमे वर्णित नायक-नायिका भेद एवं राग-रागिनी वर्गीकरण।

महाकवि विद्यापति नाटक, शास्त्रार्थ नाटक, कन्दर्पीघाट नाटक, एकादशी, विद्याधर-कथा, उर्वशी, धर्मव्याध- कथा, मेनका।



प्रो. रामशरण शर्मा १९२०-२०११

एस.एन.सत्यार्थी

मिथिलाक कला आ शिल्पकलापर लेखन।



विजयकान्त मिश्र इतिहासकार 1927-1994

डॉ. विजयकांत मिश्रक जन्म १० अगस्त १९२७ मंगरौनी गाम - जे नव्य न्याय आ तांत्रिक साधनाक जन्म-स्थली अछि- (जिला मधुबनी) मे भेलन्हि। ओ 1948 मे प्राचीन भारतीय इतिहास आ संस्कृति विषयमे एलाहाबाद विश्वविद्यालयसँ सनातकोत्तर उपाधि कएलाक बाद कतेक बरख धरि बिहार सरकार आ पटना विश्वविद्यालयसँ सम्बद्ध रहलाह आ 1957 ई. सँ भारतीय पुरातत्व विभागमे काज कएलन्हि आ ओकर शिशुपालगढ़, कौशाम्बी, वैशाली, हस्तिनापुर, कुम्हार, पाटलिपुत्र, करिय न, सोनपुर, बिलावली, नालन्दा, राजगीर, चन्द्रवल्ली, आ हम्पी खुदाइमे विभिना भूमिकामे भाग लेलन्हि।हिनकर लिखल-सम्पादित पोथी सभमे अछि: 1.वैशाली,1950 2.कुम्हार एक्सकेवेशंस: 1950-1957 3.पुरातत्व की दृष्टिमे वैशाली 4.नागेश भट्टाज पारिभाषेन्दुशेखर 5.मिथिला आर्ट एण्ड आर्किटेक्चर (सम्पादित) 6.कल्चरल हेरिटेज ऑफ मिथिला 7.श्रृंगार भजनावली- एक अध्ययन 8.क्षेत्र पुरातत्वविज्ञान- 9.पुरातत्व शब्दावली।



सुरेश्वर झा, राजनीति विज्ञान



भागीरथ लाल दास

राधाकृष्ण चौधरी, इतिहासकार 1921-1985

मिथिलाक इतिहास, A Survey of Maithili Literature, THE POLITICAL AND CULTURALHERITAGE OF MITHILA प्रकाशित।

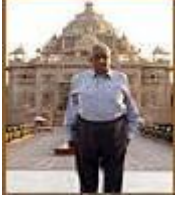


द्विजेन्द्र नारायण झा, इतिहासकार



लक्ष्मीकान्त झा रिजर्व बैंक गवर्नर 1913-1988

२००१- सुरेश्वर झा (अन्तरिक्षमे विस्फोट- जयन्त विष्णु नार्लीकर, मराठी)लेल साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार।



एन. एन. झा डिप्लोमेट

भारतक एक देशमे राजदूत रहल छथि आ जी.ए.टी.टी. मे भारतक प्रतिनिधि सेहो छलाह।



कामेन्द्रनाथ झा "अमल"
1938-

जन्म- 4 जनवरी 1938, गाम कोइलख (मधुबनी)।
ग्रिभांस (कथासंग्रह) प्रकाशित।



भाग्यनारायण झा 1941-



रमाकांत राय "रमा"
1947

जन्म- भादो पूर्णिमा
सम्बत् 2003, प्रथम रचना-
बटुक, बाल मासिक प्रयाग, कथा
विशेषांक द्वितीय
भागमे 1964ई., प्रकाशित
कृति(क) तीनटा बाबाजी-(रूसीसँ
मैथिलीमे मैथिलीमे टालस्टायक
कथाक अनुवाद-1967ई.मे, (ख)
फूलपात, कविता संग्रह 1978,
(ग) भांगक गोला (2004 ई.मे),
(घ) कटैत पाँखि: हँसैत
आँखि , कथा संग्रह-2005, शीघ्र
प्रकाश्य- कृष्णकान्त
मिश्र (विनिबन्ध) साहित्य अकादेमी
नई दिल्ली। प्रायः डेढ़ सए
रचना (कथा-निबन्ध कविता)
मैथिली हिन्दीक पत्र-
पत्रिका, आकाशवाणी एवं
दूरदर्शनसँ प्रकाशित/ प्रसारित।
साहित्य अकादेमी द्वारा आयोजित
कवि सम्मेलनक आयोजनक क्रममे
रेलक चपेटमे पड़िदहिना पएर छाबा
धरिगमा विकलांग। सेवा निवृत्त
अध्यापक (उच्च विद्यालय) सम्पर्क-



प्रोफेसर महेन्द्र 1947-

जन्म: भेलाही, सुपौल, बिहार ।
प्रसिद्ध कवि, कथाकार, आलोचक ।
वृत्ति: भू.ना. विश्वविद्यालयक
स्नातकोत्तर केन्द्र, सहरसामे मैथिली
विभागाध्यक्ष। प्रकाशित कृति
साहित्य अकादेमीसँ प्राकाशित
मोनोग्राफ शैलेन्द्र मोहन झा ।
सहयोगी संकलन-संकल्प
। ♦राजकमल जयन्ती प्रसंगक
संपादन।



महेन्द्र 1944-2009

जन्म मधुबनी जिलाक जमसम
गाममे। प्रसिद्ध मैथिली गीतकार आ
गायक।

श्री रमानिवास, मानाराय टोल पो.
नरहन (समस्तीपुर)।



सुभाषचन्द्र यादव 1948-

जन्म ०५ मार्च १९४८, मातृक
दीवानगंज, सुपौलमे। पैतृक
स्थान: बलबा-
मेनाही, सुपौल। घरदेखिया (मैथिली
कथा-संग्रह), मैथिली
अकादमी, पटना, १९८३, हाली (अंग्रेजीसँ
मैथिली अनुवाद), साहित्य अकादमी, नई
दिल्ली, १९८८, बीछल कथा (हरिमोहन
झाक कथाक चयन एवं
भूमिका), साहित्य अकादमी, नई
दिल्ली, १९९९, बिहाड़ि आउ (बंगला सँ
मैथिली अनुवाद), किसुन संकल्प
लोक, सुपौल, १९९५, भारत-विभाजन
और हिन्दी उपन्यास (हिन्दी
आलोचना), बिहार राष्ट्रभाषा
परिषद्, पटना, २००१, राजकमल चौधरी
का सफर (हिन्दी जीवनी) सारांश
प्रकाशन, नई दिल्ली, २००१, बनैत-
बिगडैत (कथा-संग्रह) २००९। मैथिलीमे
करीब सत्तरि टा कथा, तीस टा समीक्षा
आ हिन्दी, बंगला तथा अंग्रेजी मे अनेक
अनुवाद प्रकाशित।



सुभद्र झा 1909- 2000

"फॉर्मेशन ऑफ मैथिली लैंग्वेज"क
लेखक। १९८६- सुभद्र झा (नातिक
पत्रक उत्तर, निबन्ध)पर मैथिलीक
साहित्य अकादमी पुरस्कारसँ
सम्मानित।



रामावतार यादव, मैथिली भाषिकी, ने पाल 1942-

देश-विदेशक भाषाविज्ञान जर्नलमे पचासो आलेखक द्वारा
मैथिलीक विशिष्टताकेँ उजागर केनिहार। *मैथिली
ध्वनिशास्त्र* 1984 ई. मे जर्मनीसँ आ *मैथिलीक सन्दर्भ
व्याकरण* 1996 ई. मे बर्लिन आ न्यूयार्कसँ
प्रकाशित। 2000 ई. मे लंदनसँ प्रकाशित *भारतीय
आर्यभाषा* पुस्तक मे संकलित हिनकर मैथिली भाषा संबंधी
आलेख विशेष उल्लेखनीय। नेपाल राजकीय प्रज्ञा-प्रतिष्ठानसँ
पासाड लहामु प्रज्ञा-पुरस्कारसँ सम्मानित।



योगेन्द्र प्रसाद यादव, भा षिकी, सिरहा, नेपाल 19 46-

1998 ई. मे जर्मनीसँ प्रकाशित *इथुज
इन मैथिली सिंटेक्स आ टॉपिक्स इन
नेपालीज लिग्विस्टिक्स, रीडिंग्स इन
मैथिली लैंग्वेज- लिटरेचर एण्ड कल्चर
आ लेक्सीग्राफी इन
नेपाल* (सम्पादित) प्रकाशित। नेपाल
राजकीय प्रज्ञा-प्रतिष्ठानमे भाषा-विभागक



रमानन्द झा 'रमण' 1949-

जन्म: 02 जनबरी 1949, शिक्षा-
एम.ए., पीएच.डी., आजीविका-
भारतीय रिजर्व बैंक, पटना (सेवा
निवृत्त)। **प्रकाशन:** 1. नवीन मैथिली
कविता, 1982, 2. मैथिली नऽव
कविता, 1993, 3. मैथिली साहित्य
ओ राजनीति, 1994,
4. अखियासल, 1995,
5. बेसाहल, 2003, 6. भजारल,



रामलोचन ठाकुर 1949-

श्री रामलचन ठाकुर, जन्म १८ मार्च १९४९
ई. पलिमोहन, मधुबनीमे। वरिष्ठ
कवि, रंगकर्मी, सम्पादक, समीक्षक। भाषाई
आन्दोलनमे सक्रिय भागीदारी। **प्रकाशित
कृति-** इतिहासहन्ता, माटिपानिक गीत, देशक
नाम छल सोन चिड़ैया, अपूर्वा (कविता
संग्रह), बेताल कथा (व्यंग्य), मैथिली लोक
कथा (लोककथा), प्रतिध्वनि (अनुदित
कविता), *जा सकै छी, किन्तु किए जाऊ* अनुदित
कविता), लाख प्रश्न

प्राज्ञ रहि कलोक महत्वपूर्ण कार्यक सम्पादन। नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानक सदस्यता श्री योगेन्द्र प्रसाद यादव (1994)। नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान आजीवन सदस्यता श्री योगेन्द्र प्रसाद यादव।

2005., 7. निर्यात कैसे शुरू करें? हिन्दी- रिजर्व बैंक, पटनाक प्रकाशन सम्पादित 8. मैथिलीक आरम्भिक कथा, 1978 समीक्षा, 9. श्यामानन्द रचनावली, 1981, 10. जनार्दन झा जनसीदन कृत निर्दयीसासु (1914) आ पुनर्विवाह (1926), 1984, 11. चेतनाथझाकृत श्रीजगन्नाथपुरी यात्रा (1910), 1994, 12. तेजनाथ झाकृत सुरराजविजय नाटक (1919), 1994, 13. रासबिहारीलाल दासकृत सुमति (1918), 1996, 14. जीबछ मिश्रकृत रामेश्वर (1916), 1996, 15. भेटघॉंट (भेटवार्ता), 1998, 16. रूचय तँ सत्य ने तँ फूसि, 1998, 17. पुण्यानन्द झाकृत मिथिला दर्पण (1925), 2003, 18. यदुवर रचनावली (1888-1934) 2003, 19. श्रीवल्लभ झा (1905-1940) कृत विद्यापति विवरण, 2005, 20. मैथिली उपन्यासमे चित्रित समाज, 2003। अनुवाद लेल **भाषा-भारती सम्मान 2004-** 05 (सी.आइ.आइ.एल., मैसूर) छओ बिगहा आठ कट्टा- फकीर मोहन सेनापतिक ओड़िया उपन्यासक मैथिली अनुवाद लेल प्राप्त।

अनुत्तरित (कविता), जादूगर (अनुवाद), स्मृतिक धोखरल रंग (संस्मरणात्मक निबन्ध), आंखि मुनने: आंखि खोलने (निबन्ध)। अनुवाद लेल **भाषा-भारती सम्मान 2003-** 04 (सी.आइ.आइ.एल., मैसूर) *जा सकै छी, किन्तु किए जाऊ* शक्ति चट्टोपाध्यायक बांग्ला कविता-संग्रहक मैथिली अनुवाद लेल प्राप्त। विदेह सम्पादकक समानान्तर साहित्य अकादेमी पुरस्कार २०१२ अनुवाद पुरस्कार- श्री रामलोचन ठाकुर- (पद्मानदीक माझी, बांग्लासँ मैथिली अनुवाद, बांग्ला-उपन्यास - मानिक बंधोपाध्याय)



गंगा प्रसाद मंडल "अके ला", नेपाल 1944-

पं सुन्दर झा शास्त्री राष्ट्रिय प्रतिभा पुरस्कारसँ सम्मानित। मिथिलांचलक किछु लोक कथा (संकलन आ सम्पादन) आ शिरीषक फूल (अनुवाद) प्रकाशित।



महेन्द्रनारायण निधि, धनुषा, नेपाल



परमेश्वर कापड़ि, धनुषा, नेपाल



जयनारायण झा "जिज्ञासु"

जयनारायण झा "जिज्ञासु", नेपाल



सुरेश झा, नेपाल 1920-1995



रोहिणी रमण झा 1950-



डॉ. कमल कान्त भण्डारी

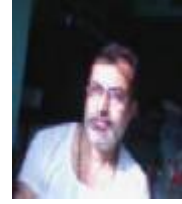
डॉ. कमलाकान्त भण्डारी 1952-

कबीर (मैथिली) पर शोध।



विनोद बिहारी लाल 1953-

जन्म स्थान पचही, मधुबनी, बिहार। चर्चित कथाकार। सयसँ ऊपर कथा प्रकाशित।



अरविन्द ठाकुर 1954-

परती टूटि रहल अछि (कविता संग्रह), अन्हारक विरोधमे (कथा संग्रह), बहुरुपिया प्रदेश मे (गजल संग्रह)।



श्याम दरिहरे 1954-

जन्म स्थान बरहा, बेनीपट्टी मधुबनी, बिहार। कवि, कथाकार। प्रकाशित कृति : सरिसोमे भूत (कथा संग्रह) अनूदित कृति : कनिप्रिया (धर्मवीर भारती)



दिनेश कुमार झा

मैथिलीक इतिहासपर लेखन।



अशोक कुमार ठाकुर

जन्म 2 जनवरी 1944 ई.। गाम बड़ागाँव (पंडौल)। नागमंडल (नाटक-अनुवाद), निशांत, वसुधाक संसार (उपन्यास)



प्रतापनारायण झा, नेपाल



शीतल झा, नेपाल



उग्रनारायण मिश्र "कनक"



डॉ. शम्भूनाथ चौधरी 19
20-2008



इन्द्रकांत झा



पंचानन मिश्र



प्रोफेसर गुरमैता

ज्योतिरीश्वरपर लेखन।



महेन्द्र नारायण सिंह "मगन"



सूर्यकांत झा, जनकपुर



रमण झा (1957-)

रचना: पश्चात्ताप (कथा-संग्रह)-
1995, काव्य-वाटिका (कविता-
संग्रह)- 1999, अलंकार-
भास्कर (पूर्व-खण्ड) -
2002, अलंकार-भास्कर (अलंकार
शास्त्र)- 2003, भिन्न-
अभिन्न (समीक्षा)- 2008, संग
सम्पादन: मैथिली (मिथिला
विश्वविद्यालय, मैथिली विभागक
शोध-पत्रिका) -
1996, सम्पादन: मैथिली (मिथिला
विश्वविद्यालय, मैथिली विभागक
शोध-पत्रिका)- 2007,2008



विजयनाथ झा

"अर्हीक लेल" (गीत-गजल संग्रह
प्रकाशित)।



योगानन्द हीरा



बाबा बैद्यनाथ

पहरा इमानपर (गजल संग्रह)



हरेकृष्ण झा 1950-

जन्म १० जुलाई १९५०
ई. गाम- कोइलखमे। अभियंत्रणक अध्ययन छोड़ि मार्क्सवादी राजनीतिमे सक्रिय। अनेक कविता आ आलोचनात्मक निबन्ध प्रकाशित। अनुवाद एवं विकास विषयक शोध कार्यमे रुचि। स्वतंत्र लेखन। प्रकृति एवं जीवनक तादात्म्य बोधक अग्रणी कवि। "एना त नहि जे" (कविता संग्रह)। २००८ ई. - श्री हरेकृष्ण झाकेँ कविता संग्रह एना त नहि जे लेल कीर्तिनारायण मिश्र साहित्य सम्मान।



कुमार पवन 1958

जगदीश चन्द्र ठाकुर "अनिल" १९५०

मूल नाम जगदीश चन्द्र ठाकुर, जन्म: 27.11.1950, शंभुआर, मधुबनी। सेवा निवृत्त बैंक अधिकारी। मैथिलीमे प्रकाशित पोथी-1. तोरा अडनामे -गीत संग्रह-1978; 2. धारक ओइ पार-दीर्घ कविता-1999, गीत गंगा (गीत संग्रह), गजल गंगा (गजल संग्रह)।



उदय नारायण सिंह नचिकेता 1951-

जन्म-१९५१ ई. कलकत्तामे। पहिल काव्य संग्रह कवयो वदन्ति। १९७१ अमृतस्य पुत्रा: (कविता संकलन) आऽ नायकक नाम जीवन (नाटक)। १९७४ मे एक छल राजा / नाटकक लेल (नाटक)। १९७६-७७ प्रत्यावर्तन / रामलीला (नाटक)। १९७८ मे जनक आऽ अन्य एकांकी। १९८१ अनुत्तरण (कविता-संकलन)। १९८८ प्रियंवदा (नाटिका)। १९९७ रवीन्द्रनाथक बाल-साहित्य (अनुवाद)। १९९८ अनुकृति - आधुनिक मैथिली कविताक बंगलामे अनुवाद, संगहि बंगलामे दूटा कविता संकलन। १९९९ अश्रु ओ परिहास। २००२ खाम खेयाली। २००६ मे मध्यमपुरुष एकवचन (कविता संग्रह)। २००८ ई. मे नाटक "नो एण्ट्री: मा प्रविश" सम्पूर्ण रूपेँ "विदेह" ई-पत्रिकामे धारावाहिक रूपेँ ई-प्रकाशित भए एकटा कीर्तिमान बनेलक। २००९ ई.-श्री उदय नारायण सिंह नचिकेताकेँ नाटक नो एण्ट्री: मा प्रविश लेल कीर्तिनारायण मिश्र साहित्य सम्मान।



कीर्तिनाथ झा 1955-

विद्यानन्द झा 1965-

बुद्धपूर्णिमा, १९६५केँ कैथिनियाँ, झंझारपुर मुधुबनीमे जन्म। पराती जकाँ, बिछड़ल कोनो पिरीत जकाँ, दनुफक फूल जकाँ (कविता संग्रह) प्रकाशित। मूलतः कवि, थोड़ कथा लिखलनि, जे अपन मार्मिक अभिव्यक्तिक कारण बेस चर्चित भेल। विडम्बनापूर्ण परिस्थितिक पाछू जिम्मेवार समाजार्थिक कारणक खोज हिनकर मूल सृजन प्रेरणा थिक।



आशीष अनचिन्हार

मूल लेखन: कुमारि इच्छा (गजल संग्रह), जंघाजोड़ी (गजल संग्रह), अनचिन्हार आखर (गजल, रुबाइ आ कताक संग्रह), मैथिली गजलक व्याकरण ओ इतिहास, मैथिली वेब पत्रकारिताक इतिहास, मैथिली गजलक रेडी रेकोनर, शब्द-अर्थ-शक्ति।
गजेन्द्र ठाकुर आ आशीष अनचिन्हार (सम्पादन): मैथिलीक प्रतिनिधि गजल, मैथिली गजल: आगमन ओ प्रस्थान बिंदु (गजलक आलोचना-समालोचना-समीक्षा)



महेन्द्र हजारी

गाम मुदैठा। कथा संग्रह, कविता संग्रह आ व्यंग्य संग्रह शीघ्र प्रकाश्य। मैथिलीमे १९९० ई सँ विरल लेखन। २००८ ई. सँ दस सालक मौन भंगक बाद पुनः रचनाक दोसर पालीक प्रारम्भ।



स्व. चन्द्रकान्त मिश्र, आ सी, दरभंगा

कुरल: मैथिली भावानुवाद



स्व. महेन्द्र नारायण झा, बेलौंजा, मधुबनी



स्व. राजकुमार मल्लिक, सोहराय (पोखरिभीड़ा), मधुबनी



लक्ष्मीपति सिंह



फूलचन्द्र मिश्र रमण



किशोरनाथ झा

गाम- विट्टो, पो. सरिसवपाही, मधुबनी। "लोकवेद" पोथी प्रकाशित।



सूर्यनारायण झा "सरस"

पोथी "मैथिली श्री सीतारामचरितमानस" प्रकाशित।



कलानन्द भट्ट

कान्ह पर लहास हमर मैथिली गजल संग्रह



दयानाथ झा

गाम नागदह, मधुबनी। मैथिली रंगमंडल मिथि-यात्रिक, कोलकाता।



डॉ. सुधाकर चौधरी १९४६

जन्म १५ मार्च १९४६ ई.। प्रकाशित पोथी: काजर, तीन रंग तेरह चित्र (कथा संग्रह), पंडी जी छत्ता (प्रहसन), विप्लवी सुभाष (नाटक)।



स्व. चुनचुन मिश्र, रहिका, मधुबनी।

मिथिला राज्यक आन्दोलन कर्मी।



श्याम किशोर सिंह

राजेन्द्र विमल, जनकपुर, नेपाल 1949-

मैथिली, नेपाली आ हिन्दी भाषाक प्राज्ञ विमल शिक्षाक हकमे विद्यावारिधि (पी.एच.डी.)क उपाधि प्राप्त कएने छथि।कम्मो लिखिकऽ यथेष्ट यश अरजनिहार डा. विमलक लेखनीक प्रशंसा

किशोरीकान्त मिश्र

कोलकाताक मिथिला सांस्कृतिक परिषदक सक्रिय सदस्य। गाम- गोपीपट्टी ढढ़िया (कमतौल)



सत्यनारायण लाल कर्ण

मिथिला चित्रकला



सचिन्द्रनाथ झा

मिथिला लोक चित्रकला



नरेश कुमार विकल 1950-

जन्म २७ जुलाई १९५० भगवानपुर देसुआ (समस्तीपुर)। काव्य- अरिपन, महुआ मदन रस टपकय, बिन बाती दीप जरय। कथा- संग्रह- भरि गेल दर्दक इनार। उपन्यास- टहकैत टीस। नाटक- चोखगर खौंच।

धनाकर ठाकुर

अंतर्राष्ट्रीय मैथिली परिषद आ मिथिला अभियानसँ जुड़ल।



ले. कर्नल मायानाथ झा 1945-

जन्म 1 अप्रैल 1945 ई.। गाम- भराम (मधुबनी)। जकर नारि चतुर होइ (मैथिली लोक कथा संग्रह) प्रकाशित। विदेह सम्पादकक समानान्तर साहित्य अकादेमी पुरस्कार २०११ बाल साहित्य पुरस्कार- ले.क. मायानाथ झा (जकर नारी चतुर होइ, कथा संग्रह)



कालीनाथ ठाकुर

ग्राम सर्वसीमा



जनक किशोर लाल दास

मैथिलीक सङ्गसङ्ग नेपाली आ हिन्दी साहित्यमे सेहो होइत रहलनि अछि। त्रिभुवन विश्वविद्यालयअन्तर्गत रा.रा.ब. कैम्पस, जनकपुरधाममे प्राध्यापन कएनिहार डा. विमलक पूर्ण नाम राजेन्द्र लाभ छियनि। हिनक जन्म २६ जुलाई १९४९ ई. कऽ भेल अछि। साहित्यकारक नव पीढ़ीकेँ निरन्तर उत्प्रेरित करबाक कारणे ई डा. धीरेन्द्रक बाद जनकपुर-परिसरक साहित्यिक गुरुक रूपमे स्थापित भऽ गेल छथि।



कृष्णचन्द्र झा "मयंक"



लक्ष्मण झा "सागर"
1953-

"उचरि बैसू कौआ" मैथिली कविता संग्रह प्रकाशित।



रघुवीर मोची



शारदानन्द दास "परिमल"
"



शशिबोध मिश्र "शशि"
1946-



सुरेन्द्रनाथ



अमरनाथ

१९७५ ई. मे "क्षणिका" लघुकथा संग्रह प्रकाशित। हास्य कथाकार।



बच्चा ठाकुर



बुद्धिनाथ मिश्र



राजाराम सिंह राठौर, धनु
षा



वैद्यनाथ विमल 1955-



डॉ वासुकीनाथ झा 1940-



जितेन्द्र मिश्र "जीवन"



वीरेन्द्र नारायण झा



वीरेन्द्र झा 1956-

गोनू झा पर लेखन।



वैकुण्ठ झा 1954-

पिता-स्वर्गीय रामचन्द्र झा, जन्म-
२४ - ०७ - १९५४ (ग्राम-
भरवाड़ा, जिला-दरभंगा), शिक्षा-
स्नातकोत्तर (अर्थशास्त्र), पेशा- शिक्षक।
मैथिली, हिन्दी तथा अंग्रेजी भाषा मे लग
भग २०० गीतक रचना। गोनू झा पर आ
धारित नाटक " हास्यशिरोमणि गोनू झा
तथा अन्य कहानी" क लेखन।
एकर अलावा हिन्दीमे लगभग १५ उपन्या
स तथा कथाक लेखन।



वैकुण्ठ झा



विद्यानन्द झा 'पञ्जीकार' 1957-

जन्म-
09.04.1957, पण्डुआ, ततैल, ककरौड़(मधुबनी), रशाढ़य(पू
र्णिया), शिवनगर (अररिया) आ सम्प्रति पूर्णिया। पिता लब्ध
धौत पञ्जीशास्त्र मार्तण्ड पञ्जीकार मोदानन्द
झा, शिवनगर, अररिया, पूर्णिया | पितामह-स्व. श्री भिखिया
झा। पञ्जीशास्त्रक दस वर्ष धरि 1970 ई.सँ 1979 ई. धरि
अध्ययन, 22 वर्षक बएससँ पञ्जी-प्रबंधक संवर्द्धन आ
संरक्षणमे संलग्न। कृति- पञ्जी शाखा पुस्तकक लिप्यंतरण
आ संवर्द्धन।



महेन्द्र नारायण कर्ण



नरेन्द्र

गजलकार।

डॉ. विश्वेश्वर मिश्र



महेन्द्र मिश्र, नेपाल

अर्जुन नारायण चौधरी



कमल कांत झा 1943-



महाप्रकाश 1946-

जन्म: बनगांव, सहरसा, बिहार ।
वरिष्ठ कवि ओ कथाकार। प्रकाशित
कृति: कविता संभवा, संग समय के
(कविता संग्रह)। कीर्तिनारायण
मिश्र साहित्य सम्मान २०१० ई.- श्री
महाप्रकाश (कविता संग्रह ♦संग
समय के♦)।



छत्रानन्द सिंह झा 1946-



अयोध्यानाथ चौधरी, धनुषा, नेपाल 1
947-

मूलतः कविक रूपमे परिचित छथि । नेपालक आधुनिक
कविताक क्षेत्रमे हिनक नाम उल्लेखनीय अछि । श्री चौधरीक
लेखनमे मानवीय संवेदनाक प्रतिबिम्ब पाओल जाइत अछि ।
कविताक संग कथा आ निबन्धमे सेहो ई कलम चलबैत छथि ।
फड़िछाएल लेखन हिनक विशेषता थिकनि । धनुषा जिलाक
दुहबी गामक रहनिहार श्री चौधरीक जन्म ६अक्टुबर १९४७कऽ
भेल छनि । हिनक क्षितिजक ओहिपार नामसँ एक कविता-
संग्रह प्रकाशित छनि ।



विद्यानाथ झा 'विदित'



सियाराम झा "सरस"
1948-

जन्म स्थान मेंहथ, मधुबनी बिहार ।
प्रसिद्ध गीतकार, बादमे कथा लेखन
प्रारम्भ केलनि । प्रकाशित कृति
आंजुर भरि सिंगरहार, शोणिताएल
उगैत सूर्यक धम्मक (कथा संग्रह)।



अग्निपुष्प 1948-

जन्म: तरौनी, दरभंगा। मूलनाम :
महेन्द्र झा । मैथिलीमे सहस्त्रबाहु
कविता संग्रह प्रकाशित । मुक्ति
प्रसंगक अनुवाद प्रकाशित ।
वामपंथी आन्दोलनमे सक्रिय।
शिक्षा, सम्वाद आदि पत्रिकाक
सम्पादन । वामपंथी विचारधाराक
सशक्त कवि।



मधुकांत झा 1949-



वीनू भाइ



सत्यानन्द पाठक



योगीराज



कुणाल 1951-



राम भरोस कापड़ि भ्रमर, धनुषा, नेपाल 1951-

जन्म-बघचौरा, जिला धनुषा (नेपाल)।बन्नकोठरी: औनाइत धुँआ (कविता संग्रह), नहि, आब नहि (दीर्घ कविता), तोरा संगे जएबौ रे कुजबा (कथा संग्रह, मैथिली अकादमी पटना, १९८४), मोमक पघलैत अधर (गीत, गजल संग्रह, १९८३), अप्पन अनचिन्हार (कविता संग्रह, १९९० ई.), रानी चन्द्रवती (नाटक), एकटा आओर बसन्त (नाटक), महिषासुर मुर्दाबाद एवं अन्य नाटक (नाटक संग्रह), अन्ततः (कथा-संग्रह), मैथिली संस्कृति बीच रमाउंदा (सांस्कृतिक निबन्ध सभक संग्रह), बिसरल-बिसरल सन (कविता-संग्रह), जनकपुर लोक चित्र (मिथिला पेंटिङ्गस), लोक नाट्य: जट-जटिन (अनुसन्धान)। नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानक सदस्यता- श्री राम भरोस कापड़ि 'भ्रमर' (2010)।



धीरेन्द्रनाथ मिश्र



शिवेन्द्रलाल कर्ण, धनुषा, नेपाल 1951-

लेखकसँ अधिक शिक्षकक रूपमे परिचित आ प्रतिष्ठित छथि । त्रिभुवन विश्वविद्यालयअन्तर्गतरा. रा. ब. कैम्पस, जनकपुर-धामक सह-प्राध्यापक श्री कर्णक ऐतिहासिक विषय-वस्तुपर लिखल कतोक लेख मैथिली, हिन्दी आ अङ्ग्रेजी भाषामे प्रकाशित अछि । स्वान्त-सुखाय ई कहियो कालकऽ कविता-कथा सेहो लिखि लैत छथि । हिनक लेखन ज्ञानवर्द्धक, जानकारीमूलक एवं सोझारएल रहैत अछि । देखलापर बुझना जाइत अछि जे ई हिनक गम्भीर अध्ययनक परिणति थिक ।सामाजिक तथा साहित्यिक



ब्रह्मदेव लाल दास

सङ्घ-संस्थासभमे सेहो सक्रिय प्राध्यापक कर्णक जन्म धनुषा जिलाक देवडीहा गाममे २ जनवरी १९५१ ई. कऽ भेल छनि ।



चण्डेश्वर खान

गाम- पट्टीटोल, जिला मधुबनी।
लघुकथा लेल चर्चित प्रशंसित।



दयाकान्त झा



गजेन्द्र नारायण सिंह, नेपाल



पद्मश्री श्री गजेन्द्र नारायण सिंह



हरिकान्त झा



इन्द्रनारायण झा



प्रवासी साहित्यालंकार



सीताराम सिंह



तुलानन्द मिश्र



शैलेन्द्र कुमार झा 1952-

जन्म स्थान हरिपुर, वकशी टोल, मधुबनी बिहार। प्रकाशित कृति: आरोह अवरोह, दशम खुट्टी (कथा संग्रह), इकोनोमिक हिस्ट्री ऑफ मिथिला (अंग्रेजी)।



शिवशंकर श्रीनिवास 1953-

जन्म स्थान लोहना मधुबनी, बिहार। चर्चित कथाकार ओ आलोचक। गीत ओ कविता सेहो कहियो काल लिखैत छथि। प्रकाशित कृति: त्रिकोण, अदहन, गाछ-पात, गामक लोक (कथा संग्रह)।



अशोक 1953-

जन्म स्थान लोहना, मधुबनी, बिहार। चर्चित कथाकार, कवि ओ सम्पादक। प्रकाशित कृति: चक्रव्यूह (कविता संग्रह) त्रिकोण (सहयोगी कथा संग्रह), ओहि रातिक भोर



विभूति आनन्द 1953-

जन्म: शिवनगर, मधुबनी, बिहार।
चर्चित कवि, कथाकार, संपादक।
प्रकाशित कृति टूटा उपन्यास टूटा
समीक्षा, तीन टा कथ संग्रह, टूटा
गीत-गजल संग्रह ओ चारिटा कथा-
संग्रह प्रकाशित। २००६- विभूति
आनन्द (काठ, कथा) मैथिली लेल
साहित्य अकादमी पुरस्कार।



केदार कानन 1959-

जन्म स्थान सुपौल, बिहार। चर्चित
कवि, कथाकार ओ संपादक।
प्रकाशित कृति : आकार लैत
शब्द (कविता संग्रह), अनूदित कृति
राजा राम मोहन राय, प्रायश्चित।
सम्पादन संकल्प, भारती मंडन
(पत्रिका)।



डॉ. शशिनाथ झा 1954-

गाम-दीप, जिला- मधुबनी।
मैथिली, बांग्ला, नेवारी आ देवनागरी
पांडुलिपिक विशेषज्ञ। साहित्य
अकादमीक भाषा
सम्मान 2007 क्लासिकल आ
मध्यकालीन साहित्य लेल।



धनुर्धर झा

गाम- विशौल। "वाक्यार्थविवेचनम्" लेल
श्रीवाणीयुवालयकरण
पुरस्कार 2010 प्राप्त।



शिवकान्त पाठक



हितनाथ झा

"कोइलख ग्रामकथा" प्रकाशित।
कवि सह कथाकार। मैथिली
साहित्यक रेखांकन (सम्पादन)



डॉ. योगेन्द्र पाठक "वियो गी" , वैज्ञानिक

"विज्ञानक बतकही" प्रकाशित।



राजनन्द झा

२००६- राजनन्द
झा (कालबेला- समरेश
मजुमदार, बांग्ला) लेल साहित्य
अकादमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार।



आद्यानाथ झा "नवीन"



अमलतास 1956-



यंत्रनाथ मिश्र



दिगम्बर ठाकुर



गणेश झा 1950-



कन्दर्पनारायण लाल कर्ण



शैलेन्द्र आनन्द 1955-



कमलाकांत झा

अध्यक्ष, मैथिली अकादमी, पटना



लल्लन प्रसाद ठाकुर 1951-
1995

जन्म ५ फरबरी १९५१ मुंगेर में श्रीमती सुभद्रा देवी आ श्री हीरानंद ठाकुरक द्वितीय बालक । हिनक ग्राम- समौल, जिला-मधुबनी। सिविल इंजीनियर, टाटा स्टीलमें चाकरी। प्रकाश झाक फ़िल्म "कथा माधोपुर की" में मुख्य भूमिका। नाटककार आ मंच अभिनेता। हुनक लिखल किछु प्रसिद्ध मैथिली नाटक छन्हि : बडका साहेब, मिस्टर निलो काका, लोंगिया मिरचाई, बकलेल आदि वा अंत।



ललित कुमार

हरिमोहन झा केर उपन्यास कन्यादानक अंग्रेजी में अनुबास 'The Bride' नामसे प्रकाशित।



मिथिलेश कुमार झा

'Language Politics and Public Sphere in North India: Making of the



डॉ. कमलानन्द झा



लोकनाथ मिश्र

Maithili
Movement' प्रकाशित।



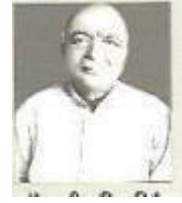
डॉ. रवीन्द्र कुमार चौधरी
1966-

जन्म: 5 मार्च 1966 ई.
गनपतगंज, सुपौल। मैथिलीक
प्राध्यापक। रक्षामंत्रीक पदक आ बिहार
आ झारखण्ड सरकार द्वारा पुरस्कृत।
झारखण्डक मैथिली आन्दोलनमे अग्रणी।



अशोक अविचल

जन्म- ५ जनवरी १९६७, गाम- रहुआ
संग्राम, जिला मधुबनी। मैथिली
प्राध्यापक। रचना: एक बनू नेक बनू
(लघु नाटक), मैथिली भाषा:
सर्वेक्षण आ विश्लेषण, हमरा देशक
भागमे (मैथिलीक प्रथम असंगत
नाटक), सम्पादन: झारखण्डक
सनेश, कचोट (नौ अंक), झारखण्ड
वाणी (हिन्दी साप्ताहिक), सम्मान:
अन्तर्राष्ट्रीय मैथिली सम्मेलनमे
सम्मान (२०००), परमहंस
लक्ष्मीनाथ गोस्वामी समिति सम्मान
(२००८)



डॉ. श्रीपति सिंह १९४४-

"उमंग-तरंग" कविता-संग्रह
प्रकाशित।



डॉ. उमाकान्त

मैथिली व्यंग्य-आलेखक पोथी
"अपन बात" प्रकाशित।



सुशील 1942-

अस्मिता (लघुकथा संग्रह), भामती (नाटक) प्रकाशित।



श्रीदेव

मूल नाम- वागेश्वर झा। कथा-
संग्रह "हिलकोर", नाटक "लोहक
कडना", गीत-
प्रबन्ध "पुलोमा" प्रकाशित।



सुकांत सोम 1950-

जन्म दरभंगा जिलाक तरौनी
गाममे 1950 ई. मे भेलन्हि। बी.
ए. पास कए ई पटनाक



डॉ. देवकांत मिश्र 1952-



डॉ. नित्यानन्द लाल दास

पिता स्वर्गीय सूर्यनारायण दास।
फारबिसगंज कॉलेज, फारबिसगंज सँ
अंग्रेजी विभागाध्यक्ष पदसँ १९९८ मे

दैनिक **जनशक्ति**क सहायक सम्पादक छलाह । फेर नव भारत टाइम्स, पटनामे।बाल्यवस्थासँ अपन पैतृक (पिता याल्नीजी) गुण कविता करबाक तथा कथा लिखबामे सेहो यश अर्जन कएलन्हि अछि । वर्तमान राजनीति सामाजिक विषयसँ सम्बद्ध व्यंग्यात्मक, सरल भाषामे लिखल नव कविता हिनक विशेषता छन्हि । गामघरक परिवेश तदनुकूल शब्द एवं बिम्ब रचनमे क्रमहि सिद्ध छथि ।

पिता कविचूडूक्षामणि पं. काशीकांत मिश्र "मधुप", "बेनीपुर अनुमण्डलमे मैथिली" पोथी प्रकाशित।

अवकाशप्राप्त। डॉ. सुरेन्द्र झा "सुमन"क संयोजकत्वक कार्यकालमे "मैथिली परामर्शदातृ समिति" (साहित्य अकादेमी, दिल्ली)क सदस्य। मैथिली पत्रिका सभ जेना बटुक, प्रयाग; मिथिला मिहिर, पटना; स्वदेश, दरभंगा; पहुँच, पटना आ परती पलार, अररियामे रचना प्रकाशित। १९६७ ई. सँ राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघ मे सक्रिय। प्रांतीय प्रतिनिधि २००४ धरि जिला सरसंघचालक। जे.पी.आन्दोलनमे लोकतंत्र सेनानी। डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलामक अंग्रेजी पोथी "इन्नाइटेड माइण्ड्स"क मैथिलीमे "प्रज्वलित प्रज्ञा" नामसँ अनुवाद। साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार २०१०- डॉ. नित्यानन्द लाल दास- (इन्नाइटेड माइण्ड्स- डॉ.ए.पी.जे. कलाम, अंग्रेजी) लेल।



राजनाथ मिश्र 1950-

"अ बर्ड्स आइ व्यू ऑन मिथिला" प्रकाशित।



पशुपतिनाथ झा, महोत्तरी, नेपाल 1954-

हिनक लेखन विवरणात्मक होइत अछि आ सम्बद्ध विषयमे नीकजकोँ जानकारी देत अछि । विभिन्न पत्र-पत्रिकामे हिनक लेख-रचना बरोबरि देखबामे अबैत रहैछ ।रा.रा.ब. कैम्पस, जनकपुरधाममे मैथिली विषयक प्राध्यापनमे संलग्न श्री झा मैथिलीसम्बन्धी सम्वन्धनात्मक गतिविधिसँ सेहो जुड़ल छथि । मैथिली भाषाक लोपोन्मुख अवस्थामे रहल अपन लिपि तिरहुतामे विशेषज्ञता रखनिहार श्री झा एकर संरक्षण-सम्बर्द्धनक दिशामे सेहो क्रियाशील छथि ।प्रध्यापक झा मैथिली महाकाव्यमे रस निरूपण विषयपर विद्यावारिधि कएने छथि आ शिक्षा तथा कानून विषयमे सेहो स्नातक छथि । महोत्तरी जिलाक एकरहिया रहनिहार श्री झाक जन्म ४ दिसम्बर १९५४ कऽ भेलछनि ।चेन्नैमे मिथिला रत्नसँ सम्मानित।



अनिलचन्द्र ठाकुर 1954-2009

जन्म 13 सितम्बर 1954 ई.कें कटिहार जिलाक समेली गाममे भेलन्हि। 1982 ई.मे हिन्दी साहित्यमे स्नातकोत्तर केलाक बाद नवम्बर '93 सँ नवम्बर '94 धरि "सुबह" हस्तलिखित पत्रिकाक सम्पादन-प्रकाशन कएलन्हि आ कोशी क्षेत्रीय ग्रामीण बैंकमे अधिकारी रहथि। मैथिली, अंगिका, हिन्दी आ अंग्रेजीमे समानरूपेँ लेखन। मृत्युक पूर्व ब्रेन ट्यूमरसँ बीमार चलि रहल छलाह। **प्रकाशित कृति:** आब मानि जाउ(मैथिली उपन्यास)- पहिने भारती-मंडन पत्रिकामे प्रकाशित भेल, फेर मैलोरंग द्वारा पुस्तकाकार प्रकाशित भेल।; कच(अंगिकाक पहिल खण्ड काव्य,1975); एक और राम (हिन्दी नाटक,1981); एक घर सड़क पर (हिन्दी उपन्यास, 1982); द पपेट्स (अंग्रेजी उपन्यास, 1990); अनत कहौं सुख पावे (हिन्दी कहानी संग्रह,2007)। आब मानि जाउ (मैथिली उपन्यास) - एहि उपन्यासमे एक एहन युवतीक संघर्ष-गाथा अंकित अछि जे अपन लगनसँ जीवन बदलैत अछि। असंख्य गामक ई कथा कुलीनताक अधःपतनक



बृषेश चन्द्र लाल

जन्म 29 मार्च 1955 ई. कैं भेलन्हि। पिता: स्व. उदितनारायण लाल, माता: श्रीमती भुवनेश्वरी देव। हिनकर छठिहारक नाम विश्वेश्वर छन्हि। मूलतः राजनीतिककर्मी। नेपालमे लोकतन्त्रलेल निरन्तर संघर्षक क्रममे १७ बेर गिरफ्तार। लगभग ८ वर्ष जेल। सम्प्रति तराई मधेश लोकतान्त्रिक पार्टीक राष्ट्रीय उपाध्यक्ष। मैथिलीमे किछु कथा विभिन्न पत्रपत्रिकामे प्रकाशित। आन्दोलन कविता संग्रह आ बी.पी. कोइरालाक प्रसिद्ध लघु उपन्यास मोदिआइनक मैथिली रुपान्तरण तथा नेपालीमे संघीय शासनतिर नामक पुस्तक प्रकाशित। ओ विश्वेश्वर प्रसाद कोइरालाक प्रतिबद्ध राजनीति अनुयायी आ नेपालक प्रजातांत्रिक आन्दोलनक सक्रिय योद्धा छथि। नेपाली राजनीतिपर बरोबरि लिखैत रहैत छथि।



जगदीपनारायण "दीपक"

"



नारायणजी 1956-

जन्म: घोघरडीहा (मधुबनी)। मैथिली भाषा-साहित्यमे एम. ए., पी-एच. डी. कामेश्वर लता संस्कृत विद्यालय, घोघरडीहामे अध्यापन। प्रकाशित कृति: धरि घुरि रहल छी (काव्य-संग्रह)।



राजदेव मंडल

शिक्षा- एम.ए.द्वय, एल एल बी., पता- ग्राम- मुसहरनियों, रतनसारा (निर्मली, मधुबनी)। प्रकाशित कृति- अम्बरा- कविता- संग्रह, हमर टोल (उपन्यास), बसुंधरा(कविता संग्रह), जाल (पटकथा), लाज (एकांकी), जल भंवर (उपन्यास), त्रिवेणीक रंग (विहनि आ लघु कथा संग्रह), पंचैती (लघु पटकथा), वापसी।

कथा, संस्कारविहीनताक उद्घाटन आ भविष्यक पीढ़ीकेँ बचएबाक चेतनी छी।



डॉ. श्री श्रीशंकर झा 1952-



शिवप्रसाद यादव



हीरेन्द्र कुमार झा 1958-

जन्म 30 अगस्त 1958, गाम- कोइलख (मधुबनी), पिता श्री कामेन्द्र नाथ झा। ट्रांसफर्मेर (मैथिली कथा संग्रह) प्रकाशित।



मानेश्वर मनुज 1958-

जन्म गम्हरिया (मानपौर, मधुबनी)मे, 1978सँ 1992 धरि नौसेनामे विभिन्न जहाजपर कार्यरत, फेर यात्री रेलमे। सम्बन्ध (कथा संग्रह) प्रकाशित।



नबोनाथ झा



महेन्द्र नारायण राम 1958-



तारानन्द वियोगी 1966-

महिषी, सहरसामे जन्म। पहिल पोथी अपन युद्धक साक्ष्य (गजल संग्रह) १९९१ मे प्रकाशित। अन्य पुस्तक हस्तक्षेप, प्रलय रहस्य (कविता-संग्रह), अतिक्रमण (कथा-संग्रह), शिलालेख (लघुकथा संग्रह), कर्मधारय। राजकमल चौधरीक कथाकृति एकटा चंपाकली एकटा विषधर संकलन-संपादन। साहित्य अकादेमी मैथिली बाल साहित्य पुरस्कार २०१०-तारानन्द वियोगीकेँ पोथी "ई भेटल तँ की भेटल" लेल। यात्री-चेतना पुरस्कार २०१० ई.- डॉ. तारानन्द वियोगी।



भालचन्द्र झा

ए.टी.डी., बी.ए., (अर्थशास्त्र), मुम्बईसँ थिएटर कलामे डिप्लोमा। मैथिलीक अतिरिक्त हिन्दी, मराठी, अंग्रेजी आ गुजरातीमे निष्णात। १९७४ ई.सँ मराठी आ हिन्दी थिएटरमे निदेशक। महाराष्ट्र राज्य उपाधि १९८६ आ १९९९ मे। आइ.एन.टी. केर लेल नाटक ❖सीता❖ क निर्देशन। ❖वासुदेव संगति❖ आइ.एन.टी.क लोक कलाक शोध आ प्रदर्शनसँ जुड़ल छथि आ नाट्यशालासँ जुड़ल छथि विकलांग बाल लेल थिएटरसँ। निम्न टी.वी. मीडियामे रचनात्मक निदेशक रूपेँ कार्य।लेखन-बीछल बेरायल मराठी एकांकी(अनुवाद), सिंहावलोकन (मराठी साहित्यक १५० वर्ष), आकाश (जी.टी.वी.क धारावाहिकक ३० एपीसोड), जीवन सन्ध्या(मराठी साप्ताहिक, डी.डी. मुम्बई), धनाजी नाना चौधरी (मराठी), स्वयम्बर (मराठी), फिर नहीं कभी नहीं(हिन्दी), आहत (हिन्दी), यात्रा (मराठी सीरयल), मयूरपन्ख (मराठी बाल-धारावाहिक), हेल्थकेअर इन २०० ए.डी.) (डी.डी.)।२००९ मे- भालचन्द्र झा (बीछल बेरायल मराठी



मनमोहन झा



कुमार शैलेन्द्र



रमेश 1961-

जन्म स्थान मेंहथ, मधुबनी, बिहार।
चर्चित कथाकार ओ कवि ।
प्रकाशित कृति:
समांग, समानांतर, दखल (कथा संग्रह), नागफेनी (गजल संग्रह), संगोर, समवेत स्वरक आगू, कोसी धारक सभ्यता, पाथर पर दूभि (काव्य संग्रह), प्रतिक्रिया (आलोचनात्मक निबंध)।



मेघन प्रसाद 1961-



प्रदीप बिहारी 1963-

जन्म स्थान कन्हौली मल्लिक टोल, खजौली, मधुबनी, बिहार।
चर्चित कथाकार, उपन्यासकार ओ रंगकर्मी । प्रकाशित कृति: गुमकी ओ बिहाड़ि, विसूवियस (उपन्यास), औतीह कमला जयतीह कमला, खण्ड-खण्ड जिनगी, सरोकार (कथा संग्रह)।
२००७- प्रदीप बिहारी (सरोकार, कथा)मैथिली लेल साहित्य अकादमी पुरस्कार ।



चन्द्रमोहन झा पर्वा



डॉ. सुरेन्द्र लाभ, नेपाल



फूलचन्द्र झा "प्रवीण"
1961-

गाम तुमौल दरभंगा, आयल नवल प्रभात, पांगल गाछक छाहरि, हमरा मोनक खजन चिड़ैया, बसंतक बजनिजा (कविता संग्रह), भूत होइत भविष्य (कथा संग्रह)।

रोशन जनकपुरी, नेपाल



रामानुग्रह झा

जन्म: सुपौल, बिहार। मैथिली कवि आ आलोचक।

डॉ. अरविन्द अक्कू 1957-



ललितेश मिश्र

"बीच वैतरणीमे" (कथा संग्रह), Pied Poesy (Anthology of Maithili Poems translated into English), परख, प्रस्तावना, रचना रसायन (आलोचना) प्रकाशित।



देवशंकर नवीन 1962-

ओ ना मा सी (गद्य-पद्य मिश्रित हिन्दी-मैथिलीक प्रारम्भिक सर्जना), चानन-काजर (मैथिली कविता संग्रह), आधुनिक (मैथिली) साहित्यक परिदृश्य, गीतिकाव्य के रूप में विद्यापति पदावली, राजकमल चौधरी का रचनाकर्म (आलोचना), जमाना बदल गया, सोना बाबू का यार, पहचान (हिन्दी कहानी), अभिधा (हिन्दी कविता-संग्रह), हाथी चलए बजार (कथा-संग्रह)।



कुमार मनीष अरविन्द 1964-



बदरी नारायण बर्मा



राजेन्द्र किशोर, नेपाल



श्याम सुन्दर शशि, नेपाल

श्याम सुन्दर शशि, जनकपुरधाम, नेपाल। पेशा-



हिमांशु चौधरी, नेपाल

पिता : स्वर्गीय कामेश्वर चौधरी, माता: श्रीमती चन्द्रावती

पत्रकारिता। शिक्षा: त्रिभुवन विश्वविद्यालयसँ, एम.ए. मैथिली, प्रथम श्रेणीमे प्रथम स्थान। मैथिलीक प्रायः सभ विधामे रचनारत। बहुत रास रचना विभिन्न पत्र-पत्रिकामे प्रकाशित। हिन्दी, नेपाली आऽ अंग्रेजी भाषामे सेहो रचनारत आऽ बहुतरास रचना प्रकाशित। सम्प्रति- कान्तिपुर प्रवासक अरब ब्यूरोमे कार्यरत।



सत्यनारायण मेहता



भुवनेश्वर पाथेय



राजेन्द्र झा, धनुषा



अशोक कुमार मेहता



धर्मेन्द्र विहल, सिरहा, नेपाल 1967-

रस्ता तकैत जिनगी, एक सृष्टि एक कविता, एक समयक बात, धुअनाएल आकृति सभ (मैथिली कविता संग्रह), भ्रमरका उत्कृष्ट नाटकहरु, गोनूझाका कथाहरु (मैथिलीसँ नेपाली अनुवाद), मैथिलीक कक्षा 1 सँ 5 आ बाल-साहित्य संदर्भक तीनटा पोथीक सह-लेखक। पत्रकारिताक मूल सिद्धांत (मैथिली, प्रेसमे), दलित रिपोर्टिंग मैनुअल (नेपाली, प्रेसमे)।



धीरेन्द्र कुमार झा



निमिष झा, नेपाल



गौरीनाथ (अनलकान्त)

"अन्तिका"क सम्पादन।



श्रीधरम

कथाकार, समालोचक



रमण कुमार सिंह
१९६९-

"फेर सँ हरियर", "दुःस्वप्नक बाद" (कविता संग्रह), "हमर पसार संसार सार" (ललित निबन्ध), "तिरपेच्छन" (आलोचना), "उड़ि जो रे सुग्गा" (राजस्थानीसँ मैथिली अनुवाद) प्रकाशित।



मुख्तार आलम

"परिचय बनैत शब्द" (कविता संग्रह) प्रकाशित।



डॉ विजयेन्द्र झा
१९६४-

"मैथिली व्याकरण ओ रचना", "मैथिली भाषा विज्ञान" प्रकाशित।



अजित आजाद

"पेन ड्राइव मे पृथ्वी" लेल साहित्य अकादमी पुरस्कार।



बद्री नाथ
राय 'अमात्य'

'मैथिल भैया करू विचार' प्रकाशित।



किशन कारीगर

"किछु फुरा गेल हमरा" प्रकाशित।



कुमार मनोज कश्यप

बदलैत समय (मैथिली लघु कथा संग्रह)



बिनोद मिश्र

डॉ. बिनोद मिश्र सम्प्रति आई आई टी रुडकी, उत्तराखंडमे अंग्रेजी पढ़बैत छथि आ हिनक रचना। अंग्रेजी आ हिंदी मे प्रकाशित भेल छन्हि। अहि वर्ष हिनक कविता संग्रह Silent Steps and Other Poems प्रकाशित भेल छन्हि। एकर अतिरिक्त ई अंग्रेजीमे आलोचनाक क्षेत्रमे आठ टा पोथी संपादित केने छथि। हिनक पोथी Communication



आनन्द कुमार झा 1977-

जन्म स्थान: मेंहथ, झंझारपुर; पिता स्व. अभयकांत झा, माता श्रीमती इन्दुकाली देवी, प्रकाशन- "धधाइत नवकी कनियाँक लहास", "हठात् परिवर्तन", "बदलैत समाज", "टाकाक मोल", "कलह" (पाँचू मैथिली नाटक) प्रकाशित। विदेह सम्पादकक समानान्तर साहित्य अकादमी पुरस्कार २०११ युवा पुरस्कार- आनन्द कुमार झा (कलह, नाटक)



वनदेवीपुत्र भवनाथ, नाट
ककार

Skills for Engineers and
Scientists बहुतो इंजीनियरिंग
संस्थानमे पाठ्य पुस्तक रूपमे
पढाओल जाइत अछि।



चन्द्रेश



राम सेवक सिंह



शहीद दुर्गानन्द झा, नेपाल



उदयनाथ झा "अशोक"



कपिलेश्वर राउत

उलहन (विहनि - लघु कथा संग्रह) प्रकाशित।



कपिलेश्वर साहू

डॉ. शम्भु कुमार सिंह

जन्म: 18 अप्रील 1965 सहरसा
जिलाक महिषी प्रखंडक लहुआर
गाममे। आरंभिक
शिक्षा, गामहिसेँ, आइ.ए., बी.ए.
(मैथिली
सम्मान) एम.ए. मैथिली (स्वर्णपदक
प्राप्त) तिलका माँझी भागलपुर
विश्वविद्यालय, भागलपुर, बिहार
सेँ। BET [बिहार पात्रता
परीक्षा (NET क
समतुल्य) व्याख्याता हेतु उत्तीर्ण,
1995] ♦मैथिली नाटकक
सामाजिक विवर्तन♦ विषय पर पी-
एच.डी. वर्ष 2008, तिलका
माँ. भा.विश्वविद्यालय, भागलपुर, बिहार
सेँ। मैथिलीक कतोक प्रतिष्ठित पत्र-



कृष्णचन्द्र यादव, नेपाल

पत्रिका सभमे कविता, कथा, निबंध
आदि समय-समय पर प्रकाशित।
वर्तमानमे शैक्षिक
सलाहकार (मैथिली) राष्ट्रीय अनुवाद
मिशन, केन्द्रीय भारतीय भाषा
संस्थान, मैसूर-6 मे कार्यरत।



शिवकान्त ठाकुर



शोभाकान्त झा



उमाकान्त झा आ प्रियंका, मैथिली रंग
मंच



श्यामानन्द ठाकुर



हरिकांत लाल दास, नेपाल



शशिनाथ ठाकुर, नेपाल



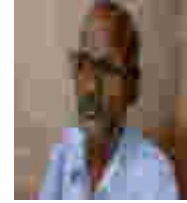
दुर्गानन्द मंडल

संचयिका, कथा कुसुम (विहनि आ लघु
कथा संग्रह), चक्षु प्रकाशित।



शिव कुमार झा 1973-

शिव कुमार
झा ♦♦टिल्लू♦♦, पिताक नाम:
स्व. काली कान्त
झा ♦♦बूच♦♦, माताक नाम:
स्व. चन्द्रकला देवी, जन्म तिथि: 11-
12-1973, शिक्षा: स्नातक
(प्रतिष्ठा), जन्म स्थान:
मातृक- मालीपुर मोड़तर, जि.
- बेगूसराय, मूलग्राम: ग्राम-पत्रालय -
करियन, जिला -
समस्तीपुर, पिन: 848101, संप्रति:
प्रबंधक, संग्रहण, जे. एम. ए. स्टोर्स
लि., मेन रोड, बिस्टुपुर जमशेदपुर
- 831 001, अन्य गतिविधि:
वर्ष 1996 सँ वर्ष 2002 धरि
विद्यापति परिषद समस्तीपुरक



राम विलास साहु

मनक
मैल, अंकुर- लघुकथा संग्रह, रथक चक्का उलटि चलै बाट (क
विता/ टनका संग्रह), कर्म बिनु जग सुन्ना (दोसर कविता/ टन
का संग्रह), स्कूलक खिचड़ी (विहनि/ लघु कथा संग्रह), दूधवे
चनी (लघु कथा संग्रह) प्रकाशित।

सांस्कृतिक ,गतिवधि एवं मैथिलीक प्रचार-प्रसार हेतु डॉ. नरेश कुमार विकल आ श्री उदय नारायण चौधरी (राष्ट्रपति पुरस्कार प्राप्त शिक्षक) क नेतृत्वमे संलग्न। **प्रकाशित कृति:** क्षणप्रभा-कविता-संग्रह, अंशु-समालोचना।



महाकान्त ठाकुर



बचेश्वर झा, निर्मली

"निबन्ध-निकुञ्ज" प्रकाशित।



धीरेन्द्र कुमार, निर्मली



चन्द्रशेखर कामति 1959

-

मैथिली कवि। शिक्षा- एम.ए. (राजनीतिशास्त्र), पिता- स्व. योगेन्द्र कामति , गाम-पोस्ट- करियन, भाया-इलमास नगर, थाना- रोसड़ा, जिला-समस्तीपुर, बिहार। संप्रतिप्रखण्ड सहकारिता प्रसार पदाधिकारी (बेनीपट्टी)।



नन्द विलास राय

"भरदुतिया", "छठिक डाला", "हमर चारूधाम" प्रकाशित।



बिनय भूषण

उजरा परवाक खोज (कविता संग्रह)



सुधाकर झा, महोत्तरी , ने पाल

सएसँ बेशी सड़क नाटकमे मंचन।



सदरे आलम "गौहर"

गाम-पुरसौलिया, भाया-जयनगर, जिला मधुबनी।



डॉ. भुवन किशोर मिश्र "भुवनेश"

मैथिली कथा संग्रह- गोबरछत्ता।



दिनकर कुमार

"पूर्वोत्तर मैथिल" क सम्पादन।



डॉ. विनय विश्वबन्धु



रामदेव प्रसाद मण्डल झारुदार

मैथिलीक भिखारी ठाकुरक नामसँ प्रसिद्ध मैथिलीक पहिल जनकवि रामदेव प्रसाद मण्डल झारुदार।

"हमरा बिनु जगत सूना छै" आ "गीताञ्जलि झाडू" प्रकाशित।



उमेश पासवान

"वर्णित रस" प्रकाशित।



ओम प्रकाश झा

घोघरडीहा (मधुबनी)।

"कियो बूझि नै सकल हमरा" (गजल, रुबाइ आ कता संग्रह) प्रकाशित।



जगदानन्द झा मनु

नदिया भुक्कैए हमर घराड़ीपर (गजल संग्रह), तोहर कतेक रंग (विहनि कथा संग्रह), चोनहा- (बाल उपन्यास), व्यथा- (कविता-गीत संग्रह)।



अच्छेलाल शास्त्री



डॉ अमोल राय



नन्द कुमार मिश्र नन्द



डॉ. नन्द कुमार मिश्र



शिव कुमार प्रसाद



अर्द्धनारीश्वर (१९५३-)

मूल नाम- गिरिजानन्द झा,
साहित्यिक नाम- अर्धनारीश्वर। गाम-
बाथ (मधेपुर), मधुबनी। कलंकिनी,
नीलकंठ, अन्हार गलियारी (कथा



दिलीप कुमार झा



डॉ ताराकान्त झा

संग्रह); माएक नाम चिट्ठी,
काव्यलोक (कविता संग्रह);
हाइकमाण्ड (निबंध संग्रह)।

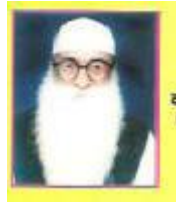


अमरकान्त, नेपाल



मुरलीधर झा

कबिलपुर, दरभंगा। बाल कथा
संग्रह "पिलपिलहा गाछ"
(2010) प्रकाशित।



कमलधर दास

"मैथिल कर्ण कायस्थक
गोत्र, प्रवर, मूल आ वैवाहिक
सम्बन्ध" पोथी प्रकाशित।



श्रीकान्त मण्डल, मैथिली रंगमंच



बेचन ठाकुर

गाम: चनौरागंज, मधुबनी। प्रकाशित
कृति: बेटीक अपमान आ छीनरदेवी
(नाटक), बाप भेल पिच्ची आ
अधिकार (नाटक), बिसवासघात
(नाटक), ऊँच-नीच (नाटक), भौंट
(नाटक); एक दर्जनसँ बेशी नाटक
प्रकाशनक प्रतीक्षामे।



गंगा झा

मैथिली रंगमंडल कोकिल
मंच, कोलकाता। कोलकाता आ
गाम पजुआरिडीह टोलमे मैथिली
रंगमंच निर्देशन।



नबोनारायण मिश्र 1955-

पिता-श्री गोविन्द मिश्र, माता- श्रीमति
अडूला देवी। गाम- कुशमील,पो.नागदह-
बलाइन, भाया-अरेड़हाट, जिला-मधुबनी।
मैथिली रंगमंचसँ सम्बद्ध "कोकिल
मंच" संस्थाक माध्यमसँ।



कमलेश कुमार दास, रंगमंच कलाकार



अशोक दत्त, जनकपुर

किशोर केशव, मैथिली रंगमंच



मदन ठाकुर

चर्चित रंगकर्मी, जनकपुरक चर्चित संस्था मिथिला नाट्यकला परिषदक संस्थापक । तीन दशकसँ बेसी समयसँ रंगक्षेत्रमे सक्रिय । करीब ३०० गोट मंचीय नाटकक सयो प्रस्तुति , २०० गोट सड़क नाटकक हजारसँ बेसी प्रदर्शनमे अभिनय । २० गोट टेली-सीरियल आ आधा दर्जन मैथिली फीचर फिल्ममे अभिनय । पुरस्कार: सप्तम अन्तर्राष्ट्रीय महोत्सवमे सर्वश्रेष्ठ अभिनेता २०४९ वि.स., क्षेत्रीय प्रतिभा पुरस्कार (नेपाल सरकार) २०६३ वि.स.।

कुमार गगन, मैथिली रंगमंच



अभय कुमार यादव, मैथिली रंगमंच



आशुतोष यादव अभिज्ञ



कृष्ण कुमार कश्यप 1949-

जन्म १५ सितम्बर १९४९ ई.। पिता- कवि- उपन्यासकार स्व. इन्द्रनारायण लाल "सँवलिया" । जनबरी १९६५ ई. मे नेना सभ लेल "नाइट स्कूल", १९८१ ई. मे "कला आधारित जीवन आ शिक्षण पद्धति"क प्रवर्तन आ तकर कार्यान्वयन लेल शिवा कश्यप आ शशिबालाक सहयोगसँ "भारती विकास संस्था"क स्थापना। रचना: शशिबालाक संग "मेघदूत" आ "गीत-गोविन्द"क मैथिली अनुवाद, माछ-भात, मिथिला चित्र-शिक्षा, भाग-१, मिथिला चित्र-कोर, भाग-३।



ललित कुमुद



बटोही झा, मिथिला चित्र
कला



प्रवीण कुमार ठाकुर

जन्म तिथि -31 दिसम्बर 1977; जन्म स्थान -
कन्हौली, सकरी, मधुबनी; शिक्षा- सूर्य
नारायण हाई
स्कूल - नरपतिनगर, बी. एस. सी - मेमोरिअल
कॉलेज - दरभंगा, डिप्लोमा इन फैशन
डिजाईन (नेशनल इंस्टिट्यूट ऑफ फैशन
डिजाईन - नयी दिल्ली), चित्रकला (आओर
फैशन पूर्वानुमानमे विशेष योग्यता, निवास
स्थान- दिल्ली, इंडिया; पिता- श्री सत्य नारायण
ठाकुर, सकरी - कन्हौली; माता- श्रीमती
मालती ठाकुर, सकरी - कन्हौली। वर्तमानमे
अपन एक्सपोर्ट बिज़नेस एस्थेट) (क नामसँ
शुरुआत, पूर्वमे प्रोडक्ट डेवेलोपमेंट आओर
मर्चेंटक रूपमे कार्यरत।



लाला पंडित, मिथिला मूर्तिकला



राजेन्द्र पंडित, मिथिला मूर्तिकला



गिरीश चन्द्र लाल



नवेन्दु कुमार झा, पत्रकार



चन्द्र किशोर लाल, पत्रकार,
नेपाल



उपेन्द्र भगत नागवंशी, नेपाल

सङ्क नाटक।



रमेश रंजन, परवाहा, नेपाल 1966-

परवाहा, नेपालमे जन्म । नेपालीय कथा-जगतक नवीन
मुदा सम्मानित नाम । जनपक्षधर कथा-दृष्टि आ मोहक
शिल्प । थोड़ लिखलनि, मुदा बेर-बेर चर्चित रहलाह ।



विनीत ठाकुर

"बाँकी अछि हम्मर दूधक कर्ज" प्रकाशित।



सुजीत कुमार झा, नेपाल

जिद्दी (लघुकथा संग्रह), चिड्डे (लघुकथा-संग्रह), रिपोर्टर डायरी (रिपोर्ताज), गन्ध (लघु कथा संग्रह), खजुरीबाली (लघु कथा संग्रह), कोइली घूरि आउ (बाल लघु-विहनि कथा संग्रह), दूधमती- (सम्पादन- नेपाली आ मैथिलीमे)।



सरोज खिलाड़ी

नेपालक पहिल मैथिली रेडियो नाटक संचालक



देवांशु वत्स

जन्म- तुलापट्टी, सुपौल। मास कम्युनिकेशनमे एम.ए., हिन्दी, अंग्रेजी आ मैथिलीक विभिन्न पत्र-पत्रिकामे कथा, लघुकथा, विज्ञान-कथा, चित्र-कथा, कार्टून, चित्र-प्रहेलिका इत्यादिक प्रकाशन। विशेष: गुजरात राज्य शाला पाठ्य-पुस्तक मंडल द्वारा आठम कक्षाक लेल विज्ञान कथा जंग प्रकाशित (2004 ई.), नताशा: मैथिलीक पहिल-चित्र-श्रृंखला (कॉमिक्स) प्रकाशित।



संतोष मिश्र, नेपाल

पोसपुत (लघुकथा-संग्रह), उदास मोन (लघुकथा-संग्रह), एना-किए (कविता-संग्रह), अपना (संपादन- कविता-संग्रह)।



सुनील कुमार मल्लिक, गायक, जनकपुर, नेपाल 1968-

मैथिलीक गायक-सगडीतकारक रूपमे प्रसिद्ध छथि । मैथिली भाषाक गीतसभमे मौलिक तथा सार्थक सगडीतक सृजनमे हिनक सक्रियता प्रशंसनीय छनि । सुनीलक गायन तथा सगडीतमे कैसेट एलबमसभ सेहो बाहर भेल अछि । लेखनदिस हिनक सक्रियता परिमाणत्मक रूपमे कम रहितहुँ गुणात्मक दृष्टिँ हृदयस्पर्शी मानल जाइत अछि । पेशासँ विज्ञान-शिक्षक छथि ।



धीरेन्द्र प्रेमर्षि, सिरहा, नेपाल 1967-

वि.सं.२०२४ साल भादब १८ गते सिरहा जिलाक गोविन्दपुर-१, बस्तीपुर गाममे जन्म लेनिहार प्रेमर्षिक पूर्ण नाम धीरेन्द्र झा छियनि।कान्तिपुरसँ हेल्लो मिथिला कार्यक्रम प्रस्तुत कर्ता जोड़ी रूपा-



रबीन्द्र नारायण मिश्र

पिताक नाम:स्वर्गीय सूर्य नारायण मिश्र, माताक नाम:स्वर्गीया दयाकाशी देवी, पैतृक ग्राम:अडेर डोह, मातृक:सिन्धुआ ड्योडी। वृत्ति:योजना आयोग क उप सचिव, दिल्लीमे स्पेशल मेट्रोपोलिटन मजिस्ट्रेट। आब सेवा निवृत्त। शिक्षा: चन्द्रधारी मिथिला महाविद्यालयसँ बी.एस-सी. भौतिकी विज्ञानमे प्रतिष्ठा; दिल्ली विश्वविद्यालयसँ विधि स्नातक। प्रकाशित कृति : मैथिली:-



कुमार भास्कर

धरिन्दक धरिन्दक अबाज गामक बच्चा-
बच्चा चिन्हैत अछि। पल्लव मैथिली
साहित्यिक पत्रिका
आ समाज मैथिली सामाजिक
पत्रिकाक सम्पादन।

१. भोरसँ साँझ धरि (आत्म कथा), २. प्रसंगवश (निबंध), ३.
स्वर्ग एतहि अछि (यात्रा प्रसंग), ४. फसाद (कथा संग्रह) ५.
नमस्तस्यै (उपन्यास) ६. विविध प्रसंग (निबंध) ७. महाराज (मैथिली
उपन्यास) , ८. लजकोटर (मैथिली उपन्यास)
९. सीमाक ओहि पार (मैथिली उपन्यास) १०. समाधान (निबंध संग्रह) ११.
मातृभूमि (उपन्यास) १२. स्वप्नलोक (उपन्यास) १३. शंखनाद (उपन्यास)।



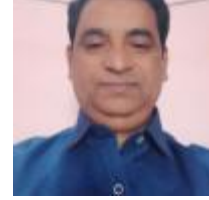
अमरेन्द्र यादव, नेपाल



आमोद कुमार झा

१९६८-२०२१

बिम्बक पथार (कविता
संग्रह) प्रकाशित



मनोज कुमार मण्डल

प्रसिद्ध कवि। गद्य
रचना सेहो।



रवि भूषण पाठक

रिहर्सल (नाटक),
विदेह:सदेह २९ (रवि
भूषण पाठक आ डॉ.
कैलाश कुमार मिश्र-
अंक १-३५० सँ),
विदेह:सदेह २७
(गजेन्द्र ठाकुर आ रवि
भूषण पाठकक आन
भाषासँ अनूदित गद्य
आ पद्य- अंक १-३५०
सँ)



संदीप कुमार साफी

"बैशाखमे दलानपर" प्रकाशित, ऐ
पोथीमे मैथिलीक पहिल दलित
आत्मकथा संकलित भेल।



डॉ जियाउर रहमान
जाफरी

सम्प्रति स्नातकोत्तर हिन्दी
विभाग, मिर्जा गालिब
कॉलेज, गया।



रघुनाथ मुखिया



प्रदीप पुष्प



मुन्ना जी

मोकाम दिस (बीहनि कथा संग्रह), प्रतीक (विहनि कथा संग्रह), माँझ आंगनमे कतिआएल छी (मैथिली गजल संग्रह), हम पुछैत छी (साक्षात्कार), तीन टा बाल नाटक (मैथिली बाल साहित्य), खुरलुच्ची (मैथिली बाल कविता- बाल साहित्य), घाह (हाइकू-टंका संग्रह)



राम चन्द्र राय

सपना साकार (कथा संग्रह) प्रकाशित।



विनीत उत्पल

हम पुछैत छी (कविता संग्रह), रेहन पर रघू - काशीनाथ सि हक हिन्दी उपन्यासक मैथिली अनुवाद, मन्त्रद्रष्टाऋष्यश्रृङ्ग-लेखक हरिशंकरश्रीवास्तव



आचार्य रामानन्द

मण्डल

सामाजिक चिंतक सीतामढ़ी, सेवानिवृत्त प्रधानाध्यापक, माता-चन्द्र देवी, पिता-स्व०राजेश्वर मंडल, पत्नी-प्रमिला देवी, जन्म तिथि-०१ जनवरी १९६० योग्यता- एम-एससी (रसायन शास्त्र), एम ए (हिन्दी)। रुचि- साहित्यिक, मैथिली-हिन्दी कविता -कहानी लेखन आ आलेख। प्रकाशित पोथी - मैथिली कविता संग्रह भासा के न बांटियो। २०२२ प्रकाशित रचना - सझिया कविता संग्रह पोथी - जनक

"शलभ" (हिन्दीसँ
मैथिली अनुवाद),
मोहनदास- उदय
प्रकाशक हिन्दी
उपन्यासक मैथिली
अनुवाद

नंदिनी जानकी आ शौर्य गान। २०२२
पत्रिका -मिथिला समाज, घर -बाहर
आ अपूर्वा (मैसाम)। अखबार -
दैनिक मैथिल पुनर्जागरण प्रकाश।
सामाजिक-सामाजिक चिंतन,
दायित्व- पूर्व जिला प्रतिनिधि,
प्राथमिक शिक्षक संघ, डुमरा,
सीतामढ़ी। स्थायी पत्ता- ग्राम-पिपरा
विशनपुर थाना-परिहार जिला-
सीतामढ़ी। वर्तमान पता-पिपरा
सदन,मुरलियाचक वार्ड-04
सीतामढ़ी पोस्ट-चकमहिला जिला-
सीतामढ़ी राज्य-बिहार पिन-
843302



पं बाल गोविन्द 'आर्य'

घरक नाम- गोविन्द
यादव। वर्ण-प्रकरण-
भाष्य (आधुनिक
मैथिली
व्याकरण) प्रकाशित।



लालदेव कामत

दिव्य दृष्टि (निबन्ध-
प्रबन्ध-
समालोचना) प्रकाशित।



पं कैलाश कुमार मिश्र

समाजशास्त्री- मानव
विज्ञानी। कथा कविता आ
मानव वैज्ञानिक आलेख
सभ प्रकाशित।



रामकृष्ण परार्थी

"दू पटरीक बीच",
"प्रतिकार एखन बाँकी
अछि" कविता संग्रह
प्रकाशित। दलित लेखन
लेल प्रसिद्ध।



नारायण यादव

सलहैता-गुरुमैता (अमृत
पर्वक अवसर पर स्वतंत्रता
सेनानी लोकनिक
स्मरण) प्रकाशित।



उमेश मंडल

निश्तुकी- कविता संग्रह, मिथिलाक संस्कार गीत, विध-
व्यवहार गीत आ गीतनाद (संकलन),
"मिथिलाक वनस्पति स्लाइड शो मिथिलाक जीव-
जन्तु स्लाइड शो मिथिलाक जिनगी स्लाइड शो", सगर राति
दीप जरय- इतिहास, दुध-पानि फराक-
फराक (कथा एवं पाण्डुलिपि जगदीश प्रसाद मण्डल)-
(छाया एवं सम्यादन- उमेश मण्डल), हिन्दुस्तानी मुसलमान और
हिन्दुस्तानियत - मूल हिन्दी लेख- गीतेश शर्मा, मैथिली अनु
वाद- उमेश मण्डल।



चन्द्रमणि



स्व. हेमकान्त झा, गायक



मुरलीधर, मैथिली फिल्म निर्देशक



कुंज बिहारी, मैथिली गायक



रामबाबू झा, गायक



बि.पि.उदासी



जितेन्द्र सहयोगी



उदितनारायण फिल्म गायक



प्रकाश झा, फिल्म निर्देशक



कीर्ति आजाद क्रिकेट



श्रीराम झा शतरंज



अभिषेक झा गोल्फ



अशोक कुमार 1981-



राजेश रंजन, मैथिली फेडोरा प्रोजेक्ट



संजय झा

साधारण काष्ठकारक परिवारमे समस्तीपुर जिलाक मोखियारपुर सखलानी गाममे जनमल अशोक कुमार कहियो स्कूल नहि गेलाह। दिनमे पचास टाका कर्मनिहार दिल्लीक एकटा गोल्फ क्लबक एहि कैडीकेँ 1994 ई. मे चोरिक मिथ्यारोप लगा कए गोल्फ कोर्ससँ बाहर कए देल गेल। वैह कैडी दस सालक भीतर भारतक नम्बर एक गोल्फर बनि गेल।



बिन्देश्वर पाठक



राजकमल झा, अंग्रेजी लेखक, पत्रकार

हिनकर अंग्रेजी उपन्यास "द ब्लू बेडस्प्रेड", "इफ यू आर अफरेड ऑफ हाइट्स" आ "फायरपूफ" प्रकाशित छन्हि। "द ब्लू बेडस्प्रेड" (१९९९)पर हुनका "कॉमनवेल्थ राइटर्स प्राइज फॉर बेस्ट फर्स्ट बुक- यूरोशिया" भेटल छन्हि। राजकमल झा श्री मुनीश्वर झा आ श्रीमती रंजना झाक पुत्र छथि, "आइ.आइ.टी.खड़गपुर"सँ बी.टेक.छथि, आ आइ काल्हि दिल्लीमे रहै छथि, जतए ओ "इण्डियन एक्सप्रेस" मे एडिटर छथि।

सुल्तानगंज, भागलपुर। मोटोरोलाक सी.ई.ओ.।



मानस बिहारी वर्मा, वैज्ञानिक



फणीश्वर नाथ 'रेणु' मिथिला रत्न 1921-1977



रामधारी सिंह 'दिनकर' मिथिला रत्न 1908-1974



रामवृक्ष बेनीपुरी 1899-1967



डॉ. हरिवंश तरुण 1927-2009



हरिशंकर श्रीवास्तव "शलभ" 1934-



स्व. जनार्दन प्रसाद झा 'द्विज'
हिन्दीक साहित्यकार।

जन्म 21 जून 1927 ई.।
गाम- चकसलेम, पो.- पटोरी, जिला- सम
स्तीपुर। तीन दर्जन सँ बेसी हिन्दी पोथी
जाहिमे काव्य-कथा-प्रबन्ध सम्मिलित
अछि।



रामेश्वर प्रेम

हिन्दीक नाटककार।



डॉ. नवल किशोर दास "नवल"



मोहनानन्द झा 1955-



रामाज्ञा शशिधर



गणेश चंचल १९३०-
२०११



डॉ. अमरेन्द्र



गोरेलाल मनीषी



कुन्दन अमिताभ



शंभु अगेही

जन्म ८ जनवरी १९४१, प्रकाशित
कृति: ओझराएल डीह (कथा-
काव्य) १९९८, सतंजा (कथा
संग्रह) १९९९, तेसरी बेरिआ (कथा
काव्य) २००३, बज्जिका छंद विभास
२००७



पोद्दार रामावतार अरुण १
१२३-१९९९



अंशुमन पाण्डेय

तिरहुता यूनीकोडक आवेदनकर्ता।

मजहर इमाम १९३०-
२०१२



दिनेश कुमार मिश्र

मिथिलाक बाढ़िक एक्सपर्ट।
मिथिलाक मोटा-मोटी सभ धारपर
किताब प्रकाशित। उत्तर बिहार की
व्यथा कथा (१९९०), कोसी- उम्र
कैद से सजा-ए-मौत
तक (१९९२) बंदिनी महानंदा
(१९९४), बोया पेड़ बबूल का- बाढ़
नियंत्रण का
रहस्य (२०००), बगावत पर मजबूर
मिथिला की कमला नदी
(२००४), भुतही नदी और तकनीकी
झाड़- फूक (२००५), , दुई पाटन के
बीच में- कोसी नदी की कहानी
(२००६) तथा बागमती की सद्गति
(२०१०)।

अरुण प्रकाश १९४८-
२०१२



ओमप्रकाश भारती १९६८-

कोसी नदीक लोक सांस्कृतिक अध्ययन - नदियाँ गाती हैं, बि
हार के पारम्परिक नाट्य आ मैथिलीक लोक नाट्य प्रकाशित



वैदेही सीता



याज्ञवल्क्य पत्नी मैत्रेयी

याज्ञवल्क्यक दू टा पत्नी छलन्हि
पहिल कात्यायनी आ दोसर मैत्रेयी।
मैत्रेयी ब्रह्मवादिनी छलीह।
कात्यायनीसँ हुनका तीनटा पुत्र
छलन्हि- चन्द्रकान्ता, महामेघ आ
विजय।



मोतीदाइ

मिथिलाक रजक (धोबि) जातिक
लोकदेवता



बिहुला

चम्पानगरक बिहुला।



मोरंगक मोतीसायर

गांगो देवी

मिथिलाक मलाह जातिक लोकदेवता। गांगोदेवीक भगता अखनो मिथिलाक मलाह लोकनिमे प्रचलित अछि।



विन्ध्यवासिनी देवी मैथिली लोकगीत 1920-2006

रेशमा, कुसुमा, फुल्वा



कामेश्वरी देवी 1922-

मधुबनी जिलाक नवानी गामक। जन्म १९२२ ई. मे अपन मातृक नाहरमे भेलनि। पति पं मदनमोहन झा। बरौनीवासी प्रसिद्ध तान्त्रिक पण्डित केशव मिश्र हिनक पिता छलथिन। "मिथिला संस्कार गीत" पोथी।



कुसुमलता कर्ण



अणिमा सिंह 1924-

समीक्षिका, अनुवादिका, सम्पादिका। प्रकाशन: मैथिली लोकगीत, वसवेश्वर (अनु.), शिशु खेल गीत आदि। लेडी ब्रेबोर्न कॉलेज, कलकत्तामे पूर्व प्राध्यापिका।



लिली रे 1933-

जन्म: २६ जनवरी, १९३३, पिता: भीमनाथ मिश्र, पति: डॉ. एच. एन्. रे, दुर्गागंज, मैथिलीक विशिष्ट कथाकार एवं उपन्यासकार। मरीचिका उपन्यासपर साहित्य अकादेमीक १९८२ ई. मे पुरस्कार। मैथिलीमे लगभग दू सय कथा आ पाँच टा उपन्यास प्रकाशित। विपुल बाल साहित्यक सृजन। अनेक भारतीय भाषामे कथाक अनुवाद-प्रकाशित। पहिल प्रबोध सम्मान 2004 सँ सम्मानित।



चित्रलेखा देवी 1935-



कविता देवी 1942-



प्रभावती झा 1945-
1999



मोहिनी झा 1937-



प्रमिला झा



स्व. इलारानी सिंह 1945-
1993

इलारानी सिंह: जन्म 1 जुलाई,
1945, निधन : 13 जून, 1993, पिता :
प्रो. प्रबोध नारायण सिंह सम्पादिका :
मिथिला दर्शन, विशेष अध्ययन :
मैथिली, हिन्दी, बंगला, अंग्रेजी, भाषा
विज्ञान एवं लोक साहित्य । प्रकाशित कृति
: सलोमा (आस्कर वाइल्डक फ्रेंच नाटकक
अनुवाद 1965), प्रेम एक कविता
(1968) बंगला नाटकक
अनुवाद, विषवृक्ष (1968) बंगला
नाटकक अनुवाद, विन्दंती
(1972), स्वरचित: मैथिली कविता संग्रह
(1973), हिन्दी संग्रह।



डॉ. सावित्री झा



शान्ति सुमन 1942-

जन्म 15 सितम्बर 1942, कासिमपुर, सहरसा, बिहार, प्रका
शित कृति, ❖ओ प्रतीक्षित, परछाईं टूटती, सुलगते
पसीने, पसीने के रिश्त, मौसम हुआ कबीर, समय चेतावनी
नहीं देता, तप रेहे कचनार, भीतर-भीतर आग, मेघ
इन्दुनील (मैथिली गीत संग्रह), शोध प्रबंध: मध्यवर्गीय चेतना
और हिन्दी का आधुनिक काव्य, उपन्यास: जल झुका हिरन।
सम्मान: साहित्य सेवा सम्मान, कवि रत्न सम्मान, महादेवी
वर्मा सम्मान। अध्यापन कार्य।



उषाकिरण खान 1945-

जन्म: २४ अक्टूबर १९४५, कथा एवं
उपन्यास लेखनमे प्रख्यात । मैथिली
तथा हिन्दी दूनू भाषाक चर्चित लेखिका
। प्रकाशित कृति: अनुत्तरित
प्रश्न, दूर्वाक्षत, हसीना मंजिल, भामती
(उपन्यास) । २०१०-श्रीमति उषाकिरण
खान (भामती, उपन्यास) लेल साहित्य
अकादेमी पुरस्कार- मैथिली।



नीरजा रेणु 1945-

जन्म: ११ अक्टूबर १९४५, नाम: कामाख्या देवी, उपनाम: नीरजा रेणु, जन्म स्थान: नवटोल, सरिसबपाही। शिक्षा: बी.ए. (आनर्स) एम.ए., पी-एच.डी., गृहिणी। प्रकाशित रचना : ओसकण (कविता मि.मि., १९६०) लेखन पर पारिवारिक, सांस्कृतिक परिवेशक प्रभाव। मैथिली कथा धारा साहित्य अकादेमी नई दिल्लीसँ स्वातन्त्र्योत्तर मैथिली कथाक पन्द्रह टा प्रतिनिधि कथाक सम्पादन। सृजन धार पियासल कथा संग्रह, आगत क्षण ले कविता संग्रह, ऋतम्भरा कथा संग्रह, प्रतिच्छवि हिन्दी कथा संग्रह, १९६० सँ आइधरि सएसँ अधिक कथा, कविता, शोधनिबन्ध, ललितनिबन्ध, आदि अनेक पत्र-पत्रिका तथा अभिनन्दनग्रन्थमे प्रकाशित। मैथिलीक अतिरिक्त किछु रचना हिन्दी तथा अंग्रेजीमे सेहो। २००३- नीरजा रेणु (ऋतम्भरा, कथा) लेल साहित्य अकादेमी पुरस्कार।



जस्टिस मृदुला मिश्र



वीणा ठाकुर 1954-

जन्म- भवानीपुर, पणडौल (मधुबनी)। पिता श्री श्रीमोहन ठाकुर। प्रकाशित कृति: मैथिली रामकाव्यक परम्परा, इतिहास-दर्पण (समीक्षा), विद्यापतिक उत्सव (समालोचना), भारती (उपन्यास)



वीणा कर्ण 1946-

जन्म 3 नवम्बर 1946, गाम- पटोरी, पो.पंचगछिया, जिला- सहरसा। सदस्य, मैथिली साहित्य अकादेमी परामर्शदातृ समिति 1987-1993, सदस्य, भाषा परामर्शदातृ समिति (मैथिली), भारतीय ज्ञानपीठ। अवकाशप्राप्त विश्वविद्यालय आचार्य आ अध्यक्ष, मैथिली विभाग, पटना विश्वविद्यालय। प्रकाशित कृति- अर्गला, भावनाक अस्थिपंजर (मैथिली काव्य संग्रह), शंखनाद, तुभ्यमेव समर्पये, अनुबन्ध (हिन्दी काव्य संग्रह)। प्रकाशय: सप्तपदी (मैथिली निबन्ध संग्रह), चारित्रिक पृष्ठभूमिमे मैथिलीक प्रसिद्ध उपन्यास, मैथिली-उपन्यासक कथा किछु कहैत अछि (मैथिली आलोचना); जिन्दगीनामा (हिन्दी काव्य संग्रह), क्रमशः (हिन्दी आलोचना)।



ज्ञानसुधा मिश्र

भारतक उच्चतम न्यायालयक चारिम महिला न्यायाधीश आ पहिल मैथिलानी।



शेफालिका वर्मा 1943-

जन्म: ९ अगस्त, १९४३, जन्म स्थान : बंगाली टोला, भागलपुर। शिक्षा: एम., पी-एच.डी. (पटना विश्वविद्यालय), ए. एन. कालेज, पटना मे हिन्दीक प्राध्यापिका पदसँ सेवानिवृत्त। नारी मनक ग्रन्थिखँ खोलि: करुण रससँ भरल अधिकतर रचना। प्रकाशित रचना: झहरैत नोर, बिजुकेत ठोर; विप्रलब्धा (कविता संग्रह), स्मृति रेखा (संस्मरण संग्रह), एकटा आकाश (लघुकथा संग्रह), यायावरी (यात्रा-वृत्तान्त), भावाञ्जलि (काव्य-प्रगीत), किस्त-किस्त जीवन (आत्मकथापर साहित्य अकादेमी पुरस्कार)। अर्थयुग (लघुकथा संग्रह) आखर-आखर प्रीत, नागफांस (उपन्यास)। २००४ ई.- डॉ. श्रीमती शेफालिका वर्मा, पटना; यात्री-चेतना पुरस्कार।



नीता झा 1953-

जन्म : २१-०१-
१९५३, व्यवसाय: प्राध्यापिका ।
लेखन पर समाजक परम्परा तथा
आधुनिकताक संस्कार सँ होइत
विसंगतिक प्रभाव। प्रकाशित कृति :
फरिच्छ, कथा संग्रह
१९८४, कथानवनीत
१९९०, सामाजिक असन्तोष ओ
मैथिली साहित्य शोध समीक्षा
। बिलाइ मौसी (बाल लघुकथा
संग्रह)।



प्रेमलता मिश्र 'प्रेम' 1948-

जन्मस्थान: रहिका, माता: श्रीमती
वृन्दा देवी, पिता: पं. दीनानाथ
झा, शिक्षा: एम.ए., बी.एड., प्रसिद्ध
अभिनेत्री दू सयसँ बेशी नाटकमे
भाग लेलनि । भंगिमा (नाट्यमंच) क
भूतपूर्व उपाध्यक्षा, पत्रिकाक
सम्पादन, कथालेखन आदिमे कुशल
। अरिपन आदि अनेक संस्था
द्वारा पुरस्कृत-सम्मानित।



शारदा सिन्हा मैथिली लो कगीत 1953-



आशा मिश्र 1950-

जन्म: ६-७-१९५० ई., प्रकाशित कथा
मे मैथिलीक संग हिन्दी मे सेहो ।
सभसँ पैघ विजय मैथिली कथा
संग्रह ।



डॉ. इन्दिरा झा 1957



लालपरी देवी



डॉ. सुनीति झा



मेनका मल्लिक 1966-



शकुंतला चौधरी



गोदावरी दत्ता, मिथिला
चित्रकला



सीता देवी, मिथिला चित्र
कला



डॉ वन्दना झा

काशी हिन्दू विश्वविद्यालयमे मदन मोहन मालवीय द्वारा मैथिली अध्यापन शुरू भेल मुदा ओ बादमे बन्द भऽ गेल। पुनः एकर अध्यापन लेल उप-कुलपति राकेश भटनागरक कार्यकालमे मैथिली अध्ययन केन्द्रक स्थापनाक २०२० मे घोषणा भेल, कला संकाय प्रमुख प्रो. विजय बहादुर समन्वयक आ वसंत महिला महाविद्यालय राजघाटक प्राध्यापक डॉ. वंदना झा केँ सह-समन्वयक बनाओल गेल।

उषा वर्मा 1948-



गंगा देवी १९२८-१९९१
मिथिला चित्रकला



डॉ. अरुणा चौधरी

कमला चौधरी 1953-

कृति- मैथिलीक वेश-भूषा-प्रसाधन सम्बन्धी शब्दावली, प्रकाशनाधीन: बाटे बिलायल पानि (कथा संग्रह), पिया मधुमास (कविता संग्रह), आशापूर्णा देवीक बंगला लघु उपन्यास **मन मंजूषा**क मैथिली अनुवाद। मुजफ्फरपुरसे प्रकाशित मैथिली साहित्यिक पत्रिका **स्वातीक** सम्पादन (१९८४-८५)।



सरस्वती चौधरी, जनकपुर



विभा रानी 1959-

मैथिली क 3 साहित्य अकादमी पुरस्कार विजेता लेखकक 4 गोट किताब "कन्यादान" (हरिमोहन झा), "राजा पोखरे में कितनी मछलियां" (प्रभास कुमार चाऊधरी), "बिल टेलर की डायरी" व "पटाक्षेप" (लिली रे) हिन्दीमे अनूदित छन्हि। 2 गोट लोककथाक पुस्तक "मिथिला की लोक कथाएं" व "गोनू झा के किस्से"। मैथिली कथा संग्रह "खोहसेँ निकसेत"।



ज्योत्सना चन्द्रम 1963-

जन्मतिथि: १५
दिसम्बर, १९६३, जन्मस्थान
: मरुआरा, सिंधिया
खुर्द, समस्तीपुर, पिता : श्री मार्कण्डेय
प्रवासी, माता: श्रीमती सुशीला
झा, अध्यापन। सुपरिचित
कवयित्री, कथाकार। प्रकाशित कृति:
बोनसाई (कविता संग्रह), झिझिरकोना
(कथासंग्रह)।



सुस्मिता पाठक 1962-

जन्म: सुपौल, बिहार। परिचिति
कविता संग्रह प्रकाशित।
कथावाचक, कथासंग्रह प्रकाशनाधीन
। राजनीति शास्त्रमे एम.ए.।
संगीत, पेंटिंगमे रुचि। मैथिलीक पोथी
पत्रिका पर अनेक रेखाचित्र प्रकाशित
। समकालीन जीवन, समय, आ तकर
स्यंदनक कवयित्री। अनेक भाषामे
रचनाक अनुवाद प्रकाशित।



उर्मिला देवी, मिथिला चित्रकला



यमुना देवी, मिथिला चित्र कला



यशोदा देवी, मिथिला चित्रकला



रमा झा, सम्पादक मिथिला दर्पण



पन्ना झा

अनुभूति (लघुकथा संग्रह)।



सुधा कर्ण



नूतन दास

सम्पादिका, मिथिलांगन



स्वयंप्रभा झा 1970-



रूपा धीरू 1973-



राधिका झा, अंग्रेजी लेखिका

हुनकर अंग्रेजी उपन्यास "स्मेल" आ "लैन्टर्न्स ऑन देयर हॉन्स" आ अंग्रेजी लघु कथा संग्रह "द एलीफेन्ट एण्ड द मारुति" प्रकाशित अछि। उपन्यास "स्मेल" लेल हुनका "फ्रेन्च प्रिक्स गुपरलेन" पुरस्कार भेटल छन्हि आ ई पोथी सोलह भाषामे अनूदित भेल अछि। राधिका "एमहर्स्ट कॉलेज"सँ "एन्थ्रोपोजी" पढ़ने छथि आ "शिकागो विश्वविद्यालय"सँ राजनीति विज्ञानमे मास्टर्स डिग्री लेने छथि। ओ "हिन्दुस्तान टाइम्स" आ "बिजनेस वर्ल्ड"मे काज केने छथि आ संगमे "राजीव गांधी फाउन्डेशन, दिल्ली" मे सेहो, जतए ओ आतंकवादसँ पीड़ित बच्चा सभ लेल सम्पर्क कार्यक्रमक प्रारम्भ केने रहथि। आइ काल्हि ओ अपन पति आ बच्चीक संग टोक्योमे रहे छथि।



रंजना झा, विद्यापति संगीत गायिका



रश्मि दत्त, गायिका, जनकपुर



कामिनी कामायनी



मुन्नी झा युवा रचनाकार



कामिनी 1978- युवा कवियित्री

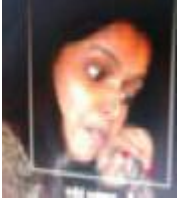


रुक्साना सिद्दीकी



रूपा धीरू- जन्मस्थान- मयनाकडेरी, सप्तरी, श्रीमती पूनम झा आ श्री अरूणकुमार झाक पुत्री।स्थायी पता- अञ्चल- सगरमाथा, जिल्ला- सिरहा। प्रथम प्रकाशित रचना-कोइली कानए, माटिसँ सिनेह (कविता), भगता बेङक देश- भ्रमण (कनक दीक्षितक पुस्तकक धरिन्द्र प्रेमर्षिसँग मैथिलीमे सहअनुवाद, सङ्गीतसम्बन्धी कृति- राष्ट्रियगान, भोर, नेहक वएन, चेतना, प्रियतम हमर कमौआ (पहिल मैथिली सीडी), प्रेम भेल तरघुस्कीमे, सुरक्षित मातृत्व गीतमाला, सुखक सनेस। सम्पादन- पल्लव, मैथिली साहित्यिक मासिक पत्रिका, सम्पादन-सहयोग, हमर मैथिली पोथी (कक्षा १, २, ३, ४ आ ५ आ कक्षा 9-10 क ऐच्छिक मैथिली विषय पाठ्यपुस्तकक भाषा सम्पादन)।

कल्पना मिश्र, मैथिली रंग
मंच



प्रियंका झा, मैथिली रंगमं
च



नेहा वर्मा, रंगमंच



मृदुला प्रधान



बनारसी पंडित, मिथिला
चित्रकला, धनुषा, नेपाल



ज्योति झा,
, मैथिली रंगमंच



ऋतु कर्ण, मैथिली रंगमंच



सविता



अरुण मिश्र, महिला बॉक्सिंग



देवकला देवी कर्ण, मिथिला चित्रकला, नेपाल



किरण झा, मैथिली रंगमंच



ज्योति वत्स, रंगमंच



अनुप्रिया



राखी दास, मिथिला चित्रकला



मदनकला कर्ण, मिथिला चित्रकला, ने
पाल





महासुन्दरी देवी, मिथिला
चित्रकला



निर्जला झा, मिथिला चित्रकला, नेपाल



फुलो साह, मिथिला चित्रकला, महोत्तरी,
नेपाल



रजनी पल्लवी



संगीता कुमारी, मैथिली फेडोरा प्रोजेक्ट



विन्देश्वरी दास



गौरी सेन



सीमा झा



वाणी मिश्र, कवियित्री १९५३
-१९९६

कोइलख, मधुबनी। जन्मस्थान
तिलाठी, नेपाल।



मौसमी बनर्जी, कवियित्री



शैल झा



शान्ति देवी



शशिबाला

पिता श्री उग्र नारायण लाल, पति श्री उमेश कुमार कण्ठ (बिसहथ)। शिवा कश्यप आ कृष्ण कुमार कश्यपक सहयोगसँ "भारती विकास संस्था"क स्थापना। रचना: कृष्ण कुमार कश्यपक संग "मेघदूत" आ "गीत-गोविन्द"क मैथिली अनुवाद, माछ-भात, मिथिला चित्र-शिक्षा, भाग-१, मिथिला चित्र-कोर, भाग-३।



मुन्नी कामत

सुखल मन तरसल आँखि, अंततः (कविता संग्रह), चुक्का (बाल कथा संग्रह) प्रकाशित।



प्रेरणा झा

मिथिला लोक कला



अंशुमाला

मैथिली लोकगीत।



श्वेता झा चौधरी, चित्रकार

गाम सरिसव-पाही, ललित कला आ गृहविज्ञानमे स्नातक। मिथिला चित्रकलामे सर्टिफिकेट कोर्स।कला प्रदर्शिनी: एक्स.एल.आर.आइ., जमशेदपुरक सांस्कृतिक कार्यक्रम, ग्राम-श्री मेला जमशेदपुर, कला मन्दिर जमशेदपुर (एकजीवीशन आ वर्कशॉप)।कला सम्बन्धी कार्य: एन.आइ.टी. जमशेदपुरमे कला प्रतियोगितामे निर्णायकक रूपमे सहभागिता, २००२-०७ धरि बसेरा, जमशेदपुरमे कला-शिक्षक (मिथिला चित्रकला), वूमेन कॉलेज पुस्तकालय आ हॉटेल बूलेवार्ड लेल वाल-पेंटिंग।प्रतिष्ठित स्पॉन्सर: कॉरपोरेट कम्युनिकेशन्स, टिस्को; टी.एस.आर.डी.एस, टिस्को; ए.आइ.ए.डी.ए., स्टे ट बैंक ऑफ इण्डिया, जमशेदपुर; विभिन्न व्यक्ति, हॉटेल, संगठन आ व्यक्तिगत कला संग्राहक।

हॉबी: मिथिला चित्रकला, ललित कला, संगीत आ भानस-भात।



श्वेता झा

मिथिला चित्रकला, सम्प्रति सिंगापुरमे निवास।



रानी झा



मोती कर्ण



निककी प्रियदर्शिनी

मिथिला चित्रकला



प्रज्ञा झा



डॉ. नलिनी चौधरी



नीलम चौधरी, कथक नृत्यांगना



इरा मल्लिक

पिता स्व. शिवनन्दन मल्लिक, गाम-महिसारि, दरभंगा। पति श्री कमलेश कुमार, भरहुल्ली, दरभंगा।



गुंजन कर्ण

रॉटी मधुबनी, सम्प्रति यू.के.मे रहै छथि। www.madhubaniarts.co.uk पर हुनकर कलाकृति देखि सके छी।



पूनम मंडल

प्रियंका झाक संग मैथिली न्यूज पोर्टल "समदिया" www.esamaad.blogspot.com क संचालन।



प्रियंका झा

पूनम मंडलक संग मैथिली न्यूज पोर्टल "समदिया" www.esamaad.blogspot.com क संचालन।



स्तुति नारायण



डॉ. ललिता झा १९५१

जन्म पनीचोभ, दरभंगामे। "मैथिलीक भोजन सम्बन्धी शब्दावली" प्रकाशित।



आरती कुमारी १९६७-



मीना झा



अनुपमा प्रियदर्शिनी

"मैथिली मुक्तक काव्यमे नारी" प्रकाशित।

ब्रेस्ट कैंसरक समस्यापर विदेह मे मीना झा केर एकटा लघु कथा प्रकाशित भेल। ई मैथिलीक पहिल कथा छल जे ब्रेस्ट कैंसर पर लिखल गेल। हिन्दी मे सेहो ताधरि एहि विषयपर कथा नहि लिखल गेल छल।

पति डॉ. रतन कर्ण, गाम- उजान (बड़कागाम), पो. लोहना रोड, जिला दरभंगा। सम्प्रति लोजियाना (संयुक्त राज्य अमेरिकामे), शिक्षा- एम.एस.सी. (जंतु विज्ञान), ल.ना. मिथिला वि.वि., दरभंगा; बी.एस.सी. बी.आर. अम्बेडकर वि.वि. मुजफ्फरपुरसेँ, हॉबी, मिथिला चित्रकला, कमप्यूटराइज्ड चित्रकला, ललित कला। उपलब्धि: अखिल भारतीय कला आ दस्तकारी प्रतियोगिताक पुरस्कार 1995 मे; संस्कार भारती भाव नृत्य प्रतियोगिता 1989 मे सहभागी।



मैथिली ठाकुर

मैथिली लोकगीत आ शास्त्रीय संगीत गायिका।



सोनी नीलू झा

मैथिली रंगमंच। "औनी-पथारी" कविता संग्रह प्रकाशित।



शिखा

मैथिली रंगमंच।



प्रीति ठाकुर

गाम- जगेली, भाया तारानगर, पूर्णियाँ। मैथिली बाल साहित्यमे "गोनू झा आ आन चित्र कथा २००८", "मैथिली चित्रकथा २००९" आ "मिथिलाक लोकदेवता २०१०", विद्यापतिक पुरुष परीक्षा (बाल साहित्य) २०१४ प्रकाशित।



अनुपमा झा

ट्रांसपेरेंसी इंटरनेशनल, भारत।



विनीता मल्लिक



रेवती मिश्र

अनामिका राज

शान्ति लक्ष्मी चौधरी

ग्राम गोविन्दपुर, जिला सुपौल
निवासी आ राजेन्द्र मिश्र
महाविद्यालय, सहरसा मे कार्यरत
पुस्तकालयाध्यक्ष श्री श्यामानन्द
झाक जेष्ठ सुपुत्री, आओर ग्राम
महिषी (पुनर्वास आरापट्टी), जिला
सहरसा निवासी आ दिल्ली स्कूल
ऑफ इकानोमिक्स सँ जुड़ल
अन्वेषक आ समाजशास्त्री श्री
अक्षय कुमार चौधरीक अधीगिनी
छथि। प्राणीशास्त्र सँ स्नातकोत्तर
रहितो शिक्षाशास्त्रक स्नातक
शिक्षार्थी आ एकटा समाजशास्त्री सँ
सान्ध्यक चलिते आम जीवनक
सामाजिक बिषय-बैस्तु आ खास
कऽ महिलाजन्य सामाजिक समस्या
आ प्रघटनामे हिनक विशेष
अभिरुचि स्वभाविक।



डॉ कल्पना मणिकान्त
मिश्र

कुसुम ठाकुर

नन्दिनी पाठक १९६१-

पिता डॉ शिव कुमार झा, गाम राटी,
सासुर- गजहारा। मेडिकल शिक्षा जे.
जे. हॉस्पिटल/ ग्रान्ट हॉस्पिटलसँ
सम्पन्न कय स्त्री-रोग विशेषज्ञ।
मुम्बईसँ १९८०-८२ मे प्रकाशित
होइबला मैथिली पत्रिका "विदेह"क
पति डॉ मणिकान्त मिश्र (निर्माता-
मैथिली फिल्म- आउ पिया हमर
नगरी) संग सम्पादन।

प्रत्यावर्तन
(आत्मकथा)

पाथरक शहर (कविता
संग्रह)



कल्पना झा १९६५-

स्वाति शाकम्भरी

रोमिशा झा

गोसाउनिक गीत, नशामुक्ति हित
गाबी गीत, निनियाँ (बाल साहित्य)
आ यायावरी- शेफालिका वर्मा

कविता संग्रह पूर्वागमन प्रकाशित

ऑजुर भरि इजोत (कविता
संग्रह) प्रकाशित।

(हिन्दी अनुवाद कल्पना झा)
प्रकाशित।



सविता झा "सोनी"

"स्त्रीक अकाश"- कविता संग्रह
आ "मिथिलामे
सियाराम" प्रकाशित।



आभा झा

कने हमरो सुनु, चिनबार (कविता
संग्रह), प्रतीक्षा (कथा
संग्रह), सिनेहक दाम (बीहनि कथा
संग्रह), आलोचनाक
वातायन (आलोचना), सीताक
स्वर (शृंखलाबद्ध काव्य) प्रकाशित।



दीपा मिश्र

सम्पादिका- वाची।



पल्लवी मण्डल

कवि।



निर्मला कर्ण (१९६०-)

शिक्षा - एम् ए, नैहर -
खराजपुर, दरभङ्गा, सासुर -
गोढ़ियारी (बलहा), वर्तमान निवास
- राँची, झारखण्ड, झारखंड सरकार
महिला एवं बाल विकास सामाजिक
सुरक्षा विभाग मे बाल विकास
परियोजना पदाधिकारी पद सँ
सेवानिवृत्ति उपरान्त स्वतंत्र लेखन।



सविता झा

Centre for Studies of
Tradition and
Systems(CSTS) आ MLF
(मधुबनी लिटरेचर फेस्टिवल) क
माध्यमसँ मैथिली लेल अभियान।



विजेता चौधरी

कविता संग्रह-"धाराक विरुद्ध" आ
कथा संग्रह "कफ्यू" प्रकाशित।



अभिलाषा १९८८-

मूल नाम- अभिलाषा
कुमारी। "पह", "ओ छौड़ी" (कथा
संग्रह) आ पोथी-पाठ (आलोचना)
प्रकाशित।



बिभा विमर्श १९७८-

मूल नाम- बिभा झा। पिता: श्री
सुखचंद्र झा; पति: श्री शम्भूनाथ झा,
शिक्षा/ बी.ए., वृत्ति- व्यापार,
स्थायी पता- पैंत्रिक- जिल्ला
महोत्तरी /ग्राम महोत्तरी जलेश्वर
(नेपाल), वर्तमान- लामपाटी मार्ग

५९७, काठमांडू (नेपाल)।
साहित्यिक उपलब्धि- गोरखापत्र,
ऑर्जुर, आडन, समय राग, यात्री
लोकोत्सव स्मारिका- ऐसभमे
कविता प्रकाशित। मैथिलीमे
प्रकाशित पहिल रचना- विषक भूजा
(कविता) २०१८ मे। कविता
संग्रह "नहि सीता नहि" प्रकाशित।

(c)२०००- २०२३। विदेह: प्रथम मैथिली पाक्षिक ई-पत्रिका (since 2000) ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004). सम्पादक: गजेन्द्र ठाकुर। Editor: Gajendra Thakur. In respect of materials e-published in Videha, the Editor, Videha holds the right to create the web archives/ theme-based web archives, right to translate/ transliterate those archives and create translated/ transliterated web-archives; and the right to e-publish/ print-publish all these archives. रचनाकार/ संग्रहकर्ता अपन मौलिक आ अप्रकाशित रचना/ संग्रह (संपूर्ण उत्तरदायित्व रचनाकार/ संग्रहकर्ता मध्य) editorial.staff.vidaha@gmail.com केँ मेल अटैचमेण्टक रूपमें पठा सकैत छथि, संगमे ओ अपन संक्षिप्त परिचय आ अपन स्कैन कएल गेल फोटो सेहो पठाबथि। एतऽ प्रकाशित रचना/ संग्रह सभक कॉपीराइट रचनाकार/ संग्रहकर्ताक लगमे छन्हि आ जतऽ रचनाकार/ संग्रहकर्ताक नाम नै अछि ततऽ ई संपादकाधीन अछि। सम्पादक: विदेह ई-प्रकाशित रचनाक वेब-आर्काइव/ थीम-आधारित वेब-आर्काइवक निर्माणक अधिकार, ऐ सभ आर्काइवक अनुवाद आ लिप्यंतरण आ तकरो वेब-आर्काइवक निर्माणक अधिकार; आ ऐ सभ आर्काइवक ई-प्रकाशन/ प्रिंट-प्रकाशनक अधिकार रखैत छथि। ऐ सभ लेल कोनो रॉयल्टी/ पारिश्रमिकक प्रावधान नै छै, से रॉयल्टी/ पारिश्रमिकक इच्छुक रचनाकार/ संग्रहकर्ता विदेहसँ नै जुड़थु। विदेह ई पत्रिकाक मासमे दू टा अंक निकलैत अछि जे मासक ०१ आ १५ तिथिकेँ www.vidaha.co.in पर ई प्रकाशित कएल जाइत अछि। The contents and documents e-published by Videha (since 2000) ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004) are periodically being checked for accessibility issues. People with disabilities should not have difficulty accessing these contents/ documents.

(c) २०००-२०२३ सर्वाधिकार सुरक्षित। विदेहमे प्रकाशित सभटा रचना आ आर्काइवक सर्वाधिकार रचनाकार आ संग्रहकर्ताक लगमे छन्हि। भालसरिक गाछ जे सन २००० सँ याहूसिटीजपर छल http://www.geocities.com/.../bhalsarik_gachh.htm, <http://www.geocities.com/ggajendra> आदि लिंकपर आ अखनो ५ जुलाई २००४ क पोस्ट <http://gajendrathakur.blogspot.com/2004/07/bhalsarik-gachh.htm> (किछु दिन लेल <http://videha.com/2004/07/bhalsarik-gachh.htm> लिंकपर, स्रोत wayback machine of https://web.archive.org/web/*/videha 258 capture(s) from 2004 to 2016-<http://videha.com/> भालसरिक गाछ-प्रथम मैथिली ब्लॉग / मैथिली ब्लॉगक एग्रीगेटर) केर रूपमे इन्टरनेटपर मैथिलीक प्राचीनतम उपस्थितक रूपमे विद्यमान अछि। ई मैथिलीक पहिल इन्टरनेट पत्रिका थिक जकर नाम बादमे १ जनवरी २००८ सँ 'विदेह' पड़ल। इन्टरनेटपर मैथिलीक प्रथम उपस्थितिक यात्रा विदेह- प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका धरि पहुँचल अछि, जे <http://www.vidaha.co.in/> पर ई प्रकाशित होइत अछि। आब 'भालसरिक गाछ' जालवृत्त 'विदेह' ई-पत्रिकाक

प्रवक्ताक संग मैथिली भाषाक जालवृत्तक एग्रीगेटरक रूपमे प्रयुक्त भऽ रहल अछि। विदेह ई-पत्रिका ISSN 2229-547X
VIDEHA

